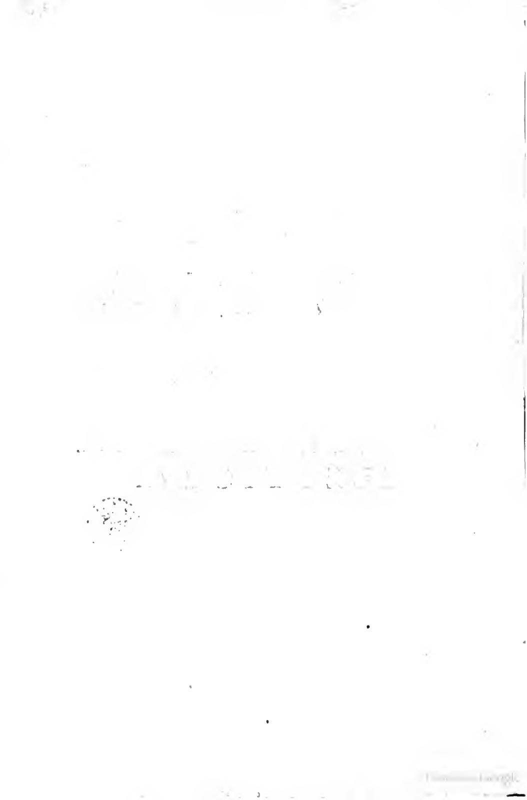
FERDINANDI
DE
VALENTIBUS
TREBIENSIS

Sacri Consistorii, Fisci, & R. C. Apostolicæ

ADVOCATI

OPERA OMNIA
SELECTIORA.

FERDINANDI DE VALENTIBUS TREBIENSIS

Sacri Consistorii, Fisci, & R. C. Apostolicæ
ADVOCATI

OPERA OMNIA SELECTIORA.

TOMUS TERTIUS

VOTA PRO VERITATE

Ad Rem Ecclesiasticam pertinentia.

ROMÆ MDCCXLVI.
Sumptibus VENANTII MONALDINI Bibliopolæ in Via Cursus.

Ex Typographia JOANNIS BAPTISTÆ BERNABÒ, & JOSEPHI LAZZARINI.
PRÆSIDUM FACULTATE, ET PRIVILEGIO SUMMI PONTIFICIS.

FERDINANDI
DE
VALENTIBUS
TREBIENSIS

Sacri Consistorii, Fisci, & R. C. Apostolicæ

ADVOCATI

OPERA OMNIA
SELECTIORA.

TOMUS TERTIUS

VOTA PRO VERITATE

Ad Rem Ecclesiasticam pertinentia.

ROMÆ MDCCXLVI.

Sumptibus VENANTII MONALDINI Bibliopolæ in Via Cursus.

Ex Typographia JOANNIS BAPTISTÆ BERNABÒ, & JOSEPHI LAZZARINI.

PRÆSIDUM FACULTATE, ET PRIVILEGIO SUMMI PONTIFICIS.

Eminentiſſimo, ac Reverendiſſimo Principi

SYLVIO VALENTI

Presbytero Cardinali Tit. S. Priſcæ

SS.MI D. N. BENEDICTI XIV.

A SECRETIS STATUS.

LUDOVICUS DE VALENTIBUS

FELICITATEM.

UMANITAS *tua ſingularis*, CARDINALIS AMPLISSIME, *qua ſæpe mecum Ferdinandi de Valentibus jam olim Sacri Conſiſtorii, Fiſci, & R. Cameræ Apoſtolicæ Advocati, patrui mei memoriam repetere, ac de aſſiduis illius laboribus, & lucubrationibus ſermonem habere dignatus fuiſti, peropportune mihi anſam præbuit offerendi tibi quartum ejus Operum volumen, quod in re Beneficiaria verſatur. Neque enim idcirco pergratam tibi rem me facturum dubitare ullo modo poſſum, præſertim dum mecum recogito, quantum fueris ſemper ab ineunte ætate, omnique tempore erga Literas, & Literatos omnes natura propenſus. Hos enim adire, hos alloqui, cum his habere conſuetudinem in deliciis ſemper tibi fuit. Neque vero præclaram hanc ani-*

mi tui propensionem imminuere unquam valuerunt plurima, eaque gravissima tibi ab Apostolica Sede mandata negocia. Etenim sive in Belgio, sive Matriti apud Regem Catholicum Nuncium Pontificium ageres, idem perpetuo tibi mos, eadem consuetudo fuit, viros doctrina praestantes, plurimi facere, illis familiariter uti, eorumque commodis, & utilitati servire. At vero tuum hoc tam eximium erga optimas disciplinas studium magis, magisque apparet ex insigni Bibliotheca exquisitis, rarisque voluminibus referta, quam magna cura, ingentique sumptu in diem auges. Quod quidem quam provide, sapienterque facias quis non intelligit? Ex his enim uberrimis fontibus tum sacra, tum profana eruditio hauritur, qua te plurimum abundare non ignoramus. Praeclaris autem hujusmodi studiis, & ornamentis cum admirabili mentis, ingeniique tui alacritate, & candore conjunctis, quemadmodum olim multorum magnorum Principum, ita nunc BENEDICTI XIV. *Pontificis sapientissimi gratiam, & benevolentiam tibi maxime conciliasti; quae revera virtutum tuarum non ultima laus est. Quamobrem fit, ut in isto sublimi dignitatis gradu, quo te cum tua virtus, tum summi Principis gratia extulit, praecipuo te omnes honore prosequantur, & publico rerum abs te praeclare gestarum praeconio, nominis tui fama longe, lateque circumsonet. Nil itaque mihi felicius, nil optabilius contingere poterat, quam opportunam hanc nancisci occasionem, qua quidem non laudum tuarum praeconem agere possem, quod certe virium mearum modum excedit, sed qua existimationis, & observantiae erga te meae signum aliquod publice darem. Tuae itaque benignitatis erit volumen hoc tuis sub auspiciis publica luce donatum libenti animo excipere, meque inter addictos Clientes tuos firmissimo patrocinii praesidio tueri.*

FO-

FORENSIS JURISPRUDENTIÆ STUDIOSIS

VENANTIUS MONALDINUS.

UARTUM hoc Volumen, quod vobis sisto, ac publici Juris facio, juxta ordinem vobis propositum, materias Canonicas ac Beneficiarias amplectitur, continetque Vota pro veritate viginti sex. Cum verò hæc non tantæ molis sint, ut in justum volumen, ac prioribus æquale assurgere possint, collegi selectiora aliquot ad opportunitatem Vota, quæ volumini superaddidi eo consilio, ut non modò nihil haberetis ad obloquendum de voluminis tenuitate, verùm etiam ut de vobis magis magisque benè promererer. Hæc enim Vota ad opportunitatem sunt hujusmodi, ut singula sint Judicum Rescripto confirmata, quæ certè vobis ipsis Judicibus non minùs saltem facienda sunt, quàm Vota pro veritate. Ad calcem uniuscujusque Voti subjiciam ipsum Judicis Rescriptum, ut nemo in dubium revocare possit quod assero. Duos Indices institui, quorum primus materias Votorum pro veritate, alter Votorum ad opportunitatem vobis suppeditabit.

IMPRIMATUR.

Si videbitur Reverendissimo Patri Magistro Sacri Palatii Apostolici.

F. M. de Rubeis Archiepiscopus Tarsi Vicesgerens.

APPROBATIONES.

I.

ERuditissima Opera Ferdinandi de Valentibus Consistorialis Aulæ, & Pontificii Fisci Advocati super Contractibus, ultimisve Voluntatibus jam edita, & universali Literatorum plausu accepta, consequuntur modò illius selectiora Vota, ac Dissertationes super re Canonicâ, & Beneficiariâ: ex his facilè agnoscitur quantum celeberrimus Vir nedum civili, & profano, verum Pontificio, atque Ecclesiastico etiam jure præstiterit; hinc impensiùs meritæ persolvendæ sunt gratiæ R. P. D. Ludovico de Valentibus ejusdem Auctoris Fratris Filio, qui tot laboribus, & sumptibus utramque non desinit locupletare Jurisprudentiam. Datum ex Ædibus Datariæ Apostolicæ XIII. Kalendas Julii anno 1746.

Xaverius Justinianus SSmi D. N. Papæ BENEDICTI XIV. *Sub-Datarius, Prælatus Domesticus, ac Signaturæ Gratiæ Votans.*

II.

EA Doctrinæ soliditas, ac splendor veritatis, quem præstant Vota edita à Celeberrimo Auctore Ferdinando de Valentibus Sacræ Consistorialis Aulæ, & Fisci, ac R. C. Apostolicæ Advocato jam impressa in tribus Voluminibus materiam Civilem, ultimarum Voluntatum, ac Contractuum continentibus, æquè, & clariùs elucescit ex quarto Volumine, quod rem complectitur Ecclesiasticam, ex quo quantam doctrinæ, & eruditionis copiam eximius Auctor à purissimis fontibus utriusque Juris hauserit, facilè colligitur, unde quod publici Juris fiat ad incrementum publicæ utilitatis censeo pertinere, si ita videbitur Rmo P. Magistro Sacri Palatii Apostolici. Datum Romæ hac die 16. Junii 1746.

Armodius Gregorius Venturellus in Romana Curia Advocatus.

III.

QUum celeberrimus noster Author quàm maximè in Cæsarei Juris peritia excelluerit, non mirum, si æquè illius doctrina in Pontificio Jure eniteat. Si porrò illius Opera, hactenus evulgata, censui publicâ luce dignissima, non video, cur & hæc alia non debeant Typis ad publici boni incrementum mandari. Datum Romæ 23. Junii 1746.

Bartholomæus Liverzani in Romana Curia Advocatus.

IMPRIMATUR.

Fr. Aloysius Nicolaus Ridolfi Ordinis Prædicatorum Sacri Palatii Apostolici Magister.

INDEX ARGUMENTORUM VOTORUM,

Ad Rem Ecclesiasticam pertinentium.

cipiatur, præsertim, quando Statutis hujusmodi Summus Pontifex derogavit. 78

Forolivien. Constitutionis.

VOTUM XIV.

Ex subreptionis, & obreptionis capite oppugnari potest Apostolicum Breve, executioni jam demandatum, de erogandis annuis certis reditibus Montis pietatis in Seminarii commodum, quando Summo Pontifici narratum non fuit, eosdem reditus destinatos esse in certos, & speciales usus, non modò ipsius Montis, sed etiam pauperum puellarum, ac prætereà expositum fuit, hanc redituum adsignationem ab alio Prædecessore Summo Pontifice concessam fuisse, itemque nuper communi deliberatione statutam ab Curatoribus Montis Pietatis, quum tamen reverà sola eos reditus adsignandi facultas Administratoribus Montis anteà tributa esset, & deliberatio de eâ re ab iisdem Administratoribus communiter habita, utpotè absque ullâ sedulâ rei discussione, absque legitimo suffragiorum numero, & contra priorem maturam ipsorum Administratorum resolutionem, irrita prorsus censenda esset. 82

Imolen. Emphyteusis.

VOTUM XV.

Emphyteusis Castri Bagnariæ ab Imolensi Episcopo concessa, & frequentissimè renovari solita pro *Universitate*, *Hominibus*, *& singulis personis possidentibus in eodem Castro*, *Territorio*, *& Curte*, *ipsorumque heredibus*, *& Descendentibus*, non prohibet, quominùs, irrequisito Episcopo, & absque ullâ novæ investituræ petitione, ac solutione Laudemii, alienatio vel divisio Bonorum emphyteuticorum fiat inter ipsos Cives, seù incolas, in eo Castro possidentes, iique sive à Civibus, sive ab Exteris emant eadem Bona, emphyteusi subjecta. 94

Avenionen. Scripturarum.

VOTUM XVI.

Scripturæ ex privato Monasterii Archivio desumptæ, neque pro Monasterio, neque inter personas Monasterio non subditas fidem faciunt: Quæ desiderentur, ut aliquod Archivium rectè dici publicum queat? Quæ itidem, ut legalis scripturarum extractio ab Archivio fiat? 101

Januen. Successionis.

VOTUM XVII.

Primogenituræ, quam Pater Septimiâ uxore suâ herede usufructuariâ relictâ, instituit, his verbis = *In quanto poi alla proprietà lascio mio erede universale Filippo mio primogenito, o quello de' miei figliuoli, il quale sarà primogenito dopo la morte della Signora Settimia* =, succedit Religiosus Strictioris Observantiæ Seraphici Ordinis, post obitum Philippi, superstite eâdem Septimiâ, ad Episcopatum evectus: Uti etiam alteri primogenituræ commoditatis palatii, delatæ ad Agnatum, ex facto Supremi Principis jam anteà succedendi incapacem effectum, præsertim, si is fuerit ex lineâ minùs à Testatore dilectâ: Succedit pariter Feudo, non requirenti personale servitium, & ad fœminas transitorio. Legatum sub hac conditione filio relictum = *in caso, che esso si risolvesse attendere alla Chiesa* =, ipse, post Religiosam professionem ad Episcopatum assumptus, petere potest. 104

Taurinen.

VOTUM XVIII.

A concessione gratiæ, quâ decernatur certa pars fructuum Beneficii, quod frater obtinet, in causam alimentorum sororis septuagenariæ, satius est, ut Summus Pontifex abstineat, præsertim, si ipsa Regali Aulæ inserviens, ex eâ honesta, & decora vitæ subsidia consequatur, nec probet, virum suum, adhuc in humanis agentem, sibi alendæ imparem esse, uti nec congruam dotem, quam accepit, absque ullâ sui culpâ periisse, nec denique ex Bonis ipsius fratris patrimonialibus, aut aliundè nihil subsidii sibi adfuturum. 113

Aretina.

VOTUM XIX.

Canonica portio non debetur Episcopo ex opulenta hereditate, ad Oratorium Sancti Philippi Nerii ex testamento delatâ, quoties ejus Oratorii Sacerdotes à Testatore rogati fuerint perpetuas ad Deum preces fundere in suæ, & Consanguineorum, omniumque animarum purgantium suffragationem, *nel modo però, che a loro più piacerà*, ipsique universam hereditatem erogare velint in ædificationem Ecclesiæ, & Domus religiosæ, quibus indigent. 121

Calo-

FERDINANDI DE VALENTIBUS

S. Consistorii, Fisci, & R. C. Apostolicæ Advocati

DE REBUS AD JUS ECCLESIASTICUM PERTINENTIBUS.

Æsina Exemptionis.

Ecclesiæ constructæ in solo Lateranensi, ex Pontificiis Privilegiis, omnimodâ exemptione gaudent; Neque ex facta in his preservatione Jurium Parochialium, præservata Parochis censenda est facultas, ut confessiones in iisdem Ecclesiis cumulativè cum earum Rectoribus valeant excipere; Quænam autem jurium Parochialium nomine venire intelligantur?

VOTUM PRIMUM.

1 *Ecclesiæ constructæ in solo Lateranensi omnimodà exemptione gaudent à Jurisdictione Episcopi.*

Intellige, dummodò ipsius accesserit licentia, num.45., sed vid. num.46.

2 *In Ecclesia exempta Parochus nullas Ecclesiasticas functiones exercere potest.*

3 *Exemptus æquiparatur extraneo, & pro non subjecto habetur.*

4 *Privilegia Pontificia, exemptionem concedentia Ecclesiis, in solo Lateranensi constructis, expressè jura parochialia præservarunt.*

5 *Ecclesiæ fundatæ intra limites Parochialium, subditæ his non sunt, neque ab eis dependent, nisi ex Lege fundationis, aut legitimâ consuetudine, seù aliàs specialis earum subjectio probetur*, & num. 6. & 10.

6 *Sola Cathedralis Ecclesia id præcipuum habet ut eidem subsiat ceteræ inferiores Ecclesiæ.*

7 *Parocho, quum non agitur de parochialibus juribus, nulla de Jure potestas est in Ecclesiis, intra limites Parochialis existentibus.*

8 *Eòque minùs in Ecclesiis exemptis.*

Parochialia autem jura quænam dicantur? nu. 11., *& quæ non?* num.15. & seq.

9 *Ecclesiæ exemptæ, licèt sint intra Parochiam, ejusque fines, non tamen dicuntur de Parochia, nec sub illa comprehenduntur*, & n.19.

11 *Parocho assistentia juris quoad inferiores Ecclesias suffragatur solùm, ut parochialia consequatur emolumenta, & Sacramenta suis Parochianis administret.*

Non etiam, ut cumulativè in eisdem Ecclesiis confessiones excipiat, num.15., & 18.

Procedit maximè in Ecclesiis exemptis, nu.19. & 47.

12 *Ad Parochos, præter parochialia jura, nil de jure pertinet super minoribus Ecclesiis.*

13 *Præsertim, ubi non de privatis Oratoriis, sed de publicis agitur Ecclesiis.*

14 *Quod verò privata Oratoria Parocho subjecta sint, id* Sacrarum Congregationum *declaratione indigere, ait* Card. de Luc. de Paroch. disc.31. num.4. & 5.

16 *Confessionis Sacramentalis administratio in omnibus Christiani Orbis Ecclesiis, omnibusque Presbyteris, ab Ordinario adprobatis, à jure, sive consuetudine permissa est*, & num.19.

Eaque non enumeratur inter jura, & functiones parochiales, ibid.

17 *Sacramenta à proprio Parocho recipere Christi fideles tenentur solùm in Paschali solemnitate.*

20 *Parochus in Ecclesiis, aut personis, sibi non subditis, nequit invitis illarum Rectoribus,* con-

confessiones propriâ auctoritate excipere

21 *Ecclesiarum Regularium superiores possunt ad confessiones audiendas in subsidium advocare Seculares Presbyteros.*

22 *Iis tamen renuentibus, nec Parochus, nec Sacerdos quilibet, licèt pro universa Diœcesi ab Episcopo adprobatus, valet in iisdem Ecclesiis confessiones audire.*

23 *Privilegia Pontificia præservantia Parochis jura eorum parochialia super Ecclesiis in solo Lateranensi constructis, non debent intelligi etiam de jure excipiendi in iis confessiones.*

24 *Aliàs dici deberent exemptionem, iisdem Ecclesiis concessam, reddidisse irritam.*

25 *Ecclesiis in solo Lateranensi fundandis accedere debet Ordinariorum licentia.*

26 *Ecclesiæ ejusmodi non aliter Ordinariis subesse dici debent, quàm compatibiliter cum privilegio exemptionis, eisdem impartito.*

27 *Super Ecclesiis exemptis Episcopis jus delegatum præservatum fuit.*

30 *Exemptio, ut quid operetur, aliud ultra id, quod liceret, debet conferre.*

31 *Clausula* = sinè præjudicio Parochiæ = *adponi solita in privilegiis exemptionum, Ecclesiis concessarum, intelligenda est de parochialibus duntaxat emolumentis, deque functionibus, ad Parochum ratione pastoralis curæ pertinentibus.*

32 *Quæ emolumenta sunt Decimæ, Oblationes, Quartæ funerales, aliaque his similia.*

In actibus verò, à pastorali cura non dependentibus, liberæ effectæ eædem Ecclesiæ censendæ sunt, num.57.

33 *Clausula* = sinè præjudicio Parochiæ = *in privilegiis Cisterciensium, intelligitur de exactione Decimarum, & Primitiarum.*

Et quænam sint privilegia ejusmodi? ibid.

34 *Sub clausula* = salvâ tamen justitiâ Ecclesiarum Parochialium = *venit Quarta funeralis, & administratio Sacramentorum Eucharistiæ, Viatici, ac extremæ unctionis, & levatio Cadaveris è domo Defuncti.*

35 *Clausula* = sinè præjudicio jurium Parochialium = *in privilegiis exemptionum nequit censeri adposita ad quæcumque jura Parochi præservanda, sicque ad destruendam exemptionem ipsam.*

36 *Sed cum ea compatibiliter debet intelligi, &* vid. nu.31. 37. & seq., ac præsertim nu.46.

38 *Exceptio ex* Cicer *facit, ne liceat: & ibi necesse est licere, ubi non est exceptum.*

39 *Parochi jus si in aliqua specie actuum præservatum fuit, in reliquis penitùs sublatum censetur.*

40 *Super Ecclesiis, in ejus solo constructis, Ecclesiæ Lateranensi plenum jus, dominium, merumque, ac mixtum imperium tributum fuit ex* Bonifacii 9. Bulla, *cujus hic verba referuntur*, vid. num.42.

41 *Earumdem Ecclesiarum immediata subjectio ipsi Lateranensi Ecclesiæ, cujuscumque alterius superioritatem excludit*, & num.43.

44 *Atque ex pleno ejusmodi dominio, eidem Ecclesiæ concesso, privativa in ipsam jurisdictio censetur translata.*

48 *Parochum posse, invitis Rectoribus Ecclesiarum exemptarum, confessiones in iis excipere, nimis aberrat à juris regulis.*

Ecclesia Sanctæ Mariæ Castri S. Marcelli Æclinæ Diæcesis constructa reperitur in solo Lateranensi, ideòque gaudet
omnimodâ exemptione, istiusmodi Ecclesiis
speciali privilegio concessâ à *Bonifacio IX.*, de-
indèque instaurato à *Sixto V.*, ut ex ejusdem 1
Bulla, inter *impress.* 19. *Bullar. tom.* 2., quam
exemptionem agnovit, pluriesque canonizavit
Sac. Rota, juxtà concordantes Resolutiones, quæ
afferri possent, ex quibus satis sit retulisse *decis.*
185. *part.* 15. *rec.*, si autem dicta Ecclesia est
exempta, Parochus nullas Ecclesiasticas functio- 2
nes in illa exercere potest, *Canon. placuit, & Canon. Episcopus in Diæcesi caus.* 7. *quæst.* 1. *cap. unicus de Paroch.*, *Card. de Luc. de Paroch. disc.* 31.,
Rot. coram bo. me. Emerix. decis. 1192. *num.* 2.,
exemptus enim æquiparatur extraneo, & pro
non subjecto habetur, ideòque subesse nequit ju-
risdictioni illius, à cujus superioritate solutus 3
fuit, juxtà concordantia jura relata apud *Thabor. axiom. jur. lib.* 5. *cap.* 36. *axiom.* 1.

Quamobrem nullo jure Parochus sibi vindi-
care contendit facultatem audiendi confessiones
in nostrâ Ecclesiâ, eo sub obtentu, quod Ponti- 4
ficia privilegia expressè præservent jura, Parochis competentia, hi autem cum ob juris assistentiam confessiones audire possint in qualibet suæ Diæcesis parte, per consequens hujusmodi facultas eisdem in Ecclesia quoque nostra præservata censenda sit vigore generalis præservationis jurium omnium parochialium proficiscentium à juris assistentia.

Simile enim argumentum corruit in supposito, sive antecedenti, & non concludit in suo consequenti, non subsistit siquidem in supposito, quia, inspecta solâ Juris communis censurâ, assistentia Juris Parocho non suffragatur, nec respectu Ecclesiæ, nec respectu exercitii, sive actus audiendi in eadem Confessiones Sacramentales.

Quod attinet ad Ecclesiam, certum est, quod
Ecclesiæ fundatæ intrà limites Parochialium, 5
subditæ non sunt, neque ab illis ullo pacto dependent, nisi ex Lege fundationis, aut legitimâ consuetudinè, seù aliàs Parochi specialem pro-
bent subjectionem, cum sola Ecclesia Cathedra- 6
lis id præcipuum habeat, ut eidem subsint ceteræ inferiores Ecclesiæ, Parochialis verò, si, præter Jura parochialia, aliquod jus in alienâ Ecclesiâ sibi vindicare contendat, illud speciali privilegio sibi competere, probare debet, *Card. de Luc de Paroch. disc.* 31. *num.* 6., ubi sequitur *Rot. coram Coccin. d. dec.* 2089. *num.* 10. ; Quod
si mero jure inspecto; quando non agitur de fun- 7
ctionibus parochialibus, Parocho potestas nulla
est in hujusmodi Ecclesiis, quantò minùs jus 8
nullum sibi arrogare poterit in Ecclesiis exemptis, qualis est nostra, quæ, licèt sitæ sint intrà Parochiam,

9 chiam, ejusque fiues, non tamen dicantur esse
de Parochiâ, neque sub illâ compreheoduntur,
ideòque adversus easdem Parocho non suffraga-
tur assisteotia Juris, nisi probet suam quasi pos-
10 sessionem, *Panimoll. dec.5. num.20.*, ubi dicit,
id procedere tàm de jure, quàm ex resolutioni-
bus *Sac. Congreg. Concilii, & Rituum, Rot. co-
ram bon. mem. Emerix dec.1192. num.7.*
Assistentia itaque Juris Parocho rectè suffraga-
11 tur pro consequendis emolumentis parochiali-
bus, & Sacramentis admiuistrandis suis Paro-
chianis, *Panimoll. annotat.10. ad decis.1. num.1.*,
Rot. coram bon. mem. Emerix. d. dec.1192. n.4.,
his exceptis, ut inquit *Calderin. cons. 6. num.1.
de Relig. Domib.* Jure cautum non reperitur, in
quo Parocho teneatur Cappella constructa in ejus
Parochia, &, ademptis juribus parochialibus, ni-
12 hil de jure ad Parochos pertioet super minori-
bus Ecclesiis, ut post *Innocentium*, aliosque an-
tiquiores, dixit *Rot. coram Coccin. d. dec. 2089.
num.12. & seqq.*, *& num.18.*, ubi ait = *quod Pa-
rochi nihil agere habeant in dd. Ecclesiis* = certiùs
in casu nostro, quia non agitur de Oratoriis Con-
fraternitatum, aut ad alium privatum usum de-
13 stinatis, sed quæstio est de Ecclesia publicâ, in
quâ Præsbyteri, eidem deservientes, nullum
sibi arrogant jus parochiale, ibidemque functio-
nem nullam Parochialem exercere præsumunt,
sed ea tantùm peragere solent, quæ ad Divinum
cultum promovendum, pietatisque opera exer-
cenda conferunt, ut benè distinxit *Card. de Luc.
d. disc.31. num.4. & 5.*, *Rot. d. dec.2089. n.26.*,
hanc distinctionem inter privatum Oratorium,
14 & Ecclesiam adprobans quoad illam partem, quę
favet publicæ Ecclesiæ, & declaratione Sacra-
rum Congregationum indigere dicens aliam
partem, quæ privata Oratoria Parocho subjicit.
At verò, si Parochus intentionem suam fun-
dare nequit in assistentia Juris adversus Eccle-
sias inferiores intrâ limites Parochiæ suæ con-
structas, minùsque adversus exemptas, eò quia
in illis præter jura Parochialia, nihil agere ha-
beat, & in Jure cautum non reperiatur, io quo
minores Ecclesiæ teneantur Parochis, emolu-
menta dumtaxat parochialia consequi, & fun-
ctiones parochiales exercere valentibus, assi-
stentiam Juris eisdem suffragari, neque etiam po-
15 terit pro confessionibus in Ecclesia nostra au-
diendis, nam, cum certum sit, quod elevatio
16 Sedis Confessionalis, & administratio Sacra-
mentalis Confessionis, à Jure, sive consuetudine
permissa in omnibus Christiani Orbis Ecclesiis,
omnibusque Presbyteris, ab Ordinario adproba-
tis non eoumeretur inter Jura, & functiones pa-
rochiales, ut probat *Abb. in rubr. de Paroch.
num.2.*, *Tondut. resol. Benefic. cap.63. num.23.*,
Card. de Luca de Paroch. dict. disc. 31. num. 8.,
*Barbos. de jur. Eccles. univers. lib.1. cap. 20. nu.
43. & seqq.*, *Rot. dict. decis.2089. numer.13. &
seqq.*, *Rot. coram Emerix decis.1192. num. 4. in
Romana Oratorii inter collectas post Antonell. de
jur., & oner. Cleric. decis.17. num.10.*, eam af-
ferens rationem, quod nempè Christifideles in
solemnitate dumtaxàt Paschali Sacrameota à
proprio Parocho recipere teneantur, & per con- 17
sequens in reliquo omni tempore, ceterisque fe-
stivitatibus eis adire liceat quemcumque appro-
batum Sacerdotem, sive secularem, sive regu-
larem, qui eisdem Sacramentum pœnitentiæ,
& Eucharistiæ in alia Ecclesia, quàm Parochiali
administret, dicendum est, Juris assistentiam 18
non tribuere, aut præservare Parocho faculta-
tem audiendi Confessiones in Ecclesia nostra,
ut prosequitur *Rot. dict. decis.2089.*, *& Cardin.
de Luca de Paroch. dict. disc.31.*, certiùs in ca-
su nostro, in quo agitur de Ecclesia exempta,
quæ, ut diximus, non est de Parochiâ, neque
sub Parochia comprehenditur, ideoque, si Pa-
rochus in aliis minoribus Ecclesiis, in sua cete- 19
roquin Parochia constructis, nihil agere debet,
multò minùs facultatem excipiendi Confessio-
nes sibi arrogare poterit in Ecclesia exempta,
quæ extrâ Parochiam esse dicitur, nam, ut benè
notavit *Van.Espen. in jus Eccles. univers. tom.1.
part.2. tit.6. cap. 6. num. 9. & seqq.*, cum Paro-
chorum potestas excipiendi Confessiones extrâ
propriæ Parochiæ fines, & in Ecclesiis, aut à 20
Personis sibi non subditis non profluat ex ipsa
cura Pastorali hinc fit, ut, invitis illarum Recto-
ribus, & sinè eorum consensu hanc auctoritatem
sibi jure proprio asserere nequeant, idque con-
firmatur exemplo Ecclesiarum Regularium, qua-
rum Superiores licèt in subsidium advocare pos-
sint ad audiendas Confessiones Presbyteros se-
culares, attamen oemo non scit, quod nec Pa- 21
rochus, nec quilibet alius Presbyter, tametsi ab
Episcopo adprobatus pro universâ suâ Diœcesi,
illis renuentibus, Confessiones in Ecclesiâ regu- 22
lari, & exemptâ audire potest.
Constabilito his omnibus, quod assistentia
juris Parocho suffragari nequeat in Ecclesiis spe-
ciali jure sibi non subjectis, minusque in exemptis
tametsi intrà propriæ Parochiæ fines ædificatis,
cum illa jus oullum Parocho tribuat pro exer-
citio actuum, eorumque jurium, quæ inter pa-
rochiales non recensentur, qualem esse proba-
vimus actum audiendi Confessiones, necessariò
corruit consequens, ex hujusmodi falso antece-
denti deductum, & inefficax dignoscitur clausu-
la præservativa jurium parochialium, quà
munita sunt Privilegia concedentia exemptio-
nem Ecclesiis erectis in solo Lateranensi; si enim 23
assistentia juris Parocho prodest quoad jura, &
functiones parochiales, si inter has non recen-
seatur exceptio Confessionis Saeramentalis extra
tempus Paschale, quâ justâ ratione affirmari
poterit, quod sub dictâ elausulâ præservativâ
comprehensus censeatur istiusmodi actus, qui
non est de functionibus parochialibus? Et rur-
sus, si exemptio abstulisset Parocho id tantùm,
quod illi tribuebat juris assistentia, & superio-
ritas ob pastoralem curam eidem competens in
Ecclesias sibi subditas; elausula verò salvis juri-
bus parochialibus, præservavit jura illa, quæ
ceteroquin illi abstulisset exemptio, plenariè &
sinè ullâ limitatione concessa, consequens est,
quod in hujusmodi præservatione comprehensa
dici nequeat facultas audiendi Confessiones in

24 Ecclesiis exemptis, aut Parocho non subjectis,
alioquin dicta præservatio, præter jura paro-
chialia, præservando cetera etiam alia jura, tolle-
rent omnem exemptionem, irritumque penitus
redderent Pontificium Privilegium, ut benè ad
rem nostram, & quidem in fortioribus termi-
nis ratiocinatur *Rota decis. 185. num. 6., & 7.
part. 15. rec.*, ubi examinans modificationem
privilegii *Bonifacii IX.*, factam à *Sixto V.*, qui
25 mandavit, ut in fundandis dictis Ecclesiis acce-
deret licentia Ordinariorum, & Loca erigenda
cum personis subessent iisdem Ordinariis, ait,
25 hujusmodi subjectionem intelligendam esse com-
patibiliter cum privilegio exemptionis, dictam
modificationem intelligendo relativè ad jus de-
legatum, & ex *Sacrosf. Tridentinæ Synodus* cen-
27 surâ Episcopis præservatum adversus Ecclesias
exemptas.

Immò, si præservatio jurium parochialium
inserti nostris privilegiis non intelligeretur de
juribus merè parochialibus, sed extenderetur
ad ceteros omnes actus, quos Parochus exerce-
re potest in sua Parochia, tametsi facultas illos
exercendi, veluti à sua causa, immediatè non pro-
fluat ex ipsa curâ Pastorali, Ecclesia nostra, ce-
teroquin donata amplis privilegiis, esset deterio-
ris conditionis, quàm ceteræ Ecclesiæ inferio-
28 res, quæ, demptis juribus parochialibus, nul-
lo pacto dependent à Parocho, qui nihil in illis
agere potest, ut alibi probavimus, & Privile-
gia Pontificia prærogativam nullam tribuissent
Ecclesiis constructis in solo Lateranensi; non
enim Presbyteris, eisdem deservientibus impar-
tirentur facultatem excipiendi Confessiones,
cum eam habeant à jure, sive à consuetudine,
29 toto Christiano Orbe receptâ, ut probat *Van.
Espen. in jus Eccles. univers. tom. 1. part. 2. tit. 6.
cap. 6., Rot. decis. 17. num. 10. post Antonell. de
jur., & oneribus Cleric.*, & alibi passim, ideo-
que, ut exemptio aliquid operetur illi conferrè
non debet id solum, quod de jure liceret, *Cap.
30 in his 30. de Privileg.*, sed tribuere debet facul-
tatem penitus submovendi Parochos, quibus
clausula *sinè præjudicio* prodest ad effectum
dumtaxat consequendi emolumenta parochia-
lia, & exercendi functiones illas, quæ, velu-
31 ti à suâ causâ, immediatè dependent ab ad-
ministratione Sacramentorum, & curâ Pasto-
rali.

Et quidem dictam clausulam præservativam
jurium parochialium, adponi solitam in om-
nibus exemptionum privilegiis, intelligen-
dam esse de emolumentis dumtaxat ad Paro-
chum pertinentibus ratione curæ Pastoralis, vi-
32 delicet de Decimis, Oblationibus, Quarta fune-
rali, aliisque similibus juribus, docuit *Innocent.
in cap. in his de Privileg., Joan. à Cruce de statut.
religion., & Privileg. &c. lib. 2. cap. 5. dub. 6.
conclus. 2. fol. mihi 696.*, ubi loquendo de pri-
vilegiis concessis Cistercienfibus construendi in
suis Granciis, & aliis Locis Monasterii, Cap-
pellas, Ecclesias, & Oratoria, & in eisdem
sinè Ordinarii, vel alterius licentiâ Missas, &
Divina Officia celebrandi, Vassallorum, Co-
lonorum, & Incolarum ibi commorantium
Confessiones audiendi, pœnitentias injungen-
di, Eucharistiam, & alia Sacramenta sine Pa- 33
rochiæ præjudicio per Monasteriorum Abbates,
& suos Monachos ad id deputatos ministrandi,
ait, Parochiæ præjudicium intelligi quoad exa-
ctionem Decimarum, & Primitiarum, quæ so-
lent Clericis exhiberi, & tradunt etiam *Tam-
burin. de jur. Abbat. tom. 1. disput. 18. quæst. 6.
num. 8., Pignatell. consult. 215. num. 18. tom. 4.,
Lezzan. oper. moral. tom. 2. in verb. clausula num.
63. fol. mihi 115., Bordon. var. resolut. part. 2.
resolut. 51.*, qui agens de aliâ simili clausulâ *sal-
vâ tamen justitiâ Ecclesiarum Parochialium*, di- 34
cit, hoc nomine venire quartam funeralem, &
administrationem Sacramentorum Eucharistiæ
Viatici, & extremæ unctionis, & levationem
cadaveris è domo Defuncti.

Nec aliter dictam clausulam intelligi posse,
apertè suadet convincens ratio deducta ex subje-
cta materia tum ex ceteris partibus nostrorum
Privilegiorum, cum enim ageretur de concessio- 35
ne exemptionis, clausula illa *sinè præjudicio ju-
rium parochialium* adjecta censeri minime potest
ad præservandam quamcumque Jurisdictionem, &
quæcumque Jura Parochi, & sic ad destruendam
totam substantiam exemptionis, quæ nostris Ec-
clesiis concedebatur, sed cum eadem præservare
non possint præjudicia expressa, & necessariò re-
sultantia ab expressis, refertur ad præjudicia illa
dumtaxat, quæ compatibilia sunt cum concessio-
ne exemptionis, *Gratian. discept. forens. discept.* 36
*867. num. 20., Barbos. de clausf. clausf. 157. num. 1.,
& 3., Rot. decis. 103. num. 6., & seqq. part. 19.,
coram bon. mem. Emerix jun. decis. 915. num. 6.
& 7., in Barchinonen. Parochialis del Pras. 13.
Junii §. final., & 2. Decembris 1695. coram bon.
mem. Ursino, & 27. Junii 1696. coram R.P.D.
Priolo, in Fulden., seù nullius Jurisdictionis 28.
Junii 1700. §. Clausula sinè præjudicio vers. di-
cendum ergo coram de la Tremoille*, ideoque in-
telligi nequit, illius vigore Parocho præservatam
fuisse superioritatem omnem adversus dictas
Ecclesias, easdemque illi subjectas remansisse,
sed è contrario exemptas, & plenè liberas effe- 37
ctas fuisse quoad omnia alia jura, & exerci-
tium aliorum actuum, qui immediatè non pro-
manant à curâ pastorali, si enim hi soli in pri-
vilegio exemptionis præservati reperiuntur, re-
liqui Parocho prohibiti censentur, nam, ut ait
Cicero pro Lucio Cornelio Balbo, si exceptio facit 38
*ne liceat, ibi necesse est licere, ubi non est ex-
ceptum*, & si jus Parochi in aliqua tantùm spe-
cie actuum, & jurium præservatum legitur, in
reliquis penitùs sublatum censetur, *ad Text. in* 39
*leg. cum prater ff. de Judic., Rota coram Dunoz.
jun. decis. 812. num. 26., decis. in recent. decis.
762. numer. 11. part. 18., in dicta Fulden., seu
Nullius Jurisdictionis loco mox citato.*

Id confirmat expressus tenor Bullæ nostro-
rum privilegiorum, in quibus sancitur, quod Ec-
clesiæ, Monasteria, Conventus, & Beneficia fun-
data, & constructa in solo Lateranensi = *perma-* 40
*neant, & sint, ac etiam debeant, & censeantur
imme-*

*immediatè ſubeſſe ſub veſtris dominio, protectione
juriſdictione, defenſione, auctoritate, & poteſta-
te, & earum plenum jus, ac dominium, merum-
que, & mixtum imperium, nec non inſtitutio,
deſtitutio, collatio, proviſio, præſentatio, &
quævis alia diſpoſitio ad vos ſolùm, & in ſolidum
pertineat in perpetuum, atque ſpectet* = ſunt verba
Bullæ Bonifacii IX., inſtauratæ à *Sixto V.*, qui-
bus verbis cum dictæ Eccleſiæ ponantur ſub im-
mediato dominio, protectione, & juriſdictio-
ne Eccleſiæ Lateranenſis, cui plenum jus, domi-
nium, merumque, ac mixtum imperium, in
41 illas tribuitur, hæc immediata ſubjectio exclu-
dit cujuſcumque alterius ſuperioritatem, cum
nullum admittat medium, ut in ſimili tradit
*Rota coram Seraph. deciſ.1025. num.3., & ſeqq.,
coram Carill. deciſ.149., & deciſ. 159., coram
Peuting. deciſ.12. num.16.*, & in Capitulum
42 translatum dicitur imperium omne, & poteſtas
in Eccleſias ſibi ſubjectas, per *Lotter. de re Bene-
fic. lib.1. quæſt. 24. num. 114., & duobus ſeqq.,
Pignatell. conſult. Canon.85. num.8. tom.5., Van.
Eſpen. de jur. Eccleſ. univerſ. part.3. tit.12. cap.
5. num.18., Jacob. de Graffiis deciſ. aur. part. 2.
lib.3. cap.27., Rota coram Bich. deciſ. 459. num.
4., & 5.*

Et rurſus, cum Summus Pontifex voluerit, ju-
riſdictionem omnem, dominium, jus, merum-
que imperium ad ſolum Archipresbyterum, &
43 Capitulum pertinere, non ſolum ex mente con-
cedentis, quæ ſufficeret, ſed expreſſis verbis
excluſus cenſetur omnis cujuslibet alterius per-
44 ſonæ concurſus, *Rota coram Bich. deciſ. 448.
num.7.*, & in Archipresbyterum, & Capitulum
juriſdictio, vel privativa tranſlata, *Rot. cor. eodem
Bich. deciſ.474. num.13.*

Et demum ſummoperè urgere videtur pars il-
la Bullæ, in qua Sixtus V. modificando privi-
legium Bonifacii IX. ſancivit, ut alibi diximus,
quod dictæ Eccleſiæ eſſe deberent ſub omnimo-
da juriſdictione, dominio, & imperio Latera-
nenſis Eccleſiæ = *dummodo Epiſcoporum, in quo-
rum Civitatibus, ſeù Diœceſibus illæ fuerint, li-
45 centia expreſſa ad hoc accedat, Eccleſiæque &
alia, ut præfertur, fundanda, erigenda, ædifi-
canda, & dotanda, atque illa pro tempore obti-
nentes libertatis, immunitatis, & exemptionis
privilegium aliquod à juriſdictione, & ſuperiori-
tate ipſorum Epiſcoporum, aliterve contra for-
mam Decretorum, & Ordinationum Sacri Con-
cilii Tridentini, propterea non acquirant* = at ve-
ro, ſi, licèt verba illa prohibentia, acquiri pri-
vilegium aliquod exemptionis à juriſdictione E-
piſcopi, excludere viderentur quamcumque
46 minimam exemptionem, per ea, quæ tradit
*Rota coram Bich. deciſ. 459. num. 4., & ſeqq.,
deciſ.174. numer. 2. part. 17., in Capuana, ſeù
Montis Caſſinen. Parochialium 10. Martii 1679.
§. Urbanus autem coram bon. mem. Bourlemont*,
nihilominus, *Sacra Rota in deciſ. 185. num. 6.
& ſeqq. part. 15.* cenſuit, eadem interpretanda
eſſe compatibiliter cum exemptione, quantò po-
tiori jure clauſula illa = *jure tamen Parochialis
Eccleſiæ, & aliàs cujuslibet in omnibus ſemper
ſalvo* =, ita erit intelligenda, ut concilietur cum
privilegio exemptionis tum quia dicta clauſula
ſuâpte naturâ refertur ad præſervationem emo-
lumentorum dumtaxat, & jurium Parochialium
tum etiam quia ſub eadem clauſula præſervan-
tur jura etiam aliorum, ideoque, ſicuti præſer-
vatio jurium aliis competentium officere nequit
exemptioni, ita etiam eamdem tollere minimè
potuit præſervatio jurium parochialium.

Quæ cum ità ſint, vana prorſus dignoſcitur
prætenſio Parochi cumulativè cum Presbyteris
noſtræ Eccleſiæ, in eadem excipiendi Confeſ-
ſiones Sacramentales, quia cum tàm quoad lo- 47
cum, quàm quoad hujuſmodi actus exercitium
nullam habeat aſſiſtentiam juris, ſed hæc illi fa-
veat quoad emolumenta, & exercitium jurium
parochialium, inter quæ non comprehenditur
actus audiendi Confeſſiones, cum ſub clauſula
præſervativa, illa dumtaxat comprehendantur,
eiſdemque ſolummodò exceptis, ſummus Ponti-
fex voluerit, Eccleſias, de quibus eſt quæſtio, im-
mediatè ſubjectas eſſe juriſdictioni, & imperio
Lateranenſis, dicendum eſt, quod, ſubmotis
ab eo Parochis, illas ab ejus ſuperioritate abſol-
verit, alioquin ſequeretur abſurdum, quod, ſi
dictarum Eccleſiarum Rectores in illis nec Sedes
Confeſſionales habere, nec fidelium Confeſſio- 48
nes excipere vellent, nihilominùs, ipſis invitis,
liceret Parocho, qui in eiſdem Confeſſionalem
ſedem erigendo, Sacramentale Tribunal con-
ſtitueret in Eccleſia, & in loco penitus à ſuâ
exempto, & alterius juriſdictioni immediatè
ſubjecto, id autem nemo non videt, quantum
ab univerſis juris noſtri regulis aberret.

Averſana Juriſpatronatus.

Juſpatronatus tàm activum, quàm paſſivum re-
lictum ſibi, nec non filiis, & Deſcendentibus,
ita tamen ut Maſculi fœminis præferrentur,
ac deindè quoad jus præſentandi ab eodem
Fundatore in aliâ diſpoſitione, Ordinarii au-
ctoritate communitâ, reſervatum ſibi, & he-
redibus, ac ſucceſſoribus, datâ etiam præro-
gativâ ſexus, hereditarium cenſendum eſt,
ac propterea pinguius effectum in eo, in quem
plures primorum heredum voces hereditario
titulo coaluerunt, præſertim, quando plures
ſubſecutæ, eæque Fundatoris morti magis
proximè præſentationes factæ fuerint à Patro-
nis velut heredibus, & pro quotâ heredita-
tis: Maſculorum prælatio, quando agnatio-
nis votum deficit, intelligenda eſt in pari gra-
du, vel ſaltem in eâdem lineâ, in quam in-
greſſum eſt juſpatronatus. Ultimus ſtatus,
quando Patronis noceat?

VOTUM II.

1 *Diverſam naturam diverſæ quoque proprieta-
tes, & paſſiones conſequuntur.*

2 *Juſ-*

2 *Juspatronatus reservatum filiis, & Descendentibus, gentilitium dicitur.*

3 *Uti etiam reservatum certo generi personarum sive suae, sive alienae familiae.*

4 *Praesertim, si, iis deficientibus, vocentur heredes etiam extranei.*

5 *Verbum* heres *ab Ascendente prolatum, quod intelligatur de filio, novum non est.*

6 *Sive in fideicommissis, sive in feudis*, & num. 60. & 65.

7 *A feudo ad juspatronatus optimum est argumentum.*

8 *In jurepatronatus appellatione heredis intelligitur heres sanguinis.*

9 *Jurispatronatus gentilitii qualitas ex vocatione suorum heredum, & successorum mutata non praesumitur.*

10 *Aut saltem dicendum est juspatronatus mixtum constitutum.*

11 *Interpretatio ea sumi debet, quâ minùs recedi videatur à priori dispositione.*

12 *Voluntatis mutationem Lex non praesumit.*

13 *Interpretatio voluntatis sumenda est ex priori dispositione, licèt non solemni, & effectum non sortita.*

14 *Heres, sive successor cum discretione sexus, & qualitate masculinitatis, intelligitur de herede sanguinis*, & nu. 61.

15 *Etiamsi agatur de re ad extraneos heredes transitoria.*

16 *Qualitas hereditaria jurispatronatus gentilitiam non tollit.*

17 *In jurepatronatus, utpotè individuo, fit locus juri non accrescendi.*

18 *Jurispatronatus mixti successio superstitibus defertur ex judicio, & providentiâ Fundatoris.*

19 *Jurispatronatus mixti successionem intervertere nequit successor intermedius.*

20 *Sicut nec successionem feudi.*

21 *Jurispatronatus mixti dispositio fieri nequit inter ipsos vocatos.*

22 *In feudo, sive emphyteusi solus primus adquirens in praejudicium vocatorum disponere potest, unum ex iis praeligendo.*

23 *Idemque obtinet in jurepatronatus.*

24 *Jurispatronatus successio defertur juxta regulas fideicommissi, feudi, & emphyteusis.*

25 *A fideicommisso, feudo, & emphyteusi ad juspatronatus, & è contrâ valet argumentum.*

26 *Juspatronatus, deficiente unâ linea Agnatorum, ad illud simul vocaterum, consolidatur in alterâ.*

27 *Patronus suam partem, nisi quoad vixerit, uni ex aliis Compatronis donare nequit.*

28 *Intellige, si agatur de jurepatronatus non merè hereditario.*

29 *Juris ab ipsa Lege aliquibus reservati non potest inaequalis ab homine fieri dispositio.*

30 *Parentibus non licet uni filiorum dare, alium verò exhonorare.*

31 *In jurepatronatus gentilitio, sive mixto descendentes ex foeminis non admittuntur.*

32 *Praesertim, si Testator Masculos foeminis praeferri, voluit.*

33 *Foeminâ à jurepatronatus exclusâ, excluditur, & ejus filius.*

34 *Filius in jurispatronatus successione melioris conditionis esse non potest, quam mater.*

35 *Causatum plus virtutis, quàm causa habere non potest.*

36 *Agnationis contemplatio ex Masculorum praelatione colligitur etiam in jurepatronatus.*

37 *Tametsi post Masculos vocentur foeminae.*

38 *Agnationis ratio Masculum ex foemina excludit.*

39 *Agnationis ratione deficiente, Masculus ex foeminâ sub appellatione Masculorum comprehenditur*, & nu. 145.

40 *Non tamen admittitur, concurrente Masculo agnato.*

41 *Masculus ex foeminâ descendens, extra familiam Fundatoris est constitutus.*

42 *Ultimus status, juxta quem praesentavit solus masculus exclusâ foeminâ, attendi debet.*

43 *Juspatronatus ex sui naturâ transitorium est ad heredes etiam extraneos*, & nu. 67.

44 *Heredis, & successoris nomen in jurepatronatus intelligitur etiam de extraneo*, & num. 66.

45 *Juspatronatus reservatum* heredibus, & successoribus, *gentilitium non est.*

46 *Praesertim, si addatur particula* in perpetuum, *sive* in infinitum.

47 *Beneficii fundatio, nondum interpositâ Ordinarii auctoritate, perfecta non est.*

48 *Sed accedente Ordinarii consensu, fit irrevocabilis.*

49 *Ordinarii adprobatio dicitur caussa efficiens, & constitutiva jurispatronatus.*

50 *Et absque eo non attenditur Fundatoris dispositio.*

51 *Beneficii fundatio illa sola agnoscitur, cui auctoritas Ordinarii accesserit.*

52 *Etiamsi adversetur priori*, & nu. 58.

53 *Erectionis scriptura non dicitur, cui auctoritas Ordinarii non accessit.*

54 *Jurispatronatus natura desumitur ex Ordinarii sententiâ, occasione erectionis interpositâ.*

55 *Adprobatio Ordinarii praepollet voluntati Fundatoris, praecedenter expressae.*

56 *Juspatronatus gentilitium à primo adquirente mutari potest in hereditarium, & è contrâ.*

57 *Juspatronatus hereditarium à successoribus mutari potest in gentilitium, sed non è contrâ.*

59 *A primaevâ jurispatronatus institutione nondum ab Ordinario probata Fundator potest recedere.*

62 *Argumentum à simili procedit, in his, in quibus res aequiparantur.*

63 *Ar-*

63 *Argumentum à simili est quædam inductio ab expresso ad tacitum.*

64 *Et cessat, quando uterque casus habet expressam juris dispositionem.*

68 *Juspatronatus* pro suis heredibus *transit etiam ad heredes extraneos*, & nu. 118.

69 *Juspatronatus gentilitium à Fundatore in hereditarium mutari voluisse, facilè præsumitur.*

70 *Juxta naturam actus quisque agere præsumitur.*

71 *Juspatronatus secundùm propriam ejus naturam à Fundatore constitui præsumitur.*

72 *Jurispatronatus propria natura est, ut sit hereditarium*, & nu. 84. & 109.

73 *Voluntatis correctio continenti non facilè præsumitur.*

74 *Secus tamen ex intervallo.*

75 *Vel si actus posterior principaliter tendat ad prioris dispositionis correctionem.*

77 *Voluntatis mutatio cum apparet, contrariis conjecturis locus non est.*

78 *A verborum proprietate sine causà recedendum non est.*

79 *Dixisse nemo existimandus est, quod non priùs mente agitaverit.*

80 *Voluntatis non mutatæ præsumptione validior est altera, actum reducens ad suam naturam.*

81 *Præsumptioni reducenti actum ad suam naturam aliquando cedit verborum proprietas.*

82 *Dispositio rem ad suam naturam reducens, favorabilis est.*

83 *Juspatronatus, quoties gentilitium esse, indubitatò non constat, hereditarium præsumitur.*

84 *Juspatronatus passivum gentilitium esse potest, manente activo hereditario.*

85 *Fundator, de solo jurepatronatus activo variè disponens, de eo tantùm priorem voluntatem mutasse præsumitur.*

86 *Diversæ voluntatis argumentum est discretiva provisio.*

87 *Juspatronatus passivum gentilitium esse, activum verò hereditarium, frequens est.*

88 *Ex mutatione jurispatronatus activi, non infertur mutatio passivi.*

89 *Ad jurispatronatus gentilitiam qualitatem multùm confert Masculorum prælatio.*

90 *Non tamen sola sufficit.*

91 *Juspatronatus ex heredum, non autem agnationis mentione hereditarium esse, colligitur.*

92 *Masculorum prælatio sola innuit sexus prædilectionem.*

93 *Non autem agnationis, nisi alia concurrant*, & num. 126.

94 *Masculorum prælatio aliâ niti potest ratione, quàm conservanda agnationis.*

95 *In jurepatronatus Masculi prælati censentur, ut saniori judicio præsentationis actus expleretur.*

96 *Præsentationes factæ cum qualitate hereditaria, non excludunt juspatronatus gentilitium.*

97 *Sicuti è contrà præsentationes factæ a Patronis, tamquam filiis, & Descendentibus; non excludunt juspatronatus hereditarium.*

98 *Observantia præsentandi cum qualitate hereditaria, & pro quota hereditatis declarat, juspatronatus esse hereditarium.*

99 *Jurispatronatus qualitatem gentilitiam, vel hereditariam observantia declarat*, & n. 107.

100 *Jurispatronatus qualitas hereditaria ex tribus præsentationibus effectum sortitis probatur.*

101 *Observantia morti Fundatoris proxima magis præsumitur conformis ejus voluntati.*

102 *Pro jurepatronatus hereditario ad inducendam observantiam sufficiunt duo actus effectum sortiti.*

103 *Immò etiam unicus.*

104 *Articuli non continent absolutam confessionem.*

105 *Validum tamen præbent adminiculum.*

106 *Enunciativa in antiquis probat præcipuè inter easdem partes.*

108 *Observantia, quæ favet qualitati hereditariæ jurispatronatus, alteri præferenda est.*

110 *Contra jurispatronatus qualitatem hereditariam interpretatio violenta est.*

111 *Observantia favens qualitati gentilitiæ jurispatronatus ex contrariis actibus redditur turbida.*

112 *Quod sufficit, ut juspatronatus hereditarium dicatur.*

113 *Posteris ex propriâ personâ vocatis neque expressè, neque tacitè Majores nocere possunt.*

114 *Observantia juspatronatus gentilitium in hereditarium mutare non potest, benè verò hereditarium in gentilitium.*

115 *Observantia jurispatronatus tamquam hereditarii ab heredibus impugnari nequit.*

116 *Juspatronatus quando gentilitium esse constat, contraria observantia non nocet.*

117 *Neque posterioribus vocatis nocet etiam millenaria præscriptio.*

119 *Fundatoris voluntas primis heredibus magis nota præsumitur.*

120 *Observantia dubiam voluntatem Fundatoris declarat.*

121 *Juspatronatus, licèt sit individuum quoad exercitium, tamen dividitur in tot voces, quot sunt primi heredes.*

122 *Et defertur per quotas hereditarias, ut alia Bona.*

123 *Juspatronatus in Regno Neapolis dividitur per uncias hereditarias.*

124 *Agnationis conservandæ voto existente, fœmina non admittitur, donec adest Masculus etiam remotior, & alterius lineæ.*

125 *Agnationis voto existente, inter Masculos omnes agnatos inducta censetur linearis reciproca substitutio.*

127 *Agnationis voto deficiente, Masculorum prælatio excludit fœminas, quoties illi sunt in eodem gradu.*

128 *Vel saltem in eadem lineâ*, & num. 130.

129 *Agnationis votum in fideicommissis num-*

quam

quam præsumitur, sed in dubio potiùs contra eam respondendum est.

131 Masculorum prælatio sumi debet in qualibet lineâ, in quam ingressum est juspatronatus, & num.151., & 171.

132 Nisi juspatronatus contineatur sub generali fideicommisso ordinato pro lineâ masculinâ tantùm.

133 Vel nisi juspatronatus reservatum fuerit dumtaxat pro Masculis.

134 Fœminarum generalis exclusio, & Masculorum prælatio non idem sunt.

135 De unâ ad aliam lineam, quarum utraque ab uno Fundatore descendit, faciliùs datur transitus.

136 Lineæ ab uno Fundatore descendentes reputantur, tamquam unum corpus.

137 Intellige, ad dignoscendam substitutionem reciprocam linearum in fideicommisso agnatitio.

138 Juspatronatus pro totâ familiâ tamquam pro uno corpore cum prælatione Masculorum, propriè gentilitium est.

139 Juspatronatus pluribus heredibus relictum dividitur in tot lineas, quot sunt heredes.

140 Nec istæ confunduntur per modum unius.

141 Juspatronatus pro filiis, & heredibus lineare censetur, non per modum unius.

142 Ab jurepatronatus, ne fœminam Agnatus remotior excludat, in dubio judicandum est.

143 Agnationis votum in substitutione reciprocâ lineari totum operatur.

144 Juspatronatus regulariter ad fœminas est transitorium.

145 Masculum ex fœmina ad juspatronatus admitti, eâ exclusâ, absurdum non est.

146 Nisi fœmina excludatur ex agnationis respectu.

147 A jurepatronatus ut aliquis excludatur, non attenditur status ultimus, quando constat de anteriori contrario.

148 Sicuti nec quando res est integra, nullo ex præsentatis adhuc instituto.

149 Tunc enim ubi constat de bono jure unius in petitorio, istud absorbet possessorium.

150 Jurispatronatus ultimus status inducit præsumptionem, quæ tamen cedere debet veritati, & num.152.

153 Præcipuè, si veritas doceatur ex ipsa fundatione.

154 Fundationis documentum indubiam probationem facit.

155 Quasi possessionem inducit ultima præsentatio.

156 Et privat Compatronum non præsentantem jure suo.

157 Quasi possessio per unicum actum adquiritur.

158 Quasi possessio unius Compatroni non statim excludit quasi possessionem alterius non præsentantis, & nu.165.

159 In actibus compatibilis inclusio unius non est exclusio alterius.

160 Actus compatibilis cum jure alterius illi non nocet.

161 Præsentandi quasi possessio non inducitur, inscio altera Patrono.

162 Status ultimus præsentandi, nisi alterius Patroni scientia probetur, nil prodest.

163 Neque nocet fœminæ infanti.

164 Sicuti neque absenti.

166 Præsentatio unius non excludit, immò præservat quasi possessionem alterius Compatroni.

167 Nec præsumitur facta animo privandi alteram quasi possessione.

168 Præsertim, si ex aliquâ justa credulitate alter opinari poterat institutionem non alteri deberi.

169 Præsentatio est actus facultativus.

170 Præsentationis omissio non constituit alium in quasi possessione privativâ, nisi accesserit contradictio, & deinde adquiescentia.

PROPONITUR in facto, quod quidam Aloysius de Donatis Civitatis Aversæ in Campania anno 1574. constituens erigere Cappellam de suo jurepatronatus, eidem sic erigendæ dotem pinguem assignavit, & juspatronatus activum, atque passivum hâc formulâ reservavit = *Quod d. Cappella esse debeat de jurepatronatus laicorum ipsius Aloysii fundatoris, & dotantis, & ejus filiorum legitimorum, & naturalium utriusque sexus, & aliorum in ejus, & eorum recto linea legitimè descendentibus in perpetuum, datâ tamen prerogativâ masculini sexus &c. itaque sit in facultate masculorum semper eligere &c. & in defectum Masculorum sit fœminarum de ipsâ familiâ, & rectâ lineâ ipsius Fundatoris: Et in defectum Descendentium utriusque sexus, sit eorum heredum, & successorum etiam extraneorum quomodocumque &c.* = Ad passivum transiens ita dixit = *Item quod ipsa Cappella sit, & esse debeat distincta in duas partes &c. Et Cappellani sint, & nominentur de ipsâ familiâ, & domo ex rectâ lineâ ipsius Fundatoris, & dd. ejus filiorum, & Descendentium de Clericis existentibus in familia, & in defectum duorum Clericorum de familia, si unus tantùm de ipsa familia reperiatur Clericus, ipse solus præsentetur ad utraque.* =

Hujusmodi constitutioni, & reservationi jurispatronatus consensus Ordinarii non accessit: benè verùm, quod, præsentato a Fundatore suo proprio filio, fuit hic ab Ordinario per sententiam institutus; Mox verò paucis mensibus elapsis vacante iterum Beneficio per liberam resignationem primi Rectoris; ipse idem Fundator novam fecit dispositionem: Etenim Beneficio tertium Cappellanum adjecit, ac dote in tres partes distributâ, unicuique suam cum ratâ oneris designavit: Et quoad juspatronatus ità dixit = *qui tres Cappellani possint præsentari tàm ab ipso comparente, quàm ab ejus heredibus, & successoribus in infinitum utriusque sexus, servatâ sexus prærogativâ toties, quoties &c.*, Idque ab Ordinario expressè approbatur, & confirmatur hoc modo = *Ità quod valeat, & possit d. Mag. Fundator, & ejus heredes, & Successores utriusque sexus, servatâ sexus prærogativâ, præsentare in illis tres Cappellanos quoscumque &c.* =

His

His ità constitutis, decessit Fundator, quinque
post sè filios relinquens, Hieronymum, Cæsa-
rem, Claudium, Nicolaum, Decium: Ex
his duo tantùm descendentiam habuerunt, nem-
pè Hieronymus, & Decius; alii tres prole de-
stituti objerunt, & heredem unà pariter sibi fe-
cerunt Decium, omisso penitus altero fratre
Hieronymo. Atque ità Fundatoris progenie in
duabus tantùm lineis propagatâ, unâ scilicet èx
Hieronymo, quæ modò residet in personâ D. Jo-
sephi de Donatis; & alterâ ex Decio, quæ repræ-
sentatur per D. Philippum Merendam, rectè de-
scendentem per intermediam personam Franci-
scæ de Donatis suæ Matris; orta est quæstio in-
ter ipsos DD. Josephum, & Philippum, uter-
nam habeat pinguiorem vocem in præsentando?
an ambo æqualem? An D. Joseph sit præferen-
dus uti descendens per non interruptam lineam
masculinam? An verò potior sit D. Philippus
ex eo, quia in lineâ Decii, quam repræsentat,
accesserint etiam voces, & jura trium fratrum,
qui Decium heredem fecerunt? Ad quorum
resolutionem operæ pretium erit primò inspice-
re, cujus naturæ sit juspatronatus, gentilitium-
1 nè, an hereditarium; aliter enim de uno, ac
de alio differendum est, cum diversam naturam
diversæ quoque proprietates, & passiones con-
sequantur.

Et quidem, si primariam ejus institutionem
attendamus, factam in primâ scripturâ dotatio-
2 nis, videtur absque dubio, illud esse gentilitium;
cum sit reservatum filiis, & Descendentibus in
perpetuum, nullâ mentione habitâ qualitatis
hereditariæ; Gentilitium enim dicitur juspa-
3 tronatus, quod certo generi personarum, aut
alicui familiæ, sivè suæ, sivè alterius personæ
a sè dilectæ Fundator reservavit, *Lambertin. latè
lib. 1. part. 2. quæst. 2. art. 8. n. 1., & seqq., Lotter.
de re benefic. lib. 2. quæst. 11. sub nu. 3. vers. Gen-
tilitium, Tondut. quæst. benefic. lib. 1. cap. 32. n. 1.,
Rot. in rec. decis. 204. num. 12. part. 12., in Fa-
ventina Beneficii* 12. *Decembris* 1702. *§. En qua
præsentatione, & §. Accedit coram clar. mem.
Card. Caprara, in Firmana Jurispatronatus* 21.
Aprilis 1704. *§. Quarta cum seqq. cor. bon. mem.
Muto, & in Romana Cappellaniæ S. Nicolai* 17.
Martii 1710. *§. Dilutis itaquè cum plurib. seqq.
cor. R. P. D. Ansaldo*, tametsi, deficientibus De-
4 scendentibus, vocati legantur heredes etiam ex-
tranei; quia non idcircò tollitur, immò confirma-
tur qualitas gentilitia quoadusque maneat de-
scendentia, *Rota apud Vivian. lib. 4. cap. 1. sub n.
71. vers. non obstat quod non possit coram Burat.
decis. 83. num. 21.*

Immò, etiamsi secundam Fundatoris disposi-
tionem attendamus, in qua juspatronatus reser-
vat sibi, & suis heredibus, & successoribus,
non illicò sequitur, quod sit omnino immutata
qualitas gentilitia in puram hereditariam; Ete-
5 nim non est novum in Jure, quod verbum he-
res ab Ascendente prolatum, intelligatur de fi-
lio, ut patet ex responso Ulpiani *in leg. ex fa-
cto 17. § Si quis ità fin. ff. ad S.C. Trebell.* = ibi =
6 *Si quis ità fideicommissum reliquerit: fidei tuæ, fili,
committo, ut, si alieno herede moriaris, restituas
Sejo hereditatem, videri, eum de Liberis sensisse &c.*
Et in usibus feudorum habetur expressè disposi-
tum *in tit. de alienat. feud. cap. 1. §. Etsi clientulus*,
ibi = *Eo mortuo sinè legitimo herede masculo,
(quod verbum ità intelligendum est in feudo, idest
sinè filio masculo) revertitur &c.* = *Jason. in leg.
2. num. 188. Cod. de jur. emphyt., Alexand. lib. 4.
cons. 106., Ruin. cons. 175. lib. 2. num. 12., Paul.
de Castr. in suis singul. num. 14. vers. heredis ap-
pellatione, Paris. cons. 30. num. 10. lib. 2., Kir-
chon. cent. 3. obser. 58., & 60., Minsing. cent. 4.
observ. 2. vers., & jus intelligit verbum heredis,
Capyc. decis. 10. num. 8., Clar. §. Feudum quæst. 9.
num. 4., Rota decis. 291. num. 5. part. 4. tom. 2.
rec.*; Optimum verò argumentum est de feudo 7
ad juspatronatus, *Vivian. lib. 4. cap. 9. num. 38.,
Gratian. cap. 531. num. 31., Marant. part. 3. re-
spons. 74. num. 35., Capon. forens. cap. 12. num. 19.,
Rota coram Coccin. decis. 232. num. 4. vers., & his
adstipulatur repetit. apud Vivian. decis. 105., in
Mantiss. ad claræ memoriæ Card. de Luc. de
jurepatr. decis. 15. num. 12., in Leodien. Beneficii*
27. *Junii* 1707. *§. Et quamvis in fin. coram Rmo
Kaunitz Episcopo Labacen., & in Romana Cap-
pellaniæ S. Nicolai* 17. *Martii* 1710. *§. Exemplo
cor. R. P. D. Ansaldo*; Et in terminis jurispa- 8
tronatus, quod appellatione heredis intelliga-
tur heres sanguinis, *Rot. decis. 290. num. 6. part. 4.
tom. 1. rec., & decis. 342. num. 5. versic. & in
terminis, inter recollect. per Palm. nep.*

Quapropter, cum Fundator in primo actu
perspicuis verbis declarasset, sè velle juspatrona-
tus gentilitium prò suis Descendentibus, & in 9
secundo locutus fuerit de suis heredibus, & suc-
cessoribus, quæ verba possunt aptissimè intelli-
gi de heredibus sanguinis, præsumendum non
est gentilitiam naturam omninò immutare vo-
luisse, sed ad summum additâ qualitate heredi- 10
tariâ, constituisse juspatronatus mixtum, nempè
prò heredibus, & successoribus à sè ipso descen-
dentibus; Ea enim sumenda est interpretatio, 11
quà minus, quàm fieri possit, à priori dispositione
recessum videatur, *Cravet. cons. 570. in fin., Ca-
ball. cons. 72. num. 17. lib. 2., Mantic. de conject.
ultim. volunt. lib. 7. tit. 1. nu. 37., clar. mem. Card.
de Luc. de legat. disc. 56. num. 5., Rocca disput.
jur. select. cap. 25. num. 27.*; Cum voluntatis mu- 12
tationem Lex non præsumat, *leg. cum qui volunta-
tem 22. ff. de probat., leg. cum hic status 32. §. Pæ-
nitentiam vers. quod si in obscuro ff. de donat. inter
vir., & uxor., leg. Lucius 22. in fin. ff. de legat.
2. cum concordan., Alciat. de præsumpt. reg. 2.
præsumpt. 16. num. 1., & seqq., Menoch. lib. 4.
præsum. 167. num. 1., Mantic. de conject. lib. 12.
tit. 2. num. 2., Fontanella decis. 593. num. 3., nisi
illa literaliter legatur, leg. si quis ità §. Si duobus,
& ibi Bald. ff. de adimend. legat., leg. Alumnæ 30.
§. Qui filius in fin. ff. eodem*, ibi = *non à tota vo-
luntate recessisse videri, sed his tantùm rebus, quas
reformasset* = & licèt etiam prior dispositio non 13
solemnis, & effectum non sortita fuisset, adhuc
justam præbet voluntatis conjecturam, & inter-
pretationem in secundâ dispositione solemniter

factâ, ùt argumento est Text. notab. in leg.Pau-
lus respondit ff. de reb eorum, qui sub tutel., leg.1.
§.1. vers. aut in codicillis non confirmatus ff. de
confirm. Tutor., Alexan.cons.45.sub num.2.lib.1.,
Bursat. cons.89. num.15., Honded.cons.64. n.30.
lib.2., Peregrin. de fideicomm. art.11. num.69.,
Cyriac. contr.426. num.76., & contr.577. n.21.,
Andreol. contr.221. num.10., Fontanell. dec.88.
num.17., Rot. coram Cavaler. decis.326. num.3.,
coram Bich. decis.151. num.17., part.7. rec. de-
cis.296. num.23., & decis.208. num.2. part.18.,
decis.722. num.3., & in nostris præcisis terminis
clar. mem. Card. de Luca de jurepatr. disc.21.
num.5., & disc.16. num.5.

Eamque fuisse prorsus mentem, & germa-
num sensum Fundatoris, ex eo etiam evincitur,
quod, sicut in primo actu fundationis suos De-
scendentes cum discretivâ sexus, & prælatione
Masculorum vocavit, ut scilicet, Masculis exi-
stentibus, fœminæ jus præsentandi non haberent;
ità in secundâ dispositione, in qua juspatronatus
reservavit suis heredibus, & Successoribus eam-
dem sexus prærogativam repetiit expresse; Quo-
14 ties autem vocantur heredes, sivè Successores
cum hac discretione sexus, & qualitate mascu-
linitatis, tunc certum est, quod illud verbum
heres intelligitur de herede sanguinis, non verò
Bonorum, ut de communi docet Jason. in leg.
Gallus §.Etiamsi num.20. ff. de liber., & posth.,
15 ubi, quod hoc procedit etiam in materia ad ex-
traneos heredes transitoria, Alexand. cons.105.
num.2. lib.1., Ruin. cons.122. num.2., & seq.
lib.1., Paris. cons.55. n.9. lib.2., Gabr. comm.
conclus. tit. de verb. signific. conclus.3. num.1.,
Mantic. de conject. lib.8. tit.14. num.15., Pere-
grin. de fideicomm. artic.32. num.45., Cremens.
singul.15., Covar. variar. cap.18. lib.2. sub nu.3.,
Cyriac. contr.691. num.1., & in terminis juris-
patronatus Rot.part.4. rec. tom.1. decis.291. n.5.
§. Quæ confirmatur per tot., & part.11. dec.374.
num.14., & prius part.4. tom.2. decis.47. nu.5.,
& eadem part.11. decis.203. num.4., & dec.254.
num.9. vers. reservatum quippè, ubi in his ter-
16 minis firmatur, juspatronatus esse gentilitium,
cum admixtâ qualitate hereditariâ, quæ genti-
litium non tollit, ut eadem Rot.part.19.dec.662.
num.10., in Pisana Jurispatronatus 20. Junii
1709. §.Verùm quamvis cor. Eño Card. Priolo,
& in Alexanen. Beneficii 11. Decembris 1711.
§. Ceterùm cor. R. P. D. Aldrovando.

Exindè verò illud primò infertur, quod, defi-
cientibus tribus filiis Fundatoris absque prole, &
sic eorum lineâ in ipso exordio extinctâ, juspa-
tronatus æqualiter consolidatum fuit in duobus
27 fratribus superstitibus: Cum enim illud sit indi-
viduum, fit locus juri non decrescendi, leg. si
communi liberto ff. de Bon. libertor., & cum aliis
notat per Gloss. in leg. si duo Patroni in princip.
ff. de jure juran., & in cap.1. de jurepatr., Ale-
xand., & Jason. in leg. si mihi, & Titio ff. de
ve. bor. obligat., Paris. lib.4. cons.48. num.20.,
Rocc. de Curte de jurepatr. verb. jus quæst.6.,
Bellon. de jur. accresc. cap.6. quæst.48., clar. mem.
Card. de Luc. de jurepatr. disc.35. num.10. ver-
sic. in contrarium, Rota in rec. decis.217. nu.17.
part.6., coram Duran. decis.199. nu.10., & de-
cis.150. num.5., decis.220. num.14. part.11., &
decis.662. num.7. & 8. part.19., in Sorana Juris-
patronatus 27. Januarii 1710. §. Maximè quia
cor. Illustrissimo Scotto; Nec poterant iidem si-
nè prole decedentes aliter disponere; quia, du- 18
rante Fundatoris descendentiâ, successio super-
stitibus defertur ex judicio, & providentiâ ipsius
Fundatoris, quam proindè Successor intermo- 29
dius intervertere, aut immutare nequit, uni gra-
tificando, & alterum exhonorando, ut habetur
in cap.1. in princ. de Success. feud., ibi = nullâ 20
ordinatione Defuncti in feudo manente, vel valen-
te = leg. heredes mei 57. §.Peto in fin. ff. ad Senat.
Consult. Trebell., ibi = non rectè mulierem ele-
cturam propter gradus fideicommissi præscriptos =,
leg. Pater 38. §. Filium suum ff. de legat.3. cum
concordan., & ibi Doctores communitèr, Angel.,
& Bart. in leg. Item videndum §. Nunc videamus
ff. de petit. hered., & idem Bart. in leg. jurisju-
randi §. Liberis ff. de oper. libert., & in leg.1.
ff. de option. leg., Bellon. jun. cons.1. num.32., &
seqq., Mantic. de conject. ultim. volunt. lib.8.
tit.12. num.42., Peregrin. de fideicomm. art.14.
num.7., Fusar. de substit. quæst.380. num.1., de
Marin. tom.1. resol.131. num.13., clar. mem. Card.
de Luc. de fideicomm. disc.59. num.3., de jurepatr.
disc.18. num.4. versic. sivè quod, Tondut. quæst.
civil. cap.50. num.1., & seqq., Rota cor. Coccin.,
decis.491. per tot.; ubi quod nequè inter ipsos 21
vocatos potest fieri dispositio, coram Seraph.
decis.874. num.2., decis.299. num.6. part.3. rec.,
decis.240., & decis.410. part.14., cum aliis in
Bononien. Jurispatronatus de Ghisleriis 31. Ja-
nuarii 1695. §. Hinc in necessariam cum seqq. cor.
bon. mem. Pio, & in Romana Cappellaniæ S. Ni-
colai 17. Martii 1710. §. Quidquid, & §. Ve-
rùm & hoc contingere cor. R. P. D. Ansaldo.

Exploratique juris est, quod sive in feudo,
sive in empyteusi gentilitiâ solus primus acqui- 22
rens potest disponere in prejudicium vocatorum,
unum ex eis præeligendo, aliis verò id non per-
mittitur, ut de communi Clar. §. Emphyteusis
quæst.16. post Bald. in leg.1. num.32. Cod. per
quas person. nob. acquir., Jason. in leg.2. nu.207.,
Cod. de jur. emphyt., Alexand. cons.106. num.8.,
& cons.107. num.3. lib.4., Grat. cons.132. nu.4.
lib.1., Valasc. de jur. emphyt. quæst.49. num.9.,
clar. mem. Card. de Luc. de feud. disc.12. num.7.,
& disc.46. num.2., & in contr. Boscul. art.2. per
tot., Rot. coram Coccino decis.32. num.15., &
decis.343. num.4., in Eugubina Fideicommissi
24. Martii 1710. §. Quamobrem cor. Illmo Scotto,
Quod meritò ad juspatronatus extendit Vivian. 23
lib.4. cap.2. num.19., & seqq. vers. in quo tamen
casu, & num.23. vers. aut juspatronatus, & lib.4.
cap.9. num.7., Molin. de Primog. lib.1. cap.24.
num.31.; Etenim juspatronatus quoad successio- 24
nem regulatur tum juxtà regulas fideicommissi,
tùm juxtà naturam feudi, & emphyteusis, & de 25
uno ad aliud valet argumentum, Decian. cons.32.
num.12. lib.1., Cardin. in Clement.1. de jurepatr.,
Vivian. d. lib.4. cap.9. num.38., & num.55.,
Gra-

Gratian. cap.521. num.31., Lotter. de re benef.
lib.2. quæst.11. num.43., Capon. supradicta di-
scept.12. num.19., Palm. allegat.101. num.8.,
Cyril. cap.54. num.14., Rot. decis.68. num.7.
part.12., decis.325. num.10. part.17., coram bon.
mem. Emerix Jun. decis.444. num.3., & coram
R. P. D. Ansaldo decis.52. nu.28. juxta primam
editionem, & in Auximana Jurispatronatus 27.
Junii 1701. §. Quoniam, & in Faventina Juris-
patronatus 12. Maii 1710. §. Nec juvit cor. eo-
dem, confirmata 12. Junii 1711. §. Diximus coram
eodem pariter R.P.D. Ansaldo.

Et magis in terminis, quod, deficiente lineâ
26 unius ex vocatis, juspatronatus non transeat ad
heredem ultimi Defuncti, si alii supersiot Agnati,
sed in illis, unà simul vocatis, per jus non decre-
scendi consolidetur, probant Franc. in cap.1. de
jurepatr. in 6. col.3., Adden. ad Alexand. cons.18.
col.2. lib.5., Paul. Paris. cons.48. lib.4., Rocch.
de Curte de jurepatr. quæst.33., quos cum aliis
sequitur Covarruv. variar. lib.2. cap.18. num.10.,
vers. sed quæritur quid de jurepatronatus, ubi re-
probat Lambertin. aliter sentientem, Crass. in
§. Jus accrescendi quæst.27., Bellon. de jur. ac-
crescend. cap.6. quæst.48. num.3., & 10., Gra-
tian. cap.521. num.55., Lotter. lib.2. quæst.11.
num.10., Sanchez. respons. moral. lib.2. cap.3.
dub.92. num.3., clar. mem. Card. de Luc. de jure-
patr. disc.35. num.10., & disc.60. nu.28., Rocca
disput. jur. select. cap.193. num.13., Tondut.
quæst. benef. cap.157. num.37., Carol. Anton.
de Luc. ad Gratian. cap.177. sub num.12., ubi
27 quod in jurepatronatus familiari Patronus ne-
quit suam partem uni Compatrono donare, nisi
ipsius Donantis vità durante, Palm. alleg.167. nu.
17., idem Tondut. cap.32. nu.17., quam opinio-
nem secuta est Rota apud Vivian. lib.4. cap.9.,
coram Bich. decis.134. num.4., decis.336. nu.4.
part.5. rec., decis.166. num.24., & decis.238.
num.18. part.6., decis.220. num.14., & dec.374.
28 num.4., & seqq. part.11., quæ loquuntur in ter-
minis jurispatronatus mixti, & coram Pen. dec.
61. num.4., & decis.75. num.3., in Januen. Ab-
batiæ 15. Junii 1693. §. Ex eo enim, & §. Quo
verò cor. clar. mem. Card. Caprara; Et licèt con-
trarium legatur apud Merlin. decis.798. num.22.,
repetit. apud Vivian. decis.120., eam tamen oon
fuisse Rotæ decisionem, sed potiùs motivum à
quo deinceps recessum fuit, rectè advertit clar.
mem. Card. de Luc. d. disc.35., & Rocca loco ci-
tat., & Rot. dec.372. num.18. versic. neque illam
29 par.11.; Quæ etiam sententia comprobatur ex
eo, quod, quando aliquibus Jus aliquod ab ipsâ
Lege reservatur, non potest inter eos inæqualis
ab homine fieri dispositio, argumento Text. in
Authen. lucrum Cod. de secund. nupt., ibi = lucrum
hoc æqualiter inter liberos lege distribuitur, non
arbitrio parentis permittitur, & clariùs in §. Ve-
nient autem Auth. de nupt. novell.22., ibi = non
enim permittimus Parentibus non rectè introdu-
30 ctam alienationem in eos, neque alii quidem filio-
rum dare, alium verò exhonorare =, quæ jura ad
simile propositum adducit post alios Tondut
quæst. Civil. d. cap.50. num.1., & seqq.

Secundò ex præmissis illud pariter consequi-
tur, quod, licèt hoc juspatronatus æqualiter in
prædictis duabus lineis consederit, quarum alte-
ra per D. Josephum de Donatis, altera à D. Phi-
lippo Merenda repræsentatur: tamen cum hic
descendat per medium fœmioæ, illæ verò ex
continuâ generatione masculinâ, potiora jura in
præsentando videtur, d. D. Joseph habere, quia
in jurepatronatus gentilitio, sivè mixto, uti est in 31
casu, descendentes ex fœminis non admittun-
tur, ut pluries Rota firmavit post Vivian. decis.
70. num.5., coram Burat. decis.183. num.23.,
coram Cels. decis.106. num.6., & num.11. vers.
sed ad summum, decis.208. num.1. part.7. recent.,
R.P.D. Ansaldo decis.38. in addit. n.28., Palm.
alleg.167. num.24., Attentà præsertim expressâ 32
lege Fundatoris, qui præferri semper Masculos
voluit, fœminasque de suâ familiâ, nonnisi io
Masculorum defectum vocavit; quare, sicut in
casu excluderetur fœmina mater D. Philippi, ità 33
& ipse filius debet excludi, qui non potest esse
melioris conditionis io succedendo, quàm fuis- 34
set ejus mater, à qua principium habet succe-
dendi, Bartol. in leg.1. ff. senat., ubi, quod plus 35
virtutis non potest esse iu causato, quàm quæ
procedunt ab influente potentia causæ, Bald. in
leg. quoties num.2. Cod. de suis, & legit.; ubi,
quod, exclusâ Fœmina, excluditur Masculus ex
ea, quia caret principio producente, Surd. cons.85.
num.10. in fin., & cons.181. num.3., Cravet.
cons.127. num.4., Dec. cons.471. nu.7., Bellon.
Jun. cons.72. nu.5., Cyriac. contr.386. n.3., Ti-
raquell. de Primog. quæst.12. num.16., Vela dis-
sert.49. n.60., aliisque relatis, Rocca disput. jur.
select. cap.2. num.29., & seqq., Peregrin. de fi-
deicom. art.26. num.1., & seqq., Mierez. de ma-
jorat part.2. quæst.6. n.220., ubi plurimos, Rot.
in Oppiden. Beneficii 7. Maii 1703. §. Tantùm
abest cor. bon. mem. Muto, in Faventina Jurispa-
tronatus 12. Maii 1710. §. Quotiescumque coram
R. P. D. Ansaldo; Cum ex hujusmodi præla-
tione Masculorum videatur contemplata agna- 36
tio: ut in terminis jurispatronatus dixit Rota, plu-
ribus adductis, decis.371. num.13. part.13. recent.,
tametsi post Masculos vocentur fœminæ, quia 37
non ideò videtur agnationis ratio exclusa, Mo-
lin. de Primogen. lib 3. cap.5. sub num.50., optimè
Mierez. de majorat. part.2. quæst.6. sub nu.272.,
Rocc. disput. jur. select. cap.15. n.13., Gratian.
cap.625. in fine, Peregrin. de fideicomm. art.25.
num.26., Palm. in terminis alleg.167. num.42.
& 43., Rot. decis.18. num.31. part.10. cum con-
cordan.; Ipsa autem agnationis ratio procul omni 38
dubio Masculum ex Fœminâ repellit, ut de com-
muni Surd. cons.308. num.14., Valenz. cons.97.
num.128., Redenasch. cons.10. nu.101., Alto-
grad. cons.89. sub nu.4. lib.2., Mantic. de conject.
lib.5. tit.18. num.20., Molin. de Primog. lib.3.
cap.5. num.48., Rocca disput. jur. select. cap.2.
num.28., clar. mem. Card. de Luc. de fideicomm.
disc.24. num.4., & seqq., & disc.25. cum seq.,
& in nostris terminis idem Card. de Luc. de jure-
patr. disc.28. sub num.3., & disc.29., Lotter. de
re benefic. lib.2. qu.11. num.67., Tondut. quæst.

benefic.157. num. 33., Rot. post Vivian. dec.139. & in rec. decis.503. num.9. part.18. tom.2.

Quod si etiam admitteremus, ex prælatione
Masculorum non inferri, contemplatam fuisse
39 agnationem, cujus ratione cessante, Masculus ex
fœmina venit appellatione Masculorum, ut do-
cent post alios *Altograd. cons. 63. num. 9., & la-
tius cons. 66. num. 1. & seqq., Altograd. Jun.
contr.68. num. 1., Mierez. part.2. quæst.6.n.238.,
Fontanell. de pact. nupt. claus. 4. gloss. 25. nu.15.
& seqq., Censal. ad Peregrin. art. 26. vers. etenim
quamvis, Larrea decis.34. num.11., Rota decis. 6.
num.1. part. 1., & dec.15. num.2. part.2. divers.,
coram Bichio dec. 307. num. 14., & coram bon.
me. Emerix Jun. decis. 359. num.2., & dec.1213.
num. 18. ubi concordan.*, Non ideò tamen admit-
40 tetur in concursu Masculi ex Masculo, itaut, exi-
stente, in casu nostro, prædicto D. Josepho de Do-
natis, qui ex Masculo, & per Masculum à Fun-
datore descendit, nullo modo videtur admitten-
dus D. Philippus Merenda, qui, ex fœminâ de-
41 scendens, jam est extrà familiam Fundatoris
constitutus, ad tradita per *Ancharan. cons. 359.
num. 3., Surd. cons. 316. num. 16., & cons. 407.
num.35., Fab. de Anna cons.53. num. 117. lib. 1.,
Peregrin. cons. 1. num. 10. lib.5., & de fideicom.
art. 26. num. 16., Fusar. de substit. quæst. 404.
num.9., Mantic. de conject. lib. 8. tit.18. num.20.,
Mierez. de majorat. part. 2. quæst.2. num. 264.,
Cancer. part. 3. cap. 21. num. 89., Rocca disput.
Jur. select. cap.2. n.34., Rosa consul. 69. n.212.,
Rot. in rec. dec.415. nu.32. part.12.*, & in nostris
terminis *in Majoricen. Beneficii 23. Novem-
bris 1704. §. Stetit in fin. cor. bon. mem. Muto,
in Asten. Prioratus sup. pertinentia 20. Janua-
rii §. Agitur enim cor. R. P. D. Lancetta, in
Faventina Jurispatronatus 12. Junii 1711. §. Quo-
niam cor. R.P.D. Ansaldo, & in Mediolanen. Ar-
chipresbyteratus 27. Januarii 1710. §. Magna
stetit cor. R.P.D. Falconerio.*

Quæ omnia mirificè comprobantur ex ultimo
statu istius Beneficii: Nam in ultima Institutio-
ne de anno 1702. præsentavit solus ipse D. Joseph
de Donatis, nequaquam admissâ ad præsentan-
dum Francisca de Donatis, quæ sola tunc supe-
rerat ex altera de duabus lineis supradictis: ma-
42 ximi verò momenti est, & præcipuè in huiusmodi
controversiis attendi debet ultimus Beneficii
status, *Cap. Consultationibus de Jurepatronatus,
Abb. ibidem, & cons. 54. num. 2. lib. 1., Lamber-
tin. de Jurepatr. parte 1. lib. 2. quæst. 3. art. 11.
num.1., Lotter. de re benefic. lib.2. quæst.20. n.18.,
Corrad. in prax. benefic. lib. 4. cap. 2. num. 48.,
Rot. coram Crescent. dec.9. de Jurepatr. per tot.,
coram Seraph. decis. 1314. num. 7., coram Bu-
ratto decis. 631. num. 1., decis. 204. num. 17.
part.12. vers. præsertim, decis. 296. n.8. part. 15.
rec., in Mantiss. ad ornat. clar. mem. Card. de Luc.
de Jurepatr. tom.13. decis. 21. num.1., decis. 33.
num. 31., & decis.35. num.1.*, cum aliis *in Spo-
letana Jurispatronatus 19. Junii 1705. §. Mo-
mento igitur cor. Rmo dell' Olmo Episcopo Con-
chen., in Casertana Beneficii 13. Decembris 1709.
§. final. cor. Rmo Kaunitz Episcopo Labacen., in
Pisana Prioratus 11. Aprilis 1712. §. Et de facto
cor. R.P.D. Ansaldo, in Bononien. Beneficiorum
de Castello 12. Decembris ejusd. anni §. Institutio
cor. R.P.D. Crispo.*

Ex adverso autem plura etiam urgere viden-
tur, ut hoc Juspatronatus censeri debeat heredi-
tarium potius, quàm gentilitium, aut mixtum. Pri-
mò enim hoc rectè colligi potest ex ipsâ funda-
tione; Nam, licèt in primo actu assignationis dotis
appareat reservatum filiis, & Descendentibus; ni-
hilominus Fundator ipse re integrâ, & ante-
quam ab Ordinario fuisset interpositum Decre-
tum assensus, reformando dispositionem coram
eodem Ordinario, voluit = *quod Cappellani pos-
sent præsentari à sè ipso, & ejus heredibus, & suc-
cessoribus in infinitum utriusque sexus, prærogati-
vâ sexus ipsius tantùm servatâ &c.* = Quâ quidem
formulâ videtur propriè constitutum Juspatro-
natus hereditarium simpliciter; Etenim illa ver- 43
ba heredes, & successores in materia Jurispatro-
natus, quod sui naturâ est transitorium ad extra-
neos, non intelliguntur solum de heredibus san- 44
guinis, sed de quibuscumque, *Gloss. in Clem. fin.
verb. heres de Jurepatr., & in leg. si operarum ff.
de oper. libert., Menoch. cons.680. num.19., Dec.
cons.171. num.5., Turrian. comm. opin. cap.34.,
Lambertin. de Jurepatr. part.2. lib.1. quæst.2. ar-
tic. 1. num. 15., & num. 23. & seqq., Rocch. de
Curte in eod. tract. verb. ipse, vel is quæst.8., Co-
var. variar. lib.2. cap.18. num.6., Lotter. de re be-
nef. quæst.11. lib.2. num.19., Cyrill. quæst. Jur.
cap.54. nu.8., Tondut. quæst. benef. cap.118. n.13.,
Molin. de Primog. lib.1. cap.24. num.7. vers. Pri-
ma quod Juspatronatus, Gratian. cap.577. nu.48.,
Rota coram Seraph. decis.364., & decis.378. n.1.,
in rec. decis.707. num.10. part.1., & coram Priol.
decis.381. num.11.*, ubi, quod reservatum heredi-
bus, & successoribus, non potest absque violentiâ 45
transferri ad gentilitium, *in Mediolanen. Archi-
presbyteratus 27. Januarii 1710. §. Et absqu. ullâ
prorsus cor. R. P. D. Falconerio*; Et eò magis,
quando additur particula in perpetuum, sive in 46
infinitum, ut in casu nostro, *Tondut. loc. cit. cap.
157. sub num.18. vers. maximè stante dictione, Rot.
coram Dunoz. Jun. dec.300. sub num. 7. vers. eo-
que magis, repetit. part.6. rec. dec.207., & coram
Otthobon. decis. 26. sub num. 5. vers. ponderando
præsertim.*

Neque dubitandum videtur, hanc secundam
dispositionem Fundatoris attendendam esse po-
tius, quàm primam: Sivè quia prima non vide-
batur adhuc perfecta, non interposito assensu Or- 47
dinarii, à quo Juspatronatus ortum ducit, & per-
fectionem, ut ait *Vivian. lib.2. cap.1. num.17. per
Text. in cap. nobis, & ibi Doctores communiter de
Jurepatr., Lambertin. part.1. lib.1. quæst.2. art.5.
num.2., & art.12., Calderin. de Jurepatr. cons.
4., Garz. de Benefic. part.5. cap.9. num.69., Bar-
bos. de potest. Episc. alleg.70. num.20., & n. 29.,
Tondut. quæst. benefic. cap. 91. num. 3.*, ubi quod
ex tunc actus sit irrevocabilis, & perfectus, *Ma- 48
ceraten. lib. 1. resol. 87. num. 1., Rot. decis. 29.
num.8. part.4. rec., decis.208. num.5. part.7., de-
cis.107. num.2. part. 11., & decis.323. num.15.
part.16.*

part.16., in Asten. Prioratus super pertinentia 7.
Decembris 1708. §. Adhuc tamen, confirmata 20.
Martii 1709. §. Quamvis cor. R.P.D. Aldrovan-
do, in Senogallien. Canonicatus de Luchis 22. Ju-
nii 1705. §. Non attentà cor. R.P.D. Lancetta,
confirmata 23. Junii 1710. §. Minimè relevante,
49 ubi, quod approbatio Ordinarii dicitur causa effi-
ciens, & constitutiva Jurispatronatus, sinè qua
50 non attenditur fundatoris dispositio = & §. Inutili-
terque, ubi, quod spectanda non est lex in fundatio-
ne præscripta, nisi appareat successivè per Episco-
pum confirmata = cor. R. P. D. Aldrovando. Et
51 propterea illam solam oportere fundationem a-
gnosci, cui auctoritas Ordinarii accesserit, opti-
mè monet Corrad. in prax. benefic. lib. 1. cap. 2.
num. 30., & meliùs num. 52. post Felyn. cons. 45.
num. 2., & 4., clar. me. Card. de Luca de Jure-
patr. dec. 60. sub n. 19., ibi = Et multò magis dicta
52 auctoritate (id est Ordinarii) in secundo actu alter-
nativo concurrente, unde secundus actus efficacior
reputatur, tamquam perfectus = Rota in Cameri-
nen. Pensionis 16. Januarii 1635. coram Verospio,
quam refert, & sequitur in Faventina Jurispatr.
part. 7. rec. decis. 307. num. 11., & 13., ubi, quod
non attenditur prima scriptura, sed ultima ere-
ctionis, ab Ordinario factæ, & quid Ordinarius
determinaverit, & decis. 323. num. 15. part. 16.
53 ubi, quod non dicitur Scriptura erectionis ea, in
qua actualiter auctoritas, & consensus Ordinarii
non accessit, & coram bon. me. Emerix Jun. de-
54 cis. 1320. num. 8., ubi, quod natura Jurispatronatus
desumitur ex ipsâ sententiâ Ordinarii, occasione
erectionis interposita, in Mediolanen. Jurispatro-
natus 21. Februarii 1707. §. Ex hac cor. Illmo
Scotto, in Faventina Jurispatronatus 12. Maii
55 1710. §. Maximè, ubi, quòd approbatio Ordinarii
præponderat, & præpollet voluntati præcedenter
expressæ per eumdem Fundatorem, cor. R. P. D.
Ansaldo.

Sive etiam quia primus adquirens, seu Fun-
dator ipse in vivis agens potest mutare Juspatro-
56 natus gentilitium in hereditarium, & è contrà
etiam præjudicando quocumque modo vocatis,
57 ad differentiam successorum, qui solum possunt
efficere de hereditario gentilitium, sed non è
contrà, Vivian. de Jurepatr. lib. 14. cap. 2. nu. 24.,
& 25., Molin. de Primogen. lib. 1. cap. 24. nu. 31.,
Caren. resol. 142. num. 4., Ciarlin. contr. 107. nu.
82., Palm. alleg. 159. num. 18., Sperell. dec. 73.
num. 3., Rot. post Tondut. de Pension. decis. 47.
num. 8., coram Cerr. decis. 670. num. 9., coram
Priol. dec. 136. num. 2., coram Ninot. dec. 25. nu.
22. & seq., & ad ornat. clar. mem. Card. de Luc.
in Mantiss. tom. 13. de Jurepatr. decis. 13. nu. 9.,
& 10., & dec. 16. num. 13., in Compostellana Paro-
chialis de Pardessua 2. Julii 1710. §. Serotinum
in fin. cor. R.P.D. Falconerio.

Quamobrem, ut certa ab incertis jam separare
58 incipiamus, hoc primò statuendum est, naturam
hujus Patronatus dimetiendam, & dijudicandam
esse juxtà tenorem secundæ dispositionis, aucto-
ritate, atque assensu Ordinarii roboratæ; Cum
59 potuerit Fundator à primævâ Institutione rece-
dere, atque illud utcumque immutare: dubio
solùm remanente, an hoc facere voluerit, an ve-
rò secunda ipsa dispositio concilianda sit cum
prima, intelligendo illa verba = heredes, & su c-
cessores pro heredibus sanguinis tantùm.

Et quidem, licèt hæc secunda interpretatio
comprobari posse videatur tum à simili in feudo, 60
quod receptum simpliciter pro sè, & successoribus,
intelligitur de Successoribus sanguinis tantùm: ut
supra diximus, tum ab adjunctâ prærogativâ sexus 61
masculini, quæ pariter hanc præbet intelligentiam,
ut probant auctoritates suprà relatæ; Nihilominùs
hoc non satis tutum existimari debet in casu; Si-
quidem argumentum à simili in æquiparatis pro- 62
cedit solùm in his, in quibus æquiparantur, argu-
mento Text. in cap. 1. de solution., ubi Doctores, non
autem si quid in utroque diverso modo statutum
sit; Cum enim hoc argumentum sit quædam in-
ductio, quæ fit ab expresso in uno casu, ad tacitum 63
in alio, cessat omnino, quando uterque casus ha-
bet suam expressam Juris dispositionem, cum 64
tunc non sit opus illatione, ut benè Everard. in
loco à simili num. 11. vers. Primò enim; In pro-
posito autem sicut in feudo provisum est, quod
heredis nomen, simpliciter prolatum, accipiatur 65
pro herede sanguinis, ità contrarium expressum
habemus in Jurepatronatus, ut nempè reserva- 66
tum pro heredibus, intelligatur de quibuscumque
& censeatur merè hereditarium, & transitorium
ad extraneos, Clement. plures de Jurepatr., Abb.
in Cap. 1. eodem tit., Glos. in Cap. considerandum
16. quæst. 7., Tondat. quæst. benefic. cap. 118. nu.
13., Duran. disc. 185. num6. & seqq., Et hanc esse
propriam naturam Jurispatronatus, communiter
tradunt Aretin. in Capit. significavit col. 1. de Te-
stib., Calderin. cons. 4. de Jurepatron., Peregrin.
cons. 27. num. 1. lib. 2., Cardin. Ancharan., Imol.,
& alii in d. Clem. Plures de Jurepatr., Lamber-
tin. part. 2. lib. 1. quæst. 2. num. 23., Covar. variar.
lib. 2. cap. 18. sub num. 6., ibi = Ex propriâ naturâ 67
Juspatronatus Ecclesiasticum ad heredes etiam
extraneos transire = Clar. mem. Card. de Luc. de
Jurepatr. disc. 22. num. 2. disc. 16. num. 3., & disc.
60. num. 1., Vivian. lib. 4. cap. 2. num. 4., Pani-
moll. decis. 37. sub num. 17. vers. & ex Juris præ-
sumptione, Rot. coram Seraph. decis. 364. num. 3.,
& decis. 456. num. 1., coram Arguell. decis. 87.
num. 25., decis. 382. num. 7. part. 1. rec., dec. 756.
num. 2. part. 2., decis. 175. num. 3. part. 5., & decis.
275. nu. 4. vers. quod autem part. 7., Adeò quidem,
ut, etiamsi sit reservatum heredibus suis, illud 68
verbum suis non accipiatur ad differentiam, &
exclusionem heredis extranei, sed potiùs demon-
strativè respectu successionis Defuncti, & illius
etiam extraneum heredem comprehendat, Ità
suadente ipsâ naturâ Jurispatronatus, quod est
indifferens, & ad extraneos transitorium, ut post
Lambertin., & alios docet Ciarlin. contr. 1. n. 25.
& seqq. vers. neque nocent, & num. 32., Capon.
discept. 12. num. 23., & 24., Rot in rec. dec. 329.
num. 4. vers. verbumq. illud part. 5., & dec. 372.
num. 20., & 21. part. 11. vers. neque repugnant;
nil refragante decis. 290. num. 6. part. 4. in con-
trarium allegatâ, quia ibi ex aliis verbis gentili-
tia qualitas desumebatur, & in Mediolanen. Ar-

chi-

chipresbyteratus 27. Januarii 1710. §. Et absque
versic. Præsertim addito illo pronomine suis cor.
R.P.D. Falconerio.

Hinc satis infirmatur objectum, quod mutatio
69 voluntatis non præsumatur, immò facilis oriatur
conjectura, quod Fundator consultò voluerit
primam dispositionem corrigere, & Juspatrona-
tus de gentilitio in hereditarium immutare, ut ad
propriam naturam illud reduceret: nam, sicut in
70 qualibet materiâ quis præsumitur agere juxtà na-
turam, quam actus habet à Jure, leg. Si quis sti-
pulatus 4., & ibi Doctores ff. de usur., Jason. in
leg. si quis ante §.1. ff. de acquir. possess., Alciat.
in leg. in Conventionibus 219. vers. voluntatis au-
tem ff. de verbor. signific., Ità etiam in Jurepatrona-
71 tus Fundator præsumitur, illud constituere vo-
luisse juxtà naturam, eidem à Jure impressam,
nempè hereditarium potiùs, quàm gentilitium,
72 ut notat Ancharan. cons.82. num.4., Lotter. de re
benefic. lib.2. quæst.11. num. 20. vers. censetur in
dubia, Carol. Anton. de Luc. de linea legal. art.23.
sub num.10., Rota cum aliis in rec. dec.482. n.7.,
decis.674. num.1., & decis. 707. num. 1. part. 1.
Præcipuè, cum Fundator hoc fecerit ex interval-
73 lo: nam, licèt incontinenti non facilè præsumatur
mutatio, & correctio voluntatis, leg. non ad ea 89.
ff. de condit., & demonstr., quæ communiter ad hoc
74 allegatur, secus tamen est ex intervallo, Jason.
in leg. si pluribus num.4. ff. de legat. 1., Mantic. de
conject. lib.12. tit.1. num.23., Menoch. lib.3 præ-
sump.140. sub num.37., & lib.4. præsumpt.165. n.
5., & colligitur ex eodem Textu in leg. non ad ea
ff. de condit., & demonstr., ibi = Cùm id ex inter-
vallo sub conditione legatum est, posterius valet =
75 prætereaque id egerit per actum, principaliter
tendentem ad prioris dispositionis correctionem,
& immutationem: undè, cum pateat primordium
76 voluntatis mutatæ, & Fundator diverso modo
loquendi, & sub diversâ verborum formulâ Jus-
77 patronatus in secundâ dispositione expresse re-
servaverit, nullus videtur adesse locus contrariæ
conjecturæ, leg. ille, aut ille 25. ff. de legat.3. cum
78 concord., Neque enim recedendum est à verbo-
rum proprietate absque causis, cum nemo existi-
79 mandus sit dixisse, quod non prius mente agita-
verit, ut ait Jurisconsultus in leg. Labeo tit. 7.
§. Servius ff. de supellect. leg.

Quod si etiam conjecturis res decernenda sit,
80 illa efficacior est præsumptio, quæ, ut mox dixi-
mus, actum reducit ad suam naturam, ut docet
Alciat. regul.3. præsumpt.34. num.6. vers. ecce
81 quod præsumptio oriens: Cui aliquando cedit etiam
ipsa proprietas verborum, ut notant Doctores in
leg. quæro §. Inter locatorem ff. locati, Alciat. lib.
2. de verborum signific. num.29. vers. natura enim.
82 Jura namque favorabiliter complectuntur eam
dispositionem, quæ rem ad suam primariam na-
turam reducit, leg. si unus ex argentariis 27. §. Ea-
dem ratione vers. quoties enim ad Jus quod lex na-
turæ ejus tribuit ff. de pact., Bartol. in leg.2. ff. de
injust. rupt., & in leg. omnes Populi col. 11. vers.
juxtà prædicta ff. de Just., & Jur., Abb. in cap.
olim de verbor. signif. in fin., Felin. in cap. cum ac-
cessissent col.2. de Constit., aliique apud Covar. va-
riar. lib.3. cap.6. num.4., & Everard. in loc. à ra-
tione legis larga 79. num.29., ac propterea in ca-
su nostro quoties gentilitia qualitas non est cla- 83
ra, & indubitabilis, juspatronatus præsumitur
semper hereditarium, quia pondere suo fertur
in sui propriam naturam, Innocent. in rubr. de
jurepatronat. num.4., Abb. in cap. cum seculum
num.5. eodem tit., Aretin. cons.115. num.3.,
Barbos. de Jur. Eccles. lib.3. cap.12. num.21.,
& 23., Lotter. de re benefic. lib.2. quæst.11.
num.20., Ricc. in prax. de jurepatron. resolut.
173. num.2., Ciarlin. controver.1. num.19. ; &
tom.2. controver.153. num.3., Rota coram Mer-
lin. decis.94. per tot, coram Ubald. decis.111.
num.4., coram Otthobon. decis.26. num.25. vers.,
& in omnem casum, coram Ninot. decis.27.
num.1., & num.12., coram bonæ memoriæ Eme-
rix Junior. decis.367. num.2., & decis.489.
num.6., & 7., decis.707. num.8. vers. accedit
parte prima recent., decis.272. num.8., & 9.
part.13., decis.148. num.13. part.15., cum aliis
in Romana Cappellaniæ S. Nicolai 28. Junii
1709. §. Quatenus enim circa medium coram
R.P.D. Ansaldo, in Imolen. Jurispatronatus
27. Januarii 1710. §. Satis enim coram R.P.D.
Lancetta, & in Pisana Prioratus 11. Aprilis
1712. §. Hoc igitur coram R.P.D. Ansaldo,
hoc habens prò constanti, quod in concursu
conjecturarum, & ubi concludenter non pro-
batur, juspatronatus esse gentilitium, illud he-
reditarium esse præsumitur, quia hæc est ejus
natura.

Nec suaderi contrarium efficaciter poterit
vel ex eo, quod Fundator qualitatem genti-
litiam in jurepatronatus passivo non immuta-
vit, vel ex Masculorum prælatione, quam
etiam in secunda dispositione expressit. Ete-
nim, quoad primum, admisso etiam sinè veri
præjudicio, quod juspatronatus passivum, de
quo Fundator nihil novi disposuit, remanserit
gentilitium, juxtà primam constitutionem (quod
quidem non est præsentis quæstionis) hoc nihil 84
infert ad Juspatronatus activum, quod expresse
reformatum legitur: Immò ex hoc magis pro- 85
batur, Fundatorem, quod immutatum noluit, in-
tactum dereliquisse, de quo verò noviter, & va-
riè disposuit, illud sanè immutare voluisse: nam
discretiva provisio argumentum est diversæ vo- 86
luntatis, ut notant Doctores in leg. unic. §. Sin
autem Cod. de Caduc. tollen.; Neque repugnat,
Juspatronatus passivum esse gentilitium; acti-
vum verò hereditarium, clar. mem. Card. de Luc.
de Jurepatr. disc.28. num.11., & disc.29. num.7.
& seqq., ubi, quod hoc est frequens, quotidianum, 87
& connaturale, & idem de Donat. disc.37. n.9.,
ubi, quod ex immutatione unius non arguitur 88
immutatio alterius, Carol. Anton. de Luc. de li-
nea legal. art.23. sub num.11. vers. indubitatum.

Quod verò attinet ad Masculorum prælatio-
nem, licèt ea multùm conferat ad Inducendam 89
qualitatem gentilitiam in Jurepatronatus, si
injuncta sit cum aliis adminiculis, ex aliis verbis
resultantibus, ut probant auctoritates supra alle-
gatæ in §. Eamque fuisse in fin., & dixit etiam

Rota in terminis coram bon.mem. Emerix jun. de-
cis.444. num.6.; Ipsa tamen sola hunc effectum
90 operari non valet, ut notant in eisdem terminis
Tondut. quæst. Benefic. cap.157. num.32., Palma
allegat.159. num.24., Panimol. decis.137. num.
23. vers. nec dicitur, &, omissis aliis, luculenter
hoc docet Rot. in Jannen. Jurispatronatus im-
press. apud Vivian. lib.4. cap.2. post num.81. vers.
non obstat etiam, confirmata decis.350. num.8. post
Consil. Farinacc. vol.2., in recent. decis.274. num.
6. part.4. tom.3., decis.336. num.2. part.5., de-
cis.275. num.6., decis.307. num.9. part.7., decis.
374. numer.15. part.11. vers. & quando hæc sola
qualitas, ubi prædictæ decisiones referuntur, cor.
Royas decis.1. num.6., & decis.4. num.2., coram
bon. mem. Emerix jun. decis.367. numer.4., ibi =
91 Quin potiùs ex eo colligitur esse hereditarium,
dum expressè ibi vocantur heredes, & nulla fit
mentio agnationis, quâ deficiente, nominatio Mas-
culorum indicat quidem, contemplatum fuisse qua-
litatem descendentiæ masculinæ, non autem agna-
tionem, & qualitatem gentilitiam =, & in Ro-
mana Jurispatronatus 3. Julii 1705. §. Tanto ma-
gis cor. Rmo Molines.

Prælatio quippè Masculorum in omni mate-
92 ria regulariter importat solum sexus prædile-
ctionem, sed non imprimit qualitatem agnati-
93 tiam, nisi alia concurrant, ex traditis plenè per
Giovagnon. cons.82. num.141. lib.1., Redenasch.
cons.10. num.102., Surd. cons.448. numer.21.,
Altograd. cons.66. num.78., & seqq. lib.1., Ca-
still. lib.5. cap.149. num.45. & seqq., Mons. con-
sult. 198. & 199., Capyc. latr. decis.148. num.
15., & seqq., Gratian. cap.999. num.6., Rota
coram Cels. decis.145. num.7. & 8., coram bon.
mem. Emerix decis.56. num.13., & alibi sæpè.
94 Cum possit aliâ ratione, quàm agnationis conser-
vandæ, Masculus fœminæ præferri, ut notat
Altograd. loco citato, & Altograd. jun. contr.
40. num.10., aliique per eos relati, & in pro-
95 posito Masculi censentur solùm prælati, ut sa-
niori Judicio præsentationis actus expleretur, ut
advertunt Mierez. de major. part.2. quæst.6. nu.
232., & seqq., Tondut. quæst. benefic. dict. cap.
157. num.32., Rota apud Vivian. decis.139., &
post cons. Farin. tom.2. dec.350. num.9.

Hereditariam hanc qualitatem, quæ ex juris
præsumptione, naturâ rei, & verbis Fundato-
ris confovetur, comprobare videtur etiam se-
cuta observantia; nam, defunctis prædictis tri-
bus fratribus, qui heredem fecerunt Decium de
Donatis, ipse Decius, ejusque Successores,
nec non & Hieronymus caput, & principium
alterius lineæ, suique successores præsentave-
runt semper cum expressâ, articulatâ, & pro-
batâ qualitate hereditariâ, &, quod magis est,
pro quotâ hereditatis: quamvis enim ex præ-
sentationibus factis cum ejusmodi qualitate he-
96 reditaria non excludatur pernecessè qualitas gen-
tilitia, quia nimirum ipsa qualitas potest intel-
ligi demonstrativè pro eo, quod ipsi Descenden-
tes sint heredes, clar. mem. Card. de Luca de Ju-
repatronatu disc.23. num.8., & disc.60. numer.
14., Palm. alleg.167. nu.12., Rot. post Vivian.
decis.104. num.4., coram Merlin. decis.563. num.
20., coram Cels. decis.106. numer.10. & 11., &
decis.204. num.15. part.12. recent., sicut è con-
tra non tollitur qualitas hereditaria, si præsenta- 97
tiones fiant à Patronis tamquam filiis, & De-
scendentibus, quia stat simul, quod præsentent
filii, & ipsi sint heredes, Rot. dec.288. nu.5. part.
3. recent., coram Seraphin. decis.364. numer.9.,
coram Duran. decis.173. num.2., & coram Priol.
decis.115. num.22., coram Merlino decis.798.
num.9., & coram san. mem. Alexand. VIII. dec.
3. num.10.; Nihilominus, quando præsentatio-
nes factæ sunt cum qualitate hereditariâ, & pro 98
quotâ hereditatis, tunc talis observantia con-
cludenter, & univocè declarat, Juspatronatus
esse hereditarium, Gloss. in Clement. 1. verb. he-
redes de Jurepatronatus, Card. ibidem num.6. in
6. in sexta quæst., Rot. part.5. recent. decis.288.
num.3., in Balneoregien. Beneficii 21. Januarii
1707. §. Nec refert coram Rmo Kaunitz Episco-
po Labacen., in Romana Cappellaniæ Sancti Ni-
colai 28. Junii 1709. §. Tantum aberat cum seqq.
coram R.P.D. Ansaldo, in Imolen. Jurispatro-
natus 27. Januarii 1710. §. Origini cor. R.P.D.
Lancetta, in Pisana Prioratus 11. Aprilis 1712.
§. Verùm etiam cor. R.P.D. Ansaldo.

Observantia autem plurimùm valet ad mani-
festandam Jurispatronatus qualitatem, an sit 99
gentilitium, an verò hereditarium, Vivian. lib.
4. cap.2. sub num.12., Gratian. cap.521. numer.
19., Rota coram Burat. decis.647. num.10., co-
ram Royas decis.446. num.10., coram Ninot. de-
cis.27. num.2., coram Pamphil. decis.330. num.
3., coram san. mem. Alexand. VIII. decis.26.
num.14., in recent. decis.679. numer.12. & seqq.
part.18., coram Cerro decis.102. num.3., ubi ex
tribus præsentationibus, quæ suum effectum ha- 100
buerant, fuit probata qualitas hereditaria, in
Alexanen. Beneficii 11. Decembris 1711. §. fina-
li in Med., & priùs in Mediolanen. Beneficii 30.
Januarii ejusdem anni §. Quartò denique coram
R.P.D. Aldrovando; Præcipuè, si ipsa observan-
tia sit proxima morti Fundatoris, quia tunc ma- 101
gis præsumitur conformis ejus voluntati, succes-
soribus notæ, clar. mem. Card. de Luca de Jure-
patr. disc.60. num.11., Caren. resolut. 10. num.
3., Rocca disput. jur. select. cap.190. num.60. ad
fin. vers. signanter, Rot. coram san. mem. Alexan-
dro VIII. dict. decis.26. num.14.; Sufficiuntque
etiam duo actus effectum sortiti, Vivian. lib.4. 102
cap.9. nu.39. & seqq., Rota coram Buratto dict.
decis.647. num.11. & 12., immò etiam unicus,
ut ibi tradit Rota in terminis, & generaliter de 103
observantiâ interpretativâ docent Doctores,
quos refert Rocc. disput. jur. select. cap.187. nu.
12., & in casu nostro inter omnes præsentatio-
nes, quæ semper fuerunt factæ expresso jure he-
reditario, notandi sunt duo casus, alter de anno
1600., alter de anno 1613., in quibus vacante
Beneficio, Decius, & successivè ejus filii præ-
sentaverunt cum specifica declaratione, spectare
ad se quatuor ex quinque vocibus, & pro quin-
ta vo-

ta voce præsentavit Aloysius de Donatis, qui
repræsentabat lineam prædicti Hieronymi, &
eum eâdem specificatione traditur, fuisse expedi-
ta, & affixa edicta. Additur iis, quod tàm ip-
se Aloysius, quàm posteà Hieronymus Jun. ejus
filius in alia vacatione de anno 1698., & subin-
de etiam Joseph filius Hieronymi de anno 1702.
in articulis posuerunt, Juspatronatus à Fundatore
fuisse reservatum sibi, & suis heredibus, & Suc-
cessoribus; Quod etiam confert ad propositum,
104 quia, licet articuli non contineant absolutam
confessionem, tamen validum præbent admi-
105 niculum, ut in puncto *clar. mem. Card. de Luc.
de Jurepatr. disc. 24. num.7.*, cum etiam enun-
106 ciativa in antiquis probet, præcipuè inter easdem
partes, ad latè tradita per *Fab. de Ann. cons. 88.
num.1., Mascard. conclus.394., Genua de verb.
enunciat. quæst.4. num.44. & seqq., & num.91.,
Rosenth. de Feud. cap.22. conclus. 14. num. 42.,
Rota coram Seraph. decis.1121. num.1., & dec.
1141. num.4.*

Quibus omnibus simul junctis, vix dubitari
107 posse videtur, quin Juspatronatus censendum sit
hereditarium; nam literæ fundationis, & præ-
sumptioni juris accessit continuata, & non in-
terrupta observantia: Quæ etiamsi conflictum
haberet cum aliis actibus contrariis, & qualitatem
108 gentilitiam indicantibus, illa semper observantia
esset præferenda, quæ stat pro qualitate heredita-
109 ria, tum utpotè plus juri conformis & naturæ Ju-
rispatronatus consentanea, per ea, quę docet *Abb.
in cap. auditis num.15. de præscript., Cravet. cons.
96. num.4., Mandell. cons.253. in fin., Honded.
cons.53. num. 24. lib.1.*, & in terminis *Tondut.
quæst. benefic. cap.157. numer.43. vers. si tamen,
Calder. contr. 8. num. 26., Rot. in recent. decis.
521. num.3. part.5., decis.336. num.6. vers. im-
mò potior coram Merlin., decis.850. num.5. & 6.,
& coram Cerro decis.102. sub num. 4. vers. præ-
valere debet & num.9., & num.14. in fin.*, ubi,
110 quod omnis alia interpretatio est violenta, con-
tra naturam Jurispatronatus, & juris assisten-
tiam, *in Comen. Cappellaniæ 31. Martii 1702.
§. Confirmatur coram Eminentissima Card. de la
Tremoille, in Romana Cappellaniæ S. Nicolai
28. Junii 1709. §. Fortiora, confirmata 17. Mar-
tii 1710. §. Hisque præmissis coram R.P.D. An-
saldo*; tum etiam quia in conflictu contrariorum
111 actuum etiam observantia pro qualitate gentili-
tia redderetur æquivoca, & turbida, ex traditis
à *Bartol. in leg.2. num.22. ff. solut. Matrim., Cra-
vet. cons.96. num.5., Surd. cons. 313. num. 33.*,
112 ideoque hoc sufficeret, ut Juspatronatus suâptè
naturâ censeri deberet hereditarium, *Duran. disc.
285. num.22., Rot. divers. decis.19. num.6. part.
2., & decis.72. num.28., decis.112. num.5. part.
2. recent., & decis.336. num.7. part.5. vers. tum
quia.*

Neque est, cur prædicta observantia possit à
113 præsentibus Patronis impugnari ex eo scilicet,
quod Majores non possunt neque expressè, ne-
que tacitè præjudicare posteris, ex propria perso-
na vocatis; ut habetur in materia fideicommissi
ex lege peto §. Fratre ff. de legat.2., atque ideò
non potuisset virtute similis observantiæ immu- 114
tari Juspatronatus de gentilitio in hereditarium
cum præjudicio aliorum de familiâ: licet bene
potuissent de hereditario facere gentilitium, ad
notata per *Caren. resolut.10. num.6., clar. mem.
Card. de Luc. de Jurepatr. disc.18., Vivian. lib.
4. cap.9. num.39., D. Advoc. Piton. tom. 2. di-
scept.53. num. 17. & seqq., Rot. part. 1. divers.
decis.229. num.1., decis.247. num.2. part.4. rec.,
cor. Bich. decis.35. num.19., & decis. 277. num.
17., & coram Cerro decis. 670. num.9., & 10.,
in Romana Cappellania Sancti Nicolai 17. Maii
1710. §. Quidquid è converso coram R.P.D. An-
saldo.*

Etenim, præterquam observantia in nullo ca-
su potest impugnari ab illis, qui heredes sunt 115
eorum, qui observantiam hereditariam induxe-
runt, ut advertit idem *clar. mem. Card. de Luc.
dict. disc.18. num. 4., Piton. loc. citat. sub num.
19. vers. Immutatio, Rot. coram Bichio decis.277.
num.17., per Text. in leg. Cum à matre Cod. de rei
vindic., in Mediolanen. Prioratus super qualitate
agnatitia 18. Junii 1703. §. Quintò comprobatur
coram Illustrissimo Scotto, in Firmana Jurispa-
tronatus 21. Aprilis 1704. §. Certa demum cor.
bon. mem. Muta, in Imolen. Jurispatronatus 27.
Januarii 1710. §. Maximè quia coram R. P. D.
Lancetta*, & in præsenti D. Joseph de Donatis
asseritur heres Majorum suorum, Respondetur,
hoc procedere, quando constaret, Juspatronatus 116
fuisse gentilitium, & per contrariam observan-
tiam successorum factum esse hereditarium, quo
casu certum est, quod aliis de familia præjudi-
cium inferri non potuit, quibus nec millenaria 117
præscriptio noceret, ad *Text. in dict. leg peto §.
Fratre ff. de legat.2., & leg. Cum filius familias
28 in fine ff. de testament. milit., Peregrin. cons.
28. num.14. lib.1., Ramon. cons.9. sub num. 21.
ad fin.*, & in terminis *Gratian. cap.577. nu.43.,
Ciarlin. contr. 107. num. 62., Rocca disput. jur.
select. cap.7. num.4., Antonell. de tempor. legal.
lib.2. cap.10. num. 2., Rota coram Ninot. decis.
25. num.22., in recent. decis.120. numer.6., &
decis.220. num.26., & 27. part.11., in Bononien.
Jurispatronatus de Ghisleriis 31. Januarii 1695.,
confirmata 22. Aprilis ejusdem anni, in sæpiùs
laud. Romana Cappellaniæ S. Nicolai 17. Martii
1710. §. Verum & hoc contingere coram R.P.D.
Ansaldo*; At in casu nostro non constat, Juspa-
tronatus ex fundatione esse gentilitium, immò
potiùs contrarium, esse scilicet hereditarium, 118
cum à Fundatore, & ab Ordinario appareat re-
servatum heredibus, & Successoribus; & ob-
servantia non affertur veluti nova quædam, &
tacita dispositio successorum contra voluntatem
Defuncti; sed potiùs uti lux, & testimonium
ejusdem voluntatis Fundatoris, quæ primis he- 119
redibus magis nota præsumitur, ut notat *Bartol.
in leg. gerit num.17. ff. de acquir. hered., & in leg.
si quis à filio §. Si quis plures ff. de legat. 2. ubi
etiam Jason., Mantic. de conject. lib. 3. titul. 1.
num.26., Rocc. disput. jur. select. cap.42. nu.7.*,
cum

eum aliis deductis per Rot. in Hortana Immissio-
nis 6. Junii 1710. §. Hæcque omnia coram bon.
mem. Caffarello, ideoque, si quod superesset du-
120 bium de voluntate Fundatoris, ipsa proxime
secuta observantia illud solvit, declarat, eluci-
dat, ejusque testimonio multùm propterea de-
fertur, ut probant auctoritates supra relatæ in
§. Observantia, & in materiâ fideicommissi do-
cent Menoch cons.349. nu.15., Surd. cons. 362.
num.10., Molina de Primog. Hispan. lib.1. cap.
5. num.39., & lib.2. cap.6. num.57., Rot. part.
5. decis. 185. nu.4., & part.9. decis. 407. num.
36., repetita post Consul. ad Peregr. decis. 30. num.
17., in Ravennaten. Fideicommissi Julii Camilli
de Abbiosis 7. Aprilis 1710. §. Certiora autem
cor. R.P.D. Crispo, in Auximana, seù Came-
rinen. Fideicommissorum 1. Julii 1709. §. Quæ
quidem coram eodem, confirmata 3. Junii 1710. §.
final. coram R. P. D. Ansaldo, & in Urbeve-
tana Immissionis 20. Aprilis 1711. §. Ceterum
cor. eodem.

Suppositâ igitur qualitate hereditariâ, quam
operæ pretium fuit ità diligenter examinare,
jam clarè emergit præponderantia juris favore
D. Philippi Merenda, uti repræsentantis lineam
Decii de Donatis, cui, præter quintam vocem
suam, accreverunt tres aliæ voces ex testamento
trium fratrum præmortuorum, & una sola re-
mansit in lineâ Hieronymi de Donatis, quæ
modò repræsentatur per D. Josephum de Dona-
tis; Certum est enim, quod Juspatronatus he-
121 reditarium, licèt in se individuum, tamen quo-
ad exercitium præsentandi dividitur in tot vo-
ces, quot sunt primi heredes, & defertur per
122 quotas hereditarias non secus, ac omnia alia
Bona, Doctores in Clement. plures de Jurepatr.,
Card. in cap.1. colum.2. extr. eodem tit., Rocch. de
Curte verb. Jus num.11., Lambertin. part.2. lib.
2. art.8. num.1., Barbos. vot. 1. num.7. & 14.,
Lotter. lib.2. quæst.11. num.19., & numer.106.,
idem Barbos. in Jus Eccles. lib.3. cap.12. num.21.
& seqq., Antunez. de Donat. reg. lib.3. cap. 28.
num.86. vers. notabil e etiam, de Franch. decis. 85.
num.1., & ibi Riec. in addit., Rot. in recent. de-
cis. 146. num.3. part.2., & decis. 203. numer. 5.,
& decis. 336. num. 23. in fine part. 5., in Auxi-
mana Jurispatronatus 27. Junii 1701. §. Comper-
to coram R. P. D. Ansaldo, in Asten. Prioratus
super pertinentia 20. Januarii 1708. §. Non at-
tentâ coram R.P.D. Lancetta, in Asten. Beneficii
25. Junii ejusdem anni §. In nihilo coram R.P.D.
Falconerio, & in Romana Cappellaniæ S. Nico-
lai 17. Martii 1710. §. Quin robur, & §. Posi-
tâ hac tertiâ parte coram R. P. D. Ansaldo, &
123 signanter in Regno Neapolis, ubi dividitur pro
unciis hereditariis, Amend. ad de Franch. dec. 85.
num.15., ac testatur ipsa Rota Romana cor. Se-
raphin. decis. 875. nu. 1., coram bon. mem. Eme-
rix jun. decis. 939. num.7., & in rec. decis. 293.
num.2. part. 10., atque ita cum quinque fuerint
filii Fundatoris, quorum quilibet pro virili por-
tione hereditariâ suam quintam partem Juris
præsentandi habuit, atque tres ex eis heredem
fecerunt Decium, sequitur, hunc habere qua-
tuor ex quinque vocibus, easque ad suum ulti-
mum heredem transiisse, qui est, uti asseritur, D.
Philippus Merenda.

Unica tamen superesse videtur difficultas, an
prærogativa sexus, & Masculorum prælatio;
quam Fundator omninò voluit, & expetivit in
prima, & secunda dispositione, tanti valeat,
ut dictus D. Philippus Merenda, qui descendit
per medium fœminæ, repellatur, existente Mas-
culo ex Masculo alterius lineæ? Pro cujus solu-
tione illud primò inspiciendum putamus: an ip-
sa fœmina mater D. Philippi, si viveret, esset
exclusa ab hoc Jure præsentandi; cum in ipsa
prælatione Masculorum plures incidant animad-
versiones, num scilicet fœmina excludatur à
quocumque Masculo agnationis, an verò opor-
teat, Masculum adesse in eodem gradu cum fœ-
minâ, vel saltem in eâdem linea?

Regula verò, quæ colligi poterit ex commu-
nioribus theoricis, & in Foro magis receptis, ea
est, ut habetur in materia fideicommissi, quod, 124
existente voto conservandæ agnationis, fœmina
non admittatur, donec Masculus unus in agna-
tione existat, quamvis remotior & alterius li-
neæ, nimirum ne Bona per fœminam extrà
familiam transeant contra votum Testatoris:
ac propterea, ne agnatio interrumpatur, cen- 125
setur inducta inter Masculos ipsos linearis reci-
proca substitutio, ut post alios Peregrin. consil.
19. lib.6., Redenasch. cons.60. num.2., Altogr.
cons.54. num.3. lib.1., & cons.92. nu.13. & 14.,
Urceol. consult.80. num.20., Spad. cons.137. lib.
3., Balduec. observat.9 num.79., & seqq., clar.
mem. Card. de Luca de Fideicomm. disc. 100. nu.
4., cum aliis relatis à Rocca disput. jur. select. cap.
16. num.14., & seqq., Rot. in recent. decis.183.
num.23. part.10., decis.472. numer.11., & 12.
part.14., decis.68. num.15. part.15., decis.154.
num.8., & decis.755. num.13. part.18., Et, omis-
sis aliis, in Faventina Fideicommissi ad ornat. clar.
mem. Cardin. de Luca tom. 10. decis.69. per tot.,
in Bononien. Fideicommissi de Ursis 26. Martii
1708. §. Verùm, & §. Quia hujusmodi coram
Reverendissimo Decano, confirmata 10. Maii 1709.
§. Quibus ità constabilitis coram R. P.D. Aldro-
vando, & in Ravennaten. Fideicommissi Julii
Camilli de Abbiosis 7. Aprilis 1710. §. Et sinè
§. Consilio, & §. Et hinc coram R.P.D. Crispo.
Quod tamen votum agnationis debet aliundè
probari, nam ipsa sola prælatio Masculorum 126
hoc non importat, ut suprà insinuavimus, &
docent etiam Marta de success. legal. part. 1. qu.
1. articul.14. num. 12., & seqq., Torr. de Pri-
mogenit. Ital. part.1. cap.25. §. 24. numer.269.,
Quæsad. differt. 20. num. 43., Rota coram Du-
noz. jun. decis.503. num.19., & in Bononien. Fi-
deicommissi de Elephantutiis coram R. P. D. An-
sald. 25. Junii 1708. §. Ad hoc autem.

Illo verò cessante, prælatio Masculorum be-
nigniùs accipitur, ut fœmina tunc solùm repel- 127
latur, si Masculus adsit, vel in pari gradu, Bald.
in leg. in multis ff. de stat. homin., Gulielm. de

Benedict. in cap. Raynutius verb. in eodem testamento unin. 173. de testament., Covar. variar. lib. 3. cap. 5. sub num. 3. vers. rursus, Molin. cum pluribus lib. 3. de Primogen. Hispan. cap. 5. num. 71. vers. decima quarta conclusio, Mierez. de majorat. part. 2. quæst. 6. nu. 124., Paulut. tom. 2. differt. 10. num. 72., & seqq., Rota coram bon. mem. Emerix jun. decis. 1262. num. 4. ad fin., vel sal-
128 tem in eâdem lineâ, Molin. loc. citat., Peregrin. de Fideicomm. artic. 27. sub num. 15., Fusar. de substitut. quæst. 475. num. 75., Cyriac. contr. 608. num. 42., clar. mem. Cardin. de Luca de Fideicommiss. disc. 34. num. 7., & disc. 102. num. 2., de Marin. tom. 2. cap. 89., Hodiern. contr. 33. numer. 14., Rota coram Seraphin. decis. 1023., coram Ubald. decis. 10. num. 4., & decis. 122. numer. 3., coram bon. mem. Emerix jun. decis. 589. sub num. 17., apud Redenasch. contr. 58. numer. 127., & seqq., decis. 145. num. 5. part. 1. rec., dec. 68. nu. 17. part. 15., dec. 20. num. 5. & seqq., & decis. 487. num. 18. part. 19.

Quapropter, cum in casu nostro cesset quali-
129 tas aguatitia, ex supradictis, quæ etiam in materia fideicommissi numquam præsumitur in dubio, sed potiùs contra eam est respondendum, Valenz. cons. 97. num. 71., & seqq. lib. 1., Cafanat. cons. 38. num. 78., Palm. decis. 281. numer. 23., Andreol. contr. 154. num. 3., Torr. de Primogen. quæst. 54. num. 12., Rot. in recent. decis. 267. num. 14. vers. nec præsumitur part. 11., dec. 156. num. 13. part. 15., & in Mantiss. ad ornat. clar. mem. Cardin. de Luca de Fideicommis. tom. 10. decis. 5. num. 5.; Indè sequitur, quod fœ-
130 mina, nullo existente Masculo in suâ lineâ, non excluditur ab Agnato alterius lineæ, juxtà prænotatas regulas, & in terminis ità docet D. Advoc. Piton. discept. 26. num. 3., ubi, quod præ-
131 latio Musculorum sumi debet in qualibet linea, in qua est ingressum Juspatronatus, atque firmavit Rota in Neapolitana Abbatiæ coram bon. mem. Emerix jun. decis. 939. num. 5., ubi retentis iisdem regulis fideicommissi, habetur, quod fœminarum exclusio in Jurepatronatus intelligitur discretivè, non autem de unâ lineâ ad aliam, in Lucana Beneficii 3. Junii 1701. §. Prædicta coram bon. mem. Muto, in Comen. Cappellaniæ 4. Maii 1703. §. Sublata coram bon. mem. Cardin. Priolo, in Romana Cappellaniæ Sancti Nicolai 17. Martii 1710. §. Vel ut dicitur coram R.P.D. Ansalda. Et quamvis contrarium teneat Rocca disput. jur. select. tom. 2. cap. 190. numer. 27., & num. 33. & seqq., ibi tamen agebatur de Jure-
132 patronatus contento sub generali fideicommisso, quod fuerat expressè ordinatum pro linea masculina tantùm, exclusis semper, & omninò fœminis; ut patet sub num. 25. ex verbis testamenti: Et auctoritates, quas allegat num. 27., lo-
133 quuntur de Jurepatronatus reservato taxativè pro Masculis, ut ipsemet declarat nu. 28., quod distat à casu nostro: & multùm quidem refert,
134 an fœminæ generaliter semper, & per modum regulæ excludantur, an verò Masculis, & fœminis unâ simul vocatis, ut in casu prælatio simpliciter Masculis concedatur, per ea, quæ disserit Rota coram bon. mem. Emerix jun. decis. 1262. sub num. 4., & decis. 609. num. 4., & decis. 646. nu. 27. part. 19. recent., Altograd. contr. 42., Rosa consult. 69. num. 73., Mans. consult. 84. num. 21., & consult. 93. nu. 28. 30. & seqq., Pacion. allegat. 164. num. 9. & 16., Rot. Florent. penes Balducc. decis., ac rer. judicat. tit. 3. de legat., decis. 38. num. 1. & seqq., Rot. in Bononien. Fideicommissi de Ursis 26. Martii 1708. §. final. coram Reverendissimo Molinez Decano, & in Bononien. Fideicommissi de Beninis 8. Maii 1711. §. Postremò cor. R.P.D. Ansaldo.

Nec relevans erit consideratio, quod plures
lineæ descendant ab uno Fundatore, quo casu fa- 135
cilius datur transitus unius ad aliam pro Masculi
prælatione, cum omnes reputentur per modum 136
unius corporis, ut post Saccin., Redenasch., Peregrin., Altograd., & alios docet in materia fideicommissi Rot. coram bon. mem. Emerix. jun. dec. 116. num. 13., & in Romana, seù Reatina fideicommissorum de Vincentinis 2. Aprilis 1696. coram clar. mem. Card. Caprara §. Posito en bis, in Forolivien. Fideicommissi de Torellis 28. Junii 1702. §. Quoniam confirmat. 15. Januarii 1703. §. Retento cor. bon. mem. Muto in Bononien. Fideicommissi de Ursis 10. Maii 1709. §. Sed agitur cor. R.P.D. Aldrovando; Etenim hoc benè con-
fert ad regulandam substitutionem reciprocam 137
linearem in fideicommisso agnatitio, in quibus terminis illud considerant Rot. loca citat., Caren. resol. 128. nu. 26., Rodulphin. alleg. 40. n. 2., Joseph de Rosa consult. 69. num. 61. & 64., clar. mem. Card. de Luca de Fideicom. disc. 25. nu. 21., disc. 89. num. 16. in fin., & disc. 102. nu. 3., alter de Luc. de linea legal. lib. 1. art. 20. num. 1., Calder. resol. 57. num. 4., Castill. dec. 153. num. 51. & alii; At in casu nostro neque supponitur qualitas agnatitia, nec reciproca substitutio, nec po-
test dici, Juspatronatus esse relictum in totâ fa- 138
miliâ tamquam in uno corpore cum prælatione Masculorum, quia tunc esset propriè gentilitium, ad notata per d. Carol. Anton. de Luc. de linea legal. art. 23. sub num. 15. §. Succeditur, & R. P. D. Ansald. in annot. ad decis. 52. n. 28., Rot. in Mediolanen. Prioratus super qualitate agnatitia 18. Junii 1703. §. Collimante cor. Illmo Scotto, in Romana Cappellaniæ 25. Novemb. 1705. §. Quia tamen, & §. Ob id. cor. R.P.D. Ansaldo, & in altera Romana Cappellaniæ S. Nicolai 17. Martii 1710. §. Quarto loco §. Firmata igitur, & §. Et ob id coram eod.; Hereditarium verò Juspa-
tronatus, de quo loquimur, pluribus heredibus 139
relictum, præsertim Fundatori præcognitis, dividitur in tot lineas, quot sunt heredes, & istæ
non confunduntur ad invicem per modum 140
unius, sed unaquæque suam vocem discretè, & inconfusè retinet: & unaquæque suam stirpem facit, nec una in aliam ingreditur, ut notant, licèt ad alium propositum, Panimoll. dec. 137. nu. 47. & seqq., ad Text. in Clem. plures de Jurepatr. Fattinell. respons. 54. num. 2. & 3., Lotter. de re benefic. lib. 1. quæst. 11. num. 128., R.P.D. Ansald.

fald. in addit. ad dec. 52. num. 40., Rota in Alexanen. Beneficii 11. Decembris 1711. coram R.P. D. Aldrovando §. Ignatium verò, & §. Etsi enim Fundator cum §. seq. per tot., ubi, quod ex voca-
141 tione filiorum, & heredum videtur constitutum Juspatronatus lineare non per modum unius (ut objiciebatur) sed quod æqualiter resideret in unaquaque lineâ, à suis filiis efformandâ distinctè, & separatè una ab alia, & priùs in toties citata Romana Cappellaniæ S. Nicolai 17. Martii 1710. §. Quid ergò dicendum cor. R. P. D. Ansaldo, in Imolen. Jurispatronatus 27. Januarii 1710. §. final. cor. R.P.D. Lancetta.

Igitur si fœmina ipsa non esset exclusa, pro
142 qua etiam in dubio est judicandum, ut non repellatur à juribus sui Patris per Agnatum remotiorem, ad tradita per Mierez. de majorat. part. 2. quæst. 6. num. 98. & seqq., cessante scilicet agna-
143 tionis voto, quod totum operatur in reciproca substitutione lineari, ut dixit Rot. post Torr. dec. 310. num. 10., & in Mantiss. ad ornat. clar. mem. Card. de Luca tom. 10. decis. 19. num. 19. & 20., atque in materia indifferenti, qualis est Juspa-
144 tronatus, quod regulariter est ad fœminas transitorium, Card. in Clem. plures num. 6. de Jurepatr., Abb. in cap. 1. num. 3. eodem tit., Autunez. de Donat. reg. lib. 3. cap. 28. num. 89., Barbos. de potest. Episcop. alleg. 71. num. 4., Lotter. lib. 2. quæst. 11. n. 67., Mierez. de majorat. part. 2. quæst. 6. num. 232. & seqq., Rot. in rec. decis. 272. nu. 10. part. 13.; Multo magis admittendus erit Masculus ex ipsa fœmina: qui etiam de magis
145 communi opinione sub ipso Masculorum nomine contineretur, quoties, prout in casu, dispositio non respicit agnationis conservationem juxta celebre consil. 85. Fulgosii communiter receptum, Surd. cons. 308. nu. 2., Bellon. jun. cons. 72. n. 34., clar. mem. Card. de Luc. de Fideic. disc. 24. cum plurib. seqq., Mans. consult. 387. nu. 11. & seqq.; Exceptâ enim agnatione, nihil illi deesse dignoscitur, cur Masculorum appellatione contineri non deberet, Molin. lib. 5. cap. 3. num. 48., Paschal. de patr. potestat. part. 4. cap. 9. num. 44., Torr. de Primog. tit. 1. quæst. 12. num. 6., Calderon resol. 77. nu. 44. & 45., & resol. 97. num. 44., Castill. lib. 5. cap. 129. num. 1. & seqq., latè Rot. in Faventina Jurispatronatus 12. Maii 1710. §. Quin prædictis in fin. cor. R. P. D. Ansaldo, &, omissis aliis innumeris, qui possent afferri in materia fideicommissi, docent in propriis terminis clar. mem. Card. de Luc. de Jurepatron. disc. 28. num. 3., & disc. 29. num. 8., Mierez. de majorat. part. 2. quæst. 6. num. 239., ubi, quod hunc casum habuit in facto, nullumque foret inconveniens, quod, matre exclusâ ob solam rationem sexus, filius masculus ex ea melioris esset conditionis, & succederet (licèt secus sit, quando
146 mater excluditur ex respectu agnationis, ut dicunt auctoritates contrariæ) Molin. d. lib. 5. cap. 3. num. 48. vers. hæc autem conclusio, Valenz. cons. 97. num. 125., & nu. 238. & seqq., Rosa consult. 69. n. 26., Torr. de Primog. cap. 25. §. 24. n. 268. part. 1., Castill. d. cap. 129. nu. 13., Rota Januen. in Causa Januen. Primogenituræ de Inurea 7. Maii 1711. num. 110., at in casu nostro nec fœmina ipsa excluderetur, ut vidimus, & multò minùs masculus.

Postremò ad ea, quæ dicuntur de ultimo statu Beneficii favore D. Joseph. de Donatis, qui solus præsentavit in ultima institutione, multa
quoque possunt responderi: nam primò non at- 147
tenditur status ultimus, quando constat univocè de anteriori contrario, Corrad. in prax. benefic. lib. 1. cap. 2. num. 31., Gratian. cap. 574. num. 13. & 14., Tondut. quæst. benefic. tom. 1. cap. 9. n. 6.,
= nec quando res est integra, quia scilicet nullo ex 148
præsentatis instituto, disputatur, quæ præsentatio prævalere debeat, tunc enim, ubi constat de bona
Jure unius in petitorio, istud absorbet possesso- 149
rium, neque attenditur ultimus status, qui non sit legitimè præscriptivus status antiqui = verba sunt clar. mem. Card. de Luc. de Regular. disc. 3. n. 2., & est verissima conclusio, de qua Abb. in cap. consultationibus num. 9. de Jurepatron., Barbos. ibidem nu. 3., Dec. cons. 127. lib. 1., & cons. 149. num. 2., Vivian. part. 2. lib. 5. cap. 4. in fin., & lib. 11. cap. 6. num. 23., Garz. de Benefic. part. 5. cap. 5. num. 45., Lotter. lib. 1. quæst. 34. num. 28., idem Card. de Luc. de Iurepatron. disc. 9. num. 5., disc. 11. num. 7., & disc. 36. num. 12. §. Et tertiò quia, Piton. discept. 4. num. 27., qui omnes ita distinguunt, ut, quando non agitur de ejiciendo possessore Beneficii; sed ante institutionem lis oritur inter Compatronos, tunc attendi debeat proprietas, & pertinentia Jurispatronatus,
non verò quasi possessio, quæ faciat ultimum 150
statum, quia illa causat solùm probationem quandam præsumptivam, quæ debet cedere veritati; & hanc sententiam Rota semper probavit, ut Beltraminus testatur ad Ludovis. decis. 77. sub num. 12., & habetur dec. 512. num. 2. part. 2. rec., dec. 568. sub num. 7. part. 4., dec. 74. num. 11., & dec. 254. num. 21. part. 11., dec. 64. num. 32. part. 13., decis. 136. nu. 10. part. 14., coram Bich. decis. 276. num. 13., coram Pen. dec. 1630. per tot., coram Priol dec. 38. num. 6., & decis. 113. nu. 34., coram bon. mem. Emerix. jun. decis. 34. num. 18., & dec. 234. num. 4. in Mantiss. ad ornat. clar. me. Card. de Luc. tom. 13.. decis. 6. num. 19. & 20., ubi latè concordan., decis. 14. num. 14 & 15., & dec. 36. num. 6., & articulo magistraliter discusso, in Mediolanen. Beneficii 1. Aprilis 1707. §. Quod si & seqq., in Asten Prioratus super institutione 6. Martii 1711., §. Et altera cor. R.P.D. Ansaldo, in Pennen. Beneficii super pertinentia 17. Martii 1710. §. Sed hic non sistit cor. R.P.D. Aldrovando, in Firmana Beneficiorum 19. Januarii 1711. §. Ita ut cor. R P.D. Lancetta, Undè, si ex prædictis constat, quod Juspatronatus hoc, juxtà tenorem fundationis, juxtà legem, & qualitatem ab Ordinario impressam, & juxtà secutam observantiam proximam, & successivam, censeri debet hereditarium, cujus major pars
residet in lineâ Decii, & prælatio Masculorum 151
intelligenda est in unaquaque linea; neque venit excludendus Masculus ex fœmina, certè
dum res est integra, debet potiùs attendi vera 152
pertinentia Jurispatronatus, quàm præsumptio

153 oriens ex ultimo ſtatu ; Præcipuè cum talis per-
tinentia doceatur ex ipſa fundatione, qui eſt me-
154 lior modus probandi, Rot. in rec. deciſ.68. num.1.
part.10. cum concordan., & coram bon. me. Eme-
rix. jun. dec. 1320.nu.15., & dec.1361. nu.18.,
cum aliis latè relatis in Alatrina Jurispatrona-
tus 15. Junii 1705. §. Nec magis ſuffragari cor.
Illmo Scotto, & in Piſana Prioratus 11. Aprilis
1712. §. Atque id ipſum cor. R.P.D. Anſaldo.
Sed, ut res meliùs pateat, diſtinguendi ſunt
duo effectus, qui ultimæ præſentationi tribui ſo-
155 lent: primus eſt inducere quaſi poſſeſſionem fa-
vore præſentantis; & alter privare Compatro-
156 num non præſentantem jure ſuo, & circa hæc
ultimum ſtatum conſtituere; ſed non ſemper,
& inſeparabiliter hi duo effectus producuntur;
nam, ſicut non repugnat, plures eſſe Compatro-
nos, & plures eſſe in poſſeſſione præſentandi; Ità
poteſt quidem aliquis adquirere ſibi poſſeſſio-
nem ex ultimo actu præſentandi, & facere ſibi
157 ſtatum pro alia vacatione ſequenti, cum per
unicum actum quaſi poſſeſſio acquiratur, Rota co-
ram Arguell. dec. 87. num. 6., cum aliis in Me-
diolanen. Beneficii 1. Aprilis 1707. à princ. cum
duob. §§. ſeqq., & in Piſana Prioratus 15 Junii
1711. §. Indubitabile cor. R.P.D. Anſaldo; Sed
158 non ità, ut alter Compatronus poſſeſſionem
ſuam amiſerit, nam in actibus compatibilibus
159 incluſio unius non eſt excluſio alterius, ut in ſi-
milibus terminis benè diſſerit clar. mem. Card.
de Luc. de regular. diſc.7. nu.7., ubi, quod, quan-
160 do quis facit actum compatibilem cum jure alte-
rius, illi non præjudicat, neque ſcienti; Quan-
161 doque verò nec ipſa quaſi poſſeſſio ullo modo
adquiritur, quando ſcilicet non docetur, quod
præſentatio fuit facta cum ſcientia alterius Pa-
troni; nam, ſicut in ceteris rebus, ità in Jurepatro-
natus quaſi poſſeſſio præſentandi requirit ſcien-
tiam ejus, in cujus præjudicium quæritur, Calde-
rin. conſ.12. de Jurepatr., Dec. conſ.129. nu.3.,
Gig. conſil.48. num. 42., Rocch. de Curte de Ju-
repatr. verb. competens quæſt.14. nu.35. & ſeqq.,
Lambertin. part.1. lib.2. quæſt.3. artic. 10., Rot.
apud Poſth. de manut. deciſ.238. num.20., part.1.
diverſ. deciſ.687. nu.1., cor. Emer. jun. dec.830.
num.7. & 10., in rec. dec.268. num.17. part.11.,
in Foſſanen. Jurispatronatus 12. Martii 1703. §.
Accedente cor. clar. mem. Card. Caprara, in Fir-
mana Jurispatronatus 21. Aprilis 1704. §. Quar-
ta cum ſeqq. coram bon. mem. Muto, in Romana
Cappellaniæ S. Nicolai 17. Martii 1710. §. Quid
dicendum cor. R.P.D. Anſaldo, & aliis relatis in
Firmana Beneficiorum 19. Januarii 1711. §. In
nihilo in princ. cor. R. P. D. Lancetta; Et pro-
162 pterea, niſi talis ſcientia probetur, ſtatus ultimus
nil prodeſt, Vivian. lib.11. cap.6. num.22., Gon-
zal. ad regul. 8. Cancellar. Gloſſ. 45. §. 2. n. 32.,
Rota poſt Vivian. deciſ. 111. num. 8., coram Lu-
doviſ. deciſ. 417. num. 2., coram bon. mem. Eme-
rix jun. deciſ.234. num.5., deciſ.1320. num.13.,
& deciſ.1361. num.17., in rec. dec.242. num.17.
part.10., & dec.153. num.6. part.18., quâ etiam
163 ratione Rota reſpondit, ultimum ſtatum haud
nocere fœminæ, quæ tempore ultimæ præſenta-
tionis, & inſtitutionis fuerat infans, & neque
ſcire, neque conſentire poterat, coram bon. mem.
Emerix. jun. dec. 35. ſub num.17. verſ. neque ta-
lem, & de eo, qui tempore præſentationis erat 164
abſens, tradit Rot. cor. eod. Emer. jun. dec.1320.
num.13., in rec. dec.273. n.13. & ſeqq. part.13.,
in Romana Beneficii 20. Martii 1699. §. Nec re-
fragatur cor. Rmo dell'Olmo, & in Firmana Be-
neficiorum 19. Iannarii 1711. §. In nihilo cor. R.
P. D. Lancetta.
Admiſſo tamen, ſinè veri præjudicio, quod D.
Joſeph de Donatis in ultima inſtitutione præſen-
taverit ipſe ſolus cum ſcientiâ, & patientiâ Fran-
ciſcæ de Donatis exiſtentis in alterâ lineâ; &
quod hæc tunc erat in præfata ætate (nam hoc
nobis non eſt notum) non ideò ſequitur, illam 165
privatam fuiſſe ſuo jure præſentandi; po-
tuit enim illi præſentationi à D. Joſepho factæ
tacitè conſentire, potuit per actum ſeparatum
præſentare, potuit negligere; Concluſio autem,
& regula juris eſt, quod præſentatio unius ex
Compatronis, ſinè aliis etiam effectum ſortita, 166
non privat alios quaſi poſſeſſione, ſed potius
eam præſervat Federic. de ſen. conſ.112. in ultim.
dub., Abb. conſ.54. num.3. poſt med. lib.1., Fer-
ret. conſ. 132., Garz. de Benefic. part. 5. cap. 1.
num. 115., clar. mem. Card. de Luc. de regul.
diſc.7. ſub num. 6. verſ. atque receptum, Caputa-
quen. deciſ.294., & deciſ. 366. part. 2., Rot. de-
ciſ.229. num.5., & dec.713. num.6. & 7. part.1.
diverſ., coram Cavaler. deciſ. 197. num. 5., coram
ſan. mem. Alexandro VIII. deciſ.3. num. 22., &
apud D. Advocatum Piton. diſcept. Eccleſiaſt. 4.
num.90. 91. & 98., & in Majoricen. Beneficii 9.
Martii 1711. §. Quoniam proviſio cor. bon. mem.
Caffarello; Non enim illa præſentatio facta ab
uno Compatrono præſumitur facta animo pri- 167
vandi alios, ſed potiùs ad Juris ſui exercitium,
leg. merito ff. pro ſocio, Ruin. conſ. 50. num. 10.
lib.1., Garz., & Card. de Luc., ubi ſupra, Rot.
d. deciſ.713. num. 6. part. 1. diverſ., & benè cor.
ſan. mem. Alexandro VIII. d. deciſ. 3. num. 22.,
ibi = Non relevat, quod Pappacoda ſibi præjudica-
verit in poſſeſſione præſentandi ex eo quod in ultima
vacatione non præſentavit, quia neque hoc objectum
concludit, cum ipſe potuerit ſeparatim præſentare,
aut conſentire aliorum præſentationi, quod cenſe-
tur feciſſe eo ipſo quod non præſentavit, cum debe-
ret, Achill. deciſ. 4. num. 14. de Præbenda &c.
& in omnem caſum ob negligentiam præſentandi
in ea vacatione, non præjudicavit ſibi in aliis fu-
turis vacationibus, & præſentationibus, Federic.
&c. =, in Mediolanen. Beneficii 1. Aprilis 1707.
§. Secundus cum ſeq. cor. R. P. D. Anſaldo, in
Firmana Beneficiorum 19. Iannarii 1711. §. In ni-
hilo in fin. cor. R.P.D. Lancetta, maximè autem
in caſu noſtro veriſimile, & conveniens videtur,
quod d. Franciſca tacitè conſenſiſſet præſentatio-
ni factæ in beneficium ipſius D. Joſephi de Do-
natis, quia potuit credere, ineſſe qualitatem gen- 168
tilitiam in Jurepatronatus paſſivo, quæ reforma-
ta non apparet, ut ſupra notavimus; atque ideò,
cum nullus alius adeſſet agnatus præter ipſum D.
Joſephum, non poterat ipſa Franciſca illius in-
ſti-

stitutioni contradicere, quo casu non potest hic actus adduci pro ultimo statu præjudiciali, ut dixit *Rot. coram bon. mem. Emerix. jun. decis.34. sub num. 17.*: Et quatenus etiam Juspatronatus passivum esset liberum, potuit pro libito consentire, & negligendo præsentationem facere, sibi non præjudicavit, uti diximus; Est enim
169 præsentatio actus facultativus, cujus omissio non constituit adversarium in quasi possessione priva-
170 tiva, nisi præcesserit conatus ad faciendum cum secuto impedimento, & quiescentia, *Innoc. in cap. cum Ecclesia Sutrina n.39. & seq. de caus. poss. & propriet.*, *Covar. in regul. possessor. part.2. §.4. numer. 6.*, *Bald. cons.439. num.11. lib.3.*, *Oldrad. cons.172. num.12.*, & docent communiter *DD. in leg. hæc autem jura ff. de servit. Urban. Prædior.*, *Gomez. 2. variar. cap. 15. num. 28.*, *Rot. coram Merlin. decis.788. num.9. 11. & 15.*, *cor. san. mem. Alexan. VIII. decis.10. num. 10. & seqq.*, *in recent. decis.73. num.19. & 20. part.13.*, *dec.82. nu.6.*, *& decis.223. num.10. & 11. part.19.*, *& in Imolen. Jurispatronatus 27. Januarii 1710. §. Conjectura siquidem cor. R.P.D. Lancetta.*

Ex quibus in utramque partem expositis facilè est judicare, quis habeat potiora jura; nostra quidem sententia est, Juspatronatus censendum esse hereditarium, pro quo stat litera fundationis, observantia, & præsumptio juris: Prælatio-
171 nem Masculorum, cum possit verificari discretivè, non esse extendendam de unâ ad aliam lineam, juxtà regulas Juris, & adductas auctoritates, atque ita potiora esse jura Domini Philippi Merenda; Cui non obstare ultimum statum, quia is non dici debet constitutus privativè, nec impedimento esse potest, quo minùs patefactâ pertinentiâ juris antè factam institutionem, juxtà eam sit à Judice pronunciandum.

Aversana Jurispatronatus.

Pleniùs in hac eâdem Causâ ostenditur, in Jurispatronatus successione, Masculorum prælationem, deficiente agnationis voto, aliisque conjecturis, contrariam Testatoris voluntatem suadentibus, intelligendam esse de Masculis ejusdem lineæ, non alterius, in quam Juspatronatus nondum derivarit; itidemque ita intelligendam esse, ut Masculus fœminam, non verò Agnatus Masculum cognatum excludat.

VOTUM III.

1 *A fideicommissis ad Juspatronatus, & vicissim argumentum valet*, & num. 41.

2 *Substitutio reciproca in dubio non præsumitur.*

3 *Onera multiplicanda non sunt.*

4 *Substitutio de lineâ ad lineam non præsumitur.*

5 *Atque, ut excludatur, qualibet interpretatio sumenda est*, & num. 83.

6 *Substitutio reciproca inter heredes, & Descendentes intelligenda est respectu lineæ uniuscujusque heredis gravati*, & num. 13. & 20.

7 *Præsertim, quando non agitur de excludendo extraneo, sed fœmina proximiori.*

8 *Substitutio reciproca de lineâ ad lineam pro excludendo extraneo facilè præsumitur.*

9 *Parentum votum est providendi Liberis potiùs quàm extraneis.*

10 *Fœmina, ut excludat Masculum alterius lineæ, favet præsumptio non turbandi naturalem succedendi ordinem*, & num. 37.

11 *Fœmina quod excludatur à Masculo alterius lineæ, naturali æquitati repugnat*, & nu.28. & 30.

12 *Fœmina in portione sui Parentis Agnato remotiore prædilecta censetur.*

14 *Nisi oppositum suadeat Testatoris voluntas sive expressa, sive tacita per vehementes conjecturas desumptas ex ipsâ dispositione.*

15 *Substitutio reciproca de lineâ ad lineam inter Agnatos admittenda est, si Testator voluerit, Bona sua perpetuò inter Masculos, & in agnatione conservari.*

16 *Substitutionis reciprocæ de lineâ ad lineam inter Agnatos conjecturæ adferuntur*, & n.56.

17 *Et hujusmodi conjecturæ conjunctim accipiendæ sunt.*

18 *In substitutionis reciprocæ de lineâ ad lineam conjecturis præcipuè locum habet regula, quod singula, quæ non prosunt, unita juvant.*

19 *Pro substitutione reciprocâ de lineâ ad lineam excludendâ conjecturæ referuntur.*

21 *Substitutioni reciprocæ jurispatronatus de lineâ ad lineam numquam locus sit, nisi fuerit expressa, vel ab expressis necessariò inferatur.*

22 *In jurepatronatus, Masculorum prælatio non sufficit ad inducendam substitutionem reciprocam de lineâ ad lineam.*

23 *Agnationis contemplatio sola quandoque sufficit ad inducendam substitutionem reciprocam de lineâ ad lineam, exclusis fœminis.*

24 *Agnationis votum ex solâ Masculorum prælatione non colligitur.*

25 *Substitutionem reciprocam linearem non inducit vocatio Masculorum, ac perpetua fœminarum exclusio*, & num.31.

26 *Substitutionem reciprocam linearem non inducit sola agnationis contemplatio.*

27 *Masculorum prælatio, vocatis filiis utriusque sexus, accipienda est respectu ejusdem lineæ*, & num.55. & 59.

29 *Fœminarum vocatio, deficientibus Masculis quandocumque, intelligenda est respectu Masculorum ejusdem lineæ.*

32 *Feudum concessum pro se, & heredibus masculis, & in eorum defectum fœminis, fratre mortuo, ad ejus filiam, non ad fratrem devolvitur.*

33 *A feudo ad juspatronatus argumentum valet.*

34 *A primogeniturâ masculinâ non excluduntur fœminæ, nisi per masculos ejusdem gradus, & lineæ.*

35 *Nisi*

35 *Nisi sit agnatitia.*

36 *Primogenituræ qualitas agnatitia in dubio non præsumitur, sed vehementibus conjecturis probanda est.*

38 *Filiam excludi, ubi clara non est Testatoris voluntas, iniquum est.*

39 *Substitutio reciproca linearis inter Descendentes faciliùs admittitur.*

40 *Sed necessariæ sunt conjecturæ eam suadentes.*

42 *Juspatronatus ingressum in plures lineas, à communi stipite descendentes, defertur ad fœminam superstitem unius lineæ, exclusa Masculo alterius, etiamsi data fuerit Masculis prælatio*, & num. 65. & 84.

43 *Pro substitutione reciprocá linearum inter Descendentes ab unico filio instituta, leviores conjecturæ sufficiunt*, & num. 49.

44 *Filii unius heredis instituti plures lineæ pro uná quodammodo habentur.*

45 *Successionis discretivæ regula in qualibet linea urget, quando plures ab initio filii instituti fuerunt.*

46 *Lineæ tot sunt, quot personæ ab initio vocatæ.*

47 *Testator, ex quá parte Patrem prædilexit, ejus quoque Descendentes prædilexisse censetur.*

48 *Successionis discretivæ regula obtinet in qualibet lineá plurium filiorum ab initio institutorum sive ab herede, sive ab extraneo.*

50 *Agnationis votum efficit unitatem lineæ.*

51 *Testator plures filios collectim vocatos spectasse videtur per modum unius lineæ.*

52 *Ac proindè prælatio Masculorum intelligenda est de Masculis etiam alterius lineæ.*

53 *Adverte, id non esse certum.*

54 *Vel id procedere, si constet ex agnationis voto fœminas à Masculis omnibus separari voluisse.*

57 *Lineæ plurium filiorum ab initio institutorum per modum unius spectatæ videntur ex enixá voluntate conservandi Bona in lineá masculiná.*

58 *Agnationis votum colligitur ex perpetuá fœminarum exclusione.*

60 *Fœmina ut excludat Masculum alterius lineæ, sufficit, quoquomodo dubiam reddi Testatoris mentem.*

61 *Dispositiones omnes tàm inter* vivos, *quàm per ultimam voluntatem interpretandæ sunt secundùm peculiares Regni Constitutiones.*

62 *Fœmina ex Regni Neapolitani jure, nonnisi per fratrem, & Masculum ejusdem lineæ, à communis Parentis hereditate excluditur.*

63 *Leges municipales à successione Patris fœminas excludere intelligendæ sunt, concurrente Masculo ejusdem lineæ.*

64 *Testator legibus municipalibus voluntatem suam conformasse creditur.*

66 *A Statuti verbis ad verba Testatoris, & vicissim arguitur.*

67 *Agere secundùm leges, sive Quiritum, sive municipales, quilibet voluisse præsumitur.*

68 *Testatores, & Contrahentes exprimunt sæpè id, quod à jure disponitur.*

69 *Argumentum à superfluitate leve est.*

70 *Superflua non sunt, quæ tollendæ dubitationis causâ exprimuntur.*

71 *Vel quæ exprimunt id, quod tacitè inerat.*

72 *In Jurispatronatus successione Masculorum prælatio intelligenda est etiam de Masculis ex fœminá.*

73 *Testator loquens de Masculis descendentibus, non aliud respexit, quàm descendentiam, & sexum masculinum.*

74 *Masculi ex fœminá sunt Masculi, & Descendentes.*

75 *Masculorum appellatio si ad solos Masculos ex Masculis referatur, læditur sensus verborum.*

76 *Masculorum prælatio non tribuit jus prælationis inter Masculum agnatum, & Masculum ex fœminá, &* num. 80.

77 *Sexus paritas tollit prælationem, propter ipsum sexum concessam.*

78 *Filium melioris conditionis esse, quàm matrem, absurdum non est, quando diversa utriusque est ratio.*

79 *Sexus masculinus in multis fœminea habilior censetur.*

81 *Masculi agnati præferendi sunt Masculis ex fœminá tunc solùm, cum agnationis ratio habita fuit.*

82 *Præsertim, quando Masculi agnati non sunt ejusdem lineæ.*

LICET ex alio meo responso inferri posse videatur, quod prælatio à Fundatore Masculis concessa intelligenda discretivè fit in qualibet uniuscuiusque heredis instituti linea, non autem complexive, sive in tota latitudine linearum omnium, à cunctis heredibus prodeuntium: nihilominùs, quia, ut accepimus, Causa adhuc hæret in hoc dubio, an scilicet *Masculus unius lineæ possit excludere fœminam alterius*, ob eam rationem, quod res agitur inter descendentes ab uno stipite, ab ipso nempè Fundatore, quo casu faciliùs sibi locum vindicare dicitur conjectura reciprocæ substitutionis linearis, juxtà ea, quæ frequenter à Doctoribus traduntur in materia fideicommissorum, id circò, dum præcisè de hoc votum meum exquiritur, abs re non erit latiùs repetere, quæ in iisdem terminis fideicommissorum, & substitutionum traduntur; Ex iis enim recta orietur Dubii propositi resolutio,
quippè omnibus notum est, rectè à fideicommis- 1
sis argui ad Juspatronatus, & viceversà, *Palm. nep. alleg.105. num.8., Cyrill. cap.54. num.14., Rot. cor. Emer. jun. decis.444. num.3., in Auximana Iurispatronatus 27. Iunii 1701. §. Quoniam cor. R.P.D. Ansald., in Faventina Iurispatronatus 12. Maii 1710. §. Nec juvit, confirmata 12. Iunii 1711. §. Diximus cor. eod.*

Censent, & veluti prò immota regula iidem
statuunt Doctores, quod reciproca substitutio in 2
dubio non præsumitur, ità præcipiente ratione
illâ non multiplicandi onera, commendatâ 3
pluribus juris locis, relatis apud *Mantic. de conject. lib.7. tit.5. num.11., Molin. de Primog. Hispan.*

lib.1.

lib.1. cap.4. n.8., *& n.10.*, *Peregrin. cons.30.*
4 *num.4. lib.3.*, quæ ratio fortius urget pro illâ
excludendâ de linea ad lineam, utpotèquæ ob
gravius, quod inijcit onus, magis odiosa repu-
tatur, plenè *Fusar. de substit. quæst.471., & 475.*,
Peregrin. de fideic. art.11. n.37., *Cyriac. contr.
8. num.47.*, *Rosa consult.41.*, *& seq. ferè per*
5 *tot.*, qua de re quamlibet benigniorem inter-
pretationem ad illius exclusionem sequendam
esse, docuerunt *Giovagn. cons.97. lib.1.*, *Surd.
cons.329. num.4.*, *Casanat. cons.4. num.274.*,
Altograd. senior. cons.60. num.60. lib.1., *Fusar.
d. quæst.475.*, *Roc. disput. jur. select. cap.8. nu.
15.*, *& seq.*, *Rot. coram Carillo decis.105. nu.
20.*, *coram Card. Celso decis.376. num.4.*, *in rec.*,
decis.68. num.13., *& seq. part.15.*, *decis.20.
num.28.*, *& nu.33. part.19.*, *& ad ornat. clar.
mem. Card. de Luc. tom.10. decis.67. num.13.*,
6 quo fit, ut, tametsi eadem expresse inter here-
des, & eorum Descendentes constituta reperia-
tur, nisi in contrarium urgeat clara voluntas
Testatoris, in dubio semper accipienda sit di-
scretivè, respectu nempè lineæ uniuscujusque
heredis instituti, rejectâ prorsus quavis extensio-
ne ad aliorum heredum lineas, juxtà famigera-
tam, & magistralem *decisionem Seraphin.1023.*,
& docuerunt *Ruin. cons.121. nu.8. lib.2.*, *cons.115.
num.12.*, *cons.134. num.7.*, *cons.141. num.13.
lib.3.*, *Soccin. jun. cons.88. lib.2.*, *Cephal cons.
401. num.32.*, *& seqq.*, *Alciat. cons.87. nu.2.*,
Menoch. cons.376. num.29., *& num.41.*, *Pere-
grin. de fideic. art.27. num.13.*, *& seqq.*, *Mart.
de success. legal. part.4. quæst.12. art.1. num.9.*,
Rosa consult.41. nu.4., *& seq.*, *Andreol. contr.
244. nu.13.*, *Rocca d. disput.17. num.7.*, *& 14.*,
Rodulph. alleg.39. num.18., *& sequendo d. dec.
Seraphin.*, *ait Rot. coram Cavaler. decis.465.
num.2.*, *coram Vbald. decis.10. num.4.*, *coram
Carill. decis.115. num.19.*, *& seq.*, *& in rec.*,
decis.68. num.7., *& seqq.*, ubi concordantes,
part.15., *decis.20. sub num.15. part.19.*, *in Ro-
mana Fideicommissi de Cecchinis 1. Junii 1699.
§. Ex quibus*, *& §. Et tamen coram Eminentis-
simo Card. de la Tremoille*, *in Romana Fideicom-
missi de Goris 9. Maii 1701. §. Absque eo quod
cor. R.P.D. Ansaldo*.

Quæ receptissimæ Doctorum, atque Tribuna-
lium traditiones magis justâ ratione locum sibi
7 vindicant, quando non agitur de inducendâ re-
ciprocâ de lineâ ad lineam prò excludendo ex-
traneo, qui post absumptam lineam, vigore
alterius substitutionis, vel, tamquam libera effe-
cta, capere contendat Bona, in lineam jam extin-
ctam ingressa, sed, ut contingit in casu nostro,
illa induci curatur pro excludenda fœmina unius
8 lineæ per Masculum alterius, quantum enim
primo casu favore Descendentium urget præ-
9 sumptio fundata in communi Parentum voto
providendi potiùs Liberis suis, quàm extraneis,
ad notata in *leg. Cum Avus ff. de condit.*, *&
demonstrat.*, *& leg. Cum acutissimi Cod. de fi-
deicomm.*, tantum in secundo casu, eorumdem
10 favore, valet præsumptio non turbandi natura-
lem succedendi ordinem, ut egregiè more suo
ratiocinatur *clar. mem. Card. de Luc. de fideicom.*,
decis.106. num.17., quem laudat, & sequitur
Mans. consult.119. sub num.20. in fin.; Quid
enim nedum naturali pietati, sed civili etiam 11
rationi magis repugnat, quam quod filia fœ-
mina repellatur à successione sui Patris per Ma-
sculum alterius lineæ, *Valenz. cons.97. num.71.*,
& seqq. lib.1., *Casanat. cons.47. num.4.*, *Molin.
de Primog. lib.3. cap.4. num.32.*, *Mierez. de
majorat. part.2. quæst.6. num.96.*, *& seqq.*, *de
Marin. variar. resol. tom.2. cap.126. sub nu.25.*,
latè *Rot. Lucana apud Paulut. dissert.100. nu.90.*,
fœmina, inquam, quæ in portione sui Parentis 12
censetur prædilecta Agnato remotiore, *Rot. cor.
Vbald. decis.122. num.3.*, *& seq.*, id quod cum
per absurdum sit, recta ratio postulat, ut, si reci-
proca substitutio ordinata favore Masculorum,
salvâ sermonis proprietate, & minimè violatâ 13
mente Testatoris, intelligi discretivè potest in
descendentiâ cujuslibet instituti, accipienda non
sit linealiter, ut nempè Masculus unius lineæ
excludat fœminam alterius, *Corn. cons.32. lib.2.*,
Menoch. cons.274., *Fusar. cons.17. num.20.*, *Pe-
regr. de fideicomm. art.14. num.72.*, *Andreol.
contr.144. num.13.*, *Rocca disput.17. num.14.*,
Carol. Anton. de Luc. de linea legal. art.20. n.1., *&
seq.*, *Mans. consult.18. num.5.*, *& seq.*, *Pacion.
allegat.47. num.12.*, *Rudulphin. alleg.39. n.12.*,
Tor. var. jur. quæst. tom.1. quæst.34. num.13., *&
14.*, *& de Su cess. in Primogen. Ital. part.1.
quæst.38. num.80.*, *Vrceol. dec. floren.11. nu.1.*,
& decis.23. num.9., *& seqq.*, *cum aliis in Ro-
mana Fideicommissi de Goris 22. Martii 1700.
§. At quandò coram R. P. D. Ansaldo*, *in Roma-
na Fideicommissi 11. Januarii 1706. §. Nihilo-
minùs coram eodem*, *& in Bononien. Fideicommis-
si Herculis de Elephantutiis 27. Februarii 1708.
§. Eòque certiùs coram R. P. D. Aldrovando*.

Quamquam vero ab his regulis recedatur
quoties, ut dictum est, in oppositum urget Testa- 14
toris voluntas sivè expressa, sivè etiam tacita,
promanans ex vehementibus conjecturis desum-
ptis ex tenore, & substantia dispositionis, quæ
juxtà vota Testatoris aliter adimpleri nequeat;
nisi per reciprocam de linea ad lineam, juxtà ca-
sum figuratum in *leg. Titia Sejo 89. §. Seja liber-
tis ff. de legat.2.*, vel si liquido pateat, Testato- 15
rem voluisse, Bona sua perpetuo inter Masculos,
& in agnatione suâ conservari, id conijciendo
ex pluribus conjecturis unitim perpensis, ut puta, 16
si, constitutâ reciprocâ inter Masculos primò vo-
catos, eorum Descendentes substituerit cum stri-
ctâ prohibitione alienationis, atque detractio-
num, progrediendo ad plures gradus substitutio-
num, masculinam qualitatem sæpiùs repetendo,
fœminas omninò semper per modum regulæ
excludendo, aliaque his similia ordinando,
de quibus *Altograd.* post alios *cons.90. lib.1.*,
Mantic. de conject. lib.7. tit.5., *Fusar. de substit.
quæst.472.*, *& 475.*, *Carena resol.144.*, *Me-
noch. de præsum. lib.4. præsum.62.*, aliique rela-
ti à *Rocca disput. jur. select. cap.15.*, *& 16.*,
clar. mem. Card. de Luc. de fideicomm. disc.100.,
& seqq., *Rot. coram Merlino d. decis.326. n.15.*

cor.

cor.Priol. dec.177., & 417., decis.183. part.10. rec., decis.244. part.14.,decis.605.,& decis.646. part.19., ad ornat. clar. mem. Card. de Luc. de fideicomm. tom.10. decis.69., & 70., in Mantiss. eodem tom.10. decis.60.,& tom.16. dec.26.,& 27., in Bononien. Fideicommissi de Vrsis 26.Martii 1708. §.Verùm, & §.Quia hujusmodi coram Riño Molines, confirmata 10.Maii 1709. §.Quibus ità constabilitis cor. R.P.D. Aldrovando, in Ravennaten. Fideicommissi Julii Camilli de Abbiosis 1.Julii 1707. §.Nec purificatio cor.R.P.D. Lancetta, & in ejus confirmatoria 7. Apr.1710. §. Et sinè, §. Constito, §. Et hinc cor. R.P.D. Crispo, Immò verò Doctores censent, quod,
17 licet tales conjecturæ plurimùm valeant, eædem tamen singillatim accipiendæ non sint, singularitèr etenim acceptæ,persæpè rejectæ reperiuntur, ut, omissis aliis, notat Rocca disput.jur.select. cap.16. ex num.8., Rosa consult.41., & consult. seq., Pacion. alleg.46., Capyc. latr. decis.1. ex num.62., Rot. in rec. decis.68. num.11. part.15., coram bon. mem. Emerix Jun. decis.56. nu.14., & seq., & decis.628. num.3., & seq., sed opor-
18 tet,illas simul,& unitim concurrere,regula enim docens: singula, quæ non prosunt, juncta juvant, præcipuè locum sibi vindicat in nostra specie, clar. mem. Card. de Luc. de fideicomm. disc.93., & disc.100. num.10., disc.105. nu.3., Addcn. ad Ludovis. dec.315., Caren. resol.128. sub n.3., Rocca d. disput.16. num.25., Baduc. ad Ramon. obser.9. n.78., Rot. cor. Merlin. decis.447. n.9., cor. san. mem. Alexand.VIII. decis.1. num.33., cor. bon. mem. Emerix Jun. decis.599. n.9. in fin., in rec. decis.283. num.2., & 14. part.13., decis. 326. nu.10. versic. quæ conjecturæ part.14., decis. 646. num.38. part.19., in Lucana Fideicommissi post Paulut. differt.100. num.53. lib.2., in Bononien. Fideicommissorum de Herculanis 13.Junii 1701. §.Maximè cor. bon.mem. Muto, & in Forolivien. Fideicommissi de Torellis 28. Jun.1702. §. Et quamvis cor. eodem, in Romana, seu Nicien. Fideicommissi 6.Martii 1713. §. Quæ omnes penult. cor. R.P.D. Falconerio.

Nihilo tamen minùs tantum abest, quod in casu nostro prò inducenda ad exclusionem fœmi-
19 narum, reciprocâ à Masculis unius lineæ ad Masculos alterius lineæ, ulla concurrat ex mox relatis conjecturis, ut potiùs prò admissione feminarum contraria suppetant argumenta; quippè non adest reciproca expressa inter Masculos primò vocatos, deficit digressus ad plures gradus substitutionum; desideratur repetitio qualitatis masculinæ; deest votum, quod juspatronatus sit purè agnatitium, & denique tale quid in dispositione non legitur, quod nonnisi per linearem reciprocam adimpleri queat, sed viceversâ Fundator jurispatronatus, loco omnino, semper, & per
20 modum regulæ excludendi feminas, easdem sub ipso suæ dispositionis initio vocavit, illis expressis verbis = qui tres Cappellani possint præsentari tàm ab ipso Comparente, quàm ab ejus heredibus, & Successoribus utriusque sexus, servatâ sexus prærogativâ; Nemo itaque non videt, ex mente Testatoris dispositionem servari, atque adimpleri discretivè posse in qualibet lineâ cujuslibet
instituti, absque necessitate subintelligendi reci- 21
procam de linea ad lineam, cui si numquam locus sit,nisi fuerit expressa, vel ab expressis necessariò inferatur, ut, præter ea, quæ alibi innuimus, est receptissima theorica Bartoli, Baldi, Alberici, & aliorum in d. leg.Titia Sejo §.Seja libertis ff.de legat.2., Castrens., & Jason.in leg. potest ff. de vulgar., & pupillar., Ripa in leg. heredes mei §.Cum ità num.17. ff. ad Senat.Consult. Trebell.,Bursat. cons.371. num.12.,Alduin. cons.93. num.19., Giovagnon. cons.97. lib.1., Fusar. cons.1. num.9., Redenasch. cons.10. nu.96., & seqq., & cons.58. num.118., Casanat. cons.4. num.282., Peregrin. de fideicomm. art.13. n.41., Mans. consult.218. sub num.19. vers. sed ad eam inducendam, & prius sub nu.8. vers. quotiescumque enim, Rocc. disput.17. nu.20., & 23., Castald. consul.77. num.1., & consul.237. num.2. circ. med., Rodulphin. alleg.40. num.6., Rota cor. Carillo decis.193. num.6., in rec. decis.145. num.6. in fin. part.1., decis.287. nu.1., & seqq. part.4. tom.2., decis.191. nu.17. part.8., in Reatina Fideicommissi 20.Martii 1700. §.Ut quandò cor. R.P.D. Ansaldo, in Reatina Fideicommissi de Vincentinis 14.Maii 1701. §.Quoque cor. Illm̃o Scotto Almæ Urbis Gubernatore, & in Romana Fideicommissi 17.Junii 1705. §. Et quamvis cor. clar. mem. Card. Caprara, nihil proponitur, cur inducenda sit in nostra hypothesi, in qua sinè illà voluntas Testatoris perfectum exitum habere potest.

Non enim sola prælatio in mox relato testa-
menti loco tributa Masculis, tanti valere potest, 22
ut operetur gravem, & durum illum effectum inductionis reciprocæ de linea ad lineam; nam istiusmodi prælationis prærogativa,utpotè impartita non agnationi, ex cujus solà contemplatione
desumi quandoque potest valida conjectura prò 23
inducenda reciprocâ lineari favore Masculorum; cum exclusione feminarum alterius lineæ, ad tradita per Doctores, quos refert Rocca disput. 16. num.20., clar. mem. Card. de Luc. de fideic. disc.100. num.9., Urceol. consult.8. nu.21., Castald. consult.100. n.8., Balduc. ad Ramon. observat.9. num.79., Rot. in rec. dec.411. num.2., & seqq. part.14., decis.68. num.15. part.15., & in Lucana Fideicommissi 1.Julii 1709. §. Potissimè redeuntibus cor. Illm̃o Scotto, sed concessa sexui, & quidem absque sæpiùs repetitâ illorum vocatione cum omnimoda feminarum exclusione, & absque aliis conjecturis præseferentibus agnationis contemplationem, evidens, & apertum red-
dit, quod ipsa sola nullo pacto imprimere potest 24
dispositioni qualitatem agnatitiam, ex qua inferri possit reciproca, Gabriel.cons.93.lib.2., Giovagn. cons.82. num.147. lib.1., Casanat. cons.38. n.92., Altograd. cons.66. num.78. lib.1., Altograd.jun. contr.40. num.10., Mart. de success. legal. part.1. quæst.1. art.4. num.12., Castil. contr. jur. lib.5. cap.129. num.45., & seqq., Hodiern. contr.11. num.36., Torr. de majorat., & Primog. Ital. part.1. cap.38. §.15. n.420., Capyc.latr. dec.158. num.15., & seqq., Rot. in rec. decis.486. nu.17. part.1.

part.1., coram Seraph. decis.1216. num.6., cor. Card. Celso decis.145. num. 6., & num.8. cor. bon. mem. Emerin Jun. decis.56. nu.13., & seqq., & in fortioribus termiuis decis. 589. num.18. cor. eodem, ibi = Nec in contrarium urget vocatio De-
25 scendentium masculorum nomine collectivo cum perpetua exclusione fœminarum ; quia ad inducendum fideicommissum reciprocum lineare requiruntur conjecturæ urgentes, & concludentes per necesse, non autem per possibile, quales non sunt visæ vocatio omnium Descendentium masculorum, & perpetua exclusio fœminarum, quæ possunt operari effectum suum inter Descendentes uniuscujusque lineæ, absque eo quod multiplicetur fideicommissum de una linea ad aliam. =

Immò verò, si ipsa etiam expressa agnationis
26 contemplatio ità intelligi solet, ut, si desint aliæ conjecturæ suadentes, Testatorem reciprocam linearem favore Masculorum ordinare voluisse, suum effectum commodè operetur respectu descendentium ab unaquaque linea, Ripa in d. leg. heredes mei §.Cum ità num.15. vers. ampliatur ff. ad Trebell., Odd. cons.45. num.42., Cephal.cons. 477. num.13., Fusar. cons.17. num.94., cum aliis relatis ab Hodiern. contr.33. num.14., & seqq., Rocc. disput.17. num.22., Carol. Anton. de Luc. de linea leg. art.20. num.20., Cavalcan. decis.5. en num.67., Urceol. decis. 11. num.23., Rot. coram Seraphin. decis. 1023. num. 9., ibi = non obstat, quod Testator consideraverit agnationem, quia hoc intelligitur respectu Descendentium cujusque lineæ, & post Bonden. collect. legal. lib. dec.76. n.5. post Torr. de pact.futur. success. decis. 225. num.17., & 18., in Mantiss. ad clar.mem. Card. de Luc. de fideic. decis.56. num.9., in Romana, seù Farfen. Immissionis 8. Martii 1706. §. final. cor. Molines, in Camerinen. Immissionis 6. Aprilis ejusdem anni §.Quoniam, & seqq., confirmata 20. Junii 1707. §. Ad excludendam cor. Omanna, & in Bononien. Fideicommissi Herculis de Elephantutiis 27. Februarii 1708. §. Conservatio, & §.Maximè quia cor. Aldrovando ; quo-
27 nam colore adfirmari poterit, quod, vocatis filiis utriusque sexus cum sola prælatione Masculorum ; istiusmodi prælatio accipienda non sit discretivè io qualibet linea, sed conjunctivè, ut
28 nempè Masculus alterius lineæ repellat fœminam à portione sui Patris, id enim tamquam nimis odiosum ferendum minimè esse, docuerunt Corn. cons.230. col.4. lib.3., Paris cons.81. num.20. lib.3., Redenasc. cons.58. num.121., & seq., & num.127., Fusar. cons.116. num.2., Ramon. cons.100. sub num.498., Peregrin. de fideicomm. art.27. num.13., & seqq., Molin. de Primog. Hispan. lib.3. cap.4. ferè per tot., Thesaur. quæst. forens. lib.2. quæst.12. n.34., & seqq., & n.58., Raudens. de Analog. cap.15. num.290., Pacion. alleg.47. num.12., ubi, quod hoc procedit etiam,
29 quando fęminæ sunt vocatæ, deficientibus Masculis quandocumque, id videlicet intelligendo discretivè, Censal. ad Peregrin. art. 20., Card.de Luc. de fideicomm. disc.34. num.6., ubi, quod expressus ordo prælationis intelligitur semper discretivè, nisi sit contemplata agnatio, & disc.42.
num.10., disc.44. num.13., disc.174. num.6., alter de Luca de lin. legal. art.12. nu.1., & seqq., & art.20. nu.15., Altograd. jun. contr.68. n.48., Hodiern. contr.11. num.22., Hieronym. Leo dec. Valent.5. num.27., Adden. ad Burat. decis.77., Rota in rec. decis.341. num.15. part.6., ibi = nec facit existentia filiorum Ludovici ex quo inter lineas facta non fuit reciproca, & dd. verba, deficientibus Masculis, fœminæ succedant, intelliguntur discretivè =, coram Emerin Jun.decis.1262. n.4., & ad ornat., Card. de Luc. tom.10. decis.22. sub num.6., ibi = Proindè ut prælatio concessa censeatur favore Masculorum, quatenus isti cum fœminis 30
in eodem gradu existant, quia aliàs iniquum esset, datâ gradus inæqualitate, agere adversùs jus naturale, præferendo Masculos remotiores fœminis proximioribus, juxtà integram doctrinam Baldi = Fontanell. dec. 35. nu.13., qui loquitur in casu, quo 31
fœminæ exclusæ fuerint cum dictione semper, inquiens, tenuit ibi Senatus, non excludi fœminam per Masculum alterius lineæ = & in his pariter terminis loquuntur Corn., & plerique ex allegatis.

Id verò confirmatur decisione egregii Textus in cap.1. de duob. fratrib. à Capitan. investit., in quo data erat Iovestitura duobus fratribus pro 32
sè, & heredibus masculis, iisque deficientibus, vocabantur fœminæ ; decessit unus frater (sunt verba Textus,) filiâ relictâ, altera adhuc vivente, quæritur, cui portio Defuncti deferatur, utrum filiæ, an fratri? Respondetur filiæ &c., quem Textum ad exclusionem linearis, cum aliis expendit de Marinis resol. jur. tom.2. cap.89. num.8., Rocc. disput. jur. select. cap.17. num. 7., idemque casui nostro benè convenit, siquidèm à feudo ad Jus- 33
patronatus circà modum succedendi valere argumentum, docent Lotter. de re benef. lib.2. quæst. 11. num.43., clar. mem. Card. de Luc. de Jurepatr. disc.33. num. 9., Rota coram Coccin. decis. 232. n.4., In Faventina Jurispatronatus 12. Maii 1710. §.Nec invit. coram R.P.D. Ansaldo ; Ut etiam non absimile est argumentum ductum à primo- 34
geniturâ, quæ licèt sit masculina, fœmina ab illa assequendâ non repellitur, nisi per Masculum ejusdem gradus, & lineæ, modò tamèn primo- 35
genitura non sit agnatitia, Molina de Primog. Hispan. lib.3. cap.4. n.32., Fusar. de substit. quæst.385. num.9., & num.12., id plurimorum probans auctoritate, Cammarat. resp. 49. art.4., Palma alleg. 393. num.11., Torre de majorat., & primog. Ital. part.2. quæst.54. n.23., Rota apud eumdem dec.36. num.34., coram Card. Cerra dec. 96. num. 4., in rec. decis. 249. part. 7., & dec.65. part.8., cum aliis in celebri Romana Primogenituræ de Salviatis super Jocalibus, & Tabulis pictis 22. Martii 1706. §. Ratio decidendi & seqq. cor. R.mo Molines, confirmata 28. Junii ejusdem anni §. Tota enim, & §. Non officiente cor. ead., quæ sanè qualitas agnatitia cum in dubio non præsumatur, &, 36
non nisi urgentibus, & vehemeotissimis conjecturis concurrentibus probanda sit, Hodiern. contr.11. n. 30. & seq., clar. mem. Card. de Luca de fideicom. disc.42. num.12., Capic. latr. dec.127. num.36., Rota post Censal. ad Peregrin. dec. 34. n.7., & ad ornat. clar. mem. Card. de Luca t it. de

fideicom. decis.14. num.15., in Aquipenden., seù
Montis Falisci Fideicommissi 11. Maii 1705.§.Et
licèt cor. clar. mem. Card. Capraru, in Avenio-
nen., seù Carpentoracten. Fideicommissi de Tertul-
lis 2. Decembris ejusd. anni §.Ex quibus cor. Rmo
Molines, & in Bononien. Fideicommissi Annibalis
de Elephantutiis 25. Junii 1708. § Et sanè cor.
R.P.D. Ansaldo, hinc sequitur, quod pro fœmi-
nâ fundata remaneat intentio, ut nempè non
37 excludatur ab hereditate Patris sui per Mascu-
lum alterius lineæ, ità quidèm, ut in dubio pro
illa judicandum semper sit, Valensual. cons.97.
num.71. & seqq., Casanats. cons.47. num.4., Mo-
lin. de Primog. hispan. lib. 3. cap.4. num.32., &
ibi adden. num.41., Fusar. de substit. quæst. 385.
num.39., Mierez de Majorat. part.2. quæst.6. nu.
96., & num.101., dicens, iniquum esse filiam fœ-
38 minam excludere, ubi verba Testatoris id non
petunt concludenter, de Marin. resol. jur. tom.2.
cap.126. num.27., ubi, quod durioribus proba-
tionibus oneratur Masculus alterius lineæ, qui
venit ad excludendam filiam à successione Pa-
tris.

His constabilitis regulis, facilis reddi videtur
resolutio præcisi Dubii, in quo præsens Causa
versatur; Num videlicèt hæc procedant etiam
quandò omnes Masculi vocati descendunt ab
uno stipite, nempè ab ipso Fundatore; Verissi-
ma namque est Juris regula, quâ edocemur, inter
39 Descendentes, ex levioribus conjecturis admitti
reciprocam linearem, Castrens. in lib. final. §. fi-
lium num.3. ff. de legat.2., Peregrin. cons.54. lib.1.,
Fusar. cons.24. num.45., Altograd. cons.81. n.59.
lib.2., Ramon. cons.9. num.20., Rota coram Sera-
phin. dec.939. num.11., coram Arguell. decis.95.
n.6., cor. Bich. dec.281. n.25., coram Emerix jun.
dec.264. num.6., in rec. dec.183. nu.22. part.10.,
decis.465. num.34., dec.472. num. 16. part. 14.,
decis. 360. num. 15. part. 17., dec. 433. num. 10.
part.18., decis.570. num.7., & dec.605. num.13.
part.19.; Verumtamen, ut loquuntur mox alle-
gatæ auctoritates, oportet, inter ipsos etiam De-
40 scendentes conjecturas tales esse, ut suadeant,
hanc fuisse Testatoris mentem, & voluntatem,
Giovagnon. cons.82. num.27., & num.193. lib.1.,
admonens, ad hoc esse advertendum; quià multi
decipiuntur, latè Venturin. cons.48. num. 116.,
& seqq., Menoch. cons.376. n.55., & cons.1216.
in fine, Fusar. de substit. quæst.475. num.1., Ca-
rol. Anton. de Luca de lin. legal. art.20. num. 5.,
Pacion. alleg.46. num. 17., optimè Rota in rec.
decis.316. num.4. vers. quo ad secundum part. 1.,
coram Cavaler. dec.465. nu.2., coram Emerix jun.
decis.1163. sub nu.5., & dec.20. nu.15. part.19.,
41 rec., quæ auctoritates, tamètsi loquentes de suc-
cessione in fideicommisso, applicantur tamen,
etiam subjectæ materiæ successionis in Jurepa-
tronatus, ut, præter allegata sub initium, benè ani-
madvertit. D. Advoc. Piton. egregius Benefi-
cialista discept. 26. num. 3., ubi ità loquitur =
Hæc autem successio per posterius intelligenda est
non ità largè, ut fœminæ venire non debeant, nisi
in defectum omnium Masculorum universæ fami-
liæ, Casatæ, seù stirpis, sed accipienda est discre-
tivè in singulis lineis subalternis, ut E. g. si Jus- 42
patronatus ingressum esset duos, vel tres Columnel-
los, à communi stipite descendentes, in quarum sin-
gulis adessent Masculi, & fœminæ, utique in quo-
libet Columnello si deficiant Masculi, succedent
fœminæ per posterius, nec istæ excludi poterunt à
Masculis alterius Columnelli, nam prælatio sumi
debet in qualibet lineâ, ubi adest ingressus Juris-
patronatus, seù præsentandi, ut me scribente, in
materia fideicommissi, cujus regulæ applicantur ad
Juspatronatus, firmatum fuit in Romana fidei-
commissi de Maffoliis = & in Alexanen. Beneficii
11. Decembris 1711. coram Aldrovando, in cu-
jus decisionis hypothesi plures filii instituti lege-
bantur.

Certiùs verò hæc procedunt, quando Testator,
sive Fundator Jurispatronatus non unum dumta-
tàt instituit filium, sed plures; primò namque
casu leviores sufficere possunt conjecturæ, prò 43
reciprocâ lineari inducendâ inter Columnellos, à
d. communi stipite descendentes, eò quod pro 44
unâ quodammodo lineâ habeantur respectu il-
lius unici instituti, à quo descendunt, Peregrin.
cons. 33. sub num.19. lib.3., Redenasch. cons. 30.
num.179., Casanats. cons.58. num. 131., Fusar.
de substit. quæst. 475. sub num. 11. vers. Verum
prò declaratione. Mans. consult.120. sub num.24.
vers. & huc semper est recurrendum, & consult.
219. num.11., Card. de Luca de fideicom. disc.104.
num.7., alter de Luca de lin. legal. art.20. num.2.,
Saminiat. contr.51. num.4., Rota in rec. dec.306.
num. 8., & num. 22. part.12., decis.28. num. 11.
part.19., quibus tamen scribentium locis plu-
rium conjecturarum concursus affertur; At
aliter res sè habet in alio casu, quando vide- 45
licèt duo, pluresvè filii instituti fuerunt,
tunc enim magis urget regula discretivæ succes-
sionis in qualibet linea, tum quia tot sunt lineæ, 46
quot sunt personæ ab initio vocatæ, ut ait clar.
mem. Card. de Luca de Fideicomm. disc.61. num.
13. & disc.101. nu.2., Mans. consult. 219. num.
13., alter de Luca de linea legal. art.23. nu.18.,
Rot. decis.341. num. 15., & 16. part.6., decis.
68. num.71. part.15., & decis.20. num.15. part.
19.; tum etiam quia ex qua parte Testator Pa- 47
trem prædilexit, ejus quoque Descendentes præ-
dilexisse censetur ad exclusionem alterius lineæ,
ut distinguendo docent Peregrin. cons. 33. num.
22. lib. 3., Fusar. de substit. quæst.475. sub num.
11. vers. secundus casus, Gratian. discept.371. nu.
8. & seq., &, aliis relatis, Carol. Anton. de Luca
de lin. legal. art.20. num.5., ibi = Censeo sive aga-
tur de Ascendente, sive extraneo, semper pluribus 48
institutis heredibus, & pluribus filiis vocatis,
eorumque Descendentibus substitutis in infinitum,
induci fideicommissum descensivum, & discretivè
de qualibet linea, ut omnes tradunt de pluribus
filiis institutis, latè Venturin. &c. = Rota in rec.
decis.316. num.4. part.1., coram bon. mem. Eme-
rix jun. decis.1163. num.5., ibi = Tum quià admis-
sâ coæquali substitutione filiorum, non exindè in-
fertur, inter Descendentes constitutam fuisse reci-
procam linearem, sed uniuscujusque filii substi-
tuti dicuntur in sua lineâ, & columnello ad par-
tionem

tionem proprii Parentis, ad tradita per Altograd.
&c., & pluribus relatis concordantibus, *Rota*
Januen. in Januen. Primogeniturae de Iuvrea 7.
Maii 1711. §. Itidem minus est absurdum sub nu.
109. cor. D. Auditore Brichio; proindeque nec
49 ex descendentiâ à Testatore, nec ex descenden-
tiâ ab uno stipite instituto necessariò infertur li-
nearis reciproca, nisi aliundè ex tenore disposi-
tionis conijciatur, talem fuisse Disponentis vo-
luntatem, *Bero cons.147.*, *Peregr. de Fideicom.*
art.73. num.72., *& num.89.*, *Faber in cod. lib.*
6. tit.22. defin. 22., *& seq.*, *Cancer. var. resol.*
part.1. cap.1. num.282. & seq., *R.P.D. Ansald.*
apud Paulut. in Annimana Fideicommissi differt.
16. num.6. vers. quia omnes, ubi, quod, praeci-
50 sâ agnatione, quae facit unitatem lineae, Testator,
plures instituendo filios, plures lineas constitue-
re videtur, ita ut praelatio Masculorum intelli-
gatur discretivè.

Nec est, cur exadverso obijciatur, quod Te-
stator, collectivè vocando plures filios, illos con-
51 siderasse videatur per modum unius lineae res-
pectu sui ipsius, in qua linea dum separavit Ma-
52 sculos à feminis, istae debeant excludi à quocum-
que Masculo etiam alterius Columnelli, ad tra-
dita per *clar. mem. Card. de Luca de Fideicommis.*
disc.102. num.2. disc.104. nu.7., latè *Rosa con-*
sult.69. num.63. & seqq., quos sequitur *Rocca se-*
lect. jur. disput. cap.15. nu. 14., *Rota in recent.*
decis.570. num.9. & seq. part.19., *ad ornat. clar.*
mem. Card. de Luca de Fideicomm. decis.69. num.
53 *7.*; Nam, omisso, quod *Rosam, & Cardinalem de*
Luca nuncupatim impugnat alter *de Luca de li-*
nea legal. art.20. num.5., illud certum est, quod
Doctores praedicti, & Rota loquuntur in casu, in
54 quo ex ceteris conjecturis appareat, Testatorem,
contemplando agnationem, foeminas à Masculis
omnibus separare omninò voluisse, constituendo,
atque distinguendo duas lineas, masculinam, &
femininam, primam conflando ex universâ colle-
ctione Masculorum, collegiativè quodammo-
dò, per priùs vocatâ; Id autem non induci ex
55 simplici, & nuda Masculorum praelatione, per-
spicuum fit ex iis, quae uberiùs firmavimus su-
perioribus locis, in quibus, juxta communem Do-
ctorum, & Tribunalium traditionem ostendimus,
dictam simplicem praelationem intelligendam
semper esse discretivè in quolibet columnello,
56 nisi ex facti circumstantiis evincatur, Testatorem
vota sua ad agnationis conservationem dirigen-
do, ideoque per modum unius lineae conside-
rando Masculos omnes cujuscumque columnel-
li, foeminas vel absolutè exclusisse, vel Mascu-
lorum praelationem expressisse cum dictionibus
= *semper* = *in perpetuum* =, aliisque similibus
clausulis demonstrantibus, quod ejus mens, &
voluntas aliter adimpleri nequibat, quàm per
Masculorum omnium praelationem, & foemina-
rum exclusionem à portione etiam proprii Pa-
rentis, ope reciprocae faciendam.

Et in his sanè terminis loquuntur *Rosa*, &
Rocca, quorum verba ne prolixiùs exscribamus,
sufficiat audire, quemadmodum loquatur *Rota*
dict. decis.570. num.9., ibi = *Et hoc etiam colligi-*
tur ex enixa voluntate Bona conservandi in linea 57
masculinâ, quod non potest intelligi discretivè,
sed in omnibus simul lineis à Testatore consideratis
per modum unius &c., ne alias detur casus, quod,
existentibus foeminis unius lineae, & Masculis al-
terius, succedant foeminae, & non Masculi, quandò
illae à Testatore fuerunt semper exclusae = & ità
pariter loquitur *Rota dicta decis.69. num.6.*, in-
quiens =; *Et ratio rationis est, quia tunc non di-*
citur considerata pluralitas discretiva linearum,
sed omnes per modum unius perpensae relativè ad
Fideicommittentis agnationem, ad quam cum uni-
cè respexerit, volens, Bona in ea perpetuò conser-
vari, perindè est, ac si unicam lineam constituis-
set = Patet itaque, quod in hypothesi dictarum
decisionum totum operatur contemplatio agna-
tionis elicita tum ex aliis, tum etiam ex foemina-
rum exclusione facta cum dictione = *Semper* = 58
quâ porrò agnationis contemplatione cessante,
prout in casu nostro eam cessare supra ostendi- 59
mus, fit locus praesumptioni, seù veriùs Juris
regulae, quod Testator discretivè cuicumque
suorum Descendentium lineae, consultum esse
voluerit, adeò ut Doctores in proposito censeant,
quod ne foemina per Masculum alterius lineae 60
repellatur, sufficiat, quoquomodo dubiam reddi
Testatoris mentem, *Mans. consult.120. num. 25.*
& seq., *Pacion. allegat.47. nu.74.*, *Rota in rec.*
decis.287. num.18. part.4. tom.2., *coram Carillo*
dec.105. num.31., *& dec.193. num.6.*

Eòque faciliùs trahimur in hanc sententiam,
faventem foeminae, quia agitur de dispositione
facta in Regno Neapolis, ad cujus Regni consti-
tutionum normam dispositiones omnes tàm in- 61
ter vivos, quàm per ultimam voluntatem in-
terpretandi sunt, juxta doctrinam *Bartoli in leg.*
heredes mei §. Cum ita ff. ad Trebellian., *ubi Ale-*
xander allegat concordantes, & in leg. ut jurisju-
randi §. Si liberi ff. de oper. Libertor., *Felin. in*
cap. cum Ferrariensis in ult. notab. de constitut,
Alciat. de praesumpt. reg.3. praesumpt. 32. nu.1.,
Covaruv. var. resolut. lib. 2. cap. 18. in secunda
conclusione, *Brun. de Statutar. exclus. foeminar.*
artic.8. quaest.21. nu.105.; In Constitutione au-
tem dicti Regni, quae incipit *in aliquibus* foemi- 62
na à communis Parentis hereditate, nonnisi per
fratrem, & Masculum ejusdem lineae excludi-
tur, ut ex *versiculo* = *Ceterum* = dictae constitu-
tionis, & ibi probat *Minad. in 3. notab. nu.21.*,
Hodiern. contr.11. num.19. & 20., *& in leg. hac*
edictali quaest.12. num.12., *clar. mem. Cardin. de*
Luca de success. disc. 9. num.17., *Vincent. de*
Franch. decis. 171., *Capyc. latr. decis. 35.*, &
generaliter ita intelligendas esse similes Leges
municipales, docuerunt *Bald. in leg. Jubemus §.* 63
finali num.3. ff. ad Sen. Consult. Trebell., *in leg.*
si notavi ff. soluto matrimonio, *Castrens. consil.47.*,
Decian. cons.1. numer.143., *Altograd. cons. 64.*
numer. 28. vers. non enim lib.2., *Brun. de statu-*
tar. exclusion. art.12. nu.109. & seqq., *Thesaur.*
quaest. for. lib. 2. quaest. 12. num. 17., *Mierez. de*
majorat. part.2. quaest.6. num.546., *Merlin. de*

Primogen. lib.3. cap.5. nu.71. vers. Decimaquarta conclusio, Cirocc. contr.19., & contr.58. utrobique num.17., Paulut. dissert.91. nu.59. lib.2., Rot. decis.485. num.6. §.Respondetur part.4. diversor., coram san.mem. Gregor.XV. decis. 514. num.15., coram Dunozet. jun. decis.282. num. 3. versic. Quia cessat coram Merlino decis.526.num. 3., & in recent. decis. 360. num. 22. part. 17.;
At verò, si fœmina vigore dictæ Constitutionis à
communis Parentis successione, nonnisi per fratrem, & Masculum ejusdem lineæ excluditur;
64 si Testator dispositionem suam conformare voluisse censetur legibus, quibus in sua Regione, ac
Patria vivitur, Rovit. cons.76. num.4., clar.mem. Cardin. de Luca de Fideicomm. disc.36. num.11., Ciarlin. contr.28. num.26., Andreol. contr.138. num.12., Saminiat. contr.136. num.6., Palm.allegat.96. num. 12., Capyc. latr. decis.3. num. 4., Rota coram bon. mem. Emerix jun. decis.334. nu. 4., in Fulginaten. Successionis quoad Clarolinum 1.Julii 1709. §. Id ipsum coram Reverendissimo Molines, & in Hortana Immissionis 6.Junii 1710. §. Quoniam hæc conclusio coram bon. mem. Cassarello, dicendum est, quod Fundator controversi
65 Jurispatronatus, concedendo Masculis prælationem, noluerit fœminam excludere, nisi per Masculum ejusdem lineæ, ut argumentatur Fusar. de substitut. quæst.475. nu.17. vers. confirmatur, Mans. consult. 218. num.7. vers. stante præcipuè, Hodiern. contr.11. num. 18., Rota in recent. decis. 487. numer.19. part.19., benè enim à verbis
66 Statuti arguitur ad verba Testatoris, & viceversâ, Giovagnon. cons.70. num.50., & cons.82. nu. 35. lib. 1., Redenasc. cons. 14. numer.51. in fine, Altograd. cons.95. num.61. lib.2., Barbos. loco 111. num.1.

Frustraque prò elidenda vi argumenti ducti ex præsumptâ conformatione Fundatoris patriis legibus, obiicitur, quod fundationis verba otiosa, & superflua forent, si nihil aliud operarentur, quàm id, quod præfata Constitutio; nam pro animadversione ipsâ submovendâ satis esset respondere, quod, si illa vera esset, numquam uti liceret argumento isto, quo tamen Doctores passim utuntur, præsumendum esse docentes,
67 quemlibet secundùm leges sive Quiritum, sive
municipales agere voluisse, ut ait Alciat. in tract. de verbor. signific. lib.1. num.24., præterea norunt Testatores, & Contrahentes persæpè in
68 expressam ducere declarationem, id quod à jure
disponitur, per Textum in leg. non rectè 3. vers. nam licet Cod. de fidejussor. & mandator., & tam-
69 quam leve, & infirmum reijciendo argumen-
tum ductum à superfluitate, Alciat. in l.3. nu.3. ff. de legat.1., Eugen. cons.88. num.110., & seq. lib.1., Surd. cons.125. num. 14. & seq., Peregrin. de Fideicommis. art.14. sub numer. 21. vers. quibus ultra eum, Rota coram Merlin. decis. 22. num.13., post Merlin. de legit. decis.47. num.14., in recent. decis.523. nu.17. part. 4. tom.3., & in Romana Renunciationis 15. Junii 1708. §. Minus relevat in fin. coram Illustrissimo Scotto Almæ Urbis Gubernatore, tradunt, superflua non
censeri verba, quæ vel dubitationis tollendæ 70
causâ expressa censeri possunt, leg. qui mutuum 56. in princip. vers. etenim ff. mandati, leg. quæ dubitationis ff. de regul. jur., vel id, quod implici-
te inerat, explicite declarant, leg.1. §. Sed scien- 71
dum vers. Ego puto, & ibi Doctores de Ædilit. Edict., Dec., & Cagnol. in dicta lege quæ dubitationis 81. ff. de reg. jur., Cephal. cons.325. num. 34., Honded. cons.8. nu. 71. lib.1., Surd. cons. 315. num.32., & cons.325. num. 14., Altograd. cons.58. sub nu. 53. lib.1., Tiraquell. de retract. lignag. §.21. gloss. unic. numer.5. & seq., Fulgin. de jur. emphyt. tit. de solut. Canon. quæst.1. num. 108. & seqq., & quæst. 14. numer.35., Barbos. axiom. 216. num.8., Cirocc. discept.62. nu.57., Altograd. jun. contr.27. num.29., & 30., Casareg. ad Statut. Jannen. de success. ab intest. §.12., Rota decis.741. num.9., & seq. part.2. diversor., in recent. decis.249. nu.21. part.7., coram Merlino decis.22. num.12., & in Romana Renunciationis 6. Maii 1709. §. Quinimmò in fin. cor. Illustrissimo Scotto, confirmata 10. Martii 1710. §. Nec in aliquo cum seq. coram R.P.D. Crispo, & in Camerinen. Immissionis 23. Januarii 1718. §. Non refragante cor. R.P.D. Lancetta.

Verùm enim verò, si quæ in hac Causa, quæ favore fœminarum concurrentium cum Masculis diversæ lineæ, plana esse videtur, si quæ, inquam, dubietas adhuc superesset; nihilominùs, cum Fundator Jurispatronatus, de quo agitur, simpliciter Masculos prætulerit fœminis, nullumque, ut diximus, afferatur argumentum, ex quo conijci possit, illum agnationem suam contemplatum fuisse, ea penitus cessare videretur ob existentiam filiorum masculorum ip-
sius fœminæ, quo casu, etiamsi Masculi præ- 72
lati fuerint fœminis, nihilominùs eorum appellatione comprehenduntur tàm descendentes ex Masculis, quàm ex medio fœminino, juxta famigeratum Consil. Fulgosii 85., quem communiter sequuntur Doctores Castill. contr. jur. lib. 3. cap.29., & lib.5. cap.129. & cap.131., Mierez. de majorat. part.2. quæst.6. num.236., magistraliter Larrea. decis. Granaten. 34. per tot, & in terminis Jurispatronatus clar. mem. Card. de Luca de Jurepatr. disc.28. num.3., disc.29. numer.8., Rot. in Bononien. Fideicommissi de Roffenis 4. Junii 1708. §. Deveniendo coram bon. mem. Omanna, in Perusina Fideicommissi 26. Junii 1709. §. Ratio coram Reverendissimo Molines, & latissimè Rot. Jannen. in celebri Jannen. Primogenituræ de Ivvrea 7. Maii 1711. num. 11., & 52. cor. D. Auditore Brichio.

Testator siquidem loquendo simpliciter de 73
Descendentibus masculis, nihil aliud respexisse censetur, quàm descendentiam, in ea prædiligendo sexum, quod utrumque reperitur in Mas-
culis ex fœmina, sunt enim Masculi, & Descen- 74
dentes, leg. 1. Cod. de condit. insert., leg. quoties Cod. de suis, ut legit. hered., leg. cognoscere §. finali ff. de verbor. signific.; Immò verò læderetur
sensus verborum, si Masculorum appellatio ad 75
solos Masculos ex Masculis restringeretur, Faber. de

de error. pragmatic. part.2.decis.28. error. 8. per
tot., Catell. de Donat. part.2.special.37. nu.16.,
Mans. consult.192. num.2., & seq., consult. 308.
num.2., & seq., & consult.553. sub num.2., Al-
tograd. cons.66. nu.1., ubi innumeri, *lib.2.* cum
aliis relatis per *Rot. Januen.in dict.Januen.Pri-*
mogeniturae de Invrea 7. Maii 1711. §. Et sic sub
num.9., ubi, quod appellatione Masculorum verè,
propriè, *ac* naturaliter *comprehenduntur etiam*
Masculi ex fœminis; Quamobrem, etsi dubitari
posset, an Masculus præferendus esset feminæ,
76 dubietas cessat inter Masculum, & Masculum,
nam sexus paritas tollit prælationem, propter ip-
77 sum sexum concessam, absurdumque non est,
filium esse melioris conditionis, quàm ejus ma-
trem, quando in eo cessat qualitas, & causa ex-
clusionis, ut pluribus probat *Valenzuol. cons.97.*
num.28., & seq. lib.1., Altograd. dict. consil. 66.
lib.2., Faber. loco mox citato numer.12., Mans.
consult.553. sub num.5. vers., & proindè Larrea
78 *decis.34. num.64. & seq., Ros. consult.69. num.*
26., optimè Torr.de success. in Primogen.Ital. cap.
25. §.24. num. 268. part. 1., & in dict. Januen.
Primogeniturae de Invrea §.Nullumque pariter
absurdum sub num. 110.

Cum igitur in nostro casu prælatio concessa
79 fuerit non agnationi, sed sexui masculino, qui
in multis habilior habetur, quàm femineus, ut
notatur in *leg. fœminae ff. de reg. jur., leg.1. ff. de*
Senatoribus, leg. in multis ff. de statu homin., &
docuit etiam *Aristotel. politicor. lib.3. cap.3., &*
80 *cap.8.*, nihil proponitur, cur Masculi ex Masculis
excludant in concursu Masculos ex feminis, qui-
81 bus præferendi sunt eo dumtaxat casu, quo a-
gnationis ratio habita fuerit, *Surd. cons.308.num.*
2. & seq., Gratian. discept. 599. numer.2., ubi
Carol. Anton. de Luca, idem de lineâ legal. artic.
10. num.11., Mans. consult.192. num. 3., Rota
decis.15. num.1., & seq.part.2. divers., in recent.
decis.89. num.16., decis.402. num. 27. part. 9.,
decis.78. num.2. part.11., coram bon.mem. Emerix
jun. decis.71. num. 2., & ità contrariæ auctorita-
tes declarantur in *Bononien.Fideicommissi Anni-*
balis de Elephantutiis 22. Junii 1708. §. In præ-
senti, & §.Quodque coram R.P.D. Ansald., in
Perusina Fideicommissi 26. Junii 1709. §. Ratio
coram Reverendissimo Molines, & per Rot. Ja-
nuen. in dict. Januen. Primogeniturae de Invrea
ex §.Quandò enim sub num.10., & seqq., & sub
82 *nu.98.*; præsertim verò, quandò Masculi ex Mas-
culis sunt in diversâ lineâ, *Cels. Ugo cons. 93.nu.*
10. & seq., & cons.12. à num.22. vers. vel dice-
re possumus, Redenasc. cons.10.num.85., Menoch.
cons.957. num. 8., Rosa consult. 69. numer.20.,
Altograd. jun. contr.68. numer.2., Roxas de in-
compatib. part.1. cap.6. §.22. num.324., & seqq.,
Torr. de Primogen. Ital. part.1. cap.5. §. 7. num.
98. in fin., Rota coram Royas decis.22. num.13.,
decis.72., & decis.90., in recent. decis. 65. num.
2., & num.8. part.9., decis.69. num.3. part.17.,
& egregiè in *dict. Januen. Primogeniturae de In-*
vrea §. Quia in Primogenitura sub num. 46., &
§.Perpensis enim sub num. 108.

Proindeque, cum nullâ necessitate cogamur ad
inducendam reciprocam linearem favore Mas- 83
culorum, exclusis feminis à portione etiam pro-
prii Parentis; vice autem versâ, sublatâ recipro-
câ, omnes juris nostri regulæ faveant admissioni
feminarum, earumque Descendentium, præser-
tim verò, quandò cum his non concurrunt Mas- 84
culi ex Masculis ejusdem lineæ, consequens est,
ut in priori sententiâ maneamus favore D. Jose-
phi Mereuda, ità juris esse in sensu etiam verita-
tis, existimantes.

Januen. Successionis.

Juspatronatus relictum fratri *heredi, & descen-dentibus ab eo, ordine primogeniturae*, adjectâ lege, ut *descendentia Masculina excludat femininam, & Masculus major natu excludat femininum*, si ultimus ejus possessor decedat, filiâ superstite, non ad hanc, sed ad Patruum defertur.

VOTUM IV.

1 *Juspatronatus Masculos æquè, ac fœminas admittit.*
2 *Sive agatur de jurepatronatus hereditario, sive gentilitio, vel mixto.*
3 *Jurispatronatus successio defertur ad instar fideicommissariæ, vel primogenialis hereditatis.*
4 *Jurispatronatus successio defertur ad filiam fratris, excluso Patruo.*
5 *Successio jam delata ad unam lineam, donec ex eâ superest persona capax, non defertur ad aliam*, & num.94.
6 *Fluminis aqua conversa redire nequit ad fontem suum.*
7 *Lineæ unius duratio aliam excludit.*
8 *Etiam in successione fideicommissariâ.*
9 *Lineæ unius duratio faciliùs aliam excludit, quando Testator juspatronatus activum ordine perpetuæ primogeniturae deferri voluit.*
10 *Primogenitura regularis constituta dicitur, quando Testator juspatronatus activum ordine perpetuæ primogeniturae deferri voluit.*
11 *Primogeniturae regulari repugnat retrogradus succedendi ordo.*
12 *In primogeniturae successione prærogativa lineæ prævalet gradui, sexui, & ætati.*
13 *Lineæ jam admissæ feminas ultimo possessori proximiores non excludunt Masculi remotiores à primogeniturâ.*
14 *Nisi de contrariâ Testatoris voluntate perspicuè appareat*, & num.30., & 31.
15 *Veluti, si constet, Testatorem prætulisse lineam qualitatis lineæ substantiæ.*
16 *Primogeniturae capax est fœmina.*
17 *Præsertim, quando nulli extant Masculi ejusdem gradus in lineâ jam admissâ.*
18 *Primogenialem succedendi ordinem non immutat sola Masculorum prælatio.*
19 *Masculorum prælatio, quam Testator voluit,*
locum

locum habet in eadem dumtoxot lineâ, & num.27..

20 Masculorum prælationem, si Testator voluit, expressisse dicitur, quod suâpte naturâ inest primogenituræ.

21 Descendentiæ masculinæ vocatio feminas comprehendit.

22 Fœminæ progenitæ à Masculo descendere dicuntur per lineam masculinam, & sunt de descendentia masculina.

23 Lineæ fœmininæ appellatione veniunt etiam Masculi descendentes à fœminâ.

24 Lineæ masculinæ appellatione veniunt etiam fœminæ descendentes à Masculo.

25 Præsertim, si nulli extent Masculi ejusdem gradus, & lineæ.

26 Lineæ masculinæ, & fœmininæ separationi obstat nomen collectivum descendentiæ masculinæ.

28 Masculorum prælatio veriùs congruit lineæ rectæ Primogeniti possessoris.

29 Descendentia rectiùs prædicatur de filio, vel filiâ Primogeniti possessoris, quàm de Patruo.

31 Descendentium nomen commune est Masculis æquè ac fœminis.

32 Vocatio venientium per descendentiam masculinam aliquando comprehendit neptem primi heredis.

33 Masculorum natu majorum vocatio satis est, ut fœminas excludat.

34 Præsertim, si adsit expressa fœminarum exclusio.

35 Et concurrant Masculi expressè prælati, tametsi remotiores, & num.56., & 78.

36 Vocatio Descendentium ordine prædicto, repetit eumdem ordinem prælationis Masculorum anteà expressum.

37 Masculi majoris natu indefinita prælatio excludit fœminas etiam lineæ, ad juspatronatus, ordine primogenituræ deferendum, admissæ.

38 In primogenituris Masculus fœminæ præfertur.

39 Masculorum prælatio, & fœminarum exclusio à Testatore expressa, inanis esse non debet.

40 Linea duplex distinguitur, altera substantiæ altera qualitatis.

42 Linea substantiæ non attenditur in concursu Masculi habentis qualitatem à Testatore requisitam.

43 Linea jam admissa, ex qua superstes est fœmina, evacuata dicitur, deficientibus Masculis habentibus qualitatem à Testatore requisitam.

44 Lineæ & gradui prævalet qualitas à Testatore exoptata.

45 Agnationis contemplatio desumitur ex multiplici serie vocationis Masculorum suæ familiæ.

46 Descendentes Masculos per lineam masculinam, ac Agnatos vocare idem est.

47 Majoratus, aut primogenitura, ad quam semper vocati sint Masculi, admixtam habet agnationis rationem.

48 Excipe, nisi vocentur Masculi descendentes ex fœminâ, nullaque concurrat agnationis conjectura.

49 Majoratus institui potest vel agnatitius, vel simpliciter masculinus.

50 A majoratu agnatitio, vel masculino Masculi, tametsi remotiores, excludunt fœminas.

51 Pro fœminarum exclusione latiùs patet majoratus masculinus, quàm agnatitius.

52 A majoratu masculino, non autem agnatitio feminæ excluduntur per Masculos remotiores etiam cognatos.

53 Pro feminarum exclusione satis est Masculorum predilectio.

54 Majoratus masculinus apparet ex vocatione descendentiæ masculinæ, & exclusione fœminarum.

55 Linea qualitatis dicitur linea civilis excludens personas omnes eâ qualitate carentes.

56 Lineæ, ac descendentiæ nomina synonima sunt.

57 Et utraque est ordinata collectio personarum ab uno stipite descendentium.

58 Lineæ, vel descendentiæ nomine simpliciter prolato, universa descendentia masculina, & fœminina comprehenditur.

59 Descendentiæ masculinæ nomen solis Masculis agnatis convenit.

60 Uti & nomen lineæ masculinæ, & num.77.

61 Primitivis infectis, inficiuntur etiam derivativa.

62 Causatum majoris virtutis esse nequit, quàm caussa.

63 Lineâ masculinâ vocatâ, non solùm exclusæ censentur fœminæ, sed etiam Masculi ex eis descendentes, & num.67.

64 Linea masculina comprehendit solos Masculos progenitos à Masculo.

65 Femina finis est lineæ masculinæ, & principium femininæ.

66 Feminæ dici nequeunt de lineâ masculinâ Avi materni.

68 Lineâ masculinâ vocatâ, fœminæ, & earum Descendentes nec etiam in subsidium admittuntur, nullis concurrentibus verbis, quæ illis congruere possint.

69 Subsidiaria fœminarum, ex iisque descendentium vocatio non admittitur, quoties adsit indefinita illorum exclusio.

70 Fœminæ, earumque Descendentes in subsidium admittuntur, quando illorum exclusio temporaria est.

71 Vel adsunt verba præseferentia simplicem Masculorum prælationem.

72 Prælatio Masculorum involuit feminarum vocationem.

73 Lineæ masculinæ nomine comprehendi non filiam heredis instituti, sed ejus neptem ex filio masculo, multi docent.

74 Feminæ agnatæ comprehensio sub lineæ masculinæ

culina nomine opitulari nequit descendentibus ab eâdem feminâ.

75 *Feminam agnatam sub lineâ masculinâ non comprehendi, verum est*, & num. 101.

76 *Excipe, nisi vocati, aut in conditione positi fuerint descendentes ex lineâ, vel per lineam, aut à lineâ masculinâ*, & num. 101.

79 Descendentiæ *Masculinæ vocatio feminas exclusas nullo pacto comprehendit.*

80 *Vocatâ* descendentiâ *masculinâ fratris sui, exclusis feminis, frater dicitur primus stipes, unicam lineam constituens.*

81 *Nec censetur fieri transitus, inspecto hoc stipite de lineâ ad lineam.*

82 *Nec masculi prælatio intelligenda est respectu feminæ ejusdem lineæ dumtaxat*, & num. 88.

83 *Etiamsi agatur de dispositione factâ à transversali.*

84 *Linea unica à quinque nepotibus ex fratre vocatis efformatur, quoties eos Testator per modum unius respexit.*

85 *Nomen* descendentiæ *collectivum est omnium linearum.*

86 *Et efficit, ut illæ considerentur per modum unius.*

87 *Reciprocam substitutionem inducit vocatio* descendentiæ *masculinæ inter Descendentes omnium linearum.*

89 *In majoratibus spectanda est linea, in ea gradus, in gradu sexus, & in sexu ætas, nisi de contrariâ Testatoris voluntate appareat.*

90 *Veluti si Masculi fuerint indefinitè vocati.*

91 *Aut si Testator non respexerit certam qualitatem.*

92 *Linea qualitatis, quoties deficit persona eam qualitatem habens, consumata dicitur.*

93 *In jure successorio Bonorum Testator ætatem potiùs, aut sexum, quàm lineam prædilexisse non præsumitur.*

95 *In jurepatronatus cessat præsumptio lineæ prædilectæ.*

96 *Immò præsumitur jurispatronatus majoratum, seù primogenituram saltuariam institutam fuisse*, & num. 99.

97 *Jus præsentandi judicium, & prudentiam exigit.*

98 *Prudentiâ Major ætate juvenem, & vir fœminam antecellit.*

100 *In jurepatronatus Major natu ad illum vocatus is dicitur, qui verè per naturam major est.*

102 *Nomen* descendentiæ *convenit Masculis æquè, ac fœminis.*

103 *Nomen descendentis non convenit filiæ ultimi possessoris carenti qualitate à Testatore requisitâ.*

NOBILIS vir NN. in ultimo testamento, cum quo decessit, instituit, atque fundavit quamdam Cappellaniam, de cujus Jurepatronatus activo disposuit his verbis = *Sed plenum Juspatronatus dictæ Cappellaniæ esse debere, prout illud reliquit infrascripto ejus heredi, & descendentibus ab eo, ordine primogenitura, & descendentia masculina excludat feminínam, & Masculus major natu excludat feminam, & dictus ejus heres, ejusque Descendentes ordine prædicto habeant jus eligendi, & nominandi Cappellanum, & amovendi ad nutum, & variandi toties quoties voluerint &c.* =, heredem verò universalem scripsit Sempronium fratrem suum, qui duos suscepit filios, Antonium nempè, & Franciscum; Antonius major natu, ideoque ex Patrui sui dispositione successor in dicto Jurepatronatus, obiit, relictâ Lucretiâ unicâ filiâ, cui, cum quæstio sit à Francisco Patruo de successione in jure nominandi ad Cappellaniam, requisitus fui, ut inquirerem, utri ex partibus meliora, & potiora assistant jura, reque diligenter perpensâ, pro veritate sententiam meam dicerem.

Et quidem primo rei intuitu controversum
jus ad D. Lucretiam pertinere videbatur; plures enim juris nostræ regulæ illi favent, quippè
agitur de successione in Jurepatronatus, quæ 1
dicitur materia indifferens, Masculos æquè ac feminas admittens, *Lotter. de re benefic. lib. 2. quæst. 11. num. 69. & seqq., Rot. decis. 69. num. 2., & 5. post Vivian. de Jurepatronatus, in rec. decis. 697. num. 1. part. 3., in Mantuana Beneficii 3. Junii 1689. num. 19. coram Ursino, impress. inter di-*
scept. D. Advoc. Pitonii post discept. 14., ubi tra- 2
ditur, id procedere tàm in Jurepatronatus hereditario, quàm etiam in gentilitio, vel mixto, il- 3
liusque successio defertur ad instar fideicommissariæ, vel primogenialis hereditatis, *Roxas de incompatibilitate part. 8. cap. 9. num. 3., Cardin. de Luca de Jurepatronat. disc. 33. num. 9., & disc. 61., pariter num. 9., Palma alleg. 101. num. 23., Rota post Vivian. de Jurepatronatus decis. 71. nu. 4., in recent. decis. 374. nu. 6. part. 11., decis. 68. num. 7. part. 12., in Auximana Jurispatronatus 27. Junii 1701. §. Quoniam coram Ansaldo, cum*
aliis congestis in dicta Mantuana Beneficii nu. 21., 4
ac per consequens unica filia superstes ex fratre masculo excludet Patruum, quia in eodem gradu sola existit, *Mierez de Majorat. part. 2. quæst. 6. num. 49. & seqq., Tiraquell. de primogenitur. part. 3. num. 6., de Luca de linea legal. articul. 12. nu. 10., Torr. de Majorat. part. 1. cap. 25. nu. 24.*

Apertè enim illi assistit, ex quo vix in jure
nostro certior ulla regula habetur statuens, suc- 5
cessionem jam delatam ad unam lineam, ad aliam minimè detorquendam esse, donec in linea jam admissa, & in qua radicata est possessio, superest persona aliqua capax successionis, *Fusar. cons. 80. num. 5., Ramon. cons. 100. num. 409., Tiraquell. de Primogen. quæst. 40. nu. 229., Altograd. jun. contr. 68. §. Penult., Tondut. resol. civil. part. 2. cap. 89. in fine, Card. de Luca de Fideicommiss. disc. 203. num. 11., alter de Luca de linea legal. tit. 20. num. 15., Palma allegat. 226. num 69., & 91., Torr. de Majorat., & primogen. Italiæ part. 1. cap. 15. num. 35. & seqq., & cap. 45. num. 67., Censal. decis. Lucens. 90., Rot. decis.

decis.209. num. 1., & 2. part. 2. divers., & in
recent. decis.69. num.30. part. 17., &, me scri-
bente, firmatum fuit in Romana Casalis Aguzza-
ni 21. Junii 1701. §. Fortiùs in nostra hypothesi
coram Molines Decano, & pariter me scribente,
dictum fuit in Avenionen., seù Carpentoracten.
Fideicommiss. de Tertullis 27. Februarii 1704. &
21. Novembris ejusdem anni coram Lancetta, &
5. Junii currentis anni coram Caffarello; quod
nostri benè explicant exemplo fluminis, cujus
6 aqua conversa recurrere nequit ad fontem suum,
Giurb. de success. feud. §.2., gloss.13. numer.28.,
relat. à Roxa de incompatibilit. regnor. quæst. 1.
cap.6. §.18. num. 185., unde promanat duplex
7 illud omnium ore tritum axioma, durationem
nempè unius lineæ aliam excludere, omnesque
qui in ea non sunt, Ramon. cons.100. numer.409.,
Marta de success. legal. part.4. quæst.21. artic.16.
& seqq., Joseph de Rosa consult.69. numer.13.,
Rot. decis.65. numer.2., & 6. part.8., & coram
Merlino decis. 864. num. 33., & in juribus suc-
cessoriis continuationem in lineâ possessoris præ-
valere alterius ingressui, Card. de Luca de Fidei-
commiss. disc. 203. nu.11. in fine supplement. part.
3., Rocca disput. jur. select. cap.3. num. 12. cum
seqq., Alex. in respons. 2. impress. post alleg. de
Marin. num.8., & 9.
Si autem hæc æquissima ratio justum locum
sibi vindicat in materiâ etiam indifferenti suc-
8 cessionis fideicommissariæ, Gratian. discept.773.
num.3., Josephus de Rosa consult.69. numer.7.,
Fontanell. decis.35. num. 7. & 8., cum aliis in
dicta Romana Casalis Aguzzani loco mox citato,
9 quantò fortiùs urgebit in casu nostro, in quo Te-
stator successionem in jure activo nominandi in
10 perpetuum ordine Primogenituræ, deferri voluit,
hoc enim casu constituta dicitur regularis pri-
mogenitura, Torres de Majorat., & Primogenit.
Ital. part.1. cap.10. num.5., cujus naturæ repu-
11 gnat retrogradus succedendi ordo, quo succes-
sio ablata Descendentibus, seu proximioribus ul-
timi possessoris, transferatur ad transversales; In
successione namque primogeniali, veluti pro
12 elementari regulâ traditur, prærogativam lineæ
prævalere gradui, sexui & etati, Valenz. cons.97.
num.13. & seqq., Molin. de primogen. lib.3. cap.
4. num. 13., Reynos observat.23. num.6., & ob-
servat.24. num.25., & utrobique Add., Tondut.
resolut. civil. cap.89. numer.4., A ponte de potest.
Prorog. tit. de success. Mulier. num. 30. & 42.,
& in addit. fol. mihi 159., Thesaur. quæst. forens.
lib.2., quæst.12. num.44., Rocca disput. jur. se-
lect. cap.3. ex num.5., Rosa consult. 69. num.5.,
Torr. de Majorat., & Primog. Ital. part.1. cap.
5. num.28. & seqq., Rot. decis.18. numer. 7. &
seqq., part.18., cum aliis in una Fulginaten. Pri-
mogenituræ 14. Junii 1700. §. Quoniam pro remo-
tione coram Molines Decano, & in una Avenio-
nen., seù Vasionen. Primogenituræ die 21. ejus-
dem mensis, & anni coram Jacometto; ideòque
13 Masculos remotiores alterius lineæ excludere
non posse fœminas proximiores ultimo posses-
sori lineæ jam admissæ, ad Text. in cap. unic. de
natur. success. feud., Ludovic. Bellus cons.1. num.
70., & cons.6., Cephal. cons.313. numer.37. &
seqq., Venturin. cons.46. num.51., Valenz. cons.
97. num.104., Raudens respons. 26. numer.14.,
Tiraquell. in tract. de primogenit. quæst.10. num.
21., Peregrin. de Fideicommiss. art.27. nu.13.,
Mierez. de Majorat. part.2. quæst.6. nu. 7., Mo-
lin. de Primogen. lib. 2. cap. 4. num. 42., & cap.
5. num. 71., Michelor. de fratribus part. 3. cap.
30. num.30., Joseph de Rosa consult.69. num.1.
& seqq., Quasad. differt.20. num.31. in fine, Pa-
schal. de viribus Patr. Potest. part.4. cap. 9. num.
31. & seqq., Mans. consult.97. nu.34., Osasch.
decis.23. numer.3., Rota coram Zarat. decis.13.
num.10., & in dicta Romana Casalis Aguzzani
loco citato; adeòut ab ipso ordine in primoge-
niali successione constituto recedi numquam 14
possit, nisi de contraria Testatoris voluntate per-
spicuè constet, Palma alleg.396. nu.94.
Quæ voluntas, licèt adesse dicatur, quoties
constat, Testatorem lineam qualitatis prætulisse
lineæ substantiæ, attamen hujusmodi prædile- 15
ctionis argumentum nullum præbetur in casu
nostro, quia non agitur de dispositione ordina-
tâ favore agnationis, quæ certè à Testatore ex-
pressè contemplata non legitur, prout etiam
causativè illius conservatio volita dici nequit ex
eo, quod ille vocaverit ad dictum jus activum
nominandi descendentiam masculinam, & hanc
voluerit excludere fœmininam, tum quia cum
femina capax sit primogenituræ, præsertim, quan- 16
do nulli extant Masculi ejusdem gradus in linea
jam admissa, Fusar. de substitut. quæst. 385. num. 17
9., Rota inter collectas à Balducc. ad Ramon. de-
cis.2. num.4., & in rec. decis. 475. num. 6. part.
19. rec., sola proindè Masculorum prælatio non
alterat primogenialem succedendi ordinem, à 18
lege, & consuetudine stabilitum, Peregr. cons.
25. num.19., & 20. lib.1., Venturin. cons. 46.
num.45., Salon. de Pace cons.29. num.8., Qua-
sad. differt.20. num.31., hæc enim, tametsi voli-
ta, atque ordinata à Testatore, Masculis prælatio- 19
nem tribuit in eadem dumtaxat lineâ, at non
etiam inducit transitum ad aliam lineam, Cels.
Ugo cons.93. num. 7., Parlador. quæst. forens. se-
lect. part.1. num.2., de Luca de linea legal. art.12.
num.10. 15. & seqq., ob eam rationem, quia Te-
stator expressisse dicitur, id, quod suâpte naturâ 20
inest primogenituræ, ideòque substantiam non
alterasse, Afflict. in cap. 20. de eo qui sibi, & he-
red. sui, Ludovic. Bell. cons.1. num. 189.
Tum & fortiùs, quia Testator ex eo, quod vo-
caverit descendentiam masculinam, feminas com- 21
prehendisse censetur, cum & fœminæ progeni-
tæ à Masculo, ex proprietate sermonis veniant & 22
descendere dicantur per lineam masculinam, &
sint de descendentia masculina, juxta optimam
glossam in leg. Gallus 29. §. nunc de leg. in verbo
nam etsi in fine ff. de liber., & posthum., quam ibi
communiter sequuntur scribentes, Soccin. cons.
227. column.7. num.5. vers.4. ad idem accedat lib.
2., Cephal. cons.413. num. 18. & seq., & num.
24. lib.3., Beroui cons.77. nu.10. & 15., & 19.
lib.2.,

lib.2., Redenasc. cons.30. numer. 15., & seqq., Giovagnon. consil. 7. numer. 41., & seq. lib. 1., Menoch. cons. 625. numer. 12., Cyriac. controvers. 281. num. 87., Andreol. controvers. 251., Camerat. respons. 4. numer. 45. & seqq. tom. 2., Nurtas Medic. decis. 1. num. 32., Rosa post Castald. in consult. 179. §. Neque enim, in Bononien. Fideicommissi de Bove 30. Januarii 1702. §. Nec vit coram Muto, sicuti enim lineæ fœmininæ
23 appellatione non solùm veniunt fœminæ, sed
etiam Masculi descendentes à fœmina, *Rota in Reatina Fideicommissi 22. Martii 1700. §. Quo verò coram Ansaldo, in Auximana Jurispatronatus 27. Junii 1702. §. Ceterum coram eodem*, ita lineæ masculinæ appellatione
24 veniunt etiam fœminæ descendentes à Masculo, præsertim in casu nostro, quo fœminæ, ut-
25 potè non venientes in concursu cum Masculis
ejusdem gradus, & lineæ, potiori jure continentur sub nomine lineæ, seu descendentiæ masculinæ, à Testatore vocatæ, *Pinell. in leg. 3. Cod. de bon. matern. num. 29. vers. & hæc opinio, Rota in dicta Bononien. Fideicom. de Bove 30. Januarii 1702. §. Nec cui cor. Muto*.

Nilque turbat, quod, dum Testator voluit, præferri lineam masculinam fœmininæ, separaverit quodammodo lineam masculinam à feminina, itaut prætulisse videatur qualitatem sexus, non autem gradum, aut lineam, ideòque fœmina semper excludatur à Masculo superstite, tametsi remotiore; Quippè hujusmodi divisioni, atque
26 separationi utriusque descendentię, masculinæ, & fœmininæ resistere dicitur tenor testamenti, & mens Testatoris, unicâ simultaneâ substitutione vocantis Masculos, & fœminas, indifferenter comprehensos sub uno, eodemque collectivo nomine descendentiæ masculinæ, *Rota coram Emerix. jun. decis. 1262. num. 5.* quamobrem separa-
27 tio, seù prælatio ista Masculorum, seù descendentiæ masculinæ discretivè intelligi potest, ac debet tàm in ingressu, quàm in progressu cujuslibet lineæ Descendentium heredis, & veriùs
28 congruit lineæ rectæ Primogeniti possessoris, in qua verificari debet dispositio, quod descendentia masculina excludat fœmininam, *Valcaz. cons. 97. num. 104., & 111. & seqq., Venturin. cons. 46. num. 44. & seqq., & num. 50., & seqq., & numer. 86. vers. quæstionis ergo nostræ, Menoch. cons. 1171. num. 29., Thesaur. quæst. forens. lib. 2. quæst. 12. per tot., & præsertim num. 15., & seqq., num. 37., & seqq., & num. 57. & seqq., De Marinis var. resolut. lib. 2. cap. 126. numer. 35. & seqq., Cardin. de Luca de Fideicommis. disc. 34. num. 6. & 7., Magret. ad Constitut. Ducis Sermonetæ §. 12. observ. 8.*, cum aliis lato calamo cumulatis *apud Palmam quæst. 196. num. 108., Molin. de Primogen. lib. 3. cap 5. nu. 71., & ibi adden., alter Molin. de Ritu nuptiar. lib. 3. cap. 24. num. 157. & seqq., Cabeda decis. 208. num. 1., & per tot., Phebus decis. 39. num. 10., Fontanell. decis. 35. num. 11., Capyc. latro decis. 127. num. 38.*
29 *& 47.*; Quinimmò descendentia rectiùs prædicatur de filio, vel filiâ Primogeniti possessoris, quàm in Patruo, *de Andrea apud Terr. de Majorat. part. 1. fol. 568. §. Hereda l' attore, & fol. 577. vol. 2., Rota Januen. inter collectas apud Palmam decis. 285. numer. 39., Balducc. decis. & rer. judic. titul. de legatis decis. 37. nu. 24., & seqq.*

Cum igitur favore filiæ ultimi possessoris urgeant tot firmissimæ juris regulæ, Patruus, qui 30
uti Masculus illam excludere satagit, convincentibus probationibus docere debet, se, licèt de linea remotiori, ex voluntate Testatoris prælatum esse fœminę, immediatè descendenti ab ultimo possessore de lineâ jam admissâ, ut, ducto argumento à *Text. in leg. 1. Cod. de condit. insert.*, probat *Parlador. quæst. forens. select. quæst. 1. nu. 10., Valenz. cons. 97. num. 72. & seqq., Torr. de Majorat., & Primogen. Italiæ part. 1. cap. 25. num. 95.*

Quamquam verò hæ rationes plurimùm urgere videantur, nihilominùs, diligenter perscrutatis verbis testamentariæ dispositionis, maturèque expensis rationum momentis, quę Patruo favent, facilè, ni fallor, demonstrari posse, arbitror, præfatas juris regulas quæ, primo aspectu, filiæ ultimi possessoris favere dicuntur, non applicari nostræ hypothesi, sed tum ex verbis, tum ex mente Testatoris, non dissonante à regulis juris, tum denique ratione subjectæ materiæ Patruum esse præferendum nepti, utpote exclusæ ab assecutione controversi juris.

Quod attinet ad verba, hæc non dubia videntur; Testator enim, ut jam diximus, voluit, *plenum jus Patronatus d. Cappellaniæ esse debere, prout illud reliquit infrascripto ejus heredi, & descendentibus ab eo in perpetuum ordine primogenituræ, & descendentia masculina excludat fœmininam, & Masculus major natu excludat fœminam, & d. ejus heredes, cjusque descendentes ordine prædicto habeant jus eligendi, & nominandi Cappellanum*, quibus ex verbis cum pateat, Testatorem non vocasse simpliciter Descendentes
sui heredis, quo sub nomine tamquam commu- 31
ni Masculos æquè, ac fęminas contineri, certum est, *Peregrin. de fideicommis. art. 22. num. 43., art. 25. num. 8.*, cum aliis relatis *in una Romana Fideicomm. de Cecchinis 1. Junii 1699. §. Certiùs quia coram de la Tremoille*, prout etiam, cum
ejus dispositio non sistat in vocatione venien- 32
tium per descendentiam masculinam, ut suo loco declarabimus, sub qua aliquoties comprehensa dicitur neptis primi heredis instituti, juxta auctoritates uberrimè cumulatas superioribus locis, sed postquam controversum juspatronatus reliquerat heredi, & descendentibus ab eo in per-
petuum ordine primogenituræ, omnesque De- 33
scendentes masculos majores natu vocaverat, quod satis fuisset, ut iidem, tametsi remotiores, præferri debuissent fęminis, *Rosa consul. 69. nu. 68., & seqq.*, subdidit geminatam fęminarum exclusionem, declaratam verbis illis, = *& descendentia masculina excludat fœmininam, & Masculus major natu excludat fęminam*, quę porrò voca-
tio restricta ad solos Majores natu masculos de 34

descendentia masculina, cum positiva, & ex-
pressâ feminarum exclusione, vel efficit, quod
fœminæ, quibus convenire nequit qualitas ma-
sculinitatis, nedum excludantur à Masculis re-
motioribus, & alterius lineæ, *Carolus Antonius
de Luca de linea legali art.12. nu.47. vers. finem
vers. aut dicendum erit*, sed semper & omni
tempore eradicetur à sexu feminea potentia suc-
cedendi, ut, pluribus relatis, firmant *Torres de
majorat.*, *& primog. Italiæ cap.25. num.142.*,
Rosa d. consf.69. nu.85. vers.2. continent, *& num.
180.*, *De Luca de linea legal. artic.12. num.47.
vers. melius edisseritur*, vel saltem operatur,
35 quod fœmina carens qualitate masculinitatis, &
positivè exclusa, admitti numquam possit in con-
cursu Masculi, expressè, & positivè prælati, ta-
metsi remotioris, *D. Advocatus Pitonius discept.
Ecclesiast. part.1. discept.14. num.13.*, *Rota in
Mantuana Beneficii 3. Junii 1689. coram Ursino,
impressa post d. discept. num.18.*, *Rota cor. Royas
decis.248. num.3.*

Certiùs, si inspiciamus, Testatorem non solùm
exclusisse descendentiam fœmininam, & præ-
cepisse, quod Masculus major natu excludat
36 fœminam, verùm præterea disposuisse, quod
dictus ejus heres, *ejusque descendentes ordine præ-
dicto habeant jus eligendi*, & nominandi Cap-
pellanum, hoc enim præceptum Testatoris ser-
vandi semper hunc successionis ordinem, æqui-
pollere videtur expressæ vocationi de Masculo
in Masculum, ac de gradu in gradum, unde per-
cipi nequit, quonam modo fœminæ, aut earum
Descendentes, intersecando hunc ordinem suc-
cedendi, locum in eo vindicare sibi possint, *Rota
decis.69. n.10. part.17. rec.*, sed Masculi remo-
tiores illis semper præferentur, *Rosa d. consul.69.
num.84. vers. 2. loco*.

Et hæc omnia validissimè confirmantur, ani-
37 madvertendo, quod, si, ad sensum D. Lucretiæ,
Testator voluisset, Masculum majorem natu
prælationem obtinere in concursu fœminæ, ejus-
dem dumtaxat lineæ, & gradus, superflua omni-
no fuisset indefinita Masculi majoris natu præla-
38 tio, pluriesque inculcata fœminarum exclusio;
nam, cum in primogenituris ex naturâ rei Ma-
sculus præferatur fœminæ, tametsi de hujusmo-
di prælatione mentio nulla facta fuerit à Testa-
tore, ut tradiderunt *Covarruvias var. resol. lib.
3. cap.5. num.5.*, *Peregrin. de fideicomm. art.25.
num.46.*, *Molin. de primog. lib.3. cap.4. num.4.*,
Fusar. de substit. quæst.385. num.9., *Mierez. de
majorat. lib.2. quæst.6. num.125.*, *Cancer. variar.
resol. part.1. cap.12. num.53.*, Inde sequitur,
quod, ne dispositio institutoris majoratus inde-
39 finitè Masculos præferens fœminis, easdemque
indefinitè pariter excludens, superflua omnino
sit, efficere debeat, quod vigore hujusmodi
prælationis, atque fœminarum exclusionis, Ma-
sculi etiam remotiores lineæ diversæ præferendi
sint fœminis proximioribus, & existentibus in
lineâ jam admissâ, ut, aliis relatis, benè ratioci-
natur *Rosa d. consult.69. num.71.*

Cum itaque ex præfatis verbis evidenter re-
sultet indefinita Majoris natu vocatio cum posi-
tivâ, pariterque indefinitâ fœminarum supervi-
ventium exclusione, subtilius rem examinando,
quæri posset, an etiam ex mente Testatoris con-
formi juris regulis fœminarum exclusio intelli-
genda sit in concursu dumtaxat Masculi majoris
natu, ejusdem lineæ, & non etiam in concursu
Majoris natu, remotioris ex lineâ diversâ, quæ
tamen mens in casu nostro evidens, & aperta
reddi videtur pluribus argumentis elicitis ex
eisdem verbis, apertè præseferentibus, Testatorem
considerasse duplicem lineam, sive *descenden- 40
tiam*, alteram substantiæ, alteram verò quali-
tatis, ut eas distinguendo tradit *Rota decis.414.
nu.7. part.18.*, &, primâ posthabitâ, prætulisse
secundam, in eâ vocando Masculum majorem
natu, ideoque, quoties adsunt Masculi majores 41
natu descendentes ex lineâ qualitatis, fœminæ
non admittuntur, quamvis de lineâ ultimi pos-
sessoris; dicuntur enim de lineâ substantiæ, quæ
non attenditur in concursu Masculi, qui habet 42
qualitatem à Testatore requisitam; hic enim,
in quacumque lineâ fuerit, succedit, exclusâ fœ-
mina proximiori de lineâ jam admissâ, quæ 43
omninò evacuata dicitur, eò quod non adsint,
nec adesse sperentur personæ habentes qualita-
tem, à Testatore contemplatam, *per text. in cap.1.
de eo, qui sibi, & heredibus suis*, *Surd. cons.
407. num.35.*, *& 36.*, *Castill. controv. jur. lib.5.
cap.93. num.18.*, *alter. Castill. dec. sicul. 152.
num.51.*, *& utriusque verba referendo Joseph
Rosa consul.69. num.69.*, quem sequitur *Torres
de majorat. part.1. cap.25. vers. quod tunc Testa-
tor*, *Card. de Luca de fideicomm. disc.15. num.8.*,
disc.16. nu.3., *alter de Luca de linea legal. art.
12. nu.47.*, hoc itaque casu prærogativæ lineæ, 44
& proximitatis adeò prævalet qualitas exoptata
à Testatore, ut remotior qualificatus præferen-
dus necessariò sit proximiori non qualificato,
Mans. consul.67. num.1. tom.9., *Rot. decis.206.
num.6. part.3.*, *decis.103. num.8. part.15.*

Frustra verò opponeretur, in nostrâ hypothesi
affirmari non posse, Testatorem contemplatum
fuisse lineam qualitatis, ex quo deficiat contem- 45
platio agnationis, quia, licèt hanc elicere posse-
mus ex eo, quod Testator, instituto sibi herede
agnato fratre suo germano, vocaverit ad d. jus-
patronatus illius descendentiam masculinam,
volueritque, Masculum majorem natu exclu-
dere fœminas, dictumque suum heredem, ejus-
queDescendentes ordine prædicto habere jus eli-
gendi, & nominandi Cappellanum; Ista enim
numquam interrupta vocatio, atque successio
volita in Masculis suæ familiæ, ex alia ratione fa-
cta minimè censetur, quàm ex desiderio con-
servandi agnationem, cum idem sit vocare De- 46
scendentes masculos per lineam masculinam, ac
vocare Agnatos, *Castrens. cons.91. num.4. lib.2.*,
Cutell. ad leg. Martin. notab.53. num.19., *cum
pluribus seqq.*, *Torres de majorat*, *& primogen.
Ital. cap.25. num.139.*, *Bonden. collect. legal.25.
num.85.*, *& seq. lib.2.*, *Rot. dec.69. num.17.*,
& seq. part.17., *decis.620. num.17. part.19.*;
ideoque ex simili Masculorum vocatione taci-
tam saltem resultare contemplationem agnatio-
nis

nis, tradiderunt cumulati per *Bondeu. collect. legal.25. num.12. lib.3., Arguelles decis.28. n.55., decis.95. num.11.,& decis.374. num.13. part.18., decis.96. nu.17. part.17.*, *in Romana Fideicommissi de Moronis 10. Maii 1697. §.Positivum cor. Pio.*, optimè *Rosa cons.69. num.41.*, ubi ait, vix
47 dari posse majoratum, aut primogenituram simplicis masculinitatis, quæ non habeat secum ad-
48 mixtam rationem agnationis, nisi solum, quando ab initio vocantur soli Masculi descendentes ex fœminà, nullaque concurrat conjectura, quæ agnationem contemplatam fuisse, suadeat.

Nihilominùs, admisso etiam, quod in casu nostro deficiat contemplatio agnationis tum expressa, tum tacita, non idcircò sequitur, Testatorem non respexisse lineam qualitatis, sed indifferenter vocasse omnes comprehensos in linea substantiæ, Masculos nempè æquè, ac fœminas, quia cum in jure nostro certum sit, dari majora-
49 tum agnatitium, & majoratum simpliciter masculinum, quod attinet ad exclusionem fœminarum, perinde est, quod majoratus sit agnatitius,
50 vel masculinus; nam semper, & in utroque casu, Masculi, tametsi remotiores, excludunt fœminas proximiores ultimo majoratus possessori, ut egregiè prosequitur *Rosa d. consult.69. num.43., & seqq., Torres de majorat., & primog. Italiæ d. cap.25. num.136. part.1.*, ubi uterque notat,
51 ad effectum excludendi fœminas latiùs patere majoratum masculinitatis, quàm majoratum agnationis; fœminæ quippe excluduntur per
52 Masculos remotiores agnatos tantùm, non autem per Masculos remotiores cognatos, at in majoratu masculino nulla est controversia, quod feminæ excludantur nedum per Masculos agnatos, sed etiam per Masculos cognatos remotiores, Quamo-
53 brem sola prædilectio Masculorum satis est, utpotè præcipua conjectura exclusionis fœminarum proximiorum ad favorem Masculorum remotiorum alterius lineæ, *Gratian. discept.621. num.14.*

Quod verò Testator in nostrà hypothesi inspexerit, atque vocaverit lineam qualitatis, con-
54 stituendo saltem majoratum masculinum, evidens, & apertum sit ex literà testamenti, in qua perpetuò vocavit descendentiam masculinam, atque ab eâ excludi voluit fœmininam, *Baldus cons.334. num.9. lib.3., Carol. Anton. de Luca de linea legal. art.1. num.29., & artic.10. nu.2. lib.1.*, hæc autem linea qualitatis cum dica-
55 tur linea civilis, ideòque excludat personas omnes carentes qualitate illà, quam institutor majoratus optavit, procul dubio sub eâ comprehensa dici nequibat D. Lucretia, quæ caret
56 qualitate masculinitatis, sed excludetur à quolibet Masculo lineæ etiam remotioris, juxta auctoritates allegatas *in §. Cum itaque ex præfatis verbis.*

Et quidem, cum nomen lineæ, seù descen-
57 dentiæ sint inter se synonima; utraque enim quid aliud est, quàm ordinata collectio personarum ab uno stipite descendentium? *Altograd. contr.42. num.53., Mans. consul.20. nu.39., & cons.312. num.18., Rota in Bononien. Successionis 14. Januarii 1686. §.Eadem quoque ratio, & 22. Junii ejusdem anni coram Beninçasa, confirmata 20. Februarii 1688. coram Emerix inter ejus impress. decis.813. num.10., & 28. Junii 1690. §.Examinatà jam parte cor. Hervavult Archiepiscopo Turonen., in Romana fideicommissi 20. Junii 1695. §. Nullatenus coram Card. Thaurusio*, & ut sub
nomine *descendentiæ* tamquam indifferenti, ità 58
etiam sub nomine lineæ simpliciter prolato universa descendentia tàm masculina, quàm fœminina comprehendetur, *Rota in Bononien. Fideicommis. de Pandinis inter collectas per Balducc. ad Ramon. decis.29. num.17. tom.4.*, attamen, quando Testator limitatis verbis dispositionem
suam restrinxit ad solam lineam, sivè *descenden-* 59
tiam masculinam, vocatio adeò restringitur ad Masculos etiam remotiores, ut non admittat ullam fœminarum interpositionem, tametsi proximiorum ultimo possessori de lineà jam admissa;
Illarum namque comprehensio repugnat essen- 60
tiæ, & qualitati *lineæ*, seu *descendentiæ masculinæ*, gradatim compositæ ex solis Masculis sinè ullà mixtura, aut complexu fœminarum, ex celebri doctrina *Castrens. in leg. maritus num.5. C. de procurat., Soccin. Sen. in lege Gallus §. Nunc de lege num.4. ff. de liberis, & posthum., Alex. cons.45. num.6. lib.3., & cons.53. num.6. lib.6., Ruin. cons.97. num.4., cons.126. num.13. lib.1., cons.149. num.2., & 11. lib.2., cons.4. lib.3., Graff. in §. Fideicommissum quæst.15. nu.3., Noguerol. alleg.23. num.155., Andreol. contr.251. num.2. referens 40., & ultra DD., & controv. 344. num.22., Altolin. resol.115. num.20., & seqq., De Rosa consul.69. num.152., Urceol. consul.60., Bondeu. collect. legal.25. num.119. lib.2., Rota coram Buratt. decis.252. num.3., coram Durano decis.300., decis.139. num.7., & seqq., post Peniam decis.95. num.6. part.11., cor. Emerix d. decis.813. num.11.*, cum aliis plenè cumulatis *in una Romana Fideicommissi de Alberinis 10. Martii 1698. §. Et quidem cum seqq. coram Lancetta, confirmata 11. Maii 1699. coram eodem.*

Immò verò, cum, infectis primitivis, infician-
tur etiam derivativa, neque possit esse majoris 61
virtutis, vel operationis causatum, quàm ejus 62
causa producens, ut benè ad rem nostram ait *Bondeu. d. collect. legal.25. n.2. 126. lib.2., & post Bald. in leg. quoties num.2. C. de suis, & legit.*, tradiderunt *Gabriel. cons.116. num.20., & seqq. lib.2., Roccu disput. jur. select. cap.2. num.22. & 30., Paitell. dec. ultim. volunt. decis.35. n.6. & 7., Urceol. consul.60. num.7.*, vocatà lineà
masculinà, non solum exclusæ censentur feminæ, 63
sed etiam Masculi ex eis descendentes, quia, ut aliquis admitti possit uti de lineà masculinà, duo-
bus copulativè qualitatibus pollere debet, quòd 64
nempè sit Masculus, quodque sit genitus à Masculo; quibus qualitatibus conjunctim requisitis carent Masculi ex fœminis; nam, licèt gaudeant
prerogativà sexus, attamen, cum descendant à 65
fœminâ, quæ est finis lineæ masculinæ, & prin-
cipium, & caput lineæ fœmininæ, dici nequeunt 66
de linea masculina Avi materni, *Altolin. resolut. 115. num.21., Rodulphin. alleg.111. n.6., Bon-*

den. collect. legal.39. num.62. lib.1., *& collect. 25. nu.219.*, *& 126.*, *Tondut. quæſt. civil. par. 2. cap.183. nu.2.*, *Rota coram Coccino dec.2123. num.4.*, *& ſeqq.*, *coram Bichio deciſ.495. n.6.*, *coram Card. Cerro deciſ.910. num.3.*, *cor. Emerix d. deciſ.813. num.11.*, *deciſ.33. num.3.*, *& ſeqq. part.7.*, *deciſ.95. nu.3.*, *& pluribus ſeqq.*, *part.11.*, *deciſ.330. num.6.*, *& 14. part.12.*, *deciſ.76. nu.2. part.13.*, *deciſ.69. n.26. part.17. & deciſ.445. num.7. part.18.*, *in Romana Donationis, ſeù Fideicomm. de Aldobrandinis 20. Junii 1687. §. Et quidem*, *& §. Ex implicita, in d. Bononien. Succeſſionis coram Benincaſa*, *& cor. Hervovalt. locis alibi allegat.*, *in Romana locorum Montium 3. Martii 1691. §. final. coram Benincaſa*, *in Romana Fideicommiſſi de Moronis 10. Maii 1697. §. Superfluum coram Pio*, *in Peruſina Fideicommiſſi 11. Decembris 1702. §. Nec diverſum coram Scotto*, *confirmata 22. Junii 1703. §. Et quamvis coram Priolo*.

At verò, ſi ſola Maſculorum, & lineæ maſcu-
67 linæ explicita vocatio efficit, ut fœminæ, & de-
ſcendentes ab eis perpetuò, & abſolutè excluſæ
68 cenſeantur, ſublatâ etiam ſubſidiariâ eorumdem
admiſſione, quando nulla concurrunt verba com-
munia, quæ ſinè repugnantiâ ceterarum par-
tium teſtamenti poſſint ad fœminas quoque con-
gruè referri, ut, omiſſis aliis, firmatum fuit *in d.
Romana fideicommiſſi de Albertinis 10. Martii
1698.*, *coram R.P.D. meo Lancetta*; potiori cer-
69 te Iure dicendum erit, neque etiam ſubſidiariam
hanc illorum admiſſionem in caſu noſtro juſtum
locum ſibi vindicare poſſe ob abſolutam, & indè
finitam fœminarum excluſionem, quia, ut fa-
cilè patet ex auctoritatibus ſuperiùs allegatis, fœ-
70 mina, ejuſque deſcendentia in ſubſidium admit-
titur, quando illius excluſio temporaria eſt, &
ſuſpenſa, quoad durat linea maſculina per
71 priùs vocata, vel adſunt verba præſeferentia ſim-
pliciter Maſculorum prælationem, quæ cete-
72 roquin ſupponit vocationem illarum perſona-
rum, inter quas eſt ordinata prælatio, *ut tex. in
§. præferuntur Inſtit. de legitim. Agnat. ſucceſſ.*,
Card. de Luca de fideicomm. diſc. 102. num. 11.,
Rota coram Card. Cerro dec.106. num. 4., *& 5.*,
deciſ.80. num.2. part.15. rec., *in Bononien. tran-
ſactionis apud Rodulphin. alleg.115. ſub num. 49.*

Nilque turbat, plurimos DD. ſuſtinere, opi-
nionem, quod appellatione *lineæ*, *& deſcenden-
73 tiæ maſculinæ* non contineantur fœminæ, proce-
dere reſpectu filiæ heredis Inſtituti, non autem
reſpectu neptis, nempè filiæ natæ ex filio maſcu-
lo heredis gravati, juxtà auctoritates à nobis alle-
gatas in rationibus dubitandi *in §. tùm*, *& for-
tiùs*, *quia*, quibus aliæ plurimæ addi poſſent, ideo-
que D. Lucretia tamquam neptis heredis Inſtitu-
ti repelli nequeat ab aſſecutione controverſi Ju-
riſpatronatus.

Quià, præterquam quod, ut mox probavimus,
74 ejus comprehenſio opitulari non poſſet filiis ab
ipſa deſcendentibus, utpotè derivantibus à prin-
cipio lineæ fœmininæ Avi materni, responde-
mus, temporariam quoque fœminæ agnatæ com-
75 prehenſionem ſub nomine lineæ maſculinæ, vel
ſimpliciter eſſe rejiciendam, per ea, quæ ex ve-
riori Doctorum, & Tribunalium ſententiâ tra-
dit *Card. de Luca de Jurepatronatus diſc.30. n.8.*,
vel intelligendam eſſe cum diſtinctione commu-
niter traditâ DD. qui ſecernentes caſum, in quo
linea maſculina per indeterminatam vocatio- 76
nem ſimpliciter vocata, aut in conditione poſita
reperiatur, ab alio caſu, in quo vocati, vel in
conditione poſiti fuerint Deſcendentes *de, ex, per
lineam, vel à lineâ maſculinâ*; primo caſu firmant,
fœminam penitus repelli, ſecundo verò caſu ad-
mitti poſſe, docent, ut firmarunt *Ruin. conſ.126.
num.13. lib.1.*, *Caball. conſ. 84. lib. 2.*, *Menoch.
conſ.2051.*, *Giovagnon. conſ.7. num.4. lib.1.*, *Re-
denaſch. conſ.30. num.15. & ſeq.*, *Actolin. reſol.
115. num.19. & ſeq.*, *Rodulphin. alleg.111. n.6.*,
Rota poſt Torr. de Majorat., *& Primogen. Ita-
liæ deciſ. 43. num.3.*, *in rec. dec.33. num.14.*, *&
15. part.7.*, *& inter collectas apud Ramon. dec.3.
num.2.*, *cum pluribus ſeqq.*; *tom.3.*, *& in d. Ro-
mana fideicommiſſi de Alberinis 10. Martii 1798,
§. Etenim cum in hypotheſi coram Lancetta*.

Hujus diſtinctionis, tametſi uti verbalis, nullâ-
que ratione legali fulcitæ, ab *Urceolo* validiſſimè
impugnatæ *conſ. 60. num. 2. & ſeqq.* (ubi fir-
mat, fœminas indiſtinctè utroque caſu excluſas
cenſendas eſſe) rationem affert *Rota lucana dec.
32. num. 36. & ſeq.* inter collectas apud *Torrem
de Majorat.*, *& Primogen. Italiæ*, videlicèt quod,
quando vocatur ipſa *linea maſculina*, hæc ex 77
proprietate ſermonis excludit fœminam, eò quia
vocatio lineæ maſculinæ connotat qualitatem in-
hærentem tàm ipſi producenti, quàm ipſi produ-
cto, contrà verò in ſecundo caſu, quando nempè
vocantur Deſcendentes per *lineam, ex linea, vel de
lineâ maſculinâ*, *quia propoſitiones illæ*, *per*, *à*,
de, *ex* lineâ maſculinâ connotant quidem de-
pendentiam, ſed remotam à lineâ, inferuntque
qualitatem immediatè inhærentem producenti
ipſam lineam, ità ut non requiratur concurſus
qualitatis maſculinitatis, niſi in primis produ-
centibus; Si autem perpetua vocatio Maſculi 78
majoris natu, ſi toties inculcata lineæ fœmini-
næ, atque fœminarum excluſio, ſi denique præ-
dilectio lineæ qualitatis, maſculinitatis videlicèt
à Teſtatore requiſita, efficit, quod Maſculus ma-
jor natu excludat fœminam, etiamſi agatur de
transferendâ ſucceſſione primogeniali de una,
ad alteram lineam, ut probant auctoritates alle-
gatæ in *§. Et quidem cum ſeqq.*, *quantò potiori
Jure* excluſio inducta cenſebitur in caſu noſtro,
in quo Teſtator non ſolùm diſcretivè à lineâ
ſubſtantiæ conſideravit lineam qualitatis, *deſcen-
dentiam* nempè maſculinam, hanc non ſolùm
præferendo, ſed poſitivè ordinando, ut fœminas 79
excluderet, quo caſu fœminæ nullo pacto com-
prehendi poſſunt ſub vocatione, aut ſubſtitutione
deſcendentiæ maſculinæ, ut perpendendo diſcre-
tivam hanc utriuſque lineæ ſeparationem tradi-
derunt *Peregrin. in conſ.54. num.4. & ſeq. lib.1.*,
De Roſa conſul.69. num.153. & ſeqq., *& n.157.
verſ. quod ipſum verum*.

Prætereà nullâ ab initio conſideratâ linearum
diſtinctione, ſed excluſivè ad lineam fœmini-
nam

80 nam collectivè vocando univerfam defcenden-
tiam mafculinam fratris fui, illum confide-
ravit uti primum ftipitem, conftituentem
unicam lineam, non curatâ fubdiftinctione,
quæ tractu temporis fieri poterat in plures ra-
mos, feù columnellos; hoc enim cafu cum,
81 infpecto ftipite, feù trunco, à quo derivant, fieri
non cenfeatur tranfitus de linea ad lineam, nec
82 locum fibi vindicat regula, quod Mafculi præla-
tio intelligenda fit refpectu dumtaxat fœminæ
ejufdem lineæ, quia deficit difcretiva divifio li-
nearum, quæ inter Defcendentes relativè ad uni-
cum dumtaxat ftipitem confiderantur, *argum.tex.
in cap.1. de eo, qui fibi, & heredis fui, Card. de
Luca de fideicommiffis dif.117. num.4., & de Iu-
repatronat.difc.33.num.4., Cutellus ad leg., Mar-
tini notabil.53. part.36., De Luca de linea legal.
lib.1. art.12. num.47., Manf.conful.98. num. 21.
& feqq., Rofa conful.69. num.62. & feq., Torr.
de Majorat. 1. quæft. 41. §. 5. num. 37. & feq.,
Peregrin. conf.54. nu.7. lib.1., Cavaler. dec.622.
num. 1., coram Ubaldo dec.383. num. 18. & dec.
339. num. 11.*, ubi, etiamfi agatur de tranfver-
83 falibus *part. 17. rec.*, & pariter loquendo de di-
fpofitione factâ à tranfverfali, firmatur in una *Bo-
nonien. fideicommiffi de Ghisleriis 4. Maii 1699.,
coram Molines Decano*, in cujus themate licèt
84 Teftator propriis nominibus vocatis quinque ne-
potibus ex fratre mortuo, quia eofdem confide-
raverat per modum unius refpiciens ad perfonam
Patris, unicam ab illis lineam efformari, tradit,
85 cumque verbum *defcendentia mafculina* fit colle-
ctivum omnium linearum, à primo ftipite de-
fcendentium, *Carena refol.128.n.15.*, exdemque
86 propterea confiderentur per modum unius inter
Mafculos omnes, fub illis comprehenfos, indu-
87 cta dicitur reciproca fubftitutio, ut profequitur
*Peregrin. conf.54. num.7. lib. 1., Rofa d. conful.
69. num.63., Hartman. Piftor. lib.2. quæft. Jur.
part.2., quæft. 35., Torr. de Majorat., & Primo-
gen. Ital. quæft. 27. num. 37. & feqq. part. 2., Ro-
dulphin. alleg.159.num. 8.*; alliique pleno calamo
cumulati in *d. Bonon. fideicommiffi de Ghisleriis
§.Deindè cum feqq., in Romana, feù Cortonen. fi-
deicommiffi 5. Maii 1700. §.Parum reclamante,
coram Iacometto, & in Foroliviem. fideicommiffi de
Torellis 28. Iunii 1702. §.Quoniam ultrà quod co-
ram Muto*, alioquin fequeretur effectus omninò
contrarius voluntati Teftatoris, qui, cum volue-
88 rit, ut Mafculus major natu de *defcendentiâ* ma-
fculinâ excludat fœminam, fi, exiftente adhuc
Mafculo de alterâ lineâ, fuccederet fœmina li-
neæ jam admiffæ, hæc, licèt exprefsè exclufa
præferretur Mafculo majori natu, exprefsè à Te-
ftatore vocato ex universâ *defcendentiâ* mafculi-
nâ, *Pereg.conf.76.n.2. & feq., lib.6., Rota cor. Du-
rano dec.126. n.17.*, & meliùs *Carena refol.128.n.
14., Rot. dec. 100. num. 2. verf.in primis part.2.
divers.*, loquentes de lineis omninò difcretis,
& per modum unius minimè confidertisa.

Hæc autem ratio defumpta ex prædilectione
lineæ qualitatis, vocatione nempè majoris natu
de defcendentiâ mafculinâ collectivè confidera-
tâ, prædiligendo lineam qualitatis pro non voca-
tis habuiffe perfonas omnes, quæ hujufmodi
qualitate carent, fuperfluum videri poffet refpon-
dere objectis fub initium allatis favore fœminæ,
hæc enim fponte fua corruunt convulfa rationi-
bus, quibus Jus Patrui conftabilitur.

Regula enim illa, quod in majoratu primò at-
tendenda fit linea, in lineâ verò gradus, in gra- 89
du fexus, & in fexu ætas, procedit, quando non
repugnat contraria voluntas Teftatoris, *Caftill.
contr. Iuris lib.5. cap.93. num.16.*, *quando ille li-
neam mafculinam non contradiftinxit à lineâ fœ-
minina, De Luca de lineâ legal. lib. 1. dict. artic.
12. num.47.*, quando Mafculi non fuerunt inde- 90
finitè vocati, fœminis exclufis, *Rota d.conful.69.
num. 70.*, quando certam qualitatem non refpe-
xit, vocando fcilicet lineam mafculinam, quæ 91
corrumpi dicitur per fœminas, & defcendentes
ab eis, ut latè probavimus in fuperioribus locis,
cum linea qualitatis confumpta femper dicatur, 92
quotiès nulla ampliùs fupereft perfona, illam ha-
bens, *Rota dec.297. num.3. part. 12.*, & quando
demum, ut mox tradidimus, ratione fubjecti, feù
Juris, fuper quo ordinata eft primogenitura, hæc
potius perfonæ habenti certam qualitatem, quàm
lineæ alligata reperitur.

Non agitur quippè de mero Jure fucceffòrio
Bonorum, ut puta de fideicommiffo, aut pri- 93
mogeniturâ ordinatâ pro confervatione Bono-
rum *in Defcendentia*, feù familiâ Teftatoris,
quo cafu, cum nulla certæ perfonæ ratio habita
appareat, non eft cur ille potiùs ætatis, & fexus,
quàm lineæ prærogativam refpexiffe dicendus
fit, ideòque tunc fucceffio regulari ordine de
uno in alium ejufdem lineæ defertur, neque ab 94
hoc ordine recedi poteft, fed, cum in noftra hy-
potefi fubjectum majoratus, à Teftatore ordinati,
fit patronatus præfatæ Cappellaniæ, feù jus
honorificum nominandi ad illam, ceffat præ-
fumptio, quod idem lineariter fit ordinatus 95
cum regulari fucceffione de Defcendente in
Defcendentem, quinimmò, nifi exprefsè con-
ftet, Teftatorem voluiffe inftituere majoratum,
feù primogenituram propriam, & linearem, fit
locus contrariæ regulæ, feù præfumptioni, quod
nempè Teftator voluerit majoratum, vel pri- 96
mogenituram faltuariam, ut tradit *Torres de ma-
jorat., & primog.Ital. part.1. cap.23.num.7., & 8.*

Et rectè quidem: Qui namque jure præfen- 97
tandi utitur, judicio, & prudentiâ pollere debet,
quâ Major ætate Juvenem, & vir fœminam an- 98
tecellit, & per confequens à Teftatore præfumi-
tur confiderata prærogativa ætatis, & fexus, ea- 99
demque prælata prærogativæ lineæ, *Calderin.
conf. 48., Card. de Luca de Iurepatronat. difc. 20.
num.10., difc.21. num.8., difc. 61. in fine*, *adeòut
is vocatus* dicitur, qui verè per naturam major 100
natu eft, *Gratian. difcept.218. num.83., difcept.
456. num. 83., difcept. 645. num. 12., Roxas de
incompatibil. part. 8. cap. 5. num. 18., Ciarlin.
controv.222. num. 38. & feqq., Card. de Luca de
fideicommiffis difc. 1. num.9. & feqq., Vivian. de
Iurepatronatus lib. 4. cap. 9. num.55., Torre de
majorat., & primogenitur. Italiæ part.1. cap.41.
§.8. nu.17. verf.ad dignofcendam igitur cum feq.,*

apud

apud eumdem decis.17. num.123. tom.3., *Rota in Ianuen. Jurispatronatus coram Card. Lancellot. apud Lotter. de re Benefic. lib.2. quæst.10. nu.93.*, *coram Dunozet sen. dec. 315. num.4. vers. sicut, in rec. dec.362. num.10.*, *& 11. part.5.*, *dec.469. n.8. part.14.*, *in Nolana Beneficii 1. Aprilis 1686. §. Nullum cum seq. coram Rondinino*, & hoc pariter exemplo utuntur *Thesaur. quæst. forens. lib. 1. quæst.37. n.17. in fine, Balduc. in collect. dec.*, *& rer. Iudic. decis.38. n.26.*, *in Florentina majoratus de Grisonibus impressa post alleg. Palm.100. vers. si diximus, Bartholomæus Gaıus cons.8. in fine, Balduccius collect. dec.*, *& rerum Iudic. tit. de leg.*, *& fideic.* Hæc omnia, quæ superius expeudi adversantur continuationi possessionis Jurispatronatus in lineâ D. Lucretiæ, quæ est fœmina literaliter exclusa à Testatore, caret qualitate masculinitatis, comprehendique nequit nomine
101 lineæ masculinæ, quia ab hac vel semper excluditur fœmiua, tamquam sui interpositione illam corrumpens, vel sub hoc nomine comprehendi potest eo dumtaxat casu, quo voceutur descendentes *per lineam, à lineâ, vel ex lineâ* masculiua, secus autem, quando positivè vocata, aut iu conditione posita reperitur linea ipsa masculina.

Prout etiam ostendimus, Testatorem considerasse lineam qualitatis, vel quia in casu nostro tacite saltem agnatio contemplata dici possit, vel quia linea qualitatis considerata dicatur non solùm quando a Testatore instituitur majoratus agnatitius, sed etiam quando ab eodem ordinatur majoratus simpliciter masculinus, præsertim juris istius honorifici præsentandi ad Cappellaniam, haud verò subsistit, quod ille, non separaverit lineam masculinam à feminina, quia contrarium expresse præsefert litera dispositionis testamentariæ, *& Rota coram Emerix dec.1162. num.5.*, loquitur in casu, in quo Testator sim-
102 pliciter usus fuerat nomine *descendentiæ*, indifferenter comprehendentis Masculos, ac feminas quæ, ex deductis, comprehendi nequeunt sub nomine *descendentiæ masculinæ*, & denique non subsistit, quod nomen Descendentis propriùs
103 conveniat filiæ ultimi possessoris, quia id non procedit, quando caret qualitate volitâ à Testatore, cujus defectus efficit, ut habeatur pro penitùs extraneo, periudè, ac si non esset de lineâ, aut descendentiâ vocatâ, & quando Testator descendentiam masculinam collectivè consideravit per modum unius, & prout complectitur plures ramos, ab uno primo stipite derivantes, ut alibi diximus.

Faventina Jurispatronatus.

Juspatronatus *pro se, suisque heredibus, ac successoribus masculis, ac deinde fœminis in perpetuum*, mixtum dicitur, ac propterea, post perfectam fundationem, neque ab ipso Fundatore *soli majori* natu relinqui potest, sed ad omnes heredes, & Masculos descendentes in stirpes defertur: Sufficit autem, eos heredes esse primi adquirentis, seù Fundatoris, atque in Legitimà, sivè sin re certà institutos fuisse.

VOTUM V.

1 *Liaea primùm inspicienda est, quoties agitur de jure successorio Bonorum.*
2 *Jus præsentandi exigit actum prudentiæ, & intellectus.*
3 *Et ideò rectè committitur seniori inter Descendentes.*
4 *Jurispatronatus forma, Ordiaarià, vel Apostolicà auctoritate confirmata, a Patronis immutari non potest.*
5 *Juspatronatus in alias personas, quàm, quæ in fundatione vocatæ sint, transferri non potest.*
6 *Extraneis ad juspatronatus vocatis, illud amplius tolli nequit.*
7 *Donationis loco censenda est reservatio jurispatronatus extraneis facta.*
8 *Filiis, & Descendentibus ad juspatronatus vocatis an jus aliquod adquiratur, Fundatore vivente?*
9 *Juspatronatus reservatum* suis heredibus, & successoribus masculis, *mixtum dicitur*, & num.17.
10 *Feudum* pro suis heredibus, & successoribus masculis, *ex qualitate gentilitiâ, & hereditariâ mixtum dicitur.*
11 *Ad juspatronatus relictum* pro suis heredibus, & successoribus masculis *vocati censetur, qui sunt heredes, et Masculi descendentes.*
12 *Ad feudum concessum* pro se, & suis heredibus successoribus masculis *vocati censentur, qui sunt heredes, & Masculi descendentes.*
13 *A feudo ad juspatronatus valet argumentum.*
14 *Juspatronatus post perfectam fundationem in alias personas, a Fundatore transferri nequit.*
15 *Nisi agatur de jurepatronatus merè hereditario.*
16 *Juspatronatus mixtum ex providentia Fundatoris irrevocabiliter personis vocatis adquiritur*, & num.18.
19 *Ordo perpetuus succedendi in jurepatronatus primùm pro Masculis, ac deinde pro feminis institutas, denotat jus omninò certum, non spem succedendi.*
20 *Et ex hujusmodi ordine successio per fideicommissum inducta censetur.*
21 *Ordo succedendi in jurepatronatus per actum inter vivos constitutus, est irrevocabilis.*
22 *Declaratio admittenda est pro interpretatione dubiæ, non autem claræ dispositionis.*
23 *Declaratio Testis valet ad probandam falsam credulitatem Testatoris.*
24 *Præsertim, si ei Testator plenam dederit potestatem interpretandi suam voluntatem.*
25 *Ejusque testimonium coadjuvetur subsecutà observantià.*
26 *Præscriptio decennalis sufficit, ut res ad primævum statum, in fundatione constitutum, redeat.*
27 *A jurepatronatus mixto ne quis excludatur, sufficit, eum institutum fuisse in Legitimà*, & num.30., & 36.
28 *Intellige respectu aliorum Patronorum, non autem respectu Fundatoris.*
29 *Juspatronatus relictum* pro suis heredibus, & suc-

successoribus masculis, *non desertur, nisi ad Masculum heredem universalem Fundatoris, quando quæstio non est cum extraneo.*

31 *Contrarium, quod sufficiat, heredem esse in Legitimâ, vel re certâ etiam respectu Fundatoris.*

32 *Juripatronatus mixto ut heres sanguinis succedat, sufficit, per eum non stare, quominus sit etiam heres Bonorum.*

33 *Juspatronatus, velut individuum æqualiter, & in solidum transit ad heredes, licèt inæqualiter institutos.*

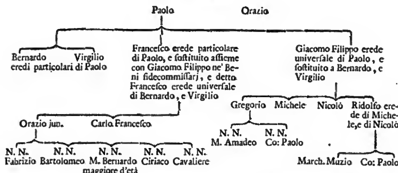
34 *Feudum, & emphyteusis mixta transeunt ad filios etiam institutos in solâ Legitimâ, vel in re certâ.*

35 Heredum, & Successorum *appellatione veniunt etiam heredes particulares.*

37 *Juripatronatus mixta vocati succedunt in stirpes, & non in capita*, & num. 39.

38 *Et sufficit, quod habeant qualitatem hereditariam respectu primi adquirentis, sivè Fundatoris.*

Fondatori

HOratius, & Fratres de Spadis in limine fundationis Ecclesiæ Collegiatæ Brixichellæ, secutæ anno 1601., erexerunt unum Canonicatum de jurepatronatus laicali, quod reservarunt prò sè ipsis, & eorum *heredibus, & successoribus masculis, & in eorum defectum fœminis ab ipsis descendentibus per lineam masculinam, illis verò deficientibus, seù cessantibus duobus masculis majoribus natu de familia, agnatione, & parentela eorumdem de Spadis &c.* (sunt verba fundationis,) cui consonat Bulla confirmationis à *fan. mem. Clemente VIII.* edita anno 1616., verbis illis = *Horatio, & Paulo prædictis intuitu, & contemplatione donationis, & assignationis per eos factæ hujusmodi, & post illorum obitum suis heredibus, & successoribus masculis, & in eorum defectu fœminis in perpetuum & in infinitum, illis verò deficientibus, seù cessantibus duobus majoribus natu de familia, & parentelâ cujusque eorum.* =

Mortuo Horatio, totum juspatronatus consolidatum fuit in Paulo illius herede universali, qui, licèt quatuor haberet filios, inæqualiter tamen tum de Bonis, tum de jurepatronatu inter eos disposuit; Heredem namque universalem in Bonis omnibus scripsit Jacobum Philippum, clar. verò mem Cardinalem Bernardinum, Virgilium, & Franciscum in rebus dumtaxat particularibus heredes instituit; Quod verò attinet ad juspatronatus, illud reliquit majori natu suorum Descendentium masculorum, verbis illis *postremò dichiara, & ordina, che la nominazione del Canonicato di suo juspatronato di Brisighella sempre*, & quando evenerit casus nominandi, *sia del maggiore d'età di sua descendenza mascolina, e quando venisse manca d. sua descendenza, in tal caso la nominazione si devolva alla d. Congregazione Paolina.* =

Difformitas ista inter testamentariam dispositionem Pauli, & fundationem, Literasque Apostolicas confirmationis d. Canonicatus, & inæqualitas a Testatore inter filios servata occasionem præbuere modernis Patronis, Pauli pronepotibus inquirendi, ad quem spectet jus nominandi, an scilicet illud privativè competat Majori natu inter illius Descendentes hodiè superstites, vel potiùs æqualiter transmissum fuerit ad *omnes ejus heredes, & successores masculos*, & quatenus excluso à privativo illius exercitio Majori natu, illud inter plures dividendum sit, an sub nomine *heredum, & successorum masculorum* veniant soli descendentes ex Jacobo Philippo herede universali Fundatoris, qui sunt DD. Marchiones, & Com. Paulus de columnello commoranti Faventiæ, & D. Marchio Amadorus, ceterique ejus fratres de columnello existenti Bononiæ, vel potiùs sub hoc nomine *heredum, & successorum masculorum* comprehensi censendi sint Descendentes quoque Francisci, Eminentissimus nempe Card. Spada, D. Marchio Bernardinus, omnium ætate major, ceterique ejus fratres de columnello Romæ, atque etiam D.Mar-

D. Marchio Carolus Franciscus constituens alterum columnellum translatum in Civitatem Spoletanam; Optant enim hujus præclaræ familiæ eximii, & prudentes viri obsequi sanguinis vinculis, & moribus (ex ingenuâ liberalitate, & virtute, quâ concreti sunt) temperatis, atque modestissimis, ideoque nolunt rem dirimere cum strepitu, & figura judicii, sed benevolè agendo jus suum unicuique tribuere.

Quamobrem, cum rogatus fuerim, ut meum qualecumque judicium proferre, sententiamque prò veritate dicere velim, re diligenter perpensâ, plurimùm favore D. Marchionis Bernardini urgere videbatur testamentaria dispositio Pauli, qui, ut dictum est, exercitium juris nominandi ad d. Canonicatum, voluit pertinere *al maggior d'età di sua descendenza mascolina*, ideoque, cum ipse sit Major natu, privativè admittendus videbatur ad præsentandum; nam,
1 cum non agatur de jure successorio in Bonis, quò
casu inspicienda esset prærogativa lineæ, ad quam
illud primogenituræ ordine, & regulari primogenialis successionis formâ servatâ, deferendum esset, sed res sit de jure honorifico, se-
2 cumferente per modum cujusdam administrationis exercitium præsentandi, requirens actum prudentiæ, & intellectus, jure proindè, meri-
3 tòque prudens Fundator illud commisisse videtur seniori omnium Descendentium, *Barthol. Gatt. conf.8. in fin., Thesaur. quæst. forens. lib. 2. quæst.35. num.17., Roxas de incompatib. par. 8. cap.5. num.18., Card. de Luc. de fideicomm. disc.1. num.7., & seqq., in Florentina majoratus de Grifonibus, impress. post alleg. Palm.100. vers. si discrimen., Baldacc. collect. decis. , & ver. judic. tit. de legat., & fideicomm. decis.33. num.31., decis.38. num.26.*, & in terminis jurispatronatus *Calderin. conf.48., Gratian. discept. 218. num.83., discept.456. num.83., decis.515. num.12., Ciarlin. contr.222. num.38., & seqq., Lotter. de re benefic. lib.2. quæst.10. num.93., Card. de Luca disc. mox citat., & de jurepatron. disc.20. num.10., disc.21. num.8., Torr. de majorat., & primog. Ital. part.1. cap.41. num.17., apud eumdem decis.17. num.123., Rot. cor. Dunoz. Sen. decis.315. num.4., in rec. decis.362. num.10., & seqq. part.5., decis.469. num.8. part.14., in Nolana Beneficii 1. Aprilis 1686. §. Nullum cum seqq. cor. Roudinino.*

Nec officere dicebatur, quod, postquam Jurispatronatui, ex lege fundationis, Ordinarii consensu,
4 vel Apostolicâ Auctoritate confirmata, certa forma data fuerat, eamdem alterare Patronis minimè liceret, adimendo vocatis Jus, ex primæva pa-
5 tronatus Institutione activè, vel passivè quæsitum, illudque in alias personas transferendo, quia id procedere dicebatur in Jurepatronatu reservato favore extranei, secus verò, quando Patronus il-
6 lud pro se, & filiis reservavit, ob eam rationem, quod in primo casu extranei ad illud admittuntur tamquam Donatarii, ideoque Fundatori non liceat, mutando voluntatem, eisdem adimere Jus irrevocabiliter quæsitum ex dona-
7 tione, quæ in hujusmodi reservatione facta favore extranei occultatur; In secundo verò casu, qualis est ille, in quo versamur, filiis, & Descendentibus nullum jus adquiritur, Fundatore vi-
vente, eo quod ipsi admittantur non tamquam 8
Donatarii, sed uti successores, in quos Fundator non transtulit Juspatronatus, sed solùm posuit eos in spe succedendi, ut benè distinguit *Card. de Luca de Jurepatron. disc.16. num.7.*

Contrà verò a DD. Marchionibus de Spadis de columnello Faventiæ, & Bononiæ pro excludendo Majori natu à privativo exercitio Juris præsentandi duo objiciebantur, Primò enim dicebatur, quod tàm in Instrumento fundationis, quàm in Bullâ confirmationis controversum Juspatro-
natus reservatum fuerat favore Fundatorum, *ac* 9
post illorum obitum suis heredibus, & successoribus masculis, ideòque ex qualitate gentilitiâ, atque hereditariâ mixtum dicebatur, *Lotter. de re benefic. lib.2. quæst. 11. num. 4., Actolin. resolut.58. num.9. vers. vel quod sit mixtum cum seqq., Card. de Luc. de Jurepatr. disc. 24. num. 6., disc.30. num.1., Rota coram Baratt. decis. 647. num.4., & in recent. decis.267. sub num.5. part.6.*, cum aliis deductis in magistrali *decisione 444. num.6. coram Emerix, & in Romana, seù Parmen. Jurispatronatus 4. Decembris 1699. §. Neque obstat coram Magno Cancellario Mediola-*
nen., & de investiturâ, simili verborum formâ, 10
conceptâ, quod feudum efficiat mixtum, hereditarium nempè, & gentilitium, *Ludovic. Bellus conf.2. numer.112. vers. mixtum verò, Surd. conf.63. num.10. cum seqq., & conf.108. nu. 13. & 15., Papon. conf.1. nu.59., Bellen. jun. conf. 48. num.10. cum seqq., & num. 44. vers. 1. respondeo, in §. Feudum quæst. 9. column.2., Mantica de tacit., & ambig. lib.23. tit.3. num. 31., Saminiat. controv.12. num.106.*, ac per conse-
quens ad idem vocati dicebantur omnes ii, qui 11
qualitatem hereditariam Fundatorum haberent, & Masculi essent, qui ab eisdem descenderent, ut, præter auctoritates mox allegatas, tradit *Rota coram Baratto decis.183. num.24., coram san. mem. Alexand. VIII. decis. 3. num.9., & in rec. decis. 223. num.13., & decis.630. numer. 29. part.19.*,
quemadmodum de successione in feudo mixto 12
tradit *Mans. consult.332. num. 23., Rota coram Emerix decis.444. num.2.*, ab hujus enim suc-
cessione valere argumentum ad successionem in 13
Jurepatronatus, docuerunt *Gratian. discept. 521. numer. 32., Rota coram Coccin. decis. 232. num.4.*, & benè prosequitur *dicta decisio 444. num.3.*

At verò, si Bonorum heredes, & successores sanguinis tàm ex lege fundationis, quàm in Li-
teris Apostolicis illam confirmantibus vocaban- 14
tur ad activum Juspatronatus; Fundatori integrum non erat post jam perfectam fundationem; & Jus illis irrevocabiliter quæsitum, eisdem adimere Jus præsentandi, illudque privativè transferre in Majorem natu, *Lambertin. de Jurepatron. lib.1. part.2. quæst.2. art.6. nu. 9., Garz. de benefic. part.5. cap.9. nu. 68., Gonzal. ad reg. 8., Gloss.5. num.40., Card. de Luc. de Jurepatron. disc.16. nu.2., Gratian. discept.177. nu.1., & seqq.*,

& seqq., Rot.dec.37. num.2., & dec.38. num.13. part.17. rec.

Nec officere ullo pacto videbatur distinctio
inter Juspatronatus à Fundatore reservatum prò
se, & extraneo herede, & illud, quod ab eo-
15 dem prò se, & filiis constituitur, quia hujusmo-
di distinctio procedit in Jurepatronatu merè he-
reditario, non autem in illo, quod cum quali-
tate hereditariâ admixtam habet qualitatem
gentilitiam, quo casu vocatis ex providentiâ
16 Fundatoris Jus irrevocabile ex ipsa fundatione
quæsitum dicitur, *Rota coram Emerix dict. decis. 444. num.5.*

In casu autem nostro in dubium venire ne-
quit mixtura Jurispatronatus, & vocatio Patro-
17 norum omnium habentium qualitatem heredi-
tariam, & gentilitiam, quia Fundator illud re-
servavit pro se, & suis heredibus, & successori-
bus masculis, his verò deficientibus, ideoque
extinctâ penitùs lineâ masculinâ, vocavit fœmi-
nas, deindeque alios de parentelâ, & familiâ
Fundatorum, quo casu dictis heredibus, & suc-
cessoribus masculis à Fundatore præservata non
18 censetur sola spes, sed perfectè quæsitum dicitur
jus succedendi in dicto Jurepatronatus, ut pro-
bant auctoritates allegatæ in *§. Contrà verò*,
certiùs in casu nostro, in quo Fundatores Ca-
nonicatus illum obnoxium esse, voluerunt Juri-
patronatus pro se ipsis, *ac post illorum obitum
suis heredibus, & successoribus masculis, & in
eorum defectum fœminis in perpetuum, & in in-
finitum*; Ordo enim iste, quo unus post alium,
19 post nempè Fundatores, eorum heredes, & suc-
cessores masculi, & in eorum defectum fœmi-
næ gradatim succedere debebant, adhibitis clau-
sulis, infinitatem, & perpetuitatem temporis
secum inferentibus, procul dubio non importat
eventualem dumtaxat spem succedendi, pen-
dentem ab arbitrio Fundatoris, sed jus omninò
certum, & immutabile, quale est illud, quod
20 competit ex successione fideicommissaria, quæ
vigore hujusmodi verborum, & clausularum si-
gnificantium tractum temporis successivum in-
ducta censetur, per ea, quæ tradit *Peregrin. de
Fideicomm. artic. 18. num. 14.*, & passim apud
alios; Cumque forma ista, atque ordo succe-
21 dendi constitutus fuerit in dispositione ordinatâ
per actum inter vivos, potiori Jure dicendus erit
irrevocabilis, quodque à bon. mem. Paulo mu-
tari nequiverit in ultimo testamento, adimen-
do ceteris vocatis jus, plenè ex fundatione quæsi-
tum, illudque privativè transferendo in Majo-
rem natu.

Accedit his declaratio bon. mem. P. Virgilii
Spadæ, quæ, licèt, juxtà notas regulas, admittenda
22 videtur prò interpretatione dubiæ dumtaxat dis-
positionis, non autem quando, prout in casu no-
stro, illa clara est, nullâque indiget declaratio-
ne, nihilominùs in casu nostro eadem pluri-
mùm urget, quiâ dicto, & testimonio P. Vir-
gilii non utimur prò declarandis verbis Testato-
23 ris, cetero quin claris, & apertis, sed illum adhi-
bemus uti Testem ad effectum probandi erro-
neam credulitatem, quâ Testator motus fuit,
ita certe non dispositurus, si meminisset tenoris
Bullæ, & animadvertisset, reservationem exer-
citii Juris præsentandi favore solius Majoris na-
tu apertè repugnare Instrumento fundationis, &
Literis Apostolicis; hujus autem testimonium,
licèt sit unicus, nemo non videt, quanti valeat 24
tum ob summam fiduciam, quam in eo habuit
Testator, qui non solùm illi, uti in omnibus con-
scio suæ mentis, plenam concessit potestatem in-
terpretandi suas dispositiones, sed dixit = *lascia
nella mente, e spirito di esso P. Virgilio il spiri-
to proprio in tutto, e per tutto d' esso Signor Te-
statore* =, tùm ob eximiam tanti viri dignitatem,
atque probitatem, tum quia idem est author D.
Marchionis Bernardini, qui uti Major natu pri-
vativum exercitium juris præsentandi sibi assere-
re contendit, tum denique, quia testimonium 25
P. Virgilii coadjuvatur subsecutâ observantiâ;
Ipse enim in dicta sua declaratione perspicuis
verbis testatur, quod, cum post obitum bo. me.
Pauli semel, atque iterum vacaverit controver-
sus Canonicatus = *non s'è fatta la presentazione
dal maggiore d'età, ma s'è osservata la disposizio-
ne, che si legge nella Bolla dell' erezione*, ex qua
observantiâ interversa diceretur nova forma, &
succedendi ordo, à Paulo in suo testamento præ-
scriptus, & res reducta videri posset ad primæ-
vum statum, in fundatione constitutum, ad 26
quem sanè effectum sufficere solam decennalem
præscriptionem, docuit *Marescot. variar. resol.
lib.1. cap.55. num.70. & seqq.*

Planum itaque DD. Marchiones de Spadis de
columnello Faventiæ, & Bononiæ esse, dice-
bant, quod D. Marchio Bernardinus tamquam
Major natu sibi arrogare non possit privativum
exercitium juris præsentandi; Verùm præterea
addebant, illum penitus cum toto suo columnel-
lo excludi ab hujusmodi jure, eò quia descen-
dant à Francisco filio Pauli, ab eodem instituto
in rebus dumtaxat particularibus, ideoque con-
troversum Juspatronatus pertinere debeat ad
Descendentes Jacobi Philippi heredis universa-
lis ejusdem; Nam, licèt verum sit, quod ad effe- 27
ctum succedendi in Jurepatronatu mixto suffi-
ciat, filium fuisse institutum in solâ Legitimâ,
vel in re dumtaxat particulari, absque eo quod
sit heres universalis, attamen id procedere di-
cebatur respectu aliorum Patronorum, non au- 28
tem respectu primi adquirentis, sive Fundato-
ris Jurispatronatus; Hujus enim respectu opor-
tet, quod filius succedere volens in Jurepatro-
natu mixto, sit heres universalis Fundatoris,
adeout non sufficiat, ipsum in re certa, vel in 29
Legitimâ fuisse institutum, quando de succes-
sione non contenditur inter filium, & heredem
extraneum, sed inter filium institutum in re
certa, & alterum filium scriptum heredem uni-
versalem, ut in proximis terminis materiæ em-
phyteuticæ distinguunt *Alexand. consil. 128. lib.
1. cons.124. numer.6., & seqq. lib. 5., Menoch.
cons.194. num.1. & seqq., Gratian. discept.372.
num.11. & seqq., Cyriac.contr.138. numer.66.,*

Fulgin. de jur. emphyt. titul. de success. quaest.17. num.5. in fin.

Verùm, maturè his omnibus perpensis, licèt
verius esse, censeam, D. Marchionem Bernardi-
num contrà tenorem Bullæ, & fundationis ad-
mittendum minime esse ad privativum exerci-
tium Juris presentandi, quod tamquam Major na-
tu de universâ descendentiâ Pauli sibi vindicare
contendit, nihilominùs nec ipsum, nec colum-
nellum Francisci excludi posse, crederem à si-
multaneo dicti juris exercitio, ob illam certam
juris nostri regulam, quâ statuitur, ad succe-
dendum in hujusmodi Jurepatronatu mixto suf-
30 ficere, filium fuisse institutum in sola Legitimâ,
immò etiam in re certâ dumtaxat, argumento
Text. in leg. Jurisjurandi 7. §. Si liberi, *ibique
notata per Bartol. num.2., & 6. vers. propterea
sufficit ff. de operibus Libert.*, *Antonin. variar.
resolut. lib.1. cap.7. resolut.7. sub num.16.*, *Rota
coram Nivot. decis.4. num. 17. & 18.*, *& latè in
dict. decis. 443. coram Emerix*; idque procedit
31 non solùm respectu ultimi, seù aliorum Patro-
norum, verùm etiam respectu primi adquiren-
tis, ut tradit *Card. de Luca de Jurepatr. disc.
30. num.4.*, ubi ait, satis esse, respectu etiam
32 primi adquirentis, quod per heredem sanguinis
non stet, quo minùs sit etiam heres rei familia-
ris, *Rota coram Ubald. decis.127. num. 14. part.
3.*, in cujus pariter casu agebatur de Instituto
in re dumtaxat particulari à Testatore, qui fue-
rat Patronatus Fundator, quinimmò, ut liquet
ex *decisione Coccin. 1658. num. 2. & 3.*, quæ est
illa, quæ in eâdem Causâ præcessit *decisionem*
mox citatam *Ubaldi*, Fundator Jurispatronatus
decesserat sinè Liberis, & heredem instituerat
Archiepiscopum Amalphitanum, Antonio ve-
rò Legatum dumtaxat scutorum quingentorum
reliquerat, & tamen, ut patet *ex dicta decisione
Ubaldi*, *Sacra Rota* censuit, hujusmodi Lega-
tum particulare sufficere ad effectum succedendi
in Jurepatronatus mixto, & rectè quidem; Quia
33 Juspatronatus, cum sit indivisibile, in solidum,
& quoad omnes juris effectus æqualiter in om-
nes heredes, tametsi inæqualiter institutos,
transire debet, *Gloss. in cap.1. verb. dividi non
debet de Jurepatronatus*, & ibi communiter
scribentes, præsertim *Abb. num.7.*, *Bero num.
81.*, *Spad. cons.6. num.7.*, *& cons.193. num. 3.
& seqq. lib.3.*

Idque confirmari posset exemplo successionis
34 in feudo mixto, quo utitur *Card. de Luca de Re-
script. d. disc.30. loco cit.*, & exemplo similis em-
phyteusis, quæ pariter non defertur ad filium
dumtaxat heredem universalem institutum, sed
æqualiter transit ad filios, tametsi in sola Legi-
timâ, vel in re certa instituantur, *Covarr. variar.
resolut. lib.2. cap. 18. num. 3. vers. idem omninò,
& num.5. & 7.*; Potiori verò jure hæc locum
sibi vindicant in casu nostro, quia Fundatores
Jurispatronatus illud non reservarunt simpliciter
pro *suis heredibus*, sed pro *successoribus* etiam,
35 indubii autem juris est, appellatione *heredum,
& successorum* non solùm venire heredes uni-
versales, sed etiam particulares, juxtà litera-
lem *Textum in leg. Fluminum 24. §. Adijcitur*,
ibi = *adijcitur in hac stipulatione*, *& heredum
nomen vel successorum*, *eorumque, ad quos ea res
pertinet, successores autem non solùm, qui in uni-
versa Bona succedunt, sed & ii, qui in rei tantùm
dominium successerint, his verbis continentur*, ibi-
que *Gloss. lit. S. ff. de damn. infect.*, *Alex. cons.
193. sub nu.1. vers. contrariam sententiam lib. 2.*,
Rota cor. Cavaler. decis.437. num.3.

Nec obstant ea, quæ pro excludendis heredi-
bus, in re certâ dumtaxat à Fundatore institu-
tis, objiciuntur, quia eadem procedunt in ca- 36
su, quo successio deferenda esset jure dumtaxat
hereditario, non autem quando eadem petitur
ex lege fundationis, in quâ ex providentia Fun-
datoris successores omnes sanguinis nominatim
comprehensi fuerunt, isto enim casu sufficit, illos
in Legitima, vel in re dumtaxat certa fuisse à
primo acquirente institutos heredes, ut probant
Auctoritates superiùs allegatæ.

Firmato autem, quod controversum Juspa-
tronatus, seù exercitium juris nominandi non
pertineat ad Majorem natu, sed æqualiter dela- 37
tum fuerit ad omnes Descendentes bon. mem.
Pauli, adeòut non minùs heres universalis, quàm
ceteri heredes particulares in eo successerint, ad
eosdem successio in stirpes, & non in capita de-
voluta dicetur, per *Rot. decis.99. num.4. part.17.
recent.*

Nec idcircò columnellus D. Marchionis Ber-
nardini, & aliorum de Spadis, uti heredes clar.
mem. Card. Bernardini, & P. Virgilii, illorum
voces vindicare sibi poterunt, quia, ut dictum
est, non agitur de Jurepatronatus hereditario,
in quo succedatur ex voluntate ultimi Patroni 38
defuncti, sed agitur de Jurepatronatus mixto,
in quo Descendentes, & successores masculi,
utpotè succedentes ex providentiâ primi investi-
ti, sufficit, quod habeant qualitatem heredita-
riam, spectatâ personâ primi acquirentis, sivè
Fundatoris, non autem ultimi morientis, *Card.
de Luca de Jurepatr. disc.30. num.3., disc.60. nu.
26.*, *Pitonius discept. Eccles.4. num. 10.*, *Rot.
decis.254. num.17. part. 11.*, *coram Priol. decis.
113. num.8.*, *in Romana, seù Parmen. Juris-
patronatus 4. Decembris 1699. §. Neque obstat
coram dell'Olmo, confirmata 13. Decembris 1700.
§. Ex his probatâ coram Molines Decano.*

Hæc quoad pertinentiam controversi Jurispa-
tronatus, quod, pro meâ sententiâ, mixtum 39
est, & non ad solùm Majorem natu, sed ad
omnes Fundatoris heredes, sive universales,
sive particulares pertinet, & quidem in stirpes,
& non in capita, ideòque omnes ad præsentan-
dum admittendi sunt; Verùm, si fortè D. Mar-
chio Bernardinus, uti Major natu privativè quo-
ad alios Compatronos præsentare contenderet,
poterunt, & debebunt iidem pro suis tuen-
dis juribus intrà tempus à jure præfixum præ-
sentare.

Car-

Cortonen. Commendæ.

A Commendæ Ordinis Militaris Sancti Stephani successione, quam Fundator perpetuo primogenituræ ordine Descendentibus, aliisque deinceps Agnatis deferri voluit, nepos ex fratre primogenito præmortuo Patruum excludit, etiamsi antèacto tempore nepos quandoque Patruo morem gesserit, primogenituræ jura sibi adserenti.

VOTUM VI.

1 *Primogenitus quis censendus sit, Patruus, an nepos ex fratre primogenito? gravis controversia est.*

2 *Ad primogenituram admitti debet, qui est filius primogenitus tempore delatę successionis.*

3 *Et faciliùs admittitur filius Primogeniti jam admissi, quàm filius Primogeniti præmortui.*

4 *Observantia præferendi Majores natu filii primogeniti plurimùm valet.*

5 *In primogenituræ successionibus linea ætati præfertur.*

6 *Ad majoratum senior ætate vocatus dici potest*, & num. 36.

7 *Primogenituræ, & Primogeniti nomen in civili significatione accipitur.*

8 *In Commendæ successione, quæ primogenituræ regularis ordine defertur, nepos Patruum excludit*, & num. 35. & 40.

9 *In primogenituræ successione primùm linea, deindè in lineâ gradus, in gradu sexus, & in sexu ætas præfertur.*

10 *A primogeniturâ, donec perdurat Primogeniti linea, excluduntur ceteri collaterales licet ætate, & gradu potiores*, & num. 14. 20. 26., & 31.

11 *Etiamsi agatur de primogeniturâ Commendæ.*

12 *Commendæ privatâ, & laicâ auctoritate erectæ, deferuntur juxta regulas profanæ successionis.*

13 *Primogenitura Bonorum, vel indifferentium, vel differentium, uti Commendarum, Jurispatronatus, & feudorum, pari jure defertur.*

15 *Omnes filii censentur esse in primo gradu.*

16 *Primogenitus primam lineam, secundogenitus secundam efformare dicitur.*

17 *In successionibus Pretor constituit Liberorum, Agnatorum, & Cognatorum ordinem.*

18 *Et hic ordo in primogenituris servandus est.*

19 *Secundogenitus dicitur esse in lineâ inflexâ, & subalternâ non autem in lineâ rectâ primogeniali.*

21 *Primogeniti filius semper præferendus est, etiamsi agatur de primogeniturâ, vivente Patre, nondum delatâ*, & num. 29.

22 *Primogeniti filius primogenituræ succedere dicitur ex propria vocatione, non autem ex jure alterius.*

De Re Ecclesiastica.

23 *Primogeniti descendentes possunt vel repræsentare personam Patris mortui, vel succedere ex propriâ personâ, & ex propriâ vocatione.*

24 *Et eligere possunt, ut succedant ex utiliori jure.*

25 *Primogenituræ qualitas momento ipso nativitatis adquiritur.*

27 *Primogenituræ jus cum personâ Patris primogeniti non extinguitur.*

28 *Primogenitus sibi, posterisque suis, veluti quadam occupatione jus primogenituræ vindicat.*

30 *Primogeniti filius perindè est, ac ipsum lineæ caput.*

32 *Linea, saltem in habitu, primogenialis, in primogenituræ successione ceteras vincit.*

33 *Primogenitum, ejusque lineam Testator prædilexisse censetur.*

34 *Primogeniti linea ut præferatur, sufficit primogenituræ jus vel in potentiâ, vel in spe Primogenito competiisse.*

37 *In primogenituræ successione Patruus præfertur, quando inter plures diversarum linearum transversales disparis gradus, unus tantum adest Major natu.*

38 *Vel si post extinctam unam lineam substitueretur primogenitus, vel Major natu alterius lineæ.*

39 *Primogeniti, vel Majoris natu qualitas juncta verbo, intelligenda est secundum tempus verbi.*

41 *Observantia præferens Patruum nepoti in primogenituræ successione, probanda est in casu individuo.*

42 *Nec ullam vim habet, ubi certa est Testatoris voluntas instituendi primogenituram regularem.*

43 *Observantia nulla admitti debet contra aperta Testatoris verba.*

44 *Fideicommissi substantia ex erroneâ quorumdam credulitate interverti nequit.*

45 *Observantia præscriptiva induci nequit ex eo, quod nepos permiserit, Patruum primogenituræ succedere.*

46 *Nepotes obsequii gratiâ, & ob captandæ hereditatis spem persæpè jus suum Patruis dimittunt.*

47 *Observantia favens Patruo in primogenituræ successione, non prodest, nisi probetur effectum sortita, nepotibus non reclamantibus, & scientibus Testatoris dispositionem.*

48 *Ad primogenituram vocati confessio non nocet in iis, quæ in jure consistunt.*

49 *Ad primogenituram vocati renunciatio non nocet, nisi constet, habitam ab eo fuisse specialem testamenti notitiam.*

50 *Observantia favens Patruo, nocet quidem Primogenitis, qui eum admitti permiserunt, non verò posteà natis.*

51 *Ad Commendam, regularis primogenituræ ordine institutam, Primogeniti jure proprio veniunt, non ex facto antecessorum.*

52 *Primogenitis successoribus nec diuturni temporis lapsus, nec antecessorum factum obesse potest.*

53 *Præscriptio nulla induci potest contra nondum natos, jure proprio venientes.*

54 *Nec etiam centenaria.*

55 *Observantia centenaria præferens Patruum in primogenituræ successione, an inducere possit præservationem derogationis obtentæ à Principe?*

56 *Patruum, excluso nepote, semper primogenituræ regulari unius ferè seculi spatio successisse, vix credibile est.*

57 *Ad majoratum vocato seniore de familiâ, Patruus nepotem excludit.*

NOBILIS quidam vir, consensum, auctoritatemque suam impartiente Serenissimo Magno Magistro incly ti ordinis militaris Sancti Stephani, erexit, suisque dotavit Bonis Commendam Perusini Bajulivatus, titulis, præeminentiisque decoratam, illamque Fundator ipse primus obtinuit, post suum verò obitum ad eamdem jure, & ordine primogenituræ, ubique, & in perpetuum volito, vocavit lineam suam effectivam, deindeque, servato eodem primogenituræ ordine, nonnullas aliàs suorum collateralium lineas substituit.

Juxta prænarratam legem post Fundatoris obitum Commenda ad ejus Descendentes delata semper fuit, cujus ultimo possessore nuper defuncto, ad eandem adspirant Patruus, & nepos ex fratre primogenito prædefuncto. Primus dicit, se, tamquam ætate majorem, naturâ, & nomine censendum esse Primogenitum, ideòque literaliter à fundatione vocatum, excluso nepote, natu minore; alter verò, licèt careat prærogativâ ætatis, attamen qualitate primogeniali Patruum antecellere, atque idcircò illi se præferendum esse, contendit.

In hac arduâ controversiâ, quam alii Apolli-
1 nis oraculo per hyperbolem, alii rectiùs Cesareâ decisione, nonnulli demum impiè duello decidendam esse, censuerunt, ut tradunt *Bald. in leg. cum antiquioribus Cod. de jur. deliber., Per. ult. in rubr. ff. de hered. instit., Tiraquell. de jure Primogenit. quæst.40. num.7., Molin. de Primogenit. lib.3. cap. 6. num. 1., Afflict. titul. de success. feud., Gabr. de success. ab intest. conclus. 2. num.16., Larat. in theatr. feud. part. 9. dilucid. 37. num.2., Cappella Tholos decis. 433., ubi adden., cum aliis apud Rotam in una Fulginaten. Primogenituræ 14. Junii Anni præteriti coram Molines Decano*; Cum ego requisitus fuerim, ut, re maturo cum studio perpensâ, pro veritate sententiam meam dicam; Primâ fronte potiora videri possent jura Patrui, cujus partes tuentur *Bald. in leg. 3. Cod. de suis, & legit., Isern. in cap.1. colum. 4. vers. quærit glossa, juncto vers. hæc essent vera tit. de natura success. feud., Alex. cons.4. colum.3. lib.4., Oldrad. cons. 44. numer. 15., Bolognett. cons.9. nu. 19. & seqq., Decius cons.443. num.14. & seqq., Mandell. Alba cons. 60. num.12. & seqq., & cons.382. num.70., Roland. cons.39. num. 50. l.4., Peregrin. consil. 39. numer.24. lib.1., Censal. ad Peregrin. art. 21., Gabriel. de success. ab intest. conclus. 2. numer.1., Thesaur. jun. contr. forens. 35. num.34. & seqq., Gamma decis.307.*, & alibi passim, qui omnes eâ moventur ratione, quod in successionibus primogenialibus ille admitti debet, qui est filius
primogenitus tempore delatæ successionis, qua- 2
lis dici nequit nepos, sed Patruus, quem in pari gradu nemo antecedit, idque potiori jure pro- 3
cedit, quando non agitur de filio Primogeniti, jam admissi, sed de filio Primogeniti præmortui, antequam in ejus personâ primogenitura radicaretur, *Ancharr. cons.82. col.2. nu.2., Decius dict. cons. 443. num.29., Alex. cons.123. numer. 2. vers. nec videtur lib. 1., Peregrin. cons. 33. num. 27. lib. 2., Caldas cons.15. numer.13. cum seqq., Chacher. consil.72. num.28., Surd. consil. 403. num. 34. & seqq., Valas. de jur. emphyt. quæst.50. num.19.*

Hisque accedere dicebatur observantia, juxtà, quam ad hujusmodi Commendam Majores na-
tu pro tempore admissi supponuntur; Hujus- 4
modi autem observantiam plurimum valere pro dignoscendis qualitatibus primogeniturarum, tradiderunt *Mans. consult.98. num.35., & seqq., Fontanell. decis.13.*, & demum ad hujus articuli decisionem allegari posse, videbatur *decisio Rota Florentina*, edita in simili causa, quæ impressa reperitur *apud Mansium post consul. 99.*

Verumtamen hęc omnia argumenta tanta esse mihi visa non sunt, ut Patruum nepoti, & ætatis
prerogativam preferendam esse censeam qualita- 5
ti, seu potioritati, quam linea primogenialis sibi vindicat in similibus successionibus, non enim venit in dubium, quinimmò Partes ipsæ conve-
niunt, agi non de majoratu, ad quem senior æta- 6
te vocatus ex fundatione dici possit, sed de verà primogeniturà regulari, nam Testator successores ad Commendam vocavit sub expressa appellatione Primogeniti, atque ordine primogenituræ, quod nomen cum sit nomen juris,
civiliterque accipiatur, non connotat prærogati- 7
vam naturalem majoris ætatis, sed civilem qualitatem, potioritatem nempè lineæ designat, ut, pluribus relatis, firmat *Rota in d. Fulginaten. Primogenituræ 14. Junii 1700. §. Cum enim Testator coram Decano.*

Cum igitur versemur in successione Commendæ, primogeniturę regularis ordine deferen-
dæ ad vocatos, nepos excludet Patruum, juxtà 8
opinionem, quam, uti veriorem, magisque communem, sequuntur Doctores, & Tribunalia, *Bald. cons.389. num.8. lib.2., Castrens. cons.164. lib.2., Fab. de Anna cons.125. num.37., & seqq. lib.2., Menoch. cons.211., cons.1082. nu.20., Covaruv. var. resol. lib.3. cap.5. num.8. vers.*, qui hanc opinionem, *Gomez. ad l. Tauri 40. num.65., Tiraquell. de jur. primog. quæst.40. num.19., Molin. de primogen. lib.3. cap.6. num.2., Cevall. commun. quæst.197., Fachin. contr. jur. lib.6. cap.2., Fusar. de substit. quæst.387. num.36., Gratian. discept.456. num.13. & 62., Castill.*

contr.

contr. jur. lib.3. cap.19. num.104., Mantic. de conject. lib.8. cap.10. num.9., Larate in 1 beatr. feud. lib.1. part.9. dilucid.37. per tot., & præsertim. ex num.54., Cancer. var. resol. part.5. cap. 21. num.293., Tondut. resolut. civil. tom.1. cap. 89. num.1. & 2., Palm. alleg.84. num.15., & allegat.91. per tot., quam opinionem apud omnia Orbis Tribunalia invaluisse, testatur Balduc. ad Ramon. in vot. decis.92. num.15., quo loci plurima refert judicata, Rota decis.395. part.4. divers., & novissimè in d. Fulginaten. primogenituræ coram Hervault. Decuno, quia in casu d. decisionis plures concurrebant circumstantiæ, quæ suadere videbantur prælationem Patrui, cujus partes acerrimè sustinebant quinquè Advocati, quorum ego ultimus, sed frustra labor omnis, studiumque impensum fuit.

Ordo autem iste succedendi, quo nepos Patruo præfertur, desumitur ex elementaribus re-
9 gulis, à Majoribus nostris in successione primogeniali constitutis, juxta quas primo loco attenditur prærogativa lineæ, in linea gradus, in gradu sexus, & in sexu denique ætas præfertur, adeout perinde sit vocatle Primogenitum, ac prædicto ordine successionem ad vocatos detulisse, Cusanatt. consf.38. num.114., Valenzuel. cons.97. num.13. lib.1., Ramon. cons.100. n.306., & nu.502., Molin. de primog. lib.3. cap.4. n.13. & 14., Molin. de just., & jur. disput.625. n.5., Rosa consult.69. num.5., Robles de repræsent. lib. 3. cap.6. num.2., Alvar. de conject. mente defuncti lib.2. cap.3. §.3. num.44., Gregor. Lopez in l.2. tit.15. quæst.2. gloss.18. quæst.6. ad fin., Card. de Luca de fideicomm. disc.208. nu.3., Rodulph. alleg.98. num.5., Torres de Majorat., & primog. part.1. cap.5. §.2. num.12., d. vot. decis. apud Balduc. ad Ramon. vot.92. num.16., Fontanell. decis.34. num.3. & 4., Rot. decis.18. nu.4. part. 18. rec., & in Fanen. fideicomm. 14. Maii 1689. §. Neque pro reo coram Card. Caccia.

Proindeque in primogenitura regulari potioritas lineæ tanta erit, ut successio semper deferatur de Primogenito in Primogenitum, donec
10 illius linea totaliter evacuata fuerit, exclusis ceteris collateralibus, qui, licèt ætate, & gradu præcellant, attamen non reperiuntur in linea Primogeniti, Altograd. cons.89. num.56. lib.2., Reynos. observ.23. num.3., & obser.24. num.24., & seqq., Caren. resol.158. num.5., Molin. de primog. lib.3. cap.6. num.29., Fusar. de substit. quæst.390. num.8., Thomas. tract. var. tom.1. tract.8. tit.10. num.13., Rocca disput. jur. select. cap.3. num.5., & seqq., d. vot. decis.22. nu.20. apud Balduc. ad Ramon., Gamma decis. Lusitan.7. num.4., decis. civil. apud Card. de Luc. de fideicomm. num.174., Rota coram Bich. decis.622. num.1., & seqq., decis.469. num.7. part.13., apud Torr. de majorat., & primogen. Ital. dec.30. num.6. tom.3., & in Fanen. fideicommissi 4. Maii 1689. §. Meque pro reo coram Card. Caccia, & in Avenionen., seù Vasionen. primogenituræ 21. Junii anni præteriti §. Supposito itaque coram Jacobetto.

Quæ porrò linealis prærogativæ ratio locum sibi vindicat etiam in subjectâ materiâ successio- 11
nis in Commenda, per ea, quæ tradunt Altograd. jun. contr.42. num.2., in Romana Commendæ 21. Februarii 1661. coram Albergato, impressa penes Monf. consult.79. num.1., Nulla enim
subest ratio, cur hujusmodi Commendæ pri- 12
vatâ auctoritate, laicaque potestate erectæ ex Bonis merè laicalibus, deferri non debeant juxtà regulas profanæ successionis, constabilitas in fideicommissis, & primogenituris, Card. de Luc. de fideicomm. disc.8. num.1. & 17., & de jurisd. disc.92. num.22., & seqq., nulla siquidem à Majoribus nostris differentia inducta est quoad
successionem inter Bona indifferentia, & alia 13
differentia, qualia sunt hujusmodi jura honorifica Commendarum, jurispatronatuum, feudorum, & similium, quæ jure primogenituræ relicta reperiuntur, Covarruv. var. resol. lib.3. cap.5. num.3., plenè Royas de incompatib. part.2. cap.9. num.3., & part.8. cap.9. num.3., Molin. de primog. lib.3. cap.6. num.42., Robles. de repræsent. lib.3. cap.5., & in terminis Commendæ Equitum S. Stephani, Burbat. de fideicomm. cap.1. num.28., Ansald. cons.27. num.30., Torr. de primog. part.1. cap.23. num.1. & 2., & n.7., & seqq.

Quæ cum ita sint, atque in dubium non veniat, quin filius primogenitus, si esset in humanis, admittendus esset ad successionem in Com-
menda, ita pari ratione eadem debita erit ejus 14
filio, quia ille, statim ac natus fuit, itâ se ipsum, suosque omnes Descendentes primogenialis lineæ potioritate inclusisse dicitur, ut simul etiam ceteras collateralium lineas excluserit, Cancer. var. resol. cap.21. num.297., & seqq. part.13., Peregrin. de jur. fisc. lib.1. tit.2. n.52., Fusar. de substit. quæst.387. sub num.37., Castill. contr. jur. lib.3. cap.9. num.95., Tondut. resol. civil. cap.89. num.4., & seqq., de Luc. de lin. legal. art.8. num.46., Card. de Luc. de feud. disc. 13. num.8., decis. sicul. apud. eumdem num.244., & seqq., Palm. nepos allegat.84. num.34. §. Applicando, & alleg.21. num.5., & seqq., Rota coram Mohedan. decis.1. de feudis, coram Seraph. decis.145. num.7., coram Bich. decis.622. n.37.

Licèt enim in aliis successionibus omnes filii
censeantur esse in primo gradu, attamen aliter 15
res se habet in Bonis primogenituræ, quæ uni tantum applicanda sunt, nam, si plures sint fratres, quasi non sint in eodem gradu, diversos gradus, & lineas subalternas efformant respectu
successionis primogenituræ, nam Primogenitus 16
primam lineam, seù gradum continere dicitur, secundogenitus verò secundam, & sic deinceps, itaut dicti fratres quoad successionem in majora-
tu, seù primogenitura videantur reduci ad illa 17
tria capita, quæ Prætor constituit in successionibus, scilicet Liberorum, Agnatorum, & Cognatorum, ideoque, sicuti in prædicto successionum ordine non est locus constitutis in secundo capite, quamdiù superest aliquis de primo, ità
pariter in successione Primogeniti, quamdiù re- 18
peritur aliquis, qui sit de linea Primogeniti, non admittuntur, qui sunt de linea secundi, ut opti-

optimè ratiocinatur *Reynoso observat.23. nu.6.*,
19 secundò enim genitus dicitur esse in lineâ infle-
xâ, & subalternâ, non autem in lineâ rectâ pri-
mogeniali, *Cappon. discept.237. nu.33., & seqq., Barbos de fideicomm. part.1. cap.4. num.57., & seqq., Fusar. de substit. quæst.345. nu.1., & 10., Vivian. de jurepatr. lib.4. cap.2. num.35.*, ideò-
20 que non est per anfractum retrogrediendum ad
lineam subalternam, donec primogenialis pro-
gredi potest per lineam rectam, ut superioribus
locis dictum est.

Paruique refert, quod istiusmodi successionis
jus, tamquam nondum radicatum in persona
filii primogeniti, qui prædecessit ultimo posses-
sori, transmitti nequiverit ad ejusdem Primo-
21 geniti filium, quia iste ob prærogativam lineæ
præferendus semper est, etiamsi agatur de jure
in vita Patris nondum delato, sed deferendo,
atque in ejus personâ primùm radicando, cum
22 succedere dicatur ex propria vocatione, non
autem ex jure, in alterius persona priùs constabi-
lito, ut, præter auctoritates mox allegatas, tradi-
derunt *Palm. alleg.90. num.109. d. vot. decis.92. num.17., & seqq., apud Balduc. decis. Sicil. num.174., apud Card. de Lucam de feud., & plenè Rot. in d. Fulginaten. Primogenituræ 14. Junii 1700. §. Adeout cum seqq., & per tot. cor. Molines Decano*, apud quos innumeræ concor-
dantes auctoritates, frustra hic transcribendæ;
23 Descendentes siquidem primogeniti jam præ-
mortui duo jura separata habere dicuntur, vi-
delicet vel repræsentando personam Patris præ-
defuncti, vel succedendo ex propria persona,
24 vel propria vocatione; eligere autem possunt, ut
succedant ex utiliori jure, & utroque jure iidem
obtinebunt, *Berous cons.71. num.57. lib.1., Molin. de primog. lib.3. cap.6. num.50. vers. secunda consideratio, & num.52., Reynos. obser.24. nu. 31., & seqq., Gamma decis.160. num.3.*

Et justà quidem ratione, quia primogenitu-
25 ræ qualitas actu momentaneo imprimitur, & per-
ficitur, ipsoque momento nativitatis aquiritur,
ut tradit *Paul. de Castr. cons.164. num.5. vers. ad secundum respondetur lib.2., Nicolaus Batrius de stat. pactis, & consuetud., quæ jus primogenituræ concernunt cap.8. §.53., cum aliis adductis per Giurb. de success. feud. §.2. gloss.6. num.27., & seqq.*, eademque dicitur intellectualis quæ-
26 dam creatura cum nativitate Primogeniti, fictio-
ne juris efformata, quæ illi supervivere cense-
tur, donec durat ejus descendentia, *d. voto decis. 92. num.19. apud Balduc. ad Ramon., Rot. decis. 395. num.2.*, ubi, quod jus primogenituræ,
27 tamquam ab ipsa filiatione distinctum, & sepa-
ratum, extinctum dici nequit cum persona Pa-
tris, *part.4. divers.*, ideoque filius primogeni-
28 tus statim sibi, posterisque suis, veluti quadam
occupatione, vindicat jus primogenituræ adeò
firmâ, & certa spè, ut præventiva mors Primo-
29 geniti filiis non obsit, quominùs melioris lineæ
prærogativâ fruantur, excludantque omnes il-
los, quos Pater esset exclusurus, *Valenzuel. cons.69. num.19. 23., & 25., cons.97. num.9. lib.1., Menoch. cons.201. num.58., & seqq., Tiraquell. de primog. quæst.40. num.40., & seqq., Reynos. observat.23. num.3., & observat.24. nu. 18., & utrobique additionator, Vrsin. de feud. part.2. quæst.4. art.1. cum seqq., Giurb. de success. feud. §.2. gloss.6. num.25., Thomas tract. var. tom.1. tract.8. tom.3. num.2., Cancer. var resol. part.3. cap.21. num.289., & seqq., Joseph. Altograd. contr.59. num.21., Marcian. disput.10. num.9., & 10., & num.14., & seqq., Robles de repræsent. lib.2. cap.3., Rot. in d. decis.30. post Torr. de majorat., & primog. Ital. tom.3., in d. Fanen. fideicomm. 4. Maii 1689. §. Quoniam cum coram Card. Caccia* & latè prosequitur *in d. Fulginaten. primogenituræ* locis mox citatis.

Ut igitur Primogeniti filius excludat Patruum,
non requiritur, quod Pater illius efformaverit
actualem lineam Primogeniti, seu possessoris
primogenituræ, sed sufficit, illam habitualiter 30
constituisse, ob certum illud jus, quod si non actu,
spe saltem, & habitu in ejus persona radicatum
fuerat, quo efficitur, ut ejus filius primogenitus
ad successionem admittendus sit, perindè ac si
ipsum lineæ caput successisset, *Molin. de Primog. lib.5. cap.5. num.16., Royas de incompatib. cap.6. §.13. nu 153., & 155., Robles de repræsent. lib.2. cap 3. num. 4. & seqq., Rocc. select. jur. disput. cap.3. nu.62., Torres de primog. part.1. cap.5. §.3. num 31. & seqq., & cap.35. §.5. num.211., & in d. Fanen. fideicom. 4. Maii 1589. §. Quoniam cum seq. coram Card. Caccia.*

Hinc non urget, quod Patruus tempore delatæ
Commendæ, tamquam proximior ultimo illius
possessori, nedùm ætate, sed gradu præierit ne-
potem, quia in primogenituris proximitas spe- 31
ctatur dumtaxat respectu melioris lineæ, ut nem-
pè ille dicatur proximior, qui talis esse reperitur 32
in linea, quæ saltem habitu erat primogenialis,
ad text. in cap. 1. de naturali success. feud., nàm,
ut in simili inquit *Bald. cons.202. num. 2. lib.5.*,
non respicitur retrò ad gradum distinctum, & se-
quuntur *Molina de primog. lib.3. cap.19. nu. 13. & seqq., Amat. resol.1. num. 64., Torres de primog. part.1. cap.5. §.3. num.36. & seq., Marcian. d. disput.10. num.57., Rota coram Bich. dec.622., & in rec. decis. 18. num. 3. part. 18. rec.*, idque
procedit ex mente Testatoris, qui constituendo
primogenituram juris, prædilexisse dicitur ne-
dum eos, qui essent ætate majores, & gradu pro- 33
ximiores, sed omnes existentes in meliori linea
Primogeniti prædilecti, *Cephal. cons.656. n.47. & seqq., Palma alleg. 91. num.6., Rota d. decis. 395. num.3. part. 4. divers., cum aliis allegatis in sæpius citata Fulginaten. primogenituræ §. Nihilque refert.*

Contraria verò procedere forsan possent in eo
dumtaxat casu, quo Primogenitus nullo tempo- 34
re primogenituræ jus nec in potentiâ, nec in
spe habere potuisset, secus autem, si illud saltem
in spe, vel in potentiâ habuerit, ut totidem ferè
verbis declarat *Molin. de primog. lib.3. cap.7. n.4., Batrius de stat. pact., & consuet., quæ jus primog. concernunt cap. 8. §. 48., Gratian. discept. 456. num.50., Giurb. de success. feud. §.2. gloss.6. nu. 28., & gloss.10. num. 83. & seqq.*, cum aliis latè
cumu-

cumulatis *in decis. fecul. apud Card. de Luc. de*
feud. num. 244. *& seqq.*

Ex quibus patet responsio ad primum obje-
35 ctum; Quippè demonstravimus, opinionem, quæ
nepotem Patruo anteponit, melioribus fulcitam
rationibus, frequentiori Doctorum suffragio, ac
supremorum Tribunalium judicatis probari: &
36 coutraria opinio favens Patruo procedere potest
in majoratu, vel in casu, quo inter plures diver-
37 sarum linearum transversales disparis gradus
unus tantùm Major natu reperiretur, aut demùm,
38 si post extinctam unam lineam, vocatione colla-
tâ in remotissimum tempus, substitueretur Pri-
mogenitus, vel Major natu, tunc superstes ex al-
terâ lineâ, quia eo casu qualitas Primogeniti, vel
39 Majoris natu, juncta verbo, intelligenda est se-
cundum tempus verbi; At longè aliter se res ha-
bet in casu nostro, in quo vocatus legitur Primo-
40 genitus, ejusque omnes Descendentes, servato
semper ordine primogenituræ regularis, quo ca-
su nepotem præferri Patruo, suprà probavimus,
& tradiderunt *Fusar. de substit. quæst.* 387. *num.*
52. *& seqq.*, *Tondut. resol. Civil. d. cap.* 89. *n.* 9.
& seqq., *latissimè d. voto* 92. *ex num.* 4. *apud Bal-*
ducc., *Rota in d. Fulginaten. primogenituræ* 14.
Iunii. §. Doctrinæ verò, ubi benè casus noster
distinguitur ab aliis, in quibus esse potest locus
Patrui prælationi.

Minùs verò urget secundum argumentum de-
41 sumptum ab observantiâ, tùm quia, nescio, an
illa probetur in nostro præciso casu, videlicèt
quod fuerit exclusus filius Primogeniti præmor-
tui, & admissus Patruus secundogenitus, ut enim
illa afficiat, necesse est docere, ità fuisse serva-
tum in casu individuo, de quo est controversia,
Palm. alleg. 120. *in fin.*, *Torres de primog. part.* 2.
respons. 3. *num.* 219., cum aliis notis auctorita-
bus.

Tùm etiam, quia, tamètsi illa reverà probare-
42 tur in nostro præciso casu, attamen non urgeret,
nam, cum dispositio hominis certa sit, eò quia
apertis verbis instituta legitur primogenitura re-
gularis, de Primogenito in Primogenitum defe-
renda, certa proindè est Juris etiam dispositio
nepotem hoc casu anteponentis, ideòque nullum
justum locum habere poterit observantia, sive
interpretativa, sive præscriptiva illa sit.

Interpretativa enim observantia recipienda eo
43 dumtaxàt casu, quo dispositio dubia sit, neuti-
quam admitti debet contra apertum tenorem,
& verba clara ejusdem, *Rot. in Albanen. Cappel-*
laniæ 9. *Maii* 1689. §. *fin. coram d. Hernavult.*,
Peregrin. cons. 73. *nu.* 9. *lib.* 5., *Torres de majorat.*,
& primog. num. 60., *&* 61. *fol.* 472., *Solar. ibid.*
fol. 623. *num.* 40., *&* 41., *Rot. decis.* 3. *num.* 7. *ad*
44 *de Luc. de fideicom. tom.* 2., *coram Bich. dec.* 396.
num. 24.; Non enim ex erronea aliquorum cre-
dulitate interverti, aut alterari potest substantia
fideicommissi, ut dictum fuit in *Ferrarien.*, *seù*
Anconitana fideicom. 12. *Decembris* 1698. §. *Abs-*
que eo quod coram Molines Decano, *& in Roma-*
na fideicom. de Detis 22. *Martii* 1700. §. *fin. co-*
ram eod.

Præscriptiva verò observantia allegari nequit;
Nàm, firmatâ clarâ voluntate Fundatoris, ad
Commendam ordine regulari primogenituræ 45
vocantis Primogenitos; ex eo, quod aliquando ne-
pos Patruo morem gesserit, illumque Commen-
dam consequi, permiserit, induci nequit obser-
vantia præscriptiva, quia, ut cuique compertum
est, nepotes provido consilio Patruis beneficiâ fœ- 46
nerantes, illis persæpè concedunt, deque suo Ju-
re renuntiant tum obsequii gratiâ, tùm etiam,
ut magis confirment certam spem, quam habent
eorumdem hereditatis adipiscendæ; Ista autem
ratio agendi non observantiæ, sed potiùs pruden-
tis tolerantiæ, nemini præjudicialis, nomen me-
retur, *Menoch. cons.* 158. *ex num.* 80., *Altograd.*
cons. 60. *num.* 9. *& seqq. lib.* 1.

Rursus, ut observantia officere posset nepoti-
bus, præter dubietatem dispositionis, ostendere 47
oporteret, admissiones Patruorum effectum sorti-
tas fuisse, nepotibus non reclamantibus, tametsi
iidem scirent dispositionem Fundatoris Com-
mendæ, *Rot. coram Coccin. decis.* 436. *num.* 9.,
optimè *Altograd. d. cons.* 60. *num.* 97. *& seqq.*,
loquens in difficiliori casu, quo ageretur de ex-
pressa confessione, vel renunciatione vocati ad
primogenituram, quarum primam dicit non præ- 48
judicare confitenti in iis, quæ in jure consistunt,
prout etiam non officere secundam, nisi docea- 49
tur, renunciantem habuisse specificam notitiam
testamenti.

Et demum, tametsi hæc omnia concurrerent,
nihilominùs hujusmodi observantia noceret qui- 50
dem Primogenitis, qui Patruos ad Commendam
admitti, permiserunt, sed non obligaret Primo-
genitos postea natos, quia, cum independenter 51
ab Auctorum, seù Antecessorum suorum facto,
ex propria vocatione asserant successionem in
Commenda ordinata per modum primogenituræ
regularis, ut traditur *d. vot.* 92. *num.* 18. *apud*
Balducc. ad Ramon., & probavimus *in* §. *Parvi-*
que refert, nullum proindè Patruis adquiri potuit
Jus in præjudicium Primogenitorum, quibus nec 52
diuturni temporis lapsus, nec Antecessorum fa-
ctum præjudicare potuit, ut benè animadvertit
Rot in una Bononien. Jurispatronatus de Ghisle-
riis 31. *Januarii* 1695. §. *Hinc in necessarium*
consequens coram Pio; Contra enim nondum na-
tos, ideòque agere non valentes nulla currere 53
potest præscriptio perimens Jura, ex propria per-
sona eisdem competentia. Illa enim adeò im-
perscriptibilia sunt, ut neque etiam centenariâ 54
prescriptione amitti posse, tradiderunt *Gratian.*
discept. 577. *n.* 43. *& seqq.*, *latissimè Rocca disput.*
Jur. select. cap. 7. *ex n.* 1., *Rot. decis.* 348 *nu.* 6.
cum plur. seqq. part. 15., *& in d. Bononien. Juris-*
patronatus de Ghisleriis §. *Reliquum tantùm est*,
confirmata 22. *Aprilis ejusdem Anni* §. *Nam vel*
tanti coram eodem Pio, in quibus duorum seculo-
rum observantia rejecta fuit.

Neque verò Patruus ex lapsu centenariæ elice-
re saltem poterit præsumptionem derogationis 55
obtentæ à Principe, aut cujuslibet alterius ne-
cessarii tituli; Primò, quia, tametsi adesset cente-
naria, non idcircò in Jure officeret, ut latissimè
probat *Rocca d. cap.* 7. *ex num.* 8., & rursus quia
verius

veriùs puto, in facto hujusmodi centenariam probari non posse; Nam ex eâ demendum est tempus, quo Fundator possedit Commendam hanc erectam Anno 1590., prout etiam demenda essent tempora, quibus ultimus possessor eam tenuit; Licèt enim ignorem, an ille fuerit naturaliter, & civiliter Primogenitus, attamen id, quod ex arbore constare certò videtur, est, quod idem concurrere non poterat cum nepotibus melioris lineæ, quos nullos adfuisse, constat tempore, quo ipse Commendam assecutus fuit, &
56 demum incredibile propèmodum mihi videtur, quod unius ferè seculi spatio contra apertum tenorem fundationis, & certam Juris dispositionem Patruus semper nepotem excluserit, quamobrem, posthabitâ quacumque observantiâ, nepos tàm ex aperto fundationis tenore, quam ex Juris dispositione præferendus erit Patruo.

Denique pro decidenda hac Causa allegari nequit judicatum *Rotæ Florentinæ*, cujus *decisio* impressa reperitur post *Mans. consult. 99.*, quia in illius hypothesi non agebatur de Commenda
57 erecta secundum leges primogenituræ regularis, qualis est nostra, sed Fundator constituendo majoratum, ad eum vocaverat seniorem de familia, ideòque illud Tribunal rectè judicavit, Patruum præferendum esse nepoti, ut declarando d. *decisionem*, tradit *Altograd. jun. contr. 43. n. 5. & seq.*

Senen. Cappellaniæ.

Xenodochii præfectura personis laicis ex Fundatoris voluntate ab ejus heredibus, & successoribus committenda, licèt deinceps ex legitimâ præscriptione, Ecclesiastici Beneficii naturam adsumpserit, & in Curiâ vacaverit, præsentato à Patronis adjudicanda est, non autem proviso Apostolico, qui nec Jurispatronatus laicalis, neque legis fundationis, quascumque Apostolicas reservationes excludentis mentionem fecit. Quibus ex verbis Apostolicæ reservationes, tum etiam Consuetudo derogandi Juri Patronorum ob vacationem in Curia à Fundatore exclusæ censeantur? Ex quibus novus Beneficii status induci, vel immutari valeat?

VOTUM VII.

1 *Jurispatronatus probationem plenissimam facit instrumentum fundationis, ab Ordinario adprobatum*, & num. 78.
2 *Beneficii Ecclesiastici naturam excludit facultas nominandi personas laicas, atque etiam fœminas.*
3 *Beneficium Jurispatronatus laicalis exemptum est à generalibus reservationibus mentionem, & similibus.*
4 *Beneficium Jurispatronatus laicalis subjacet consuetudini derogandi juribus Patronorum ob vacationem in Curia*, & num. 27.
5 *Per promotionem ad Episcopatum vacant omnia Beneficia anteà obtenta.*
6 *Nec solùm in Curia, sed etiam in Consistorio Papæ vacare dicuntur.*
7 *Gratia retentionis Beneficiorum promotis ad Episcopatum concedi solet sub titulo Commendæ, eàque lege, ut, illo defuncto, nullus alius, præter Rom. Pontificem, de iisdem Beneficiis disponere possit.*
8 *Decretum adponi solitum in similibus gratiis, appositum fuisse præsumitur.*
9 *Rectoriæ novus status imprimi potest solâ quadragenariâ præscriptione.*
10 *Beneficii resignatio solemniter, & frequenti Populo publicanda est.*
11 *Et publicata, innotuisse præsumitur iis, quorum interest.*
12 *Beneficii resignationem adprobasse censentur Patroni, qui eam longissimi temporis spatio non impugnarunt*, & num. 80.
13 *Ultimus Beneficii status resultat ex consensu à Patronis præstito resignationi Rectoriæ tamquam de vero Ecclesiastico Beneficio.*
14 *Beneficio dumtaxat Ecclesiastico convenit modus providendi per renunciationem, & collationem Ecclesiæ, sinè Curâ, & Hospitalis.*
15 *In Rectoriæ collatione attendendus est status, illi ex legitimâ præscriptione impressus.*
16 *Immemorabilis præscriptio præfert quemlibet novum titulum etiam novæ erectionis Rectoriæ in Beneficium Ecclesiasticum.*
17 *Immemorabili præscriptioni centenaria æquiparatur.*
18 *Ignorantiâ Patronorum allegari nequit adversus immemorabilem, & centenariam præscriptionem.*
19 *Immemorabili, & centenariæ præscriptioni ea vis inest, ut actus semper legitimè gestus præsumatur.*
20 *Nec impugnari queat ex defectu potestatis.*
21 *Gratiam Apostolicam obtinenti proderit ultimus status.*
22 *Beneficium adjudicandum est præsentato ab iis, penes quos residet juspatronatus, sive exercitium juris nominandi.*
23 *Pro excludendo proviso Apostolico Patronis sufficit dubiam reddere comprehensionem Beneficii sub prætensâ reservatione.*
24 *Reservatio tamquam fundamentum gratiæ, plenè probanda est.*
25 *Juspatronatus laicale Apostolicis reservationibus obnoxium non est.*
26 *Beneficium jurispatronatus laicalis non subjacet Apostolicæ reservationi ob vacationem in Curiâ.*
28 *Fundator eximere potest Beneficium ab Apostolica reservatione ob vacationem in Curiâ*, & num. 34.
29 *In fundationis Beneficii limine adjici possunt conditiones etiam contrariæ dispositioni juris communis*, & num 40.
30 *Dummodò turpes non sint, aut impossibiles, aut contra substantiam Beneficii, & jurispatronatus.*
31 *Conditiones Beneficii fundationi adjectæ, alterari deinceps non possunt, sed religiosè servandæ sunt*, & num. 39.
32 *Reservationum Apostolicarum exclusio turpis non*

non est, nec substantiæ jurispatronatus repugnot.

33 *Immò potiùs conformis est naturali statui Beneficiorum.*

35 *Ad fundationem piorum Operum sacri Canones fidelium animos alliciunt.*

36 *Beneficium nè subjaceat reservationi ob vacationem in Curiá, sufficit, id aut expressè, aut tacitè ex verbis fundationis deduci*, & n.41.

37 *Administratio Hospitalis, & alia pia Opera, Ecclesiastici Beneficii titulo destituta, non subjacent Apostolicis reservationibus, etiam vacationis in Curiá.*

38 *Exclusionem reservationis Beneficii ob vacationem in Curiá inducunt plures amplissimæ clausulæ, quibus Fundator expressit, plenum, & liberum exercitium juris nominandi semper ad heredes, & successores suos spectare, & aliter factam ordinationem irritam esse.*

42 *Pro eximendo Beneficio à quâcumque Apostolicâ reservatione, sufficit, ut ità Fundatorem voluisse, constet.*

43 *Etiamsi agatur de reservatione clausa in corpore juris.*

44 *Adversùs Apostolicas reservationes, tamquam in jure odiosas, interpretatio facienda est.*

45 *A piorum Operum fundatione fideles retrahendi non sunt metu reservationum Apostolicarum.*

46 *Bonifacius VIII. Auctor Sexti Decretal. Summus Pontifex creatus est 9. Kal. Jan. 1294.*

47 *Beneficium qui fundavit ante inductas Apostolicas reservationes, cogitare non potuit de illis excludendis.*

49 *Voluntas ad incognita numquam fertur.*

49 *Clemens IV profitetur, antiquam consuetudinem reservantem Beneficia vacantia in Curiá in legem scriptam redigere.*

50 *Reservationum Apostolicarum exclusio, quibus ex verbis inducatur?* & num. 62.

51 *Reservationes Apostolicas excludendi voluntas quoties perspicua est, nihil refert, fundationem Beneficii præcessisse, vel subsecutam fuisse usum earumdem reservationum.*

52 *Beneficia contra expressam Fundatorum voluntatem sub Apostolicis reservationibus comprehendere voluisse, Papa non præsumitur.*

53 *Summi Pontificis potestas in Beneficialibus amplissima est.*

54 *Summus Pontifex conferre potest Beneficia jurispatronatus laicalis, invitis Patronis.*

55 *Jurispatronatus laicalis mentio facienda est, etiam ab impetrante Beneficium tamquam vacans in Curiá.*

56 *Jurispatronatus laicalis derogatio necessaria est in impetratione Beneficii tamquam vacantis in Curiá.*

57 *Aliter gratia ob subreptionis vitium irrita redditur, etiam concessa motu proprio.*

58 *Impetrans Beneficium tamquam vacans in Curiá, exprimere tenetur legem fundationis excludentis quascumque reservationes.*

59 *Juri Patronorum Papa vel numquam, vel difficiliùs derogare solet, quando expressè voluntas Fundatoris resistit.*

60 *Gratiam subreptitiam reddit reticentia ejus, qua exposito, denegata, vel difficiliùs concessa fuisset.*

61 *Gratia subreptitia executioni demandari nequit.*

63 *Juspatronatus per transitum ad personas Ecclesiasticas fit Ecclesiasticum.*

64 *Ideòque subjacet Apostolicis reservationibus.*

65 *Non tamen derogat exemptioni reservationum, ex primævâ fundatione Beneficio quæsitæ.*

66 *Observantia restringitur ad casus, & actus, ex quibus efformatur.*

67 *Observantia ex Beneficii collationibus desumpta, spectanda est ad normam status, quem constituebant tales collationes.*

68 *Observantia contra legem fundationis, eximentem Beneficium ab Apostolicis reservationibus, non juvat, nisi probetur, à Papá illud, uti reservatum, conferri consuevisse.*

69 *Resignatio, & provisio Beneficii, nullá factá jurispatronatus laicalis mentione, non valet.*

70 *Ad statum Beneficii efformandum inepta est resignatio, & provisio, subreptionis vitio infecta*, & num. 81.

71 *Provisiones Apostolicæ non immutant statum Beneficii, neque Patrono præjudicant.*

72 *Provisio Apostolica ex causá resignationis Beneficii statum non immutat.*

73 *Manualis Beneficii status Apostolicâ provisione non mutatur.*

74 *Beneficii statum Papa alterare voluisse, non præsumitur.*

75 *Præsertim, quando ex fundationis instrumento constat de statu contrario.*

76 *Provisiones Apostolicæ, quoties clarum est fundationis instrumentum, adferri non possunt etiam pro interpretanda, aut declaranda qualitate Beneficii.*

77 *Nisi appareat voluntas Pontificis alterandi antiquum statum.*

79 *Veritati publici fundationis instrumenti præsumptiones cedere debent.*

82 *Beneficii statum efformare non valet neque resignatio, vitio subreptionis infecta, neque Patronorum consensus ei præstitus.*

83 *Manualitatis statum non mutat consensus à Patrona præstitus resignationi Rectoriæ, tamquam simplicis Beneficii.*

84 *Cappellaniæ etiam manuales Beneficia nuncupantur.*

85 *Sed an propriè Beneficia sint, disputant Doctores.*

86 *Conjectura elicita ex simplicibus enunciativis, neque semiplenam probationem constituunt.*

87 *Manualis Beneficii status quoties ex fundationis instrumento apparet, à Patronis immutari non potest.*

88 *Beneficii statum in ejus erectione constabilitum, Patroni mutare nequeunt.*

89 *Etiamsi id expressè agere velle profiteantur.*

90 *Et accedat consensus Episcopi.*

91 *Soli Summo Pontifici reservatum est Beneficii*

ſtatum, in ejus erectione conſtabilitum immutare.

92 *Patronis per enunciativas Beneficiorum ſtatum immutare non licet*, & num. 98.

93 *Probatio deprompta ex ſimplici enunciativâ, eſt ex ſuo genere imperfectiſſima.*

94 *Ad Beneficii novum ſtatum efformandum requiritur probatio undequaque concludens.*

95 *Beneficii ſtatus ex collatione, quæ liti cauſam dedit, induci non poteſt.*

96 *Ad Beneficii ſtatum efformandum requiritur pacifica proviſi poſſeſſio.*

97 *Appellatio, non obſtante quocumque temporis lapſu præſervat Patronorum jura.*

99 *Vis ſententiæ inſtitutionis Beneficii per appellationem ſuſpenditur.*

100 *Reipublicæ Senenſis liber ſtatus everſus fuit medio ſeculo ſextodecimo.*

101 *Proviſio Beneficii ab Epiſcopo facta tempore, quo Proceres Civitatis Patroni vexabantur publicis belli calamitatibus, novum ſtatum non inducit.*

102 *Sicuti, neque proviſio Beneficii effectum non ſortita.*

103 *Ultimum Beneficii ſtatum metiri non poſſumus ex proviſione, 150. annorum metam excedente.*

104 *Ultimus Beneficii ſtatus re adhuc integrâ, quoties exhibeatur publicum fundationis inſtrumentum, non attenditur.*

105 *Beneficii ſtatus talis præſumitur, qualis reperitur in ultimis vacationibus.*

106 *Præſumptio, quod Beneficii ſtatus talis ſit, qualis reperitur in ultimis vacationibus, cedere debet veritati.*

107 *Patronus, ſi re integrâ docere non poſſet de jure claro contra ultimum ſtatum, reparabilem jacturam faceret fructus juriſpatronatus.*

108 *Adverſus ultimum Beneficii ſtatum opponi nequit fundationis inſtrumentum, quoties res non ſit integra, & Patronus non ſit in causâ.*

109 *Ex proviſionibus non omninò claris, & aliquam exceptionem patientibus, nec centenaria, nec quævis alia præſcriptio elici poteſt.*

110 *Facultas amovendi Rectorem non amittitur per non uſum à Patronis, niſi illi ſuo jure uti volentes, prohibiti fuerint.*

111 *Beneficium manuale eſſe, & conferri debere Clericis, non repugnat.*

111 *Inſtitutio reſervata Epiſcopo, intelligenda eſt ſecundùm ſubjectam materiam, ità ut contineat quemcumque modum providendi.*

TAurellus Baculerius Notarius Senenſis, anno 1294. in quadam ſua domo, constructa in ſolo ſuo, fundavit pium Opus, inſtitutum pro Pauperibus excipiendis, quod, Hoſpitale Sanctæ Crucis, ſive S. Sepulchri nuncupavit, eidemque præeſſe voluit Rectorem, reſervato patronatu, ſive jure illum nominandi pro ſe, ſuiſque poſteris, & heredibus cum plenariâ, atque omnimodâ poteſtate de dicto jure diſponendi, voluitque, eumdem Rectorem nedum removeri poſſe arbitrio, & nutu ſuorum heredum, verùm prætereà diſpoſuit, quod perpetuis futuris temporibus nullo umquam colore, heredes, & ſucceſſores ſui impediri poſſent uſu dicti Juriſpatronatus, ideòque ſtatuit, quod Rector nominandus, eſſe deberet laicus, idemque poſſet, per quem, ſeù quos vellet, Miſſam, & Divina Officia celebrare, & hanc legem ab ipſo ſancitam facto, & exemplo ſuo in fundationis limine confirmavit; ſibi enim, quoad viveret, dictam Rectoriam reſervavit, conſentiente, omniaque approbante Renaldo, Senarum Epiſcopo, acceptante etiam legem liberè confirmandi Rectorem, ab illius heredibus, & Juriſpatronatus poſſeſſoribus poſtulatum, nominatum, poſitum, vel electum.

Defuncto Petro filio Taurelli, ceteriſque ſublatis Deſcendentibus maſculis, dictum Juſpatronatus devenit ad Alducciam, & Minocciam Sorores de Malavoltis, ac Fundatoris proneptes, quæ pro ſuo libito conſtituerunt, atque deputarunt dicti Hoſpitalis Rectores, ut conſtat ex ſeptem præſentationibus, incipientibus ab anno 1369., & deſinentibus in annum 1395., in quarum ultimâ nominarunt Arrigum pannorum tinctorem, & Biagiam, illius uxorem.

Alduccia, morti proxima, anno 1390., dicti Juriſpatronatus portionem, ad ipſam ſpectantem, reliquit alteri Hoſpitali Sanctæ Mariæ de Scala ejuſdem Civitatis Senenſis, ſororiſque exemplum ſecuta Minoccia, anno 1397. reliquam vocem donavit eidem Hoſpitali, reſervato ſibi, quoad viveret, Jure nominandi Rectorem, quo Jure uſa reperitur anno 1399., nominando Chriſtophorum Gari, Notarium Senenſem.

Mortuâ denique etiam Minocciâ, totum Juſpatronatus conſolidatum fuit in dicto Hoſpitali Sanctæ Mariæ de Scala, cujus Deputati uſi fuerunt Jure deputandi, atque nominandi Rectorem, & licèt ob pluses rerum viciſſitudines, quas plurium ſeculorum decurſus, & mutatio ipſa ſtatus Civitatis, & Reipublicæ Senenſis ſecum tulit, alterata aliquando, atque immutata videri potuerit illius forma, ſive Rectoriæ ſtatus, nihilominùs in dubium venire nequit, quin Jus nominandi Rectores incolume ſemper remanſerit apud dictos Deputatos, qui, cum Jure ſuo uti vellent occaſione vacationis, nuper ſecutæ per obitum Reverendiſſimi Sebaſtiani Periſſi, olim Nucerini, & deindè Groſſetani Epiſcopi, præſentarunt Dominum Fabium Marium Marionum, qui inſtitutionem petiit ab Ordinario Senen., ſed illâ ab eo denegatâ, verente forſan, dictam Rectoriam, uti vacantem per obitum præfati Epiſcopi, cadere ſub cenſurâ Apoſtolicarum reſervationum, Dominus Marionus, præmiſſis tribus interpolatis inſtantiis, provocavit ab illius denegatione, adiitque Signaturam.

Verumtamen, cum interim inſurrexiſſet D. Antonius Maria Franciſchinus, qui à Datariâ obtinuerat gratiam Apoſtolicam tamquam de reſer-

reservato, vigore specialis commissionis delegata fuit R. P. D. Aldrovando Causa tàm appellationis ab iostitutione, D. Mariono denegatâ, quàm etiam executionis Literarum Apostolicarum, à D. Francischino obtentarum; & re acriter coram eo discussâ, prodiit sententia declarans, illas esse exequendas; A qua licèt tàm D. Marionus, quàm DD. Deputati appellationem interposuerint, nihilominùs, antequam novam Judicii aleam subeant, placuit eisdem, à me exquirere, ut Judicium, sententiamque meam hac de re dicere velim, exemplo Dom. Francischini, qui longè sapientiorem, doctioremque virum, D. nempè meum Advocatum Sacripantem consuluit; Hic autem cum in suo Responso, pro veritate edito, censeat, potiora esse jura D. Francischini, D. Marionus illud mihi communicavit, atque examinanda proposuit dicti Responsi fundamenta.

Muneri itaque, quod mihi demandatum fuit, manum admovendo, summoperè urgere videbantur rationes, & fundamenta à præfato Domino luculenter deducta; Nam, licèt quæstio nulla sit, aut esse possit de existentiâ Jurispatronatus, cum illa perspicuè resultet ex Instrumento fundationis acceptato, atque approbato ab
1 Ordinario Senen., ex quo omnium supereminentem probationem in subjectâ materiâ resultare, docuerunt *Gonzol. ad regul. 8. Cancellar. Gloss. 18. num. 34., Lotter. de re benefic. lib. 2. quæst. 7. num. 27., Barbos. ad Concil. cap. 9. num. 1. sess. 25. de reformat., & de offic., & potestat. Episcop. allegat. 72. num. 21., & 22., D. Advocatus Pitonius discept. Eccles. 19. num. 2. discept. 22. num. 44., Rota decis. 68. numer. 1. part. 10., decis. 220. part. 11., & decis. 148. utrobique num. 4. part. 12. rec.*

Prout etiam, licèt ex eodem Instrumento evidens, & apertum fieri videatur, Juspatronatus, reservatum favore Fundatoris, ejusque heredum, & successorum, & quorumcumque, qui ab eis ullo umquam tempore causam habituri essent, nedum esse laicale, verùm etiam idem reservatum fuisse super mero Opere pio,
2 quod nec re, nec nomine Beneficiis Ecclesiasticis adnumerari poterat, cum ad illud nedum personæ laicæ, verùm etiam fœminæ nominatæ, ac præsentatæ fuerint, ut luculenter probatum fuit in informationibus D. mei Advocati Celli, distributis coram A.C. Aldrovando, adeò ut qualitas laicalis dicti pii Operis carentis omni notâ, & signo Beneficii Ecclesiastici, utpotè non dubia, agnita etiam fuerit à D. Advocato Sacripante, qui admisit, id verum esse, inspectâ primævâ origine dictæ Rectoriæ, seù Cappellaniæ.

Verùmtamen idem censens, tot seculorum decursu antiquam mutasse naturam, ait, dictam Rectoriam effectam esse Beneficium de Jurepa-
3 tronatus laicali, quod quidem non negat, exemptum esse à generalibus reservationibus, ratione mensium, vel aliâ simili de causâ inductis, sed
4 obnoxium remanere, inquit, reservationi, seù

veriùs consuetudini derogandi Juribus Patronorum ob vacationem in Curiâ; quotidiè enim Papam, derogando Juripatronatus, etiam laicali, hujusmodi Beneficia liberè conferre solere, firmat auctoritate *Staphilei de liter. grat., & Institut. titul. de mod., & form. providen. numer. 10., Mandos. de signatur. grat. in verbo derogationes Jurispatronatus, Paris. de resignat. lib. 2. quæst. 4. num. 44., & seqq., Covaruv. practicab. quæst. quæst. 36. num. 4., Lotter. de re benefic. lib. 2. quæst. 8. num. 98., Cardin. de Luc. de Jurepat. disc. 65. num. 39., Rota decis. 132. num. 19. eodem tract.*

Utramque verò assumpti partem, vacationem nempè in Curiâ, & mutationem hujus Rectoriæ de mero Opere pio, vel officio merè laicali consistente in administratione Hospitalis, mutatæ in verum Beneficium collativum in titulum, pluribus probare conatur; Nam, quod attinet ad vacationem in Curia, illam resultare, ait, tum ex promotione bon. mem. Reverendissimi Perissi ad Episcopatum, ex qua, indubium est, 5
resultare vacationem omnium Beneficiorum, à Promoto antea possessorum, quæ non solùm in 6
Curiâ, sed in ipso Consistorio Papæ vacare dicuntur, juxta regulam primam Cancellariæ, de qua *Mandos. in comment. ad eamdem quæst. 15. num. 5., Gonzal. ad regul. 8., Gloss. 11. numer. 35., Rota coram Card. Celso decis. 179. num. 3., coram Alexandro VIII. decis. 197. num. 20., in Salisburgen. Canonicatus coram Rondinino impress. apud Novar. decis. 14. num. 5., repetit. in recent. decis. 385. numer. 3., & seqq., confirmata decis. 518. num. 1. part. 19. in Cracovien. Archidioconatus de Zavicost. 2. Junii 1704. §. Justificatio autem cor. Caprara.*

Tum etiam magis specialiter provenire dicit ex Decreto, apponi solito in gratiâ retentionis Beneficiorum, concedi solitâ promotis ad Epis- 7
copatum, quod videlicet illa duret sub titulo Commendæ, donec Episcopus vivat, illoque defuncto, de iisdem Beneficiis nullus alius, præter Romanum Pontificem, disponere possit, de quo Decreto, ejusque viribus agunt *Simonet. de reservat. quæst. 27. num. 23., & seqq., Card. de Luca de Benefic. disc. 104. num. 5., disc. 109. sub num. 3. vers. ex tunc vacatio, Rota coram Coccino decis. 1488. num. 5., coram Card. Cerro decis. 951. num. 3., in rec. decis. 200. pariter num. 3., & decis. 247. numer. 1. part. 16., in Salisburgen. Præpositura 7. Junii 1621. coram Verospio, impress. penes Capon. discept. forens. 10. fol. 61., & in Lauden. Vicariæ 29. Martii 1694. §. Reservatio autem coram Caprara, in Cracovien. Archidiaconatus mox citatu §. Sive etiam coram eodem*, quod quidem Decretum, tamquam inseri 8
solitum omnibus similibus gratiis, in dubium venire nequit, quin adjectum fuerit illi concessæ bon. mem. Perissio.

Quod verò attinet ad mutationem status Rectoriæ, dicebatur, illius qualitatem, & naturam metiendam ampliùs non esse ex origine ejusdem, sed inspiciendum esse præsentem, & no-

vum ejus statum, juxta quem eâdem novâ inductâ formâ in Beneficium Ecclesiasticum, & collativum, legitimâ præscriptione transmutata videtur.

Qui sanè oovus status, primævâ Rectoriæ na-
9 turâ penitùs immutatâ, licèt illi imprimi potuisset solâ quadragenariâ præscriptione, per *sext. in cap. cum de Beneficio 5., ibique Gloss. in verb. legitima de Præben. in 6., Barbos. in cap. consultationibus num. 7. de Jurepatr., Marescott. var. resolut. lib. 1. cap. 55. num. 67., & seqq., Adden. ad Gregor. decis. 77. num. 12. vers. prædictis est conformis, Cardin. de Luca de Benefic. disc. 14. nu. 14., & disc. 27. numer. 18., Rosa de execut. liter. Apostolic. part. 1. cap. 6. num. 108., & seqq., Adden. ad Pamphil. decis. 539. vers. limitatur quando, Rota coram Buratto decis. 636. num. 1., ibique Adden. in Barchinonen. Parochialis del Prat. 2. Decembris 1695. §. Expediti ab inspectionibus coram Ursino, in Cracovien. Archidiaconatus 19. Aprilis §. Prout, & 26. Junii 1697. §. Tum quia coram Reverendissimo Molines Decano*, in casu nostro induci videbatur immemorabilis, seù centenaria, & plusquam centenaria observantia, elicita ex provisionibus, atque collationibus præcedentibus.

Anno enim 1655. boo. mem. Episcopus Perissius provisus fuit de Rectoriâ, tamquam de Beneficio collativo, ut patet ex Literis Apostolicis, illius favore expeditis, sub illis verbis = *Cum itaque postmodum perpetuum simplex Beneficium Ecclesiasticum sub invocatione S. Crucis vacaverit &c., Nos Tibi Beneficium prædictum Apostolicâ auctoritate conferimus.* =

Nec officit, immò verò assumptum potiùs confirmat, quod dicta provisio emanaverit vi-
10 gore resignationis à Baldo factæ Perissio, quia, cum eadem, ad normam Gregorianæ constitutionis, solemuiter, & frequenti Populo publicata fuerit, præsumitur juxta finem volitum à Legislatore, dictam resignationem, utpotè no-
11 toriam effectam, innotuisse etiam DD. Deputatis S. Mariæ ad Scalam, qui si spatio longissimi temporis postea elapsi dictam resignationem
12 oon impugnarunt, illam approbasse censentur, ut ratiocinatur *Rota in Mediolanen. Prioratus 11. Decemb. 1699. §. 10. cor. R̃mo Molines Decano, confirmata 25. Junii 1700. §. In jure, & §. Superest cor. Ansaldo.*

Exuberaret præsumpta ista approbatio dicti status; At illi superadditur expressa ejusdem agnitio facta à DD. Deputatis, qui requisiti pro consensu præstando dictæ renunciationi, convocatâ Congregatione, ità deliberarunt = *Fatta proposta dal Signor Rettore, che il Rev. D. Bartolomeo Baldi intende renunciare a favore del Rev. Bastiano Perissi il Beneficio semplice sotto il titolo di Santa Croce, ò Spedale di Torello, del quale hà il Juspatronato questo Spedale con Pensione di Scudi diciotto d'oro &c., è che perciò ne faceva istanza al Capitolo per il consenso; Onde avuto discorso &c., deliberorno, che il detto Rettore abbia facoltà di consentire a tal rinuncia &c.* = Quem consensum reverâ ille præstitit. Hoc autem consensu præstito Resignationi, in qua cootroversa Rectoria denominabatur Benefi- 13
cium collativum in titulum, negari nequit, quin resultet ultimus status afficiens Deputatos, atque Hospitale S. Mariæ Scalarum, ex regula *Textus in cap. 21. de regul. jur. in 6.*, quam in nostris terminis sequitur *Rota decis. 336. num. 22. part. 5., coram Priolo decis. 115. numer. 32., in dicta Mediolanen. Prioratus §. 9. coram Reverendissimo Decano, & §. Quid plus coram Ansaldo.*

Statui constabilito in hujusmodi provisione Rectoriæ, tamquam de Beneficio collativo, factâ auctoritate Apostolicâ, consonat præcedens status desumptus à vacatione anni 1625., in qua eadem ab Ordinario collata fuit Bartholomæo Baldo uti simplex Beneficium liberæ collationis, quam collationem impugnavit quidem Congregatio Deputatorum, utpotè factam tamquam de libero Beneficio, substinens, obnoxiam esse Juripatronatus ipsius favore reservato, sed agnovit, quod esset simplex Beneficium, solitum conferri in titulum, ideòque quæstio, quæ occasione dictæ collationis agitata fuit ioter Ordinarium, & Congregationem Deputatorum, non versabatur amplius super qualitate Rectoriæ, an scilicet censeoda esset merum Opus pium profanum, minimè conferri solitum io titulum, sed solummodò disceptabatur de libertate Beneficii, quæ canonizata fuit Decreto Vicarii Generalis, fundato in aliis similibus collationibus ejusdem Beneficii, factis uti de libero.

Denique, memoriâ repetendo alias antiquiores Rectoriæ provisiones, occurrere dicebatur illa secuta anno 1554., in qua licèt non legatur expressus titulus Beneficii Ecclesiastici, nihilominùs ille implicitè resultare dicebatur ex renunciatione, & collatione Ecclesiæ sinè Cura,
& Hospitalis, qui providendi modus, tamquam 14
conveniens Beneficio Ecclesiastico, repugnabat simplici Rectoriæ, sive Operi merè laicali, consistenti in mera administratione, per ea, quæ tradit *Abbas cons. 47. num. 1. lib. 2., Sarnen. in regul. de annal. quæst. 20., Lotter. de re benefic. lib. 1. quæst. 6. sub num. 34., & seqq., Rota decis. 254. sub num. 3. vers. exclusa autem collatione, part. 2. rec.*

Plura his adijci posse dicebantur, apertè confirmantia, Rectoriam, de qua agitur, primævâ mutatâ naturâ, effectam fuisse verum Beneficium Ecclesiasticum, ideòque in dubium ampliùs venire ooo posse, iu hodiernâ illius collatione atten-
dendum esse statum, illi impressum legitimâ 15
præscriptione, absque eo quod recurri amplius possit ad primævum statum desumptum ex Instrumento fundationis, & erectionis dictæ Rectoriæ, quia ad illum penitùs intervertendum, in casu nostro concurrebat nedum quadragenaria, sed centeoaria, atque immemorabilis præ-
scriptio, cujus virtute allegari poterat quilibet 16
novus titulus, novæ videlicet erectionis Rectoriæ in Beneficium Ecclesiasticum, factæ auctori-

tate

tate Apostolicâ, & de consensu Patronorum;
Hanc enim vim inesse immemorabili, tradiderunt
Gabriel. de præscript. conclus. 1. numer. 44.,
Gonzal. ad regul. 8. Cancellar. Gloss. 18. num. 45.,
& Gloss. 33. num. 4., Rota coram Verallo decis.
376. part. 2., coram Buratto decis. 673. numer. 5.,
coram Card. Celso decis. 32. num. 6., coram Emerix.
jun. decis. 33. num. 2., decis. 198. num. 3., in
recent. decis. 614. num. 1. part. 2., & decis. 115.
num. 7. part. 14.; Immemorabili verò æquipa-
17 rari centenariam, statuitur in cap. Cum in Tua
30. de Decim., & in leg. si quis diuturno ff. si ser-
vitus vindicetur, Rota decis. 150. nu. 4., & 5. part.
5., decis. 574. num. 10. part. 18.

Nec dictæ immemorabilis, seù centenariæ
præscriptionis vis impugnari poterat prætextu
ignorantiæ Patronorum, aut defectus potesta-
tis immutandi naturam, & statum Beneficio-
rum, ab eorum Fundatoribus constitutum, quâ
tàm Patrui, quàm Episcopi carere dicuntur;
quia, quod attinet ad scientiam Patronorum,
hæc clarè elicitur ex duabus postremis collatio-
18 nibus, & prætereà eadem allegari nequit ad-
versus immemorabilem, & centenariam præ-
scriptionem, Roland. cons. 59. num. 16. 18., & per
tot. lib. 4., Thesaur. quæst. forens. cap. 40. num.
10., & seq. lib. 4., Castill. contr. jur. lib. 6. cap.
25. num. 1., Mans. consult. 391. numer. 32., &
seqq., latè Rota in Romana augumenti dotis, &
legatorum 4. Martii 1695. §. Sed cum centenaria
coram meo Priolo; Prout etiam ea vis inest hu-
19 jusmodi præscriptionibus, ut actus semper le-
gitimè gestus præsumatur, ideòque impugnari
20 nequeat ex defectu potestatis, Rota decis. 254. nu.
10. part. 3. divers., in rec. decis. 312. num. 4. part.
1., ac decis. 218. nu. 51. part. 6., decis. 647. num.
6., & 7. part. 18., in Barchinonen. hebdomada-
riæ majoris de Palau Tordera 1. Junii 1696. §.
His autem præpositis, confirmatu 22. Marti 1696.
§. Ex dicta cor. Ursino.

Quæ sanè omnia certè exuberare videbantur
pro imprimendo novo statu controversæ Recto-
riæ, vel saltem satis certè erant pro firmando
ultimo statu, in hujusmodi controversiis atten-
dendo, juxta exadverso firmata.

Libuit lato calamo referre omnia fundamen-
ta deducta in dicto Responso pro constituendâ
naturâ, & firmando statu hujus Rectoriæ; quia
tota hodiernæ quæstionis resolutio ab eo depen-
dere videtur: nam, si ob rationes, uberrimè ex-
pensas à D. meo Advocato Sacripante, adeò
primæva natura, & status Rectoriæ immutatus
fuerit, ut non solùm adnumeranda sit Benefi-
cio Ecclesiastico, verùm prætereà Juspatrona-
tus laicale, super eâ reservatum, effectum fuerit
obnoxium reservationibus Apostolicis, gratia,
obtenta à Dom. Francischino, sustinenda certè
erit; Eidem enim suffragabitur novus iste Re-
ctoriæ status, legitimè præscriptus, vel saltem
21 proderit ultimus illius status; Contra verò, si
Rectoriæ status nullo pacto alteratus reperiatur,
vel, si aliquam passa fuit mutationem; nihilo-
minùs Juspatronatus, super eâ competens, re-
mansit immune à reservationibus Apostolicis,
eadem adjudicanda erit D. Mariono, utpotè
præsentato à DD. Deputatis, penes quos residet 22
Juspatronatus, sive exercitium Juris ad illam no-
minandi, Rota in Lucana Beneficii 7. Maii, &
5. Julii 1694. utrobique §. final. coram Reveren-
dissimo Molines Decano, in Melevitana Jurispa-
tronatus 5. Junii 1697. §. Cum enim coram eo-
dem; Ipsis enim, pro excludendo proviso Apo-
stolico, impediendâque executione gratiæ inni- 23
xæ reservationi, sufficit quoquo modo dubiam
reddere comprehensionem Beneficii sub præten-
sa reservatione, Gonzal. ad regul. 8. Cancellar. §.
7. probem. num. 216., Rota coram Cavaler. decis.
597. num. 1., coram Dunoz. jun. decis. 769. num.
3. vers. Quæ omnia, in rec. decis. 327. numer. 2.
part. 15., in Parmen. Jurispatronatus coram Scot-
to, impress. ad D. Advocat. Pitonium discept. 25.
num. 40.; Subdens rationem, desumptam ex
eo, quod reservatio, tamquam fundamentum 24
gratiæ, sit concludenter justificanda, & firma-
vit Garz. de Benefic. part. 6. cap. 3. numer. 10. &
seqq.

Quamobrem assumendo examen rationum,
quibus in Responso edito favore D. Francischi-
ni probari contenditur, Rectoriam hanc de me-
ro Opere pio laicali, & profano manualiter ar-
bitrio Patronorum conferri solito, transmuta-
tam fuisse in Beneficium Ecclesiasticum, licèt
eædem primo aspectu maximi momenti esse vi-
deantur, nihilominùs assumptum istud vel con-
cludenter non probant, vel saltem non evin-
cunt, quod nova forma vigore subsecutæ ob-
servantiæ impressa Rectoriæ, illam subjectam
quoque reddiderit reservationibus Apostoli-
cis, quod satis esset D. Mariano ad effectum
consequendi adjudicationem, sive institutio-
nem.

Et quidem Rectoriam, non attentâ acciden-
tali aliquâ ipsius mutatione, remansisse, & ho-
die dum remanere exemptam à reservationibus
Apostolicis, perspicuum fit ex eo, quod eadem 25
sit de Jurepatronatu laicali, quod reservationi-
bus obnoxium non est, Garz. de Benefic. part. 5.
cap. 1. num. 571., Gonzal. ad regul. 8. Gloss. 9.
§. 1. num. 68., Card. de Luca de Beneficiis disc. 12.
sub num. 8., & disc. 33. num. 4., Rota coram E-
merix. decis. 369. num. 5., in Vergellen. Plebaniæ
6. Martii 1690. §. Quæ certius coram Reveren-
dissimo d' Hervault Archiepiscopo Turonen., in
dicta Parmen. Jurispatronatus coram Scotto, im-
press. apud D. Advocatum Pitonium discept. 25.
num. 4., confirmata 16. Januarii 1702. §. Siqui-
dem pro totali cor. Ansaldo, & 27. Junii 1703.
§. Quod enim attinet cum seq. coram Reverendis-
simo Molines Decano, etiamsi agatur de omnium
majore reservatione, de qua in celebri Decre- 26
tali Clementis IV., à Bonifacio VIII. inserta cor-
pori juris, atque relata in cap. 2. de Præben. in
6., in qua Summus Pontifex, redigendo in le-
gem scriptam antiquam consuetudinem, juxta
quam Summi Pontifices Beneficia omnia, in
Romanâ Curiâ vacantia, conferre consueve-
rant;

rant; haud tamen derogavit Juribus Patrono-
rum laicorum, ut docuit Gloss. in dicta cap. 2.
verbo Collatio, Card. de Luca de Jurepatr. disc.
65. num. 24.

Nec est cur objiciatur notorius, & inconcussus
27 stylus Datariæ conferendi istiusmodi Beneficia
vacantia in Romanâ Curiâ, quoties agitur de
jurepatronatu laicali privatorum Patronorum,
quorum juribus Summus Pontifex passim dero-
gare solet, de quo stylo testatur Card. de Lu-
ca de jurepatr. disc. 74. num. 5. supplem. part. 4.,
aliique allegati in objecto, quia, tametsi verus
sit hujusmodi stylus, & quotidianâ praxi reci-
28 piatur, nihilominùs verum etiam est, Patronos
posse Beneficia, ab ipsis fundata, eximere ab
ista speciali, ceterisque magis privilegiata reser-
vatione; Possunt namque in limine fundationis
29 apponere quascumque conditiones, etiamsi ad-
versentur dispositioni juris communis, dum-
30 modò tamen turpes non sint, aut naturâ impos-
sibiles, vel, uti contra substantiam jurispatrona-
tus, & Beneficii, penitus non improbentur, cap.
Praeterea il 2. de jurepatr., Rota coram Buratto
decis. 21. num. 2., & 3., coram Roxos decis. 274.
num. 4., & 5., decis. 294. nu. 19., & 20., ple-
nissimè in una Romana jurispatronatus coram Sa-
crata apud Vivian. part. 1. lib. 3. cap. 9. num. 56.,
31 eædemque religiose servandæ sunt, nulloque
pacto alterari deinceps possunt, Canon. decernimus
caus. 16. quæst. 7., & cap. Illud in fine, ubi Glossa,
& Doctores de jurepatr., Soccin. cons. 1. num. 4.
lib. 3., Lambertin. de jurepatr. lib. 1. part. 1. quæst.
9. art. 1. num. 109., Didac. Perez. in ordin. reg.
lib. 1. tit. 6. pag. 147. col. 1., Card. de Luc. de jure-
patr. disc. 65. num. 40., Rota decis. 442. num. 2.
part. 3. divers., Vivian. de jurepatr. part. 1. lib. 3.
cap. 8. num. 8., & in fine Rot. decis. 157. num. 8.
part. 7. rec.; Cum autem de jure turpe non sit,
32 nec substantiæ jurispatronatus repugnet, quod
eximatur à reservationibus, immò verò condi-
33 tio illarum exclusiva conformis potius sit natu-
rali statui Beneficiorum, Rota in Parmen. Bene-
ficii 27. Junii 1703. §. Quoniam sivè coram
Molines Decano, nihil proponitur, cur Patro-
34 nus in limine fundationis Beneficium eximere
nequeat à majori illâ reservatione, clausâ in
corpore juris, atque inductâ ob vacationem in
Curiâ, Card. de Luca de Benefic. disc. 6. ante nu-
merum 10. vers. Quo verò, & de jurepatr. disc.
65. num. 24., Rota coram Royas decis. 294. nu. 1.
18., & 19., decis. 372. num. 4. part. 17., decis.
159. num. 2. part. 18., Rota in Romana Clerica-
tus, seù Beneficiatus S. Laurentii in Damaso
coram Molines Decano, impress. apud Antonell. de
jurib., & onerib. Cleric. decis. 44. nu. 13., D. Ad-
vocatus Pitonius discept. 25. num. 7.

Sacri enim Canones noluerunt Fidelium ani-
35 mos abducere à piis operibus, sed, relaxato ju-
ris rigore, eosdem alliciendos esse, censueve-
runt, indulgendo, ut Beneficiis, fundatis ex
pecuniis, & Bonis propriis, hujusmodi condi-
tionem adponere possent, Card. de Luca de ju-
repatr. disc. 20. num. 15., disc. 65. num. 40., disc.
68. num. 9., & 10., disc. 93. sub num. 8., Lotter.
de re benefic. lib. 1. quæst. 34. num. 17., Vivian. de
jurepatr. lib. 4. cap. 9. sub num. 56., D. Advoca-
tus Pitonius d. discept. 25. num. 9., in Tirasonen.
Prioratus 19. Novembris 1691. coram Decano
impress. post d. discept. num. 35., & seqq.; Di-
ctaque conditio religiosè servanda erit, non so- 36
lum, quando expressè fundationi inserta reperi-
tur, verùm etiam, quando tacitè, & ex verbis
æquipollentibus expressis, aut conjecturis judi-
cantis animus inducitur ad censendum, Fun-
datorem noluisse, Beneficium, à se erectum,
subjici reservationibus Apostolicis, ut tradunt
mox citati Doctores, &, relatis concordanti-
bus, firmavit Rota in una Parmen. Beneficii cor.
Scotto §. final. impress. post d. discept. 25. D. Ad-
vocati Pitoni, qui idem firmat num. 27., confir-
mata 27. Junii 1703. §. Quoniam sivè Beneficium
coram Molines Decano.

Fundatorem verò controversæ Rectoriæ vo-
luisse quamcumque reservationem penitus ex-
cludere, evidens, & apertum sit: tùm inspe-
ctâ substantiâ pii Operis, ab ipso fundati, tùm
etiam perpensis verbis, quibus mentem suam
explicavit; Ille enim professus fuit, nolle eri-
gere Beneficium Ecclesiasticum, in verum titu-
lum conferendum, sed fundare merum Opus
pium, nuncupatum Rectoria, primariò ordina-
ta pro administratione Hospitalis, ab ipso insti-
tuti, tributâ Patronis plenariâ facultate pro li-
bito amovendi Rectorem à d. administratione;
Quæ pia Opera, Ecclesiastici Beneficii titulo pe- 37
nitus destituta, certi juris est, exempta esse à
quacumque reservatione, sivè ratione mensis
Apostolici, sivè etiam vacationis in Curia, ex
Gloss. in Clemen. unic. verb. revocari in fine vers.
ob hanc causam de supplen. neglig. Prælator., tra-
dunt Felin. in cap. per tuas num. 4. circa fin. de
majorit, & obed., Calderin. cons. 26. de Præ-
ben., Eneas de Falconibus de reservat quæst. 3. n.
25., Lap. allegat. 26. n. 3. usque ad finem, Gon-
zal. ad regul. 8. Cancellar. Gloss. 5. §. 6. num. 9.
cum pluribus seqq., Lora de anniversar., & Cap-
pellan. lib. 2. cap. 6. num. 5., & 6., Card. de Lu-
ca de benefic. disc. 97. num. 20., Rota coram Bu-
ratto decis. 114. num. 1., & seqq., coram Cocci-
no decis. 1061. num. 14., & decis. 739. num. 7.
part. 1. divers., in Neapolitana, seù Tranen.
Præceptoriæ 3. Martii 1698. §. Quoniam, confir-
mata 23. Junii 1698. §. Certum coram Molines
Decano; & in hoc nobiscum convenit Domi-
nus etiam Advocatus Sacripantes, ideòque in
re clarâ, atque ex adverso non impugnatâ, super-
fluo parcam labori.

Naturæ Operis pii, de quo agitur, consonat
etiam tenor fundationis: Voluit enim illius
Institutor = Quod numquam posset aliquo jure, vel
causâ submitti, concedi, uniri, ordinari, com-
mendari, vel dari alicui personæ, vel personis
Ecclesiasticis, vel Secularibus, Ordini, Uni-
versitati, Ecclesiæ, Collegio, seù loco &c. Et
quod juspatronatus plenum, & liberum semper
habeam, & habeant filii, & heredes, & descen-
den-

dentes, & posteri indè, & in eo, & pro eo, & mihi recipienti pro me, & N. sit semper salvum, & reservatum, lapsu temporis, aut jure aliquo non obstante, & cui, seù quibus, & quomodo concederem in futurum, & quod ipsum juspatronatus possim liberè dare, relinquere, tollere, & concedere cui, & quibus, & sicut vellem, & indè ordinare, disponere, & facere totum, & quidquid mihi pro ipsa Domo, & Hospitali utilius videretur, & quod huic juri, & ordinationi renunciari non possit, nec possit aliquo modo tolli, & quod mihi, & ipsis filiis, & heredibus, descendentibus, & posteris meis, seù cui, vel quibus concederem deinceps, sit licitum, & liberum, & plenam habeam facultatem, & auctoritatem, & habeant ipsi filii mei, posteri, descendentes, seù cui, ut dictum est, concederem potestatem nominandi, postulandi, repræsentandi, eligendi, habendi, petendi, & ordinandi ibi, & in eo, & pro ipso Hospitali, & removendi, & tollendi semel, & pluries sicut, quando, & quomodo mihi, dum vixero, & ipsis post mortem meam, pro ipso Hospitali utile videbitur, aut fuerit apportunum. & quod in ipso Hospitali, seu ibi Rector aliter non sit, nec ponatur, aut modo aliqua ordinetur, & si aliter fieret, non valeat, & quod D. Episcopus Senensis, taliter postulatum, nominatum, præsentatum, positum, vel electum, possit, & debeat liberè confirmare in Rectorem, & pro Rectore d. Hospitalis, & licentiam concedere ministrandi. Item, quod in Oratorio d. Hospitalis possim, dum vixero, & possit, qui Rector fuerit ipsius Hospitalis, ut dictum est, ordinatus, & confirmatus post mortem meam, & possint præfati filii, & heredes descendentes, & posteri, seù cui, vel quibus concederem, liberè Missam, & Divina Officia per quem, seu quos voluero, seu voluerint, ipsi facere celebrari =, pluraque subierit, ex quibus evidens, & apertum fit, Fundatorem voluisse, plenum, & liberum exercitium juris nominandi ad d. Rectoriam, ad heredes, & successores suos quoscumque perpetuò pertinere.

His autem ex verbis evidens, & apertum fit,
38 quod, tametsi ageretur de jurepatronatus constituto super vero Beneficio Ecclesiastico, nihilominus Testator noluisset, idem nulli obnoxium esse reservationi; Nam, si adeò inculcatis verbis voluit semper, & quandocumque præsentationem, & nominationem ad Rectoriam pertinere ad successores suos, si voluit, *quod iidem juspatronatus plenum, & liberum semper habeant*, si cavit, quod eisdem obesse non posset negligentia in præsentando, &, non attento quocumque lapsu temporis, statuit, *quod eis sit semper salvum, & reservatum, lapsu temporis, aut jure aliquo non obstante, & cui, seu quibus, & quo modo concedere rem in futurum*, subdendo, *quod huic juri, & ordinationi renunciari non possit, nec possit aliquo modo tolli*, & denique, omissis aliis efficacissimis, atque effrænatis clausulis præseferentibus omnimodæ potestatis reservationem factam favore Patronorum, adjecit declarationem illam, *quod in ipso Hospitali, seu ibi Rector aliter non sit, nec ponatur, aut modo aliquo ordinetur*; Et si aliter fieret, non valeat, ubique protestando hanc legem, in limine fundationis ab ipso sancitam, servari velle perpetuis futuris temporibus, & quotiescumque vacationis casus contigisset, profectò Rectoria hæc, tametsi esset verum Beneficium, subjici numquam posset reservationibus Apostolicis.

Nam, si sub illarum censurâ ullo umquam tempore caderet, jam contra expressam Fundatoris voluntatem conferretur formà, & modo diverso ab illo, qui fuit ab eo constitutus, &, exclusis nominatis, & præsentatis à Patronis, admitterentur provisi Apostolici, frustra Fundatore præcipiente, quod provisio, aliter facta, irrita sit, & invalida; Id autem nemo non videt, quantum repugnet menti Sacrorum Canonum, ubique sancientium, conditiones adpositas fundationibus, religiosè servandas esse, atque
indulgentium, adjici pacta juris, etiam disposi- 39
tioni contraria, nè scilicet, ut jam diximus, fideles abducantur à Beneficiorum, & piorum Operum fundationibus, si, facto loco regulis reservatoriis, & adempto Patronis exercitio juris nominandi, conferrentur aliis personis, quàm
illis, quibus Fundatores heredes, & successo- 40
res suos gratificari posse, voluerunt, ut benè pro istiusmodi reservationibus excludendis ponderant *Card. de Luca de Benefic. disc.6. num.10., de jurepatr. disc.65. num.40., Rota coram Royas decis.274. num.8., & 9., & decis.293. num.1., 18., & 19., coram Dunozett. jun. decis.769. num.3., & seqq, & num.15., in rec. decis.157. nu.8. part.7., decis.327. nu.3., & seqq. part.15., decis.242. num.1., & seqq., & decis.476. nu.1., & seqq. part.19., in Valentina Beneficii 8. Februarii 1683. §. Frustra objiciebatur coram Herwault. Archiepiscopo Turonen., in Civitatis Castelli Canonicatus Pœnitentiarii 1. Decembris 1684., & 4. Maii 1685. coram Card. Matthejo, in una Urbanien. Archipresbyteratus coram Ansaldo, inter ejus impressas decis.9. num.28., D. Advocatus Pitonius d. discept.25. num.13., Rota in d. Parmen. Beneficii coram Scotto post d. discept. sub num.48., & seqq. usque ad finem, confirmata 16. Januarii sequentis anni coram Ansaldo §. Applicando igitur cum seqq., & in una Gerunden. Beneficii 12. Junii 1701. §. Responsum coram Molines Decano*, apud quos Auctores, & Sacræ Rotæ decisiones, verba longè magis remissa, & clausulæ longè minùs efficaces nostris, sufficientes reputatæ fuerunt pro excludendis reservationibus: Nam, ut benè ponderavit *Rota in d. Parmen. Beneficii coram Ansaldo §. Evi-*
dentius, cum nulla certa forma hac in re à jure 41
constituta fuerit, satis est, quoquomodo ex dispositis à Fundatore elucescere, ipsum noluisse, Beneficium, à sè erectum, subjici reservationibus.

Nec officit, quod pleræque ex mox allegatis auctoritatibus loquantur de minùs privilegiatâ reservatione ratione mensium, non autem de illâ majori, & clausâ in corpore juris, quia *Card. de Luca, & Rota cor. Royas, & part.*

17., &

17., & 18. *rec.*, expressè considerant legem
in limine fundationis à Testatore adpositam ad
effectum excludendi reservationem ob vacatio-
nem in Curia, prout etiam plures aliæ auctori-
42 tates, licet agant de reservatione inducta ex re-
gulà mensium, nihilominus indifferenter lo-
quuntur de quacumque reservatione, & casu,
quo læderetur jus Patronorum, & contingeret,
Beneficium provideri modo diverso ab illo, à
Testatore præscripto, ut perspici potest ex dictis
decisionibus editis *in Civitatis Castelli Canoni-
catus Pœnitentiarii, in Urbanien. Archipresby-
teratus, ac Parmen. Beneficii*, & de reservatio-
43 ne clausà in corpore juris expressè loquuntur *in
d. Romana Clericatus, seu Beneficiatus S. Lau-
rentii in Damaso, & D. Advocatus Pitonius d.
discept.25. num.7.*, & suffragatur ratio, quà
moventur auctoritates omnes mox allegatæ,
quod nempè, ut inquit *Rota in d. Parmen. Ju-
rispatronatus §. Altera verò regula coram An-
44 saldo*, reservationes reputatæ semper fuerint in
jure odiosæ, &, quatenus fieri valeat, effugiendæ,
45 quodque fideles retrahendi non sint à piis fun-
dationibus metu, nè pia Opera, ab ipsis institu-
ta, aliquando incidant sub reservationes Apo-
stolicas; Quæ rationes procul dubio compre-
hendunt etiam reservationem provenientem à
vacatione in Curià.

Nilque turbat, quod Rectoria, de qua agi-
tur, fundata reperiatur sub finem decimi tertii se-
culi, anno nempè 1294., quo tempore fortè
adhuc inducta videri non poterat d. reservatio
ob vacationem in Curia, quia Bonifacius VIII.,
46 Auctor sexti Decretalium, nondum illam pro-
mulgasse poterat cum ad Summi Pontificatus
apicem evectus legatur 9. Kal. Januarii 1294.;
Minùs verò tunc temporis adesse dici poterat re-
servatio vigore *extravagantis ad regimen*, sub
cuius censura propriè d. Rectoria cadere dicitur,
cum *d. extravagantis* Auctor fuerit Benedictus
XII., qui floruit sub initium decimi quarti se-
47 culi, ex quo inferebatur, Fundatorem Recto-
riæ prævidere non potuisse hujusmodi reserva-
tiones, proindeque neque etiam cogitare de illis
48 excludendis, cum voluntas numquam feratur
ad incognita.

Quia, quod attinet ad reservationem ob mor-
tem in Curià, de qua *in cap.2. de Praeben. in 6.*,
dicere possemus, illam jam tempore funda-
tionis d. Rectoriæ invaluisse; Quippe Clemens
IV., Auctor d. Decretalis, pluribus annis ante
creatus fuerat Summus Pontifex, inque eà pro-
49 fitetur, in legem scriptam redigere antiquam
consuetudinem, Romanis Pontificibus reservan-
tem Beneficia vacantia in Curia: Verùm, ut-
cumque res se habuerit, cum in casu nostro
constet de non dubia Fundatoris voluntate exi-
50 mendi d. Rectoriam à quibuscumque reservatio-
nibus, in limine fundationis cavendo, atque
constituendo, quod illa conferenda perpetuò
esset personis, à Patronis nominandis, quod nul-
lo juris prætextu huic dispositioni derogari pos-
51 set, quod Patroni legi, à Fundatore stabilitæ,
renunciare non possent, quodque demum pro-
visio, aliter facta, irrita ipso jure esset, parùm
refert, an Decretales, & regulæ, sancientes re-
servationem, præcesserint, vel subsecutæ fue-
rint: Nam, cum Fundatoris dispositio incompa- 52
tibilis dignoscatur cum reservationibus, quæ
quandocumque, & quomodocumque induci
potuissent, Papa illas promulgando, numquam
sub eisdem comprehendere voluisse, præsumitur,
Beneficia contra expressam voluntatem Funda-
torum, ut, huic objecto occurrendo, firmat
*D. Pitonius d. discept.25. nu.13., & seqq., Rota
in Parmen. Beneficii impress. apud eumdem §. Pe-
nult., & final. coram Scotto, cui adhæsit altera
decisio confirmatoria 16. Januarii 1702. §. Ap-
plicando igitur cum seq. cor. Ansaldo.*
Hæc igitur cum ità se habeant, & ex his omni-
bus constet, controversam Rectoriam numquam
amisisse naturam jurispatronatus laicalis, idem-
que ex voluntate Fundatoris exemptum reman-
sisse ab omnibus reservationibus Apostolicis,
evidens proinde, & apertum sit, gratiam Apo-
stolicam, à Francischino obtentam, uti de Be-
neficio libero, & reservato ob vacationem in
Curia, nullo pacto sustineri posse: Nam, licèt
amplissima sit Summi Pontificis potestas in Be- 53
neficialibus, eaque extendatur etiam ad provi-
dendum de Beneficiis de jurepatronatus laico- 54
rum, invitis, & reluctantibus Patronis laicis, ni-
hilominùs, si D. Francischinus Summo Pontifici
narrasset qualitatem Beneficii, illudque minimè
impetrasset, uti de libera collatione, & Sedi
Apostolicæ reservatum ob vacationem in Curia,
Summus Pontifex nullo modo, vel saltem diffi-
cilius gratiam concessisset; Impetrantem enim
ab hujusmodi qualitatis jurispatronatus laicalis 55
expressione non eximebat notorius stylus dero-
gandi juri Patronorum, eò quod ageretur de
Beneficio vacante in Curia; Quia, cum hoc etiam 56
casu Summus Pontifex procedat per viam dero-
gationis jurispatronatus, requirebatur expressa
illius mentio, cum expressa pariter, atque in-
dividuali derogatione, nè gratia, uti vitio su-
breptionis infecta, irrita redderetur, tametsi es- 57
set motu proprio, *Rota in d. Romana Clerica-
tus, seu Beneficiatus S. Laurentii in Damaso
apud Antonell. de jurib., & onerib. Cleric. de-
cis.44. per tot., & præsertim num.9., & seqq.*

Immò verò in casu nostro non solùm expri-
menda erat qualitas patronalis, ut illi derogare
posset, verum præterea Summo Pontifici narrare 58
oportebat legem fundationis excludentis omnes,
& quascumque reservationes, cum certi juris sit,
illum vel numquam, vel difficiliùs derogare 59
juri Patronorum, quando expressè resistit vo-
luntas Fundatoris; Ideòque reticentia qualita-
tis, quà expositâ, impetrans vel nullo pacto, 60
vel difficilius gratiam consecutus fuisset, efficit,
quod eadem, uti infecta vitio subreptionis,
executioni demandari non valeat, *cap. super his*, 61
*ubi Gloss. vers. dedissemus de rescript., Felin. in
cap. ad aures sub num.4. de rescriptis, Amyden.
de styl. Datar. cap.15. §.15. num.118., Rota de-
cis.372. num.6. part.17., & decis.731. num.7.
part.18.*, & optimè in nostris terminis notavit
Rota

Rota in Valentina Beneficii 8. *Februarii* 1583.
§. finali coram Hervault, ubi ait, cum Benefi-
cia subjaceant reservationibus cum suis qualitati-
bus, Pontifici exprimenda erat istiusmodi qua-
litas, quæ illum difficiliorem reddidisset in con-
cessione gratiæ, *Rota in d. Civitatis Castelli*
Canonicatus Pœnitentiarii 1. *Decembris* 1684.
§. Perpensum, *&* 4. *Maii* 1685. *§. Primo coram*
Card. Matthejo.

Hinc superfluum videri posset inquirere, an
vigore antiquarum collationum, quas superio-
ribus locis retulimus, Rectoria, amisso statu
manualitatis, effecta fuerit Beneficium Eccle-
siasticum, quia, cum eadem obnoxia semper re-
manserit Juripatronatus laicali, reliquæ illius
mutationes locum minimè fecerunt reservatio-
62 nibus, quibus expressè resistebat lex, & pro-
hibitio Fundatoris, præcipientis, quod nomina-
tus à Patronis, illam obtinere debeat, *& Rector*
aliter non fit, *nec ponatur*, *aut modo aliquo or-*
dinetur; *Et, si aliter fieret, non valeat*, bene *Ro-*
ta coram Emerix. jun. decis. 369., quæ loquitur
63 in fortiori casu, Jurispatronatus videlicet, quod,
per transitum ad personas Ecclesiasticas, effe-
64 ctum fuerat Ecclesiasticum, ideòque suâpte na-
turâ subjacebat reservationibus, & nihilominùs
65 firmat, hujusmodi mutationem non derogasse
libertati, atque exemptioni, à dictis reservatio-
nibus ex primæva fundatione, illi quæsitæ, &
prius dixerat *Rota in Florentina Cappellaniæ co-*
*ram Bourlemont inter recent. decis.*476. *num.*1.,
& seqq. part. 19., cum aliis concordantibus re-
latis *apud D. Advocatum Pitonium disceptat.*25.
numer. 21., *& in dicta Parmen. Beneficii coram*
Scotto numer. 47. *confirmata* 16. *Januarii* 1702.
§. At quando cor. Ansaldo.

Fortius verò hæc urgent in casu nostro; Quia
D. Franciscinus hujusmodi Rectoriæ alteratio-
nem desumit ex observantiâ, resultante ex præ-
fatis collationibus; Cum autem observantia
66 tantùm habere dicatur de potentia, quantum
habet de actu, & restringatur ad casus, & actus,
ex quibus efformatur, rejectâ quacumque exten-
sione, etiam ex identitate, seù majoritate ra-
tionis, *Card. de Luca de Jurepatronatus disc.*22.
*num.*13., *&* 15., *Rota decis.*278. *num.* 8. *part.*
12., *D. Advocatus Pitonius discept.*26. *num.*5.,
67 eadem in nostro casu attendenda esset ad men-
suram, & normam status, quem constituebant
tales collationes, ex quibus, licèt D. Francis-
chinus sustineat, Rectoriam fuisse Beneficium
Ecclesiasticum, nihilominùs id illi non sufficit
pro evitandâ subreptione, & sustinendâ gratiâ,
ab ipso obtentâ, sed oporteret, eum docere,
quod, interversâ penitùs naturâ Jurispatronatus
68 laicalis, illud effectum fuerit obnoxium reser-
vationibus Apostolicis, quodque Summus Pon-
tifex, idem conferre consueverit, uti reserva-
tum, quod certè non resultat ex prædictis col-
lationibus, nec ratione ullâ exadverso probari
posse videtur.

Verùm præterea rectè etiam sustinere posse-
mus, reverâ Rectoriam, nullam passam fuisse
mutationem status, eamdemque retinuisse ma-
nualitatem, quam juxta primævam fundatio-
nem sortita fuerat: Illi enim nullo pacto dero-
gasse ultimam collationem, per viam resigna-
tionis factam à Sede Apostolica favore bo. mem.
Episcopi Perissii, affirmari posset ex eâ solâ ra-
tione, quod hujusmodi resignatio, & provisio, 69
in illius sequelam facta, laborare noscatur sub-
reptionis, & nullitatis vitio ob reticitam quali-
tatem patronalem Rectoriæ, illiusque impetra-
tionem factam indepeudenter à Patronorum
consensu, ex quibus gratiam irritam reddi, tra-
dunt Doctores *in cap.* 2. *de Præben. in* 6., *Cra-*
*vett. cons.*68. *numer.* 2. *&* 3., *Rota coram Puteo*
*decis.*403. *lib.*2., & latè firmatum fuit *in dicta*
Romana Clericatus, *seù Beneficiatus S. Lauren-*
tii in Damaso impress. post Autonell. de jur., *&*
oneribus Clericor. decis. 14., ac per consequens
ineptam ad ullum statum efformandum, *Ma-* 70
rescott. variar. resolut. lib. 1. *cap.* 55. *numer.* 21.
At certius, dictam provisionem non alterasse
ejusdem Rectoriæ statum, & primævam natu-
ram, resultat ex illâ, omnibus notâ regulâ,
quâ traditur, provisiones Apostolicas nullo pa- 71
cto immutare statum Beneficii, nullumque Pa-
trono inferre præjudicium, *Rota coram Pænia*
*decis.*1393. *num.*6., *coram Duran. decis.*14. *nu.*
15., *in recent. decis.*340. *nu.*6. *part.* 3., *in Me-*
diolanen. Præpositurae 4. *Julii* 1692. *§. Absque*
eo quod, *coram Reverendissimo Molines Deca-*
no, *in Urbanien. Canonicatus* 15. *Martii* 1694.
§. Denique nec juvari coram Muto, &, omis-
sis aliis, in specie de provisione factâ per viam 72
resignationis, ceteris omissis, notat *Marescott.*
*variar. resolut. lib.*1. *cap.* 55. *num.*34., *& seqq.*,
*Card. de Luca de Benefic. disc.*27. *sub numer.*17.,
& 18., *de regular. disc.*10. *num.*3., *de Jurepatron.*
*disc.*2. *num.*14., *disc.*5. *num.*15., *disc.*9. *numer.*
11., *disc.*65. *num.*38., *& disc.*80. *nu.* 5., *Rot.*
in recent. decis. 330. *num.* 31., *& seq. part.*9, *in*
Neapolitana, *seù Tranen. Præceptoriæ* 23. *Ju-*
nii 1698. *§. Nihilominùs coram Reverendissimo*
Molines Decano, quæ loquitur in terminis Be-
neficii Manualis, cujus status numquam muta- 73
tur provisione Apostolicâ; Quia Pontifex,
non præsumitur, illam voluisse alterare in præ- 74
judicium tertii, & dictum etiam fuit *cor. Coc-*
*cino decis.*1061. *num.* 12. *cum seqq.*, præsertim,
quando ex Instrumento fundationis constat de 75
contrario statu: Hoc enim casu provisiones A-
postolicæ nec etiam afferri possunt pro interpre- 76
tandâ, aut declarandâ qualitate Beneficii, *Ro-*
*ta decis.*48. *num.*15., *&* 16. *part.*18., *in Valen-*
tina Beneficii 1683. *§. Nec ratio coram Reveren-*
dissimo d' Hervault Archiepiscopo Turonen.,
ubi tradit, quod, ut adversus Instrumentum
fundationis ex Pontificiâ provisione induci, & 77
efformari possit novus status, requiratur mens,
& voluntas Pontificis alterandi antiquum sta-
tum, ob eam rationem, quod adversus paten-
tem veritatem, resultantem ex illâ omnium su- 78
pereminenti probatione, proveniente ex publi-
co Instrumento, suffragari non valeant præsum- 79

ptiones, quæ cedere debent veritati, *Rota in Ci-*
vitatis Castelli Canonicatus Pœnitentiarii 1. *De-*
cembris 1684. §. Quæ omnia coram Cardin. Mat-
theio.

Nec turbat, quod, tametsi ex provisione Apo-
stolica nullum elici posset argumentum pro in-
terpretando, aut constituendo ultimo statu dicti
80 Beneficii ; nihilominùs pro eo assequendo pluri-
mùm saltem urgeret factum ipsum Patronorum,
qui non solùm non reclamarunt adversus publi-
cationem literarum resignationis , sed præce-
denter consensum præstiterant resignationi Re-
ctoriæ sub qualitate , quod eadem esset Benefi-
cium simplex , quæ idcirco qualitas impugnari
ampliùs nequeat à successoribus; Quia, si, uti sub-
81 reptitia , corruebat gratia ipsa resignationis , &
insufficiens reddebatur ad ullum legitimum sta-
82 tum constituendum , corruebant etiam cetera ,
quæ erant accessoria ; Atque etiam quia ex eo ,
quod Patroni consensum prçstiterint resignationi
83 sub expressione , quod Rectoria esset simplex Be-
neficium , nulla elici potest conjectura pro indu-
cenda mutatione originariæ manualitatis , cum
84 Cappellaniç etiam manuales, aliaque similia Ope-
ra pia, Beneficia nuncupentur, & solùm disputent
85 Doctores , nùm propriè , vel impropriè sub no-
mine Beneficiorum comprehendantur , plenè
apud *Garziam de Benefic. part.1. cap.2. ex n.71.,*
Gonzal. ad regul.8. Cancellar. Gloss.5. §.6. nu.1.
cum pluribus seqq., Paris. de confid. quæst.18.
num.16., Mandos. in regul.34. quæst.11. num.1.,
cum seqq., & in fin., Lara de anniversar., &
Cappellan. lib.2. cap.6. num.1. cum pluribus seq.,
Card. de Luc. de Benefic. disc.97. num. 5., Rota
coram Ludovis. decis.48. num. 5., & 6., in rec.
decis.49. num.39., & 40. part.15., & decis.329.
num.15. part.16. rec., & demùm , quia conje-
86 ctura elicita ex hujusmodi simplicibus enuncia-
tivis , nec etiam semiplenam constituit proba-
tionem , benè *Rota in Hydruntina Capellaniæ*
10. Maii 1697. §. Adhuc illa supposita coram Il-
lustrissimo dell' Olmo Magno Archicancellaria
Mediolanen., in qua subditur ratio , rectè con-
gruens nostro casui , quod , videlicèt quando
87 constat de manualitate Beneficii ex publico In-
strumento fundationis , Patroni nequeant illius
statum immutare .

Et sanè , si Patronis integrum non est dero-
88 gare naturæ Beneficii , atque immutare statum,
à Fundatore in illius erectione constabilitum ,
89 etiamsi id expresse agere velle profiterentur , *ad*
Text. in cap. nos quidem de testament. in Clemen.
quia contingit de religios. domib., Gloss. in cap.
cum dilectis in verb. constitutio ad fin. de consue-
tud., Monet. de commut. ultim. volunt. cap.10. nu.
351., Vivian. de Jurepatr. part.1. lib.3. cap. 8.
num.9., & 10. cum seqq., Rota cor. Pen. dec.73.
num.7., in rec. decis.120. nu.4. part. 11. ; adeò
90 ut factum Patronorum convalidari nec etiam
possit consensu Episcopi , *Ricc. in collect. decis.*
Cur. Archiep. Neapol. decis. 156. num. 4., &
seqq. part.4., Rota decis. 182. num. 3., & seqq.
part.18. recent., in Hydruntina Cappellaniæ loco
mox citato ; Id enim soli Summo Pontifici spe-
ciali Jure reservatum reperitur , quâ justâ ratio- 91
ne eisdem per indirectum licitum esse poterit ,
similibus enunciativis alterare statum Beneficii 92
contra expressam literam Instrumenti fundatio-
nis , & voluntatem Testatoris, adeò effrænatis,
amplissimisque clausulis declarautis , atque præ-
cipientis , ut Rectoria , à se fundata , perpetuis
futuris temporibus conservaretur in statu, ab ip-
so constabilito , absque eo , quod ullius supe-
rioris auctoritate ullo umquam tempore dero-
gari posset Juribus, Patrono super ea reservatis ?
Quamobrem, cum, in nostro casu, facto Patrono-
rum expresse resistat , lex fundatinnis , & pro-
batin ex adverso deprompta ex simplici enuncia- 93
tiva , sit ex suo genere imperfectissima , atque
inefficax ; Quonam pacto ex eodem inductus di-
ci poterit ultimus status , qui attendi mereatur ,
quando ad hunc effectum , rejectis penitus æqui- 94
vocis signis , requiritur probatio undequaque
concludens ? *Rota in Mediolanen. Præpositurœ*
4. Julii 1692. §. Certiùs quia coram Reverendis-
simo Molines DecanoGonzal. ad regul. 8. Cancel-
lar. Gloss.45. §.2. num.38., certius id procede-
re dicens , quando præcedens titulus esset con-
trarius :

Longè verò faciliùs submovetur probatio sta-
tus , elicita ex provisione factâ anno 1625. ;
Quia, cum eadem causam dederit liti, inter Epis- 95
copum , & Deputatos Hospitalis excitatæ super
qualitate controversæ Rectoriæ , evidens , &
apertum sit, ex hujusmndi actu non pacifico , at-
que litigioso , nullum legitimum constitui po-
tuisse statum , Nam, cum ad hunc effectum Pro- 96
visi possessio pacifica esse debeat , *Selva de Be-*
nefic. part.2. quæst.7. sub num.3., Gonzal. ad re-
gul. 8. Cancellar. Gloss.45. §.2. num. 37., Rota
in rer. de is. 384. num.5. part.18., talis profectò
dici non poterat provisio litigiosa , tunc tempo-
ris reportata à Baldo , adversus quem interposi- 97
ta fuit appellatio ab Institutione eidem conces-
sa , quæ appellatio , non obstante quocumque
temporis lapsu , præservavit Jura Patronorum ,
Lotter. de re Benefic. lib.2. quæst. 20. num. 153.,
& seqq., R fa de execut. liter. Apostol. part. 1.
cap.17. num.137., Card. de Luca de Benefic. disc.
29. num.25., Rota coram Alexandro VIII. dec.
234. num.25., & seqq., coram Peutinger. decis.
467. num.5., & 6., in rec. decis. 670. num. 13.
part. 19., in Cortonen. Beneficii 1. Julii 1697.
§. fin. coram meo Ansaldo inter ejus impressas de-
cis.18., in Valentina Beneficii 28. Novembris
1704. §. Ceteram coram eodem.

Nec officit replicatio , quod Deputati Hospi-
talis agnoverint , Rectoriam non esse amplius
manualem , sed Beneficium Ecclesiasticum ,
dum illam appellarunt simplex Beneficium , &
litem sustinuerunt super solâ qualitate patronali
adversus Archiepiscopum , illam , uti liberam ,
vindicantem ; Quia , ut mox diximus , enuu-
ciativa simplex Patronorum non mutat statum 98
Beneficii , & pro conservando illorum Jure , sa-
tis est , ipsos sustinuisse , Beneficium obnoxium
esse

esse Juripatronatus Laicorum eis competenti ex
fundatione facta ab eorum Authore, ex qua ap-
parebat de manualitate Rectoriæ, cui proinde
non nocuit sententia institutionis lata à Vicario
99 Generali favore provisi ab Archiepiscopo; quia
vis hujus sententiæ suspensa fuit per appellatio-
nem, præservantem Patronis Jura omnia, ipsis
ex fundatione competentia.

Omitti poterat provisio facta ab Episcopo an-
no 1554.; Quia eo tempore Respublica Senensis,
100 opprimebatur illius teterrimi belli calamitati-
bus, quibus funditùs eversus fuit illius liber sta-
tus, ut testaotur *Moluc. in suis commentariis
lib.2. in princip., & lib. 3. pag. 259., Rolandus
Malavolti part.3. lib.10. pag.160.*, ideoque nil
101 mirum, si Proceres Civitatis, iotenti propriæ
tuendæ libertati, persequi neglexerunt Jura
Rectoriæ, cujus præterea provisionem, ab Epi-
scopo factam, effectum minime sortitam fuisse,
102 supponitur; ideoque inducere nequivit ullum.
legitimum statum contrarium naturæ Cappel-
laniæ, *Barbos. in cap. Consultationibus num.7. de
Jurepatron., Gonzal. ad regul. 1. §. 2. num.36.
Pirrus Corradus in praxi benefic. lib.4. cap. 4.
num.12., Lotter de re benefic. lib 2. quæst.18.num.
21., clar mem. Card. de Luca de Jurepat. disc.
63. num.18., Rota coram Emerix jun. decis.830.
num.3., & decis.850. num. 2., in rec. decis. 17.
num.3. part.18., in Ugentina Jurispatronatus 2.
Maii 1692. §. Neque bis cum seqq. coram Rmo
Hervault*, & præterea, tametsi effectum sortita
103 fuisset, nihilominùs, uti facta 150. ab hinc
annis, ex eadem nullo pacto metiri possumus
ultimum statum, *Rota in una Regien Beneficio-
rum apud Vivian. decis.88. in fine*.

Idque agnoscitur etiam in dicto Responso, in
quo dicitur ex dicta provisione implicitè so-
lùm resultare titulum Beneficii Ecclesiastici,
quod non sufficeret in subjectâ materiâ, in qua,
ut diximus, requiruntur probationes omnino
concludentes.

Cum itaque ex his omnibus pateat, dictas col-
lationes, tot laborantes defectibus, adeòque
æquivocas, nullum legitimum statum consti-
tuere posse, frustra D. Francischinus eisdem in-
sistit, qui tametsi omnino evidentibus probatio-
104 nibus doceret de ultimo statu claro, atque in-
dubitato, nihilominùs illo juvari non posset, eò
quod, re adhuc integrâ, & nondum eidem tra-
ditâ Institutione, Patroni, admissi ad causam,
& adhærentes D. Mariono, ab ipsis præsenta-
to, illicò doceant de qualitate Rectoriæ exhi-
bendo publicum Instrumentum fundationis ejus-
dem: hoc enim casu ultimum statum atten-
dendum non esse, tradunt, *Lotter. de re benefic.
lib.1. quæst.34.num.18., & 41., Ros. de execut.lit-
terar. Apostol. cap.6. num.99., & 107., clar.
mem. Card. de Luca de Paroch. disc.9. num. 9.,
de Jurepatron. disc.36., & disc. 32., utrobique
num.12., disc.85. n.2. in supplemen.part.4., Gon-
zal. super regul.8. Cancellar. Gloss.45. §. 2.nu.43.
Gratian. discept. 577. num.17., Rota coram san.
mem. Alexandro VIII. decis. 234. n.33., coram
Emerix jun. decis.34. n.18., in rec. decis. 737.
num.5. part.2., decis. 254. num.21., & 22. part.
11., decis.152. num.26., & seqq. part. 13., de-
cis. 195. n.4., & seqq. part.17., in Romana Be-
neficiatus S. Laurentii in Damaso 6. Februarii
1688. §. Final. coram clar. mem. Card. Caccia
impress. apud D. Advocatum Pitonium discept.4.,
in Mediolanen. Præpositura 26. Novembris 1691.
§. In nihilo refragante cum seqq., confirmata 4. Ju-
lii 1692. §. Fundamentum quippe cum seqq. coram
Rmo Molines Decano, in Barchinonen. Parochia-
lis del Prat. 13. Junii 1695. §. Et licèt, confir-
mata 2. Decembris ejusdem anni §. Nec contra-
riam cum seqq. coram bon. mem. Ursino, & in
Celsonen. Beneficii 25. Januarii 1700. §. Nec
en eo coram bon. mem. Jacometto.*

Cum enim dispositio famigerati *cap. Consul-
tationibus*, privilegium tribuens ultimo statui, fun-
detur in simplici illa præsumptione, quod talis 105
sit status Beneficii, qualis reperitur in ultimis
vacationibus; Præsumptio ista cedere debet ve- 106
ritati, & causam proprietatis absorbere posses-
sionem, *Abb. in d. cap. Consultationibus num.9.
vers. quod ego intelligerem, ibidem Barbos. num.3.,
Dec. cons.126. num.3. in fine, Marescott. variar.
resol. lib.1. cap.55. num.63., & seqq., Rosa de
execut. liter. Apostol. part. 1. cap. 6. num. 95.
100., & num.107., Lotter. de re benefic. lib.1.
quæst.34. num.29., & seqq., clar. mem. Card. de
Luca de Benefic. disc.63. num.11., & 13., de Pa-
roch. disc.15. num.4., & 5., Rota coram Pen.
decis.1630., in rec. decis.384. num.8. part. 18.,
decis.63. num.16., & 17. part.19., in Lunen. Sar-
zanen Cappellaniæ 18. Aprilis 1687. §. Verùm
utcumque coram Rmo Hervault, Achiepiscopo
Turonen, in Mantuana Beneficii 21. Junii 1688.
§. fin. coram bon. mem. Ursino, & in Civitatis
Ducalis Jurispatronat. 23. Junii 1689. §. Agno-
verunt coram R. P. D. meo Caprara, & in Ugen-
tina Jurispatronatus 3. Julii 1690. §. De quasi
possessione coram Rmo D. Hervault, confirmata
2. Maii 1692. §. Postremò tandem coram eodem, in
Asculana Beneficii 5. Decembris 1696. §. Neque
ultima coram Illmo dell'Olmo, magno Archican-
cellario Mediolanen, & in Lauden. Canonicatus
3. Martii 1697. §. Minus coram R. P. D. Meo de
la Tremoille; & in dicta Celsonen Beneficii co-
ram bon. mem. Jacometto, confirmata 20. Februa.
1702. §. final. coram R. P. D. Meo Muto, & in
Melevitana Jurispatronatus 31. Martii 1702. §.
Multòque minùs coram R. P. D. Meo Scotto*;
Alioquin, si proprietas non absorberet causam
possessionis, Patronus, qui re integrâ, docuit 207
de suo jure claro, maximo cum præjudicio, &
absque suâ culpâ incideret in damnum irrepara-
bile amissionis fructus Jurispatronatus, *Rota co-
ram Pen. decis. 1630. num.7., & seqq.*, & alibi
passim.

Nec his omnibus adversantur Auctoritates in
contrarium allegatæ, quia illæ loquuntur in ca-
su, in quo res non sit integra, & Patroni non 108
sint in causa; In dicto autem Responso admitti-
tur, rem esse integram, & Patronos esse in cau-
sa, ideoque procedunt regulæ, & auctoritates
a nobis adductæ.

Minùs verò DD. Deputatis, ac Domino Mariono obesse potest lapsus longissimi temporis, uoius scilicet seculi cum dimidio, quia, cum
109 desint collationes, & provisiones omnino claræ, & tales, ut nullam patiantur oppositionem, nec centenaria, nec quævis alia præscriptio ex illis elici potest, *Rota decis.331. num.5. part.15. rec.*, prout etiam parvi refert, DD. Deputatos numquam usos reperiri istiusmodi facultate amo-
110 vendi Rectores; quia non sufficit non usus, nisi præterea doceatur, eosdem, suo Jure uti volentes, Superioris auctoritate, aut alio colore impeditos fuisse, *Genzal. ad regulam 8. Cancellar. Gloss.5. §.6. num.35., & 36.*, *Rota coram Card. Cerro decis.* 886. *num.27.*, *& coram bon. mem. Emerix Jun. decis.* 883. *num.* 8., ubi concordantes.

Hæc satis esse videntur pro refellendis rationibus, quibus innititur dictum Responsum; verùm præterea contra Hospitale urgere posset quædam antiquissima transactio inita cum Episcopo, in qua statuitur, quod ad dictam Rectoriam, rejectis penitus laicis, præsentari deinceps deberent personæ Ecclesiasticæ tantummodò, eædemque institutionem recipere tenerentur ab Ordinario; verùm nec in hac trasactione derogatum fuit manualitati Rectoriæ, cum non repugnet huic qualitati; quod Beneficium conse-
111 rendum sit personis, clericali caractere initiatis, *Genzal. ad regul.octavam Gloss.5.n.66.*, *Panimoll. decis.25. num.12.*, & latè *Rota in Hydruntina Cappellania 9. Maii 1698. coram bon. mem. Pio*,
112 ut etiam Institutio, reservata Episcopo, intelligenda est juxta subjectam materiam, largo videlicet modo, continente quemcumque modum providendi, *Rota decis.49. num.27. & seqq. part.15.*, *& decis.93. num.8. & 9. par.16.*

Melevitana Commendæ.

Commenda Ordinis Hierosolymitani descripta in antiquissima Bonorum, ad Equites spectantium, matriculâ, & Equitibus conferri solita, antiquiori Equiti adjudicanda est, non verò alicui ex fratribus Cappellanis ejusdem Ordinis, licèt isti in antiquis quibusdam documentis Commendatorum titulo nuncupentur, & Commendas quandoque obtinuerint, sed vel à priori distinctas, vel sine effectu, vel subsecutâ transactione, aut earum dimissione in favorem Equitum, vel tempore defectionis Magni Prioratus Germaniæ ab obedientiâ supremi Capitis, vel denique per brevius, quàm quadraginta annorum spatium.

VOTUM VIII.

1 *Commendæ militarium Ordinum Beneficiis adnumerantur.*
2 *Etiamsi Ordines militares illi sint, quorum Equites uxorem ducere non prohibentur.*
3 *Beneficiorum regulæ in Ordinum militarium Commendis locum habent.*
4 *Commendæ statum à certo tempore pro Cappellanis constitutum fuisse, adserens, diversum antiquiorem fatetur.*
5 *Matriculæ, seu Catastra Archi-Ducatus Austriæ nuncupata* Cinlag, *in quibus descripta sunt Bona illius Regionis Ordinum, plenissimè probant.*
6 *Matriculæ, seu Catastra pro dignoscendâ Bonorum ibi descriptorum conditione plurimùm valent.*
7 *Libris Episcopi probatur qualitas, & status Beneficii.*
8 *Libri Monasterii, & Ecclesiæ, præsertim antiqui, & legaliter retenti probationem faciunt.*
9 *Et excludunt probationem testium.*
10 *Commendæ descriptio inter Bona pertinentia ad Equites, probat, eam non spectare ad Cappellanos Ordinis Hierosolymitani.*
11 *Gradui Equitum Ordinis Hierosolymitani commisceri non potest inferior gradus Cappellanorum.*
12 *In Ordinis Hierosolymitani Equitum sessionibus non recipiuntur Cappellani*, & num.17.
13 *Bona Cappellanorum Ordinis Hierosolymitani non gaudent privilegiis, & exemptionibus, quibus fruuntur Bona Equitum*, & num.38.
14 *Sed duplicato contributionis onere gravantur.*
15 *Commendæ status probatur ex discretivo eas describendi modo.*
16 *Commenda relata inter Bona Equitum, si ceteræ omnes Commendæ eodem ordine descriptæ ad eos spectant, ad eos pariter spectare præsumitur.*
18 *Personarum gradus confundi, & Bonorum naturam immutari quod Princeps permiserit, non præsumitur.*
19 *Magnus Prior Germaniæ Ordinis Hierosolymitani ad Magni Magistri obedientiam rediit, labente seculo decimo sexto.*
20 *Commendæ status Ordinis Hierosolymitani Cappellanos excludens, ne solos Equites admittens, quadragenariâ præscriptione induci potest*, & num.34.
21 *Immemorabilis, & centenaria possessio quemcumque validiorem titulum præbet gradui Equitum Hierosolymitanorum pro excludendis à Commendâ fratribus Cappellanis.*
22 *Centenariæ, ac immemorabilis par est virtus.*
23 *Priori Commendæ statui prævalet posterior.*
24 *Commendæ status desumendus non est ex iis, quæ gesta fuerunt tempore schismatis Magni Prioratus Germaniæ à Religione.*
25 *Magni Prioratus Germaniæ schisma ab Religione unius ferè seculi spatio duravit.*
26 *Eoque tempore Magnus Prior Magni Magistri titulum sibi usurpabat.*
27 *Et ejus Prioratus Commendæ non secundùm Religionis Hierosolymitanæ Statuta, sed arbitrio Cæsareæ Majestatis distribuebantur.*
28 *Fratres Cappellani Ordinis Hierosolymitani quan-*

quandoque Commendatores dicebantur, quia servitium præstabant Ecclesiæ, & Parochiis Commendæ.

29 *Pro Commendæ statu dignoscendo spectandæ non sunt abusivæ denominationes,* & num. 31.

30 *Commendæ instar Beneficiarum individuæ sunt.*

32 *Declarationi de statu Commendæ à Visitatoribus factæ causâ cognitâ, plurimùm deferendum est.*

33 *Commendæ statum, quem Visitatores declararunt, eos rectè agnovisse, credendum est.*

35 *Pro Commendæ statu inducendo non prodest observantia deducta ex actibus effectum minimè sortitis.*

36 *Commendæ fratribus Cappellanis Ordinis Hierosolymitani adjudicatæ, & ab iis posteà dimissæ in favorem Equitum cum modicâ pensione, non probant earum statum pro fratribus Cappellanis.*

37 *Transactio non fit, nisi super rebus dubiis.*

39 *Commendam ad fratres Cappellanos Ordinis Hierosolymitani privativè non spectare, probat dimissio à Cappellanis facta in favorem Equitum.*

40 *Sententiæ, ut novum Commendarum statum inducant, justificari debent ex actis.*

41 *Sententia sinè actis nil probat.*

42 *Quod directè prohibitum est, indirectè fieri non licet.*

43 *Sententia inter alios acta, aliis nocere non debet.*

44 *Sententia lata, inaudito Procuratore Equitum omnium Magni Prioratus, quorum intererat, eos afficere non debet.*

45 *De naturâ parium est, quod alteri per alterum, incommodum inferri nequeat.*

46 *Sententia lata, inauditis iis, quorum intererat, eos non afficit, præsertim, si Causa viriliter defensa non fuerit.*

47 *Nam tunc sententia iis non nocet, etiamsi suâptè naturâ posset aliis nocere.*

48 *Præcipuè, si pacifica sententiæ observantia secuta non fuerit, scientibus, & patientibus iis, quorum interest.*

49 *Commendæ statum non efficit ejus adjudicatio facta Cappellano Ordinis Hierosolymitani, qui sequenti anno Equiti jus omne dimisit.*

50 *Pro Commendæ statu immemorabili evertendo, quadragenarium saltem tempus requiritur.*

51 *Ex Commenda unius statu, deficiente jure, & causâ universali, ad alterius statum inferri non potest.*

52 *Plures diversi status Commendas in una eâdemque linguâ Religionis Hierosolymitanæ adesse, non repugnat.*

53 *Beneficia secularia & regularia, aliaque diversæ naturæ in unâ, eâdemque Ecclesiâ reperiri, frequens est.*

54 *Commendæ statui elici nequit ex collatione, super quâ lis pendet.*

55 *Sicuti neque ex actu litigioso, & amicu concordiâ sopito,* & num. 36.

56 *Commenda adjudicanda est antiquiori habenti qualitates omnes requisitas à Statutis Ordinis Hierosolymitani, non autem alteri petenti, suspendi ejus provisionem, donec ipse capax fiat.*

COMMENDAM sub titulo S. Joannis Hierosolymitani erectam in Civitate Viennensi, vacantem per obitum Comitis à Thun. Magni Prioris Bohemiæ, Ven. Lingua Nationis Germaniæ, atque Bohemiæ adjudicavit Equiti Francisco Antonio Comiti à Koniksech; uti antiano, & reliquis prædito qualitatibus, à Sac. Religionis Hierosolymitanæ Statutis ad d. Commendæ smutitionem requisitis, rejectâ oppositione Alberti Gaudenos fratris, Cappellani ejusdem Sac. Ordinis, qui illius collationem suspendi petebat, donec ejusdem capax fieret, eo sub obtentu, quod, utpotè privativè pertinens ad Cappellanos, quorum gradus in Sac. Ordine Hierosolymitano medius est inter supremum gradum Equitum, & infimum servientium, smutiri non potest à Religioso supremi gradus Equitum ob incompatibilem statum, quem habere dicuntur Commendæ, alteri ex dd. gradibus assignatæ, Quapropter, Causâ delatâ ad Sac. Consilium, istud duabus sententiis declaravit, controversam Commendam adjudicandam esse d. D. de Gaudenos, cumque illæ rei judicatæ auctoritatem jam obtinuerint, antequam Ven. Lingua Nationis Germanicæ, & Illustrissimus D. Comes de Koniksech Causam prosequantur in gradu restitutionis in integrum, cupientes, maturo consilio, Causæ hujus momenta examinare, me requisiverunt, ut sententiam meam, judiciumque hac de re proferre velim: Mihi autem potiora videri possent jura Ven. Linguæ Nationis Germanicæ, inspecto solo voto Eminentissimi Card. Kolonitz, cujus sententiâ utpotè prolatâ ab eximio viro, non minus dignitate, quàm integritate præclaro, & rerum ad Sac. Religionem pertinentium, suæquè Nationis jurium, ac morum apprimè gnaro, Causa hæc decidi potest.

Certiùs, quia, juxtà ea, quæ mihi hactenus communicata fuere, votum d. Eminentissimi Card. innixum reperitur certissimis juris nostri regulis, à quibus in hujusmodi Causis recedere integrum non est; cum enim Commendæ Sac. 1
Ordinum Militarium, juxtà veriorem sententiam, Beneficiis annumerentur, *Sperell. decis. 2. nu. 100., & seq.*, cum aliis apud *Reynos observ. 1. num. 45.*, ubi etiam *Adden.*, qui loquuntur in fortiori casu, Commendarum videlicet Or- 2
dinum militarium, quorum Equites uxorem ducere minimè prohibentur, & de Commendis Sac. Ordinis Hierosolymitani *Mendo de Ordinibus Militar. disquisit. 10. quæst. 7. num. 55.*; in
iisdem proindè locum sibi vindicabunt regulæ 3
illæ, cum quibus proceditur in tractatione rei Beneficiariæ, *Card. de Luc. de jurepatr. disc. 20. n. 2.*, *Barbos. de jur. Eccles. univers. lib. 3. cap. 7.* ubi latè de hujus Sac. Religionis Commendis.

Ad normam igitur hujusmodi regularum, prò

prò rectà hujus Causæ decisione inquirendus solummodò erit controversæ Commendæ status, num scilicet juxtà primævam illius fundationem pro Equitibus, & primo gradu Sac.Ordinis Hierosolymitani, an verò pro secundo gradu erecta, & fundata fuerit, pro Cappellanis nempè: & rursus examinandus erit, an ob temporum vicissitudines, originarius illius status immutatus dici possit, adeòut, posthabitâ origiuariâ qualitate Commendæ, inspiciendus hodiè dumtaxat sit modernus ejusdem status, legitimè constabilitus? Profectò, licèt non exhibeatur instrumentum fundationis, nihilominùs, quoad longissimè possumus, mente respicientes spatia ultimi temporis, facilè reperiemus, d. Commendam, juxtà antiquum statum privative ad Equites, non autem ad Cappellanos pertinuisse, eandemque, nullam passam fuisse mutationem, aut diminutionem sui antiqui status, quâ, veluti quadam regradatione privativè acquisita fuerit inferiori gradui fratrum Cappellanorum.

Quod attinet ad primam assumpti nostri partem, hæc satis probari videtur ex eo, quod D. de Gaudenos illam vindicet, sibiquè adjudicari postulet, uti pertinentem ad gradum Cap-
4 pellanorum vigore ultimi status, quem ab anno 1661. constitutum esse, dicit, ideòque ipsius confessione diversitas antiqui status probata dici posset; Verumtamen, ut plenius Causæ satisfaciamus, paucis id confirmare non pigebit. Et primò quidem omnium supereminens hujus ve-
5 ritatis testimonium nobis perhibent Matriculæ, seu Catastra antiquissima Archiducatus Austriæ, vernaculo idiomate appellata *Cinlag*; quibus, veluti in speculo, omnibus illius Regionis Ordinibus ostenditur, cujus qualitatis sint Bona, quæ ab ipsis possidentur, in dd. autem Matriculis Bona Commendæ adnotata reperiuntur tamquam pertinentia ad Equites, eosque, qui apud eos nuncupantur Magnates, proindeque hujusmodi adnotatione, & relatione Commendæ factâ inter Bona pertinentia ad Equites, perspicuè probata dici debet illius qualitas, gradus, & sta-
6 tus, cum hujusmodi documenta plurimùm valere pro dignoscenda Bonorum ibi descriptorum conditione, docuerint *Gloss. in cap.* cum ad audientiam *in verb. librum Censuale de præscript., & ibi Abb. num.4., Felin. num.16., Surd. cons. 151. num.10., Menoch. de præsumpt. lib.3. præsumpt.91. num.52. lib.3., Boer. decis.105. n.11.,*
7 quemadmodum in simili materia dicimus, Libris Episcopi probari qualitatem, & statum Beneficii, *Garz. de Benef. part.5. cap.9. sub num.83. vers. quibus plurimùm, Card. de Luc. de jurepatr. disc. 9. num.14., disc.57. num.15., Lotter. de re benef. lib.2. quæst.13. nu.150., & seq., Pavimoll. decis.10. annotat.1. nu.70., Rota coram Ludovis. decis.83. num.2., coram Coccin. decis.174. n.1., in rec. decis.13. num.3., decis.195. num.1., & 2. part.1., decis.172. num.7. part.3., decis.168. num.24. part.10.*, & de Libris Monasterii, sivè
8 Ecclesiæ, præsertim si antiqui sint, & legaliter retenti, *Cephal. cons.508. num.23., & seqq., Card. de Luc. de judic. disc.30. num.24., Genu. de scr.pt. priuat. lib.5. cap.1. num.10., & seqq., Rota coram Buratt. decis.870. num.5., coram Bub. decis.80. num.11., & seqq.*, ubi, quod illi 9
excludant probationem Testium, si autem Commenda privative possessa fuisset à gradu, 10
& ordine Cappellanorum, descripta minimè fuisset inter Bona pertinentia ad Equites, sivè ad Ordinem Magnatitium d. Regionis, cui ac- 11
censeri, sivè commisceri minimè potest longè inferior gradus Cappellanorum; Tum quia in sessionibus inter Equites, sivè Magnates Pro- 12
vinciæ non reciperentur Cappellani, quibus numquam in illis locum fuisse, certum esse, dicitur in voto Eminentissimi Kolonitz; Tum etiam quia, si Bona Commendæ privativè per- 13
tinuissent ad Cappellanos, gavisa minimè fuissent privilegiis, & exemptionibus, quibus fruuntur Bona Equitum, & Magnatum, sed instar Bonorum, ad alios inferiores gradus Pro- 14
vinciæ pertinentium, duplicato contributionis onere prægravata fuissent, ut prosequitur idem Eminentissimus in suo voto, animadvertens, è re Sac. Religionis minimè esse, quod Commendæ possessor e Magnatum Ordine deturbetur, ejusdemque Bona subjiciantur oneribus, quibus obnoxia sunt Bona aliorum Ordinum.

Augetur vis argumenti desumpti ex descriptionibus factis in præfatis Matriculis, quià Commendæ omnes, quæ in eisdem describuntur inter Bona Ordinis Magnatitii, procul dubio privativè spectare noscuntur ad Equites, eorumque incapaces prorsùs sunt fratres Cappellani: Contrà verò, si quæ Commenda, in eâ Regione re- 15
periatur, quæ privativè sit Cappellanorum, describitur inter Bona Ecclesiastica, qualis est Commenda nuncupata *Ebenfurt*, quam privativè obtinent fratres Cappellani; idemquè discretivus modus servatur etiam in Commendis Militaris Ordinis Theuthonici, quæ ab illius Equitibus, vel Cappellanis possidentur, hac autem discretivâ rectè probari statum Commendæ, de quà agitur, benè in simili docuit *Rota in Mantuana Bonorum 2. Julii 1705. coram Caprara*; nil enim proponitur, cur ad Equites 16
privativè pertinere non debeat Commenda ista relata inter Bona Equitum, & Ordinis Magnatitii, quemadmodum ad Equites procul dubio pertinent ceteræ omnes Commendæ, quæ in eumdem Bonorum Ordinem referuntur, sed d. Commenda, si effecta fuisset propria Cappellanorum, dispuncta fuisset ex ordine Equitum, ac Magnatum, quià hi in sessionibus recipere no- 17
luissent fratres Cappellanos, atque etiam quia obnoxia facta fuisset oneribus, quibus subjacent Bona aliorum graduum; Supremus namque 18
Princeps, totiusque illius Regionis status confundi noluissent personarum gradus, & Bonorum naturam immutari, sed illas suum antiquum ordinem, & sessionem tenere; hæc verò suam antiquam naturam servare, voluissent, retentis fundamentalibus legibus, quibus Provincia regitur, & tùm Personis, tùm Bonis Magnatum Ecclesiasticorum, Nobilium, & Civium diversus status, & ordo constituitur.

Sta-

Statui deſumpto ex antiquiſſimis hiſce deſcri-
ptionibus factis in Matriculis, conſonat ſubſe-
cuta obſervantia, quâ numquam, niſi Equitibus
præfata Commenda collata reperitur; Nam, li-
cèt antiquioribus temporibus Sacer Ordo Hiero-
ſolymitanus graves vices, & ſchiſmata in illis
Regionibus paſſus fuerit, & Commenda hæc
non ad normam Statutorum Ordinis,ſed arbitrio
ſupremi Principis conferretur,nihilominus illam
adeptæ ſemper fuerunt perſonæ, quæ ſeſſionem,
& locum in Ordine Magnatum retinere poſſent;
19 ſecutâ verò reunione Magni Prioratus Germa-
niæ, ejuſque Magno Priore redeunte ſub obe-
dientiam Magni Magiſtri, quod, nonniſi anno
1589., & 1590. factum fuit, novem ab inde
citrâ enumerantur hujus Commendæ collatio-
nes,juxtâ conſuetam Statutorum formam,& Re-
ligionis mores factæ Equitibus, prævijs ſmuti-
tionibus Ven. Linguæ, & expeditionibus Balla-
rum Conventus, abſque eo quod ſeries tot ſmu-
tionum interrupta umquam fuerit à Cappellanis,
qui, nonniſi anno 1661. id attentarunt, quà pro-
20 fectò poſſeſſione Commendæ tot ſeculis rètentâ
ſemper à perſonis Equeſtris, & Magnatitii Or-
dinis, & continuatâ ſmutionum ſerie factâ ab
Equitibus, non ſolùm inductus dicitur verus, &
legitimus ſtatus privativus favore Equitum, ad
quem effectum ſufficeret ſola quadragenaria, per
Text. in cap. cum de Beneficio 5.,ibique *Gloſſ. in
verb. legitima de præben. in 6.*, *Carboſ. in cap.
Conſultationibus num.7. de jurepatr.*, *Mareſcott.
var. reſol. lib.1. cap.55. num.67.*, *& ſequen.*,
Card. de Luc. de benefic. diſc.24. num.14., *diſc.
27 num. 18.*, *Roſ. de execut. liter. Apoſtol. part.
1. cap.6. num.108.*, *& ſeqq.*, *Add. ad Pamphil.
deciſ.539. verſ. limitatur quando*, *Rot. coram
Buratt. deciſ.636. num.1. ibique Add.*, *in Bar-
chinonen. Parochialis del Prat. 2. Decemb. 1695.
§. Expediti ab inſpectionibus coram Urſino*, *in
Cracovien. Archidiaconatus 19. Aprilis §. Pro-
ut*, *& 26. Junii 1697. §. Tum quia coram Mo-
lines Decano*; Verùm præterea ex adeò diutur-
21 na pluriùm ſeculorum poſſeſſione præſumi
poteſt quicumque magis proficuus titulus,Com-
mendam privativè attribuens gradui Equitum,
excluſis prorsùs fratribus Cappellanis, cum
hæc ſit virtus centenariæ, ſivè immemorabilis
præſcriptionis, ut tradiderunt *Gabriel. de præ-
ſcript. concluſ.1. num.44.*, *Gonzal. ad reg.8.*,
Cancell. Gloſſ.18. num.45., *& Gloſſ.33. num.4.*,
Rot. coram Verallo deciſ.376. part.2., *coram
Buratt. deciſ.673. num.5.*, *coram Card. Cerro
deciſ.32. num.6.*, *coram Emerix deciſ.33. nu.2.*,
deciſ.498. nu.3., *in rec. deciſ.614. nu.1. part.2.*,
& deciſ.115. nu.7. part.14.; Centenariam enim
22 virtute parem eſſe immemorabili, diſponitur in
cap.cum in tua 30.de decim.,*& in L.quis diuturno
ff. ſi ſervitus vindicetur*, *Rota dec.150. n.4.*,*& 5.
part.5.*, *& deciſ.574. num.10. part.18. rec.*

Qui porrò ſtatus tam diuturnâ, atque vetu-
tiſſimâ poſſeſſione firmatus, & coadjuvatus, ut
dictum eſt, antiquiſſimis deſcriptionibus ſuprà
relatis, dubius redditus dici nequit ex eo, quod
unius ſeculi ſpatio, ab anno nempè 1450. uſque
ad annum 1559. Cappellani in multis antiquis
documentis nuncupati reperiuntur Commenda-
tores Viennæ; Huic enim objecto plures ſuppe-
tunt validiſſimæ reſponſiones,quarum prima eſt,
quod, licet id legitimè factum dici poſſet à Cap-
pellanis; nihilominùs, juxtà notas, regulas præ- 23
fato ſtatui prævaleret alter poſterior, ſeries nem-
pè novem ſmutitionum, ab anno 1590. ſemper
factarum ab Equitibus; Altera eſt, quod ſtatus
d. Commendæ deſumendus minimè eſt ex iis, 24
quæ geſta fuerunt tempore, quo Magnus Prio-
ratus Germaniæ ſeparatus fuit à Religione; Si
enim attendendum eſſet tempus ſchiſmatis,quod 25
unius ferè ſeculi ſpatio duravit, Magnus Prior
Germaniæ ſe dicere poſſet Magnum Magiſtrum
Sacræ Religionis, quemadmodum per ea tempo- 26
ra hunc titulum uſurpabat, pròut etiam Com-
mendæ non ampliùs ad normam ſtabilimento-
rum Sacræ Religionis Hieroſolimitanæ ſmuti- 27
rentur ab antianis Linguæ, ſed indifferentèr Ger-
manis, Italis, Gallis, Hiſpanis arbitrio Cæſa-
reæ Majeſtatis diſtribuerentur, quemadmodum
antea diſtribui conſueverant: Illius itàque ſta-
tus metiendus eſt, atque firmandus ex tempore,
quo facta fuit reunio Magni Prioratus, & Ma-
gnus Prior, ceterique Germanicæ linguæ Equi-
tes rediverunt ad obedientiam Sacræ Religionis,
& Magni Magiſtri. Denique poſtrema reſpon-
ſio eſt, quod Cappellani, licèt ſe quandoque de-
nominaverint Commendatores S.Joannis Vien-
næ, nihilominùs hujuſmodi denominationem
non aſſumebant,quia reverà Commendam ſmu- 28
tiviſſent, eamque poſſiderent, ſed hunc titulum
uſurpabant, quia tunc temporis ſervitium præ-
ſtabant Eccleſiæ, & Parochiis Commendæ, qui-
bus eorum loco hodiè deſerviunt ſimplices Sa-
cerdotes, ideòque pro dignoſcenda qualitate, & 29
ſtatu Commendæ, attendendæ minimè ſunt hu-
juſmodi abuſivæ denominationes, quæ fortè,
etiamſi adeſſet verus Commendatarius gra-
dus equeſtris, eodem tempore à pluribus
Cappellanis uſurpabantur, quod tamèn fieri ne-
quiſſet, ſi reverà Commenda in titulum data 30
fuiſſet, hæc enim, inſtar Beneficiorum,individva
eſt,ſed inſpicere debemus,quiſnam reverà Com-
mendam non per abuſivam ſolam denominatio-
nem, ſed per veri tituli collationem adeptus
fuerit, quis ſeſſiones in Provinciarum ſtatibus
retinuerit, & an Is ad normam dd. Matricula-
rum inter Equeſtris, ac Magnatitii Ordinis, vel
potiùs inter inferioris gradus perſonas locum ha-
buerit; quæ omnia Jura numquam ad Cappellanos
tranſlata; Cum ſemper apud Equites remanſe-
rint; nullo proindè numero habendæ ſunt enun- 31
ciativæ, & inanes tituli, à Cappellanis uſurpati,
qui evertere nullo pacto poſſunt verum d.Com-
mendæ ſtatum, *Rota coram Bich. deciſ. 467. n.
17.*, *coram Emerix jun. deciſ. 34. num. 28.*, *in
Comen. Parochialis 22. Aprilis 1697. §. finali
coram Muto*, *confirmata in Comen. Cappellaniæ
31. Martii 1702. coram de la Tremoille*.

Jure igitur, meritòque, neglectis vanis deno-
minationibus, Viſitatores deputati anno 1559.
ad perficiendam reunionem magni Prioratus
cum

cum sacra Religione, illumque restituendum, juxta Ordinis regulas, ad primæum statum, declararunt, Commendam hanc non ad Fratres Cappellanos, sed ad Equites privative pertinere;
32 Cui sanè declarationi, utpote factæ causâ cognitâ, & in actu proportionato promananti à personis minimè suspectis, plurimum deferendum est, ad tradita per *Rot decis. 164. num. 12., & 13. part. 10. rec., & in Romana Cappellaniæ 14. Junii 1650. §. 6. concurrunt coram Card. Vicecomite*: verisimile namque non est, quod dd. Equi-
33 tes id declarassent, si reverà qualitatem, & statum Commendæ rectè non novissent, exemplo similium declarationum tempore visitationis factarum ab Episcopis, juxtà ea, quæ tradunt *Barbos. de Offic., & potest. Episc. part. 3. alleg. 72. n. 20. in fin., Vivian. de Jurepatr. part. 2. lib. 11. cap. 5. num. 24., Rota coram Zarat. decis. 50. nu. 2., coram Duran. decis. 413. num. 3., coram Millin. decis. 264. num. 3., coram Buratt. decis. 119. num. 6., coram Card. Seraph. decis. 1232. num. 2., coram Peuting. decis. 471. num 7., in rec dec. 168. num. 24. part. 10., decis. 148. num. 11. part. 15., in Geruuden. Beneficii 26. Aprilis 1697. §. In comprobationem coram Priolo, in Placentina Jurispatr. 20. Junii 1701. §. Constatque coram de la Tremoille, In Aretina Beneficii 21. Januarii 1701. §. Quod verò observantia coram Ansaldo, in Asculana Jurispatr. 26. Januarii 1703. §. Accedunt coram Scotto.*

Consultò omittimus quamdam d. Commendæ dimissionem, anno 1612. factam in manibus Emi Magni Magistri ab Equite Com. Simone Thun., ducto errore, quod eadem esset de statu Cappellanorum, quià d. dimissionis efficaciam destrueret subsecutus deinde status plusquam
34 quadragenarius, quem sufficere ad novum constituendum statum, alibi docuimus, atque etiàm, quià fortè Magno Magistro integrum non erat sinè Voto Ven. Consilii admittere d. Commendæ dimissionem, atque determinare, ad quem gradum, Equitum nempè, vel Cappellanorum illa pertineret, et deniquè re deindè meliùs cognitâ, idem Magnus Magister unà cum Consilio, & Lingua, detecto errore, & falso supposito, quo Eques Simon Thun ad actum dimissionis devenerat, eamdem Commendam adjudicavit Equitibus de Cabimento.

Alia his prò constabiliendo antiquo, & primævo statu controversæ Commendæ superaddere possemus, quæ tamen consultò missa facimus, quià jàm deducta exuberant, ideòque proficiscimur ad probandam alteram partem assumpti nostri, quod nempè legitimus Commendæ status auctoritate vetustissimi temporis, & tot smutitionum seriè legitimè firmatus, immutatus minimè fuerit ejusdem adjudicationibus, anno 1661., & 1685. à Ven. Consilio factis favore Fratrum Cappellanorum, Ex illis enim vel desumere volumus observantiam destructivam anterioris status, vel afferuntur tamquàm habentes auctoritatem sententiarum, & rerum Judicatarum, novum statum constituentium, novamque formam tribuentium d. Commendæ; Si prò observantiâ inducendâ allegentur, frustrà omnis labor impensus videtur: Nam in subjectâ materia vix
ulla habetur regula certior illâ, quâ dicitur, ob- 35
servantiam, ad effectum, de quo agitur, induci nullatenus posse ex actibus effectum minimè sortitis, *Barbos. in cap. Consultationibus num. 7. de Jurepatr., Gonzal. ad regul. 8. Cancellar. Glos. 45. num. 36., Phirr. Corrad. in prax. benefic. lib. 4. cap. 4. num. 12., Lotter. de re benefic. lib. 2. quæst. 18. num 21., Card. de Luc. de Jurepatr. disc. 63. n. 18., Rota coram Emerix jun. decis. 830. n. 3., & decis. 850. nu. 2., in rec. decis. 17. nu. 3. part. 18., in Vgentina Jurispatr. 2. Maii 1692. §. Neque his cum seqq. coram Hervault. Archiepiscopo Turonen.*

Collationes autem, sivè Commendæ adjudicationes factæ Fratribus Cappellanis pacificam, & continuatam effectuationem sortitæ minimè fuerunt; Nam Cappellanus de Amico, qui illam obtinuerat anno 1661., eamdem anno 1665.
resignavit Equiti de Valdestein; Cappellanus 36
verò Baldus, provisus anno 1685. sequenti anno pariter illam dimisit Equiti Sigismundo Comiti à Thun, receptâ à Cappellanis modicâ quadam pensione, ex quibus dimissionibus factis favore Equitum, evidens, & apertum fit dictarum adjudicationum inesfectuatio, Si enim præfati Cappellani pacificè illas retinere potuissent, eisdem se non abdicassent, sed necessitate ducti eas dimiserunt, quià desperabant, Commendæ possessionem unquam se fore adepturos; Numquam enim sessionem habuissent intèr Magnates, illasque coacti fuissent solvere contributiones, quæ pro Bonis inferiorum statuum pendebantur; ideòque amicâ concordiâ rem conficere maluerunt, Commendam dimittendo Equitibus, congruâ receptâ pensione, quo casu ex hujusmodi actibus nullus inductus dici potest status, aut quæsita pacifica quasi possessio, cum Partes non
transigant, nisi in rebus dubiis, & super quibus est 37
controversia, *Rot. in Nicien. decimarum 23. Junii 1690. §. Sed partes loco prosequendi cum duobus seqq. coram Hervault.*; Et sanè, si præfati Equites Commendam semper retinuerunt, si illius fructus perceperunt, si in eâ Regione pro Commendatariis reputati fuerunt, eò, quod intèr
Magnates sessionem habuerunt, & gavisi fue- 38
runt exemptionibus concessis Bonis supremi Ordinis Magnatitii, quonàm pacto immutatus dici poterit status præfatæ Commendæ, quæ, si ad Cappellanos translata fuisset, magnam sui status diminutionem sensisset, quem tamen retinuit eò, quia Commendæ titulus in persona Equitum
radicatus semper apparuit, cum quorum gradu 39
si incompatibilis fuisset ob privativam pertinentiam ad Cappellanos, quonam pacto semel, atque iterum permissa fuisset illius dimissio facta favore personæ, gradus, & status incompatibilis?

Minùs enim eædem adjudicationes factæ favore Cappellanorum officere poterunt, si easdem
inspiciamus, uti novum imprimentes statum, quia, 40
ut in subjectâ materia sententiæ evertere possint primævum statum, legitimè constitutum, oportet,
easdem justificari ex actis, tùm ex regula genera- 41
li,

li, quod sententia sinè actis nihil probat, tùm cla-
41 rius, quia sumus in prohibitis, in quibus, ne quod
directè fieri nequit, indirectè sequatur, atque lex
magis verbis, quàm rebus imposita sit, necessariò
requiritur talis justificatio, ne aliàs sub nomine
sententiæ fiat nova erectio, ut egregiè more suo
ratiocinatur *Card. de Luc. de Beneficiis disc. 14. nu. 10. & seq.*; Si autem afferrentur dd. sententia-
rum, sivè adjudicationum acta, fortè illicò de-
tegeretur illorum insubsistentia; Innixæ enim
apparent tùm aliis, tùm præcipuè illi supposito,
quod Commènda privativè pertineret ad Cap-
pellanos, quod tamen adversari probavimus an-
tiquo, & originario illius statui legitimè probato.

Præterea, si inspiciamus adjudicationem fa-
ctam favore Cappellani de Amico, hæc nullo pa-
cto officere potest; Nam ad illud judicium non
fuit vocatus, nec auditus Procurator Prioratus
Bohemiæ, qui Melitæ aderat, juxta Religio-
nis stabilimenta, & Eques de Portia contrariam
sententiam passus, litem prosequi non poterat
nomine Prioratus, & Ven. Linguæ absque con-
sensu trium ex quatuor Votantium partibus,
43 proindèque d. sententia subjacet censuræ tituli
*ff., & Cod. quandò res inter alios acta, de quâ Soc-
cin. cons. 181. num. 85. lib. 3., & cons. 75. nu. 20.
lib. 4., Mart. Medic. decis. 64. num. 1., Rot. co-
ram Bich. decis. 550. num. 1., coram Dunozet. jun.
decis. 362. num. 10., coram Emerix jun. decis. 52.
num. 2., decis. 683. num. 10., decis. 668. num. 9.,
in rec. decis. 140. num. 4. part. 19.*, Eòque certius
eadem inefficax remanet ob coæquale interesse,
44 quod in dicta Commenda habebant Equites om-
nes Magni Prioratus Bohemiæ, cujus idcirco
procurator citandus omnino erat, ut sententia
45 eos quoque afficere posset, cùm de natura pa-
rium sit, quod alteri per alterum incommodum
inferri nequeat; *Rota coram Bich. decis. 540. n.
4., Gratian. discept. 531. num. 73., Peregrin. de
fideicomm. art. ult. num. 44., Vincent. de Franch.
decis. 523. num. 17., & 18., & decis. 524. num. 1.*

Quæ si procederent in casu etiam, quo Procu-
rator Equitis Portiæ viriliter Causam defendisset,
46 quanto potiori Jure justum locum sibi vindica-
bunt in casu nostro, tùm quia ille Causam viri-
litèr defendere neglexit, solùmque comparuit,
prò petenda deputatione Commissariorum,
oportuno tempore habenda, quâ denegatâ, sen-
tentia irregulari, ac præcipiti ordine lata fuit;
ideòque præjudicare nequivit aliis Equitibus
non citatis, neqùe defensis, etiamsi sententia
47 suaptè naturâ posset aliis nocere, *ad Text. in L.
Præses C. de pignor., Bart. in leg. Ingenuum ff.
de stat. homin., Merlin. Pignattel. lib. 1. cap. 62.
num. 11., Mart. Medic. decis. 64. num. 8. & seq.,
& num. 11., & examinat. 39. num. 14. & seqq.,
Rot. in rec. decis. 588. num. 3. part. 1., decis. 41.
num. 6. part. 13., Rot. coràm Bich. d. decis. 550.
num. 5.*, tùm etiam, quia illam subsecuta non
48 fuit pacifica observantia, quà Amicus contro-
versam Commendam retinuerit cum scientiâ,
& patientiâ Equitum, in quorum præjudicium
de novo statu constituendo agebatur, *Selva de
Benefic. part. 2. quæst. 8. num. 3., Gonzalez ad
reg. 8. Cancellar. Gloss. 45. §. 2. nu. 42., Lotter.
de re benefic. lib. 2. quæst. 21. num. 83., Card. de
Luc. de Jurepatr. disc. 63. num. 22., Gratian. di-
scept. 577. num. 1., Rota in Bononien. Parochialis
super manutentione 2. Februarii 1680. coram
Vice-Comite.*

Ex iisdem rationibus reijcitur adjudicatio, an-
no 1685. facta Baldo, quæ præterea antiquo 49
Commendæ statui officere minus posset, quia
ille anno sequenti jus omne suum dimisit Comi-
ti à Thun, atque etiam, quia ex d. tempore di-
numerare minimè possemus tempus sufficiens ad
novum inducendum statum; quia, cum antiquus
constabilitus reperiretur auctoritate temporis 50
immemorabilis, pro eo evertendo quadragena-
rii saltem temporis spatium requirebatur, *Ma-
rescott. var. resolut. lib. 1. cap. 55. num. 70. & seq.,
Gonzalez ad Reg. 8. Cancellar. Gloss. 7. num. 25.,
Lotter. de re Benefic. lib. 1. quæst. 34. num 45.,
Rosa de executione lit. Apostolic. cap. 6. n. 109.,
& nu. 122., Panimoll. decis. 10. adnotat. 3. n. 29.*

Hæc igitur cum ità se habeant, & nullatenus
possit ex dd. adjudicationibus elici novus Com-
mendæ status antiquo contrarius, frustrà pro eo
coadjuvando afferuntur alia similia Decreta, oc-
casione similium controversiarum super aliis
Commendis ejusdem Prioratus à Sacro Consilio
edita favore fratrum Cappellanorum; Ab illis
enim facilè nos expedire possemus, responden-
do, quod, quando deficit jus, & causa universa- 51
lis æqualiter plura determinans, ex statu unius
Commendæ inferri nequeat ad statum alterius,
cum non repugnet, in una, eademque Lingua 52
plures adesse Commendas diversi status, quem-
admodum in re beneficiaria frequens est, quod 53
in una, eademque Ecclesià, indifferentèr fun-
data reperiantur Beneficia Jurispatronatus, & li-
beræ collationis, & Regularia, atque secularia,
*Rota coram Buratt. decis. 832., & decis. 826., in
Mediolanen. Præpositura 8. Martii 1695. §. Mi-
nimè adversantibus coram Muto*; Verumtamèn
magis præcisè ad dd. etiam Decreta responden-
do, dicimus, quod, licèt ad favorem Testaferratæ
supervenisset etiam mandatum Sacræ Cæsareæ
Majestatis, nibilominùs lis adhuc indecisa pen-
det in Romana Curia, quod satis esset, ut ex 54
eiusmodi collatione nullus elici posset status, *Ro-
ta coram Gregor. decis. 417. num. 4., in rec. decis.
252. num. 9. part. 10., coram Alexandr. VIII.
decis. 234. num. 26.*, altera verò lis orta super
Commenda Ollestein, post interpositam appel- 55
lationem composita fuit transactione, ideòque,
ut alibi diximus, ex actu litigioso, & amicâ con-
cordiâ sopito nullus elici potest legitimus status.

Reliquum esset, ut ageremus de promiscui-
tate, quâ d. Commendam indiscriminatim ab
Equitibus, & Cappellanis frui posse, dicitur;
Verùm promiscuitas ista excluditur iis omnibus,
quibus hactenùs favore Equitum firmavimus pri-
vativum illius statum, immò verò, quatenùs pro-
miscuitas ista probata dici posset, Commenda
adjudicanda esset D. Com. à Konikeh., utpotè 56
antiano, & habenti qualitates omnes requisitas à
stabilimentis Sacræ Religionis, quibus caret

D. de Gaudenos, petens, ſuſpendi illius proviſionem, donec ipſe capax fiat, *Rot. in rec. dec.* 112. *num.* 26. *part.* 8., *deciſ.* 279. *num.* 13. *part.* 10., *deciſ.* 88. *num.* 1. *part.* 8., *in Sutrina Canonicatus* 21. *Junii* 1706. *§. Cum enim Fundator coram Priolo*, & in noſtris terminis *coram Coccin. deciſ.* 2213. *num.* 3.; Satis itaque illi non eſſet ſola promiſcuitas, ſed oporteret, ab eo afferri diviſiones, & partitiones Commendarum, quæ prò bono pacis factæ reperiuntur in aliis Prioratibus, quodque in tali repartitione d. Commenda privativè aſſignata eſſet Fratribus ſervientibus, quod certè in magno Prioratu Bohemiæ factum minimè reperitur; mihi enim ſupponitur, nonniſi ab anno 1631. citrà, ibi receptos fuiſſe Cappellanos Conventuales.

Romana Dotis Cappellæ Sancti Matthæi.

Heres debitor annui reditus centum aureorum, prò duplicis Cappellaniæ dote à Teſtatore legati, & ex tranſactione inità cum Eccleſia, facultatem habens ab eâ obligatione ſe liberandi per ſolutionem certæ quantitatis, tunc reſpondentis valori annuæ præſtationis, ſed poſteà ex viciſſitudinibus temporum longè imparis effectæ, non aliter ex ſtricti juris ratione, quam ſolutione quantitatis conſtituendo annuo reditui centum aureorum idoneæ, ab ejuſdem annuæ præſtationis obligatione liberatur: Quamquam cum eo benigniùs agi, æquitas quædam expoſtulet.

VOTUM IX.

1 *Tranſactio ut valeat, præcipuè ſuper Bonis Eccleſiæ, juſtà cauſſa requiritur*, & nu. 15.
2 *Subſtantia legati, his verbis concepti* = ejuſque officii causâ annuos reditus 100. ſimilium aſſignent = *incipit ab annuis reditibus, quantitas verò demonſtrativè adjecta cenſetur.*
3 *Cappellaniæ dos regulariter conſtituta cenſetur in ſpeciebus, ſeù fundis perpetuis.*
4 *Legato quantitatis non congruit verbum* aſſignetur.
5 *Sed illud propriè ſolvi dicitur.*
6 *Legata ſpecierum* tradi, & aſſignari *dicuntur.*
7 *Legato annuæ quantitatis pro dote Cappellaniæ non ſatisfacit heres aſſignando fundum.*
8 *Legatum annuæ quantitatis tamdiù durat, quamdiu durat hereditas.*
9 *Legato annuæ quantitatis pro dote Cappellaniæ non ſatisfacit heres aſſignando fundum, etiam cum conſenſu Legatarii.*
10 *Legato annuo reditu, debita, vel promiſſa dicuntur tot Bona, quæ illum conſtituant.*
11 *Legato annuo reditu, heres traditione Bonorum, eum reditum conſtituentium, ab omni onere, & periculo liberatur.*
12 *Nec ob decrementum poſteà ſecutum ad aliquid ſupplendum teneretur.*
13 *Legato annuo reditu, an heres jus habeat eligendi ſolutionem Legati in pecuniâ, vel in ſpecie?*
14 *Heres facultatem habet præſtandi Legatum annui reditus in pecuniâ, quoties id in tranſactione conceſſum fuerit.*
16 *Lis poſt lapſum centum annorum talis fuiſſe præſumitur, quæ juſtam tranſactioni cauſſam præbuerit.*
17 *Lis ut tranſactioni cauſſam præbeat, ſatis eſt, quod calumnioſa non fuerit.*
18 *Tranſactio cum Eccleſiâ initâ abſque Apoſtolico Beneplacito, non valet.*
19 *Ex tranſactione, non autem ex teſtamento Eccleſia pro annuo reditu egiſſe præſumitur, quoties non ſimul egit prò perfectione Cappellæ, à Teſtatore demandatâ.*
20 *Tranſactioni Beneplacitum Apoſtolicum acceſſiſſe, ex centenariâ obſervantiâ præſumitur.*
21 *Tranſactionis juſtitia metienda non eſt ex fortuitis caſibus, quibus ſubjacet pecunia, vel fundus, ab herede aſſignandus prò Legato annui reditus.*
22 *Annuo reditui, à Teſtatore relicto æquivalere debent Bona pro eo adſignata.*
23 *Annui reditu legata ex certo fundo, heres præſentatione fundi liberatur.*
24 *Heredis damno cedit interitus, vel diminutio annui reditus præſentandi ex totâ hereditate.*
25 *Annui reditus æſtimatio facienda eſt eo tempore, quo ceſſit, & venit dies Legati*, & n. 29.
26 *Contrahentes, ſi in traditione ſtabilium reſpexerunt ad quantitatem redituum, ad eamdem quoque reſpexiſſe dicendum eſt in ſolutione pecuniæ, loco ſtabilium ſubrogandæ.*
27 *Diſpoſitio dividi non debet, nec determinatio reſpiciens plura determinabilia.*
28 *Liberatio ex pecuniæ depoſito conventa, intelligenda eſt, ſi pecunia depoſita reſpondeat valori annuæ præſentationis debitæ.*
30 *Annui reditus æſtimatio, quoties, ex facultate per tranſactionem datâ, debitor ab eo liberare ſe velit ſolutione ſummæ capitalis, facienda eſt, inſpecto tempore ſolutionis.*
31 *A piis fundationibus ne fideles avertantur, æquitate potiùs, quàm ſtricto juris rigore agendum eſt.*
32 *Pro duplicis Miſſæ quotidianæ perpetuæ eleemosyna (exceptis diebus feſtivis Dominicis) ſufficit annua quantitas ſcut.* 120.
33 *Miſſæ perpetuæ eleemosyna in Julii duobus præſcripta fuit à S. M. Urbano VIII.*
34 *Miſſarum reductioni locus non eſt, quoties eleemosyna manualis ſupereſt.*

INTER pia Legata in ſuo ultimo teſtamento ordinata a clar. mem. Cardinali Contarello, demandata legitur Inſtitutio Collegii duodecim Præsbyterorum fundandi in Eccleſia S. Ludovici Nationis Gallicanæ, aſſignatâ eidem congruâ dote redituum ſcut. 800. auri in auro; deindeque injuncto heredi onere perficiendi Cappellam S. Matthæi, in eadem dictus Teſtator fundari voluit duas Cappellanias, cum onere uni-

re unius Missæ quotidianæ, exceptis diebus Dominicis, & in hanc causam constituit exuberantem dotem in tot annuis redditibus, ibi = *ejusque officii causâ annuos redditus scut.* 100. *similium ... assignent* =, ac præcepit, quod, si dicta Ecclesia non acceptasset onus fundationis Collegii, prout infra mensem declarare tenebatur, loco unius subiret onus celebrationis duplicis Missæ quotidianæ.

Mortuo autem Testatore, cum super adimplemento dd. Legatorum graves exortæ fuissent controversiæ in Tribunali Reveren. Fabricæ agitatæ inter Rectorem, & Administratores dictæ Ecclesiæ ex una, & bon. mem. Abbatem Crescentium, aliosque filios Virgilii Crescentii Executoris, & heredis dicti Cardinalis ex altera, eædem causam dederunt transactioni, in qua dictus Abbas Crescentius, tàm nomine suo, quàm fratrum, pro quibus promisit de rato, se obligavit solvere in causam dotis dd. Cappellaniarum scut. 100. auri in auro, & firmâ remanente ceterorum Bonorum obligatione, specialitèr pro dicta præstatione obligavit pensiones cujusdam domus hereditariæ Card. Contarelli, pluribus præterea favore Ecclesiæ adpositis pactis pro faciliori dd. scutorum centum aureorum exactione.

Verumtamen in eodem Instrumento concordiæ conventum fuit, quod tàm DD. de Crescentiis transigentibus, quàm eorum heredibus, & Successoribus liceret se liberare ab onere d. annuæ præstationis, tradendo tot Bona similis reditus, vel realitèr deponendo in sacro Monte Pietatis scuta 1500. auri in auro, relictâ debitori electione tradendi tot Bona, vel solvendi d. quantitatem, qua tamen emerentur tot stabilia similis reditus, subroganda loco d. perpetui annui reditus, relicti pro Cappellaniarum dote; hac adjectâ declaratione, quod sive assignarentur Bona, sive fieret d. pecuniæ depositum, DD. de Crescentiis plenè liberati censerentur tàm ab onere præstandi imposterum dd. annuos reditus, quàm ab omni periculo speciei tradendæ, & quacumque aliâ curâ Investimenti, quod curandi onus ad Rectorem, seù Administratores Ecclesiæ pertinere voluerunt.

Cùperent hodie DD. de Crescentiis vigore hujusmodi conventionis se liberare a dictæ annuæ præstationis onere, non quidem rigorosè utendo juribus, & pactis transactioni adpositis; agnoscunt enim, quod facultas, seu electio reservata heredi deponendi scuta 1500. auri tenderet in evidens Ecclesiæ præjudicium, si illius vigore plenariam liberationem consequi contenderent; Nam post lapsum unius seculi, & amplius, mutato rerum statu, nemo non videt, scut. 1500. auri non parere annuos reditus aureorum centum, sed equi, bonique ratione agendo, se paratos exhibent solvere congruam pecuniæ quantitatem; ideoque, attentâ hujusmodi oblatione, quæsitum a me fuit, ut pro veritate sententiam meam dicere vellem, num scilicet justum locum habere possit honesta aliqua transactio?

Cum autem semper, tùm præcipuè, quum illa celebratur super Bonis Ecclesiæ, ad ejusdem validitatem requiratur justa causa, *Rodoan. de reb. Eccles. non alien. cap.* 10. *num.* 12., *Valleron. de Transact. quæst.* 23. *num.* 2., *& seqq.*, & hæc in subjectâ materiâ æstimari non possit ex Ecclesiæ utilitate, siquidem DD. de Crescentiis non offeruot pinguiorem præstationem, sed ab ea, quam solvunt, se exonerare cupiunt, tradendo quantitatem, quæ minor sit capitali reddente annua scuta 100. aurea, justam proindè transigendi causam dijudicare debebimus ex qualitate Relicti, ab obligatione heredibus imposita in testamento Cardinalis Contarelli, & ab efficacia dictorum pactorum, & conventionum, in dicta transactione contentorum. 1

Quod attinet ad qualitatem, seù substantiam Relicti, illam dignoscimus ex verbis dispositivis, quibus conceptum legitur, quæ ita se habent, *ejusque officii causâ annuos redditus scut.* 100. *similium assignent*, cum igitur, his inspectis verbis, substantia Legati incipiat ab annuis reditibus, hi dicendi erunt esse in obligatione, & quantitas scut. 100. adposita censebitur, ut sciretur quot, quantique illi esse deberent, per ea, quæ tradunt *Ruin. cons.* 65. *num.* 8., *& 9.*, *& per tot. lib.* 1., *Gratian. discept.* 116., *idem decis. Marchiæ* 141., *Cyriac. contr.* 390. *nu.* 41. 2

Idque confirmari potest tum ratione subjectæ materiæ, nam agebatur de dote Cappellaniarum, quarum constitutio regulariter facta censetur in speciebus, seù fundis, qui perpetui sunt, prout sunt perpetua onera Cappellanis injuncta, *per Text. in cap.* 1. *de Cens.*, *Vivian. de Jurepatron. part.* 1. *lib.* 1. *cap.* 4. *num.* 3., *& seqq.* tum etiam, quia Testator usus fuit verbo *assignentur*, quod non congruit Legato quantitativo, quippe illud propriè solvi dicitur, per ea, quæ tradit *Rota decis.* 98. *num.* 6. *part.* 18, sed convenit Legato specierum, quæ tradi, & assignari dicuntur, *Spad. consil.* 291. *num.* 2. *lib.* 3., *clar. mem. Card. de Luc. de donat. disc.* 52. *sub nu m.* 4. *vers. Tertiò quia*, *& disc.* 105. *num.* 3., *&* 13. *Rota coram Millino decis.* 13. *num.* 1., *& coram bon. mem. Emerix Jun. decis.* 434. *num.* 3. 3 4 5 6

Ex notione autem substantiæ, seù qualitatis Relicti facilè dignoscitur qualitas obligationis heredis; Nam, si illud reverà consisteret in quantitate, heres non satisfaceret assignando fundum, *Rota coram Cerro decis.* 433. *num.* 2., *& decis.* 165. *per tot. part.* 9. *rec.*, nec liberaretur illius traditione, vel solutione æquivalentis quantitatis, eò quia, quamdiù duraret hereditas, durare diceretur onus certam solvendi quantitatem, illi impositum, *Pignatell. consult:* 110. *num.* 10., *&* 12., ubi, quod neque hoc casu suffragaretur consensus Legatarii, nam pereuntibus fundo, vel quantitate ab herede assignata, hereditas liberata non censeretur in præjudicium Testatoris, cujus favore Missarum celebratio, & aliorum piorum operum implementum injunctum dicitur *tom.* 9. 7 8 9

At verò, si Legatum consistat in annuo reditu, hic esse dicitur in dispositione, & in obligatione, 10

ne, ideoque debita, vel promissa dicuntur tot
Bona, quæ illum constituant, optimè *Spad. dict.*
consf.291. per tot. lib.3., clar. mem. Card. de Luc.
de donat. disc.38. num.22., & benè distinguit
Rota coram Cerro dict. decis.433. num.1., & seqq.,
11 & heres illa tradendo liberaretur ab omni ulte-
riori onere, & periculo, itaut augmentum
omne, & decrementum, tractu temporis super-
12 veniens, cederet utilitati, vel damno Legatarii,
absque eo quod heres ob decrementum postea
subsecutum ad aliquid supplendum teneretur,
Palm. alleg.182. num.2., Rota coram Cerro dict.
decis.433. num.8., & 9., decis.62. num.7. part.
11. rec., & hoc casu disputari solùm posset, an
13 heredi superesset jus eligendi solutionem Legati
in pecunia, loco præstandi speciem, quæ quæ-
stio latè pertractata à *Cyriaco contr.390.*, & ab
eodem decisa favore heredis, penitus cessat in
14 casu nostro ob electionem expressè heredi præ-
servatam in transactione, quæ hac ex parte
omnino valida mihi videtur, quia nihil aliud
facit, quàm deducere in pactum facultatem, ce-
teroquin de jure heredi competentem.

Quapropter superfluum esse, censeo, assumere
15 disputationem super illius validitate, de qua ta-
men ambigi non posse videtur, quia facta ap-
paret ex justâ causâ, prò componendâ videli-
cet lite vigente in Tribunali Rev. Fabricæ, cu-
jus litis status, cum post lapsum centum, & ul-
16 tra annorum recognosci nequeat, certè præsumi
debet, fuisse talem, ut justum transactionis lo-
cum reliquerit, hodiè enim temerè diceretur, il-
lam intentatam fuisse per calumniam, ideòque
17 præbere nequivisse sufficientem transigendi cau-
sam, ad quam sufficit, ut absit calumnia, *Rota*
in Bononien. transactionis 8. Junii 1682. §. Neu-
trum hoc casu coram bon. mem. Guaxado, in Sy-
pontina, seù Versana Dotis 1. Junii 1693. §. Pe-
nultimo coram Reverendissimo d' Hervault Ar-
chiepiscopo Turonen., & alibi passim, eademque
18 impugnari nequit, tamquam non ratificata ab
Ecclesiâ, illiusque Administratoribus, & desti-
tuta Beneplacito Apostolico, nam adesse dici-
tur solemnis ratificatio rogata die 30. Novem-
bris 1597. à Joanne Juliano Clerico Lemovi-
censi Notario publico, quâ Ecclesia contra DD.
de Crescentiis judicialiter usa fuit, coram A. C.
illam producendo per acta Simoncelli 6. Junii
1648., & propterea concurrit plusquam cente-
naria observantia; siquidem Ecclesia annua
scuta 100. aurea exegisse videtur non vigore te-
19 stamenti, sed transactionis; Nam, si putasset,
jura sua persequi posse ex testamento, non solùm
egisset prò annua præstatione, sed etiam prò
perfectione Cappellæ, demandata à Testatore,
& hæc observantia clarior redderetur, si, ut di-
cunt DD. de Crescentiis, inspicere liceret libros
Ecclesiæ, in quibus, & approbatam concor-
diam, & in illius executionem exactiones factas
20 legi, affirmant; Ex hac autem longæva obser-
vantia consurgit præsumptio Beneplaciti Apo-
stolici, ex notis juribus, licèt mihi supponatur,
dictam Regiam Ecclesiam illud in suis Contra-
ctibus adhibere, aut requirere numquam con-
suevisse.

Ex his licèt pateat, quod justitia transactio-
nis regulanda non sit ex futuro eventu, & for- 21
tuitis casibus, quibus subjacent pecunia, vel fun-
dus, ab herede assignandus, itaut, si intereat, vel
minùs idoneus fiat, heredis non intersit, nihi-
lominùs non venit in dubium, quin regulariter
tàm pecunia, quàm fundus, qui traditur in actu
assignationis, æquivalere debeat annuo reditui, à 22
Testatore relicto, itaut justâ proportione invi-
cem commensurentur, cum non agatur de an-
nuo reditu, Legatario tradendo ex certo fundo, 23
à Testatore taxativè demonstrato, cujus proin-
dè traditione heres liberetur, sed præstandus
est ex hereditate, nullis taxativè designatis Bo-
nis, quo casu illius interitus, vel diminutio ce- 24
dit damno heredis, ut distinguunt *Rosa consult.*
6. sub num.1., Barrii de success. lib.9. tit.49. sub
num.9., Sadarinus respons.7. num 6., & seqq.,
Gusman. de evict. quæst. 30. numer. 88. & seqq.,
Marcian. consf.41. num.4., & seqq., in Romana
locorum Montium 21. Martii 1694. coram Be-
nincasa, & in Romana, seù Forolivien. Legati
5. Junii ejusdem anni coram Reverendissimo De-
cano, cum aliis in Algaren. Legatorum 16. Ja-
nuarii 1696. coram de la Tremoille, unde
quæri solum posse videtur, an rigorosa ista pro-
positio servanda sit in concreto casus nostri, in
quo adest dicta transactio.

Et quidem favore heredis urgere videtur il-
lius tenor, juxta quem dici non posse videtur,
transigentes respexisse ad istam proportionem
inter quantitatem solvendam, & annuos redi-
tus, dum heredes, facto deposito, eoque in æde
sacra adscripto nomini Ecclesiæ, statim liberari
voluerunt, etiamsi depositum periisset, vel num-
quam ab Ecclesia fuisset investitum, ideòque
cogitatum dici nequit de æqualitate, & quanti-
tate fructuum, qui fieri poterant, ut nulli um-
quam perciperentur.

Præterea in hujusmodi assignationibus fa-
ciendis ab heredibus, æstimatio fieri debet, habitâ 25
ratione ad valorem, Legato redituum æquiva-
lentem tempore testamenti, & quo cessit, &
venit dies Legati, ut tradit *Cyriac. contr. 390.*
num.40. vers. Senatus tandem; si autem atten-
datur valor hujusmodi temporis, nemo non
videt, heredes, habentes electionem offerendi Le-
gatariis pecuniam, vel Bona, liberari posse, de-
ponendo quantitatem longè minorem illâ, quam
offerunt.

At nihilominùs crederem, veriùs esse, transi-
gentes respexisse ad æqualitatem inter reditus
relictos, & quantitatem, seù fundum traden-
dum, ideòque hanc requiri in taxatione quan-
titatis hodie solvendæ, nam transactio nullo
pacto inita dici potest ad heredes aliqua ex par-
te exonerandos; ab obligatione tradendi inte-
gram præstationem; siquidem promiserunt sol-
vere integra scut. 100. aurea, & licèt pro com-
modiori exactione assignassent pensiones cujus-
dam domus hereditariæ, attamen pro ea inte-

grò

grè consequenda firmam manere voluerunt ob-
ligationem super omnibus aliis Bonis; Insuper,
cum heredibus concessa fuit electio loco quanti-
tatis scut. 1500. auri tradendi fundum, Partes
expresse convenerunt, quod capitalia assignan-
da, redderent scuta centum auri in auro, si autem
26 in traditione stabilium respexerunt ad quantita-
tem redituum, ad eamdem respexisse dicen-
dum est in solutione pecuniæ, juxtà notissimas
regulas de non dividenda dispositione, & de
27 determinatione respiciente plura determinabi-
lia, quod omnia uniformiter determinare de-
beat; Et confirmatur ex ipsâ rei evidentiâ, nam
tunc temporis scuta 1500. reddebant scuta cen-
tum, eò quia pecuniæ statim investiebantur prò
septem, & octo centesimis partibus.

Nec obstant ea, quæ favore heredum ponde-
28 rantur; Nam, quod attinet ad liberationem, ex
simplici depositi confectione, ab illis consequen-
dam, hæc operabatur, quod, illo adimpleto, ex-
empti essent ab omni periculo, nullisque subja-
cerent futuris eventibus, sed non efficiebat,
quod in actu, quo fiebat depositum, idem æqui-
valere non deberet verò valori annuæ præstatio-
nis debitæ, ut superioribus locis dictum est.

Prout etiam non officit, quod valor iste æsti-
29 mandus sit, inspecto tempore conditi testamen-
ti, quia id procederet, si heres congruo tem-
pore, rebusque in eodem statu manentibus, fe-
cisset depositum, at post moram centum fe-
30 rè, & viginti annorum, eidem suffragari am-
plius nequit depositum illius quantitatis, quæ eo
tempore justa censeri potuisset, sed si tractu
temporis pecunia designata non sufficit ampliùs
pro annuo reditu comparando, vel species in
eamdem causam destinata, minùs idonea effecta
est, quod deest, supplendum erit ex hereditate,
*in dicta Romana locorum Montium 21. Martii
1694. §. Absque eo quod coram Benincasa.*

Quamquam verò hæc de strictâ Juris censurâ
vera esse, credam nihilominùs, quià, ut mihi
supponitur, Ecclesiæ incumbit onus unius tan-
tùm, & non duplicis Missæ quotidianæ, & re-
ditus scutorum centum auri in auro, juxtà valo-
rem hodiè currentem, longè exuperat onus di-
ctæ Missæ, locus esse potest alicui æquæ concor-
diæ; Nam, quando Ecclesia remanet compe-
31 tenter dotata, fideles alliciendi sunt æquitate
non autem avertendi stricto rigore justitiæ à
fundationibas, & dotationibus, juxta ea, quæ
considerat *Rota decis. 62. numer. 29. part. 11.
recent.*

Cui quidem æquitati locus esse posset, tametsi
Ecclesia teneretur ad celebrationem duarum
Missarum quotidianarum, exceptis diebus Do-
32 minicis, nam adhuc annua scut. 1200. sufficerent
prò duplicata eleemosynâ, quæ assignatur prò
hujusmodi Missis perpetuis; Certiùs, quia an-
no 1585., quo dictarum Cappellaniarum fun-
datio facta fuit, non inoleverat usus taxandi elee-
33 mosynam Missarum perpetuarum ad rationem
Juliorum duorum, sed taxa ista stabilita fuit vi-
gore Decreti san. mem. Urbani VIII. de cele-
bratione Missarum, &, juxtà stylum Sacræ Con-
gregationis Concilii Missę non reducuntur, quan- 34
do reditus ascendunt ad quantitatem eleemosy-
næ, prò Missâ manuali dari consuetæ.

Recineten. Patrimonii, sive Immunitatis.

Patrimonium ad sacros Ordines ab Episcopo subrogatum in locum alterius ab initio constituti sub pacto resolutivo, statim ac Clericus Ecclesiasticum aliquod Beneficium adeptus esset, eo obtento, nec tamen Episcopi auctoritate in prioris tituli locum suffecto, adhuc perdurat, fruiturque tributorum exemptione.

VOTUM X.

1 *A collectarum oneribus exempta sunt Ecclesiarum Bona.*

2 *Pactum resolutivum patrimonii, ad cujus titulum Clericus promotus fuit, statim ac ipse congruum Beneficium assequeretur, valet, &, casu eveniente, resolutionem inducit,* & num. 18.

3 *Patrimonii Sacri titulus cum titulo Beneficii commutari potest.*

4 *Privilegium concessum Clerico, donec Beneficium assequatur, non perdurat, nisi usque ad illius assecutionem.*

5 *Probationem nullam ex referente desumi posse, quando non exhibetur relatum, obvia est regula.*

6 *Etiamsi Notarius in instrumento referente dicat, de relato constare ex instrumento ab eodem rogato.*

7 *Privilegia, extincto principali, non transferuntur in id, quod subrogatur.*

8 *Præsertim, si aliis nocent.*

9 *Immunitatis privilegii cessante causâ, æquum est, ut cesset effectus.*

10 *Beneficii fructus dicuntur, detractis oneribus.*

11 *Intellige de oneribus realibus.*

12 *Ex fructibus Beneficii non detrahuntur onera celebrationis Missarum, & alia venientia ex naturâ ejusdem Beneficii.*

13 *Beneficium ut congruum dicatur, computandi sunt fructus certi, & ii, qui ex proprio labore percipiuntur.*

14 *Uti sunt distributiones quotidianæ.*

15 *Procedit, etiamsi Beneficiarius ex aliqua accidenti onera adimplere non valens, fructuum diminutionem pateretur.*

16 *Lex providet iis, quæ frequenter, non quæ rarò contingunt.*

17 *Clericus quod mendicare cogatur, abhorrent Sacri Canones.*

19 *Pactum resolutivum patrimonii sacri, ipso jure resolutionem non inducit per assecutionem alterius Beneficii.*

20 *Sed requiritur auctoritas Episcopi subrogantis*

tis Beneficium, vel Bona posteà adquisita in locum prioris patrimonii.

21 *Ad Episcopum spectat inquirere, an Beneficium, sive Bona ab Ordinato adquisita, sufficiant ad congruam vitæ substentationem.*

22 *Patrimonii prior titulus perdurare dicitur, non factâ ab Episcopo alterius tituli subrogatione*, & nu.24. & 30., & 34.

23 *Clericus Bona patrimonii ad sacros Ordines constituti sinè licentiâ Episcopi alienare prohibetur*, & num.35.

25 *Patrimonium sacrum, donec alterius tituli subrogatio ab Episcopo fiat, gaudet exemptione à gabellis.*

26 *In patrimonii titulum, Bona, quæ subrogantur, eâdem gaudent exemptione.*

27 *Subrogatum iisdem gaudet privilegiis rei, in cujus locum subrogatur.*

28 *Etiamsi versemur in materia strictâ, & correctoriâ.*

29 *Patrimonii sacri subrogationem tota efficit auctoritas Episcopi.*

31 *Attestatio Notarii suspecta, prorsus est reijcienda.*

32 *Patrimonii sacri subrogatio ut valeat, sufficit auctoritas Episcopi.*

33 *Attestatio Cancellarii de patrimonii sacri subrogatione referens se ad instrumenta, satis probat.*

36 *Pro Beneficii subrogatione in patrimonii locum instare potest Communitas.*

37 *Ordinarii auctoritati Sacræ Congregationes derogare nolunt.*

38 *Patrimonii loco subrogari debet Beneficium.*

REv. D. Nicolaus Gasparuccius promotus fuit ad sacros Ordines ad titulum patrimonii, ipsi constituti ab Equite quond. Bernardino Masio, expresso adposito pacto resolutivo dictæ constitutionis in casu, quo præfatus Gasparuccius Beneficium aliquod Ecclesiasticum, vel aliunde assequeretur Bona, undè vivere posset. Licèt autem idem deindè adeptus fuisset Beneficium Cantoriæ, & Altaristatus in Ecclesia Cathedrali Recinetensi, nihilominùs, obtinuit, à Reverendissimo Episcopo subrogari alia Bona loco patrimonii, ad cujus titulum ordinatus fuerat, & vigore pacti resolutivi, reversuri ad Donantem.

Quamobrem, cum Communitas Civitatis Recineti contra eum egisset pro solutione Collectarum, ex dictis Bonis subrogatis solvendarum, idemque opposuisset immunitatem, quâ illa gaudebant, uti destinata substentationi Ordinati,
1 ideòque iisdem donata privilegiis, quibus fruuntur Bona ipsarum Ecclesiarum, quę sunt exempta ab hujusmodi oneribus Collectarum, per ea, quæ tradunt *Ciarlin. contr. forens. cap. 22. num. 48., Lotter. de re Benefic. lib.1. quæst.2. num.27., & 36., Gratian. discept. 159. num. 27., Mart. de jurisd. part.4. cas.13. nu.10., Bordon. oper. var. tom.7. tit. de stat., & person. Eccles. cap.2. num. 78. & seqq., Monacell. in appendic. ad formular. legal. pract. for. Eccles. fol. mihi 331. numer.17.*, cum aliis latè cumulatis apud *Panimol. decis. 6. annot.3. numer.1. & seqq.*, Communitas adivit Sacra Congregationem Boni Regiminis, quæ semel, atque iterum, die nempè 7. Februarii 1684. & 24. Novembris 1691. rescripsit = *Instet coram Episcopo* = deindeque in ulteriori Causæ decursu Gasparuccius die ultimâ mensis Junii anni 1697. Sacræ Congregationi exhibuit quamdam attestationem Cancellarii Episcopalis factam die 21. Mensis Septembris 1693., in quâ affirmatur, Bona quędam stabilia ibi enumerata, auctoritate Reverendissimi Episcopi fuisse subrogata loco patrimonii, expressâ factâ relatione ad Instrumenta die 18. Mensis Augusti 1655. & 18. Decembris 1658., verbis illis = *prout de prædictis constare dicitur per Instrumenta, per me rogata, ad quæ &c.* =, & vigore hujusmodi attestationis obtinuit à Sacra Congregatione supersessoriam pro solutione à Collectis ex dictis Bonis, à Civitate petitis.

Verumtamen, cum eadem, utpotè non citata in concessione dictæ supersessoriæ, urgeat pro solutione Collectarum, & proposituræ credatur, instantiam prò illius revocatione, quam aliàs obtinere nequivit, requisitus fui, ut pro veritate inquirere velim, an reverâ D. Gasparuccio competat dicta exemptio, & pro negativâ favore Communitatis plurimùm urgere videbatur, quod agatur de patrimonio assignato sub pacto resolutivo, nempè quod, statim ac promotus ad illius titulum obtinuisset Beneficium æquivalentis reditus, cessare deberet dicta assi-
gnatio, quod quidem pactum validum esse, 2
ideòque inducere resolutionem actus, tradunt *Cardin. de Luca de donat. disc.11. nu.2.*, *aliique relati à Nicolio lucubrat. Canonic. lib. 1. tit. 11. sub num.23., Panimoll. decis.6. annot.3. num.5.*, Sacræ enim Tridentinę Synodus Decreto *in cap. 2. sess. 21. de reformat.* non improbatur tituli
commutatio, quæ fit per assecutionem Benefi- 3
cii, sed permissus videtur transitus, à titulo patrimonii ad titulum Beneficii, ut apertè innuunt verba illa = *remitti nullatenus possint, donec Beneficium Ecclesiasticum sufficiens sint adepti, vel aliundè habeant undè vivere possint* =, si autem permissa est commutatio hujusmodi tituli per assecutionem Beneficii, cessasse censetur speciale privilegium Bonis, promoto assignatis in patrimonium, eò quod similis assignatio cum tali pacto concepta importare videatur terminum temporis, qui efficit, ut privilegium con-
cessum Clerico, donec Beneficium assequatur 4
non perduret, nisi usque ad illius assecutionem, neque enim privilegium est perpetuum, sed temporale, & limitatum usque ad actum consecutionis Beneficii, ut in proposito arguere videtur *Fagnan. in cap. Episcopus nu. 50., & seqq. de Præbend., & Dignit.*

Resolutâ autem primâ patrimonii constitutione, illiusque titulo jam extincto, Communitati minimè officere videbatur nova illius subrogatio facta ab Episcopo, primò, quia in facto defi-

deficere dicebatur sufficiens hujusmodi subro-
gationis probatio, quæ minime elici posse di-
cebatur ex dicta attestatione Cancellarii exhibi-
tâ à Gasparuccio, quia, cum illa expresſè se refe-
rat ad Instrumenta, super dictâ assignatione, ro-
gata, sit locus obviæ juris regulæ, præcipienti,
5 nullam ex referente probationem desumi posse,
quando non exhibetur relatum, juxtà notas au-
ctoritates, procedentes etiam in casu, quo No-
6 tarius in Instrumento referente dicat, de relato
constare ex Instrumento ab eodem rogato, *Ur-
ceol. de transact. quæst.61. num.4.*, *Gratian. di-
scept.693. num.1.*

Secundò, tametsi in dubium minimè revoca-
retur dicta subrogatio, nihilominùs Gasparuc-
cius Bona ità subrogata non solùm distraxerat, ex
eisdem constituendo dotem suæ nepti, verum
prætereà, postquam idem, extincto titulo patri-
monii, assecutus fuerat Beneficium, locus am-
pliùs esse nequibat subrogationi alterius patri-
monii cum privilegiis competentibus Bonis, in
primævâ illius constitutione assignatis, quia ex-
7 tincto principali, privilegia non transferuntur in
rem, quæ in illius locum subrogatur, *Barbos.
axiom. jur. axiom. 113. num. 5.*, *Thabor. eodem
tract. lib.17. cap.68. axiom.2. in 4. limit.*, maxi-
mè, quando ex istiusmodi subrogatione præjudi-
8 cium inferebatur Rev. Cam., sive Communi-
tati, cui actu pro dictis Bonis Collectæ solveban-
tur, certiùs, quia, cessante causâ, ob quam Im-
munitatis privilegium concessum reperitur pa-
9 trimonio Clerici, æquitatis, & justitiæ ratio po-
stulare videtur, ut cesset etiam privilegium, ex
quo tertio jus auferatur, ad tradita apud *Thabor.
axiom. jur. lib.14. cap.105. axiom.4.*

Nec urgebat, quod Beneficia, quæ D. Gaspa-
ruccius assecutus fuit, præter residentiam, & in-
teressentiam Divinis officiis, eum obstringant plu-
ribus aliis oneribus, in casu infirmitatis, aut al-
terius impedimenti per alium explendis, quibus
10 contingere posset non modica diminutio dicto-
rum fructuum, qui ceteroquin calculandi sunt,
deductis oneribus; Quia ex illorum calculo de-
11 trahenda solùm sunt onera realia, reverâ dimi-
nuentia quantitatem fructuum, quibus detra-
ctis, illorum valor longè excedit valorem fru-
ctuum patrimonii, ipsi assignati in promotione
ad sacros Ordines, &, quod attinet ad alia one-
12 ra, consistentia in celebratione Missarum, & his
similia, venientia ex naturâ Beneficii, de eisdem
nulla ratio habenda est, cum pro metienda con-
gruitate Beneficii, non solùm computentur fru-
13 ctus certi, sed etiam ii, qui percipiuntur ex
proprio labore, & veluti stipendium operarum,
quæ impenduntur pro servitio Beneficii, quales
14 sunt distributiones quotidianæ, aliaque hujus
generis emolumenta, *Barbos. de offic. & potest.
Episc. alleg.19. num.24.*, *Pax. Jordan. tom.1. lib.
3. tit.4. num.318.*, *Card. de Luc. de donat. disc.11.
num.8.*, etiamsi Beneficiatus ob impotentiam
15 dicta onera explendi, ratione alicujus extrinseci,
& accidentalis impedimenti emolumenta amit-
tat, vel, non valens per se ipsum, per alium
illa adimplere teneatur, atque ita sentiat fru-
ctuum diminutionem, quia lex providet iis, quæ
frequentius accidunt, non autem illis, quæ ra- 16
rò contingunt, ut, relatis Sacræ Congregationis
Concilii concordantibus resolutionibus, tradit,
*Monacell. in formular. legal. practic. for. Eccles.
tit.3. formul. 13. in adnot. nu. 2. & 3.*

Prout etiam pro sustinenda dicta subroga-
tione non urget, quod D. Gasparuccius resi-
gnando dicta Beneficia, destitui posset Bonis, &
reditibus necessariis ad congruam vitæ substen-
tationem, ideòque, ne in obbrobrium Ordinis
Clericalis mendicare cogatur, quod tantoperè
abhorrent Sacri Canones, valere debeat dicta 17
subrogatio, quia ratio ista urgere posset, si agere-
tur de coactâ Beneficii dimissione, secus vero, si
Beneficiarius Beneficium voluntariè dimittat, ut
distinguere videtur *Fagnan. in dicto cap. Episco-
pus numer. 66., & seqq. de Præbend.*, *& Di-
gest.*

Verùmtamen hæc omnia maturiùs perpensa
tantùm urgere minimè videntur, ut D. Gasparuc-
cius gaudere non debeat Immunitate à Collectis
prò dictis Bonis subrogatis loco prioris patrimo-
nii; Licèt enim validum sit pactum resoluti-
vum appositum constitutioni patrimonii, quod 18
scilicet illud ad Constituentem revertatur, si
promotus de aliquo Beneficio, sufficiente ad con-
gruam vitæ substentationem, provideatur, ni-
hilominùs hujusmodi pactum, reversionem ip- 19
so jure non inducit, nec sufficit, ut illi locus fiat
simplex Beneficii assecutio, sed oportet, quod
ab Episcopo, sive ejus Vicario generali Bene-
ficium, sive Bona per Ordinatum acquisita, ex-
presſè, & nominatim ad illius instantiam, sive 20
aliorum interesse habentium subrogentur loco
patrimonii, cum ad eumdem Episcopum spe-
ctet inquirere, an Beneficium, sive Bona, ab Or- 21
dinato adepta, sufficientia sint ad congruam vitæ
substentationem, ut, rejectis contrariis, & rela-
tis concordantibus auctoritatibus, & Sacrarum
Congregationum Decretis, tradunt *Panimol. dict.
decis.6. adnot.3. num. 6.*, *Monacell. in dict. For-
mular. tit.3. Formul.18. in annot.*; ideòque, do-
nec sequatur dicta specifica subrogatio Beneficii
loco patrimonii, ad cujus titulum quis ordi- 22
natus fuit, patrimonii titulus non extinguitur,
sed perdurare dicitur, ut patet ex eo, quod 23
Clericus Bona patrimonialia alienare prohibe-
tur sinè licentiâ Episcopi; si autem per adeptio-
nem Beneficii extingueretur titulus patrimonii,
Clericus non prohiberetur illud alienare sinè E-
piscopi assensu, *Fagnan. in dicto cap. Episcopus nu.
47. & seqq.*, *Barbos. de offic., & potest. Episc.
allegat. 19. nu.90.*, *Monacell. dict. Formular.18.
num.3.*; Cumque patrimonium constituendum
promovendo ad sacros Ordines, donec per for- 24
malem tituli commutationem factam ab Epis-
copo, illius loco subrogante Beneficium, reti- 25
neat naturam patrimonii, oportet, ut fruatur
etiam exemptione à Gabellis, impartitâ Bo-
nis patrimonialibus Clerici, hoc titulo promoti,
*Monacell. dict. Formul. 18. loco citato, & in
appen-*

appendic. ad idem formularium fol. mihi 331. num. 17.

At verò, si vigebat adhuc titulus patrimonii,
nec auctoritate Episcopi commutatus fuerat in
26 titulum Beneficii, secutâ, ejusdem auctoritate,
aliorum Bonorum subrogatione, hæc gaudere
debeat eâdem exemptione; quâ fruebantur
illa, io primæva constitutione patrimonii assi-
27 gnata, juxtà naturam subrogati, quod gaudere
dicitur eisdem privilegiis, quibus fruebatur res,
io cujus locum subrogatur, *Valenz. conf. 33. num. 399., conf. 61. num. 104., conf. 69. numer. 254., & seqq., conf. 71. num. 11., conf. 73. numer. 3., conf. 82. num. 6., conf. 93. numer. 21., Altograd. conf. 16. num. 33., Rota coram Merlin. decis. 445. num. 1. & seqq., & decis. 607. numer. 7.*, adeòut illud,
quod dicitur de creatione, locum habeat in sub-
28 rogatione, *Valenz. conf. 69. num. 260.*, etiamsi
versemur in materiâ strictâ, & correctoriâ, *Cardinal. de Luca de regul. disc. 33. numer. 11.*, &
quotidianâ experientiâ edocemur, passim fieri
istiusmodi subrogationes, & Bona ità subro-
gata, gaudere eisdem immuuitatibus, atque pri-
vilegiis.

Quamobrem, cum in hac materiâ, veluti for-
29 ma necessariò requisita ad validitatem actus, to-
tum operetur auctoritas Episcopi, hujusmodi
tituli commutationes approbantis, suâque au-
ctoritate confirmantis, consequeos est, ut hac de-
ficiente, dici nequeat, Gasparuccium amisisse ti-
30 tulum patrimonii: Idque confirmatur ex eo,
quod tutò dimittere, atque resignare posset Be-
neficia, posteà adepta, nullâ factâ expressione,
quod illa retineat loco tituli, contra verò oullo
pacto eidem sinè licentiâ Episcopi Bona in titu-
lum patrimonii, auctoritate Episcopi subrogatâ,
distrahere liceret, ex notatis apud *Fagnan. dict. cap. Episcopus num. 48.*

Nec obstant ea, quæ in contrarium favore
Communitatis deducuntur; Nam, quod attinet
ad pactum resolutivum, patet responsio ex supe-
riùs deductis, quod verò attinet ad subrogatio-
nem, illa impugnatur ex defectu sufficientis
probationis, atque etiam quoad effectus juris.

Si de illius probatione agatur, licèt non oe-
gem, quod, si procedendum sit cum rigidiori-
bus regulis, hæc plenè probata dici nequeat ex
dictâ atestatione Notarii, juxta auctoritates alle-
gatas *in §. Resoluta*, præsertim, cum mihi sup-
31 ponatur suspecta, quo casu reijcienda pœnitus
erit, oihilomioùs, si suspicione vacat, sique
judex secuodùm æqui, bonique rationem proce-
dere malit, non levis probatio resultare vide-
tur ex attestatione Cancellarii, tametsi hodie
non exhibeantur Instrumenta, ad quæ fit rela-
tio, uàm, cum ad similis subrogatioois validi-
32 tatem, nihil aliud requiratur, quàm auctori-
tas Episcopi, & assignatio aliorum Bonorum,
his eoim duobus domtaxat tota hujusmodi actus
substantia perfici dicitur, ad illius idcircò pro-
33 bationem satis esse videtur dicta attestatio, in
qua tota actus substantia continetur, *Mandell. Alb. conf. 267. num. 15., Surd. conf. 241. num. 1., & 2., Bellamer. decis. 58. num. 4. decis. 36. num. 1. part. 2. divers., decis. 38. num. 7., & seqq. part. 7.*, in eaenim nominatim non censentur
Bona, loco prioris patrimonii subrogata, di-
ctaque subrogatio auctoritate Episcopi facta di-
citur; Si verò inspiciamus Juris effectus, ea-
dem illos plenè operari debuit, donèc sequere-
tur formalis, & expressa permutatio tituli facta
auctoritate Episcopi, qui, re cognitâ, loco patri-
monii subrogaret Beneficia, à Gasparuccio ade-
pta, deficiente autem istâ Beueficii subrogatione,
patrimonium retinere dicitur naturam, & pri- 34
vilegia omnia, ex dispositione Juris eidem com-
petentia, ut supra probavimus.

Paruique refert, illum Bona ità subrogata di-
straxisse, atque alienasse, nàm, ex superiùs de- 35
ductis, hujusmodi alienationes factæ, irrequisito
Episcopo, irritæ sunt, & invalidæ.

Quæ cum ità sint, crederem, Rev. D. Gaspa-
rucciu m gaudere debere Immunitate, quâ ha-
ctenus potitus fuit, & Communitatem Recineti
instare solùm posse coram Rev. Episcopo, ut lo- 36
co patrimonii subroget dicta Beneficia, ut vide-
tur fuisse mens Sac. Congregationis, quæ rescri-
psit=*Instet coram Episcopo*=licèt enim Sac. Con-
gregationes derogare nolint auctoritati Ordi-
narii, ad quem pertinet, re cognitâ, hujusmodi
explere subrogationes, attamèn, quia etiam sum-
moperè optant, nè superfluis Immunitatibus
concessis Clericis, habentibus aliundè, quo vi-
vant, graventur Communitates, aliique Cives
subeuntes onera, à quibus eximuntur Clerici,
idcircò præcipiunt, ut loco oatrimoniorum sub-
rogentur Beneficia, quæ Clerici adepti dein
fuerunt, ut apud *Panimoll. decis. 6. adnot. 3. num. 5.*

Cavallicen. Salviani.

Salviauum ioterdictum Rector Cappellaniæ pro consequendis fructibus census, destinati in celebratione Missarum adversus laicos possessores Bonorum, eidem censui subjectorum experiri debet coram Judice laico; Non tamen immittendus est in possessionem Bonorum, quorum ab emptore partem pretii recepit, sicuti neque in possessionem omnium Bonorum, à quorum possessoribus ex propriâ pecuniâ potiores alii creditores dimissi fuerunt.

VOTUM XI.

1 *Rector Cappellæ agens pro fructibus census, destinati in causum celebrationis Missarum, rectè agit coram Judice laico.*
2 *Actor forum rei sequitur.*
3 *Possessores laici coram Judice laico conveniri debent.*
4 *Ad Episcopos, tamquam Sedis Apostolicæ delegatos, pertinet executio ultimarum piarum voluntatum.*
5 *Piarum voluntatum Causæ dicuntur mixti fori.*

6 Pe-

6 *Petitio fructuum Cappellaniæ jam erectæ non respicit executionem piæ voluntatis.*

7 *Bona subjecta censui destinato in celebrationem Missarum, non gaudent privilegio pii Operis, aut Bonorum Ecclesiasticorum.*

8 *Emphyteuta Ecclesiæ, ab eâ pro solutione canonum rectè convenitur coram Judice laico.*

9 *Causa inter Decimatorem, & fructuum Decimalium conductorem, si solos respiciat fructus, non verò titulum, aut rem decimalem, rectè agitur coram Judice laico.*

10 *Causa ut dici possit Ecclesiastica, satis est, titulum coloratum adduci.*

11 *Actio, cujus extrema consistunt in veritate crediti, & hypothecâ Bonorum, nihil habet spiritualitatis.*

12 *Auditoris generalis Avenionensis favore admittitur observantia, illi tribuens jurisdictionem cognoscendi Causas Ecclesiasticas.*

13 *Consuetudo, vel privilegium tribuens Judici laico facultatem cognoscendi Causas Ecclesiasticas vel privativè, vel cumulativè, à Concilio Trident. sublata non est.*

14 *Neglecta celebrationis Missarum exceptio proponi non potest adversus Rectorem Cappellaniæ, petentem fructus census pro eâ destinati*, & num. 19.

15 *Sed superioris Ecclesiastici partes esse debent de Missarum adimplemento curam gerere.*

16 *Conditionis implementum præcedere debet Legati adquisitionem.*

17 *Legatum modale supponit ejus adquisitionem ante oneris implementum.*

18 *Et adquisitione secutâ, onus quandocumque adimpleri potest.*

20 *Recipiens partem pretii Bonorum venditorum, actione hypothecariâ redire nequit ad eadem Bona.*

21 *Intellige, si receperit sciens, esse pretium rei, pro ipso dimittendo venditæ, non verò, si receperit velut partem debiti, ab ipso debitore de suis pecuniis, aut Bonis sibi hypothecatis.*

22 *Immissio in possessionem omnium Bonorum uni creditori concedi non debet, quando alii anteriores creditores dimissi fuerunt ex possessorum pecuniâ.*

23 *Possessoribus, pro ratâ pretii soluti creditoribus anterioribus, debetur retentio.*

24 *Etiamsi cessionem jurium non reportaverint.*

25 *Possidenti suffragatur exceptio, quod pretium rei emptæ ad anteriores creditores pervenerit.*

26 *Possessores in Salviani judicio tenentur restituere fructus à die motæ litis.*

27 *Sed veriùs est, id procedere in judicio rei vindicationis.*

28 *In judicio rei vindicationis fructus veniunt accessoriè cum ipsâ re.*

29 *Salviani judicium intentatur pro consequendis fructibus.*

30 *Et in eo fructus restituuntur à die latæ sententiæ.*

31 *Creditor immissionem consequi nequit super Bonis alterius, quàm debitoris.*

IN postremo, cum quo decessit, testamento condito anno 1607., pia Mulier D. de Guigonets, scripto sibi herede D. Josepho de Bonfils, titulo Legati reliquit scuta tercenta cuidam Cappellæ, jam erectæ in Ecclesiâ Parochiali Civitatis Cavallicen., injungens onus prænominato heredi investiendi quantitatem prædictam, vel solvendi annuatim Rectori Cappellæ Legatariç censum scutorum 21., quo diurnæ Missæ eleemosyna præstari posset.

Decessit Bonfils, scriptis sibi duobus heredibus, altero nempè in Bonis proficiscentibus ab hereditate d. D. de Guigonets, & altero in suis propriis, quæ Bona omnia consolidata demùm fuere in Francisco de Bonfils, succedente Josepho in utroque patrimonio.

Prò arreragiis, sivè fructibus jam decursis, & non solutis census impositi ad favorem Cappellæ, egit rectâ viâ D. Rector nominatus contra D. de Bonfils, sed Judex declaravit per sententiam, actionem competere solummodò contra Bona hereditaria d. D. de Guigonets, præservatis aliis spectantibus ad eundem de Bonfils, qui quædam Bona tàm nomine hereditario D. de Guigouets, quàm proprio vendiderat D. Colomb, recepto integro eorum pretio, quod fuit erogatum in solutionem creditorum tum anteriorum fundationi Cappellæ, tùm D. Castion illius Rectori.

Urgentibus verò aliis creditoribus d. D. de Bonfils, inter quos comparuit quoque Rector, convocatus fuit concursus, & in sententiâ graduatoriâ, ejus vigore latâ, suum locum obtinuit, sed prævidens, nil super Bonis existentibus in patrimonio debitoris consequi posse, in aliorum creditorum concursu intentavit utile Judicium Salviani interdicti contrà tertios possessores Bonorum, dicto D. Colomb, aliisque venditorum, qui in primâ instantiâ per sententiam absoluti fuerunt ab observatione Judicii.

Verùm D. Rector novis eum Juribus instaurans Causam coram DD. de Rota Avenionensi, ad quos per appellationem illa devoluta fuerat, sententiam favorabilem obtinuit tàm pro assecuratione capitalis, quàm etiam pro fructibus decursis spatio octodecim annorum, elapso à die, quâ alias solutiones recepit à D. Colomb ex pretio Bonorum, ab ipso emptorum, quorum fructuum dispositio reservata fuit arbitrio Episcopi Cavallicen. pro eisdem erogandis in alia Opera pia; ac insuper d. sententiâ, Rei conventi, condemnati fuerunt ad restitutionem fructuum à die motæ litis.

Non acquiescentes Rei huic sententiæ, Causam in gradu ulterioris appellationis committi curarunt D. Auditori generali, novas parando defensiones contra d. D. Rectorem, præsertim ut docerent, pretium Bonorum, super quibus hypothecaria promota fuerat, erogatum fuisse in dimittendis creditoribus anterioribus, sed eisdem in hac quoque novi Judicii aleà victis, sententia

DD. de Rota in omnibus confirmata fuit, de-
negatâ ulteriùs à Signaturâ appellatione suspensi-
vâ à duabus conformibus.

In hoc rerum statu cupientes Rei maturè deli-
berare, an ipsis expediat Causam prosequi, plura
à mè requisiverunt tàm quoad validitatem,
quàm quoad justitiam dd. duarum sententiarum,
&, quod attinet ad primam, non videntur subsi-
stere fundamenta deducta contrà validitatem
earundem sententiarum, rationesque insinuatæ
prò obtinenda illarum circumscriptione, utpotè
latarum sinè jurisdictione, & remissione Causæ
ad Episcopum Cavallicen. ex integro.

Etenim, quamvis Rector egerit coram Judici-
1 bus laicis pro consequendis fructibus tùm decur-
sis, tùm in posterum decursuris ex d. censu de-
stinato pro celebratione Missarum à Testatrice
demandata, attamen dici nequit, Judices, quam-
tumvis merè laicos, processisse sinè jurisdictione
2 ob certam illam juris nostri regulam, qua sta-
tuitur, Actorem sortiri Forum Rei, ex noto *Text.
in cap. si Clericus laicum de for. competen.*, *&
ex leg. ultim. Cod. ubi in rem actio*; Ideoque,
3 cum tertii possessores essent laici, in ipsorum Fo-
ro conveniri debebant.

Nec hujus Causæ hypothesi applicatur Conci-
liaris dispositio Sacros. Tridentinæ Synodi *in
cap. 8. sess. 22. de reformat.*, quâ sancitur, ad Epi-
4 scopos, tamquam delegatos à Sede Apostolicâ,
pertinere omnimodam executionem ultimarum
piarum voluntatum, quia, omisso, quod hujus-
5 modi Causæ dicuntur mixti Fori, ut apud *Mart.
de success. legal. part. 4. quæst. 15. art. 2. num. 1.*,
& seqq., respondetur, in nostrâ hypothesi non
6 agi de exequenda voluntate Testatricis quoad
erectionem Cappellaniæ, jamdudum effectum
sortitam, sed de paranda Rectori solutione fru-
ctuum decursorum ex remedio Salviani interdi-
cti, intentati contrà tertios possessores Bonorum,
provenientium ab hereditate Testatricis, pro-
indeque locus esse nequit circumscriptioni dd.
Judicatorum ex defectu jurisdictionis, tùm quia
contra laicos promota fuit actio ad Bona, penes
ipsos absque ullâ mixturâ spiritualitatis extantia,
tùm etiam quia Rector egit pro suis annualitati-
bus, earumque solutione consequenda ex fru-
7 ctibus dd. Bonorum, quæ privilegio nullo pii
Operis, aut Bonis Ecclesiasticis impartito potiri
possunt, *Archidiacon. in cap. sed hac quæst. 1.*,
Gloss. in cap. alienat. 12. quæst. 2., *Rodoan. de
reb. Eccles. non alienan. fol. mihi 237. num. 4.*,
& fol. 57. num. 2.

Idque confirmatur exemplo Emphyteutæ laici,
8 in emphyteusim retinentis rem Ecclesiæ, qui
prò Canonibus decursis rectè convenitur coram
Judice laico, *Thesaur. quæst. forens. lib. 2. cap. 15.
num. 2.*, *& 3.*, *& per tot.*; Prout etiam, si in-
9 ter decimatorem, & fructuum decimalium
conductorem quæstio sit de qualitate fructuum
decimalium, eorumve pretio, & solutione, aut
alia similis controversia, quæ solum fructum,
non autem rem ipsam decimalem, aut titulum
respiciat, Causa rectè agitur coram Judice laico,
ut benè probat *Gemin. in cap. final. de for. comp.
circa fin.*, *Gomez. in capit. si annuum num. 15. de
judic.*, *Rebuff. quæst. 10. num. 4.*, *Bellet. disq.
Cleric. fol. 238. n. 146.*, *Grattan. discept. forens.
239. num. 9.*, *& seqq.*, plurium similium indu-
ctione assumptum confirmans.

Nilque turbat, quod, ut materia dici possit
Ecclesiastica, satis sit, titulum coloratum adduci, 10
quia in nostro casu non disputatur de validitate
tituli, sed, eo ab utroque rectè præsupposito,
agitur remedio Salviani, intentato contrà tertios
possessores, cujus extrema principalia consistunt 11
in realitate crediti, & hypothecatione Bono-
rum, super quibus nulla considerari valet com-
mixtio spiritualitatis.

Fortius verò hæc urgent pro sustinendâ sen-
tentiâ Auditoris generalis Avenionen., cujus fa- 12
vore admittitur observantia, illi tribuens jurisdi-
ctionem cognoscendi Causas Ecclesiasticas, quæ
observantia, seù consuetudo à Sac. Concilio 13
Tridentino in *cap. Causæ omnes 20. sess. 24. de
reformat.*, præservata videtur iis, quibus ex
præscripta consuetudine, vel ex privilegio pri-
vativè, aut cumulativè cum Ordinario loci fa-
cultas dd. Causas cognoscendi competat, *Barbos.
ad eundem Concil. Trident. d. cap. Causæ omnes
n. 7.*, *& idem Barbos. de offic.*, *& potest. Episc.
part. 3. alleg. 81. num. 5.*

Censerem itaque, magis è re esse DD. requi-
rentium jura sua experiri super meritis adversus
contraria judicata, insurgendo ex capite injusti-
tiæ, quâ eadem ex parte saltem laborare viden-
tur; licèt enim eadem uti injusta redargui mi-
nimè possint sub obtentu, quod Actor, sive Re-
ctor non probaverit, sè adimplevisse onus cele- 14
brationis Missarum, sibi injunctarum, quia sivè
ille d. onus adimpleverit, sivè non, Bona here-
ditaria Fundatricis Cappellaniæ semper obnoxia
remanserunt tali oneri, & cum hoc vinculo ad
possessores transiverunt, partesque essent Supe- 15
rioris Ecclesiastici de hoc curam gerere, prout
illi reservatum fuit in primâ sententiâ, ideoque,
cum ipsi sint debitores certi, & Bona, quæ deti-
nent, certè obstringantur hoc vinculo, frustrà
hujusmodi exceptione illud elidere curant, *ad
Text. in leg. loci corpus §. Competit ff. si servit.
vind.*, *cum aliis apud Surd. cons. 359. num. 13.*

Præterea non versamur in Legato facto per
viam conditionis suspensivæ ex parte anteà, itaut 16
implementum præcedere debeat adquisitionem,
cujus principio illud se opponat, sed agitur de
Legato modali, in quo onus adimplendum sup- 17
ponit præcedentem acquisitionem, *Bartol. in leg.
quibus diebus §. Termilius num. 5.*, *& seq.*, *ff. de
condit.*, *& demonstr.*, *Bald. in leg. cum eorum
Cod. de sentent. interlocutor. num. 6.*, *Molin. lib.
12. num. 2. cum seqq.*, *Altograd. cons. 84. num. 6.
lib. 1.*, *Rot. decis. 39. num. 1.*, *& seqq. part. 1.
divers.*, quâ secutâ, onus quandocumque adim- 18
pleri potest.

Proindeque Rectori ritè, rectèque concessa fuit
Immissio tùm pro annualitatibus decursis, tùm
etiam pro decursuris, quoad decursas committen-
do arbitrio, & religioni Episcopi commutationem
voluntatis Defunctæ, illorumque erogationem in
alios

aliios pios usus, cum quoad decursuras implemen-
19 tum debeat sequi, absque eo quod controverso-
rum Bonorum possessores exceptione ullâ se tue-
ri possint, cum cogi non dicantur ad iteratam
solutionem pretii, sed ex remedio Salviani pati
temporaneam suspensionem fructuum.

Licèt, inquam, ex hoc capite dd. Judicata re-
dargui nequeant, attamen ex aliis rationibus il-
la injusta censerem. Et primò quia Rector in
20 sui Crediti solutionem recepit partem pretii
Bonorum venditorum DD. requireutibus, ideò-
que, si, recepto pretio rei, commodum substan-
tialiter consequutus est, perindè ac si illam pe-
nes se haberet, redire modò nequit ad eandem
rem vigore hypothecariæ, quæ extincta cense-
tur, per ea, quæ tradit *Rota decis.* 18., *& dec.*
113. part. 11. rec.

Nec obstat, quod sola receptio pretii rei ven-
ditæ non semper importet resolutionem hypo-
21 thecæ, quia aut Rector recepit pretium non
tamquàm pretium ipsius rei a tertio datum, sed
recipere credidit solutionem partis debiti, ab ipso
debitore de suis pecuniis, aut Bonis, sibi pariter
hypothecatis, & hoc casu cum cesset absurdum,
quod ille, præter pretium, rei commodum con-
sequatur, obtinere poterit Jure hypotecæ, quam
super illâ habet, aut verò recepit d. pretium,
sciens, esse pretium rei, pro ipso dimittendo ven-
ditæ, & hoc casu inevitabile est hujusmodi ab-
surdum, ut benè distinguit *clar. mem. Card. de*
Luca de credit. disc. 4. num. 8., & per tot., Cau-
sam verò hanc versari in hoc secundo casu, conij-
ci posse videtur ex serie facti ad me transmissâ,
ideoque DD. Requirentes perlegere poterunt
Instrumenta venditionum, & solutionum, ut
ex illis meliùs perspiciant, quomodo verè res se
habuerit, & an versemur in primo, vel in se-
cundo casu.

Præterea, Possessores Bonorum emptorum
partem pretii erogaverunt in dimittendis cre-
22 ditoribus anterioribus, & nihilominùs senten-
tiæ indefinitè concedunt Immissionem in posses-
sionem omnium Bonorum, ideòque hac ex par-
23 te injustæ videntur, quia possessoribus pro rata
pretii soluti creditoribus anterioribus, debetur
retentio, cum posteriori creditori non detur
Immissio, nisi demptâ ratâ crediti anterioris,
Rota in Romana Salviani seù Canonum 1. Maii
1684. §. final coram Rmo d. Hervault Archiepi-
scopo Turonen, & in Romana Salviani seù Ca-
nonum 28. Junii 1688. §. final., & 17. Februa-
rii 1690. §. Carent quippe coram eodem, etiamsi
24 cessionem Jurium non reportassent: quoniam
possidenti, ad effectum retinendi, suffragatur ex-
25 ceptio, pretium rei emptæ pervenisse ad prio-
res, sivè potiores Creditores, *Leg. qui à debito-*
re ff. qui potior. in pign. hab., leg. si potiores, &
ibi *Gloss. Cod. de his qui in prior. Credit. loc. suc-*
ced., & alii relati *per Rot. coram Mantic. post*
Pacific. de Salvian. interdict. decis. 290.

Injustæ paritèr sunt d. sententiæ eâ ex parte,
quâ tertios possessores pulsatos in Judicio Sal-
25 viani condemnant ad restituendos fructus à die
motæ litis, uàm, licèt ità senserint *Honded.*

conf. 25. num. 5. lib. 2., Franch. decis. 920. num. 5.
tom. 2., Merlin. Pignatell. contr. 24. per tot., Scap-
puc. de Salvian. lib. 3. quæst. 8. num. 1., aliique plu-
res apud Gobb. consult. decis. 123. per tot.

Attamen supradicta conclusio sibi locum vin-
dicat, quando intentatur Judicium pro avocan- 37
dâ ipsâ re, cujus Actor habet dominium, quo
casu, avocatis Bonis, fructus veniunt accessoriè 28
cum ipsa re a die inchoatæ litis, secus autem,
quando, ut in Salviano, actio intentatur prò 29
consequeudis fructibus, hoc enim casu cum fru-
ctus principaliter sint in obligatione, non de- 30
bentur, nisi à die latæ sententiæ, juxta distinctio-
nem *Rotæ in Romana Locorum Montium 27.*
Novembris 1627. coram Pirovano, quam sequi-
tur in Urbevetana Census 6. Junii 1640. coram
Episcopo Imolen., Ger. Spin. cons. 57. n. 15., & usque
ad fin., de Marin. in addit. ad Reverter. dec. 560. nu.
4., Sanfelic. decis. 119. num. 10., Marcian. lib. 2.
disput. 58. à num. 16. usque ad finem, & num. 19.,
qui referuntur in *magistrali voto bon. me. R.P.D.*
Altoviti post decis. Rembold. nono, in ordine, quod
secuta est *Rota coram bon. mem. Emerix decis.*
1210. num. 11., & prius dixerat decis. 476. n.
7., in Urbinaten. Salviani 5. Julii 1688. §. fi-
nali coram Eminentissimo Cardinali Caprara,
in Bononien. evictionis super fructibus 10. Mar-
tii 1698. §. Cumque bis, & seqq. coram Reve-
rendissimo Molines Decano, & hoc Jure hodie vi-
vitur in Romanâ Curiâ.

Consultò omitto aliud injustitiæ caput de-
sumptum ex defectu identitatis Bonorum, quia
cum hæc quæstio sit facti, eidem immorandum
non est; Certi enim Juris est, creditorem con- 31
sequi non posse Immissionem super Bonis alte-
rius, quàm sui debitoris, sed, attentâ injustitiâ
dd. sententiarum, aliundè resultante, justa spes
suppetit obtinendi in devolutivo illarum revo-
cationem, dummodo tamèn non adsint alia Bo-
na affecta hypothecis posterioribus, super quibus
DD. Requirentes magis facilem, & paratam
habere possint relevationem, hac viâ effugien-
do graviores expensas, fortè subeundas in hac
lite instauranda.

Eugubina Unionis.

Seminarium per suos Alumnos inservire potest Ecclesiæ, ac propterea Mensa communis emolumenta percipere, quoties unio Beneficiorum, in ea Ecclesia erectorum, & aliquod servitii onus adnexum habentium, facta est in ejusdem Seminarii favorem, etiamsi unio hæc fuerit tituli extinctiva.

VOTUM XII.

1. *Residentiæ onus per substitutum expleri nequit.*
2. *Beneficii nomen, & titulus, omniaque jura personalia per unionem subjectivam amittuntur*, & num. 4.
3. *Beneficii, aut Ecclesiæ onus transit in Seminarium, cui unio facta est.*

4 *Unio unius Ecclesiæ ad aliam non immutat statum Ecclesiæ unitæ.*
5 *Sed in eâ debet more solito deserviri.*
6 *Beneficii Monasterio unitì onera expleri debent per Monachos.*
7 *In Seminarium, cui applicata fuerunt relicta pro Magistro Grammatices, transit onus erudiendi pueros.*
8 *Pia Defunctarum voluntas; præsertim quoad onera Beneficio adnexa, religiosè servanda est.*
9 *Unio Beneficii Seminario facta, cultum divinum minuere non debet.*
10 *Massæ communis emolumento frui debet, qui subit servitii onus.*
11 *Unio Beneficii subjectiva, omnia jura, & emolumenta transfert in eum, cui unio facta est.*
12 *Emolumenta residentiæ præstitæ in Ecclesiâ unitâ, spectant ad Ecclesiam, cui facta est unio.*
13 *Residentiæ præcisæ onus per substitutum impleri nequit.*
14 *Secus, si residentia sit causativa.*
15 *Beneficium residentiam non requirere, dicitur, quoties ea est causativa.*
16 *Residentia præcisa obligat sub pœnâ privationis tituli.*
17 *Residentia verò causativa sub pœnâ amissionis fructuum.*
18 *Residentiam causativam exigit onus canendi Litanias, & adsistendi quibusdam horis Divinis in Choro.*
19 *Præstimonia exigunt residentiam, quæ per substitutum præstari potest*, & num. 23.
20 *Beneficia servitoria residentiam causativam exigunt.*
21 *Et illis per substitutum deserviri potest.*
22 *Præstimonia Seminario uniri possunt.*
23 *Beneficiò subjectivè uniti jura non pereunt quoad eum, cui unio facta est.*
24 *Observantia admittens Alumnos ad inserviendum Ecclesiæ, plurimum est attendenda.*

IN Civitate Eugubinâ plures adsunt Parocchiæ, quibus, præter Rectorem, inserviunt etiam quinque Clerici Beneficiati, quorum unusquisque suam habet præbendam, & insuper reditus quosdam communes cum Parocho, iidem, ex injuncto eisdem onere, singulis festis diebus ministrant Parocho, Missam celebranti, ac peragenti alia, quæ ad Ecclesiæ cultum pertinent, constitutâ non interessentibus pœnâ amissionis ratæ, sibi ex dictâ massâ communi competeotis, quæ actu residentibus, sive inservientibus accrescit.

At, erecto jam pridem in eâ Civitate Seminario, eidem nonnulla ex dd. Beneficiis Reverendissimus Episcopus univit, & iocorporavit; Undè hodiè Seminarium, ut fructus massæ communis lucrari valeat, contendit, subrogare se posse tot Alumnos, qui resideant, & Parocho inserviant, quot sunt Beneficia sibi unita. Reclamant Parochi, idque à Seminario fieri posse negant. Qnamobrem prò veritate interrogor de meâ sententiâ, utrum videlicèt Seminarium compellere possit Parochos ad recipiendos Alumnos, eisdemque ratam communis Massæ præstandam?

Quâ quidem in re dicendum videretur, nullum Jus, nullamque actionem Seminario competere posse adversus Parochos, tùm quia residentia est personale Beneficiati servitium, quod 1
per substitutum expleri nequit, ad *Text. in cap. extirpanda de Præben.*, *& cap. licèt Canon. eadem tit. in 6.*, *Fagnan. in cap. Conquerente num. 14.*, *& seqq. de Cleric. non resident.*, *Silv. de Benefic. quæst. 2. num. 53.*, *Ojed. de incompat. part. 1. cap. 6. num. 53.*, *Rot. coram Cerro decis. 747. num. 2.*, *& coram Emerix Jun. decis. 1240. num. 5.*, *& in rec. decis. 335. num. 7. part. 19. tom. 1.*, tùm etiam quia in hypothesi, de qua agitur, jus residendi cessasse dicendum est, eò quod unio (ut supponitur) facta fuit per viam
extinctionis, ac suppressionis tituli, ac omnimodæ 2
incorporationis, quo casu Beneficium unitum amittit nomen, & titulum, omnesque prærogativas, & Jura personalia, quæ habebat, *Turricell. de union. cap. 4. num. 4*, *Rot. in antiq. decis. 11. num. 1.*, *& 2. de reb. Eccles. non alienand.*, *& decis. 133. num. 16. part. 2. diversf.*, *& coram Ludovis. dec. 112. nu. 5.*, *coram Duran. dec. 303. num. 3.*, *coram Seraph. decis. 645. num. 2.*, *coram Cavaler. decis. 330. num. 5.*, *coram Coccin. decis. 328. num. 7.*, *coram Merlin. decis. 37. num. 1.*, *coram Otthobon. decis. 44. num. 11.*, *& in rec. decis. 199. num. 5.*, *decis. 710. num. 2. part. 2.*, *& decis. 352. num. 7. part. 4.*, *decis. 330. nu. 23. part. 9.*, *& decis. 30. num. 5.*, *& 9. part. 11.*

Verumtamèn contrarium verius crederem, videlicèt Seminarium per Alumnos suos explere posse servitium Ecclesiæ, rejectis Parochorum contradictionibus, immò non solum posse, sed id omninò facere debere; Etenim, quan-
do Ecclesia, aùt Beneficium unitum habet onus 3
aliquod annexùm, illud immediatè transit in Ecclesiam, seu Seminarium, cùi facta est unio, itâ quidem ut ab iis implendum sit eo prorsus modo, quo priùs implebatur, ad tradita per *Abb. in cap. proposuisti num. 7. de Præbend.*, ibi =
nota, quod propter unionem unius Ecclesiæ ad 4
aliam, non debet alterari status Ecclesiæ unitæ, sed debet in tali Ecclesia more solito deserviri = &
concorditèr sequuntur *Garz. de Benefic. part.* 5
12. cap. 2. num. 35., *Turricell. de union. cap. 4. num. 6. 7.*, *& 8. Rot. coram Pev. decis. 823. nu. 13. in fine*, *& coram Duran. decis. 92. num. 8.*, *& decis. 133. num. 15. part. 2. divers.*, proindè-
que, si unio fiat Monasterio, quamvis illud ne- 6
queat per se onera Beneficiorum unitorum adimplere, adimplet tamèn per suos Monachos, & Religiosos, ut benè *Turricell. de union. dict. cap. 4. num. 13. vers. & licet*, *& Rota coram Penia decis. 1020. num. 20.*, Prout etiam si Legata
relicta prò Magistro Grammaticæ, qui egenos 7
pueros edoceat, applicata, & incorporata fuerint Seminario, eidem incumbit onus erudiendi pue-

pueros, uti præceperat Testator, sicuti monet, *Barbos. de offic., & potest. Episcop. part. 3. alleg. 77. num. 11.*, ubi testatur, ita fuisse a Sac. Congregatione Concilii resolutum.

Et profectò ità exigit pia Defunctorum volun-
8 tas, quæ si semper religiosè, in his certè rebus
religiosissimè servanda est: ità commune bonum,
quod hujusmodi dispositiones respiciunt: ità
9 deniquè cultus Divinus, qui per unionem Se-
minario factam nullatenus remanere debet imminutus, ex dispositione Sac. Concilii Tridentini *Sess. 23. cap. 18. de reformat.*, ibi = *Nec non Beneficia aliquot simplicia, cujuscumque qualitatis, & dignitatis fuerint, vel etiam præstimonia, vel præstimoniales portiones nuncupatas etiam antè vacationem, sine cultus Divini, & illa obtinentium præjudicio huic Collegio applicabunt, & incorporabunt.* =

Ex his, veluti ex necessario antecedenti, consurgit, Parochos teneri cum Alumnis residentibus communem massam conferre, tùm inspectâ
æqui, bonique ratione, quâ edocemur, Alu-
10 mnos, ac per eos Seminarium frui debere com-
modo, & emolumento massæ communis, quemadmodum subire tenentur servitii onus, ad *Text. in leg. secundùm naturam 10. ff. de regul. Jur.*, *Gratian. discept. foren. cap. 374. num. 21.*, *Fontanell. de pact. nuptial. claus. 6. Gloss. 2. part. 3. n. 11.*, *Rota coram Emerix jun. decis. 1222. num. 6.*, & in nostris terminis dictum fuit in *Neapolitana Unionis super deputatione Ministrorum 23. Junii 1710. §. Certius autem coram Molines Decano*,
11 tùm naturâ unionis subjectivæ, & extinctivæ,
quæ omnia Jura, & emolumenta Beneficii uniti transfert in Ecclesiam, seù Seminarium, cui facta fuit unio, teste *Innocent. in Cap. pastoralis n. 1. de Privileg.*, *ibique Abb. num. 7.*, *Ferret. cons. 242. nu. 5.*, *Petr. de Ubald. in tract. de union. cap. 2. num. 1., & 22.*, *Rebuff. in prax. tit. de union. pag. 49. num. 9.*, *Turricell. eodem tract. cap. 4. nu. 11.*, *Garz. de Benefic. part. 12. cap. 2. n. 34.*, *Rot. coram Arguell. decis. 34. num. 20., & coram Emerix jun. decis. 320. num. 1., & in rec. decis. 710. num. 2. part. 2., & decis. 31. nu. 17. part. 10., & decis. 49. num. 8. part. 15., & decis. 321. nu. 1. part. 19., & in Reatina Unionis 25. Junii 1708. §. De Unione, & §. Posita coram Scotto, & in Neapolitana Unionis 23. Junii 1710. §. Posito autem, & §. Idque adeò coram Molines Decano*;
12 Et in præcisis terminis emolumenti percepti ex
residentiâ præstitâ in Ecclesiâ unitâ, quod spectet ad Ecclesiam, cui facta est unio, quæque Vicarios deputat, qui resideant, tradit *Rota decis. 758. num. 4. vers. quo stante part. 1. divers.*, ibi = *quo stante, cum hæc emolumenta spectent ad Beneficiatos ratione suorum Beneficiorum, debent etiam spectare ad istos Vicarios perpetuos, qui deserviunt, & horis intersunt, dummodò Monasteria, quibus Beneficia prædicta sunt unita, id eis concedant* = *& decis. 799. num. 1. eadem part. 1. divers.*, ubi agendo de eisdem emolumentis, de quibus in superiori decisione, sic ait = *quoad primam affirmativè conclusum fuit, quia per unionem omnia emolumenta sunt quæsita Monasterio, & Collegiatæ, quibus facta est unio* = & infrà *sub num. 2.* ibi = *Maximè, quod hi fructus Mensæ Capitularis non sunt propriè distributiones quotidianæ, sed sunt grossa Capituli, quo casu faciliùs debentur.* =

Quibus ità constitutis, facilè corruunt ea, quæ
in contrarium afferri possunt; Et primò, quod 13
residentia sit servitium personale, ac proindè nequeat per substitutum adimpleri, procedit quidem in residentiâ verâ, ac præcisâ, de quà loquuntur auctoritates suprà allegatæ; non verò
in residentià causativà, qualis est nostra, hæc 14
enim per alium potest adimpleri, quinimmò hoc
casu Beneficium residentiam non requirere, dici- 15
tur, ut ex sententià *Calderini in cap. super inordinata de Præbend.*, docent *Ferret. cons. 305. n. 4.*, *Lap. alleg. 35. num. 2. alleg. 116. num. 1. vers. nec fortè dicat, & allegat. 117. num. 2. vers. dicit enim*, quem secutus est *Felin. in cap. Cum omnis antè num. 33. vers. Et hoc procedit de constit.*, *latè Oied. de incompatib. Benef. part. 2. cap. 1. n. 2.*, *Rot. in rec. decis. 155. num. 2. part. 4. tom. 1., & decis. 335. num. 7., & 8. part. 19., & coram Cels. decis. 155. num. 11.*

Duplex enim est residentia, alia vera, & præ-
cisa obligans sub privatione tituli; altera causa- 16
tiva obligans ad onus alicuius servitii, persona-
lem interessentiam exigentis sub privatione fru- 17
ctuum tantùm, prout est illa, quæ in nostra hypothesi concurrit, quemadmodum distinguendo tradunt *Gonzal. ad regul. 8. Cancell. Glos. 15. num. 27. & seqq.*, *Gratian. discept. 133. nu. 23.*, *Pignatell. consult. 2. num. 17. tom. 7.*, *Card. de Luca de Benefic. disc. 58. num. 4., & in annot. ad Sac. Concil. Trident. disc. 4. nu. 13.*, *Rota coram Cavaler. decis. 551. num. 6., & decis. 140. num. 2. part. 1. divers., & in rec. dec. 489. num. 2. part. 2., & latè decis. 182. ex num. 7. ad 13. part. 8.*, ubi
agitur de onere canendi Litanias, ac assistendi 18
aliquibus horis Divinis in Choro: Cum itàque Beneficia unita, de quibus agitur, requirant causativam, tantummodò residentiam, videntur
instar præstimoniorum exposcentium residen- 19
tiam, quæ per alium præstari potest, ut docet *Tondut. quæst., & resol. Benefic. cap. 12. nu. 4. tom. 1. part. 1.*, vel dici debent Beneficia servito-
ria, quæ paritèr causativam tantummodò resi- 20
dentiam requirunt, *Tondut. quæst., & resol. Benefic. d. cap. 12. num. 7. tom. 1. part. 1.*, ac proindè
deserviri valebit in casu nostro per substitutum, 21
sicuti potest in servitoriis, ex firmatis per *Lotter. de re Benef. lib. 3. quæst. 4. num. 44.*, ubi testatur, ità resolutum in unà *Spoletanâ fructuum 21. Julii 1619.*; Eòque certius, quia ipsummet Sac. Concilium Tridentinum admittere videtur in nostris terminis residentiam, sive servitium per
substitutum, dùm permittit Episcopis unire posse 22
Seminario præstimonia, ut in *d. Sess. 23. cap. 18. de reform.*, ibi = *Vel etiam præstimonia, vel præstimoniales portiones nuncupatas* =; Si enim uniri possunt Seminario præstimonia, in quibus, ex deductis, servitium per alium expleri potest, consequens est, ut ex dispositione Sacri Concilii Tridentini Seminarium servititium Ecclesiis
Paro-

Parochialibus exhibere possit per suos Alumnos.

Nilque turbat, quod unio, de qua agitur, sit accessoria, subjectiva, sive extinctiva, ac proinde Beneficia unita amiserint titulum, jura, privilegia, ac prærogativas, ideoque desit subjectum ipsum residentiæ, ex auctoritatibus supra laudatis; Etenim pereunt quidem, & extinguuntur prædicta jura, privilegia, ac prærogativæ quoad Beneficium unitum, non tamen pe-
23 reunt, aut exstinguuntur quoad Superiorem Seminarii, seù Seminarium ipsum, cui facta fuit unio; In hoc enim omnia jura Beneficii uniti transeunt, & transfunduntur, ut huic objecto occurrunt, ac bene distinguunt *Marg. de Benefic. quæst.4. divis.5. num.160. 161., & 165., Garz. eodem tract. part.12. cap.2. num.39., egregiè Rot. decis.758. nu.6. part.1. divers.*, ibi = *Non obstat, quod, cum per unionem hæc Beneficia sint suppressa, non possint isti Vicarii dici subrogati, quia, licèt Beneficia sint suppressa, tamen omnia emolumenta transeunt in Ecclesiam, cui facta est unio, & ideò illa Ecclesia potest hæc emolumenta concedere istis Vicariis perpetuis, qui actu in ea deserviunt*, & *in Savonen. restaurationis Ecclesiæ Parochialis 8. Martii 1709. §. Quamvis coram Scotta Almæ Urbis Gubernatore, & in Neapolitana unionis 23. Junii 1710. §. Nullatenus officiente coram Molines Decano*.

Ex dictis huc usque constare posse, arbitror de Bono jure Seminarii; Nihilo tamen minùs illud etiam silentio prætermittendum non est, quod jam Alumni Seminarii per spatium annorum quindecim, & ultrà Parocho, & Ecclesiæ Parochiali singulis festis diebus inservierunt, ac in in præmium servitii præstiti debitam portionem
24 ex massa communi perceperunt; Quæ sanè observantia plurimùm est attendenda, prout attenditur in omni materia, & præsertim, quando, ut hic, est præcisa, & concernit eandem actus speciem, & millies respondit Rota, & præcipuè *cor. Merlino decis.454. num.6., & 16., coram Priolo decis.46. num.29., & coram Emerix jun. decis.1206. num.13., & in rec. dec.65. num.9., & decis.303. num.14. part.15.*, & proxime ad rem nostram dictum fuit *in Constantien. unionis super bono jure 23. Junii 1710. §. penult. coram Crispo*.

Leodien. Canonicatus, & Archidiaconatus.

Episcopus, qui ob tenuitatem redituum Cathedralis Ecclesiæ ab Apostolica Sede dispensationem obtinuit retinendi priorem Canonicatum, & Archidiaconatum alterius Diœcesis, & in sua Diœcesi residet, eorum fructus facit suos, etiamsi in dispensatione cautum fuerit, quod iidem Canonicatus, & Archidiaconatus *debitis propterea non fraudentur obsequiis*, & etiamsi peculiaribus Ecclesiæ Statutis Canonicorum residentia præcipiatur, præsertim, quando Statutis hujusmodi Summus Pontifex derogavit.

VOTUM XIII.

1 *Pluralitas Beneficiorum à Sacris Canonibus improbata.*

2 *Residentia assiduitatem exigit.*

3 *Beneficia incompatibilia sunt Episcopatus, & Canonicatus.*

4 *Beneficiorum pluralitatis deformitas variis ex circumstantiis tolli potest.*

5 *Plurium incompatibilium, & residentialium Beneficiorum retentio pluries a S. Sede permissa est.*

6 *Leges Ecclesiæ, vel utilitate, vel charitate suadente, quandoque remittendæ sunt.*

7 *Obtinens plura incompatibilia Beneficia ex Apostolica dispensatione, canonicè obtinere dicitur.*

8 *Dummodo justa ratio dispensationi caussam dederit.*

9 *Retinendi plura Beneficia incompatibilia dispensationem S. Sedes, nonnisi causâ cognitâ, elargiri consuevit.*

10 *Et quænam concedendæ hujus dispensationis caussa.*

11 *Episcopatus ut unà cum Canonicatu retineatur, justa dispensandi causa est, congruæ subventionis auxilium.*

12 *Incompatibilia Beneficia retinendi justam semper caussam præbuit redituum tenuitas.*

14 *Canonica dispensatio vires accipit ex mente, & intentione concedentis.*

15 *Tum etiam ex causa in dispensatione expressâ.*

16 *Gratia retinendi Episcopatus, & Canonicatus, & pro decenti Episcopi substentatione, respicit fructuum perceptionem tamquam finalem causam*, & num.20.

17 *Incompatibilium Beneficiorum retentio vetita est eam præcipuè ob causam, quod una, eademque persona pluribus in Ecclesiis sedem habere nequeat.*

18 *Episcopatus unà cum Canonicatu alterius Civitatis retinendi dispensatione concessâ, relaxatum quoque censetur residentiæ vinculum*, & num.29., & 43.

19 *Incompatibilia Beneficia retinendi dispensationis utilitas præcipua est, quod quis in altero Beneficio residere non teneatur.*

21 *Incompatibilia Beneficia obtinens, in digniori residere tenetur.*

22 *Aut, si ambo æqualia sint, potest alterutri deservire.*

23 *Utrique verò deservire debet, si Ecclesiarum vicinitas, & servitii ratio id patiatur.*

24 *Beneficia incompatibilia obtinens, residere debet in eâ Ecclesia, cui imminet cura animarum.*

25 *Et ei deserviens, alterius Beneficii fructus lucratur*, & num.40.

26 *Distributiones quotidianas non percipit, qui Canonicatum, & Ecclesiam Curatam obtinet, in eaque residet.*

27 *Intellige de distributionibus, quæ pro singularum horarum servitio impenduntur, non verò de iis, quæ succedunt loco præbendæ.*

28 *Vel*

28 *Vel de unò ex tribus partibus distributionum, si in iis universi proventus consistant.*

29 *Episcopus Canonicatum, aliave Beneficia ex dispensatione retinens, & in Episcopatu residens, eorum fructus percipit, exceptis quotidianis distributionibus.*

30 *Residentia Episcopi gravior est obligatione deserviendi Canonicatui.*

31 *Residentia Eiscopi jure Divino, Canonici verò jure positivo præcipitur.*

32 *Pastoris absentia magis nocet, quàm aliorum Beneficiariorum.*

33 *Obligatio major minorem vincit.*

34 *Residens in Beneficio, cujus servitium magis necessarium, & utile est, in alio quoque residere censetur.*

35 *Dispensatio retinendi plura Beneficia incompatibilia non aliter conceditur, nec concedi intelligitur, nisi cum clausula* = dummodo Beneficia ipsa debitis non fraudentur obsequiis =.

36 *Dispensatio retinendi plura Beneficia incompatibilia, elusoria dicenda non est.*

37 *Clausula* = dummodo neutrum Beneficium debitis fraudetur obsequiis= *adjecta dispensationi retinendi plura incompatibilia, intelligenda est de obsequiis, quæ invicem sint compatibilia.*

38 *Nimirum, quoties Ecclesiæ vicinæ sint, vel servitium diversis temporibus sit exhibendum.*

39 *Vel intelligenda est de iis oneribus, quæ per substitutum expleri possunt.*

41 *Statuta residentiam Canonicorum præcipientia, intelligenda sunt de obtinentibus unum tantùm Beneficium.*

42 *Non verò de obtinentibus ex dispensatione duo Beneficia incompatibilia, quorum servitium uno, eodemque tempore præstari nequit.*

44 *Residentiæ vinculum a Statutis Ecclesiæ inductum, solvit Canonica dispensatio retinendi plura Beneficia incompatibilia, quorum servitia mutuò se excludant.*

45 *Præsertim, si Pontifex iisdem Statutis derogaverit.*

46 *Derogatio specialis Statutorum Ecclesiæ elusoria reddi non debet.*

47 *Præsertim, si ea adjecta fuerit in gratiâ, motu proprio concessâ.*

SAN.mem. Innocentius XII. motu proprio concessit Illustrissimo, & Reverendissimo D.Ferdinando de Berlò electo Episcopo Namurcensi literas dispensationis pro retentione ad decennium Canonicatus Ecclesiæ Leodiensis, & Archidiaconatus Campiniæ, fortè sperans, hujus temporis decursu res Ecclesiæ Namurcensis, cui præficiebatur, ad pristini status plenitudinem fore restituendas. Pontificiæ gratiæ intercessit nuper Capitulum sub obtentu Statutorum Leodiensis Ecclesiæ, quibus injuncta legitur Canonicis sex, vel saltem quatuor mensium residentia, & quidem sancita sub pœnâ amissionis omnium fructuum eorum præbendæ, quam cum prestare nequeat Illustrissimus D.Episcopus, *Constitutione Pianà inter ejus impressas 65.* arctioris residentiæ vinculo obstrictus Ecclesiæ Namurcensi, quæsitum fuit à me, ut pro veritate hac de re sententiam meam dicere velim, eamque favore Reverendissimi Episcopi proferre non dubitaverim.

Quamquam enim adversus Beneficiorum
pluralitatem, ob deformitates, quas continet,
omnibus Sacrorum Canonum locis improba- 1
tam, ut apud *Fagnan. in cap. quia in tantùm nu.
2., & seqq. de Præbend. & cap. quia nonnulli
num. 3. de Clericis non residen., Van. Espen. de jur.
Eccles. univer. part. 2. tit. 20. cap. 1.*, latiùsque
prosequitur *Thomasin. de re Benefic. part. 2. lib.
3. cap. 1. & seqq.*, & præcipuè *cap. 9. num. 13.*,
non leve præjudicium sit residentia Clericos af- 2
figens suis Ecclesiis, quæ singulæ cum assi-
duitatem exigant personarum, consequens est,
neminem obtinere posse plura Beneficia incom-
patibilia, qualia sunt Episcopatus, & Canoni- 3
catus, quibus nequit quispiam uno eodemque
tempore servire, *Gloss. in extravag. execrabilis
Joann. XXII. verb. in diversis de Præbend.*, &,
præter supra allegatos, notat *Piuson. de Benefic.
Ecclesiast. cap. 3. numer. 1. & 36.; Nihilominùs
quia ex Divo Thoma quodlibet 9. quæst. 7. artic.
11.*, offensio tamen omnis, quam illa ha- 4
bet, leniri potest ob circumstantias hujusmodi
deformitates, obliterantes, ac propterea sæpiùs
tolerata, sæpiusque à S. Sede permissa reperitur 5
plurium incompatibilium retentio cum relaxa-
tione vinculi residentiæ; Quippè eæ, quæ sunt
Ecclesiæ Leges, non usque adeò rigidæ, atque in- 6
exorabiles sunt, ut remittendæ non sint, cum,
earum relaxatione, commoda alia comparantur,
vel cum illæ observari non possunt, nisi convul-
neratâ charitate, quæ lex legum, & Regina est,
ut, ex præstantissimo Canonum compilatore
Ivone Carnotense, egregiè scripsit *Thomasin. de
re Benefic. part. 2. lib. 3. cap. 29. sub num. 1. vers.
præstantissimi Canonum Compilatores.*

Ex gratiâ igitur, atque Apostolicâ dispensatio-
ne plura in unum congeri poterunt incompatibi- 7
lia Beneficia, illaque is, ab omni molestia ex-
peditus, canonicè obtinere dicetur, ut præcipit
Bonif. VIII. *in cap. Ordinarii 3. §. Ceterum de offic.
Ordin., Frass. de Reg. Patron. Indiar. cap. 27. n. 16.*,
modò tamen dispensationi justa ratio causam de- 8
derit; Non enim mihi probatur *Gloss. in d. extra-
vaganti execrabilis in princip.* sentiens, suffragari
dispensationes, tametsi nullà ratione impetratas, 9
siquidem S. Sedes, nonnisi causâ cognitâ, illas
elargiri consuevit, si scilicet utilitas, aut neces-
sitas Ecclesiæ, conditio temporum, & perso-
narum sublimitas, eximiaque merita, aut alia 10
similis ratio justum locum illis facerent, *Gloss. in
cap. exposuisti 53. verb. necessitas de Præbend.,
Abb. in cap. de multa 28. numer. 10. eod. tit., Fa-
gnan. in cap. quia in tantum numer. 13., & seqq.
de Præbend., Thomasin. de re Benefic dicta part. 2.
lib. 3. cap. 9., Van. espen. in jus Ecclesiasticum uni-
vers. part. 2. tit. 20. cap. 5., Piuson. de Benefic.
dicto cap. 3. num. 33., & seqq.*

Hæc non desiderantur in casu nostro; nam
Sum-

Summus Pontifex probè ſciens, Civitatem Na-
murcenſem, duplici obſidione, ac expugnatione
labefactatam, illiuſque univerſam Diœceſim
ſuperiori Bello maximis cladibus affectam, &
igne, ferro, direptionibus, ac agrorum depo-
pulationibus devaſtatam fuiſſe, Eccleſiæ hujus
inopiæ mederi voluit reditibus Canonicatus, &
Archidiaconatus, quibus novus electus dignita-
tem Epiſcopalem ſuſtinere poſſet = *Tibi* (ſunt ver-
ba Pontificii Diplomatis) *ut ſtatum tuum juxta*
11 *Pontificalis Dignitatis exigentiam decenter tene-
re valeas, de alicujus ſubventionis auxilio provide-
re &c.* = hanc autem optimam eſſe diſpenſatio-
nis rationem, ex *Balſamone*, ſcripſit *Thomaſin.
dicto lib.3. cap.4. num.16.*, eamdemque *cap. 3.
num.4.*, probatam etiam fuiſſe, refert Hincma-
ro Rhemenſi Archiepiſcopo, qui acriter incre-
pando Artardum, quod Turonenſem conſe-
cutus Archiepiſcopatum, Nannetenſi Eccleſiæ
prioris curam, & poſſeſſionem non abjeciſſet,
quantumvis ea devaſtata jactaretur, gravis ille,
ſeveruſque Sacrorum Canonum vindex, eo ve-
hementiùs excanduit, *Præſertim, cum alias poſ-
ſeſſiones, & Abbatias largitione Domini Regis
habeat, unde ſumptus habere valeat, quibus ad
Deo ſerviendum, & miniſterium ſuum exequen-
dum in Plebe ſibi commiſſâ ſufficere poſſit*; Ea igi-
tur Beneficiorum pluralitas, quibus non opes
præſtarentur, ſed arceretur inopia, & quibus
non ambitio, aut Prælati cupiditas exſaturare-
tur, ſed ſponſa ſolari, ærumniſque exolvi poſ-
ſet, non diſplicebat Hincmaro nec umquam
diſplicuit rigidioribus Eccleſiaſticæ diſciplinæ
cuſtodibus, iiſque, qui impenſiùs exagitarunt
inexaturatam cupiditatem eorum, qui plura ac-
cumulabant Beneficia, teſte *Thomaſino dicto cap.
3.*, & aliis locis plura in hanc rem luculenta re-
ferens antiquitatis exempla.

Quibus conformis fuit recentior Sacrorum
12 Canoum diſciplina, juxta quam tenuitas re-
dituum præcipua ſemper fuit cauſa indulgen-
di plurium incompatibilium retentionem, *cap.
Eam te 4., ibique gloſſ. verb. tenuet de ætat., &
qualit., gloſſ. in cap. dudum 54. verſus finem ver-
bo intitulatam circa med. de elect., & in cap.
cum noſtris 6. verbo juſta cauſa de conceſſ. præb.*,
atque etiam egregiè favent poſteriora Sacroſan-
ctæ Tridentinæ Synodis Decreta, ut animad-
vertit *Pinſon. de Benefic. dicto cap.3. numer.14.,
& 44.*, idque ſummam habet juſtitiæ, & æqui-
tatis rationem; Nam, ut notat *Carolus Feuret
in ſuo Tractatu de l'abus lib.3. cap. 1. fol. mihi
350. column.2.* = *En cè la il y và de la neceſſité, e
dell' utilité de l'egliſe; ven qu' autrement on ver-
roit l Eccleſiaſtique neceſſiteux in obbrobrium
Cleri, & ailleurs il auroit qualque ſorte d' inju-
ſtiſe à ne pas pour vorr que ce luy qui ſert à l'au-
tel ſut nourri de l'Autel* =, quæ ratio eò magis
urget in caſu noſtro, quia diſpenſatio, de qua agi-
13 tur, non eſt iodefinita, ſed Summus Pontifex
limitatam, & temporariam dumtaxat prioris
Beneficii retentionem permiſit, hoc quoque reſ-
piciens ſeveriores mores, ac priſca exempla
relata apud *Thomaſiu. dicto lib.3. cap.5. num. 5.,
& 11.*

Quamobrem, cum Summus Pontifex conceſſe-
rit retentionem Canonicatus, & Archidiacona-
tus cum Epiſcopatu, ad quem Illuſtriſſimus
Dominus novus electus aſſumebatur, ut ſtatum
ſuum juxta *Pontificalis Dignitatis exigentiam
decentiùs tenere poſſet*, canonica diſpenſatio, quæ
vires accipit tum ex mente, & intentione con- 14
cedentis, *ad text. in cap. mandatum 38., ibique gloſſ.
verb. cum fuerit intentio verſ. item intentio*, tum
etiam ex causâ in ea expreſsâ, ad tradita apud 15
Thabor axiom. jur. lib.3. cap.12. n.10., præcipuum
effectum operabitur quoad perceptionem fru-
ctuum Canonicatus, & Archidiaconatus, ſinè
quâ non impleretur mens Pontificis, & exitum 16
nullum haberet gratia diſpenſationis, quæ, ve-
luti finalem cauſam, reſpicit fructuum fruitio-
nem, non autem reliqua, licèt ceteroquin conſe-
ctaria aſſecutionis tituli, ex mente *Gloſſ. in cap.
2. verb. ad congruam de ætat., & qualit.*

Nec pro iiſdem lucrandis Illuſtriſſimus Do-
minus Epiſcopus obſtringitur onere reſidendi in
Canonicatu, ex Pontificia diſpenſatione retento,
nam pluralitas Beneficiorum incompatibilium
Sacris Canonibus proſcripta, eam maximè ob ra- 17
tionem, quod una eademque perſona, illa
obtinens, aſſiduitatem ſervitii exibere, & uno,
eodemque tempore ſedem habere non poſſit
in pluribus Eccleſiis, præſertim exiſtentibus in
diverſis Civitatibus; ſi eadem juſtâ aliquâ ex
causâ permittatur, ſublato incompatibilitatis ob-
ſtaculo, ut tradit *Amayden de ſtylo Datariæ lib.
1. cap.16. §.3. num.22.*, *Rot. deciſ.126. num.12.
part.19.* relaxatum quoque cenſebitur reſidentiæ 18
vinculum, præcipua enim diſpenſationis, quæ
ex juxtâ causâ conceſſa eſt, utilitas in eo vertitur, 19
ut immunem præſtet à reſidentia alterius Bene-
ficiii, *Pinſon. de re Benefic. dicto cap. 3. num.54.
& ſeqq.*, & quidem cum plenariâ perceptione 20
fructuum utriuſque, ſinè quâ, gratiâ irrita cete-
roquin redderetur, *Ferdinand. Brancia apud de
Marinis allegat.51. num.11.*, *Rota coram Mer-
lin. deciſ. 122. num.2.*; Reſidentia verò alteru-
tri ex Beneficiis debita, quum illa erant inæ- 21
qualia, peragi debebat in digniori *cap. extirpandæ
20. §. Qui verò*, ibi = *Cum oporteat, eum in majo-
ri Eccleſia deſervire* = *de præb.*, ſi verò extitiſſent
æqualia, Beneficiarius reſidendi oneri ſatisfe- 22
ciſſe dicebatur, alterutri, vel modò uni, modò
alteri ſerviendo, *Gloſſ. in cap. non poteſt 21. verb.
retinere de præbend. in 6.*, vel ſi Eccleſiarum 23
vicinitas, & ſervitii ratio id pateretur, utrique
miniſtrandum erat, ut magiſtraliter diſtinxit
Franc. in dicto cap. non prout nu.5., & antè eum
docuerunt *Abb. in dicto cap. extirpandæ §. Quæ
verò num.3., & 5. lit. A*, *Geminian. ibidem §.
Illud num. 11.*, *Barboſ. allegat. 62. numer. 22.*,
Lotter. de re Benefic. lib. 1. quæſt. 6. numer.96.,
Fraſſ. de Reg. Patron. Indiarum cap.27 num.11.,
Rot. deciſ.703. part.4. tom.3. rec.

Hodiè verò, juxta Pianam Conſtitutionem,
ſub initium relatam, reſidentia peragenda, & in 24
Divi-

Diviuis miniſtrandum eſt Eccleſiæ illi, cui im-
minet Cura animarum, cujus cauſa prima, &
præcipua eſſe debet, illique deſerviens, omnes,
25 & ſingulos fructus, reditus, & proventus Ca-
nonicatus, vel Dignitatis, ſeù alterius cujuſ-
cumque Beneficii lucrabitur, ut de dicta Con-
ſtitutione loquentes ſcripſerunt *Fagnan. in cap.
licèt num.67., & 121. de præben., Garz. de Be-
nefic. part.3. cap.2. num. 185. & ſeqq., & num.
343., Gonzal. ad regul. 8. Gloſſ.6. num. 267. &
ſeq., & num.271., Barboſ. ad Concil. ſeſſ. 23.
de reform. cap.1. num.40., Pignattell. conſult. 4.
numer. 32. tom.7.*; Eademque, licèt deſervienti
26 Eccleſiæ Curatæ ſubtrahat quotidianas diſtribu-
tiones Canonicatus, ſeu dignitatis, quam alibi
obtinet, attamen, ne privilegium, & diſpenſa-
tionis gratia inutilis reddatur, neutiquam adem-
27 ptæ cenſentur diſtributiones illæ, quæ, in com-
munem maſſam redactæ, ſuccedunt loco præben-
dæ, ſed eæ tantùm auferuntur, quæ manuales
ſunt, & pro ſingularum horarum ſervitio diſtri-
buuntur; immò, ſi in hujuſmodi dumtaxat di-
28 ſtributionibus univerſi proventus conſiſterent,
diſpenſatus, hoc caſu, duas illarum partes ca-
peret, amiſsâ tertiâ, ut hac ratione aliqua ſtatu-
ta dici poſſet differentia inter abſentes, & præ-
ſentes, *Amayd. de ſtyl. Datar. lib.1. cap. 16. §. 5.
num.9. & ſeqq., & docuit Fagnan. in dicto cap.
licet num.124. de Præbend.*

Ob quas rationes Sacra Congregatio Eminen-
tiſſimorum Cardinalium Concilii Interpretum
29 pluries declaravit, Epiſcopum, modò reſideat
in Epiſcopatu, ſolutum eſſe à reſidentiâ Canoni-
catuum, Dignitatum, & reliquorum Beneficio-
30 rum, eademque retinere poſſe, & fructus per-
cipere, exceptis quotidianis diſtributionibus, teſte
*Pignattell. conſult.4. nu. 27., Barboſ. collect. de-
ciſ. Apoſtol. verb. Epiſcopus circa reſidentiam
num.8., & ad Concil. ſeſſ.23. de reformat. cap.1.
num.20.*; Et jure quidem, meritòque, quia obli-
31 gatio reſidendi incumbens Epiſcopo, aliiſque
gerentibus Curam animarum, cum major ſit ob-
ligatione deſerviendi Canonicatui, vel quia hæc
jure poſitivo imperata, illa verò jure Divino
impoſita eſt, ut ſenſerunt plurimi graviſſimi Au-
ctores apud *Card. de Lugo reſponſ. moral. lib. 5.
dub.13., Lotter. de re Benefic. lib. 3. quæſt. 27.
nu.37., Van. eſpen. de jur. Eccleſ. univerſ. part.
1. tit.16. cap. 5., Hurtad. de reſiden. reſolut. 9.
to.1.*, vel quia ex abſentiâ ab aliis Beneficiis me-
32 tuendum non eſt tantum detrimentum anima-
rum, quantum abſentia Paſtoris inferre poteſt
Eccleſiis, quibus illarum Cura imminet, ut no-
tat *Van. eſpenſ. de jur. Eccleſ. univerſ. part.1.
33 tit.7. cap. 10. num. 1.*, major proindè obligatio
vincit minorem, & reſidentiam peragens in
Beneficio, cujus ſervitium magis neceſſarium
34 eſt, magiſque utile, pro præſente habebitur in alio,
*Rota coram Merlin. deciſ.122. nu. 2., & in rec.
deciſ.703. num.2. part.4. tom.2. rec.*

Quibus non adverſatur modalis illa clauſula
adpoſita literis diſpenſationis, videlicet *proviſo,
quod Canonicatus, & præbenda, & Archidia-
conatus hujuſmodi debitis propterea non frauden-
tur obſequiis, quaſi Summus Pontifex*, his verbis
indulgendo illorum retentionem, diſpenſare vo-
luiſſe videatur ab aſſiduitate ſervitii, quod iidem
exigebant; Siquidem clauſula iſta deſumpta eſt
ex Decreto Innocentii IV. in Concilio Lugdu-
nenſi, relato à Bonifacio VIII. *in cap. Ordinarii
§. Ceterum*, ibi = *Provideat tamen Ordinarius,
qualiter nec animarum curâ in eiſdem Eccleſiis 35
Perſonatibus, ſeù Dignitatibus negligatur, nec
Beneficia ipſa debitis obſequiis defraudentur = de
offic. Ordin. in 6.*, ubi *gloſſ.* additionalis notat,
diſpenſationem ſemper dari, datamque intelli-
gi ſecundùm iſtas duas modificationes; eaſ-
demque in ſtylum abiiſſe, notarunt communiter
Pragmatici, materiam hanc pertractantes.

Cum autem rectæ rationi repugnet, quod In-
nocentius IV. ceterorumque Sacrorum Cano-
num Decreta probantia canonicas diſpenſationes
retentionis plurium incompatibilium, & Sancta
Sedes, illas ex juſtâ, & neceſſariâ causâ facilè 36
concedens, eaſdem eluſorias reddere voluerint,
reſidentiæ obligationem injungendo reſpectu
utriuſque Beneficii incompatibilis, ſive ratione
Curæ Animarum, ſive ratione ſervitii illa requi-
ratur, dicendum idcircò eſt, quod præcipiendo, 37
neutrum Beneficium debitis fraudari obſequiis,
de iis obſequiis intellexerint, quæ invicem ſunt 38
compatibilia, & ratione vicinitatis Eccleſia-
rum, vel ſervitii, diverſis temporibus exhiben-
di, ab unâ, eâdemque perſonâ expleri poſſunt,
*Amayd. de ſtyl. Datar. lib 1. cap.16. §.3. numer.
23.*, vel etiam de iis oneribus, quibus per Sub- 39
ſtitutum ſatisfieri poteſt, ut tradunt *Fraſſ. de
Reg. Patron. Indiar. dicto cap.27. num.11., Rota
coram ſan. mem. Alexandro VIII. deciſ.58. num.
24.*; Ceterum, ſi ſervitia ejuſmodi ſint, ut
mutuò ſe excludant, nec per alium exſolvi poſ-
ſint, is, qui diſpenſatus reperitur pro retentione 40
duorum incompatibilium, in quorum utroque
una, & eadem perſona, uno eodemque tempo-
re naturaliter reſidere nequit, reſidendo ad nor-
mam Pianæ Conſtitutionis, in illo, cui imminet
cura animarum, virtualiter, & civiliter reſi-
dere cenſebitur in alio, ut hactenus probavimus,
& conferunt tradita in *mox citata deciſ.58. num.
22. & ſeqq.*, quam ſequitur *Roſa de executione
liter. Apoſtolicarum cap.5. num.311.*

Minùs verò officiunt Statuta Eccleſiæ Leo-
dienſis, quibus, ut diximus ſub initium, ſex, aut 41
ſaltem quatuor menſium reſidentia præcipitur
quia, præter quam quod dicta Statuta intelligen-
da ſunt de obtinentibus unum tantummodo Be- 42
neficium, non verò de obtinentibus ex diſpenſa-
tione duo Beneficia incompatibilia, quorum
utrique debita perſonarum, & ſervitii aſſiduitas,
uno, eodemque tempore præſtari nequeat, *Rot.
deciſ.703. num.2. part. 4. tom.3. rec.*; Et rurſus,
ſicuti Canonica diſpenſatio ſolvit reſidentiam, 43
generali Lege Eccleſiæ, & univerſis Sacrorum
Canonum præceptis imperatam, ſic etiam libe- 44
rabit ab illa, quæ indicta eſt ſpecialibus Statutis,
quæ efficere nequeunt, quin Eccleſiæ neceſſitati,

aut utilitati relaxatione residentiæ provideri possit, ut benè disserit *Pinson. de Benefic. Ecclesiast. tit. de dispens. Ecclesiast. cap. 2. num. 30. & seq.*; difficultas omnis cessat in nostra hypothesi, ex quo Summus Pontifex claris, & apertis verbis derogavit dictis Statutis *generalis Con-*
45 *cilii* (sunt verba Pontificii diplomatis) *& quibusvis aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Namurcensis, & Leodiensis Ecclesiarum præfatarum etiam Juramento confirmatione Apostolicâ, vel quavis firmitate aliâs roboratis Statutis, & consuetudinibus, ceterisque contrariis nequaquam obstantibus, Apostolicâ auctoritate præfatâ tenore præsentium de specialis dono gratiæ dispensamus &c.*; = Quamobrem, ne
46 adeò expressa, ac specifica derogatio elusoria reddatur, dicendum est, Summum Pontificem, qui ob tenuitatem redituum, & devastationem Ecclesiæ Namurcensis voluit in novo illius Episcopo accumulare fructus Canonicatus, & Archidiaconatus, de quibus agitur, ut novæ sponsæ inopiam solari posset, dicendum, inquam, est, solvisse residentiam, sub pœnâ amissionis fructuum indictam à præfatis Statutis, ut benè ratiocinatur *Rota in una Colonien. Canonicatus primæ gratiæ 2. Maii anni 1701. §. Quia iterum coram Illustrissimo dell' Olmo nunc magno Mediolani Cancellario*, quæ quidem derogatio effica-
47 cior redditur, quia versamur in gratia concessa motu proprio, & propterea benigniùs interpretanda, juxta notas regulas.

Forolivien. Constitutionis.

Ex subreptionis, & obreptionis capite oppugnari potest Apostolicum Breve, executioni jam demandatum, de erogandis annuis certis reditibus Montis pietatis in Seminarii commodum, quando Summo Pontifici narratum non fuit, eosdem reditus destinatos esse in certos & speciales usus, non modò ipsius Montis, sed etiam pauperum puellarum, ac præterea expositum fuit, hanc redituum adsignationem ab alio Prædecessore Summo Pontifice concessam fuisse, itemque nuper communi deliberatione statutam ab Curatoribus Montis Pietatis, quum tamen reverâ sola eos reditus adsignandi facultas Administratoribus Montis anteâ tributa esset, & deliberatio de eâ re ab iisdem Administratoribus communiter habita, utpotè absque ullâ sedulâ rei discussione, absque legitimo suffragiorum numero, & contra priorem maturam ipsorum Administratorum resolutionem, irrita prorsus censenda esset.

VOTUM XIV.

1 *Breve Summi Pontificis, executioni demandatum licèt fuerit in formâ Commissoriâ, justificatum præsumitur*, & num. 29.

2 *Et onus reijcit contrarium probandi in alterum*, & num. 36.

3 *In executione Brevis Pontificii omnia ritè, & rectè gesta præsumuntur.*

4 *Executio Brevis Pontificii, servatâ formâ in eo præscriptâ, nec de excessu, nec de nullitate redargui potest.*

5 *Ordinarius post negotium ab ipso tractatum, ac diligenter investigatum, ulteriori Causæ cognitione non indiget pro exequendo Brevi Pontificis.*

6 *Præsertim, si Brevi Apostolico præcesserit tractatus, & consensus eorum, quorum interest.*

7 *Probatio nulla melior est, quàm quæ oritur ex facto, & confessione Partis.*

8 *Breve Apostolicum executioni demandatum, & probatum ab iis, quorum interest, infringi ampliùs non potest, nisi per manifestam probationem nullitatis, aut subreptionis.*

9 *Breve Apostolicum pro erogandis certis reditibus Montis Pietatis in commodum Seminarii subreptitium non redditur ex non factâ mentione destinationis redituum ad certos usus*, & num. 15.

10 *Reditus ad certum usum destinatos esse, scire debet, qui scit, eos ad Montem Pietatis spectare.*

11 *Pro expresso habetur, quod venit in necessarium consequentium ejus, quod exprimitur.*

12 *Nec subreptitiam gratiam reddit.*

13 *Expressio Vicariæ sufficit, ut Papa censeatur cogitasse de jure Parochiali, penes alium existente.*

14 *Pro excludendâ subreptione satis est, Papam de iis, quæ sibi narrata non fuerant, cogitare potuisse.*

16 *Redituum Montis Pietatis ad certos usus destinatio, consentientibus Montis Curatoribus eorum applicationi pro Seminario, Papam non retraxisset ab ejus gratiæ concessione.*

17 *Subreptitiam gratiam non reddit, quod, etiamsi expressum fuisset, difficiliorem gratiam non reddidisset*, & nu. 40.

18 *Ad obreptionem vitandam sufficit, expressum aliquo pacto verificari posse*, & num. 86.

19 *Pro excludendo obreptionis vitio benigna sumenda est interpretatio.*

20 *Facultas obligationem excludit*, & num. 107.

21 *Principis majestati maximè convenit, ejus gratias esse mansuras.*

22 *Tametsi ad partium supplicationem concessæ fuerint.*

23 *Pro gratiæ firmitate semper capienda interpretatio*, & num. 104.

24 *Executio Brevis, nullâ præhabitâ narratorum justificatione, invalida est.*

25 *Executor literarum Apostolicarum priùs causæ cognitionem adhibere, & posteà illas exequi debet.*

26 *Etiamsi plenè de negocio instructus jam fuerit.*

27 *Brevis Pontificii justificatio constare debet ex actis.*

28 *In-*

28 Intellige, nisi ejus executio commissa fuerit arbitrio, & conscientiæ executoris.

30 Literæ executioni demandatæ, quando eamero executori delegatur, justificatæ præsumuntur.

31 Secus, si illæ dirigantur executori mixto.

32 Executor mixtus non extrajudicialiter, sed juris ordine servato, procedere tenetur.

33 Executer gratiæ, quæ perfici debet alterius facto, mixtus censendus est.

34 Ad executionem gratiæ erogandi reditus Montis Pietatis in commodum Seminarii, procedi nequit sinè citatione illius, de cujus præjudicio agitur.

35 Gratia alicui damnosa, inaudito eo, executioni mandari non potest, & num.89.

37 Gratia dudum jam executioni demandata, faciliùs justificata præsumitur.

38 Subreptione gratia vitiatur, nec executioni demandari potest.

39 Subreptitiam gratiam efficit reticentia destinationis redituum Montis Pietatis ad certos usus.

41 Juribus Montis Pietatis, & pauperum puellarum, de quibus certior redditus non fuit, præjudicium inferre voluisse Papa non præsumitur.

42 Voluntas ad incognita numquam fertur.

43 Reditus Montis Pietatis in beneficium, & usus ejusdem Montis in genere cessuros esse, Pontifex cogitare potuit.

44 Non verò certos, & speciales usus, in quos illi erogandi erant.

45 Ex redituum Montis Pietatis mentione necessariò non inferuntur certi, & speciales usus, ad quos sunt destinati.

46 Ad subreptionem excludendam generica Pontificis cogitatio non sufficit.

47 Subreptio semper inesse dicitur, quoties Papa ignorare potuit qualitatem aliquam difficiliùs moventem ad concessionem gratiæ.

48 Gratiam erogandi reditus Montis Pietatis pro Seminario difficillimè, nec, nisi auditis Partibus, Papa concessisset, si novisset, obfuturam eidem Monti, & pauperibus puellis.

49 Seminarii necessitati consuli potest ex Ecclesiasticis reditibus, ab Episcopo adsignandis.

50 Et ideò in ejus favorem pios reditus Montis Pietatis applicari, difficiliùs Papa concessisset.

51 Gratia tertio nocens, dolo extorta præsumitur, non verò ex deliberatâ Pontificis voluntate.

52 Factum Curatorum Montis Pietatis obesse non potest pauperibus puellis, in quarum commodum erogandi sunt reditus ejusdem Montis.

53 Pactum Curatorum Montis, eidem nocere non potest.

54 Mons Pietatis utitur jure Minorum.

55 Mons Pietatis juvatur beneficio restitutionis in integrum adversùs præjudicia, ex culpâ Rectorum sibi illata.

56 Gratiam applicandi reditus Montis Pietatis in Seminarii commodum, sed in damnum ipsius Montis, & pauperum puellarum faciliorem non reddit consensus Curatorum ejusdem Montis.

57 Obreptionis vitium falsi expressione committitur.

58 Falsum exprimit, qui narrat, adsignatos fuisse à Summo Pontifice certos reditus Montis Pietatis in Seminarii commodum, si id à Summo Pontifice repositum fuit in facultate Curatorum ipsius Montis.

59 Negligi longissimi temporis spatio, quod negligi non expedit, nec solet, inverisimile est.

60 Executionem gratiæ applicandi reditus Montis Pietatis in Seminarii commodum diu neglectum fuisse, inverisimile est.

61 Negligentia diuturna exequendi gratiam applicationis redituum in Seminarii commodum, nimium gravis est.

62 Facultatem applicandi reditus in Seminarii commodum tributam fuisse Curatoribus Montis Pietatis, non obligationem impositam, declarat neglecta per longissimum tempus eorum redituum applicatio.

63 Observantia ex non facto Administratorum deprompta, rem ambiguam declarat.

64 Mutanda non sunt, quæ interpretationem certam semper habuerunt.

65 Observantia est fida omnium dispositionum interpres.

66 Interpretatio illa capienda est, quam subsecutus usus confirmavit.

67 Etiamsi sensus, ab observantiâ comprobatus, verbis minùs congrueret.

68 Interpretatio, quæ usu probatur, & coadjuvatur ratione, faciliùs amplectenda est.

69 Observantia, quæ adfertur pro interpretandâ voluntate Summi Pontificis, non pro inducendâ præscriptione, favorabilior est.

70 Narratio deliberationis ab Administratoribus Montis Pietatis in consilio habitæ, de validâ deliberatione intelligenda est.

71 Aliter falsa est, nec Pontificem movere potest ad concessionem gratiæ, & num.101.

72 Deliberatio ab Administratoribus Montis Pietatis habita absque sedulâ negotii discussione, nullam vim habet.

73 Præsertim, si adversetur alteri præcedenti resolutioni, legitimè, ac maturè captæ.

74 Scrutinium ex defectu unius calculi, qui numerum Consiliariorum impleret, irritum est.

75 Nec sanari potest novâ suffragatione, postquam nonnulli ex Consiliariis jam discesserunt.

76 Prior Sacri Montis sessionem, sive suffragationem differre non potest ad sequentem diem.

77 Prior Sacri Montis proponere solùm debet,

non autem quidpiam decernere absque consensu majoris partis Consilii.

78 *Administratorum Montis, pro aliqua re tractandâ congregatorum, suffragatio unico actu expleri debet.*

79 *Consiliariorum resolutio, aliquibus à suffragio ferendo exclusis, irrita est.*

80 *Sed nullitas hæc, nonnisi ab iis, qui contempti fuerunt, proponi potest.*

81 *In resolutione captâ unico præponderante suffragio, numerus modicus esse dicitur.*

82 *Applicationi redituum Montis Pietatis pro Seminario, omnes ejus Montis Curatores consentire debent, nec sufficit major pars.*

83 *Consensus omnium requiritur in negotio, quod neque necessarium, nec utile, sed merè voluntarium est.*

84 *Obreptio, seù falsi narratio universam gratiam inficit.*

85 *Falsum exponens caret impetratis.*

87 *Assignare suòptè naturâ significat rem in alterius dominium transferre.*

88 *Assignationem redituum Seminario factam esse, verum non est, si assignandi facultas data fuit Administratoribus Montis Pietatis.*

90 *Gratiam puram significat, qui puram & absolutam gratiæ executionem petit.*

91 *Gratiæ ab alterius arbitrio pendentis puram, & absolutam executionem petere ineptum est.*

92 *Effectus subsecutus ostendit, quid primùm fuerit in agentis intentione.*

93 *Ad gratiæ obreptionem vitandam non sufficit, eum, qui assignationem redituum narravit, de assignatione facultativâ, & conditionali intellexisse.*

94 *In gratiæ confirmatione, quæ aliquid novi concedat, peculiares clausulæ, & verba adijci solent.*

95 *Gratiam assignationis redituum si Pontifex executioni mandari jubeat, supponit, assignationem hanc ab alterius facultate non pendere.*

96 *Gratiam jam factam confirmans, novam concedere non vult.*

97 *Etiamsi novam gratiam concedere exprimat.*

98 *Pontifex Apostolicas literas Prædecessorum confirmans, novam gratiam alicui damnosam, & à jure valdè exorbitantem concedere non intendit.*

99 *Gratiam priorem conditionalem esse, sciens, novam gratiam absolutam difficiliùs concedere presumitur.*

100 *Gratiæ antecedentis modus, & conditio non expressa posteriorem gratiam vitiat.*

102 *Falsi expressio ignoranter facta, excusat à dolo.*

103 *Non verò à nullitate gratiæ.*

104 *Pro gratiæ firmitate, quoties ea aperta subreptionis, & obreptionis vitio laborat, interpretatio sumi nequit.*

105 *Præsumptio cedit veritati.*

106 *Interpretatio de re dubiâ solùm esse potest.*

108 *Lex, quæ supponit, non disponit.*

109 *Synodus, quæ subventionis solutionem demandat, eam non statuit.*

110 *Actus recentes, & qui dederunt causam liti, nullius sunt roboris.*

111 *Spectandum non est, quod fit, sed quod fieri debet.*

112 *Quod ex reverentia, & obsequio auctoritate Supremi Principis gestum est, obesse non potest.*

113 *Protestatio in actu solutionis emissa, primævum jus conservat.*

114 *Et quidem tàm quoad præteritum, quàm quoad futurum.*

115 *Solutiones in re habente tractum successivum licèt nocere possint quoad præteritum, non nocent saltem quoad futurum.*

CUM anno 1622. ageretur de erigendo in Civitate Foroliviensi Seminario Ecclesiastico, noscentes ejusdem Civitatis Cives, non suppetere reditus sufficientes Operi huic instituendo, preces porrexerunt Summo Pontifici Gregorio XV., ut facultatem ipsis concederet contribuendi in hanc causam quinquaginta modia frumenti, & tria plaustra uvæ ex reditibus Sacri Montis Pietatis ejusdem Civitatis, ut ex Brevi d. Summi Pontificis expedito anno 1622., quo Administratoribus Montis prædicti impartita legitur licentia contribuendi singulis annis, & in perpetuum dictarum specierum qualitatem, quæ tamen (ob diu protractam erectionem Seminarii, nempè usque ad annum 1659.) numquam soluta fuit; Verùm, cum anno 1707. in Archivio Seminarii repertum fuisset d. Breve, Reverendissimus Episcopus de eo certiores fecit Curatores Sacri Montis Pietatis, eosque monuit, ut in illius executionem res promissas Seminario præstarent, sed frustrà; nam Curatores prædicti hujusmodi instantiæ annuere recusarunt tum exemplo Majorum, qui, licèt tempore expeditionis d. Brevis ageretur de Seminario erigendo, nihilominùs à contributione ista abstinuerunt, tùm etiam, & fortiùs, quia crediderunt, hujusmodi contributioni obstare Leges d. Sacri Montis, ac etiam Apostolicas Constitutiones, prò ejusdem regimine peculiariter editas, quibus cavetur, omnes illius reditus, ac quidquid ex ipsis ineunte tempore superesse posset, erogari debere in diminutionem, sivè, ut dicitur, in reductionem interesse mutui, quod exigitur prò pignoribus; Quamobrem nomine Deputatorum Seminarii supplex libellus porrectus fuit Sanctissimo Domino Nostro fæliciter Regnanti, qui preces remisit ad Sacram Congregationem Concilii, eaque, ut moris est, rescripsit prò informatione Reverendissimo Episcopo.

Admonitis itaque ab Episcopo Administratoribus Montis ad deducendas rationes, causasque, ob quas d. contributionem præstare recusarunt, ut ipse illas ad Sacram Congregationem referre posset, Prior Sacri Montis rem detulit ad Consilium

filium Curatorum, & per sortem de more extractis iis, qui de gravi hoc negotio sermonem habere debebant, isti, nullatenus perpensis momentis rationum, quæ indemnitatem Sacri Montis respiciebant, in eam abierunt sententiam, quod scilicet solverentur Seminario singulis annis scuta quinquaginta, quâ quidem sententiâ ad censuram suffragiorum, sivè, ut dicitur, ad partitum remissâ, sanior Consilii pars egrè ferebat hujusmodi novitatem, tamquam adversantem Legi, & veteri consuetudini, alii verò contrà eam attentantes, adeò tumultuariè suffragia dederunt, ut plerique ante expletam sortitionem recesserint, quamobrem, publicato interim scrutinio, cum vota minimè responderint numero suffragantium ob defectum unius fabæ, illi namque erant sexdecim, & fabæ repertæ fuerunt in numero quindecim, re idcircò infectâ, Consilium eâ die dimissum fuit.

At sequenti die eo iterum convocato, & ad illud accedentibus aliis tribus Curatoribus, qui externâ die non interfuerant, non assumptâ, ut par erat, ex integro discussione propositionis, à Priore in altero Consilio factæ, actum fuit dumtaxat de continuanda, seù reassumendâ suffragatione ad normam partiti capti antecedenti die ad suffragium ferendum non admissis tribus illis Consiliariis, qui supervenerunt, & itâ uno tantùm superante voto, conclusum fuit prò contributione scutorum quinquaginta, dictæque resolutionis vigore facili deindè negotio Seminarium obtinuit tùm in Sacra Congregatione Decretum favorabile, tùm à Summo Pontifice Breve directum Episcopo in formâ commissariâ, ut scilicet, veris existentibus narratis, assignationem frumenti, & vini, ab Administratoribus Montis Seminario prædicto faciendam executioni demandaret, eisdemque facultatem impartiretur præstandi loco frumenti, & uvæ annua scuta quinquaginta, ab ipsis sponte oblata.

Nec in eorum executione cunctandum esse censens Reverendissimus Episcopus, nullâ præmissâ negotii discussione, statim urgere cæpit Curatores prò solutione dd. scutorum quinquaginta, comminatâ etiam relaxatione mandati executivi, cujus metu, atque etiam quia Pontificium Breve non præseferebat simplicem facultatem, sed injungebat præcisam obligationem contribuendi, illi, etsi novissent maximum præjudicium, quod irrogabatur Monti, deposuerunt summam prædictam, cum protestatione tamen recursus ad Summum Pontificem, & de subreptione, seù obreptione d. Brevis, atque ità usque in hodierna tempora post cadentem solutionis diem, expectatâ intimatione, sivè comminatione mandati, d. annuam præstationem deposuerunt, quam tamen, posthabito depositi impedimento, quotannis Ministri Seminarii liberè exegerunt; Cum itaque modò Curatores prædicti deliberaverint habere recursum ad Sacram Congregationem prò liberando Sacro Monte ab hoc perpetuo onere, &, an id justâ aliquâ ratione, & probabili spe fælicis exitus tentare queant, priùs à mè exquisiverint, rogantes, ut, diligenter, ac maturè perpensis juribus, & rationibus, quæ in utramque partem deduci possunt, quid hac in re sentiam, pro veritate dicere velim.

Primo sanè rei obtutu nedum arduam Provinciam suscipi, sed temerario penè dixerim ausu insurgi videbatur contra Seminarium, intentionem suam fundans in duobus Pontificiis Brevibus, quorum postremum à Sanctissimo Domino Nostro fæliciter Regnante editum, & de quo peculiariter agitur, licèt sit in formâ
commissarii, nihilominus, utpotè jam executio- 1
ni demandatum, plenè justificatum præsumitur, ut sepè firmavit *Rota*, & præsertim *coram Buratto decis.842. num.4.*, *coram Cels. decis.396. num.2.*, *coram Dunoz. jun. decis.661. num.11.*, *coram Bich. decis.392. num.12.*, *in rec. dec.406. num.1. part.1.*, *& decis.456. part.13.*, adeo qui-
dem ut onus transferat in Administratores Sacri 2
Montis contrarium concludenter probandi, ut docent *Kocbier. ad regul.55. Cancellar. de valore num.27.*, *Garz. de Benefic. part.5. cap.3. num.228.*, *& seqq.*, *Card. de Luc. eodem tract. disc.90. num.24.*, *Rot. coram Millin. decis.25. num.2.*, *coram Seraphin. decis.485. num.1.*, *coram Vbald decis.115. num.1.*, *coram Bichio decis.213. num.7.*, *& 11.*, *& decis.594. num.13.*, *decis.485. num.4. part.4. tom.2. rec.*, *in Compostellana Parochialis 22. Junii 1708. §. Constitit*, *& in ejus confirmatoria 15. Martii 1709. in princ. coram Priolo*; quippè illi resistere dicitur fir-
missima juris præsumptio suadens, quod omnia 3
ritè, & rectè expleta fuerint, *Mans. consul.342. nu.8.*, *Menoch. de præsumpt. lib.2. præsumpt.50. num.22.*, *& seqq.*, *& lib.6. præsumpt.4. nu.2.*, *& seqq.*, *Palma nep. decis.129. num.13.*, *Rot. decis.9. nu.12. in collect. ad ornat. Card. de Luc. de Benefic.*, *& in Romana, seù Albanen. Associationis 1. Aprilis 1707. §. Nec obstat coram Priolo.*

Quæ juris præsumptio fortiùs urget in casu
nostro, Nam, si spectemus factum ipsum execu- 4
tionis, cum Ordinarius in illâ perficiendâ servaverit formam præscriptam in Brevi, eadem nec de excessu, nec de nullitate redargui potest, ut observant *Rosa de execut. liter. Apostol. cap.5. nu.339.*, *Corrad. in prax. dispensat. lib.9. cap.5. num.47.*, & magis præcisè *Rot. decis.548. nu.3. part.19. tom.2. rec.*, Quippè nullitas opponi ne-
quit eo sub colore, quod Ordinarius Executor, 5
processu minimè fabricato, perquirere omiserit veritatem narratorum in Brevi, prout ipsi injungebatur, quoniam Episcopus à Summo Pontifice delegatus ad d. Breve executioni demandandum, fuit illemet, qui suasit Administratoribus Seminarii, ut adirent ad eumdem Summum Pontificem, idemque extradidit relationem, à Sac. Congregatione Concilii requisitam, proindeque nemo non videt, quod, cum ageretur de facto ab ipso tractato, & diligenter investigato, tamquam optimè informatus de veritate rei, non indigebat ulterioribus informationibus, rectèque igitur potuit extrajudicialiter procedere ad ipsi delegatam executionem, *Abb. cons.41. n.1. lib.1.*,

lib.1., Altograd. conf.28. sub num.7., Rosa de
execut. lit. Apostol. part.1. cap.8. num.5., Bel-
lamer. decis.68. num.1., Rot. coram Puteo decis.
140. num.1. lib.2. in correctis, & in non corre-
ctis 144., coram Merlin. decis.10. num.10., &
seqq., & decis.35. num.7., coram Cels. dec.396.
num.3., in rec. decis.435. num.7. part.5. tom.2.,
decis.472. num.12., & 13. part.19., & melius
in Hieracen. Transactionis 16. Novembris 1708.
§. Probatâ causá coram Molines supremo Hispa-
niarum Inquisitore.

Si verò intueamur ipsum Breve, ejusque sub-
stantiam, ac omnia in eo narrata, illud plenissi-
mè justificatum fuisse, demonstrabat factum
6 ipsum eorumdem Curatorum Sacri Montis Pie-
tatis, qui, viso supplici libello, ab Administrato-
ribus Seminarii ad Sanctissimum transmisso, su-
per quo d. Breve emanavit, & instante Episco-
po, ut adversus illud suas proferret rationes,
non solùm nihil contra deduxerunt, verùm
prætereà statuerunt, quod Seminario solveren-
tur annua scuta quinquaginta, ex quo elicitur,
ipsos vera novisse omnia, in d. supplici libello
contenta, & adamussim recensita in Brevi, de
7 quo agitur, cùm nulla detur melior probatio
eâ, quæ resultat ex facto, & confessione ipsius
partis, Grotian. discept.151. n.13., discept.675.
num.14., & discept.789. nu.5., Cyrioc. contr.
427. num.8., & seqq., Rot. coram Duran. decis.
337. num.32., & seqq., coram Cels. decis.48.
num.12., & decis.263. num.5., in rec. dec.127.
num.21. part.12., decis.6. num.16. part.13., de-
cis.456. num.5. part.14., & in Novarien. Pecu-
niaria 26. Junii 1711. §. Fortiùs coram Ansaldo
Decano, undè sequitur, quod, si Curatores præ-
8 dicti modò hujusmodi Breve infringere velint,
id, nonnisi per concludentissimas probationes
nullitatis, & obreptionis, sivè subreptionis assequi
possint, Rot. cor. Seraphino decis.1525. n.3., & de-
cis.1307. num.7., coram Dunoz. sen. decis.89.
num.3., coram Emerix jun. decis.1188. num.8.,
in rec. decis.674. num.1., & 2. part.2., & decis.
548. sub num.2. part.19. tom.2.

Cujus sanè generis censeri minimè posse, pu-
tabam ea, quæ in contrarium deduci posse vi-
debantur: Dictum namque Breve subreptitium
dici non poterat ex eo, quod Summo Pontifici
expressum non fuit, omnes introitus, & redi-
tus Montis Pietatis, ad certos usus esse destina-
9 tos ex præscripto Statutorum ejusdem Montis, à
S. Sede approbatorum, quia in eodem Brevi
claris verbis disponitur, solutionem esse facien-
dam ex reditibus Montis Pietatis, proindeque, si
Summum Pontificem non latuit, eidemque expo-
situm fuit, annuas præstationes esse solvendas ex
reditibus pertinentibus ad ipsum Montem Pieta-
tis, tantum habest, ipsum fuisse deceptum sub fal-
sâ credulitate, quod dd. reditus non essent ad cer-
tos usus destinati, ut potiùs ex natura expositæ
10 pertinentiæ eorumdem redituum ad Sacrum Mon-
tem Pietatis, cogitare potuerit, ac debuerit, illos
esse certo, ac determinato usui addictos; Cum-
que id per necessè veniret in sequelam eorum,
11 quæ eidem Summo Pontifici exposita fuerunt
perindè est, ac si disertis verbis expressum fuis-
set, & consequenter exuberat ad evitandam su- 12
breptionem, ex deductis per Rosam de execut. li-
ter. Apostol. part.1. cap.5. à num.53., Merlin.
Pignatell. contr. forens. cent.2. cap.87. à nu.10.,
& seqq., Rot. coram Royas decis.278. num.13.,
coram Remboldo decis.106. num.11., in rec. dec.
70. num.19. part.8., decis.93. num.23. part.10.,
decis.139. num. final. part.14., decis.161. nu.15.
part.18., decis.386. nu.16., & 23. eadem part.
18., & in Lauden. Vicariæ impress. apud D. Ad-
voc. Piton. discept.27. num.40., & 48., ubi,
quod expressio Vicariæ sufficit, ut Papa censea- 13
tur cogitasse de existentia juris Parochialis pe-
nes alium, cui libera provisio præjudicet, ad
evitandam subreptionem; Immò, quod ad hunc
effectum satis sit, Papam quoquo modo, & in
genere cogitare potuisse de iis, quæ expressè sibi 14
narrata non fuerant à supplicante, firmant Spad.
cons.82. num.4., & 6. lib.2., Ger. Spin. cons.
16. à num.25., Card. de Luc. de jurisdict. disc.8.
num.7., de testam. disc.91. num.7., de Benefic.
disc.42. num.11., Fattinell. resp.7. num.6., Ro-
sa de execut. liter. Apostol. part.1. cap.5. nu.53.,
Urceol. decis. Florent.3. n num.12., Balducc. de-
cis., & rer. judicat. tit. de legat. decis.46. n.29.,
Rota decis.883. num.7., coram Burat. dec.250.
num.25., coram Cerro decis.1573. num.15., co-
ram Coccino decis.115. num.5., cor. Dunoz. jun.
decis.118. num.17. post Vivion. de jurepatr., in
rec. decis.107. num.25. part.10., decis.406. n.4.
part.12., decis.319. num.11. part.14., decis.2.
num.3., & 6., & decis.161. num.15. part.18.

Quapropter, si, non attentâ hujusmodi præ-
sumptâ, sivè tacitâ notitiâ, nihilominùs Sum- 15
mus Pontifex annuam præstationem approbavit,
eamque extradi jussit, hoc sufficit, nè sub obten-
tu destinationis dd. redituum Montis Pietatis
ad certos usus, Breve, de quo agitur, impugnari
valeat, ex notatis per Felin. in cap. Cum nonnulli
num.8. vers., & ideo de rescript., Rot. dec.408.
num.4., cum duobus seqq. part.12., decis.769.
num.9., & 11. part.18. tom.2. rec., in Nullius,
seù Senogallien. Bonorum 13. Maii 1697. §. Ani-
madvertebant 37. coram Muta, in Cabilonen.,
seù Ordinis Cistercienfis Jurisdictionis 8. Aprilis
1707. §. Et ob id coram Molines, præsertim, quia,
etsi totum id distinctè, & specificè eidem Sum- 16
mo Pontifici narratum fuisset, ipsum tamen à
gratiæ concessione minimè retraxisset, cum vi-
deret, Curatores Montis, ad quos præcipuè perti-
nebat illius indemnitati providere, d. assignationi
liberaliter consensisse. Quamobrem nulla consi-
derari potest subreptio ex reticentia hujusmodi
destinationis redituum, cum in hac materia sa- 17
tis non sit probare, aliquid fuisse reticitum, nisi
probetur etiam, quod, si fuisset expressum, po-
tuisset reddere Papam difficiliorem ad conce-
dendum, Felin. in cap. super literis num.18. de re-
script., Spad. cons.82. num.2. tom.2., Rosa de exe-
cut. lit. Apostol. part.1. cap.5. num.117., & priùs
num.47., Rota decis.43. num.10., & decis.357.
num.4. part.12. rec.

Minùs verò subsistere opinabar alterum
obre-

obreptionis caput desumptum ex eo, quod duo
prorsus falsa, & erronea Summo Pontifici nar-
rata fuerint, & Brevi inserta, quod nimirum
Breve san. mem. Gregorii XV. præcisè, & ab-
solutè Seminario assignaret d. annuam præstatio-
nem, & quod, licèt antea illa numquam so.u-
ta fuisset, novissimè tamen in consilio Admi-
nistratorum capta fuerat resolutio præstandi lo-
co frumenti, & uvæ scuta quinquaginta singulis
annis; De veritate namque horum exposito-
rum clarissimè constabat ex inspectione tùm d.
Brevis san. mem. Gregorii XV., tùm d. resolu-
tionis, in consilio captæ, in primo enim legitur
concessa facultas Administratoribus Montis dan-
di Seminario singulis annis In perpetuum quin-
quaginta modia frumenti, & tria plaustra uvæ,
& cousequenter rectè illius vigore assignata di-
citur Seminario quantitas prædicta, saltem con-
currente voluntate eorumdem Administrato-
rum, proindeque cessat obreptio, ad quam evi-
18 tandam sufficit, expressum aliquo pacto verifica-
ri posse, juxtà notata per *Gabriel. cons. 220. antè num. 14. lib. 1., Gobb. consult. decis. 93. num. 38., Rot. coram Bichio decis. 64. num. 25.*, in secundà
verò plenè continetur totum id, quod Papæ
narratum fuit, quod nempè Consilium statuerit
tradere Seminario annua scuta quinquaginta,
& licèt resolutio isthæc nulliter capta dicatur
tàm in prima sessione ob defectum unius suffra-
gii, quod suffragantium numerum impleret,
quàm in secunda ob exclusionem illorum Consi-
liariorum, qui in ea de novo supervenerunt, id
tamen ad punctum, de quo agitur, pertinere nul-
lo pacto videtur, quid enim est, quod, in hoc,
Episcopo, aut Seminario imputari posset, cum
ipsis hujusmodi nullitas minimè innotuerit,
quoties itaque d. resolutio verè à Consilio capta
fuit, prout non dubitatur, satis, superque eo-
rum expressio verificata censetur, non attento,
19 an illa benè, vel malè capta fuerit, quia ad ef-
fectum excludendi vitium obreptionis non rigi-
da, sed benignior, & discreta sumi debet in-
terpretatio, ad tradita per *Gobb. consult. decis. 93. num. 41., Rot. decis. 260. num. 7. part. 4. rec. tom. 2.*

Nullius denique roboris esse credebam id,
quod postremò objiciebatur, quod nimirum,
20 tametsi Breve Sanctissimi Domini Nostri subre-
ptitium, & obreptitium non esset, nihilomi-
nùs arctare nequiret Sacrum Montem ad coa-
ctivam præstationem scutorum quinquaginta,
quia instar alterius Brevis san. mem. Gregorii
XV. est merè facultativum, nullamque obliga-
tionem imponit; Hoc enim suppositum statim
falsum detegitur ex tenore ejusdem Brevis, quod
non simplicem facultatem, sed absolutum
mandatum, & coactivam obligationem præse-
fert, ut demonstrant verba illa = *Fraternitati tuæ per præsentes committimus, & mandamus, ut, veris existentibus narratis, præfatam assignationem frumenti, & vini, ab Administratoribus Montis Seminario prædicto faciendam, auctoritate nostrâ Apostolicâ executioni demandes &c.* =
quamobrem, cum ex his omnibus pateat, d. Bre-
ve esse coactivum, nulloque vitio subreptionis, vel
obreptionis notari posse, servandum omninò esse
videbatur; maximè quippè convenit Principis 21
majestati, ejus gratias mansuras, juxtà respon-
sum Bonifacii VIII. *in cap. si cui nulla de præbend., & dignitat. in 6., & in cap. decet de regul. jur. in 6.*, & notat Reverendissimus *Ansaldus in annot. ad decis. 36. num. 14., & seq., Rot. coram Ubag. decis. 29. num. 28., coram Coccin. decis. 2148. num. 3., in rec. decis. 358. num. 4. part. 4., & in Placentina Decimarum 16. Maii 1710. §. Clarissimè verò coram Ansaldo Decano*, ta-
metsi ad partium supplicationem emanaverint, 22
Amayden. de styl. Datar. lib. 1. cap. 26. num. 96., Gonzal. ad regul. 8. Cancellar. Gloss. 65. num. 53., Rot. decis. 485. num. 2., cum plurib. seqq., & præsertim num. 6., ubi, quod ea semper capienda
est interpretatio, quæ tendit ad sustinendam 23
gratiam, *part. 4. tom. 2., in Nullius, seù Senogallien. Bonorum 13. Maii 1697. §. Multòque minùs in fin. coram Muto.*

Hæc sunt momenta rationum, quæ mihi prò
Seminario, & prò sustinendo Brevi sese obtule-
runt; Verumtamen, sedulò illis perpensis, gra-
viora crederem ea, quæ favore Sacri Montis af-
ferri possunt, ideoque non immeritò sperare po-
test, sè ab annuâ præstatione fore eximendum.
Rem namque ordiendo ab executione Brevis, de
quo agitur, ea invalida fuit, quia nulla præcessit 24
narrativæ justificatio, quæ, tamquam præcipuum
gratiæ fundamentum, pernecessè requirebatur ad
hoc ut Ordinarius ad illius executionem ritè, &
rectè procedere posset, *Rosa de execut. liter. Apostol. cap. 6. num. 237., & seqq., & nu. 245. in fin. part. 1., Rot. coram Duran. decis. 205. n. 6., coram Burat. decis. 529. num. 7., coram Pouting. decis. 77. num. 2., cor. Otthobon. decis. 120. n. 4., in rec. decis. 174. part. 7.*, Debet enim Executor
priùs justificare literas, præviâ Causæ cognitione, 25
& posteà illas exequi, aliàs nulliter agit, *Rosa d. cap. 6. num. 240., Rot. apud Posth. de manut. decis. 103. num. 7., coram Dunoz. jun. decis. 918. num. 5., coram Otthobon. decis. 41. num. 10.*

Eumque ab hoc formalis justificationis onere
non eximebat, quod, utpotè jam plene de nego- 26
tio informatus, ulteriori non egeret illius cogni-
tione; Nam Executor non potest dare gratiam
prò justificata, sed de justificatione constare de- 27
bet ex actis, ut inquit *Rosa de Execut. liter. Apostol. cap. 6. num. 240., Rot. coram Ludovis. decis. 413. num. 1., Oliver. ad eumd. Ludovis. decis. 150.*, Auctoritates verò in contrarium alle-
gatæ loquuntur in casu, quo gratiæ executio 28
commissa fuerit arbitrio, & conscientiæ Execu-
toris, quod non verificatur in hypothesi nostra,
& licèt *Rota* aliquando dixerit, quod, postquam
literæ fuerunt executioni demandatæ, justificatæ 29
præsumuntur, attamen hoc procedit, quando 30
literarum simplex executio delegatur mero
Executori, secus verò, si eædem diriguntur Exe-
cutori mixto, nam hoc casu verificatio debet ap- 31
parere ex actis, ut mox dictum est, cum Exe-
cutor mixtus nequeat extrajudicalitèr, sed juris 32
ordine servato procedere teneatur, *Rot. coram*
Du-

Durano decis.238. num.8., & 9., coram Merlin. decis.702. num.43., coram Bich. decis. 375. num. final., & decis.399., & 431. num. 10., & 11., coram Dunoz. jun. decis.182. num.6., & dec.250. num.4., & decis. 731. num. 37., & 38., in rec. decis. 342. num. 11., & 12. part.10., decis. 59. num.10. & seqq. part.11., & alibi passim.

Quod autem in casu nostro Executor esset mixtus, & judicialitèr procedere deberet, per-
33 spicuum fit ex eo, quod gratia, de cujus executione agitur, perficienda erat facto alterius, nimirum Curatorum Sacri Montis, quippè agebatur de imponenda obligatione, ex illius rediti-
34 bus adimplendâ, quapropter, cum de ejus interesse, & præjudicio ageretur, hoc casu certum est, ad gratiæ justificationem procedi non posse, minùsque ad illius executionem sinè citatione illius, de cujus præjudicio agitur, *Florez. de Mena lib.1. quæst.4. num. 26., Rosa de execut. liter. Apostol. part.1. cap.7. num.19., Rota coram Bichio decis.399.num.15., coram Otthobon. dec.186. num.11., in rec. decis.369. part.11.*, Juris nam-
35 que rationi repugnat, gratiam, alicui præjudicialem, executioni demandari, non citato eo, de cujus præjudicio agitur, *Ros. d. cap.7. sub n.19. vers. semper enim, Rot. coram Burat. decis.529. num.6., coram Otthobon. decis. 58. num. 34. & seqq., & decis. 121. num.6.*, adeò quidem, ut
36 præsumpta Brevis justificatio tunc demùm Seminario suffragari posset, quando nimirum Curatores Montis Pietatis contrarium concludentèr non probarent. At, cum ipsi plenissime justificent, d. Breve laborare duplici insanabili vitio subreptionis, & obreptionis, cessat proculdubio præsumptio, quæ prò ejusdem Brevis justifica-
37 tione militare, dicebatur, præsertim, cum non agatur de gratiâ, longissimo ab hinc tempore executâ, & observatâ, sed quæ recentèr tantùm obtenta, & effectum sortita fuit, ut observat *Rosa de execut. liter. Apostol. part. 1. cap.6. nu.242., Rot. coram Cels. decis. 396. num. 2., decis. 431. num.13. coram Bichio.*

Progrediendo itàque ad demonstrandam sub-
38 reptionem & obreptionem d.Brevis, quarum alterâ tantùm concurrente, gratia vitiatur, nec executioni demandari valet, ex defectu voluntatis Papæ concedentis, ad *Text. in cap.2. de rescript., Card. de Luc. de regal. disc.40.n.11., Rocc. disp. jur. select. cap.189.n.1., & seq. lib.2., Rot. dec.320.n.8. cor. Benincasa, in Majoricen. Beneficii 6. Decembris 1709. §. Principale cor. Ansaldo, in Vrgellen. Plebaniæ 25. Aprilis 1712. §. Indubitati cor. Priolo, cum aliis addactis in Voto decisivo edito à Maresusco in Bononien. prætensi Proxenetici 9. Januarii 1714. §. Ratio decidendi, & in Vrgellen. Beneficii, seù Canonicatus 22. Junii 1716. §. Et quidem cor. de Herrera*; Prima resultat ex eo, quod Summo Pontifici narratum non fuit, Montem Pieta-
39 tis habere certam legem, Apostolicâ etiam auctoritate confirmatam, & approbatam, præscribentem suorum redituum usum, & juxtà eam emolumentum obveniens ex pignoribus erogandum esse in salariis Officialium, manutentione ædificiorum, & reliquum distribuendum prò dotandis pauperibus puellis; fructus verò percipiendos ex Bonis stabilibus, investiri omninò debere favore ipsius Montis, eò quod Bona omnia stabilia eidem Monti donata reperiantur, expressâ adjectâ conditione, quod omnes fructus cedere deberent in illius augmentum, ut major, majorque in dies suppeteret pecuniarum quantitas mutuò tradenda pauperibus, quod utique si innotuisset Summo Pontifici, prætatam gratiam assignationis scutorum 50., Seminario ex reditibus d. Montis faciendam, vel absolutè denegasset,
vel saltèm difficilius concessisset, quod sufficit, 40
ut dicatur, vitium subreptionis in eâ obtinendâ irrepsisse, per ea, quæ in proposito tradunt *Menoch. de arbitr. cons.101. num. 2., Barbos. in Collect. ad Concil. sess.13. de reformat. cap.5. nu.3., Surd. decis.307. num.13., Rot. coram Puteo decis. 401. num. 2. & seq. lib.1., coram Seraphino decis.508. num. 9. & seq., & decis.1173. nu.7., coram Merlin. decis.782. num.60. & seq., & divers. decis.18. num. 3. part. 2., in recent. dec.73. num.3. part.14., decis.379. num.9. & seq. part.18. inter collect. ad ornat. Card. de Luc. de Benefic. decis. 19. in fin., in Ferrarien. Feudi 17. Januarii 1697. §. Validitas coram Card. Caprara, in Vrgellen. Plebaniæ 25. Aprilis 1712. §. Sed cessare coram Priolo, in d. Voto Maresuschi, in Bononien. prætensi Proxenetici 9. Januarii 1714. §. Vtrumque autem, & in d. Vrgellen. Beneficii, seù Canonicatus 22. Junii 1716. §. Subreptionis porrò vitium de Herrera*; Non enim præsumi
potest, quod voluerit præjudicium irrogare Ju- 41
ribus Montis, & pauperum puellarum, de quibus certior redditus non fuit, ad *Text. in cap. ex multiplici 3. de Decim., Noguerol. allegat. 39. nu. 26., Rot. decis.1293. per tot., coram Seraph. decis.34. num. 18., coram Vbag. decis.16. num. 9., & 10. part.16., decis.511. num.3. part.18. rec., & conferunt firmata in d. Voto Maresuschi §. Vltrà vitium*, ex certo illo tùm naturalis, tùm le-
galis rationis dictamine, quo edocemur, volun- 42
tatem numquam ferri ad incognita.

Neque verò palmaris isthæc subreptio excusari potest colore illo, quod nimirum solâ expressione redituum Sacri Montis, Summus Pontifex cogitare potuerit de illorum destinatione ad certos usus; quodque, tametsi destinatio hujusmodi expressè narrata fuisset, ipsum à gratiæ concessione non retraxisset propter consensum illi præstitum ab ipsis Curatoribus Montis, Nam, quod attinet ad primam objectionis partem, verum quidem est, Summum Pontificem, auditâ perti-
nentiâ redituum ad Montem Pietatis, cogitare 43
potuisse, illos in beneficium, & usus ejusdem Montis in genere esse cessuros, at non etiam ex eâ conijcere potuit certos, & speciales usus, in
quos illi erogandi erant, quod nempè reditus, 44
qui superessent deductis necessariis expensis Montis, distribuendi essent prò dotandis pauperibus puellis, ut ejus Statuta præcipiunt, quodque fructus Bonorum stabilium omninò investiri deberent favore ejusdem Montis, ob expressam legem donationi eorumdem Bonorum adje-
ctam, hæc enim pernecessè non veniebant in se- 45
quelam

quelam qualitatis redituum, ad Montem Pietatis
pertinentium, proindeque distinctè, & specificè
narranda erant, ut Summus Pontifex, iis benè
perpensis, deliberare posset, an gratia conceden-
46 da esset, nec nè, quamobrèm sola generica
ejusdem Pontificis cogitatio minimè sufficiebat
47 ad tollendam subreptionem, quæ semper inesse
dicitur, quoties Papa ignorare potuit qualitatem
aliquam, quæ difficiliorem illum reddere pote-
rat ad concessionem gratiæ, *Felin. in cap. super literis col.6. in 3. regul. post num.8. vers. limita de rescript.*, *Mascard. de probat. conclus. 846. n. 17. & seqq.*, *Bellamer. decis. 9.*, *& decis. 448.*, *Rot. coram Burot. decis. 55. num. 6.*, *in rec. decis. 24. num.4. part.5.*, *decis.179. nu.19. part.12.*, *in Cracovien. Archidiaconatus 26. Junii 1697. §. Quinimmò coram Molines*, *in Tarraconen. Jurisdictionis 27. Junii 1701. §. Certius verò coram dell'Olmo Episcopo Concben.*, *in Mediolanen. Præpositura 3. Martii 1701. §. Replicatio coram Ansaldo*, *& in d. Urgellen. Beneficii, seù Canonicatus 22. Junii 1716. §. In concordia enim coram Herrera*.

Reticitam verò destinationem redituum, in casu nostro, talem esse, quæ, si expressa fuisset, Summum Pontificem à gratiæ concessione verisimilitèr retraxisset, aut saltèm difficiliorem ad concedendum reddidisset, facile demonstratur subsumendo alteram objectionis partem, in qua præcisè dicebatur, destinationem præfatam, tametsi Summo Pontifici narratam, illum retrahere non valuisse à gratiæ concessione; Si enim
48 Summus Pontifex novisset, hujusmodi gratiam
præjudicium illaturam nedùm Sacro Monti Pietatis, verùm etiam pauperibus puellis, quibus ex præscripto Statutorum ejusdem Montis reditus superextantes, pro dote elargiendi erant, utique illam, vel absolutè denegasset, vel, nonnisi difficillimè, & auditis Partibus, ac re maturè discussâ, annuisset, ex notatis per *Jo. Andr. in cap. Dudum num. 5. vers. ratio diversitatis de privileg.*, *Rota apud Marchesan. de Commiss. part.1. fol.639. num.2.*, *& 3.*, & testatur *Maresuscus in suo Voto decisivo edito in d. Bononien. prætensi Proxenetici 9. Januarii 1714. §. Tùm demùm*, præsertim, quando, prout in hypothesi, Seminario
49 satis aliundè consultum esse poterat, nimirùm ex
Ecclesiasticis reditibus, ab Episcopo, ad quem
spectat, assignandis, quo casu, eò faciliùs cre-
50 dendum est, Summum Pontificem minimè con-
cessurum fuisse hujusmodi gratiam, tertio præjudicialem, per ea, quæ tradit *Rota decis.50. n.23.*, *& 24. part.2. divers.*, *& dec. 4. num. 13. & seq. part. 8. rec.*, *& sequitur Maresuscus in d. Voto §. Nèc relevat*; Illius enim mens adeò est aliena
ab hujusmodi præjudiciis, tertio inferendis, ut, si
51 ab ejus potestate promanasse appareat gratia, quæ
nullius justæ causæ colore tertio noceat, eadem dolo, & fraude extorta, non autem ex deliberata Papæ concedentis voluntate prodiisse censetur, *Bologuet. cons.2. num.38.*, *Curt. jun. cons. 170. num. 40.*, *Aldobrandin. cons. 1. num. 17.*, *Cephal. cons.58. num.87.*, *Spad. cons.182. nu. 3. cons.265. num.15. & seqq. lib. 1.*, *Valenz. cons. 160. num.24.*, *Actolin. resol.1. num.18.*, *Pacion. alleg. 195. sub num. 9.*, *Rot. coram Seraphin. decis.498. num.7. & seqq.*, *in rec. decis. 173. n.16. part.12.*, *decis.339. num.29. part.17.*, *in Romana Pecuniaria 1. Decembris 1692. §. Quo verò coram Beninc‌aso*, *confirmata 19. Junii 1693. §. Hinc Bucciottus & §. Non enim coram Priolo*.

Frustraque prò d. nullitate evitanda objicitur consensus Curatorum Montis, elicitus à resolutione captâ in Consilio præstandi singulis annis scuta 50. Seminario, cujus vigore, tametsi destinatio redituum expressa fuisset Summo Pontifici, ipsum retrahere non potuisse dicebatur à gratiæ concessione; Id enim nullo pactò subsistit, nam, ultrà quod d. resolutio nulla, & irrita fuit, ex infrà dicendis, certum est, quod, si Papa scivisset destinationem redituum in usus supradictos, novisset etiam præjudicium, ex gratia obveniens, non ad solum Montem spectare, sed etiam æquè principalitèr ad puellas, ex redi-
tibus, qui superessent, dotandas, quibus penitus 52
insciis, & ignorantibus id, quod inconsultò agebatur à Curatoribus Montis, præjudicium nullum irrogari poterat, ad notata per *Abb. in cap. Cùm contingat num.11. de for. compet.*, ac firmata per *Rot. coram Royas. decis. 210. num. 6.*, *coram Priol. decis.128. num.7.*, *coram Emerix. jun. decis. 867. num.10.*, *in Melevitana fideicommissi 21. Februarii 1710. §. Vis nulla coram Card. Priolo*, *confirmata 12. Decembris ejusdem anni §. penult.*, *coram Crispo*, *& 20. Martii 1711. §. ultim. co-
ram eodem*, ut illud, nec etiam ipsi Monti noce- 53
re potuerit, *Pasqualig. quæst. Canon. 104. quæst. 339. num. 22. 30.*, *& 45.*, *Antonell. de regim. Eccles. lib.1. cap. 11. sub num. 5.*, *Turricell. de reb. Eccles. non alien. cap. 26. num.15.*, *Zaul. ad statut. Favent. tom. 2. lib.6. rubr. 4. num. 34. fol. 175.*, *Pelaja decis. Pontific. lib.1. decis.10. nu.54.*, *Sperell. decis.37. num.64. & seqq.*, *Panimoll. decis.10. num.41.*, *Rota decis.22. num. 9. part. 2.*, *& decis. 715. num. 3. part. 4. divers.*, *in rec. decis. 30. nu.9. part.6.*, *& decis.73. num.24. part.8.*, *& decis.298. num.9. coram Dunoz jun.*, Certius,
quia ille, sicut alia loca pia, utitur Jure Mino- 54
rum, & adversùs quæcumque præjudicia, ex fa-
cto, vel non-facto suorum Deputatorum, seù 55
Rectorum sibi illata juvatur beneficio restitutionis in integrum, *Galles. de restit. in integ. cap.7. num.6.*, *Antonell. de regim. Ecclesiast. d. cap.11. num.6.*, *Panimoll. decis. 54. annot. 2. num. 38.*,
proindèque patet, consensum Curatorum, qui ex 56
d. resolutione elici posset, nequaquam reddere potuisse Summum Pontificem faciliorem ad concedendam hujusmodi gratiam, nedùm ipsi Monti, verùm etiam pauperibus puellis præjudicialem, ad tradita per *Rotam in d. Urgellen. Beneficii*, *seù Canonicatus 22. Junii 1716. §. Subreptionis porrò coram de Herrera*.

Hæc, quod attinet ad veri taciturnitatem;
Quod verò pertinet ad falsi expressionem, in 57
qua majus obreptionis vitium committi, tradunt Doctores, &, aliis omissis, notarunt *Merlin. Pignatell. contr. forens. cent.2. cap. 86. num. 25.*, *Rosa de execut. liter. Apost. part.1. cap.5. n.54.*,

Rot. coram Cels. decis. 311. num. 9., illa perspicua
58 fit animadvertendo primum, Summo Pontifici
suppositum fuisse, jamdiu Gregorium XV. per
litteras in forma Brevis expeditas assignasse Se-
minario 50. modia frumenti, & tria plaustra uvæ,
quotannis solvenda ab Administratoribus Mon-
tis, quando ex literâ ejusdem Brevis, dumta-
xat impartita videtur licentia, ab Administratori-
bus contribuendi præfatam fructuum quantita-
tem, si vellent, absque ullâ tamen obligatione,
prout agnovisse videntur ipsimet Administrato-
res Seminarii, qui à die concessionis d. Brevis,
usque ad annum 1707. numquam ausi fuerunt
coactivè prætendere à Curatoribus Montis Pie-
tatis hujusmodi annuam præstationem, quæ nec
etiam spontè unquam ab illis soluta apparet;
59 quamobrèm, si inverisimile prorsus est, quod lon-
gissimi temporis spatio omnes neglexerint, quod
negligere non expedit, nec prò communi usu
negligi solet, Card. de Luc. de regular. disc. 2. n.
22., Caren. resol. 224. num. 5., Rota coram Bich.
decis. 522. num. 19., quid magis inverisimile vi-
60 deri poterit, quàm quod ab anno 1622., quo d.
Breve San. mem. XV. expeditum fuit, nemo
unquam illud executioni demandari curaverit,
præsertim, cum Seminarium numquam, ut dici-
tur, reditus sufficientes habuerit; profectò hac ra-
61 tione moderni Deputati nimis gravem negligen-
tiæ notam inurerent tot solertissimis viris præ-
decessoribus suis, quasi hi spatio unius ferè secu-
li nimis oscitantèr omiserint Jura Seminarii per-
quirere, & vindicare, id autem cum minimè
ferendum sit, nulloque justo colore præsumi
possit, quod, si reverà Mons Pietatis ad hanc præ-
stationem coactivà obligatione obstrictus fuisset,
numquam Ministri Seminarii pro illa egissent,
per ea, quæ tradunt, Caren. resol. 10. sub. n. 6.,
Rot. apud eumdem num. 19., coram Burat. decis.
183. num. 23., coram Cerro decis. 566. num. 19.,
in rec. decis. 679. num. 15. part. 18., dicendum
62 est, adeò longævam taciturnitatem, & diuturnam
acquiescentiam ex eo processisse, quod ipsi agno-
verint, præfatum Breve, nullum necessarium titu-
lum, aut obligationem, sed meram dumtaxat
facultatem præseferre, ad firmata per Tondut.
quæst. civil. part. 2. quæst. 169. num. 8., Paulut.
dissert. legal. 86. artic. 1. num. 66. tom. 2. part. 2.,
Rot. coram Coccino decis. 2343. num. 50. in fin., in
Terracinen. manutentionis 4. Julii 1698. §. final.
coram Card. de la Tremoille, in Bononien. Paro-
chialis 27. Januarii 1711. §. Prout itidem coram
Caffarello, in Sarsinaten. Devolutionis 27. Februa-
rii ejusdem anni §. Idem procedit coram Aldro-
vando, & in Salisburgen. Vicariæ super bono Ju-
re 4. Februarii 1715. §. Replicari coram Crispo.
Quæ quidem observantia negativa elicita ex
63 non facto Administratorum Seminarii, tanti va-
let, ut, etiamsi dubietas aliqua hac in re adesse
quoquo modo dici posset, ea penitus ex illa sub-
lata remaneret, cum apta sit declarare, quid re-
verà in d. Brevi Gregorii XV. fuerit dispositum,
atque concessum, ad Text. in leg., si de interpre-
tatione ff. de leg., & leg. quædam 15. ff. de reb.
dub., & tradita per Rot. decis. 647. nu. 3. part. 4.
divers., in rec. decis. 291. num. 11. part. 9., co-
ram Bich. decis. 449. nu. 12., & decis. 660. n. 17.,
ad ornat Card. de Luc. de Jurisd. decis. 22. n. 15.,
in Mantis. ad eumdem de fideicomm. decis. 45. nu.
17., in Nullius, seù Forolivien. Castri Vallis
Oppii 12. Junii 1711. §. Ponderando coram Lan-
cetta, confirmata 18. Aprilis 1712. §. Ceterum
coram Ansaldo, in Placentina Cappellaniæ 25. Ju-
nii 1714. §. Validius cum seq. coram Card. Scot-
to, cum aliis pluribus relatis in d. Voto Marefu-
schi in Bononien. prætensi Proxenetici 9. Janua-
rii 1714.; Et recte quidem; Nam minimè mu-
tanda sunt ea, quæ interpretationem certam semper 64
habuerunt, ut loquitur Paulus Jurisconsultus in
leg. minimè 22. ff. de legib., cui concinit senten-
tia Hermogeniani in leg. sed, & ea 34. ff. eo-
dem, quod nempè ea, quæ longâ consuetudine
comprobata sunt, ac per annos plurimos obser-
vata, non minùs, quàm ea, quæ scripta sunt, Ju-
ra servantur = eademque observantia tamquam 65
fida omnium dispositionum interpres, juxtà com-
munitèr tradita à Doctoribus in d. leg. minimè ff.
de legib., cum aliis apud Rot. coram Zarat. de-
cis. 119. num. 10., coram Otthobon. dec. 175. n. 9.,
& coram Ansaldo decis. 79. num. 33., si efficit,
ut interpretatio illa sequenda, amplectendaque 66
sit, quam confirmavit subsecutus usus, tametsi
contraria intelligentia magis consentanea esset
verborum proprietati, immò, etiamsi sensus ab 67
observantià comprobatus malus esset, & de Jure
non recipiendus, ad notas Juris nostri regulas, de
quibus apud Soccin. sen. cons. 145. num. 2. lib. 1.,
Adden. ad Ludovis. decis. 184. num. 8., Rot. co-
ram Dunoz. jun. decis. 829. num. 9., coram Priol.
decis. 392. num. 7., coram Emerix jun. decis. 24.
num. 9., & decis. 212. num. 11., magis profectò
urgebit in casu nostro, quia coadjuvatur Juris ra- 68
tione, & voluntate Summi Pontificis conceden-
tis, Abb. in cap. auditis num. 15. de præscript.,
Gratian. discept. 546. num. 48., Rot in rec. decis.
66. num 12. part. 6., coram Emerix jun. dec. 789.
num. 8., coram Benincasa decis. 82. num. 3. vers.
tùm quia; Atque etiam, quia non affertur ad ef-
fectum præter, vel contrà mentem Juris, & vo-
luntatem Summi Pontificis præscribendi istius-
modi annuam præstationem, sed allegatur so- 69
lummodò pro interpretando Brevi d. Summi
Pontificis, hoc enim casu, tamquam merè in-
terpretativa, non rigidum, sed benignum expo-
scit interpretem, Butr. in cap. fin. num. 47., de
Consuetud., Dec. in capit. Cum M. Ferrariensis
num. 26. de constit., Rot. coram Cels. decis. 102.
num. 7., coram Emerix jun. decis. 118. num. 14.,
in rec. decis. 374. nu. 21. part. 11., in Interamnen.
Jurispatronatus 10. Decembris 1706. §. final. co-
ram Scotto, & in Placentina Cappellaniæ 25. Ju-
nii 1714. §. Validius cum seq. coram eodem.
Rursùs expositum fuit Summo Pontifici, Ad-
ministratores Montis nupèr statuisse in Consilio 70
præstare Seminario loco frumenti, & uvæ scuta
50. singulis annis, quæ porro narrativa, non de
materiali facto resolutionis invalidæ, sed de va-
lida resolutione intelligenda (quippè hanc solam 71
respicere, & hæc sola Summum Pontificem mo-
vere

vere potuisset) falsa omnino est ob nullitatem,
& injustitiam d. resolutionis; factâ namque à
Priore propositione, ut examinarentur rationes,
ob quas præstatio controversa frumenti, & uvæ
72 fieri non deberet, re minimâ discussâ extempló,
contrà propositionem factam, resolutum fuit,
præstanda esse scuta 50., & quidem non minùs
nullitèr, quàm injustè, nedum quia, ut supra
dictum est, rationes expensæ, & examinatæ non
fuerunt, & resolutio capta prorsùs adversabatur
73 alteri præcedenti resolutioni ejusdem Consilii,
ubi diligentèr discussis,& examinatis rationibus,
decretum fuerat, nihil esse contribuendum Se-
minario, à qua quidem resolutione legitimè
jam, ac maturè capta, hac irregulari ratione
agendi, recedere nullo pacto licebat, & ad aliam
contrariam devenire, nisi priùs eâ cassatâ, &
abolitâ, per *Text. in cap. congregato de elect., cap.
Constitutis de appellat., Innocent. in cap. considera-
vimus num.3. de elect., Rot. in Recanaten. Bene-
ficii 9. Maii 1701. §. Non attenta coram Lancetta.*

Verùm etiam, quia scrutinium ex defectu
74 unius calculi, qui numerum Consiliariorum
impleret, nullum, & irritum fuit, *Castellin. de
elect. cap.5. num.19., & cap. 12. num.17., Pas-
serin. eodem tract. cap.18. num.65.*, idemque no-
75 vâ suffragatione sanari minimè potuit, ex quo,
tempore illius publicationis, nonnulli ex Consi-
liariis discesserant; Quamobrem Prior, ad pa-
tentem hanc nullitatem animadvertens, sessio-
nem, sivè suffragationem distulit, & proroga-
vit ad sequentem diem, quà per modum conti-
nuationis Consilii antecedentis diei suffragatio
expleta fuit, exclusis iis Consiliariis, qui de no-
76 vo supervenerant, & præteritâ die non interfue-
rant; At æquè nullitèr, & invalidè, nam, omis-
so, quod solus Prior potestatem non habebat hu-
jusmodi prorogationem faciendi, cum ipse so-
77 lùm proponere debeat, non autèm quidquam
validè, & legitimè decernere possit, quod à ma-
jori parte Consilii, ut moris est, non fuerit ap-
probatum; nec etiam, quod magis est, de Jure
licebat suffragationem, unà die cœptam, ad se-
quentem diem continuandam, & absolvendam
78 differre, ob individuitatem subjectæ materiæ, quæ
unico actu expleri debet, ut examinat *Bars. de-
cis. Bonon. 58. per tot.*, ad quem in specie remis-
sivè se habet *Zaul. ad Statut. Favent. observ. ad
rubr.2. num.46. in fin. lib. 1.*

Et quamvis etiam admitteretur, posteriorem
hanc suffragationem non fuisse continuativam
primæ, sed denuo, &, ex integro inchoatam,
atque perfectam, nihilominùs nullitas resolu-
79 tionis captæ evitari non posset tùm ob spretum,
atque contemptum illorum Consiliariorum, qui
à suffragio ferendo exclusi fuerunt, *Abb. in cap.
in Genesi num.10. de elect., Calderin. cons.11. de
jurepatr., Passerin. de elect. cap.14. num.6., &
cap.18. num.42., Lambertin. de jurepatr. lib.2.
part.2. art.19. num.15., & seqq., Gonzal. ad re-
gul.8. Cancellar. Gloss.56. num.79., Rot. decis.
351. num.4. coram Buratt., in rec. decis.574.
num.38. part.4. tom.3., decis.467. num.35. part.
19. tom.2., in Giennen. Juris mutandi 27. Mar-
tii 1705. §. Sed dato etiam coram Priola, in Co-
men. Parochialis super Institutione 23. Junii
1710. §. Multa minus coram Falcaneria*, ex qui-
bus licèt aliqui firment, neminem alium, præter
contemptos, agere posse ad annullandum actum, 80
benè tamen locum sibi vindicant in casu nostro,
quia cum omnes Consiliarii, & Montis Cura-
tores adversus d. resolutionem modò reclament,
& inter eos procul dubio sint etiam illi, qui
spreti, & contempti fuerunt, id profectò sufficit,
ut eadem resolutio nulla, & irrita declaretur, ex
mox allegatis; Tùm, & certiùs, quia resolutio
capta fuit, unico, vel ad summum altero tan- 81
tùm præponderante suffragio, qui numerus mo-
dicus dicitur, *Butr. in cap. Ecclesia vestra nu.15.
de elect., Alexand. cons.192. num.6. lib.6., Rot.
coram Ottbubon. decis.164. num.23., & 24., &
decis.202. num.13.*, præsertim aliis Consiliariis
usque ad numerum septem expressè renuentibus,
quando alioquin requirebatur. ut omnes expres- 82
sè consentirent, attentâ qualitate negotii, de quo
agebatur, quod cum non esset necessarium,
nec utile Sacro Monti, sed merè voluntarium,
non sufficiebat, ut major pars consentiret, sed 83
adeò opus erat expresso omnium consensu, ut,
si unus tantùm contradiceret, actus non valeret,
*Lap. alleg.85. nu.1. vers. in iis enim, Cost. de fact.
scient., & ignorant. inspect.30. num.8., & 9.,
Cobell. ad Bull. bon. regim. cap.31. num.137.,
Capyc. decis.4. num.5., Vincent. de Franch. de-
cis.2. nu.20., & duob. seqq., Rot. coram Seraph.
decis.708. num.3.*

Quæ profectò omnia si Papa scivisset, gratiam
nullo pacto concessisset; Ideò enim illam elar-
gitus fuisse videtur, quia credidit, jam ab Ante-
cessore hujusmodi contributionem fuisse absolu-
tè assignatam pro erectione, vel manutentione
Seminarii, atque etiam quia arbitratus fuit, re-
solutionem à Consilio fuisse legitimè captam;
Cum itaque in his duobus, quibus Summus
Pontifex potissimè motus fuit ad demandandam
hujusmodi contributionem, falsâ expositione de-
ceptus appareat, dubitari nequit de obreptione, 84
universam gratiam inficiente, cum jure nostro
definitum sit, ut, qui falsum exponit, careat im- 85
petratis, *cap. super literis de rescript., Felin. in
cap. ad aures nu.9. vers. quartus casus de rescript.*,
optimam reddens rationem, his verbis = *sed ubi
exprimit, jam scimus ejus animum, & quidem
deceptum, unde dici potest, hoc esse contra ejus vo-
luntatem jam patefactam* = *Merlin. Pignattell.
cent.2. cap.86. num.1., & 26., & prius cap.54.
num.28. cent.1., Rot. decis.228. num.1. inter
collect. per Farinacc.*, ubi, quod dispositio d. *Te-
xtus* procedit etiam in gratiosis, *in Vicen. Be-
neficii 17. Februarii 1713. §. Præterea coram Al-
drovando, & in d. Urgellen. Beneficii, seu Ca-
nonicatus 22. Junii 1716. §. Absque eo quod cor.
Herrera.*

Nec falsitas expressionis respectu assignationis
factæ per Breve san. me. Gregorii XV. salvari po- 86
test sub obtentu, quod d. assignatio aliquo pacto
verificari possit, concurrente nimirum volunta-
te Curatorum Sacri Montis, quod sufficit ad

evitandam obreptionem; Istius namque emen-
dicatæ interpretationis color repugnat tùm na-
turæ, & proprietati verbi, tùm exponentium
intentioni, tùm demum intellectui, & volun-
87 tati Summi Pontificis; Verbum enim illud *assi-
gnare* suâpte naturâ propriè significat rem in al-
terius dominium transferre, illique propriè, ac
peculiariter attribuere, itaut is solus Dominus
fit, quemadmodum explicat *Hottoman. in com-
ment. verb. jur. verb. assignare*, *Calvin. in Lexic.
jurid. pariter verb. assignare*, quod ut verificari
88 posset in casu nostro, dicendum esset, præfatam
quantitatem frumenti, & uvæ, Seminario assi-
gnatam, exiisse de dominio Montis, & plenè, ac
liberè ad Seminarium pertinere, itaut non esset
amplius in facultate Curatorum ejusdem Montis
illam tradere, vel non, sed eadem omninò, &
præcisè præstanda esset, quod nemo non videt,
quàm alienum fuerit à mente nedum Pontificis
concedentis, verùm etiam Communitatis sup-
plicantis, & impetrantis; Ipsa namque voluit
quidem, & petiit, à Summo Pontifice licentiam
impartiri Administratoribus Montis, ut, si vel-
lent, possent d. quantitatem Seminario præsta-
re, cum alioquin absque hujusmodi beneplacito
nequaquam his licuisset id facere, tametsi voluis-
sent; at numquam in mente habuit, quod Sum-
mus Pontifex eos ad d. quantitatem præstan-
89 dam omninò compelleret, & obligaret, qui-
nimmò, cum maximum Monti præjudicium in-
ferret, nec etiam ipse Summus Pontifex fecisset,
inauditis Curatoribus ejusdem Montis, ex suprà
firmatis.

Prætereà dicta interpretatio nec etiam con-
gruit menti, & intentioni exponentium, nem-
pè Administratorum Seminarii, qui numquam
intellexerunt exprimere Summo Pontifici, assi-
gnationem fuisse conditionalem, & facultati-
vam, dum ab eo absolutè, & simpliciter petie-
runt executionem literarum san. mem. Grego-
90 rii XV. super assignatione prædicta, quod sup-
ponit, illos præseferre gratiam omninò puram,
& non conditionalem; Ineptum namque fuisset
91 petere à Summo Pontifice puram, & absolutam
executionem gratiæ conditionalis, & penden-
tis ab arbitrio, & voluntate Curatorum Montis
Pietatis, sinè quâ illa purificari non poterat, sed
consultò illam tamquam liberam, & absolutam
exponere voluerunt, ut indè Summ. Pontifex
intelligens hujusmodi contributionem, sive an-
nuam præstationem à Prædecessore suo jam esse
Seminario assignatam, faciliùs moveri posset,
(prout evenit) ad illius executionem deman-
dandam, ut optimè advertit *Rota coram Benin-
casa decis.320.num.9.*, ibi = *nimium clarè convin-
citur, quod talis expressio fuit color à Bucciotto
quæsitus, adhoc ut faciliùs gratiam sibi favorabi-
lem extorqueret, sivè cohonestaret motivum pro-
priæ indemnitatis, quæ apparet unicè in Brevi
92 considerata, effectus enim subsecutus validissimè
ostendit, quid primùm fuerit in agentis intentio-
ne, ad Text.&c.*=; His denique addendo, non suf-
93 fecisse ad evitandam nullitatem, quod ipsi per
expositam assignationem intellexerint de con-
ditionali, & facultativa, non autem de pura,
& absoluta, nisi eorum mentem taliter expres-
serint, ut Summus Pontifex percipere posset
quid reverâ ipsi exponere voluerint.

Idem verò Summus Pontifex tantum abest,
quod istiusmodi assignationem merè facultati-
vam esse perceperit, ut potius liberam, & ab-
solutam supposuisse videatur; In toto enim
Brevis contextu numquam facta legitur mentio
concessionis novæ gratiæ, nec ullum adhibitum 94
ex illis verbis, seu clausulis, de stylo semper adij-
ci solitis, quoties Pontifex intendit ultrà confir-
mationem facultatum, à Prædecessoribus conces-
sarum, superaddere aliam gratiam, seù aliam
dispositionem non radicatam in actu confirma-
to, ut præceteris admonent *Card. de Luca de
regal. disc.172. num.10.*, *& disc. 198. num. 2.*,
Rot. decis. 309. numer. 14., *& 15. part. 15. re-
cent.*, *& aliis relatis*, *Maresfuscus in dicto suo Voto
edito in Bononien. prætensi Proxenetici 9. Ja-
nuarii 1714. §. Tum etiam quia*, sed simplici-
ter demandare videtur executionem literarum
san. mem. Gregorii XV. super assignatione præ-
fata, quo perspicuum fit, Summum Pontificem 95
in concessione dicti Brevis credidisse, memora-
tas literas Prædecessoris sui nequaquam conti-
nere assignationem merè facultativam, sed li-
beram, & absolutam, ideòque confirmando
dumtaxat gratiam jam factam, ejus mentem 96
alienam fuisse à concessione novæ gratiæ, quæ
licèt in litera concessa legatur, deficit tamen in 97
spiritu, & voluntate Summi Pontificis, qui ad
solum actum confirmationis respexisse videtur,
per ea, quæ tradit *Rota decis.164. num.8. coram
Gregor.*, *in Romana Pecuniaria 19. Junii 1693.
§. Hinc Bucciottus*, *& §. Non enim coram Emi-
nentissimo Priolo*, & benè in his terminis pon-
derat *Maresfuscus in dicto suo Voto §. Tum etiam
quia*, *& seq.*, ibi = *Tum demum quia expressio di-
cti Juris coactivi fuit facta consecutive ad confir-
mationem literarum Apostolicarum Pauli V.*, 98
Gregorii XV., *& Innocentii X.*, *ac Bonuimen-
torum Cardinalium Legatorum*, *adeòque Papa
potuit credere, concessionem præfati Juris coactivi
non præseferre novam gratiam, Mercatoribus præ-
judicialem, & à Jure valdè exorbitantem, &
odiosam* = Et sanè, si Summus Pontifex novis-
set, priorem gratiam esse conditionalem, & li- 99
mitatam, vel novam non concessisset absque
simili modificatione, vel saltem difficiliùs, juxtà
egregiam doctrinam *Jo: Andreæ in cap. 2. num.
2. de filiis Præsbyterorum in 6.* quam post multos
alios, quos allegat, & præcipuè *Rot. in decis. 91.
num.2. part. 3. lib. 3. divers.*, laudat, & sequitur
eadem *Rota coram san. mem. Alexandro VIII.
decis.115. num.3.*, *& 4.*, in qua subreptio, &
obreptio deducitur ex eo, quod expressum non 100
fuit, gratiam Antecessoris esse modificatam, nam,
si Pontifex certior factus fuisset de priori con-
cessione limitata, illam non mutasset.

Quod verò pertinet ad expressionem resolu-
tionis captæ in Consilio, multò minùs nullitas
cvi-

101 evitari posse videtur ex eo, quod reverâ dicta
resolutio in Consilio capta fuerit, non attento,
an benè, vel malè id actum extiterit, quippè id
102 exponentes latebat; nam, admissâ etiam in ex-
ponentibus ignorantiâ dictæ resolutionis, ista
excusare quidem poterit illos à dolo; At num-
103 quam efficere, quod sustineatur gratia, sub fal-
so supposito emanata, cum hæc statim corruat
ex defectu voluntatis Principis concedentis, qui
eam non concessisset, si scivisset, dictam resolu-
tionem nullam, & injustam fuisse, *Gonzalez. ad
regul. 8. Cancellar. Gloss. 32. nu. 4. & 5., Rota
coram Otthobon. decis. 115. num. 3. & seqq., coram
Benincasa decis. 320. nu. 4. & seqq., decis. 1016.
num. 6. & 7. coram bon. mem. Emerix. jun., in
rec. decis. 14. num. 34. part. 12.*

Nilque turbant ea, quæ dicuntur de præsum-
104 ptione militante prò validitate gratiæ, & de in-
terpretatione capienda ad effectum illam susti-
nendi, quoniam procedunt in dubio, & quo-
ties concludentibus probationibus demonstra-
tum non fuerit, gratiam, prout hìc, fuisse nulli-
105 ter, & falsis suppositis extortam, ut ex se pa-
tet, cum præsumptio cedat veritati, & inter-
106 pretatio non cadat, nisi in iis, quæ dubia sunt,
& docent ipsæmet auctoritates in contrarium al-
legatæ.

Rem itaque perstringendo, videntur corruere
fundamenta omnia, super quibus Seminarium
intentionem suam fundare queat, nam Breve
107 san. mem. Gregorii XV. est procul dubio merè
facultativum, ideòque ejus vigore compelli
non possunt Administratores Sacri Montis ad
dictam præstationem solvendam, alterum verò
Breve Summi Pontificis fœliciter regnantis, ul-
trà quod est subreptitium, & obreptitium, ex
supradictis, præterea solummodò enunciat exi-
stentiam assignationis relativè ad Breve san. me.
Gregorii XV., ejusque executionem deman-
dat, non autem illam canonizat, undè optimè
108 applicatur regula illa, quod Lex, quæ supponit,
non disponit, juxtà theoricam *Felin. in cap. sedes
colum. 11. vers. si ergò de rescript., Card. de Luca
de regul. disc. 55. num. 7., de regular. disc. 9. nu.
11., Surd. decis. 195. num. 8., Bertacchin. vot.
87. num. 45. in fin., Rot. decis. 208. num. 2. coram
Ludovis., decis. 835. num. 6. coram Emerix. jun.,
decis. 62. num. 17. post Bonden. collect. legal. tom.
1., in recent. decis. 54. num. 36. part. 13., & me-
lius ad rem in Caputaquen. subventionis super Bo-
no jure 26. Junii 1702. §. Minoris autem coram
Eminentissimo D. Card. de la Tremoille*, ibi = *Mi-
noris autem ponderis est synodus anni 1567., quia
109 non statuit solutionem subventionis, sed illam
demandat, ideò simpliciter supponit, non dispo-
nit.* =

Denique nulla vis ad effectum, de quo agitur,
fieri posse videtur super nonnullis solutionibus
recenter factis, ab anno nempè 1707. usque in
110 præsens, tum quia sunt actus recentissimi, &
causam dederunt hodiernæ disputationi, proin-
deque nulla de iis ratio haberi debet, ut de acti-
bus recentibus *Palma Nep. allegat. 20. num. 6.,
Rota decis. 252. num. 13. part. 5. recent., decis. 77.
numer. 8. post Merlin. de pignor. decis. 36. in fin.
post Salgad. in Labyrint. Credit.*, & de actibus,
qui dederunt causam liti, *Rot. decis. 169. numer.
21. coram Bich., decis. 128. num. 8., & decis. 377.
num. 18. coram Priolo, in recent. decis. 234. nu.
16. part. 8., decis. 331. num. 12. part. 15., in Ge-
runden. Capparum 27. Januarii 1698. §. Quam
veritatem coram Pio*; neque enim spectandum
est id, quod de facto fit, sed quod de jure fie- 111
ri debet, ut ex doctrina *Jason. in leg. licèt num.
3. ff. de legat. 1.*, aliàs hujuscemodi actibus occur-
rit *Rota decis. 232. num. 5. coram Coccin.*, tum
quia Curatores Montis magis solliciti de evitan-
da executione ab Episcopo comminata, quàm
de suo jure tuendo, expedire censuerunt, obse-
quendo majestati Supremi Principis, illius Judi-
cio adquiescere, quamobrem ex eo, quod ex
reverentia, & obsequio auctoritati Supremi 112
Principis, cui resisti nequit, gestum fuit præju-
dicari nullo modo potuit juribus Sacri Montis,
*Novar. de gravam. Vassallor. lib. 1. gravam. 27.
num. 14. & 15., Marg. in Constitut. Apostol. in
addit. ad decis. 12. num. 11., Rota coram Seraph.
decis. 1278. num. 3., coram Carillo decis. 159. num.
14., coram Bich. decis. 474. sub num. 17., & in
Mantis. ad ornat. Card. de Luca decis. 9. num. 69.
lib. 3. tom. 3.*, tum etiam, quia omne jus illius
plenè conservatum fuit per protestationem e- 113
missam in unaquaque ex dictis solutionibus, *leg.
Herennius 56. vers. quid enim si sit etiam prote-
stata ff. de negot. gest., Cyriac. controv. 59. nu. 21.;
Pegas. resolut. forens. cap. 14. num. 2., Rota co-
ram Merlin. decis. 746. numer. 6., coram Emerix.
jun. decis. 1031. num. 6., in rec. decis. 37. num. 14.
part. 17., decis. 141. numer. 13. part. 18., decis.
368. num. 10. part. 19.*, & quidem tam pro præ-
terito, quàm pro futuro, *Dec. cons. 42. numer. fi- 114
nal., Surd. cons. 285. numer. 20. lib. 3., Ramon.
cons. 56., Marant. contr. jur. tom. 2. resp. 9. num.
62., Bottilier. de Success. cap. 2., Theor. 90. num.
6., Altimar. de nullitat. tom. 3. sect. 5. quæst. 13.
nu. 104.*; Atque demùm quia, cum non agatur
de actu momentaneo, sed habente tractum suc- 115
cessivum, & effectum reiterabilem, dictæ so-
lutiones ad summum nocere poterunt quoad
tempus præteritum, non autem quoad futurum,
juxtà originariam distinctionem *Bartoli in leg.
fin. in fin. ff. de Constit. Princ., quam sequuntur
Barbos. in cap. Cum accessissent num. 6. de Consti-
tut., & in tract. de offic., & potest Episcop. al-
leg. 26. n. 15. in fin., Fontanell. de pact. nupt. claus.
4. Gloss. 10. part. 1. num. 131., Menoch. de præ-
sumpt. lib. 6. præsumpt. 41. nu. 6., Zaul. ad Stat.
Favent. tom. 1. in observat. ad proœm. num. 48.
& tom. 2. lib. 6. rubr. 4. num. 35. & seq., Magon.
decis. Florent. 143. num. 9., Revert. decis. 38. &
39. per tot.*

Imolen.

Imolen. Emphyteusis.

Emphyteusis Castri Bagnariæ ab Imolensi Episcopo concessa, & frequentissimè renovari solita pro *Universitate, Hominibus, & singulis personis possidentibus in eodem Castro, Territorio, & Curte, ipsorumque heredibus, & Descendentibus*, non prohibet, quominùs, irrequisito Episcopo, & absque ullâ novæ investituræ petitione, ac solutione Laudemii, alienatio vel divisio Bonorum emphyteuticorum fiat inter ipsos Cives, seù incolas, in eo Castro possidentes, iique sive à Civibus, sive ab exteris emant eadem Bona, emphyteusi subjecta.

VOTUM XV.

1 *Castrum Bagnariæ ab Othone IV. Imperatore Episcopis Imolensibus donatum fuit.*

2 *Et in emphyteusim concedi consuevit Universitati ejusdem Castri.*

3 *Alienatio rei emphyteuticæ permissa est inter Cives, qui cum universi, tum singuli in emphyteusi comprehensi fuerant*, & num.71.

4 *Alienatio inter Emphyteutas permissa est, etiamsi promiserint non alienare, irrequisito Domino sub pœnâ caducitatis, aut aliâ:*

5 *In emphyteusi comprehensi omnes ejusdem conditionis reputantur.*

6 *Alienationem inter omnes in emphyteusi comprehensos, Dominus directus haud prohibuisse præsumitur*, & num.26. & 29.

7 *Prædium Libertis legatum, eâ lege, ne quis eorum partem suam vendat, collibertis pro suâ cujusque parte vendi potest.*

8 *Emphyteusis renovatio easdem conditiones, & personas complecti debet, in antiquis investituris comprehensas.*

9 *Sive eæ personæ in investiturâ expressæ fuerint, sive ex posteriori usu, & partium consensu admissæ.*

10 *Alicujus in emphyteusi comprehensionem probant alienationes rei emphyteuticæ, irrequisita Domino, ei factæ, & ab ipso Domino postea adprobatæ.*

11 *In emphyteusi concessâ Universitati, & singulis hominibus, isti jus habent tàm uti universi, quàm uti singuli.*

12 *Dictio* = quilibet eorum = *subsequens plures personas in investiturâ comprehensas, ostendit, eas, uti universaliter singulas, & singulariter universas investitas esse.*

13 *Solidali adquisitioni locus est, quum unusquisque pro portione suâ recipit.*

14 *Dictio distributiva* quilibet *rem omnibus in solidum tribuit, ita ut portio deficientis alteri accrescat.*

15 *Dictio* singuli *ejusdem naturæ est, ac dictio* quilibet.

16 *Et omnibus actum in solidum tribuit.*

17 *Verba* = Universitatis = hominum = singularum personarum = possidentium = *diversam rem, ac diversas personas præseferunt.*

18 *Universitas, & singulæ personæ, homines, ac possessores non idem sunt.*

19 *Castrum, territorium in emphyteusim concessum absque divisione ullâ Bonorum, rem quamdam individuam præsefert.*

20 *Ejusque possessionem singuli homines Universitatis in emphyteusi comprehensi in solidum adquirunt.*

21 *Rei pluribus concessæ, uti individuæ, omnes æquali, & solidali jure fruuntur.*

22 *Concessio unius rei uti individuæ pluribus facta, æquivalet expressæ clausulæ* in solidum.

23 *Rem emphyteuticam inter se dividendi facultatem tribuit individua in emphyteusim concessio pluribus facta.*

24 *Emphyteutæ rem emphyteuticam inter se dividentes commodiùs eam possunt meliorem facere.*

25 *Emphyteuticam rem fratres Patri succedentes, inter se dividere non prohibentur.*

27 *Alienare inter se non prohibentur, qui prohibiti non fuerunt dividere.*

28 *Emphyteutæ unius deficientis portio accrescit aliis, re simul, & verbis conjunctis.*

30 *Laudemium non debetur pro alienatione rei emphyteuticæ inter ipsos Emphyteutas, re simul, & verbis conjunctos*, & nu.67.

31 *Jus accrescendi efficit, ut is, cui res alienatur, vocatus censeatur ad portionem alienantis*, & num.48. & 67.

32 *Jus accrescendi emphyteusi semper inesse dicitur, quoties illi locus fieri potest ex mente contrahentium.*

33 *Et sufficit, quod mens contrahentium non resistat.*

34 *Episcopus pluribus emphyteusim concedens juri accrescendi locum fecisse dicendus est.*

35 *Principis concessio bonæ fidei contractus dicitur.*

36 *Jus accrescendi inest Principis concessioni.*

37 *Episcopi concessio pari jure censetur cum concessione Principis.*

38 *Episcopus ob summam ejus dignitatem Supremo Principi æquiparatur.*

39 *Juris Canonici æquitas in terris Ecclesiæ servatur.*

40 *Emphyteuticus contractus in terris Ecclesiæ bonæ fidei censendus est.*

41 *Universitas velut corpus politicum, & universale, in unâ etiam sui corporis parte manere potest.*

42 *Universitas facilè admittit jus accrescendi, vel non decrescendi.*

43 *Universitati, quæ conceduntur, non aliter deficere censentur, quàm integrâ deficiente Universitate.*

44 *Universitas tamdiù manere dicitur, quamdiù superest unus, in quo jus, nomenque Universitatis resideat*, & num.47.

45 *A concessione factâ Universitati, jus accrescendi disjunctum esse nequit.*

46 *Jus*

46 *Jus accrescendi inest emphyteusis concessioni pro Civibus, eorumque heredibus, & Descendentibus.*

49 *Alienatio inter personas in emphyteusi comprehensas, & re ac verbis conjunctas, est potiùs mutatio quædam, aut præventiva restitutio.*

50 *Concessio in emphyteusim castri unà cum territorio individua est.*

51 *Castrum in emphyteusim datum, pro parte ad Dominum directum reverti non potest.*

52 *Concessio castri cum domibus, aliisque Bonis, in territorio existentibus, individua censenda est quoad omnia Bona.*

53 *Bona in eodem contractu, & eodem modo concessa, diverso inter se jure censeri non debent.*

54 *Jus accrescendi tributum videtur in emphyteusi perpetuò duraturâ.*

55 *Temporis definitio in emphyteusi operatur, ut portio deficientis consolidetur in superstite, cui, elapsâ statutâ die, renovatio debeatur.*

56 *Emphyteusis perpetuitati non obest temporis definitio, dum adest obligatio renovandi.*

57 *Emphyteusis renovandæ immemorabilis consuetudo tribuit jus petendæ renovationis.*

58 *Sive Ecclesia alteri vendere, sive sibi retinere velit rem emphyteuticam.*

59 *Jus accrescendi frequentia emphyteusis renovationum exempla inducunt.*

60 *Temporis definitio in emphyteusi, non ad excludendam perpetuitatem, sed adprobationem dominii refertur, si emphyteusis semper renovari consueverit.*

61 *Jus accrescendi locum habet in contractu oneroso, sive res sit dividua, sive individua.*

62 *Emphyteusis titulus onerosus resultat ex juris præsumptione, ac pluribus renovationibus, sinè ullo canonis augmento factis.*

63 *Tum etiam ex eo, quod Bona in emphyteusim data erant pro iis redigendis ad culturam.*

64 *Titulus onerosus efficit, ut partes sibi prospexisse censeantur quocumque meliori modo in solidum, & cum jure accrescendi.*

65 *Ex oneris qualitate emolumentum declaratur.*

66 *Jus accrescendi, & solidalem adquisitionem ostendit solidalis obligatio præstandi canonis.*

68 *Alienatio Emphyteutæ prohibita, illa est, per quam Bona ad extraneos deferuntur.*

69 *Alienationis prohibitioni, in emphyteusi, naturâ suâ inest clausula* prout de jure.

70 *Alienare in consortes non prohibemur.*

72 *Lex generaliter concepta restringitur, quoad ratio suadet, & secundùm subjectam argumenti rationem.*

73 *Metrocomia prohibet alienationem in extraneum, non verò in vicanum, seù habitatorem adscriptum eidem metrocomiæ.*

74 *Vicani sunt veluti socii, quos ad societatem conjunxit concedentis voluntas, & qui eidem Domino canonem pensitant sub uno servitio.*

75 *Dictio* maximè *orationem auget.*

76 *Dictio* maximè, *& similes intelligendæ sunt juxta naturam actus.*

77 *Nec adeò orationem augent, ut comprehendant personas, quas juris ratio ab illâ secernit.*

78 *Res emphyteutica, ne ad personam potentem perveniat, juris ratio postulat.*

79 *Emphyteusis renovata* Universitati, hominibus, & singulis personis possidentibus in dicto Castro, *comprehendit solùm personas, tempore renovationis Bona emphyteutica possidentes.*

80 *Sed Auctor contrarium firmat.*

81 *Verba* = possidentibus in Castro = *adjecta in emphyteusis concessione pro* Universitate, hominibus, & singulis personis possidentibus in Castro, ipsorumque heredibus, & Descendentibus, *intelligenda sunt demonstrativè, non taxativè.*

82 *Interpretatio illa capienda est, quâ emphyteusis verba superflua non sint.*

83 *Præsertim, si adjecta sint in parte dispositivâ.*

84 *Ex dispositivâ investituræ parte mens contrahentium desumitur.*

85 *Novam investituram sumere non tenentur Cives, in emphyteusi comprehensi, dum ab exteris emunt Bona emphyteutica.*

86 *Neque hac ex causâ laudemium solvere.*

87 *Laudemium, & investitura petuntur, ut his Dominus adprobet emptorem, in locum Emphyteutæ positum.*

88 *Civis ad emphyteusim vocatus, ullâ novâ adprobatione non indiget.*

89 *Transactio, Civium jura præservans, iis nocere non potest.*

CUM Episcopi Imolenses Castrum Bagnariæ, ab Othone IV. Romanorum Imperatore ipsis donatum, in emphyteu- 1
sim concedere consuevissent Universitati, &
hominibus ejusdem Castri, ut probatur anti- 2
quis investituris, quarum meminit *Portius cons. 65. num. 1., & nu. 38.*, Card. Ferdinandus Millin. Episcopus Imolensis ejusmodi emphyteusis concessionem renovavit anno 1639. Procuratoribus, & Massariis dictæ Universitatis, qui *pro se, & vice, & nomine Universitatis, & hominum, & singularum personarum possidentium in Castro, Territorio, & Curte Bagnariæ, & ipsorum heredum, & Descendentium,* prædictum Bagnariæ Castrum, quâ latè illud patet, conduxerunt, constituto, ut moris erat, annuo Canone florenorum....

Ad normam antiquarum investiturarum, quibus, ut observat *Portius dicto cons. 65., & Laderchius cons. 40.*, adponi solebat pactum, quod investiti, irrequisitis Episcopis, Bona alienare nequirent, huic etiam novæ investituræ adjecta fuit similis lex, ut nemini Bagnariensium liceret *dictas res concessas, vel aliquam illarum partem vendere, & alienare maximè Comiti Valvasorri Capitaneo &c. nec ulli pio loco relinquere*

sinè

sinè expressa licentià Illustrissimi Domini Episcopi, vel ejus successorum, ita ut eis denunciaverint, se velle dictas res ad alium transferre, Et si dictus Illustrissimus Dominus Episcopus dictas res vendendas emere voluerit, pro solidis illi quinque minùs dare, & tradere teneantur: si verò emere noluerit intra mensem &c., in emphyteusi petere, & recipere cum pactis, & conditionibus usitatis &c. Pro cujus sane pacti majori firmitate caducitatis pœna adversus contravenientes sancita fuit, verbis illis = *quod si non fecerint, cadant à jure suo* =.

Verum Bagnarienses prohibitionem hanc, & pœnam sibi locum minimè vindicare posse, censebant in alienationibus factis inter Cives, quemadmodum *Portius*, & *Laderchius* locis citatis interpretati fuerant antiquas investituras, similibus prohibitionibus, & pactis munitas; Et reverà, eum antiqui Episcopi ob hujusmodi alienationes locum caducitatis factum fuisse olim declarassent, controversiam omnem composuerunt transactione initâ anno 1252., quam refert *Laderch. dicto consf.40. num. 14.*

Ut etiam Reverendissimus Episcopus Zanus, acerrimus cceteroquin jurium Ecclesiæ suæ vindex, cum ob alienationes pariter inter Bagnarienses factas acceptasset caducitatem, quam suæ Curiæ Vicarius alienantes incurrisse, per sententiam declaraverat, Causâ in gradu appellationis delatà ad Romanam Curiam, Partes litem omnem transegerunt concordiâ, in qua Bagnarienses promiserunt, antiquas investituras, & pacta, illis adjecta, prout juris esset, observare, solueruntque Episcopo scut. 300. *pro omni, & toto eo, quod ex casu devolutionis Bonorum, & Capisoldis, seù Laudemii prætendere posset*, & denique Episcopus sibi præservavit quæcumque sua jura, præsertim ea, ex instrumento anni 1639. ipsi competentia.

Quoniam verò hac transactione confirmabantur contractus dumtaxat alienationum, inter Cives ante illam gesti, Eminentissimus Card. de Verme, bon. mem. Reverendissimi Zani successor ob alienationes in eosdem deinceps factas requirere cœpit, & cogere intendebat Emptores Bonorum, ut, soluto Laudemio, novam investituram reciperent, juxtà pactum adjectum d. renovationi Emphyteusis factæ de anno 1639., quæ controversia cum per illius translationem ad Ecclesiam Ferrariensem sopita, sed nondum extincta fuerit, Bagnarienses meam sententiam pro veritate exquisiverunt super hisce Dubiis, nimirùm an liceat ipsis, Episcopo inconsulto, alienare hæc Bona inter Incolas Bagnariæ?

Secundò, an teneantur solvere Laudemium, & suscipere novas investituras pro hujusmodi Bonis emphyteuticis, vel à Civibus, vel ab exteris coemptis?

Et tertiò, an obesse quidquam illis possit ad hunc effectum transactio anno 1689. celebrata?

Porrò quæstionem non novam examinandam mihi propositam fuisse, comperio, eadem namque jamdudum enucleata fuit à *Portio d. consf.65.*, & *Laderchio d. consf.40.*; novissimè verò luculenter tractatam, suisque ponderibus examinatam, invenio ab eximiis nostri ævi viris, *Carolo Advocato de Ferrariis*, & *D. meo Advocato Sacripante*, qui jura Imolensis Episcopi, quæ non levia visa fuerant Portio, ut ipse testatur *d. consf.65. num.26.*, pro viribus vindicavit, censens, Bagnarienses solâ immemorabili consuetudine diligentissimè probandâ juvari posse; Verumtamen, pro mei ingenii tenuitate re diligenter examinatâ, libentius in illam feror sententiam, quam secuti fuerunt Portius, Laderchius, & Advocatus Ferrarius; posse nempe inter Cives Bagnariæ absque Episcopi consensu fieri hujusmodi alienationes, illos non teneri novam investituram recipere, aut Laudemium præstare, & denique eisdem præjudicium nullum attulisse predictam transactionem.

Ità sentire posse mihi videor ob eam rationem, quod in remotione emphyteusis, quam anno 1639. Card. Millinus fecit Procuratoribus Universitatis, & hominum Bagnariæ, Bagnarienses contemplati, atque comprehensi fuerunt,
tùm uti universi, tùm uti singuli, ideoque nec 3
nova investitura, sive Domini approbatio, nec Laudemii solutio requiritur, ut valeat alienatio facta in illos, qui in emphyteusis concessione admissi, & comprehensi jam fuerant, *Ripa in leg. qui Romæ §. Duo Fratres num.81. ad fin. ff. de verbor. obligat.*, *Malvas. consf.115. nu.29.*, *Alexànd. consf.5. num.3. lib.5.*, *Riminald. jun. consf.33. num.10.*, *& seqq.*, *Gabriel. consf.82. num.6. lib.1.*, *Ann. consf.90. num.21.*, *Paris. consf.86. num.9. lib.4.*, *Burg. de Laudem. part.2. inspect.1. num.20.*, *& seqq.*, *Corbul. de caus. privat. ob alienat. irrequisit. Domin. fact. limit.6. num.1.*, *& limit.7. num.3.*, *Costa de ration. rat. quæst.112. num.17.*, *& 18.*, *& de scient.*, *& ignor. centur.1. distinct.11. num.21.*, *Molin. de contract. disput.472. num.1.*, *Amat. resol.84. num 35.*, *Mantic. de tacit. lib.25. tit.25. nu.5.*, *Gratian. discept.377. num.10.*, *& 11.*, *Fulgin. de jur. emphyt. tit. de Laudem. quæst.8. num.28.*, *Borell. in summa decis. tit.33. num.76.*, *Card. de Luc. de emphyt. disc.39. num.5.*, *Castill. decis.74. num.14.*, *Rota decis.284. num.2. part.1. divers.*

Immò verò, etiamsi Emphyteutæ sub cadu-
citatis, aut alià quavis pœnà promisissent non 4
alienare, irrequisito Domino, valeret tamen alienatio inter ipsos facta, nullamque illi incurrerent pœnam caducitatis, quia ob communem
omnium in contractu emphyteusis comprehen- 5
sionem omnes ejusdem conditionis reputati, & æqualiter ab investiente approbati ab initio censentur, *Gozzadin. consf.20. num.9.*, *Antonell. de tempor. legal. lib.3. cap.7. num.34.*, *Gratian. cap.36. num.4.*, *Corbul. de caus. privat. ob alienat. limit.7. num.4.*, *Ceval. in specul. opin. commun. contr. comm. quæst.435.*, *Card. de Luc. de emphyt. disc.39. num.5.*, *Fulgin. de jur. emphyt. tit. de Laudem. quæst.8. num.28.*, ità quidem,
ut comprehensio isthæc tacitam secum ferre vi- 6
detur investientis voluntatem, ut permissa sit

alie-

alienatio inter investitos ex *clar. text. in leg. Pa-
ter §. Quindecim de legat.3.*, ibi = *quindecim Li-*
7 *bertis prædiolum cum taberna legaverat, & adje-
cerat hæc verba = sibique etsi habere, & possidere
volo eà lege, & conditione, ne quis eorum par-
tem suam vendere velit, quod si adversus ea quid
factum erit, tunc eos portiones, prædiumve cum
taberna ad Rempublicam Tusculanorum pertinere,
volo = quidam ex his Libertis vendiderunt partes
suas Collibertis suis ex eodem corpora &c., quæ-
siit, an partes venditæ, ad Rempublicam Tuscula-
norum pertinerent? respondi, non pertinere* = &
infra = *quia Emptores secundùm voluntatem De-
functæ, ex illis fuerunt, quibus permiserat Te-
statrix venundari* =, & *benè ibi Gloss.* in figuratio-
ne Casûs, & sub verbo *ex Libertis* ait, hanc vo-
luntatem, cui *Textus* innititur, tacitè desumi ex
illa Collibertorum comprehensione.

Bagnarienses autem in postremà concessione,
seù renovatione contemplatos reperiri, tàm uti
universos, quàm uti singulos, ac per consequens
fuisse in illa comprehensos, elici posse videtur
cum ex natura actus, tùm ex litera d. renova-
tionis factæ à Card. Millino; Resultat quidem
8 ex naturâ renovationis; nam, si renovatio em-
phyteusis easdem debet præseferre conditiones,
easdemque complecti personas, in antiquis inve-
9 stituris comprehensas, sivè expresse, & nomina-
tim in illis designatæ, sivè tacitè vigore scilicet
longevæ observantiæ, Partium consensu antè re-
novationem confirmatæ, admissæ illæ fuerint,
*Surd. cons.5. nu.60.; Giovagnon. cons.44. n.23.,
Vrceol. cons. forens. cap.48. num.25., & 26.,
Palm. nep. alleg.7. num.32., & 33. tom.1., Ful-
gin. de jur. emphyt. tit. de renovat. quæst.1. n.75.,
& 76., Rota decis.457. num.4. coram Duran.,
& decis.526. num.4. coram Card. Bichio*, Cives
certè omnes Bagnarienses comprehensi dici de-
bent in d. renovatione, quoniam illi in antiquis
investituris admissi fuerant, immò sic in illis
10 comprehensi videbantur, ut Episcoporum con-
sensu approbatæ diu fuerint alienationes, quæ
inter ipsos, Episcopis irrequisitis, celebrantur, ut
ait *Port. cons.75. num.47., & 48.*

Clariùs verò litera renovationis eamdem
comprehensionem confirmat, nam illa concessa
fuit = *Massariis, & Procuratoribus pro se, &
vice, ac nomine Universitatis, & hominum, &
singularum Personarum possidentium in Castro, &
Territorio Bagnariæ, & ipsorum heredum, &
Descendentium* =, quibus verbis nemo non videt,
investitam fuisse universitatem, & investitos
etiam fuisse singulos homines, ac demum in-
vestitas fuisse singulas personas possidentes, ea-
rumque heredes; & Descendentes, adeout Ba-
11 gnarienses capere ex illa commodum valeant; uti
universi, & jus etiam proprium habere possint
uti singuli, ut latè probat *Laderch. cons.40. n.2.,
& ferè per tot.*

Et quidem, si plures personas de re aliqua in
solidum, ac uti universaliter singulas, & sin-
12 gulariter universas investitas esse, dicimus, quo-
ties plurium personarum expressè subsequitur di-
ctio = *quilibet eorum* =, *Bartol. in leg. qui Roma
§. Duo fratres nu.24. ff. de verbor. obligat., Bald.
in cap.1. §. Filia in fin. de success. Feud., Aretin.
in l. si mihi, & Titio col.2. vers. tertia addo, &
Alexand. ibidem num.28. ff. de verbor. obligat.,
Silv. Aldobrandin. cons.68. n.7., & seqq., Schra-
der. de feud. part.7. cap.1. num.16., & seqq.,
Rosenthal. de feud. cap.6. conclus.75. nu.2. lit.C.,
Fulgin. de jur. emphit. quæst.34. nu.12., Mantic.
de tacit. lib.2. tit.34. num.28., & 32., Anto-
nell. de temp. legal. lib.3. cap.7. num.38., Pani-
moll. decis.4. annot.3. num.6., Rota coram Rem-
bold. decis.204. num.3., & decis.415. num.12.
part.3. tom.2. rec., & decis.176. num.1., & 7.
part.5. tom.1. rec.*, & hoc casu regulâ illâ rejectâ,
quâ statuitur, solidali acquisitioni locum non es- 13
se, quum unusquisque pro portione sua recipit,
ut apud *Rotam coram Remboldo decis.204. nu.4.*
dictio illa distributiva *quilibet* tanti valet, ut 14
rem omnibus in solidum tribuat, omnesque in-
vestitos ita conjungit, ut venire possint ad por-
tionem deficientis, vel per non jus decrescendi,
*Bellon. de jur. accresc. cap.6. quæst.38. num.63.,
& 66., Rot. coram Rembold. decis.204. num.3.*,
vel potiùs per directum jus accrescendi, *Bellon.
d. cap.6. d. quæst.38. num.47.*, vel demum per
jus succedendi ex investitura; *Rot. decis.176.
num.9. part.5. tom.1. rec.*; quantò potiori jure 15
hæc locum sibi vindicabunt in hac hypotesi, in
qua adhibita nedum fuit dictio *singuli*, quæ ejus-
dem naturæ est, ac dictio *quilibet*, & omnibus 16
actum in solidum tribuit, *Laderch. d. cons.40. n.8.*
sed præterea Universitatem de tota re, de tota
etiam re omnes homines, & de tota denique re
singulas personas investitas fuisse, demonstrant 17
verba illa = *Universitatis = hominum = singularum
personarum = possidentium*, quorum verborum
natura adversativa est, diversamque rem præse-
ferunt, ac personas diversas, diversè etiam sum-
ptas, complectuntur, *Laderch. cit. cons.40. num.8.,
& 9., & seqq.*, aliud namque est Universitas,
& aliud singulæ personæ, nec eadem ratio est 18
hominum, si simpliciter sumantur, ac eorum-
dem hominum, prout illi possessores alicujus
rei sunt, ut egregiè probat idem *Laderch. d.
cons.40. num.8., & 9., & seqq.*

Syndicus siquidem, & Procuratores stipulati
minimè fuerunt pro ipsa Universitate dumtaxat,
ut etiam renovationem minimè acceptarunt pro
singulis tantùm hominibus, & possidentibus,
sed Episcopus perspicuis verbis emphyteusim il-
lis concessit, non solùm *vice, & nomine* alio-
rum, sed etiam *pro se*, his verbis = *renovationem
concessit pro se, & vice Universitatis &c.* = Cum
autem nec in hujusmodi renovatione, immò 19
verò neque in antiquis investituris divisio ulla
Bonorum facta legatur, & *Castrum, Territo-
rium*, ac *Curtem Bagnariæ* concessum fuisse ap-
pareat, veluti rem quamdam individuam, im-
posità in antiquis contractibus solâ lege illud
meliorandi, *Port. d. cons.65. num.1.*; Hinc asse-
quimur, jure suo quemlibet ex hominibus Uni- 20
versitatis, & suo quoque jure Procuratores ipsos,
& Syndicum *pro se*, ut diximus, stipulantes ad-
missos in solidum fuisse ad possessionem Castri,

perindè ac si illud integrè, & quà latè patebat,
concessum Universitati fuisset, re namque
21 pluribus concessâ, uti individuâ, & in nullas
portiones divisâ, simili omnes, & solidali jure
vocati ad illam censentur, Decian. conf.73. n.2.,
& 3., & num.9. lib.2., Altograd. conf.11. in
fin. lib.2., Cost. de ration. rat. quæst.49. num.2.,
Mantic. de tacit. lib.12. tit.33. num.5., & 6.,
& lib.23. tit.38. num.35., Cald. de jur. emphyt.
lib.3. cap.13. num.44., Card. de Luca de feud.
disc.41. num.4., Mart. de success. legal. part.3.
quæst.3. art.2. num.31., Consul. decis. Lucen. 9.
num.27., Rota coram Buratt. decis.301. nu.1.,
& in rec. decis.435. num.5, part.1., & dec.343.
num.7. part.4. tom.2., & decis.176. num.8. part.
5., & considerat Laderch. d. conf.40. num.5.,
22 ubi integralem hujusmodi concessionem æqui-
pollere affirmat expressæ clausulæ in solidum.
Immò verò, si hæc individua concessio rei
emphyteuticæ, in partes à Domino nequaquam
23 scissæ, suaptè naturâ tribuit Emphyteutis fa-
cultatem, ut illam Jure suo inter se dividere
possent, irrequisito Episcopo, tum ut illam com-
24 modiùs meliorantes, concedentis voluntatem
pleniùs implerent, tùm ut proficuum cuicumque
foret Jus illud, quo fuerat ad ampliorem rei
possessionem vocatus, prout accidit inter fra-
25 tres Patri succedentes, rem emphyteuticam in-
ter se dividere minimè prohibitos, Peregrin. de
Jur. fisc. tit.5. lib.6. num.53., Gratian. discept.
forens.35. num.1., Antonell. de tempor. legal.
26 lib.3. cap.7. num.32., ità permissa inter eosdem
censeri potest alienatio absque Episcopi consen-
27 su; Nam alienare inter se non prohibentur,
qui prohibiti dividere non fuerunt, Bartol. in d.
leg. qui Romæ §. Duo fratres quæst.10. versic. ego
dico, Gratian. d. cap. 36. num.3., Antonell. de
tempor. legal. lib.3. cap.7. num.32. vers. quod non
teneatur, inquiens, spectari solùm debere, nùm
quilibet admissus ab initio in solidum fuerit.
Et non recedendo ab argumentis desum-
ptis ab individuatione concessionis, si, ut præ-
sefert litera renovationis, in dubium venire
28 nequit, Bagnarienses ità fuisse in hac emphy-
teusi re simul, & verbis conjunctos, ut vel Ju-
re accrescendi, vel Jure non decrescendi, vel
etiàm Jure successionis, & Investituræ, vel
demum Jure repetitæ concessionis, ut latè dis-
serit Bellon. de Jur. accresc. cap. 6. quæst. 38.
num.56., & 57. portionem deficientis pertine-
29 re ad superstites, ac in illis consolidari, volue-
rint, dicendum est, inter eos, qui hujusmodi
Jure conjunguntur, & individuâ Investiturâ
colliguntur, permissam esse alienationem absque
consensu Domini, Gratian. discept.36. num.8.,
Antonell. de tempor. legal. lib.3. cap.7. num.30.,
30 nullumque pro ea deberi Laudemium, Gabriel.
conf.84. num.6. lib.1., Gratian. discept.36. num.
5., & 6., Pamol. decis.4. annot.3. num.1., An-
tonell. de temp. legal. lib.3. cap.7. num. 30.; Jus
31 namque accrescendi efficit, ut alienatarius vo-
catus censeatur ad portionem alienantis, &, ut-
potè in contractu comprehensus, novus Emphy-
teuta dici nequeat, Gratian. ibid. num.6., Proin-
dèque Jure, meritòque Laderch. d. conf. 40.
num.1. ob hanc rationem, Episcopo irrequisito,
valere, ait alienationes hujusmodi, quæ inter
Cives Bagnariæ celebrantur, quia compertum
sibi erat, vigere omninò inter illos Jus hoc ac-
crescendi.
Præterea, si Jus accrescendi emphyteusi ines-
se semper dicitur, quoties illi locus fieri potest 32
ex mente Contrahentium, pro eo inducendo
unicè spectanda, ut tradiderunt Cancer. var. re-
sol. lib.3. cap.22. num.68., & seqq., Bellon. de
Jur. accresc. cap.6. quæst.38. num.25., & seqq.,
Eam vero satis esse, quod illud certè includat, 33
vel saltem illi non resistat, ad tradita per Rot.
coram Rembold. decis.304. num.7., & 8.
Mens hæc Contrahentium in nostra hypothesi
primò elici posse videtur ex qualitate personæ
investientis, quæ, si, omnisi contractum bonæ 34
fidei, perficere poterat, Juri accrescendi locum
fecisse dicenda est, Altogr. conf.11. num.4., &
conf.91. num.6., & 7. lib.2., Bonden. collect.
legal.34. num.25., & seqq. lib.1., Mantic. de
tacit. lib.22. tit.34. num.10., Bellon. de Jur. ac-
crescendi cap.6. quæst.23. num.26., & 27., Cum
autem in proposito, Principis concessio bonæ 35
fidei contractus dicatur, Menoch. conf. 1. num.
239., & conf.27. num.25., Decian. conf.35. num.
14., & conf. 97. num.24. lib.2., Altograd. d.
conf.11. num.3., & conf.91. num.6. lib.2., Bon-
den. d. collect. legal.34. num.28. lib.1., Gratian.
discept.272. num.20.; Ideòque illi insit Jus ac-
crescendi, nàm Principem decet, ut ad Con- 36
sortem potiùs solatium, quàm ad Personam aliam
pars deficientis perveniat, Ut his verbis re-
spondit Imperator in leg. jubemus Codic. si
liberalit. Imperial. soc. sin. hered. decess., ibi-
que Gloss. lib. 10., & tradunt Cancer. var. re-
sol. lib.3. cap.22. num.51., Altogr. conf.11. num.
3., & conf.91. num.4., & 5. lib.2., Mantic. de
tacit. lib.22. d. tit. 34. num.11., & in Clar. in
§. Feudum quæst.87. num.2., & 3., Amat. re-
solut. 84. num.26., Mart. de success. legal. part.
3. quæst.3. artic.2. num. 28., Gratian.272. nu.
19., clar. mem. Cardin. de Luc. de feud. disc.41.
num.4., talis etiàm dicenda erit concessio fa-
cta ab Episcopo, quæ pari Jure censetur, Alto- 37
grad. d. conf.91. num.2., & seqq. lib.2., Bonden.
d. collect.34. num.25., & seqq. lib.1., Ob sum-
mam namque dignitatem, quâ pollet Episco- 38
pus, idem supremo Principi æquiparatur, cap.
solitæ de majorit., & obed., ibiq. Felin., Bar-
bos. de Episcop. part.1. tit.1. cap.2. num.11., &
num.22., Pax Jordan. var. lucubrationum tom.
1. prælud. 1., & prælud.11. num.11., & seqq.,
Garz. de nobilit. Gloss.48. §.3. num.55., Cassan.
in Cathalog. glor. mund. part.4. considerat.24.
vers. imò dicitur, Zerol. in prax. Operum verb.
Episcopus num.13., Sperell. decis.128., Certiùs
verò hæc obtinent in nostra hypothesi, quia
agitur de contractu celebrato in Terris Eccle-
siæ, in quibus cum servetur æquitas Juris Ca- 39
nonici, Cyriac. contr. 101. num.16., Thomat.
decis. Marcb.45. num.2., & decis.49. num. 5.,
Rot. in rec. decis.391. num.3. part.2., Contractus
idcir-

40 idcireò isto emphyteuticus non jam stricti Ju-
ris, sed bonæ fidei dici debet, *Bald. in cap.1.in
fin. de mut. petit., Covarr. in cap. Possessor par.2.
§.6. num.5. de reg. Juris in 6., Gennen. pract.
legal. Eccles. quæst.589., Bonden. collact. legal.
8. num.36., & collact.34. num.25. lib.1., Sera-
phin. de privileg.31. num.97., Sperell. decis.150.
num.49.*

Non absimilis etiàm fuit mens personæ inve-
stitæ; Nullâ siquidèm factâ divisione rei em-
41 phitheuticæ investita fuit Universitas, quæ, ut-
potè corpus quoddam politicum, & universa-
le, eam habens naturam, ut vèl in una sui
corporis parte manere possit, *Laderch. d. cons.
1. num.14. §. non obstat*, facile admittit Jus ac-
42 crescendi, vèl non decrescendi, ut probat,
*Bellon. de Jur. accrescendi cap.6. quæst.38. num.
123., & num. 214., Albit. Brun. cons. feudal.
44. num.4., & 12., Gratian. discept. forens. cap.
26. num.1., Niger de Laudem. quæst. 12. art.1.
num.2., & 24. tom.1.* Si enim, quæ Univer-
43 sitati, conceduntur, non aliter deficere censentur,
quàm, si integra deficiat Universitas, hæc verò si
44 tamdiù manere dicitur, quamdiù superest unus,
in quo Jus, nomenque Universitatis residead,
leg. sicut. §. final. ff. quod cujusq. Universit., Jus
45 accrescendi disjunctum esse nequit à concessio-
ne facta Universitati, cum illius tantùm virtu-
te res concessa, integrè pervenire potest ad po-
stremam illam sui partem, in qua Jus Universi-
tatis conservari, & durare adhuc dicitur, ut,
pluribus relatis, ratiocinatur *Bellon. de Jur. ac-
cresc. cap.5. quæst.38. nu.24.*

Accedit his stipulatio emphyteusis extensa
46 ad Civium *heredes, & descendentes* ostendens, de
re sic actum fuisse intèr Contrahentes, ut con-
cessio temporaria non esset, sed successiva,
certoque generi ità assignata, ut personæ omnes,
sub illo genere comprehensæ, sibi invicem essent
substitutæ, & Jure accrescendi juvarentur ad
portionem deficientis consequendam, quamdiu
ex d. genere, vel unus superesset, ut benè tra-
dit *Bellon. de Jur. accresc. d. cap.6. quæst. 38.
num39., & seqq.*, & in terminis emphyteusis
observant *Salycet., & Jason. in leg.2. num.201.
Cod. de Jur. Emphyt., Altograd. d. cons.11. num.
6.*, & *7. lib. 2., Gratian. discept. forens. 36.
num.7., Mantic. de tacit. lib.22. tit.34. num.19.,
& seqq., Antonell. de temp. legal. lib.3. cap.7.
num.3., Panimoll. decis.4. adnot.3. num.3., Cor-
bul. de cons. privat. ob lin. finit. num.89., Fulgin.
de Emphyt. tit. de contract. quæst.34. num. 14..
& de success. in bon. Emphyt. quæst. 20. num.5.,
idem Bellon. dict. cap.6. dict. quæst.38. num.21.,
& 22.*

Quamobrem Imolenses Episcopi, qui primò
47 investiverunt Universitatem, quæ semper ma-
net, nec defecisse dicitur, donec unus superest,
deindè verò vocarunt omnes homines, indè sin-
gulas personas, & postremò eorum heredes, &
Descendentes, harùm omnium personarum com-
prehensione non solùm clarè demonstrarunt, se
velle, ut Bona perpetuò intèr Bagnarienses ma-
48 nerent, sed præthereà se velle ostendèrunt, posse

Cives, veluti in contractu comprehensos, & Ju-
re accrescendi adjutos, quocunque modo inter
ipsos alienare, ut his ferè verbis considerat *La-
derch. d. cons. 40. num.14. §. non obstat*, consi-
derans hanc stipulationem pro heredibus, &
Successoribus, quàm paritèr observat *Port. d.
cons.65. num. 35.*, inquiens idcircò, quamcunque
Bonorum alienationem, quæ fieri inter Cives 49
Bagnarienses contingat, censendam potiùs esse
mutationem quamdam, aut præventivam resti-
tutionem, quàm alienationem.

Præterea hæc omnia confirmari posse viden-
tur, tùm ex individuâ naturâ rei concessæ in 50
in emphyteusim, quippè agitur de Investitura
Castri, & fortalitii individui concessi unà cum
Territorio; Si autèm Castrum ob individuita- 51
tem, prò parte ad Episcopum reverti non potuis-
set, *Decian. cons.73. num.2., & 3., & num.9.
lib.2., Altograd. cons.11. in fin. lib.2., Fulgin.
de jur. Emphyt. tit. de contract. quæst.20. num.16.*,
& observat *Laderch. d. cons.40. num.4.*, idem
jure nostro dicere possumus de domibus, aliisque 52
Bonis, in Territorio existentibus, ac in Investi-
turis comprehensis, non enim Bona in uno, eo-
demque contractu concessa, eisdem modo, for- 53
ma, & conditionibus adhibitis, diverso inter se
Jure censeri debent, juxtà notissimas regulas,
tùm etiàm ex perpetuitate temporis; quo Inve- 54
stitura, & concessio duratura erat, quæ efficit,
ut Juri accrescendi, ac alienandi libertati, quam
illud tribuit locus, esse videatur, *Altograd. d.
cons.11. num.10., & cons.91. num.8. lib.2. Sacc.
cons.50. num.34. lib.1., Æmilian. cons.70. num.6.,
& 7., Bursat. cons.181. num. 7., Bonden. col-
lect.35. num.30. lib.1., Cost. de ration. rat. quæst.
49. num.2., & 8., Amat. resol.84. num.33. Ca-
rol. Anton. de Luc. ad Gratian. discept.272. nu.
13., Monach. decis. florent.63. num.13., Bellon.
de Jur. accres. cap.6. quæst.38. num.84.*

Cujus Investituræ perpetuitati derogare ne-
quit tempus sexaginta novem annorum, illi ad-
positum; Nàm, prætérquamquod d. temporis
præfinitio operatur, ut portio deficiens conso- 55
lidetur in superstite, cui, elapsâ statutâ die, reno-
vatio debeatur, *Jason. cons.16. num.26. lib.4.,
Decian. respon.73. num. 15. lib.3., Ruin. cons.
169. num.1. lib.1., Gratian. discept.451., num.
7., ibiq. de Luc.3., idem Luc. de linea legal. part.1.
artic.22. num.27., Bellon de Jur. accrescen. cap.
6. quæst.38. num.119., & seqq.* Perpetuitas in
nostrâ hypothesi demonstratur, quia, limitato
tempore *69.* annorum, adjecta fuit obligatio 56
concessionem renovandi tribuens Universitati
contra Episcopum actionem, tum realem, &
hypothecariam, tùm personalem ad renovan-
dum, sicque perpetuam reddens concessionem,
*Rota decis.57. num.5., & per tot. post Torr. de
pact. futur. success., & decis.81. num.6., & seqq.
part.19. rec., & coram Rembold. decis.204. num.
15.*, eam confirmantibus subsecutis renovationi-
bus inducentibus immemorabilem consuetudi-
nem tribuentem adversus Episcopum coacti- 57
vam, quâ cogi possit ad emphyteusim rursus
concedendam, *Rota in celebri nullius, seù Se-*

nosallien. Bonorum penès Albic. de incostant. Judic. decis.49. num. 10., & seqq., & decis. 56. num.9., & seqq., & 13. Maii 1697. §.2. usque ad §. 18. coram Muto, inquiens, id procedere,
58 sivè alteri Ecclesia vendere, sivè potius ammensare, & retinere velit.

Et re quidem verâ tantus est renovationum factarum cumulus, ut, quoad longè potest mens nostra respicere spatia præteriti temporis, hujus emphyteusis renovationes respiciat. Sic anno 1252. transactio quædam inter Episcopum, & Cives inita fuit super Investituris præcedentibus, ut refert *Laderch. d. cons.40. num.14. ad med.*; Anno 1430. nova investitùra concessa fuit, ut meminit *Port. d. cons.65. num.44.*, qui *Portius* in principio *d. sui consilii* pariter supponit, antiquissimas Investituras; Et demùm, ut aliàs omittamus, in renovatione anni 1639. dicitur, illam concedi ob expirationem præcedentis, & promittitur, hanc quoque renovandam fore statim, ac finita fuerit; His autem adeò frequen-
59 tibus Investiturarum exemplis non solùm voluntate Concedentium inductum fuit in emphyteùsi Jus accrescendi; *Rota coram Rembold. de-*
60 *cis.204. num.10*, sed constat, tempus 69. annorum ad probationem potius dominii, & solutionem præstationis constabilitum fuisse, quàm ad excludendam perpetuitatem emphyteusis, *Cardin. de Luc. de Emphyt. disc.22. num.8., Gobb. tract. var. tit. de permiss. feudi, & Emphyt. alienat. quæst.1. num.45., & 46., Rota decis. 321. num.13., & 14. part.9., decis.279. num.13. part. 12., & decis.391. num.1. part.16. rec.*

Denique pro inducendo Jure accrescendi for-
61 tiùs urget, quod agitur de contractu oneroso, quo casu sivè dividua, sivè individua res sit, illud locum sibi vindicat, *Gomez. var. resol. lib. 1. cap.10. num.3., Cancer. var. resol. lib.3. cap. 22. num.46., Panimoll. decis.4. annot.3. num.19., Antonell. dè temp. legal. lib.3. cap.7. num. 37., Altograd. cons.11. num.8. lib. 2., Monac. decis. Florentin.63. num.8., Rota coram Cavaler. de-*
62 *cis.219. num.5.*, titulus verò onerosus in nostra hypothesi resultat tùm ex Juris præsumptione, totque renovationibus, sinè ullo Canonis augumento factis, ideòque excludentibus meram Ecclesiæ liberalitatem, ad tradita per *Rotam in dicta nullius, seù Senogallien Bonorum penès Albit. de inconstan. in Judic. decis.40. §. Quo verò, & seqq., & decis. 56. §. Superadditis, & 13. Maii 1697. §.16., & 17. coram Muto*, Tùm etiam
63 ex eo, quod agebatur de Bonis stabilibus datis Universitati pro eisdem redigendis ad culturam, *Rot. in rec. decis.435. num.15. vers. tantò magis part.1.*, & latè probavit *Advocatus Ferrarius* in suo Responso; Cum autem qualitas ti-
64 tuli onerosi efficiat, ut Partes sibi prospexisse censeantur quocumque meliori modo in solidum, & sic cum Jure accrescendi emphyteùsim stipulando, eamque acceptando, *Amat. resol. 84. num.28., Mantic. de tacit. lib. 22. tit. 34. num.17., & 18., Gratian. discept.451. num.10., ibique de Luc. num.8.*, potiori Jure id operabitur,
65 quando Canon, ut in casu nostro in solidum impositus fuit quibuslibet, & à Civibus communiter præstari debebat, prout illum singulos Bagnarienses solvisse, testatur *Laderch. cons.40. nu. 14.*, nàm, cum ex oneris qualitate emolumentum declaretur, solidalis obligatio prestandi onus, solidalem quoque fuisse acquisitionem, ostendit 66
Port. d. cons.65. num.38., & num. 41.; proindeque locum esse Juri accrescendi, *Cephal. cons. 699. num.6. vers. tertiò, Laderch. d. cons. 40. num.3. vers.1., Bellon. de Jur. accresc. cap.6. quæst. 38. num.146., & 147.*

Jàm verò constabilitâ omnium Civium comprehensione in hac emphyteusi tùm utpotè Universitatem componunt, tùm utpotè sunt singulæ personæ, ac etiam firmato Jure accrescendi, quo iidem in hac Investitura conjuncti inter se fuerunt, consequens est, ipsos posse inter
se alienare absque Episcopi consensu, eosdem 67
non teneri Laudemium præstare, *Gratian. cap. 36. num.8. Antonell. de tempor. legal. lib.3. cap. 7. num.30.*, & observant *Port., & Laderch. in*
locis adduct., alienationis prohibitionem *sinè* 68
expressâ Episcopi licentiâ intelligendam esse de illo alienationis contractu, quo Bona deferantur ad extraneos, non autem de alio, quo ad Cives ipsos eadem perveniant; Nam, si hujus-
modi alienationis prohibitioni naturâ suâ inesse 69
dicitur clausula *prout de jure*; nostro autem Ju-
re cum in consortes alienare non prohibeamur, 70
sequitur, prohibitione hujusmodi excludi extra-
neos, non etiàm Incolas, & Cives Bagnariæ, in 71
Emphyteusi comprehensos, ut in specie tradunt *Salycet. in leg. ea lege num.17. Cod. de condit. ob caus., Jason. in leg. qui Romæ §. Duo Fratres nu. 77., & ibi Ripa num.87., Bolognet. etiàm nu. 284., & seqq. ff. de verbor. obligat., Cephal. cons. 104. num.12., cons. 199. num.5., & cons.257. num.10., Adden. ad Clar. §. Emphyteusis qu.13. in fin., Ceval. commun. contr. comm. quæst.435., Mantic. de tacit. lib.22. tit.21. num.6., Fulgin. de Jur. Emphyt. tit. de alienat. part.1. num.194., & 197., & num.205., & de var. caducit. quæst. 1. num. 2.3.4.5.6., & de Laudem. quæst.8. num. 30., & 31., Rot. coram Durau. decis.145. n.17.*, & benè observat *Portius d. cons.64. num.42., &*
47., ubi ait, quamcumque legem generalitèr 72
conceptam restringi quoad ratio suadet, nec alitèr esse intelligendam, quàm juxta subjecti argumenti rationem.

Confirmatur id exemplo metrocomiæ, de qua concessionis specie est *Text. in leg. in illis Cod. non lic. habit. lib.11. tit. 55.*, In eâ enim
alienatio sic demum prohiberi censetur, ut illa 73
fieri nequeat in extraneum, non verò ut fieri non posset in Vicanum, seù habitatorem adscriptum eidem metrocomiæ, seù eidem villæ, eò
quod Vicani sint veluti socii, quos ad societa- 74
tem conjunxerit concedentis voluntas, & qui eidèm Domino Canonem pensitant, & sunt sub uno servitio, ideòque inter illos fieri valet metrocomiæ alienatio, ut ex claro *Textu in d. lege in illis Cod. non lic. habit.*, his verbis notat *Cujac. oper. prior. tom. 3. ad lib.10. Cod. fol. mihi 23.*

Nil-

Nilque turbat, alienationem fuisse prohibitam
in Comitem Valvasorrium &c. dictione illâ *ma-*
75 *ximè*, quæ, utpotè orationem augens, prohibi-
tionem alienandi ad Cives etiam extendisse
censenda sit; Nam, ut egregiè considerat *Port.*
d. conf. 65. num. 44., & 45., hujusmodi dictio-
76 nes intelligendæ juxtà naturam actus, in prohi-
bitione comprehendere non possunt personas,
77 quas Juris ratio debere ab illâ, secerni, valide
comprobat, ideòque, si Juris ratio postulat, ut
78 ratione potentiæ emphyteusis pervenire non
debeat ad Comitem Valvasorem, nè fiat dete-
rior conditio Concedentis, *Schrader. de feud.*
part. 8. cap. 2. num. 10. Rosenthal. cap. 9. membr. 1.
concl. 43. num. 1., Cardin. de Luca de feud. disc. 1.
num. 6., contraria Iuris ratio suadebit, quod ca-
dem deferri possit ad alios Cives, ex quibus
Domino periculum nullum imminebat.

Demùm non subsistit, in investitura com-
prehensas fuisse dumtaxat personas illas, quæ
79 tempore renovationis Bona emphyteutica pos-
sidebant, quod præseferre videntur verba illa
Instrumenti = *nomine Universitatis, hominum, &*
singularum personarum possidentium in d. Castro =
ex quo inferebatur, exclusos fuisse quoscunque,
eo tempore non possidentes, ideòque istos ju-
vari non posse pro sustinendis alienationibus,
eisdem factis specificâ possidentium dumtaxat
comprehensione in contractu, quoniàm hæc Iu-
re nobis opponeretur, si tueremur, valere aliena-
tiones, irrequisito Episcopo, factas etiam in il-
los, qui nèc Castrum Bagnariæ incolunt, nèc ibi
80 possident; Nos verò sustinemus, irritas non esse
alienationes, quibus amplior rerum emphyteu-
ticarum possessio adquiritur iis, qui jam in Ca-
stro possidentes, & ob hanc qualitatem in In-
vestitura jàm comprehensi reperiuntur.

Hoc namque casu nemo non videt, verba illa
81 *possidentium in Castro* starè demonstrativè, non
autem taxativè, immò adhibita fuisse amplia-
tivè, ut ostenderetur, concessionem Universitati
sic factam fuisse, ut nequirent expelli particu-
lares possidentes, utpotè qui titulo oneroso Bo-
na jàm adquisiverant, sed iidem relinquendi es-
sent in possessione rerum emphyteuticarum,
tamquàm de eisdem specificè, ac in solidum In-
vestiti, perindè ac ipsa Universitas fuerat inve-
82 stita, quæ interpretatio admittenda eò magis est,
ne superflua censeantur alia verba = *Hominum,*
& singularum personarum, heredum, & Descen-
dentium = contrà certam Iuris nostri regulam, quâ
statuitur, effectum aliquem operari debere quæ-
83 cunque verba adposita Investituris, præsertim
in ea parte, quæ dicitur dispositiva, & ex qua
84 mens Contrahentium desumitur, *Rota post*
Merlin. de legit. decis. 179. num. 3., & 4., & in
rec. decis. 357. num. 2. part. 2., & decis. 273. nu.
10., & 12. part. 15., alioquin cur in Investitu-
râ post comprehensam Universitatem dispositi-
vè enumerati, ac comprehensi fuissent homi-
nes, singulæ personæ de Universitate, eorum-
que heredes, & Descendentes, si investitura
prodesse debebat solis possidentibus? satis quip-
pè fuisset illos solummodò nominare.

Resoluto ex his primo Dubio, an Bagnarienses
alienare inter se valeant, resolutum videri po-
test etiàm secundum, nùm ab exteris ementes
novam sumere Investituram teneantur, ipsos 85
namque non teneri ob hanc illorum in contra-
ctu comprehensionem, quam hactenus demon-
stravimus tuetur *Laderch. d. conf. 40. num. 17.*
§. Si autem in fin., proùt etiam Laudemium
præstare nequaquam illos debere, jam ostendi- 86
mus superioribus locis, & quidem, si Investitu-
ra, & Laudemium inventæ ideò fuerunt, ut his
Dominus laudaret, nempè approbaret Empto- 87
rem, in locum Emphyteutæ positum, *Cald. de*
Jur. Emphyt. extinct. cap. 16. in princip., Fulgin.
de Jur. Emphyt. tit. de Laudem. quæst. 1. num. 4.,
& sequen., ullâ novâ approbatione non indiget
Civis jam ad emphyteusim vocatus, ut prose- 88
quitur, *Port. d. conf. 65. num. 45., & 46.*

Consultò omittimus verba facere de transa-
ctione, anno 1680. celebratâ, etenim illâ abesse
nequidquàm Bagnariæ Incolis potest. Quià tùm
ex mandato procuræ dato ad transigendum, tùm
ex verbis transactionis apparet, fuisse illis sua 89
Jura sarcta, adeò ut actus ille haberi debeat, ac
si factus non fuisset, *Rota in Romana Cappella-*
niæ 16. Februarii 1682. §. Nec coram Ursino, &
passim alibi.

Avenionen. prætensæ legalitatis Scripturarum.

Scripturæ ex privato Monasterii Archivio de-
sumptæ, neque pro Monasterio, neque in-
ter personas Monasterio non subditas fidem
faciunt: Quæ desiderentur, ut aliquod Ar-
chivium rectè dici publicum queat? Quæ iti-
dem, ut legalis scripturarum extractio ab Ar-
chivio fiat?

VOTUM XVI.

1 *Scripturis, in Archivio privato Monasterii re-*
pertis fides non adhibetur.
2 *Archivium publicum non ad privatam Mona-*
sterii, sed publicam utilitatem institutum
esse debet, & num. 19.
3 *Et jurisdictionem requirit*, & num. 18.
4 *Publica sunt Archivia Principum, Magistra-*
tuum, Episcoporum & Civitatum, & nu. 36.
5 *Archivium Cassinense publicum est.*
6 *Abbas Cassinensis amplissimum Territorium*
habet cum jurisdictione quasi Episcopali.
7 *Et cum Diæcesi separata, & inter Episcopa-*
les in libris Cancellariæ describitur.
8 *Archivio publico Officialis publicus præest.*
9 *Scripturæ ex Archiviis publicis depromptæ,*
ut probent, requiritur, ut inter authenti-
cas ibidem repositæ fuerint.
10 *Archivium publicum scripturæ informi vim*
nullam tribuit, & num. 38.
11 *Testamenti exemplo reperto in Archivio, nisi*
ostendatur originale, fides non adhibetur.
12 *Scriptura in Archivio reperta, si aliæ ibidem*
adsint authenticæ, & non authenticæ non
ha-

habetur pro authenticâ, & numer. 26.
13 Scriptura, Notarii carens signo, & subscriptione, non sumit robur ex loco, in quo adsunt aliquæ non authenticæ, nisi concurrant adminicula.
14 Scripturæ, ut probent, quando in Archivio repositæ fuerint, constare debet.
15 Archivia, tametsi publica, minimè probant contra non subditos.
16 Nisi ea sint celeberrima.
17 Ut est Cassinense.
20 Monasterii Archivium ut probet, requiritur, aliquem deputatum esse pro servandis Archivii clavibus, & ita ob antiquo tempore observari consuevisse.
21 Et quod Custos deputatus, non sit subditus Superiori ejus loci.
22 Custos Archivii, ut scripturæ, ex eo extractæ, probent, suspectus esse non debet.
23 Custos Archivii Religiosus ejusdem Monasterii, pro suspecto habetur.
24 Scripturæ ex Archivio Monasterii extractæ, non probant, & num. 39.
25 Scriptura ab Archivio Basilicæ Vaticanæ extracta, pro eâ non probant.
27 Archivii publici enunciatio ab ejus Custode facta, non sufficit, sed aliundè id probandum est.
28 Et quidem ex aliis, quàm ex testibus interesse habentibus.
29 Scripturarum suppositionis, & doli suspicionem removent earum multiplicitas, & qualitas religiosa virorum.
30 Scripturæ ex Monasterii Archivio desumptę, inter Religiosos eam auctoritatem habent, quam Archivium tribuere solet.
31 Archivii auctoritas numquam efficit, ut scripturæ non authenticæ pro authenticis habeantur.
32 Maximè in damnum tertii, & non subditi.
33 Vel in judicio criminali, aut alio exposcente rigidas probationes.
34 Ad legalem scripturæ ab Archivio publico extractionem sufficit, eam Archivistæ subscriptione, & testimonio munitam esse.
35 Tametsi extractio facta esset sinè compulsoriâ, & citatione Partis.
37 Secus dicendum in extractione scripturæ ab Archivio privato.
40 Scripturis ex privato Monasterii Archivio desumptis fidem semper adhibitam fuisse, si Notarii testentur, probant solùm contra subditos.
41 Scriptura, quando præsertim suspecta est, vel agitur de judicio criminali, extrahi debet à privato Archivio Monasterii cum compulsoriâ, & citatione Partis.

SI verum est, quod nemo dubitat, Archivio privato Monasterii alicujus, in quo jura prò solo Monasterio custodiuntur, robur nullum tribui scripturis, in eo repertis indeque extractis, *Adden. ad Burat. decis. 667. num.* 17., *Rot. post Tamburin. de jur. Abbat. decis.* 88. *num.* 1., *in rec. decis.* 330. *num.* 23. *part.* 15.; 1
Idcircò ut justâ ratione determinari queat, an
scripturæ extractæ ex noto Archivio, & consarcinatæ in Processu, de quo agitur, veræ ac legitimæ probationis gradum ullum constituere valeant, in adeò quidem gravi Causa, & Judicio, quod æquiparatur criminali, superlativas, atque omninò concludentes probationes requirenti; statuendum primò erit, quale nam sit Archivium istud, undè illæ editæ, an videlicet publicum sit, vel privatum.

Explorati autem juris est, quod ut Archivium publicum reputari possit, sicuti præsefert
notio ipsa nominis publici Archivii, institutum 2
esse debet non ad privatum alicujus dumtaxat
Monasterii, seu similis loci commodum, sed
ut publicæ conferat utilitati, *Adden. ad Burat. dict. decis.* 667. *numer.* 17., *Rota coram Merlin.*
decis. 264. *numer.* 32. *& seq.*; ideòque oportet, 3
quod sit jurisdictionale, ut sunt Archivia Prin-
cipum, publicorum Magistratuum Secularium, 4
ac etiam illa Episcoporum, & Civitatum, *Card.*
de Luca de Judic. disc. 28. *nu.* 23. *S. Et quoniam*,
inter quæ enumerat Cassinense Archivium, 5
quod tum ob sui celebritatem, tum ob Jurisdi-
ctionem quasi Episcopalem, quâ in amplissimo 6
suo Territorio, seu verius Diœcesi pollet Cassinensis Abbas, publicum ac jurisdictionale reputari meretur, ut in magistrali *decisione coram Merlino la* 264., & probat *Adden. ad Buratt. decis.* 667. *ex num.* 13., *&* 25. *& seq.*, qui tamquam Advocatus scripsit *in dicta Causa cor.*
Merlino, idemque considerat, Abbatem Cassi-
nensem potiri Jurisdictione quasi Episcopali cum 7
Diœcesi separata, atque in Libris Cancellariæ descripta inter Episcopales.

Præter hanc jurisdictionalem qualitatem, ut Scripturę desumptę ex hujusmodi Archiviis plenè probent, alia requiruntur ex *Felino in cap. Ad*
audientiam 13. *num.* 11.; quod nimirum Archi- 8
vio præsit Officialis publicus: quodque scriptura,
quæ inde producitur, fuerit ibidem posita inter 9
authenticas, ut de primo requisito, præter *Felinum* tradunt *Rota coram Merlin. dict. decis.* 264. *numer.* 24. *& seq.*, *Adden. ad Burat. dict. decis.* 667. *num.* 14., & de secundo, quod scriptura in illo custodita, sit ibi reposita tamquam authentica, & inter authenticas scripturas, tradit idem *Adden. ad Burat. dict. decis.* 667. *nu.* 18., alioquin enim, si scriptura esset informis, Ar-
chivium, utpotè supplere minimè valens illius 10
imperfectionem, robur nullum dare eidem posset, ut prosequitur *Adden. ad Buratt. loc. mox citat.*, *Marescot. variar. resol. lib.* 1. *cap.* 81. *num.* 20., dicens, quod = *quando scriptura privata non habet requisita ad faciendam plenam probationem, ex eo sola, quod reperitur in Archivio, non efficitur publica, nec plenè probat, sed remanet privata* = *num.* 21., id probans in testamento, cujus
exemplo reperto in Archivio, non debet fides ad- 11
biberi, si non ostendatur originale = *Rota coram Verallo decis.* 41. *num.* 2. *&* 3., ubi de exemplo
reper-

reperto in Archivio, *coram Coccin. decis.2342. num.49., & seq.*
Immò verò, ut ex loco, Archivio videlicet,
fides concilietur scripturis in eo repertis, non
solùm requiritur, quod scriptura in illo inven-
ta, sit inter authenticas reposita: verùm præte-
12 reà, si in eodem Archivio reperirentur aliæ scri-
pturæ non authenticæ, tunc, nisi aliundè constet,
talem scripturam esse authenticam, solus locus,
in quo illa custoditur, talem efficere eamdem
nequit, *Felin. in dict. cap. ad audientiam nu. 11.*,
dicens, quod = *si aliquis liber, vel scriptura re-
peritur in loco, ubi non omnes scripturæ ibi repo-
sitæ reperiantur authenticæ, sed aliquæ sunt au-
thenticæ, & aliquæ non: tunc illa mixtura non
probat, quod quælibet nuda scriptura, ibi reperta,
dicatur authentica &c.* = *Marescot. variar. reso-
lut. lib.1. dict. cap.81. nu.22. & seqq.*, id exem-
plificans in simili, quod videlicet = *scriptura
13 Notarii carens signo, & subscriptione, non sumit
robur ex Filza, in qua adsunt aliquæ scripturæ non
authenticæ, nisi concurrant adminicula* = *Rot.
cor. Martino Andrea decis. 88. numer. 8.*, cum
aliis apud *Sabell. in Summ. tom.4. §. Scriptura 8.
num. 5.*
Accedit his, quod ut Archivium fidem, au-
ctoritatemque in Judicio conciliare possit scrip-
14 turis, constare debet de repositionis tempore,
cum illic potuerint reponi antè motam litem,
vel etiam lite pendente, *Trentacinq. var. resolut.
volum.1. lib.2. de fide Instrumentor. resol.8. num.
2. vers. requiritur ad hoc, Adden. ad Buratt.
dict. decis.667. num.19., Rot. coram Verallo de-
cis.41. num.1. part.1., coram Coccin. decis. 2342.
num.48., cor. Millin. decis.34. num.4., in rec.
decis.59. num.9. part. 11.*
Et denique similia Archivia, tametsi publica;
15 nihilominùs tamen minimè probant contrà non
subditos, sed probant solùm inter personas, illius
Territorio subjectas, *Noguerol. allegat.36. num.
39., Adden. ad Burat. dict. decis.667. nu. 20.,
Rota coram Verall. decis.42. part.1., coram Ca-
valer. decis.351. num.2., coram Coccino dict. de-
cis.2342. num.48., Rota decis.640. num.5. part.
19. recent., cum aliis apud Sabell. in Summ. tom.
4. §. Scriptura 8. nu.5.*, dummodo tamen non
16 sint celeberrima illa Archivia, in quibus repo-
nuntur, atque asservantur scripturæ pertinentes
17 ad alia loca, ut de Cassinensi Archivio firma-
vit *Rota coram Merlino dict. decis.264. num.34.,
& seqq, Adden. ad Burat. dict. decis. 667. num.
22., & seq.*
Tale autem reputari minimè posse videtur
18 Archivium, de quo agitur, quia Jurisdictionale
certè non est, quippè Superior loci, in quo il-
lud asservatur, nullam habet Jurisdictionem,
nullumque Territorium, in quo eam exercere
valeat; ut etiam institutum minimè est ad pu-
19 blicam aliorum utilitatem, sed in eo asservan-
tur scripturæ, & jura, ad dictum locum perti-
nentia, ideoque dicti loci privatum Archivium
censeri debet, juxta superiùs firmata.
Præterea nescio, an aliquis specialiter ad hunc
effectum deputatus, dicti Archivii claves asservet, 20
& ità per antiquum tempus observari consueve-
rit, ut requirit *Rota coram Merlino dict. decis.
264. num.26., coram Ottbobon. decis. 245. num.
13. & seq.*; quinimmò, tametsi de hoc consta-
ret; attamen, cum dictum Archivium, ejusque
custodia resideat penes Custodem subditum Su- 21
periori talis loci, auctoritatem nullam tribuere
posset scripturis indè extractis, cum inter sub-
stantialia requisita ad effectum, ut jura extracta 22
ex Archivio probent, hoc quoque sit necessa-
rium, quod Custos non sit suspectus, qualis, quum
agitur de privato Archivio, reputatur Custos,
seù Officialis religiosus ipsius Monasterii, *Rot.
decis.640. num.3. part.19. rec.*; ex dicta namque 23
Custodis qualitate nasci posset suspicio fraudis,
quod videlicet repositæ in eo essent scripturæ
falsæ, ut postea eædem ex auctoritate Archivii
sumerent fidem, ut post *Puteum decis.186. lib.
3. in correct.* loquitur *Rota coram Millin. decis.
34.*; ideoque favore Partis interessatæ, scriptu- 24
ræ extractæ ex simili Archivio, non probant nisi
aliundè earumdem veritas comprobetur, *Card.
de Luca de Paroch. disc.12. nu.9., & disc.32. nu.3.*,
ubi scripturam extractam ab Archivio Basilicæ 25
Vaticanæ, ejus favore minimè probare, ait, *& de
jurisdict. disc.12. num.9.*, allegans *dict. decis. Mil-
lini, & decis.59. num.18., & seq part.11. rec.,
decis.340. num.23. part.15., dict. decis.540. num.
4. part.19., coram Coccino decis.1867. num.72.,
& seqq.*; Nec etiam omittendum, quod inter
scripturas, quæ in tali Archivio asservantur, 26
adest maxima colluvies scripturarum, quæ cer-
tè nec authenticæ sunt, neque, uti tales, in il-
lo repositæ, minimèque constat de tempore ea-
rum repositionis; quibus omnibus, ut notatum
est, fides adimitur scripturis indè editis, nisi
eædem aliis coadjuventur adminiculis.
Et quamvis fortè ab illo, qui talis Archivii
dicitur Custos, enuncietur, illud esse publicum; 27
nihilominùs tamen sola hæc dicti Custodis, qua-
liscumque ille sit, assertio, aliundè non justi-
ficata, non sufficiet ad qualitatem publici Ar-
chivii probandam, fidemque ex Archivii aucto-
ritate conciliandam scripturis, sed aliundè id
probandum erit, *Rota coram Martin. Andr. dec.
88. num.7., & seq., & post Tamburin. de jur.
Abbat. decis.88.*, & quidem ex aliis, quàm ex 28
Testibus, seù Personis interesse habentibus, *Rot.
cor. Coccino decis.1867. nu.73.*
Nec obesse potest, quod ex multiplicitate
scripturarum, & qualitate religiosa virorum,
ad quos pertinet tale Archivium, suppleri possit
defectus, si quis adesset, ut per mox citatam
decisionem coram Ottbobon. num.25., quia hæc 29
suffragari quidem poterunt vel prò removendâ
suspicione doli, suppositionis exempli gratiâ,
falsarum scripturarum; vel efficere etiam vale-
bunt, quod inter personas, ad quas pertinet ta- 30
le Archivium, illisque subditæ sunt, scripturæ
indè extractæ, recipiant eam dumtaxat auctori-
tatem, quam Archivium eisdem tribuere va-
let; at non etiam supplere poterunt illarum in-
trin-

31 trinſecum, & ſubſtantialem defectum, quod
nimirum ex non authenticis efficiantur authenticæ, ut, præter alibi notata, tradunt *Cardin. de Luca de Paroch. diſc. 32. num. 3., & de Judic. diſc. 28. num. 23., Rota in recent. deciſ. 59. num. 18., & ſeq. part. 11., Rota coram Coccin. deciſ. 1867. num. 74.*, ubi, quod auctoritas Archivii
32 numquam dat robur ſcripturis non authenticis,
maximè in præjudicium tertii, & non ſubditi,
33 atque in Judicio, & Cauſa expoſcente rigoroſum probationum genus, quale requiritur in Cauſis criminalibus, illud conſtituant.

Agendum modò eſſet de forma, & legalitate extractionis ſcripturarum, de quibus agitur, facta ex dicto Archivio. In hoc articulo inſpicienda erit praxis Sacræ Congregationis, ab eâque nec ad latum unguem recedendum; Alioquin enim, ſi verè ageretur de Archivio publi-
34 co, & jura, atque ſcripturæ ex eo productæ, eſſent extractæ per Archiviſtam publicum, cum ejus ſubſcriptione, & teſtimonio, de jure com-
35 muni plenè probarent, tametſi extractæ ſine compulſoriâ, & citatione Partis, *Sabell. in Summ. tom. 3. §. Scriptura 8. num. 5., Rota coram Gregor. deciſ. 3. num. 1. & ſeq., ibique Adden. coram Buratto deciſ. 337. num. 29., & deciſ. 856. num. 8., poſt Tondut. de Penſion. deciſ. 11. num. 10., in recent. deciſ. 340. nu. final. part. 15.*,
36 quæ id tradit de ſcripturis extractis ab Archivio
Epiſcopi, quia illud eſt publicum.

At alia juris ratio ſequenda videtur in ex
37 tractione ſcripturarum ex Archivio privato,
ac particulari, quæ facienda ſemper videtur, præviâ compulſoriâ, & citatione Partis, &
38 optimâ quidem ratione, quia, cum nec Archivium publicum tribuat robur ſcripturis informibus, eò quod probabiliter dubitari poſſit, illas fuiſſe ibidem reconditas ab intereſſe habentibus, ratio idcircò nulla habenda erit
39 de juribus, & ſcripturis productis ex Archivio privato, quæ, quando non conſtat de originalibus ad commodum Monaſterii, ſeu Capituli, & his ſimilium, contra tertios, & non ſubditos, probationem non faciunt, tam-
40 etſi afferrentur Teſtes Notarii, deponentes, ſimilibus ſcripturis ſemper in Judicio, & extrà adhibitam fuiſſe fidem, modòque adhiberi; quia tales Teſtium Notariorum depoſitiones, probare quidem poſſent contra ſubditos, at non etiam contra tertium, benè *Rota deciſ. 453. numer. 2., & ſeqq. part. 18.*,
41 potiori autem jure legalis juſta forma extractionis ſervanda videbatur in Cauſa, de qua agitur, tum quia rigidas efflagitat probationes, tum etiam quia ex pluribus ſuſpectæ redduntur ſcripturæ, in voluminoſo Proceſſu conſarcinatæ, & quarum originalia minimè afferuntur.

Januen. Succeſſionis.

Primogenituræ, quam Pater Septimiâ uxore ſuâ herede uſufructuariâ relictâ, inſtituit, his verbis = *In quanto poi alla proprietà laſcio mio erede univerſale Filippo mio primogenito, o quello de miei figliuoli, il quale sarà primogenito dopo la morte della Signora Settimia* = ſucceuit Religioſus Strictioris Obſervantiæ Seraphici Ordinis, poſt obitum Philippi, ſuperſtite eâdem Septimia, ad Epiſcopatum evectus: Uti etiam alteri primogenituræ commoditatis palatii delatæ ad Agnatum, ex facto Supremi Principis jam anteâ ſuccedendi incapacem effectum, præſertim, ſi is fuerit ex lineâ minùs à Teſtatore dilectâ: Succedit pariter Feudo, non requirenti perſonale ſervitium, & ad fœminas tranſitorio. Legatum ſub hac conditione filio relictum = *in caſo, che eſſo ſi riſolveſſe attendere alla Chieſa* =, ipſe, poſt Religioſam profeſſionem, ad Epiſcopatum aſſumptus, petere poteſt.

VOTUM XVII.

1 *Religioſus ſtrictioris Obſervantiæ ad Epiſcopatum aſſumptus, recuperat omnia ſuccedendi jura ſive ab inteſtato, ſive ex teſtamento*, & num. 5.

2 *Ad primogenituram inſtitutum* = à favore di quello, il quale sarà primogenito dopo la morte di R. = *vocatur frater major natu, eo tempore ſuperſtes.*

3 *Habens qualitates ab homine, & à jure requiſitas, aliis omnibus præferri debet.*

4 *Seraphicus Strictioris Obſervantiæ Ordo in communi, & in particulari rem aliquam poſſidere prohibetur.*

6 *Monachus effectus Epiſcopus, paternam ſibi hereditatem vindicare poteſt.*

7 *Eccleſia dominium adquirit rerum, quarum Religioſus Franciſcanus, ad Epiſcopatum adſumptus, recuperat.*

8 *Adminiſtrationem tamen earum rerum ille retinet.*

9 *Religioſus eſſe non deſinit, qui ad Epiſcopatum aſſumitur, ac pleriſque regulis Ordinis, & voto paupertatis adhuc obſtringitur.*

10 *Religioſus effectus Epiſcopus proprietatem rerum Eccleſiæ ſuæ adquirit, uſum verò, & commoditatem ſibi retinet.*

11 *Per profeſſionem in Religione incapaci non extinguitur, ſed conſopitur jus ſuccedendi.*

12 *Religioſus Epiſcopus, æquè ac Prælati Seculares, liberè de rebus adquiſitis inter vivos diſponere poteſt.*

13 *Religioſus effectus Epiſcopus, capax fit adquirendi Bona dumtaxat, quæ poſteà obvenerunt*, & num. 59.

14 *Religioſum Epiſcopum, factâ etiam ab eo renunciatione, recuperare jus ſuccedendi, quod, ipſo in Religione incapaci commorante*

te aliis interea quæsitum fuit, defendi potest.

15 *Hereditas Patris instituentis heredem* = Filippo mio primogenito, o quello de miei figliuoli, il quale sarà primogenito dopo la morte della Signora Settimia =, *ipsa adhuc vivente, delata dici non potest.*

16 *Mater heres usufructuaria instituta, censetur rogata post mortem suam aliis hereditatem restituere.*

17 *Heredis primogeniti, post obitum Matris usufructuariæ, successuri, institutio conditionem habet:* si Matri supervixerit.

18 *Heres institutus in usufructu, alio post illius mortem in proprietate instituto, an interim dicatur heres universalis gravatus alteri restituere, arduo est quæstio.*

19 *Hanc tamen esse voluntatis quæstionem, ex conjecturis definiendam, omnes tradunt.*

20 *Heredem institutam in usufructu, pro herede universali habendam esse, suadet indefinita vocatio ejus, qui post illius mortem erit primogenitus.*

21 *Vocato eo, qui erit primogenitus post obitum Matris, succedere potest filius, tempore conditi testamenti, & mortis Patris nondum conceptus.*

22 *Testator pro parte testatus, & pro parte intestatus decessisse, non præsumitur.*

23 *Substitutio disjunctiva Petri, aut illius, qui tempore obitus usufructuarii futurus esset primogenitus, tacitam habet conditionem: si usufructuariæ superstes fuerit.*

24 *Conditio institutioni adjecta, impedit, ne proprietas heredi ab initio adquiratur.*

25 *Verba* = heredem instituo = *directa sunt.*

26 *Directa verba operantur, ut Testator censeatur ipse facere, non mandare, ut alius faciat.*

27 *Et ut is, qui accipit, ab ipso Testatore, non de manu alterius accipere dicatur.*

28 *Heres usufructuaria honorata per verba* = heredem instituo =, *ab initio etiam in proprietate instituta censetur.*

29 *Legatarius non propria authoritate, sed de manu heredis capere debet.*

30 *Usufructuarius per verba* = heredem instituo = *etiam in proprietate ab initio institutus censetur, sive coheres datus post illius mortem, sit extraneus, sive filius,* & num. 39.

31 *Verba* = in quanto poi alla proprietà dopo la morte di Settimia lascio mio erede &c. = *sunt obliqua.*

32 *Et innuunt, Septimiam institutam etiam fuisse in proprietate cum onere restituendi.*

33 *Discretivus modus vocandi heredem usufructuariam verbis directis, coheredem verò obliquis ostendit, illam ab initio etiam in proprietate institutam fuisse.*

34 *Præsertim, si discretivus iste modus fuerit geminatus.*

35 *Verba* = restino poi eredi = *sunt obliqua.*

36 *Geminatio magis perspicuam facit Testatoris voluntatem.*

37 *Dictio* = poi = *designat ordinem successivum, & modum succedendi per fideicommissum.*

38 *In codicillis primogenituræ substantia mutari nequit, si Primogenitus in testamento institutus est heres proprietarius.*

40 *Institutio in usufructu* = durante ejus vitâ naturali = *importat etiam institutionem in proprietate.*

41 *Usufructus restrictio ad vitam naturalem usufructuarii superflua esset, si Testator de usufructu formali intellexisset.*

42 *Usufructus suâpte naturâ morte finitur.*

43 *Institutum aliquem fuisse vitâ durante, & gravatum restituere post mortem, in idem recidunt.*

44 *Ex restituendi onere institutio etiam in proprietate infertur.*

45 *Voluntatis conjecturæ non singillatim, sed conjunctim expendendæ sunt.*

46 *Ad primogenituram vocato eo, qui tempore obitus Matris erit primogenitus, admittendus est Religiosus, effectus eo tempore primogenitus, postquam ad Episcopatum evectus est.*

47 *Capacitas personæ vocatæ sufficit, ut adsit tunc, cum dispositio effectum suum sortiri debet.*

48 *Primogenituræ successio stare potest in suspenso, vel alteri deferri revocabiliter, & per speciem administrationis,* & numer. 70., & 83.

49 *Heres, & Legatarius nemo simul esse potest.*

50 *Legata relicta* = in caso, che si risolvesse attendere alla Chiesa =, *sub conditione relicta dicuntur.*

51 *Et debentur Legatario Religioso Franciscano, ad Episcopatum evecto*, ibid.

In Episcopali munere impensiùs, quàm in alio quoquis gradu Ecclesiæ servitur.

52 *Capacitas existentis conditionis tempore sufficit in iis, quæ sub conditione relinquuntur.*

53 *Conditio tempus successivum, & indeterminatum respicit.*

54 *Conditio* = caso si risolvesse attendere alla Chiesa = *non respicit unum magis, quàm aliud tempus.*

55 *Et hæc conditio, utpotè temporis indeterminati, quandocumque impleri potest.*

56 *Conditionem implere donec in Legatarii arbitrio est, Legatum in suspenso esse dicitur.*

57 *Legatum* = caso si risolvesse attendere alla Chiesa = *non efficitur caducum per professionem Religiosam, sed debetur, eo posteà ad Episcopatum evecto.*

58 *Legatum, donec impleri non potest conditio, peti nequit.*

60 *Primogenitura commoditatis, & usus palatii, eo, qui ultimus possessor erat, incapaci effecto, ad Religiosum Episcopum, tamquam proximiorem, defertur.*

61 *Principis factum semper justum præsumitur.*

62 *Primogenitura ad proximiorem ultimo possessori defertur.*

63 *Vocatus post extinctam lineam prædilectam, dicitur vocatus sub conditione: si linea illa non existat.*

64 *Conditio non existentis lineæ, tractum habet successivum, nec sufficit, quod semel defuerit.*

65 *Utque purificata dici queat, requiritur, neminem ampliùs de eadem lineá adesse posse.*

66 *Conditio non existentis lineæ nondum existit, superstite adhuc Religioso ejus lineæ, licèt successionis incapaci.*

67 *Substitutus ut excludatur, attenditur solum factum, an aliquis supersit ex lineá prædilectá, non verò, an ille capax sit succedendi.*

68 *Aliquem incapacem esse succedendi, & tamen conditionis, alterius vocationi adjectæ, eventum impedire, inconveniens non est.*

69 *Conditionis, alterius vocationi adpositæ, eventum impedit naturalis existentia personæ, licèt ex legis dispositione, succedendi incapacis.*

71 *Dispositionis substantia in actibus morientium suspensionem omnem reijcit.*

72 *Sed respectu succedentium in suspenso esse potest.*

73 *Religiosus potest fieri capax succedendi æquè, ac filius nasciturus ex lineá prædilectá.*

74 *Primogenituræ debet succedere, qui primævæ capacitati succedendi restituitur.*

75 *Causa, quæ ab initio impediret actum, si ex post facto superveniat, impedit ejus effectum.*

76 *Capacitas succedendi, quæ ab initio exclusisset Consanguineos, si posteà superveniat, eos excludere debet à retentione.*

77 *Mors civilis inducta ex professione in Religione incapaci, æquiparatur morti naturali.*

78 *Et efficit, ut successio statim devoluatur ad sequentes in gradu.*

79 *Mortis civilis ex professione Religiosá, cum morte naturali æquiparatio locum non habet, nisi in casibus à jure expressis.*

80 *Mors civilis, ex Religiosá professione inductá, non æquiparatur morti naturali quoad ademptionem jurium legitimæ successionis.*

81 *Sed expectanda est mors naturalis.*

82 *Religiosi morte naturali nondum secutá, jus successionis proximioribus quæsitum, revocabile est, & pendens à futuro eventu.*

84 *Primogenituræ jura alteri delata recuperat Religiosus strictioris observantiæ, effectus Episcopus.*

85 *Præsertim, si alter, cui delata erant, sit ex lineá minùs dilectá.*

86 *Primogenitura, etiamsi irrevocabilitèr quæsita esset remotiori, eo mortuo, redire deberet ad Religiosum proximiorem, effectum Episcopum.*

87 *In primogenituræ successione præferri ceteris debet, qui est de lineá prædilectá.*

88 *Episcopus Regularis æquiparatur Monacho professo in Religione capaci.*

89 *Nec juxtà Italiæ mores à fideicommissis, & primogenituris repellitur.*

90 *Etiamsi illæ institutæ fuerint in agnationis favorem.*

91 *Episcopus Regularis, & Monachus professus in Religione capaci retinent jura sanguinis, & agnationis.*

92 *Episcopus Regularis, & Monachus professus in Religione capaci, non excluduntur à fideicommissis, & primogenituris, etiamsi adsit strictissima alienationis prohibitio.*

93 *Episcopus Regularis succedit in Feudo, non requirente personale servitium, & ad fœminas quoque transitorio.*

94 *Sed, si feudum alteri devolutum jam fuerit, expectare debet novum successionis casum.*

95 *Feudo succedendi capacitas superveniens suffragari nequit, post jus alteri ex investiturá quæsitum.*

PEr assumptionem ad Episcopatum Adjacensem, sublatâ incapacitate succedendi, & quamcumque, sive legitimam, sive testamentariam hereditatem, Relictumve capiendi, quam R.mus Jacobus Spinola contraxerat ob arctissimum paupertatis votum emissum in Seraphico strictioris Observantiæ Ordine, idem, modò restitutus suis primævis Juribus, antequam ea persequi, atque in Judicium deducere incipiat, nonnulla examinanda proponit Dubia, quorum primo quæritur.

An recuperaverit Jus succedendi in hereditate paternâ, ex primogeniturâ à Julio Patre institutâ, ob mortem Philippi, qui tempore obitus Patris erat Primogenitus?

Secundo, an saltèm petere possit Legata quædam, ipsi a Patre relicta?

Tertiò, an succedere queat in primogeniturâ, seù usufructu palatii, ab Angelo relicto Primogenitis, suæ familiæ, in quo usufructu, mortuo Philippo, successit Franciscus Maria ipsius Patruus?

Quartò, an saltèm dictam successionem recuperare valeat, quatenus dictus Franciscus Maria moriatur sinè filiis, quibus caret, vel potiùs ei succedere debeat Gerardus ejus frater?

Quintò, an R.mus Episcopus succedere valeat in medietate Feudi Arquatæ, à Julio ejus Patre possessâ, quæ paritèr propter ipsius incapacitatem de tempore obitus Philippi delata fuit ad ipsius Patruum?

Plures magni nominis Jurisperiti super his omnibus consulti in contraria vota abierunt, ideòque ad me transmissa fuerunt eorum elaborata Responsa, ut, re diligentèr examinatâ, meum qualecumque Judicium proferrem, sententiamque pro veritate dicerem; Sedulo itaque studio, perpensis iis, quæ doctè, & copiosè ab eximiæ doctrinæ Viris deducta fuerunt, licèt propositæ
quæstiones difficultate carere; & dubitatione va- 1
care minimè videantur; nihilominùs potiora
esse

esse crederem Jura Reverendissimi Episcopi.
Enim verò, quantum attinet ad primogenitu-
ram, à Julio Patre institutam, de qua in primo Du-
bio, ille eam constituit *a favore di quello, il quale*
2 *sarà Primogenito, dopo la morte di Settimia;*
quamobrem, cum Reverendissimus Episcopus ob
mortem Philippi effectus fuerit Primogenitus,
Mierez. de majorat. part. 2. quæst. 4. illat. 3. n. 12., Castill. lib. 1. cap. 93. §. 1. num. 47., Valenzuel. cons. 96. nu. 19., Rocc. select. disput. cap. 3. n. 8., & 9., Rot. cor. Bich. decis. 602. num. 20. & seqq., in Romana Majoratus, & Primogenituræ de Casarinis 25. Februarii 1697. §. Cai coram Mata inter impress. post Card. de Luc. ad materiam fideicom. decis. 111., habeatque omnes qualitates,
3 à Testatore requisitas, tùm ex voluntate homi-
nis, tùm ex Juris communis dispositione aliis
omibus præferri debet, *Actolin. resol. 81. num. 2., Rodulph. alleg. 33. num. 5., Mierez. de majorat. part. 2. quæst. 4. illat. 3. num. 1., Torr. de primog. tom. 1. cap. 1. §. 5. num. 29. & per tot., Rot. decis. 602. num. 3. cor. Danoz. jun. decis. 96. nu. 14., & 15. coram Cerre, decis. 254. num. 2. coram Ottbobon.*

Absque eò quod illi obesse possit incapacitas
4 Religionis, quam anteà professus fuerat, &
qua nedum in particulari verùm etiam, & in
communi rem aliquam possidere prohibe-
tur, *ad text. in Clem. exivi de verb. signif. cap. nimis prava 17. de excess. Prælat., & ibi Fagnan. num. 12., Bald. in auth. ingressi num. 44. C. de Sacrosanct. Eccles., Molin. de just., & jur. tom. 1. disput. 6. vers. quid sit usus, Mart. de success. legal. part. 3. quæst. 13. art. 1. num. 9., Card. de Luca de just, & jur. disput. 2. sect. 3. nu. 55., Capon. discept. 338. num. 32., Cost. de re integr. dist. 13. num. 2., Handed. cons. 62. num. 18., Cresp. observ. 35. nu. 18., Scopp. ad Cod. Fabrian. lib. 1. tit. 3. explan. 31. num. 4.;* Tota siquidem here-
5 ditates acquirendi, Bonaque possidendi facultas,
quæ ratione professionis illi adhuc Religioso de-
negabatur modò effecto Episcopo restituta re-
peritur, & jus omne succedendi, quod interim
consopitum remanebat, revixisse dicitur, primæ-
vo libertatis, atque capacitatis statu recuperato,
text. est in Can. statutum 18. quæst. 1., ibi = *sta-*
6 *tutum est, & rationabiliter secundùm Sanctos Patres à Synodo confirmatum, ut Monachus, quem Canonica electio à Juga Monastica professionis absolvit, & Sacra Ordinatio de Monacho Episcopum facit; velut legitimus heres, paternam sibi hereditatem posten sibi vindicandi potestatem habeat* =, & tradunt *Barbos. ibid. num. 12., & 15., Fagnan. in cap. in præsentia 8. num. 70. de probat., Passerin. de stat. homin. quæst. 185. num. 198., Squillant. de privileg. Episcop. part. 1. cap. 38. n. 38.*, & in specialibus terminis Episcopi addicti
Religioni Minorum de Observantia, firmant,
Barbos. de jur. Eccles. univers. lib. 1. cap. 8. n. 137. & de potest. Episc. alleg. 114. num. 29., Molin. de just., & jur. tom. 2. disput. 140. vers. fin., Lucarin. de Episc. Regul. cap. 2. num. 208., ibi = *Fran-*
7 *ciscanus factus Episcopus ratione suæ Ecclesiæ capax evadit, & illud jus, quod erat extinctum,*

reviviscì in suæ Ecclesiæ commodùm, quæ habet dominium rei acquisitæ, ipse verò administrationem =, 8
Fagundez. in 7. præcepto Decalog. lib. 7. cap. 8. vers. tota dubitatio, Sylv. verb. Religio 4. quæst. 10., Less. de just., & jur. lib. 2. cap. 40. num. 143., Natt. cons. 180. num. 5., Portius cons. 23. num. 28., Rot. decis. 115. n. 22. part. 4. tom. 2. rec., & decis. 643. num. 17. coram Buratto.

Prout etiam minus officit, quod Episcopus Re-
gularis non desinit esse Religiosus, ac plerisque re- 9
gulis Ordinis, præsertim autem voto pauperta-
tis adstrictus remaneat, *Suarez. de Relig. lib. 4. tit. 8. num. 6., Sanchez. in Decalog. lib. 6. cap. 6. num. 8. Card. de Luc. resp. moral. lib. 5. dub. 12. nu. 13., Arprect. ad Clar. in §. Testamentum quæst. 8. n. 17., Fagnan. in cap., quæ in Ecclesiarum num. 86., & seqq. de constit., Aranz. de Eccles. stat. tract. 3. quæst. 29. num. 9.*, quamvis enim non desint alii,
& quidem magni nominis Auctores, qui contra-
rium sentiant, teste *Lucarin. de Episc. Regul. cap. 2. art. 3. num. 201., Dian. Ordin. tom. 3. tract. 2. resol. 66., Soto de justit., & jur. lib. 6. quæst. 4. art. 2. in fin., Pasqualig. decis. 257., Sarmient. de reddit. Eccles. part. 1. num. 10., Tamburrin. de jur Abb. tom. 3. disput. 3. quæst. 5. num. 5.*, Re-
spondetur, votum paupertatis sufficienter salvari 10
per hoc, quod Episcopus non proprietatem,
quam Ecclesiæ suæ acquirit, sed usum tantùm,
& commoditatem sibi retineat, *Torr. de pact. futur. success. lib. 2. cap. 25. num. 67., Barbos. de jur. Eccles. univ. lib. 1. cap. 42. num. 145., Purpurat. cons. 303., Pacian. cons. 132., Rebuff. cons. 14., Riminald. jun. cons. 342. nu. 35. vol. 3., Cost. de re integr. distin. 13. num. 4., Sanchez. in Decalog. lib. 7. cap. 32. nu. 26.*, ibi = *Professio-*
ne in Religione incapaci non omninò, & irrevoca- 11
biliter extinguitur jus succedendi, sed consopitur, & suspenditur, & quamvis factus Episcopus, non omninò à voto paupertatis eximatur; At non tantum arctè eo ligatur, sed recuperat jus succedendi, priori professione consopitum = idem quoque fir-
mat *Silvester. verb. Religio 4. quæst. 10., Cald. de nominat. emphyt. quæst. 12. num. 62., Less. de just., & jur. lib. 2. cap. 41. dub. 11. nu. 88., Castell. de donat. disc. 2. part. 3. num. 136., Hostien. in cap. 1. num. 5. de testam., Barbos. tom. 2. vot. decis. 101. nu. 7., & 14.*, ibi = *verior, receptior-*
que sententia est, quod Religiosus factus Episcopus 12
ex vi tituli Episcopatus recuperet jus succedendi, possitque in vita liberè disponere in omnem usum non probibitum tàm amplè, quàm Prælatus secularis &c. =

Verùmtamen negotium facessere videtur di-
stinctio illa, quà traditur, capacitatem respicere
solùm Bona, quæ Reverendissimo Episcopo ob- 13
venerunt post adeptum Episcopatum, haud
verò retrotrahi, vel extendi ad Bona delata tem-
pore, quo ipse adhuc Religiosus existens in ar-
ctissima paupertate, Christo pauper famulaba-
tur, &, quæ proinde, stante ejus incapacitate,
aliis sequentibus in gradu quæsita fuerunt, ut
tradiderunt *Barbos. de jur. Eccles. univers. lib. 1. cap. 42. num. 142., Felin. in cap. in præsentia 8. num. 50. de probat., Ventrigl. prax. rer. notab.*

annot.36. §.1., *Bottiglier. de success. theorem.73. num.9.*, *Fajar. alleg. jur. quæst. de Episc. regular. num.98.*, & *103.*, cum aliis pleue cumulatis *in elaborato respons. d. Lucæ Andreæ Pizzumi §. Quia respondetur*.

Nam, licet hæc distinctio, plurium Doctorum suffragiis munita esse videatur, nihilominùs eam non agnoscunt *Paschal. de patr. potest. part.1. cap.3. num.98.*; *Gonnen. in pract. Eccles. quæst.263.*, *Alphons. de Leone de offic.*, & *potest. confess. resol.11. n.118.*, *Laurent. de Franch. contr. inter Episc.*, & *Regul. quæst.118.*, & *ibi Pasqualig. de Marin. resol. jur. lib.2. cap.46. num.17.*, *Molphes. cons.1. tom.1. ad consuetud. Neopol.*, *Torr. de pact. futur. success. cap.25. num.48. lib.2.*, *Carol. Marant. contr. jur. part.3. resp.55. per tot.*, qui omnes nedum in præcisis, sed
14 etiam fortioribus terminis (concurrente scilicet renunciatione à Religioso factâ) indistinctè tenent, Regulares ad Episcopatum evectos, recuperare jus succedendi etiam in Bonis, & juribus, quæ ipsis in Religione incapaci commorantibus intermedio tempore aliis quæsita fuerunt, pluribusque efficacissimis argumentis, atque rationibus contrariam sententiam non esse recipiendam, sustinere possemus.

Verùm, cum in hoc primo Dubio facilior nobis pateat evadendi via, eam sequemur, justâ enim ratione affirmare possumus, primogenituram, de qua agitur, Reverendissimo Episcopo delatam fuisse, postquam ipse resolutis Religionis vinculis, ad Episcopalem dignitatem pervenerat, Julius enim Septimiam Uxorem suam heredem usufructuariam instituerat, de proprietate ità disponendo = *In quanto poi alla proprietà lascio mio erede universale Filippo mio Primogenito, ò quello de' miei figliuoli il quale sarà primogenito do-*
15 *po la morte della Signora Settimia* =, Quapropter per obitum Philippi, vivente adhuc Matre, delata dici non potuit proximioribus in gradu hereditas Patris, quam vel ipse nondum acquisiverat, *l. quamdiù institutus 68. ff. de acquir.*, *vel omitten. hered.*, *l. cum in Testam. ff. de hered. instit.*, *Aretin. in l. filius à Patre num.3. ff. de liber.*, & *posth.*, *Peregr. cons.55. num.4. lib.5.*, *Rot. cor. Cer-*
16 *ro dec.805. num.1.*, sed illa erat in Matris dominio, quæ cum moreretur, aliis restituere, rogata tenebatur, *Bald. in l. id quod pauperibus 27. C. de Episc.*, & *Cleric.*, *Menoch. de præsumpt. lib.4. præsum.141. num.26.*, & *28.*, *Fusar. cons. 195. num.7.*, & *seqq.*, *Andreol. contr.21. num.1.*, & *contr.22. num.6.*, *Salgad. in labyrin. Cred. par. 1. cap.2. §. unic. num.13.*, & *seqq.*, *Rot. dec.56. num.1. part.4. tom.2. recen.*, ac per consequens
17 Institutio Philippi, aut alterius Primogeniti post obitum Septimiæ successuri, sub ea conditione concepta dicebatur, videlicet si Septimiæ supervixisset, *Fusar. cons.199. num.10.*

Quamquam verò me non lateat, arduam esse, & inter Doctores summoperè agitatam quæstio-
18 nem illam, quâ disceptatur, an heres institutus in usufructu omnium Bonorum, allo post illius mortem instituto in proprietate, detracta ususfructus, temporisque mentione, interim dicatur heres universalis gravatus alteri restituere, vel potius Legatarii loco habeatur, institutus verò post mortem usufructuarii, censeatur purè, & liberè usque ab initio heres in proprietate, ut constat ex plenè pro utraque sententiâ deductis apud *Rocc. disput. Jur. select. cap.30. num.8.*, & *seqq.*, veriorem tenens secundam opinionem,
nihilominùs DD. omnes conveniunt, quod quæ- 19
stio ista sit voluntatis, omnemque determinationem recipiat à conjecturis, illæque in conflictu prævaleant, quæ melius patefaciant voluntatem Testatoris, *Cardin. de Luc. de fideicomm. disc.107. num.10.*, & *de usufructu disc.56. num. 14.*, *Bellon. de Jur. accresc. cap.7. quæst.16. numer.376.*, *Simon de Præt. de interpret. ult. vol. lib.3. dub.1. fol.1. num.7. in fin.*, *Mantic. de conject. lib.9. tit.5. num.8.*, *Torr. de Primog. par.2. quæst. 18. sub num.6.*, *Mans. consult. lib.1. num.3.*, *Sperell. dec.145. num.38.*, *Rot. dec.663. num.1. par.2.*, & *dec.22. num.37.*, & *38. par.6. recen.*

In nostra verò hypothesi plures pon deficiunt, & quidem graves conjecturæ evincentes, Septimiam, licèt verbis institutam heredem universalem in solo usufructu, re tamen pro herede etiam in proprietate habendam fuisse. Pri-
mo autem loco sese offert illa præcipuè consi- 20
derata in Responsis editis pro Reverendissimo Episcopo, resultans ex ipsâ vocatione Primogeniti, quæ non solùm facta legitur post mortem Septimiæ, verùm prætereà non respicit certam, aut determinatam personam, sed indeterminatè dirigitur ad Philippum, = *o quello de' miei figli, il quale sarà Primogenito dopo la morte della Signora Settimia* =, Hæc autem dispositio necessariò secumfert institutionem Septimiæ etiam in proprietate, tùm quia hujus
vocationis vigore cum succedere posset is etiam, 21
qui tempore conditi testamenti, & mortis Testatoris non esset adhuc conceptus, qualis fuisset filius Primogenitus, qui Philippo prædefuncto superstes fuisset, dicendum idcircò est, nullum ioterim certum Primogenitum institutum fuisse, ne autem contra regulam, de qua in *l. Jus*
nostrum ff. de regul. Jur., Testator pro parte te- 22
status, & pro parte intestatus decessisse censeatur, sequitur, eumdem sejungere noluisse institutionem in usufructu ab institutione in proprietate, plenè *Ruin. cons.36. num.5.*, & *seqq. lib.3*, *Bellon. de Jur. accresc. cap.7. quæst.10. num.20.*, *Torr. de Major.*, & *Primog. Ital. quæst. 18. num.11.*, *Rot. coram Cavaler. decis.310. nu-*
mer.2., Tum etiam quia disjunctiva substitutio 23
Philippi, aut illius, qui tempore obitus Septimiæ futurus esset Primogenitus, necessariò adjicit vocationi Philippi conditionem si supervi-
ueret heredi usufructuariæ, quæ efficit, ut illi 24
ptoprietas purè ab initio quæsita dici nequeat, *Fusar. cons.199. num.10.*, *Rot. apud Vrceol. consult.82. num.50.*, & *seqq.*

Huic conjecturæ accedunt aliæ desumptæ tum ex figurâ verborum, quibus institutio Septimiæ, & institutio Primogeniti concepta est, tum etiam ex tempore, ad quod dicta substitutio re-
fertur; Septimia siquidem vocatur ad heredita- 25
tem

tem verbis illis = *heredem instituo*, = quæ directa
esse, docet *Bartol. in l. Centurio num.38. vers.
non cum ff. de vulg., & pupill., Jason. ibidem nu.
62., Menoch. de præsum. lib.4. quæst.54. nu.2.,
Peregr. de fideic. art.34. num.49., Cyriac. contr.
44. num.16., Intrigliol. de subst. cent.3. quæst.11.
num.1., Barrii de success. lib.2. tit.1. num.4.,
Rosa consult.34. num.14., Rot. decis.649. nu.4.
part.4. tom.3. rec., decis.242. num.8. part.17.,
decis.349. num.4. part.19.*; Directa autem ver-
26 ba operantur, ut Testator per illa censeatur
ipse facere, & non mandare, ut alius faciat,
27 ideoque, is, qui accipit, immediatè, & ab ipso
Testatore, propriàque auctoritate, & non de ma-
nu alterius accipere dicitur, *d. Jason. in leg. Cen-
turio n.5. ff. de vulg., & pupill., Gemin. in cap. si
Pater num.15., & 16. de testibus in 6., Odd. de
substit. part.4. in princ., Barrii de success. lib.3.
tit.1. num.2., Gobb. consult. decis.150. num.26.,
Rosa consult.34. num.14.*, ac per consequens ex
28 hoc honorandi modo, Septimiam ab initio etiam
in proprietate heredem institutam censeri, do-
cuerunt *Capr. cons.66. num.21., Eugen. cons.10.
num.28., & cons.25. num.35. lib.2., Simon. de
de Prat. de interpr. ult. vol. lib.3. dubit.1. solut.1.
num.8., & 9., Capic. latr. consult. 112. nu.4.,
Mantic. de conject. lib.4. tit.5. art.12. num.1.,
Bellon. de jur. accresc. cap.7. quæst.12. num.51.,
& 54., Baitell. decis. ultim. vol. decis.91. nu.23.,
Rot. decis.150. num.8., & 9. part.18. recent.*;
Nam, si illa pro Legataria tantùm habenda fuis-
29 set, jam non proprià authoritate usumfructum ca-
pere, sed illum de manu heredis accipere de-
buisset, *Rovit. cons.46., & cons.47., Castill.
lib.1. cap.6. num.26., Palm. alleg.388. num.23.,
Thesaur. decis.58. num.3.*, & hæc procedere,
30 sivè coheres datus post mortem, sit extraneus,
sivè filius, firmavit *Capra loco citato, Altograd.
cons.91. num.65. lib.1.*, contra verò Primoge-
niti vocatio ad proprietatem Bonorum concepta
31 legitur verbis illis = *in quanto poi alla proprietà
dopo la morte di Settimia, lascio mie erede &c.*, =
quæ cum sint obliqua, *l. cum ita §. in fideicom-
misso ff. de legat.2., & leg. final. C. de verb., &
rer. signif., Peregr. de fideicomm. art.18. nu.14.,
Fontanell. decis.37. num.8., Rot. decis.31. nu.2.
part.9. recent.*, apertè nobis innuunt, Septimiam
32 universaliter institutam in usufructu omnium
Bonorum, in proprietate etiam cum onere resti-
tuendi vocatam fuisse, *Menoch. cons.637. nu.2.,
Decian. cons.29. num.66. lib.3., Simon. de Prat.
de interpr. ult. vol. lib.3. interp.1. dubit.1. sol.1.
num.19., Barrii de success. lib.2. tit.1. sub n.10.,
Bellon. de jur. accresc. cap.7. quæst.16. num.441.,
Mantic. de conject. lib.3. cap.5. art.17. num.1.,
Mart. Medic. decis.5. nu.3.*, apud quos alii; Iste
33 enim discretivus modus loquendi, & vocandi
heredem usufructuariam verbis directis, co-
heredem verò obliquis, aliò referri nequit,
quàm ad primi institutionem etiam in proprie-
tate, ut tradiderunt *Decian. cons.129. num.66.
lib.3., Menoch. cons.637. num.2., Mantic. de
conject. d. art.17., Mart. Medic. loco cit., Gobb.
consult. decis.150. num.10., Rot. Januen. d. decis.
21. num.7., & 10.*, id procedere firmantes, ta-
metsi ususfructus relictus fuisset Legati nomine.

Quæ discretiva fortius urget in nostro casu, 34
quia geminata legitur; Nam Testator in codi-
cillis iterum adhibuit verba illa obliqua = *restino* 35
poi eredi =, ideoque sive spectetur magis deter-
minata Testatoris voluntas oriens ex hujusmodi 36
geminatione, sivè etiam expendamus dictio-
nem illam *poi*, quæ, utpotè importans ordinem 37
successivum, designat modum succedendi per fi-
deicommissum, sivè demum animadvertamus,
hæc contineri in codicillis, in quibus præterea 38
Testator immutaverat substantiam primogeni-
turæ, quod fieri nequivisset, si Primogenitus in
testamento fuisset institutus heres proprietarius;
His omnibus procul dubio evincitur, Septimiam,
licèt in testamento institutam in usufructu, ex
mente tamen Legis, atque ex hominis volunta-
te ad proprietatem etiam vocatam fuisse, ut
benè hæc omnia perpendendo in suo elaborato
Responso, firmat *D. meus Advocatus Bottinus*,
ubi nedum occurrit objecto, quod agatur de
substitutione filiorum, quibus Legitima debeba- 39
tur, verùm etiam ex hoc elicit conjecturas, as-
sumptum nostrum benè confirmantes, quæ cum
luculenter, & more suo doctè ab eodem enu-
cleata fuerint, omittimus illa iterum exscribere.

Additur his, Testatorem usumfructum reli-
ctum uxori, restrinxisse, *durante ejus vità natura-* 40
li, quam restrictionem importare, quod institu-
tio in proprietate etiam facta censeatur, tradide-
runt *Eugen. d. cons.25. num.37., Rub. in singu-
lar. tom.2. part.2. verb. ususfruct. §.2., Urceol.
consult.38. n.20., Rot. decis.150. n.9. part.18.*;
Et duplici id probatur ratione, quarum prima 41
desumitur ex eo quod restrictio illa superflua ce-
teroquin fuisset, si Testator egisset de usufructu
formali, quem suàpte naturà morte usufructuarii 42
finiri, disponitur in *§. Finitur instit. de usufruct.,
Bartol. in leg. Gallus §. Etiamsi num.7. ff. de liber.
& posth., Peregr. de fideicomm. art.53. num.63.,
Mantic. de conject. lib.8. tit.14. num.21., Rot.
decis.205. num.25., & decis.260. n.16. part.14.,
decis.150. num.9. part.18.*; Altera verò est,
quod aliquem institutum fuisse vità durante, & 43
gravatum restituere post mortem, in idem reci-
dant, *Peregr. cons.62. num.5. lib.2.*; Ex onere
autem restituendi interri institutionem etiam in 44
proprietate, probatur argumento ducto *à text. in l.
species ff. de aur., & argent. legat., L. fin. ff. de usu-
fruct. ear. rer., quæ usu consumuntur, Peregr. d. cons.
62. n.21., Eugen. cons.25. n.39. lib.1., Andreol. contr.
121. n.3., Castill. de usufruct. cap.30. n.20., Torr. de
primog. Ital. part.2. quæst.18. num.2.*

Has verò posteriores conjecturas probatas
apud citatos Auctores, licèt ab aliis reprobari,
non negemus, nihilominùs, cum in nostra facti
specie concurrat validissima illa conjectura, pri- 45
mo loco relata, illius efficacià coadjuvari viden-
tur reliquæ conjecturæ, quæ, juxta regulam, in
quacumque materia conjecturali firmiter rece-
ptam, non singillatim, sed conjunctim expen-
dendæ sunt, ut ex eisdem simul unitis eliciatur
vera Testatoris voluntas.

Ex

Ex his itaque omnibus satis probatum videri
posset, Septimiam, quamvis verbis honoratam in
solo usufructu, tamen ex mente juris in proprie-
tate etiam institutam censeri; Verumtamen, si
per malam hypothesim dicendum esset, Primo-
genitum ab initio in proprietate heredem dire-
ctè institutum fuisse; nihilominus dici minimè
posset, statim post obitum Philippi Primogeni-
ti delatum fuisse proximioribus in gradu jus ali-
quod ad controversam hereditatem, seu primo-
genituram, nec intrarent termini distinctionis
inter Bona delata ante, vel post sublatam inca-
pacitatem provenientem ex professione in Reli-
gione pœnitus incapaci Bonorum tàm in parti-
46 culari, quàm in communi, quia, cum Testator
ad primogenituram vocaverit illum, qui tem-
pore obitus Septimiæ fuisset Primogenitus, &
Reverendissimus Episcopus ob mortem Philippi,
talis jam effectus fuisset tempore, quo evenit
conditio ejus successionis, admitti proindè debuit
ad exclusionem remotioris, utpotè habens qua-
litates omnes, pro eâ consequendâ à Testatore
desideratas, ut probavimus sub initium.

Nec officit præterita incapacitas, vel quia
47 sufficiat capacitas superveniens tempore, quo
dispositio effectum suum sortiri debebat, *Bar-
bat. cons.70. lib.3.*, *Decian. cons.33. num.22.
lib.1.*, *Surd. cons.445. num.20.*, *Molin. de pri-
mog. lib.3. cap.2. num.17.*, *Peregr. de fideicom.
art.29. num.7.*, *Gratian. discept.402. num.19.*,
*Mierez. de majorat. part.2. quæst.2. num.105.,
& seqq.*, *Castropal. oper. moral. part.3. tract.16.
disput.3. punct.17. num.11.*, *Palm. alleg.143.
num.16.*, *Magon. decis. Florent. quæst.92. num.
37.*, *Fab. decis.63. num.4. & 11.*, *Mart. vot. Pi-
san.102. sub num.14.*, *Rot. decis.49. numer. 22.
part.19.*, & in terminis Episcopi Franciscani
decis.643. nu.17. coram Buratt., vel etiam quia
Reverendissimus Episcopus, remoto professionis
obstaculo, posset aliquà ratione fieri capax succes-
sionis sive per transitum ad aliam Religionem,
sive per assumptionem ad Episcopatum, ut casus
præbuit, ex hoc autem sequitur, supervenientem
capacitatem illi suffragari posse, cum agatur de
48 primogenitura, cujus naturæ non repugnabat,
quod illius successio staret in suspenso, vel alteri
deferretur revocabiliter, & per speciem admini-
strationis, *Roman. cons.134.*, *Surd. cons.125.*,
Cyriac. tract.205. num.88., *Castill. contr. jur.
lib.3. cap.91.*, *Torr. de Primogen. tom.1. cap.25. n.
223.*, *Card. de Luca de Fideicomm. disc. 7., &
disc.9., & disc.78. num.24.*, *Thesaur. quæst. fo-
rens. lib.3. quæst.24. sub numer.8. vers. non obstat*,
Palm. allegat.22. num.11., *Rot. decis.194. num.
4. part.14., & coram Emerix decis.902. num.
8., & 9.*

Absoluto primo Dubio, proficiscimur ad se-
cundum, in quo agitur de Legatis, à Julio Patre
relictis Reverendissimo Episcopo. De his age-
re superfluum videri posset, nam, si eidem de-
betur integra hereditas, & primogenitura, fru-
49 stra quæritur de Legatis, cum nemo heres si-
mul, & Legatarius esse queat, *Beroun cons.36.
num.12. lib.2.*, *Cardin. de Luca de Fideicommiss.
disc.211. n.2.*, *de legat. disc.62. n.3.*, certiùs, quia
istiusmodi Legata eidem relicta fuerunt, quate-
nus non efficeretur Primogenitus, verumtamen,
si fortè contingeret declarari, eum cecidisse à jure
primogenituræ, & capacitatem eidem super-
venientem ob sublata professionis obstacula, non
suffragari quoad primogenituram medio tem-
pore delatam, nihilominus respondendum vi-
deretur, deberi dicta Legata, cum enim illa reli-
cta fuerint = *in caso, che esso si risolvesse atten- 50
dere alla Chiesa è non fusse nell' età di 25. anni
per qualche accidente divenuto Primogenito* =
conditionaliter relicta dicuntur, ut similia ver-
ba ponderando, tradunt *Rub. singul. Rotæ Ro-
man. tom.2. part.4. clausul.194.*, *Surd. cons.268.
num.8.*, *Barbos. de claus. claus. 15.*, *Tondut. re-
solut.157. num.2.*, *Rota coram Carillo decis.183.
num.16., & decis.18. num.3. post Zacch. de obli-
gat. Cameral.*; Ideoque procul dubio debentur,
cum purificata fuerit dicta conditio; pinguiùs
enim Parentis votum adimpleri non poterat,
quàm per filii promotionem ad Dignitatem E-
piscopalem, omnium maximam, & in qua im- 51
pensiùs, quàm in ullo alio gradu, Ecclesiæ ser-
vitur, *cap.1. de privileg.*, *cap. penult. de præben.*,
*Cassan. in Catalog. glor. mund part.4. conside-
rat.25.*, *Barbos. de offic., & potest. Episcop. part.1.
tit.1. cap.2. num.4., & 11.*

Neque hoc casu quærendam est de præteri-
ta incapacitate, cum regulare, sit, in omnibus
Relictis conditionalibus respici capacitatem solo 52
tempore purificatæ conditionis, juxta auctorita-
tes cumulatas *in §. Nec officit*, quibus addi pos-
sunt *Covaruv. in cap.1. sub num. 20. vers. ex quo
infertur de testament.*, *Oldrad. cons.168. num.2.*,
*Lucarin. de Episcop. Regular. cap.2. art.3. numer.
213.*, *Bottiglier. de success. theorem. 73. num.
9.*, *Rot. decis.10. sub numer. 4. de concess. Præ-
bend. in antiq.*, *decis.221. sub num.4. part.15. re-
cent.*

Conditio siquidem reguralitèr talis est natu-
ræ, ut tempus successivum, & indeterminatum 53
respiciat, *ad text. in leg. in substitutionibus ff. de
vulgar., & pupillar.*, *Alex. lib.3. cons.101. num.
13.*, *Paris. cons.18. num. 43. lib.2.*, *Antonell. de
tempor. legal. lib.4. cap.34. num.20.*, maximè in
casu nostro, in quo Testator Legata reliquit, = *caso 54
si risolvesse attendere alla Chiesa*, = quæ verba,
utpotè indefinitè prolata, non respiciunt magis
unum tempus, quàm aliud, *Bartol. in leg. si plu-
ribus num.6. vers. quod ff. de legat.2.*, *Rot. de-
cis.409. num.17. part.9.*, *decis.30. num.2. par.14.,
& decis.103. num. 35. part.15. recen.*, eàque
propter importare dicuntur conditionem tem- 55
poris indeterminati, quæ quandocumque im-
pleri potuit, *Doctores communitèr in l. conditio ff.
de condit., & demonstr.*, *Surd. cons.72. numer.2.*,
Camarell. de legat. lib.8. quæst.22. num. 3., &
quandocumque impleta foret, Legatario suffraga-
batur, *Rot. decis.43. num.3. part.14.*, *decis.103.
n.42. part.15. recen.*, Et quidem, sicuti, si Re-
verendissimus Episcopus longo temporis spatio
status electionem suspendisset, nemo in dubium 56
revocare posset, eum consequi potuisse Legata sta-
tim,

tim ac, parendò voluntati Testatoris, elegisset
56 statum Ecclesiasticum, quia, donec erat in ejus
arbitrio implere conditionem, Legata in suspenso
so esse dicebantur, *Rota dec.658. num.1., & 2.*
part.10., & decis. 103. *num.61. part.* 15., ità
etiam fatendum erit, eodem effecto Religioso,
57 Legata fieri nequivisse caduca, sed omninò debe-
ri cœpisse, superveniente implemento per illius
assumptionem ad Episcopatum; Quippe incapa-
citas inducta a professione in Religione non sub-
stulerat spem, quod conditio aliquando purifi-
cari posset, ad tradita *per Fusar. quæst.*454. *num.*
59.; Ratio enim illa, quæ operabatur, ut, do-
58 nec impediebatur implementum conditionis, Le-
gata peti non possent, pariter efficiebat, quod per
remotionem impedimenti, adveniente purifica-
tione conditionis, eadem deberentur, *Rot. de-*
cis.291.num.7.par. 21., *& decis.*280. *numer.*8.
*part.*12.

Deveniendo ad tertium Dubium, in quo quæ-
ritur, an Reverendissimus Episcopus succedere
possit in primogeniturâ, ab Angelo olim ordi-
natâ super usufructu palatii, quam, mortuo Phi-
lippo, ad se delatam dicit Franciscus Maria, ipsius
Patruus, difficilior videtur hujus Dubii resolutio
favore Reverendissimi Episcopi, eo quia agi-
59 tùr de primogeniturâ delatâ tempore, quo ipsè
restringebatur votis arctissimæ paupertatis, ideò-
que post quæsitum jus alteri, successivè ad di-
ctam primogenituram vocato, non videtur, ad
eam redintegrari posse, juxta distinctionem re-
latam in *§. Verumtamen negotium facessere*.

Nihilominùs duplici capite sustineri poterit,
illum recuperasse jura succedendi etiam in dictâ
primogeniturâ, & primò quidem quia eadem
consistit in simplici usu, seù fruitione habita-
tionis prohibitâ quacumque dispositione etiam
per viam simplicis locationis dicti palatii, ideò-
que, cum primogenituræ conditor reliquerit Pri-
mogenitis simplicem commoditatem, & usum
dicti palatii, quam D. Franciscus Maria adhuc
consequi non potuit ob impedimentum præsti-
tum à Senatu, qui illum uti contumacem, &
exulem à Ditione serenissimæ Reipublicæ, repu-
lit à dictæ primogenituræ successione, indè
60 consequitur, quod dicti palatii ususfructus, sivè
commoditas delata ad Franciscum Mariam tem-
pore, quo ex facto supremi Principis incapax
effectus fuerat illam consequendi, debeatur Re-
verendissimo Episcopo, qui, durante alterius in-
capacitate, effectus fuit capax, & est proximior
ultimo possessori dictæ primogenituræ, qui fuit
Philippus ejus frater, *Baldus in l. final. §. Hoc*
etiam num.9.C.de Episcop., & Cleric., Fagnan. in
cap. in præsentia num.76., & 77. de probat., Ro-
dsan. de spol.quæst.8. in princip., si enim ex fa-
61 cto Principis, quod semper præsumitur justum,
*Fagnan. in cap.quæ in Eccles. num.*120., *& seqq.,*
de Constit., Franciscus Maria Jùs nullum adi-
62 pisci potuit ad controversam primogenituram,
plana est regula, quod illa deferri debeat ad
proximiorem ultimo possessori, *Cardin. de Luca*
de fideicomm. disc.22. num.4., Rocca disp. Jur.
select. cap.3.num.17., & seqq., Rot.dec.681.nu-
mer.2.part.2.recen., & coram Alexandro VIII.
*dec.*21.

Ex quo promanat alia ratio, ob quam Fran-
ciscus M. repellendus est ab illius consecutione;
Nam, cum ipse ad ea vocatus esset post extinctam 63
lineam prædilectam Julii, vocatus dicebatur sub
conditione negativâ non existentiæ dictæ lineæ,
quæ conditio, utpotè habens tractum successi- 64
vum, non sufficit, quod semel defecerit, *Rot. dec.*
108.*n.*10., *par.*7., sed, ut purificata dici queat, re-
quiritur, rem redigi ad impossibile, adeo ut nemo 65
adesse possit de tali linea, qui alios excludat,
Rot. decis.23. num.6., & 19., & decis.208.num.
10. *part.* 14. *rec.*, quamobrem dicta conditio
extinctionis lineæ Julii purificata non dicebatur
in casu nostro, in quo aderat Reverendissimus
Episcopus, alter illius filius, etiamsi idem succe- 66
dere non posset, *Rota dec.194. num.1., & seqq.,*
*part.*14., si quidem ad effectum excludendi sub-
stitutum attenditur solum factum existentiæ ali- 67
cujus superstitis in linea prædilecta, non curatâ
illius habilitate, succedendique capacitate, *Rota*
decis.151. num.2. part.3. rec., & coram Carillo
decis.266. num.20., eò quod non qualitas per-
sonæ, sed defectus conditionis substitutum ex-
cludere dicatur, & in jure inconveniens non fit, 68
ut quis non valeat succedere, & tamen condi-
tionem deficere faciat, seù impediat ejus puri-
ficationem, ut, relatis concordantibus juribus,
& auctoritatibus, plenè firmat *Rocca disput. Jur.*
select. cap.42. num.17., & seqq., quæ quidem
procedunt, etiamsi, incapacitas personæ lineæ
predilectæ proveniat à Lege, prout in casu nostro
Reverendissimus Episcopus incapax erat ratione 69
voti paupertatis, nàm adhuc illius naturalis exi-
stentia impediet purificationem conditionis ad-
positæ alterius vocationi, *Anchar.cons.396., De-*
cian. cons. 31. num.16., & 21. lib.5., Giova-
gnon. cons.89. lib.1., Rot. decis.151. num.2. par.
3. rec., & coram Carillo loco mox citato, quas
secutus fuit *Cardin. de Luca de fideic. disc.65. nu.*
7., & 8.

Eaque horum omnium reddi potest validissi-
ma ratio, quod videlicèt agatur de primogeni- 70
turâ, quæ in suspenso stare poterat, & à futuro
pendere eventu, nàm, ut optimè declarat *Bald.*
in leg. eam quam C. de fideicomm., licèt substan-
tia dispositionis in actibus morientium suspen- 71
sionem omnem reijciat, attamen potentia pas-
siva, hoc est respectu succedentium optimo Iu- 72
re in pendenti esse potest, & probant auctorita-
tes cumulatæ *in §. Nec officit.*, ideòque, sicuti
primogenituræ successio, vel in suspenso ma-
nere potest, vel, nonnisi revocabilitèr defertur,
donec spes ulla subest, quod ex linea prædile-
cta prodire possit persona capax successionis, ju-
xta textus expressos *in l. 1. §. Si quis proximior ff.*
undè agnati, & in leg.2. §. Si verò ff. ad Tertul-
lian., Cyriac. controv.205. numer.77., & seqq.,
Rota dec.100. num.5. post Bonden. collect. legal.
lib.10., quam sequitur Cardin. de Luca de fi-
deicomm. disc. 9. numer.17. in fin., ità etiam

licèt

licèt Reverendissimus Episcopus incapax redde-
retur votis paupertatis, attamen, cum capax fie-
73 ri posset, eodem Iure censendus erat, ac filius
nasciturus ex lineâ prædilectâ, cum nasci, &
posthumo comparari dicatur, qui, sublatâ priori
incapacitate, fit capax, *Bald.in leg.eam, quam sub
num.45. vers. quaro utrum C. de fideic.*, *idem in
leg. si quis posthumo in princip. ff. de liberis, &
posthum.*, *Soccin.cons.226.num.5.lib.2.*, *Lap. de
illegitim. commentar.3.§.2.num.25.*, *Cyriac.con-
trov. 205. num.6.*, si enim incapacitas non sit
74 perpetua, sed ea removeri, & ex futuro even-
tu supervenire possit capacitas, nihil proponitur,
cur is, qui primævæ capacitati naturali restitui
potest, eâdem recuperatâ, succedere non debeat,
Cyriac. d. controv. 205. num.81., *Cardin. de
Luca d. disc.65. num.7.*, *& 8.de fideicomm.*, *&
Rota dict. decis.100. loco citat. post Bonden. col-
lect. legal. lib.1.*; Rectè enim hoc casu dicitur,
75 quod causa, quæ ab initio impediret actum, si
ex post facto superveniat, impediat ejus effectum,
Brunor. à sole quæs. leg.36. num.6., si itaque ca-
76 pacitas ab initio exclusisset consanguineos, itâ
eadem superveniens debet eos excludere à re-
tentione.

Quamobrem ex his sublatum videri potest
77 objectum, quod mors civilis inducta ex profes-
sione in Religione incapaci, æquiparetur mor-
78 ti naturali ad effectum ut successio statim devol-
vatur ad sequentes in gradu, quia, cum talis æqui-
79 paratio locum sibi non vindicet, nisi in casibus
â Iure expressis, *Eugen.cons.42.num.32.*, *& seq.*,
lib.2., *Fusar. de substit. quæst.430. num.14.*, *Rot.
decis.221.num.3.part.15. rec.*, tantum abest, ut in
Iure dispositum dici possit, mortem civilem, in-
80 ductam vigore professionis in Religione, quoad
abolitionem Iurium legitimæ successionis æqui-
parari morti naturali, ut contrarium expressè
constitutum fuerit in *Canon. statutum caus.18.
quæst.1.*, ideòque illam non sufficere, sed ex-
81 pectandam esse mortem naturalem, docuerunt
*Felin. in cap. in præsentia 8. sub. num.56. ad Ca-
stillum lib.3. cap.12.*, *Fusar. de substit. quæs.430.
num.17.*, *Sanchez. lib.7. in præcept. Decalog.
cap.3. num.78.*, *& seqq.*, *Thesaur.quest.forens.
lib.3.quest.36*, quâ non secutâ, jus proximioribus
82 quæsitum, quasi deambulatorium, & pendens à
futuro eventu, revocabilitèr ad eosdem delatum
dicitur, ex *Suarez.de relig. tom.4. tract. 8. lib.3.
cap.16. num.1.*, *Lelius Mancinus disquisit.genial.,
& anniverf. Jur. disput. centur.2. cap.124.* *Bar-
bos. tom.6.in Jus Canon.in addit. ad d.Canon.sta-
tutum*, *Molin.de Primogen.lib.1. cap.2. num.20.*

Cum itaque Jura primogenituræ suâpte natu-
83 râ in suspenso manere, vel revocabiliter deferri
queant, & incapacitas Reverendissimi Episcopi
non esset perpetua, sed resolubilis, omnis justa
84 ratio postulare videtur, quod idem restitutus
pristinæ capacitati naturali, recuperare debeat
Iura primogenituræ, revocabilitèr ad alium de-
85 latæ, maximè quia hic est remotior, & de li-
neâ minùs dilectâ, ideòque concurrere nequit
cum proximiore, & de lineâ magis dilectâ.

Inutile propterea redditur examen quarti Du-
bii, quia primogenitura ordinata sub commo-
ditate, & usufructu dicti palatii, vel nullo pa-
cto adquiri potuit Francisco Mariæ tempore ejus
purificationis incapaci, vel eadem, nonnisi re-
vocabilitèr, illi quæsita, avocata jam fuit â
Reverendissimo Episcopo effecto capaci. Ve-
rumtamen, si fortè colore ullo sustineri posset,
Franciscum Mariam irrevocabilitèr successisse
in controversâ primogeniturâ, nihilominus, eo-
dem decedente sinè filiis, illa non deferre- 86
tur ad Gerardum ejus fratrem, sed rediret ad
Reverendissimum Episcopum, qui cum sit de
lineâ prædilectâ, præferri debet ceteris omnibus 87
lineæ minùs dilectæ, & per posterius vocatæ,
Rocca disp.Jur. select. cap.8. num.27., *& seqq.*

Neque turbat, quod Reverendissimus Epi-
scopus ob vota emissa in Religione penitus in-
capaci, ex mente Testatoris exclusus dici debeat
à primogeniturâ ordinatâ favore agnationis
cum strictissima cujuscumque alienationis pro-
hibitione, quia, cum Episcopus Regularis æqui- 88
paretur Monacho professo in Religione capaci,
*Fagnan. in cap. qua in Ecclesiarum num.81. de
Constit.*, *Cresp. de Valdaura tom.1. observ.37.
num.6.*, Succedere proindè potest in fideicommis-
sis, & primogenituris, à quibus, juxta Italiæ 89
mores, non repellitur, *Torr.de success.in majorat.,
& Primog. Italiæ tom.1. cap.30. §.4. num.80.*,
& seqq.; tametsi illæ ordinatæ fuerint favore
agnationis, cujus simplex conservatio eos non 90
excludit, *Torres loco mox citato num.86.*, *Rot.de-
cis.392. part.14. rec.*, *Cardin. de Luca de fidei-
comm. disc.63. sub num.12. vers. contrarium*, eò
quod Jura sanguinis, & agnationis retinere di- 91
cantur, *Bald.in Authen. si qua mulier num.10. C.
de sacros. Eccles.*, *Decian.cons.82.num.4. lib.4.*, *&
cons.31. num.19. lib.5.*, *Rot. decis.392. part.14.*,
rejectâ etiam quacumque conjecturâ exclusionis 92
desumptâ ex prohibitione alienationis, tametsi
effrænatâ, *Rota dec.23. §.Quoniam part.15. post
Tambur.de Jur. Abbat.dec.62.*

Superest postremum Dubium, in quo agitur
de successione in Bonis feudalibus, quæ omni 93
Jure debita videtur Reverendissimo Episco-
po ex supposito, quod agatur de feudo, non
requirente personale servitium, & ad fœminâs
quoque transitorio, *Fagnan. in cap. qua in Eccle-
siarum num.83.*, *& seqq. de Constit.*, *Torr. de
majorat, & primog. Ital.quæst.30. num.97.*, *&
seqq.*, verum tamen est, quod, si Dignitas Epi-
scopalis supervenit, feudo jam ad alios devoluto, 94
expectandum erit donec illud denuo aperiatur,
superveniens enim capacitas, re amplius non in- 95
tegrâ, suffragari nequit post Jus alteri ex Inve-
stitura quæsitum, *Olea de cess.Jur.tit.3.quæst.4.
num.26.*, *Giurb.de feud. §.1. Gloss.7. numer.23.*
Cost. in tract.re integr. distin.17.num.2., *Barbos.
de Jur. Eccles. univ. cap.8. sub numer.117. vers.
dummodò post consecrationem fol. mihi 133.
col.1.*

Tor-

Taurinen.

A concessione gratiæ, quâ decernatur certa pars fructuum Beneficii, quod frater obtinet, in causam alimentorum sororis septuagenariæ, satius est, ut summus Pontifex abstineat, præsertim, si ipsa Regali aulæ inserviens, ex eâ honesta, & decora vitæ subsidia consequatur, nec probet, virum suum, adhuc in humanis agentem, sibi alendæ imparem esse, uti nec congruum dotem, quam accepit, absque ullâ sui culpâ periisse, nec denique ex Bonis ipsius fratris patrimonialibus, aut aliundè nihil subsidii sibi adfuturum.

VOTUM XVIII.

1 *Patris heredes in subsidium cogi possunt ad alendam filiam jam nuptam, si ea pauper sit.*
2 *Ab iis, quæ licent, quandocumque abstinendum est.*
3 *Bonum, quod in se est, ob extrinsecas circumstantias, & malum exemplum, quandoque minùs honestam, & perniciosum redditur.*
4 *Gratia Pontificis, ut valeat, justá concurrente causá, non requirit usum supremæ, & absolutæ potestatis*, & num.50
5 *Etiam si causa hæc meram æquitatem præseferat.*
6 *Gratia, quæ modum, non substantiam rei spectat, faciliùs conceditur.*
7 *Sorori, & aliis sanguine conjunctis pauperibus alimenta tribui, naturalis æquitas suggerit.*
8 *Alendi fratris, vel sororis pauperis obligationem jura imponunt.* & num.67.
9 *Et hæc obligatio quoad sororem benigniùs est interpretanda.*
10 *Fœmina ob sexus imbecillitatem, fragilitatemque vix apta est comparandis vitæ subsidiis.*
11 *Alendi fratris, vel sororis pauperis obligationem non adimit justa eorum exheredatio.*
12 *Immo nec etiam præceptum Patris, alimentorum præstationem prohibens.*
13 *Alendi filii prohibitio a Patre facta, naturali æquitati repugnat.*
14 *Alimenta ut soror, vel frater inops congrua habeat, frater propriis ex Bonis supplere debet.*
15 *Alimenta, qui præstare tenetur, juxta conditionem ejus, qui alitur præbere debet.*
16 *Alimenta juxta qualitatem, & dignitatem personæ, cui præbentur, semper decernenda sunt.*
17 *Dos, quam frater dare tenetur, præstanda est cum ipsius dotis appendicibus, vestibus nempè, jocalibus, & his similibus.*
19 *Argumentum ob alimentis ad dotem, & e contrà, familiare est.*
20 *Dos a fratre præstanda est cum ipsius dotis appendicibus, etiamsi Patris heres non sit.*
21 *Alimenta sorori etiam, vel fratri naturali pauperi præstanda sunt.*
22 *Ab alendæ sororis pauperis obligatione Clericatus non eximit.*
23 *Clericatus non exuit charitatem, sed auget.*
24 *Pauperem sororem alere, & dotare tenetur Clericus ex Bonis patrimonialibus.*
25 *Et, si illis careat, ex reditibus Ecclesiasticis eam alere debet.*
26 *Soror inops implorare potest officium Judicis, ut fratrem Clericum cogat ad alimenta sibi præstanda.*
27 *Res omnes Ecclesiæ patrimonium sunt pauperum.*
28 *Res Ecclesię Beneficiariis concreditæ sunt, ut & ipsi provisores sint pauperum.*
29 *Liberalitas perfecta, fide, causâ, loco, tempore commendatur.*
30 *Ex charitatis benè ordinatæ ratione magis benefaciendum est iis, qui nobis sunt conjunctiores.*
31 *Subveniendum magis est his, quibus pudor est ab aliis sumptum poscere*, & num.80.
32 *In redituum Ecclesiasticorum distributione Consanguinei extraneis sunt præferendi*, & num.101.
33 *Alimentorum causa pia est.*
34 *Ex reditibus Ecclesiæ consanguinei, & familiares ditandi non sunt*, & num.81.
35 *Res Ecclesiasticæ Consanguineis donandæ non sunt.*
36 *Res Ecclesiasticæ Consanguineis, ut pauperibus largiendæ sunt*, & num.78., & 88.
37 *Alimenta naturali quodam jure debentur.*
38 *In alimentorum causâ sequenda potiùs est Canonica æquitas, quàm rigor juris civilis.*
39 *Alimenta fratri, vel sorori pauperi præstanda sunt, etiamsi ex propriá industriá victum sibi parare queat.*
40 *Dummodo tot careat fortunæ Bonis, ex quibus vivere possit.*
41 *Matronæ septuagenariæ substentatio ab alienæ munificentiæ, atque voluntatis arbitrio pendere non debet.*
42 *Qui alteri subvenit, ut statum, dignitatemque suam retineat, pium opus exercere dicitur.*
43 *Pauper est, qui secundùm statum, & dignitatem suam vivere nequit.*
44 *Alimentorum præstatio sorori pauperi decerni debet ex fructibus Beneficii, postquam ii fuerint a fratre Clerico percepti.*
46 *Concedere id, quod licèt, non semper expedit.*
47 *Summus Pontifex est omnia, & super omnia.*
48 *Nec respicere tenetur, quid actum sit, sed quod agere debet.*
49 *Summus Pontifex exempla Prædecessorum expetere solet, quum petuntur gratiæ, vel insolitæ, vel non facilè concedendæ.*
50 *Exempla gratiæ, vel insolitæ, vel non facilè concedendæ, si desint, abeâ satius est abstinere*, & num.102.
51 *Exempla præsentia nos cavere præmonent in futurum*, & num.62.

52 *Subsidiorum concessiones pro Nobilibus familiæ Justinianæ, ex Insulà Chiensi ejectis, & aliis Consanguineis memorantur.*

53 *Exemplo Summum Pontificem moveri ad concessionem gratiæ alioquin insolitæ, æquum est.*

54 *Fructus Beneficii pleno jure ad Beneficiarium pertinent.*

55 *Ex Beneficii fructibus soror pauper alimenta petere nequit, nisi, deficientibus omnibus Bonis patrimonialibus, & nullis aliis extantibus, quibus validior inhæreat alendi obligatia*, & num.93.

56 *Gratia, quæ conceditur in exemplum, ab aliis proponi potest*, & num.102.

58 *Alimenta, quoties petuntur ex dispositione hominis, vel loco Legitimæ, jure actionis debentur.*

59 *Aliis in casibus debentur nobili Judicis officio.*

60 *Et hæc non debentur, nisi aliundè non suppetant, quæ ad victum necessaria sunt*, & num.72.

61 *Tutori ea, quæ Matri, aut sorori pupillæ ad victum necessario sunt, rata haberi debent.*

63 *Obligatio alendi fratrem, vel sororem pauperem solâ æquitate nititur.*

64 *Nec vera, & propria obligatio est, quæ pariat actionem.*

65 *Sorori destitutæ actione pro consequendis alimentis, officium Judicis opitulatur*, & numer.73.

66 *Æquitate Canonicâ quispiam tenetur, quando jure actionis ad aliquid cogi nequit.*

69 *Soror alimenta petens, probare debet, illa aliundè habere non posse.*

70 *Soror, quæ Regali Aulæ inserviens, honestam, & decoram substentationem consequitur, alimenta à fratre petere non potest.*

71 *Legalis alendi obligatio cessat, quoties ex industriâ suâ quis alimenta sibi comparare potest.*

72 *Beneficiarius consanguineo inopi tantum conferre potest, quantum ille adhibens, simul industriam, & laborem, indiguerit.*

73 *Alimenta, quæ ex industriâ quæruntur, propter humanarum virium fragilitatem, vel alium casum, variari, & minui possunt.*

74 *In alimentorum præstatione decernendâ non futurum contingens, sed præsens rerum status est inspiciendus.*

75 *Alimenta ex propriâ industriâ quærere valens, id tantùm consequi potest, quod propriâ collâtâ industriâ illi deest.*

76 *Alimenta, quæ jure actionis debentur, peti possunt ab eo, qui ex propriâ industriâ vivere potest.*

77 *Ex Ecclesiasticis reditibus sorori pauperi, nonnisi necessaria vitæ subsidia præstanda sunt*, & num. 100.

79 *In Ecclesiæ reditibus consanguinei solâ gaudent prælatione præ aliis extraneis pauperibus.*

80 *Ex Ecclesiasticis reditibus dumtaxat subveniendum est suis, quibus pudor est ab aliis sumptum poscere, aut alicui postulare subsidium.*

82 *Alimenta ex mero judicis officio debita, præstanda sunt secundùm solam naturalem indigentiam, non verò secundùm status dignitatem.*

83 *Secus verò, si agatur de alimentis, quæ jure actionis debentur.*

84 *Alimenta sorori pauperi parciùs ex Ecclesiæ reditibus, quàm ex Bonis patrimonialibus præstanda sunt.*

85 *Alimentorum caussam ex Ecclesiæ reditibus non natura præstat, sed gratia.*

86 *Redituum Ecclesiasticorum erogatio in splendidum, & honorificum Beneficiarii cultum reprehenditur.*

87 *Beneficiario conceditur, ut de Altario vivat, non luxurietur.*

89 *Soror congruam dotem habens, frustra petit alimentorum subsidium à fratre.*

90 *Alimenta, ut soror à fratre consequatur probare debet, dotem suam absque ullâ ipsius culpâ periisse*, & num.97.

91 *Soror, quæ ex levissimâ etiam culpâ dotem suam perdidit, nonnisi ad meram vitæ indigentiam alimenta petere potest.*

92 *Alimentorum subsidium soror, nonnisi deficientibus aliis personis, quæ eam alere teneantur, à fratre petere potest.*

94 *Alimenta quoties uxor à viro consequi potest, uxoris frater præstare non tenetur.*

95 *Alendæ uxoris etiam indotatæ obligatio viro incumbit.*

96 *Etiam, si uxor adhuc Patrem, vel Matrem habeat.*

98 *Alimenta ut soror à fratre consequatur, probare debet, virum suum ipsi alendæ imparem esse.*

99 *Gratia applicandi in causam alimentorum sororis certam partem fructuum Beneficii, quod frater obtinet, adeò insolita est, ut sine justâ, urgentique causâ difficile concedenda sit.*

103 *Et, si concederetur inaudito fratre, expedienda est in forma commissariâ, vel cum Clausulâ*: veris existentibus narratis.

104 *Appellatio ab executione gratiæ in formâ commissariâ, vel cum Clausulâ: veris existentibus narratis denegari non potest.*

105 *Gratia, quæ concedatur in formâ commissariâ, vel cum Clausulâ*: veris existentibus narratis, *judicialem rei cognitionem requirit.*

106 *Lites plurimæ agitatæ sunt ob concessiones subsidiarum pro Nobilibus Justinianæ familiæ.*

PRÆNOBILIS Matrona Comitissa Christina Francisca Maria Brogli filia Comitis Francisci Mariæ Brogli Galli, ob supremos militiæ gradus, & honores, Bello præclari, ac amplissimas fortunæ opes domi etiam conspicui, in Civitate Taurinensi congruâ cum dote nupta fuit Comiti Philiberto Bens de Santena, viro generis splendore, Majorumque ima-

imaginibus sibi non impari; sed, si, ut ipsa San-
ctissimo Domino Nostro exposuit, longâ præfa-
ti Conjuges Bellorum calamitate, & tempo-
rum injuriâ, nedum necessariis vitæ præsidiis,
sed spe quoque omni destituti, solatium, leva-
menque ullum aliquando consequendi, maxi-
mis premuntur ærumnis, quæ sanè gravius ur-
gent, & sustineri difficilius possunt à prælatâ
Comitissâ, cui jam jam septuagenariæ ob pau-
1 pertatem subsidiaria etiam præcipitur via jure
agendi contra Patris heredes, eosque cogendi ad
sibi subministranda necessaria alimenta, quæ
facilè admodum, ac sinè ullo prorsus incom-
modo suppeditari eidem possent ab Abbate Jose-
pho Hyacintho Brogli ejus germano fratre;
quoniam, præter splendidissimam domum,
quam Parisiis retinet magnificè ornatam, ar-
genteâque eximii valoris, supellectili undequa-
que refertam, ac, præter paternos reditus, con-
stantes nummos aureos, nuncupatos *Luigi d'
oro*, quadringentos, longè amplior illi cumulus
accedit redituum Ecclesiasticorum quantitatis
quatuor millium similium nummum aureorum,
ex quibus mille, & centum percipit ex Benefi-
ciis existentibus in Regione Pedemontanâ.

Quamobrem nobilis ista Matrona, ut emer-
gere valeat ex iis, quibus retinetur, angustiis,
vel ut illis aliquâ ex parte levari queat; quam
ex fraternâ charitate consequi nequit, à San-
ctissimi Domini Nostri pietate, & clementiâ,
opem, auxiliumque implorat, supplicans, ut,
remotis litis ambagibus, quibus sustinendis ip-
sa impar est, gratiam sibi elargiri dignetur, quâ
per literas in formâ Brevis directas Vicario Ca-
pitulari Ecclesiæ Taurinensis, vel datas ad
aliam personam, in Ecclesiasticâ Dignitate con-
stitutam, *veris existentibus narratis*, congrua
ipsi decernantur alimenta, percipienda ex re-
ditibus Beneficiorum, cis Montes existentium,
polliceturque, nullum extrinsecum impedimen-
tum similis gratiæ executioni intercessurum.

Cum autem mihi injunctum fuerit, ut prò
meâ sententiâ, judicioque dicere velim, an
expediat illam concedere, demandato mihi
muneri manum admovens, primam agam de
substantiâ, & qualitate ejuscemodi gratiæ, de-
indè verò quæram, an, licèt ea sit de eo genere,
quæ ex mente Sacrorum Canonum concedi ju-
stè queat, nihilominùs satiùs sit ab ea abstinere
tum quia, ut ex Apostolo 1. *ad Corinth. 6.* ad-
monet Leo, relatus *in Canon. aliud quidem est*
caus. 11. quæst. 1. = , *oportet etiam à multis lici-*
2 *tis abstinere, dicente Apostolo: omnia mihi licent,*
sed non omnia expediunt. = Persæpè enim contin-
3 git, plura, quæ alioquin per se spectata intrinsecè
bona sunt, & de jure licita, atque permissa,
vel ob extrinsecas circumstantias minùs hone-
sta; vel ob malum, quod præbent exemplum,
perniciosa reddi: Tum etiam quia plura occur-
rere possunt, quæ desiderari, aut verificari de-
beant prò recta, ac valida gratiæ, quæ petitur,
executione.

Et rem ordiendo à prima assumpti parte, ni-
hil proponi posse videtur, quod impedimento
sit hujus gratiæ concessioni; Quippè ad illius
validitatem non requiritur supremæ, & abso-
lutæ Pontificiæ potestatis usus, sed, justâ concur- 4
rente causâ, ordinaria sufficit auctoritas, ad *Text.*
in leg. Legatum 5. ff. de admin. rer. ad Civitat.
pertinent., & relatis concordantibus Doctorum
locis, tradit *Rota in Romana, seù Januen. Lega-*
ti coram Cardin. de Tremoille apud Balducc. in
Collect. decis., *& rer. Judic. tit. 3. de legat.*, *&*
fideicommis. decis. 57. num. 13. & 14., quo loci
si Sacra Rota id censuit, etiam quando agitur de
purâ gratiâ, & temperato Juris rigore ex merâ 5
æquitate concedendâ, per epichejam videlicet,
& ex facti circumstantiis supplendo, atque etiam
ex æqui, bonique ratione commutando Testato-
ris voluntatem: quanto potiori Jure supremus
Princeps æquitatem sequi poterit in præsenti
casu; in quo si quis gratiæ, si beneficii color
ullus considerari potest, non ipsam rei substan- 6
tiam, sed modum dumtaxat respicit petita ali-
menta decernendi.

Sorori namque, sive fratri inopi sibi à fratre
divite alimenta subministrari postulanti, nedum 7
sanguinis charitas, naturalis æquitas, & pietatis
instinctus, ut ceteris remotioris gradus Colla-
teralibus, succurrendum esse, præcipiunt, quem-
admodum in tractatu de alimentis docuerunt
Pontan. cap. 10. nu. 1., *Coler. lib. 1. cap. 9. num.*
1., *Surd. tit. 1. quæst. 25. num. 1.*, *& per tot.*, *&*
tit. 7., *quæst. 15. num. 15. & seq.*, *Castill. contr.*
jur. lib. 5. cap. 104. à num. 48. ad fin., *& lib. 8.*
cap. 66. nu. 56., *& 59.*, quibus addo *Azor. In-*
stitut. moral. lib. 2. cap. 40. in princip., *Bonacciu.*
oper. moral. tom. 2. disput. 6. quæst. unic. punct. 8.
num. 12., *Rot. in rec. decis. 92. numer. 1.*, *& seq.*
part. 5., *decis. 194. num. 42. part. 7*; Verùm jura
nostra inter hosce primi gradus Collaterales, 8
legale quoque onus, obligationemque sese in-
vicem alendi constituunt, *Rota in una Romana*,
seù Neapolitana redotationis, *seù Alimentorum*
coram Molines impres. post Gobb. tract. var. de-
cis. 4. num. 13., *& seqq.*, *& decis. 7. num. 1.*, *&*
seqq., *in Romana Alimentorum*, *& Dotium 30.*
Martii 1705. §. Etenim quoad subministrationem
coram Muto; quæ sanè legalis obligatio beni- 9
gniorem exigit interpretationem favore sororis,
quæ ob sexus imbecillitatem, fragilitatemque 10
apta non est ad vitæ subsidia sibi comparanda,
Coler. dict. cap. 9. num. 2., *Surd. dict. quæst. 25.*
num. 4., sive illa ex uno, sive ex utroque latere
fratri conjuncta sit, *Surd. dict. quæst. 25. num. 19.*
& seq., *Leoncill. de Privileg. pauper part. 2. pri-*
vil. 77., *Boer. decis. 130. nu. 9.*, *& seqq.*, *cum*
aliis apud Constantin. ad statut. Urb. annot. 32.
ex num. 11., *& seqq.*

Immò verò hæc æqui, bonique ratio favens
Collateralibus primi gradus, adeò apud nostros
valuit, ut fratrem, sive sororem egenam à fra-
tre divite alendam esse censuerint, tametsi Pa-
ter illum, vel illam ab hereditate justè repule- 11
rit, si aliundè non habet, quo congruè se sub-
stentare queat, *Azor. Institut. moral. part. 2.*

lib. 2. cap. 40. quæst.4., Surd. dict. quæst. 25.
num.7., Giurb. ad consuetud. Messan. cap. 3.,
12 Gloss.3. num.63.; Immò etiam, quando alimen-
torum præstatio ab illo filiis interdicta reperi-
13 retur; Talis namque prohibitio reprobanda es-
set tamquam inhumana, & naturalis æquitatis
dictamini prorsus contraria, Bald. cons.103. num.
3. lib. 5., Surd. dicta quæst. 25. num. 3., quæ
14 præterea naturalis æquitas efflagitat, ut alimen-
ta suppleantur, eo etiam casu, quo soror, frater-
ve inops Legitimam consecuti fuissent ex Bonis
paternis, vel alia Bona habeant, sed non quan-
ta prò illis opus est, Staibin. resolut.74. nu.15.,
Constantin. ad Statut. Vrb. dict. annot. 32. num.
6., Thesaur. decis.192. num.7.; Ipsa enim ho-
15 nestatis ratio exposcere videtur, quod is, qui
ratione aliquâ alium alere tenetur, illi ea qui-
dem subministret alimenta, quæ personæ con-
ditioni consentanea sint, Azor. Institut. moral.
lib.2. cap. 40. in princip. vers. sed quæstio est, ex
16 regulâ, quâ traditur, illa semper decernenda,
ac præstanda esse juxtà qualitatem, & dignita-
tem personæ, cui præbentur, Decian. cons. 29.
ferè per tot. lib.3., Surd. de aliment. tit.4. quæst.
18. num.1., & seqq., Caren. resolut.49. nu.2.,
Rota coram Mantic. decis.331. num.3., & seqq.,
& decis.335. per tot.

Id confirmando exemplo ducto à dote;
17 Quippè frater supplere, ac subministrare tene-
tur cetera omnia, quæ, præter illam, tamquam
ejus appendices, jocalia nempè, vestes, & his
similia dari consueverunt, ut soror congruè,
& ex dignitate nubere queat, Michelor. de fratri-
bus part.3. cap.33. num.5., Antonell. de Jurib.,
& onerib. Cleric. lib.1. part. 3. cap.37. num. 6.,
Thesaur. decis.192. num.7. & seqq., quo argu-
18 mento à dote ad alimenta, & viceversâ de ali-
mentis ad dotem, in hac quæstione, atque in
concreto casus, de quo agitur, passim nostri
utuntur, ad Text. in leg. Cum plures §. fin. ff.
de administr. Tutor., Abb. in cap. pervenit numer.
2. de Arbitr., Barbos. in leg.1. part.4. num.128.
ff. solut. matrimon., Azor. Institut. moral. lib.2.
cap. 40. vers. porrò fratrem part. 2., Bonaccin.
oper. moral. tom. 2. dict. disputat. 6. quæst. unic.
punct.8. sub num. 12., Cost. de remed. subsid. re-
med. 66. num.1., Benincasa de paupertat. quæst.
8. inspect.3. numer. 19., Surd. de aliment. dicta
quæst. 25. num.9., Michelor. de fratribus part.3.
19 cap.33. num.1., & num.4., ubi, etiamsi frater
nihil habeat de Bonis paternis, Leoncill. de privi-
leg. pauper. part.2. privil.337. num.2., Constan-
tin. ad Statut. Vrb. dict. annotat.32. num.1., &
num.3. inquiens, id locum habere, etiamsi fra-
20 ter Patris heres non sit, Adden. ad decis. 460. nu.
73. part.4. tom.2. recent., Rota coram Coccin. de-
cis.77. num.3.; Non omittendo denique, onus
istud proficiscens ex legali obligatione, sangui-
nisque conjunctione, adeò urgere, ut illâ ju-
21 vetur frater etiam, sive soror naturalis, cui ab
opulento fratre alimenta præbenda esse, tradunt
Ripa in leg.1. num.83. ff. solut. Matrimon., Surd.
dict. cap.25. nu. 28., & seq., Antonell. de Ju-
rib., & onerib. Cler. lib. 1. part. 3. cap. 37. sub
num.2., Giurb. ad Consuetud. Messanen. cap.3.,
Gloss.3. num. 61., & seqq., Rot. in rec. decis. 92.
num.2. part.5.

A quo tamè onere frater Clericus, Privilegio 22
Clericatus eximi nequit, non enim Clericatus
exuit charitatem, sed auget, non minuit amo- 23
rem, & pietatem, sed acriùs incendit, ut benè
ad rem nostram ait Surd. dict. quæst.25. nu.13.;
propterea que, quemadmodum ambigi nequit,
quin ille ex Bonis, & reditibus patrimonialibus 24
ad sororem pauperem alendam, dotandamque
teneatur, Marta de Jurisdict. part.4. cas.163. nu.
7., Antonell. dict. cap.37. num. 3., & passim
apud alios, sic etiam canonica æquitas suadet,
quod, si illis careat, minimè abuti dicetur re- 25
ditibus Ecclesiasticis, si eisdem sororem egen-
tem alat, ad Text. in cap. Pervenit 3. de Ar-
bitr., ubi Barbos. nu.132., & in cap.1., ibique
Gloss. verb. subministrent de cohabitat. Clericor.,
& mulier., Ancharan. cons. 437., Azor. quæst.
moral. lib.2. cap.40. litera B, & C, Giurb. ad
consuetud. Messan. cap.3., Gloss.3. num.61., &
seqq., Cardinal. de Luca de Dot. disc. 142. num.
57., ubi, relato Adden. ad decis. 460. ex numer.
64. part. 4. recent. tom.2., ait, quod apud eum
ad satietatem probatum habetur, hanc obligationem
respicere etiam fratrem Clericum, solos reditus
Ecclesiasticos habentem = Antonel. de Jurib., &
oner. Clericor. lib.1. part.3. cap. 37. sub num.3.,
Constantin. ad Statut. Vrb. annot.32. num.4., &
seq., qui omnes tradunt, quod, deficientibus
Bonis patrimonialibus, veluti subsidiariè cuidam
obligationi, istiusmodi oneri, reditus quoque
Ecclesiastici obnoxii sunt, idcircoque soror 26
inops, adeundo fratris Judicem, ejus officium
implorare poterit, ut illum ad alimenta sibi
subministranda cogat, Dec. in cap. Pastoralis §.
Verùm de appellation., Barbosa ad 4. part. leg. 1.
numer. 132. ff. solut. Matrimon fol. mihi 198.,
Marta de Jurisd. part.4. cas. 163. num. 14., &
seq., Azor. Institut. moral. part.2. lib.2. cap.40.
sub litera L., vers. sextò quaritur, Benincasa de
paupertat. quæst. 8. spect. 3. num. 20., & seq.,
Leoncill. de privileg. pauper. part. 2. privil. 377.
numer. 3., Surd. de aliment. dict. quæst. 25.
num. 3.

Quinimmò fratri ex hisce reditibus locupleti,
tale onus impensiùs hærere videtur: nam, si res
omnes Ecclesiæ sunt patrimonium pauperum, 27
eidem commendatæ, ut illorum Matri, & al-
trici, si istiusmodi res ab Ecclesia Beneficiariis 28
concreditæ sunt, ut & ipsi pauperum sint pro-
visores, Alvar. Pelag. de plantu Eccles. lib.2.
cap.28. §. Ultimo hic quæra usque ad fin. fol. mihi
69. column. 1., & eruditè more suo nos edocet
Thomasin. de veter., & nov. Eccles. disciplin.
part. 3. lib. 3. cap. 26., & cap. seq., & cap.
34., & in anonymo opusculo de Nepotismo Au-
ctoris summâ dignitate, maximisque virtutibus,
& doctrinâ spectatissimi §.2., Add. ad dec. 460.
num.91., & seqq. part.4. tit.2. rec., si denique
perfecta liberalitas fide, cautâ, loco, tempore 29
com-

commendatur, ex præclarâ sententiâ Divi Am-
brosii in lib.1. de offic. cap.30., relata in Canon.
non satis 14., juncto Can. consideranda est 17. di-
stinct.32.; indè certe sequitur, quod ex rectâ
30 benè ordinatæ charitatis ratione, magis benefa-
ciendum sit his, qui nobis conjunctiores sunt, il-
los præferendo extraneis, ut admonet idem
Div. Ambros. d. cap.30. in Canon. est probanda
16. d.distinct.86., loquens his verbis = est proban-
da illa etiam liberalitas, ut proximos seminis tui
31 non despicias, si egere cognoscas: melius est enim, ut
ipse subvenias tuis, quibus pudor est ab aliis sum-
ptum poscere, aut alicui postulare subsidium ne-
cessitati =, & Canon. ceterum 20. eadem distinct.
Gloss. in cap.1. verb. subministrent, ibi = quibus
potiùs, quàm extraneis tenentur = de cohabitat.Cle-
ric., & mali r., atque est ex mente Div. Tho-
mæ secunda secundæ quæst.31., art.3., ajentis =
oportet, quod ad magis propinquos simus magis
benefici =, & quæst.185. art.7. ad secundum, Mart.
de jurisdict. d. cas.163. num.9., & seqq., Ad-
den. ad decis.460. n.107., & seqq. part.4. tom.2.
rec., Molphes. ad consuetud. Neapol. tom.1. part.
5. quæst.11. num.21., Surd. de aliment. tit.11.
quæst.25. num.14., Constantin. ad statut. Urb.
annot.32. num.5., Zerb. in sua Gemma Episcopali
tit.2. quæsit.4. per tot., ubi ex num.5. præscri-
32 bens rectum ordinem, in redituum Ecclesiastico-
rum distributione servandum, pluribus Sacro-
rum Canonum, & Divi Thomæ locis probat,
Consanguineos extraneis esse præferendos = Add.
ad decis.460. num.107., & seqq., & num.118.,
& seqq. part.4. tom.2. rec.

Id enim, præter summam illam naturalis pie-
tatis rationem, commendatur etiam Christianæ
33 charitatis dictamine, quæ alimentorum causam
veluti piam respicit, quâ nempè pretio misera-
tionis peccata redimamus, ex Divo pariter Am-
brosio in d. Canon. est probanda, Beneficiarium
ad hanc in proximos seminis sui liberalitatem
34 exhibendam itâ instruente, videlicet = non ut
illi ditiores te fieri velint, sed ut vitam tibi per-
petuam fructu boni operis acquiras, & precio mi-
serationis peccata redimas tua =, quam æquam,
piamque distributionem servandam præcipit Sa-
crosancta etiam Tridentina Synodus Sess.25.
de reformat. cap.1., Ecclesiasticis interdicens, nè
ex reditibus Ecclesiæ Consanguineos, familiaresf-
ve suos augere studeant: cum, & Apostolorum
35 Canones prohibeant, nè res Ecclesiasticas, quæ
Dei sunt, consanguineis donent; Sed si pauperes
36 sint, iis, ut pauperibus distribuant; & priùs
sancitum fuerat in septima Synod. cap.12. relata
in Canon. quisquis Episcopus, ibi = Non liceat au-
tem ei fraudare quidquam ex illis, vel cognatis
propriis donare, quæ Dei sunt, quod si pauperes
fuerint, ut pauperibus largiatur = caus.12.
quæst.2.

Et hæc pietatis ratio in alimentorum causâ
37 agnita etiam à nostris, ajentibus, illa naturali quo-
dam jure instituta, ac debita esse, latè Adden.
ad d. decis.460. num.105., & seq., & nu.142.
ad num.151., Leoncill. de privileg. pauper. part.
2. privil.23. num.1., & seq., Ossusch. decis. Pe-
demont.124.nu.15., Rot.cor. Manzaned. dec.319.
num.6., & seqq., inquiens propterea in eorum
causâ sequendam potius esse æquitatem canoni- 38
cam, quæ naturali æquitati cohæret, quàm ri-
gorem juris civilis: hæc, inquam, pietatis ratio,
in casu nostro obliterata dici non potest eo sub
obtentu; quod D. Comitissa, tamquam addicta
obsequiis Regiæ Celsitudinis Ducissæ Sabaudiæ,
adeò carere dici nequeat necessario vitę subsidio,
ut eidem succurrendum sit extraordinario isto,
& prorsus subsidiario remedio, quo fratris Be-
neficiarii reditus Ecclesiastici, ejuscemodi one-
re graventur; Nam pro dignoscendo, an fra- 39
ter, vel soror, pauper dici possit, habeatque
nec nè, undè sè alat; ut ex legali obligatione à
fratre divite alimenta consequi valeat, spectan-
dum non est, an quis ex propriâ industriâ vi-
ctum sibi parare queat; potentia enim hæc, cum
propter fragilitatem humanarum virium, amit-
ti, & ex temporum vicissitudine variari possit,
non eximit fratrem à debito alimentorum, pro-
ficiscente à jure naturali; quamobrem inspicien-
dum solùm est, an ille, cui debentur alimenta, 40
tot habeat fortunæ Bona, & reditus, ex quibus
vivere possit, Marescott. variar. resolut. lib.2.
cap.83. num.40., Rota apud Marchesan. de com-
miss. part.1. fol. mihi 1171. num.1., Rota coram
Duran. decis.95. num.9., in rec.224. num.5.
part.2., decis.92. num.13. part.5., & decis.
194. num.68. part.7., quæ ratio magis urget
in casu nostro, quia agitur de matronâ ferè se- 41
ptuagenaria, cujus sanè substentatio pendere
non debet ab alienæ munificentiæ, atque volun-
tatis arbitrio; Proptereaque eadem juvari vide-
tur illâ aliâ juris regulâ, quâ traditur, quod,
licèt quis habeat necessaria ad vitæ substentatio- 42
nem, nihilominùs, si his etiam careat, quibus
idem indiget, ut statum, dignitatemque suam
sustineat, cum pauper adhuc dici jure possit: 43
pium opus in illum exerceri dicetur, si congrua
alimenta eidem subministrentur, Bald. in leg.
si quis ad declarandum col.2. vers. circa tertium
Cod.de Episcop., & Cleric., Tiraquell. de nobilit.
cap.20. num.154., Leoncill. de privileg. pauper.
part.1. quæst.3. num.56., & part.2. privileg.23.
num.27., Surd. de aliment. tit.4. quæst.18. n.9.,
Rot. coram Mantic. decis.331., & apud Marche-
san. de commiss. part.1. §.1. pag. mihi 1172. n.1.,
& 2.

Concludi itaque ex his omnibus posse, vi-
deretur, quod eidem constitui queat congrua
ista alimentorum præstatio, non quidem, ut 44
ipsa, propriâ auctoritate in eam causam, directè
sibi possit applicare partem ullam redituum
Beneficii, sed ut executio, illorumque perce-
ptio fiat ex dd. fructibus, postquam iidem fue-
rint a Fratre Clerico percepti, ut admonet Bar-
bos. ad leg.1. part.4. num.133. ff. solut. Matrim.
fol. mihi 198.

Verùm enim verò, licèt his omnibus, fusiori
etiam calamo deductis (nè nil, quòad mea fert
tenuitas, inconsideratum, omissumque foret,
quod supplicantis favorem quoquo modo respi-
ceret) plenè demonstratum dici posse, videatur,
gra-

gratiam, de qua agitur, non deviare à juris re-
45 gulis, eamdemque, ut alibi innuebam, justâ
concurrente causâ, ex solâ ordinariâ potestate à
46 Summo Pontifice concedi posse; nihilominùs,
quia non omne, quod licet, & jure fieri potest,
concedere semper expedit, ex regulâ juris *in leg.
non omne 186. ff. de regal. jur. Th. bor. axiom. jur.
lib. 10. cap. 25. axiom. 1.*, & dictum etiam est sub
initium in *§. Cum autem mihi*, idcircò, quò
justior, si non in gratiam pronior, Pontificia de-
liberatio, hac in re emergat, primùm diligen-
ter perquirendum esse, censerem, an ulla simi-
47 lium gratiarum suppetant exempla, quia, etsi
Summus Pontifex, sit omnia, & super omnia,
48 nec respicere teneatur, quid actum sit, sed
tantùm, quod agere debeat, attamen, quum
49 petuntur gratiæ, quæ vel insolitæ sunt, vel non
facilè concedendæ, suorum Prædecessorum
exempla expetere solet, juxtà praxim, de qua
apud *Pyrrh. Corrad. in prax. dispens. Apost. lib.
9. cap. 2. num. 9., & seq.*, quæ sanè exempla
50 istiusmodi gratiæ, & quidem ex justa, & ur-
genti causa concessæ, si desint, satiùs esse cre-
derem ab eà abstinere, ne novo hoc exemplo,
51 petulantia, & desidia multorum alatur, *nam
futura sunt præcavenda &c., & exempla præ-
sentia nos cavere præmonent in futurum*, ex *Gloss.
in cap. 1. verb. præcaveri de Serv. non ordinan.*

Nec loco exempli proponi possunt quædam
52 similium præstationum concessiones, ex rediti-
bus multiplici ordinati à Marchione Vincentio
Justiniano, vigore Pontificiarum gratiarum fa-
ctæ nedum pluribus nobilibus de familia Ju-
stiniana, ex Insula Chiensi ejectis, sed aliis etiam
præfati Marchionis consanguineis, licèt de ex-
traneis familiis, nam ex *Corrado loco mox citato*,
53 æquum sanè est, quod Summus Pontifex ad im-
partiendam gratiam, alioquin concedi insoli-
tam, similium gratiarum exemplo moveatur;
Verumtamen in nostro casu nemo non videt,
quantùm ab istiusmodi gratiis aberret hæc, quæ
hodiè petitur, in illis enim agebatur de distri-
buendis reditibus multiplici prophani, ad nullam
certam personam jure dominii pertinentibus, sed
solummodò destinatis prò incertis personis, li-
cèt de certo genere, & gratia Pontificia in eo
solùm versabatur, ut videlicet declararetur: an
personæ supplicantes prò Gratiâ, essent nec nè
de comprehensis in dispositione, factâ à Marchio-
ne Vincentio? ideòque tamquam tales ex vo-
luntate disponentis haberent actionem pro dd.
præstationibus obtinendis: vel, si tales non es-
sent, an eadem, per quamdam epichejàm, &
verisimilem Disponentis voluntatem, extendi
posset ad sublevandam ipsarum calamitatem:
notoria quippè erat earum extrema egestas, quia
exilio, proscriptione, aliisque infortuniis, om-
nibus fortunæ Bonis spoliatæ reperiebantur.

At aliter res sè habet in nostro casu, in quo
agitur de decernenda favore sororis alimentariâ
54 præstatione ex reditibus Ecclesiasticis, pleno
jure pertinentibus ad fratrem illorum Domi-
num, *Molin. de just., & jur. tract. 2. disput. 145.
num. 3., & disp. 147. num. 3., & seq., Sanchez.
oper. moral. lib. 0. cap. 6. num. 14., Sopran. de
spol. cap. 3. quæst. 6., Valer. in differen. verb. mu-
nera nu. 14., Antonell. de jur., & onerib. Cle-
ricor. lib. 2. part. 6. cap. 15. num. 1., & seq.*, qui
eam præferendo pauperibus extraneis, ex eis-
dem sororem, omni actione carentem, &, ut 55
mox dicetur, juxtà præsentem rerum statum
necessario vitæ subsidio minimè orbatam, alere
non tenetur, nisi in subsidium, videlicet de-
ficientibus tùm omnibus Bonis patrimonialibus,
tùm etiam nullis aliis extantibus, quibus magis
proxima, & validior inhæreat obligatio illam
alendi; Non omittendo, quod similis gratia, 56
quæ hodie petitur, veluti exemplum ab aliis
proponi poterit, quæ ratio, ut apud *Rotam d.
decis. 57. sub num. 12. apud. Balduc. in collect.
decis., & rer. judicat. tit. 3.*, afferebatur pro
retrahendo Summo Pontifice à concessione ad-
missionis ad fruitionem redituum d. multiplici,
licèt ex illa, haud ità facilè exemplum sumi
posset pro aliis negotiis, quod *præcavendum*.

Nullo itaque numero habito exemplo petito
ex dd. gratiis, maximà cum circumspectione, ac
maturitate procedendum esse videtur in con-
cessione illius, de qua agitur, quia, juxtà alte-
ram assumpti partem, de qua *§. Quamobrem in
fin.*, eadem, licèt per sè spectata, æquitatis, ac ju-
stitiæ regulis conformis dici queat; nihilominus,
ut paulò ante dicebam, *futura sunt præcavenda*, 57
prætereaque plura prò recta illius executione
probanda sunt, quæ si deficiant, illa minus justa,
minusque æqua redderetur.

Istaque perspicua ex eo fiunt, quod, de eâ
agitur alimentorum specie, quæ non jure actio-
nis, sed solo Judicis officio debentur, quippè,
quoties illa non petuntur ex dispositione homi- 58
nis, Relicto nempè, vel Legato, aut contra-
ctu, vel denique loco Legitimæ, in quibus dum-
taxat casibus, jure actionis eadem obtineri pos-
sunt, deberi semper dicuntur nobili Judicis offi- 59
cio, in locum deficientis actionis subrogato, la-
tissimè apud *Surd. de aliment. tit. 3. quæst. 1. ex
num. 1. usque ad 38., Leoncill. de privileg. pauper.
part. 2. privileg. 23. num. 10., & seqq., Rota in
d. Romana, seù Neapolitana redotationis, seu
alimentorum coram Molines inter impress. apud
Gobb. tract. var. decis. 7. num. 1., & seqq.*, pro-
indeque, nonnisi in subsidium, præstantur, scili- 60
cet quando fratri, vel sorori, in summa ægesta-
te constitutis, aliundè non suppetunt, quæ ad
victum necessaria sunt, *ad Textum expressum in
leg. Tutor 13. §. In solvendis*, ibi = *Aliud, si
Matri fortè, aut Sorori Pupilli Tutor ea, quæ* 61
*ad victum necessaria sunt, præstiterit cum semeti-
psum sustinere non possit, nam ratam id haben-
dum est = ff. de administrat. Tutor.*, & consonat
alter *Textus in leg., qui filium ubi Gloss. in verb.
hoc ff. ubi Pupill. educar. debeat, Bartol. in §. Di-
scretis num. 4., Auth. quib. mod. natural. effic.
sui, Surd. de aliment. tit. 7. quæst. 15. num. 15.,
& seq., Molin. de primogen. lib. 2. cap. 15. n. 69.,
Michelor. de fratr. part. 3. cap. 32. num. 26., Lar-
rea decis. Granaten. part. 1. disput. 47. num. 26.*

Absque eo, quod momenti ullius esse valeat,
con-

consideratio illa, quod nempè, cum versemur
62 in Collateralibus primi gradus, inter quos, ut
notatum est in *§. Sorori namque*, viget legalis obligatio, sè sè invicem alendi, soror propterea egens, à fratre divite alimenta petens, eâ Jure quidem actionis, non subsidiarie, ac mero Judicis officio consequi dicatur; quia, ut benè declarat *Surd. de Aliment. tit. 3. quæst. 1. num. 17. &*
63 *plurib. seqq.*, legalis illa obligatio, quæ inter Collaterales primi gradus inducta dicitur, prò mutuâ alimentorum præstatione, proficiscitur ex solâ æquitate oriente ex sanguinis conjunctione, quæ parere quidem potest quamdam quasi
64 obligationem, super quâ fundari possit officium Judicis, sed non inducit veram, & propriam obligationem, quæ tribuat actionem, & tradunt, *Leoncill. de privileg. pauper. part. 1. privileg. 23. aliment. 4. num. 12.*, *Marta de Jurisdict. part. 4.*
65 *cent. 2. cas. 163. num. 14. & seq.*, dicens, sorori destitutæ actione, potiori Jure officium Judicis esse debitum, quia juvatur æquitatę canonicâ,
66 quâ, ut benè ait *Gloss.*, explicando verba illa *Jure Fori, non Jure Poli*, quibus utitur *Divu. Augustin. in Canon. quicumque 43. caus. 17. quæst. 4.*, quispiam tenetur, quando Jure actionis ad aliquid cogi nequit, idcircòque alimenta isthæc, veluti non jure actionis, sed solo Judicis officio
67 debita, non subministrantur, nisi in subsidium, & tunc demùm ea petere quis potest, si aliundè non habeat, undè sè alat, ut, præter auctoritates allegatas in *§. præcedenti*, tradit *Sperell. dec. 138. num. 41.*, *Rot. in rec. decis. 72. num. 2. part. 4.*, *& in Ferrarien. alimentorum, & Dotis super Immissione 30. Januarii 1713. §. Exordienda coram Card. Scotto*.

Si igitur istiusmodi alimenta subsidiaria prorsus
68 sus sunt, & prò illis consequendis D. Comitissa officium dumtaxat Judicis implorare valet, con-
69 cludentèr quoque probare debet indigentiam suam, quodque illa aliundè suppetere sibi nequeant, *Marescot. variar. resol. lib. 2. cap. 83. n. 7.*, *Leoncill. de privileg. 23. aliment. 4. num. 12. & seqq.*, *Rot. in rec. decis. 532. num. 1. & seqq. part. 2.*, *& decis. 442. num. 6. & seq. part. 14.*, *coram Ubago decis. 21. num. 6.*, *& decis. 41. num. 1.*;
70 Quæ tamen probatio desideratur, in casu nostro, quia eadem supplicans inserviendo Regiæ Celsitudini Ducissæ Sabaudiæ, certè consequitur ea, quæ ad honestam, & decoram vitæ substentationem necessaria sunt, ut probant *Surd. de aliment. tit. 1. quæst. 18. num. 2.*, *Leoncill. de Privileg. Pauper. part. 2. privileg. 23. aliment. 4. n. 12.*,
71 docentes, quod legalis obligatio mandans, aliquem alendum esse, intelligenda est, quando alimentarius, nec etiam ex industriâ suâ, alimenta sibi comparare potest, talem namque in-
72 dustriam opponendam ab illo esse, tradit *Giurb. decis. 6. num. 11.*, optimè *Molin. de Justit., & Jur. tom. 1. tract. 2. disput. 146. num. 5.*, inquiens Beneficiarium habentem Consanguineos inopes *posse illis conferre solùm, quousque non egeant, hoc est quantum (adhibentibus simul illis prò conditione sui status industriam, & laborem, ut sibi etiam acquirant) indiguerint ad competentem moderatam substentationem*, idque probat auctoritate *Div. Thom.*, *& Canon. est probanda*, juncto *Canon. consideranda est*, quos retuli *§. Quinimò fratri*; Et quamvis, vel propter humanarum virium fragilitatem, vel alium casum, alimenta, quæ
ex simplici industriâ quæruntur, nedùm variari, 73
ac minui, sed quandoque amitti possint; nihilominùs, ut admonet *Leoncil. loc. mox citat.*
num. 9. & 10., in decernendâ alimentorum præ- 74
statione, non futurum contingens, sed præsens rerum status est inspiciendus; ità quidem, ut illi,
qui propriâ industriâ (modo hæc honesta sit, 75
ejusque statui minimè indecora) vitam substentare potest, alimenta nulla debeantur, vel id tantum consequi valeat, quod, propriâ collatâ industriâ, eidem deest; Nec turbant auctoritates allegatæ in *§. Et hæc pietatis ratio*, quia eædem
intelligendæ sunt in casu, quo alimenta Jure 76
actionis, & non mero Judicis officio subsidiariè petuntur.

Et sanè D. Comitissa degens in amplissimâ, ac Regali aulâ, in qua ea quoque, quæ ad honorificam vitæ substentationem requiruntur, subministrari solent; quonam colore petere valebit, ut per viam gratiæ sibi decernantur alimenta, nedum subsidiaria, ac mero Judicis officio præstanda, sed, quod magis est, percipienda ex reditibus Ecclesiasticis, à fratre possessis?
quando ex illis, nonnisi necessaria vitæ præsidia 77
consequi potest, ut disponitur in *cap. 1.*, ibi = *quæ sunt necessaria, subministrent* = de *Cohabitat. Cleric.*, & ut sancitur in *cap. 1. Sess. 25. de reformat.*,
nonnisi, ut pauperi ipsi de eisdem succurri 78
potest, ibi = *Sed si pauperes sint, iis, ut pauperibus, distribuant* = & denique, ut dictum est in *§. Quinimmò fratri*, tamquam consanguinea,
sola gaudet prælatione, qua pauperibus extraneis 79
anteferatur; Profectò, si ipsi in aula habenti, quo sè congruè sustentet, extorquendo Pontificiam gratiam, in causam alimentorum assignaretur menstrua, sive annua aliqua præstatio: nonnè illuderetur menti Sacrorum Canonum præcipientium, quod Beneficiarius de reditibus
Ecclesiasticis subveniat dumtaxat suis, *quibus* 80
pudor est ab aliis sumptum poscere, aut alicui postulare subsidium necessitati? ex alibi relatâ sententiâ *Divi Ambrosii?* Immò verò, quod gravius est, nonnè istiusmodi gratiæ colore, atque auctoritate, declaratum quodammodo dici posse videretur, à Beneficiariis subveniri posse consanguineis suis, non ut illorum necessitati subsidium ferendo, vitam sibi perpetuam fructu
boni operis acquirant, sed ut illos augendo ex 81
talibus reditibus, vel ditiores eos faciant, vel commodiorem vitæ substentationem eisdem comparent, quod nimium certè aberrat à disciplinâ, omnibus Sacrorum Canonum locis traditâ, vehementèrque commendatâ, quâ Ecclesiastico præcipitur, *præter victum, & vestitum, & manifestas necessitates, nihil cuipiam tribuas: nè filiorum panem canes comedant* = *Canon. si cupis 5. caus. 16. quæst. 1.*

Quæ cum ità sint, frustrà obtendetur, quod, licèt D. Committissa, in Aula manens, minimè

careat

careat iis, quæ vitæ necessitas postulat: nihilo-
minùs prænobilis ejus conditio exposcat, quod
nomiue alimentorum habeat illa etiam, quæ re-
quiruntur ad honorificam ejusdem substeutatio-
nem, & quidem ejus dignitati consentaneam,
82 quoniam, ut probatum est *§. Itaque perspicua*,
cum agatur de alimentis, mero Judicis officio
præstandis, posthabitâ quavis largitate, & ho-
norificentiâ, subministrari eadem tantùm debent
ad simplicem naturalem exigentiam, necessariis
vitæ præsidiis reparandam, ut scripserunt *Bald.*
in leg. si Maritus num.43. ff. solut. Matrim., *Ro-*
land. cons. 34. num. 41. lib. 1., *& de lucra Dotis*
quæst. 94. num. 3., *Giurb. decis. 6.*, *Rot. coram*
Cavaler. decis. 298. num. 2., *coram Dunoz. jun.*
decis. 909. num. 2. & seqq. num. 4., dicens, suffice-
re, quod *subministrentur alimenta prò sustinendo*
statu præsenti, & benè istiusmodi alimeuta, pe-
83 tita Judicis officio, distinguendo ab illis, quæ de-
bentur jure actionis, quæque favore alimentarii
largiorem, benignioremque exposcunt interpre-
tem, tradit *Rota in una Romana Alimentorum*
6. Junii 1701. coram Ansaldo inter impress. apud
Balduc., *in Collect. decis.*, *& rer. judicat. tit. 4.*
decis. 9. num. 2., *& 5.*, *& in alia Romana Ali-*
mentorum 22. ejusdem mensis, & anni §. Sed nec
in facto & seqq. coram Molines, *& in alibi citata*
Romana Alimentorum, *& Dotium 30. Martii*
1705. §. Positâ obligatione coram Muto.

Quapropter, si, ut probant mox citatæ aucto-
ritates, subministratio isthæc alimentorum of-
ficio Judicis debitorum parcè facienda esset,
etiamsi ageretur de illis præstandis ex reditibus
84 patrimonialibus, quantò parciùs illa deberentur
in casu, quo justo aliquo colore subsidiariè ex
85 reditibus etiam Ecclesiasticis decerni possent,
illorum *causam enim natura præstat non gratia*, ex
Divo *Ambrosio* in alibi relato *Canone est proban-*
86 *da*; Et sanè, si redituum Ecclesiasticorum e.o-
gatio, in spleudidum, & honorificum cultum
Beneficiarii, acri sententià damnatur à Divo Ber-
87 nardo in *Epistola 2. ad Fulconem*, ajente = *conce-*
ditur ergo tibi, ut, si benè deservis, de Altario vi-
vas, non autem, ut de Altario luxurieris, ut de
Altario superbias &c., cujus mellislui Doctoris
verba latius referunt *Alvar Pelag. de Plantu Ec-*
clesiæ lib. 2. cap. 28. fol. 69. à terg. col. 1. post med.,
& Adden. ad decis. 460. num. 101. & seqq. part. 4.
tom. 2. recent., quisnam propitiis auribus audire
poterit consanguineum petentem à Beneficiario,
ut, præter necessaria, sibi subministrentur etiam
ea, quæ ad commodiorem, vel magis honorifi-
88 cam vitæ substentationem requiruntur, quando
canonica æquitas eosdem, si pauperes sint, præ-
ferendo solummodò pauperibus extraneis, ut
pauperibus, illis subveniendum esse, admonet.

Urget etiam contra eamdem D. Comitissam,
quod, cum ex paternâ substantiâ consecuta fuerit
congruam dotem, cum quâ paris nobilitatis, ac
dignitatis viro sè sè conjunxit, duplex indè
consurgit ratio, ob quam à dicta subsidiaria
alimentorum consecutione repelli potest.

Prima est, quod ipsa agnoscens, quod, si sua
89 dos salva esset, frustrà officio Judicis illa pete-
ret à fratre, obtendit, dotem jam dudùm amis-
sam fuisse, quod tamen ei prodesse nequit, nisi
præterea doceat, nullâ suâ culpâ eamdem per- 90
emptam fuisse, nam, si ipsa culpâ non vacet,
frustrà adversus fratrem implorat Judicis offi-
cium, & subsidiarium istud remedium, *Rot. d.*
decis. 4. num. 25. & seqq., ubi traditur etiam,
quod, si mulier levissimâ tantummodò culpâ te-
neatur, hæc adeò illi noceat, ut, nonnisi ad me- 91
ram vitæ indigentiam alimenta eidem debean-
tur, & admittitur in *decis. 7. num. 22. & seqq.*
apud Gobb. tract. var., *& latè apud Giurb. de-*
cis. 6. num. 3. & seqq., *& num. 10. & seqq.*

Altera est, quod, si istiusmodi Judicis officium,
ex æquitate tantum indigentibus impenden- 92
dum, cessat, quoties adest alia persona, quæ fra-
tri, sivè sorori inopi alimenta præstare teneatur,
ut benè ad rem nostram loquens de alimentis, ex 93
reditibus Ecclesiasticis Consanguineo pauperi
subministrandis, docet *Molin. de Justit., & Jur.*
tom. 1. tract. 2. disput. 146. num. 8., & de illis,
quæ ex Bonis patrimonialibus petuntur, tradide-
runt *Castill. de aliment. tom. 8. cap. 67. num. 6. in*
fin. §. Verùm, *Larrea decis. Granaten. part. 1. di-*
sput. 47. num. 26., nulla certè, D. Comitissa, subsi- 94
diaria alimenta petere poterit à fratre, si in hu-
manis adhuc sit ejus vir; à quo illa Jure actionis
consequi posset, tamquam ad eam alendam ob-
ligato, *leg. Si cum Dotem 23. §. Si autem ff. so-*
lut. Matrim. §. penult. vers., quid enim agat Auth.
quib. mod. noti effi antur legitimi, *Sanchez. de*
Matrim. lib. 9. disputat. 4. quæst. 2. num. 19., *Boss.*
de Dot. cap 1. §. 6. num. 105., *Rot. dec. 673. n. 6.*
part. 3. rec, *coram Alexandro VIII. decis. 213.*
num. 1., quippe obligatio hæc adeo incumbit 95
viro, ut uxorem etiam indotatam alere tenea-
tur, *Barbos. in 2. part. Rubric. num. 43. ff. solut.*
Matrim., *Surd. de aliment. tit. 1. quæst. 32. n. 11.*,
Sanchez. de Matrim. lib. 4. disput. 26. num. 21.,
& lib. 9. disput. 5. num. 8., *Boss. de Dote d. §. 6.*
num. 99., *& num. 102.*, *& 105.*, *Card. de Luc.*
eod. tract. disc. 3. num. 8., *Rota coram Card. Cerro*
decis. 43. num. 12., *& coram Alexandro VIII.*
decis. 213. num. 7., ubi priùs *num. 5.* firmat, ob
obligationem hanc alendi uxorem primariò, &
principaliter viro inhærentem Patrem, & fra- 96
tres, licèt divites, ab istiusmodi onere eximi. Un-
dè, si quâ adhuc spes alimenta à fratre conse-
quendi D. Comitissæ superesset, eâ dumtaxat
juvari posse videretur, si duo hæc jam probas- 97
set, quod videlicèt dotem nullâ suâ culpâ ami-
serit, quodque Maritus in eas rei familiaris an- 98
gustias conjectus reperiatur, ut ipsi alendæ im-
par prorsùs sit.

Hæc igitur cum ità se habeant, & gratia, quæ
hodie petitur, vel sinè exemplo sit, vel certè 99
adeò insolita, ut sinè justâ, urgentique cau-
sà haud ità facilè concedi debeat, præsertim
verò, quia Dom. Comitissa, in Aula Regiæ
celsitudinis Ducissæ Sabaudiæ congrua conse-
quitur alimenta, ideòque dici nequit detineri,
ac premi egestate illâ, quæ reditibus Ecclesia- 100
sticis levanda sit à fratre, qui ex Canonicâ tan-
tummodo æquitate subsidiariè cogi potest ad
subve-

101 subveniendum sorori, ut pauperi, eam uti ta-
lem præferendo pauperibus extraneis, crede-
rem, consulendum reverenter esse Sanctissimo,
102 ut abstineret ab istiusmodi gratiæ concessione,
quæ, pernicioso exemplo, sæpè proponi poterit;
Certiùs, quia eadem fortè parum profutura erit
D. Comitissæ, quæ illam consequi exoptat, ut,
submotis litium ambagibus, celeriter alimen-
tariam aliquam præstationem consequatur, cu-
jus tamen voti haud ità facilè compos fiet, quia,
103 si gratia hæc concederetur, inaudito fratre, ex-
pedienda utique foret in formâ commissariâ,
vel cum clausulâ: *veris Existentibus narratis*,
104 quo casu, cum juri tertii derogatum dici ne-
queat, denegari non poterit appellatio ab illius
105 executione, requirente judicialem rei cognitio-
nem tàm super verificatione narratorum, quàm
etiam super congruâ taxatione, adversus cujus
excessivitatem, si qua adesset, reclamari posset;
quamobrem vitare ipsa nequibit lites illas, quæ
106 plurimæ agitatæ fuerunt occasione illarum gra-
tiarum, quarum vigore aliqui de familiâ Justi-
nianâ, vel de Consanguineis Marchionis Vin-
centii admissi fuerunt ad participationem redi-
tuum Multiplici, ab illo ordinati, adversus quas
gratias licèt vel motu proprio, vel in forma
gratiosa, aut ad futuram &c. obtentas, con-
cessa etiam fuit oris aperitio, ut, omissis aliis,
perspici potest ex alibi allegata *decisione 57. apud
Balducc. in collect. decis.*, *& rer. Judicat.
titul. 3.*

Aretina.

Canonica portio non debetur Episcopo ex opulenta hereditate, ad Oratorium Sancti Philippi Nerii ex testamento delatâ, quoties ejus Oratorii Sacerdotes à Testatore rogati fuerint perpetuas ad Deum preces fundere in suæ, & Consanguineorum, omniumque animarum purgantium suffragationem, *nel modo però, che a loro più piacerà*, ipsique universam hereditatem erogare velint in ædificationem Ecclesiæ, & Domus religiosæ, quibus indigent.

VOTUM XIX.

1 *Canonica Episcopi portio quota sit?*
2 *Canonica Episcopi portio varia est secundùm variam locorum consuetudinem.*
3 *Et pro eâ decernendâ ad locorum consuetudines est recurrendum*, & num. 16.
4 *Unaquæque provincia in suo sensu abundat.*
5 *Canonica Episcopi portio tota per consuetudinem tolli potest.*
6 *Pro Canonicæ portionis Episcopi quantitate decernendâ, si de consuetudine dubitari contingat, vel ea varia sit in vicinis Ecclesiis, illa consuetudo spectanda est, quæ minorem inducit summam.*
7 *Nec consuetudo domicilii Testatoris, sed loci Ecclesiarum attendenda est.*
8 *Deficiente verò consuetudine, erit quarta portio*, & num. 14.
9 *Canones posteriores servandi sunt.*
10 *Jura, quando diversa sunt, quod minimum, semper est sequendum.*
11 *Canonicam Episcopi portionem inductam esse non à jure, sed à consuetudine, verum non est.*
12 *Canonica Episcopi portio consuetudine augeri potest usque ad tertiam, vel dimidiam.*
13 *Et minui etiam infra quartam.*
15 *Pro canonicæ portionis Episcopi quantitate statuendâ, præscriptionis forma attenditur.*
17 *Canonica portio inducta fuit ob paupertatem Episcoporum.*
18 *Cessante paupertatis causâ, cessare debet effectus.*
19 *Canonicam portionem Episcopis hodie non deberi, aliqui sentiunt.*
20 *Quartam partem decimarum, & redituum ex oblationibus fidelium, ne Episcopi divites accipiant, sanxit Concilium Parisiense.*
21 *Canonicam portionem etiam nunc Episcopis deberi, verius est.*
22 *Canonicę portionis inducendę multiplex caussâ fuit*, & num. 33.
23 *Episcopus curam gerit omnium Ecclesiarum suæ Diœcesis.*
24 *Canonicam portionem Episcopus percipit, ut inde habeat emolumentum, undè, & onus.*
25 *Legitima portio debetur Patri, & Patrono in Bonis filii, & liberti.*
26 *Episcopus Ecclesiarum Pater est, & Patronus.*
27 *Canonica portio non debetur Episcopo, quando Ecclesię inopes sunt.*
28 *Concilium provinciale, vel nationale habetur tamquam lex municipalis illius regionis.*
29 *Procurationis causâ Episcopus nihil accipere potest pro visitatione testamentorum etiam ad pios usus, præter id, quod ex Relictis piis jure debetur.*
30 *Præter canonicam portionem nihil amplius debetur Episcopo ex piis Relictis.*
31 *Pro Canonicæ portionis detractione Episcopus fundatam habet intentionem*, & num. 40.
32 *Canonica portio Episcopo debetur ex omnibus iis, quæ Ecclesiis, aliisque piis locis fidelium devotione adquiruntur.*
34 *Non debetur tamen ex iis, quæ in Ecclesiæ ædificationem, aut ornatum, aut pro animâ Testatoris, atque ad perpetuum Dei cultum relinquuntur*, & num. 45.
35 *Ex hereditate pio loco relictâ, canonica portio Episcopo debetur.*
36 *Episcopi causa pro canonicâ portione favorabilior est, quàm Ecclesiæ heredis institutæ.*
37 *Ecclesia heres instituta fovet caussam merè lucrativam.*
38 *Canonicam portionem ex opulentâ hereditate*

non impedit onus unius Missæ quotidianæ, heredi adjectum.

39 *Saltem respectu ejus, quod superest.*

41 *Canonica Episcopi portio non detrabitur ex iis, quæ Testator relinquit propriis operibus in genere, si Executores opera eligant, hujusmodi detractioni minimè obnoxia.*

42 *Dummodò id bonâ fide faciant.*

43 *Distributio, quam Executor facit, ab ipso Testatore facta censetur.*

44 *Pia opera eligendi facultas liberè tributa censetur per institutionem heredis cum onere* di pregare, e far pregare &c. nel modo però, che a loro più piacerà.

46 *Canonica portio non detrabitur ex piis Relictis in ædificationem Ecclesiæ, etiamsi aliquid superesset.*

47 *Canonica portio Episcopo debetur ex piis Relictis, quæ in fraudem Episcopi erogantur in opera, huic detractioni non obnoxia.*

48 *Dolus, & fraus nemini prodesse debent, neque tertio nocere.*

49 *Testator Presbyteros, Instituto S. Pilipii Nerii addictos nuncupans =* Degni e Religiosi Padri dell' Oratorio *= formale Oratorium erigi voluisse censetur.*

50 *Qui secundùm Testatoris voluntatem aliquid facit, in fraudem Episcopi, aut canonicæ portionis illi debitæ facere non dicitur.*

CUm nuper ex hac vita migraverit nobilis, & egregius vir Abbas Cosmus de Seristoris, condito testamento, in quo pinguis, & opulenti patrimonii sui heredem universalem instituit Ven. Oratorium S. Philippi Nerii Terræ Castilionis Florentini, nullo alio adjecto onere, quàm Missæ unius quotidiè celebrandæ, & eleemosynę elargiendæ Patribus Cappuccinis, Reverendissimus Episcopus Aretinus, uti Ordinarius præfati loci, contendit, ex hujusmodi pio Relicto detrahendam esse canonicam portionem, sibi de Jure debitam, eamque esse tertiam partem hereditatis.

At contrà, Sacerdotes Oratorii sustinent, hujusmodi detractioni locum non esse, eò, quod, cum hactenus d. Oratorium non fuerit, nisi simplex Congregatio quatuordecim Presbyterorum simul non conviventium nec habitum gestantium, aut quidquam facientium conforme Regulæ, & Instituto S. Philippi, ipsi modo statuerint illud formaliter erigere ex reditibus d. hereditatis, eos videlicet erogando in ædificationem Ecclesiæ, & Domus prò commoda Patrum habitatione, ut in posterum simul convivere possint, eaque omnia peragere, quæ ex præscripto Instituti S. Philippi, ejus Alumnis conveniunt, reliquos verò destinando in alia pia opera, quæ hujusmodi detractioni obnoxia minimè sint; Et prætereà, quatenùs etiam præfata portio favore Episcopi detrahenda esset, non tertiam, sed quartam solùm hereditatis partem deberi, dicunt.

Quamobrem rogatus ego, ut quid hac in re sentiam, prò veritate dicere velim; injuncto muneri libenter manum admovens, priùs, quanta sit dicta portio, constabilire satagam, & deindè utrum ea debeatur nec ne accuratius prò viribus explanare curabo.

Rem autem ordiendo à primo, etsi omnes
Canones concordes sint in canonica portione
Episcopo assignanda; attamen in quotâ conve- 1
nire minimè videntur; Nam alii eam in tertiâ
parte constituunt, ut habetur in *Canon. 7. de his, caus. 10. quæst. 1.*, ibi = *De his tamen, quæ Altari accesserint tertia pars fideliter Episcopis deferatur* = *Canon. devenimus 10. cap. pariter 10. quæst. 1.*, ibi = *Ab Episcopis autem tertia, ex omnibus accipiatur, sicut antiquâ traditione novimus, esse statutum* = *& Canon. Constitut. 62. caus. 16. quæst. 1.*; Alii verò medietatem, ut *Canon. antiquos 8. cap. 10. quæst. 1.*, ibi = *antiquos Canones relegentes, priora statutq credimus renovanda, ut de his, quæ Altari oblatione fidelium conferuntur, medietatem sibi Episcopus vindicet* = Alii demum quartam partem decernunt, ut *Canon. Vobis 23., Canon. Vulteranæ 25. Can. concesso 26., & seqq. caus. 12. quæst. 2. cap. de quarta de præscript., & cap. conquerente de offic. ordin.*

Rectè itaque *Gloss. in cap. Officii de testament.*
litera C, dicit, hanc canonicam portionem va- 2
riam esse, & diversam secundùm variam locorum consuetudinem, ad quam propterea meri-
tò recurrendum esse prò justâ illius quantitate 3
decernendâ, expresse sancivit Summus Pontifex Clem. III. *in cap. certificari 9. de sepult.*, ibi = *Cum autem super hoc articulo diversa Antecessorum nostrorum manaverint Instituta, Leone justitiam illum, quondoque tertiam partem, quandoque mediam, & Urbano quartam fore censentibus: nos tale præbemus in hac varietate Respon-*
sum, ut sicut B. Hieronymus inquit, unaquæque 4
Provincia in suo sensu abundet: secundùm rationabilem consuetudinem regionis illa justitia circà medietatem, vel tertiam, aut quartam partem pro locorum diversitatibus attendatur = idemque statuit etiam Summus Pontifex Innocentius III. *in cap. requisisti 11. de testament.*, ibi =, *& quidem regulariter verum est, quod Episcopus debet de his secundùm diversas consuetudines tertiam, vel quartam portionem habere* =, *& ibi Glossa litera B.*, & consonat altera *Glossa in cap. de his ultim. de testament. litera A*, & tradunt communiter Doctores, præsertim *Hostiens. in dict. cap. cer-*
tificari, ubi, quod etiam tota per consuetudi- 5
nem tolli possit, quod notabile, & singulare asserit *Alb. in dict. cap. de quarta in 2. notab. de præscript., Ludovic. Bell. cons. 99. nu. 6., & seq., Tusch. practic conclus. litera Q, conclus. 22. num. 10., Borbos. de jur. Eccles. lib. 3. cap. 19. nu. 6., Lap. de Castellion. de Canonic. portion. §. Quia de canonica num. 4., & seqq., & num. 65., Petr. de Ubald. de Canonic. Episcop., & Paroch. cap. 2. num. 1., & seqq., bon. mem. Canonic. Raynald. observat. criminal. tom. 4. supplet. 3. ad cap. 32. num. 39.*

Quod si de consuetudine dubitari contingat, 6
aut

aut variæ sint consuetudines in vicinis Ecclesiis,
tunc illa consuetudo attendi debet, quæ mino-
rem inducit summam, quia in illa omnes con-
suetudines concordant, ità *Gloss. in dict. cap.*
certificari de sepultur. litera O, Lap. de Castellio-
ne de Canon. portion. dict. cap. §. Quia de canoni-
ca num.65., ubi etiam inquit, ad istum effectum
7 minimè inspiciendam esse consuetudinem loci
Domicilii Testatoris, sed consuetudinem lo-
ci Ecclesiarum, quando autem nulla est con-
8 suetudo, vel ea non probatur, portio canoni-
ca erit quarta, tantam enim illam esse de jure
communi, receptum est, ob eam rationem,
quia nimirum Jura, quæ illam in hac quantita-
te decernunt, nempè *Canon. Vulteranæ caus. 12.*
quæst.2. cap. de quarta de præscript., cap. conque-
rente de offic. ordinar., & reliqua superius alle-
9 gata sunt aliis posteriora, & ideò servanda, *leg.*
Diem proferre §. Si plures ff. de recept.; præ-
10 sertim, quia in diversitate Jurium, quod mini-
mum est, semper sequendum, *leg. minimis ff. de*
legat.3., & ità firmat *Bald. cons.270. in princip.*
vers. est autem canonica portio lib. 4. relatus à
Cardin. Tuscho practicar. conclus. litera Q, con-
clus.22. num.10., Ludovic. Bell. dict. cons. 99.
num.5., & seqq., Canonic. Raynald. observat.
criminal. tom.4. supplet.3. ad cap. 32. numer.39.,
& traditur à Thomasino de re Benefic. part.3. lib.
2. cap.18. num.3., & 13., Petra ad constitut.
apostolic. tom.2. pag.22. nu. 13. & seqq., & pag.
332. num.90., ubi quod ista portio regulariter
est quarta, *Lap. de Castellion. de canonic. portion.*
§. Quia de canonica num. 3., ibi = *De jure tamen*
communi est quarta =, *& numer. 64.*, ibi = *Dicas,*
quod quarta est canonica portio de jure communi =
Petr. de Ubald. de canon. Episcop., & Paroch.
dict. cap.2. num.1., ibi = *Dicas, quod omnes Cano-*
nes concordant in canonicâ dandâ Episcopo, sed
in quotâ discordant, de jure tamen communi est
quarta, ut in juribus ultimo loco allegatis, quæ
jura posteriora sunt, & ideò servanda, & quia,
quod minimum, est tenendum =, *Barbos. de Jur. Ec-*
les. lib.3. cap.19. num.8.

Et licèt *Gloss. in cap. conquerente de offic. Or-*
11 *din.* dicat, hujusmodi quartam non esse à jure
communi inductam, sed potiùs ex consuetudi-
ne: Attamen ista opinio est communiter repro-
bata, ut testatur *Rota coram Seraphino decis.*
1449. num.4., cujus meminit *Adden. ad Ludo-*
vis. decis. 519. num. 4. litera A; Et sanè *Inno-*
centius, & Hostiensis in eodem cap. conquerente
contrarium tenent, quod nimirum dicta quar-
12 ta sit de jure communi, quamvis ex consuetudi-
ne possit augeri usque ad tertiam, vel medie-
tatem, proindeque optimè *Lap., & Petr. de*
Ubald. in locis proximè citatis asserunt, jura lo-
quentia de tertiâ, & medietate, communiter
allegari, & procedere ex consuetudine, juxtà
quam dicta portio augeri, & minui potest, ut
dictum est, & præceteris tradit *Lap. de Castellone*
de Canon. portion. dict. §. Quia de canonica n.64., ibi
13 = *circà prædicta dubitatur, an teneat consuetudo,*
quod minùs quartâ detur, vel ultrâ medietatem
detur pro canonica: non videtur, quia canonica
per consuetudinem approbata, per Canonem re-
stringitur ad tertium, vel medietatem, dicas,
quod valet consuetudo in quacumque quota, dum-
modò sit præscripta, cap. olim &c. quantum autem
ad quotas expressas in cap. certificari, non requi-
ritur, quod consuetudo sit præscripta, facit &c.
& ità tenet Hostiens. &c. immò in casu requiri-
tur, quod consuetudo sit præscripta = Cùm cete-
roquin, attento jure communi, nonnisi quarta 14
pars Episcopo debeatur; Rem igitur concludo
cum eodem *Lapo*, qui loco mox allegato *sub*
num. 65. loquitur his verbis = *notandum ergò,*
quod quota sit hæc canonica, consideremus jus com-
mune, aut consuetudinem, aut præscriptionem; si
jus commune, tunc canonica est quarta, ut cap.
certificari; si consideremus præscriptionem, tunc 15
præscriptionis forma attenditur, cap. veniens de
præscript.; si verò consideremus consuetudines, 16
tunc consideratur similiter consuetudinis forma, ut
dict. cap. certificari =.

Progrediendo nunc ad examen principalis Du-
bii, utrum nempè dicta canonica portio Episco-
po debeatur in casu nostro, primo rei obtutu
absolutè dicendum videbatur, illam non deberi;
Spectatâ namque origine, & causâ dictæ cano- 17
nicæ portionis, patet, illam antiquitus inductam
fuisse ob paupertatem Episcoporum, ut notat
Gloss. in canon. de his 10. quæst.1., Ludovic. Bell.
dict. cons. 99. num. 1., Petr. de Ubald. de cano-
nic., Episcop., & Paroch. cap.1. num. 1., Cano-
nic. Raynald. observat. crimin. tom. 4. supplet. 3.
ad cap.32. num.38., quæ sanè causa cum hodiè 18
cesset, cessare debet etiam effectus ab illa pro-
manans; quamobrem *Glossa in dict. canon. de*
his expressè tenet, hodiè illam nullo pacto debe- 19
ri, ibi = *hodiè autem cum sint divites, nihil habe-*
bunt præter Cathedraticum, ut infra canon. 1.
quæst.3., & paulò post, quam dixit, Episcopum
habere solùm quartam decimarum, subdit = *De*
aliis reditibus nihil habet de consuetudine genera-
li, & præscripta Episcopus, licèt prædicta capi-
tula, & alia videantur dicere contrarium =, &
innuit citatus *Petr. de Ubald. de canon. Episcop.*
dict. cap.1. num. 1., optimèque confert Consti- 20
tutio Concilii Parisiensis relata à *Thomasin. de*
re Benefic. part.3. lib.2. cap.18. num.3., quæ ità
loquitur = *Et quamquam authoritas canonica do-*
ceat, ut quarta pars Decimarum, & redituum
ex oblationibus fidelium in usus Episcoporum ca-
dat, ubicumque tamen Episcopus sua habet, suis
contentus sit: ubi autem nihil rerum Ecclesiæ suæ
habet, accipiat de memorata quarta parte sibi,
suisque, non quod avaritiâ, quod absit, suaserit,
sed potiùs, quod necessitas compulerit; Ceterum
si accipiendi nulla necessitas urserit, nihil de me-
morata quarta parte accipiat, sed usibus Ecclesia-
rum, & pauperibus Christi impertiendam secun-
dùm suam dispositionem relinquat =.

Verumtamen contraria opinio verior, ma- 21
gisque recepta videtur; Licèt enim fortè Epis-
coporum paupertas priscis illis temporibus causa
fuerit extrinseca, atque motiva dictæ portionis
indu-

inducendæ, tres tamen potissimùm intrinsecæ
causæ communiter à Doctoribus afferuntur, ob
quas hujusmodi portio favore Episcopi inducta
22 fuit, prima nempe in recognitionem superiori-
tatis, ut contingit in aliis Juribus, Episcopo com-
petentibus, de quibus *in cap. conquerente de of-
fic. Ordin.*, secunda ob communicationem, quæ
23 inter Episcopum, & Ecclesias illi subjectas re-
peritur, *cap. requisisti vers. secus de testament*;
Tertia ob Episcopale onus, & curam, quam
Episcopus habet omnium Ecclesiarum suæ Diœ-
cesis, & cœleste pabulum, quod illis imparti-
tur, ut ex *cap. 1. de sepultur.*; Episcopus enim
24 tantis oneribus gravatus, hanc percipit portio-
nem, ut indè habeat emolumentum, undè, &
onus, *cap. 1. de sepultur.*; Esset quippè contrà ra-
tionem, si Episcopus, cui commissa est cura,
& sollicitudo suæ Diœcesis, nihil indè emolu-
menti consequeretur: rectè igitur, sicuti Patri,
25 & Patrono, debetur legitima portio in Bonis fi-
lii, & liberti, ità etiam debita videtur Episco-
26 po, qui Pater spiritualis est, & Patronus Ec-
clesiarum, ut benè hæc omnia notant *Hostiens.
in summ. de sepultur.*, *Doctores in cap. Officii, &
cap. de his de testament.*, *Barbos. de potestat. Epis-
cop. part. 3. allegat. 86. num. 1. & seq., & de jur.
Eccles. lib. 3. cap. 19. num. 5.*, *Lap. de Castellion.
de canon. portion. §. Quia de canonica num. 1. &
seq.*, *Petr. de Vbald. de canonic. Episcop., &
Paroch. cap. 1. num. 2. 3. & seqq.*, *Petra ad con-
stitut. Apostol. tom. 2. pag. 332. nu. 90.*; ex qui-
bus causis, & rationibus Episcopos etiam hodie,
tametsi divites, hujusmodi portionem detrahere
posse, post *Lemaistre de juribus Episcop. lib. 2.
cap. 2.*, probat *Gonzal. in cap. de his vers. tamen
contrarium de testament.*, *Ludovic. Bellon. dict.
cons. 99. nu. 3.*, ibi = *Et quamvis divites facti fue-
rint Episcopi, mansit tamen semper ipse &c.*, *Cano-
nic. Raynald. in dict. suppletion. 3. ad cap. 32. sub
num. 38. & 45., & seqq.*

Nec sequenda videtur opinio *Gloss. in dict.
canon. de his 10. quæst. 1.*, tum quia singularis
est, tum etiam, quia locum sibi vindicare po-
27 test in casu, quo Ecclesiæ inopes sint, nec ha-
beant unde possint expensis necessariis subveni-
re, in quibus terminis certum est, canonicam
portionem Episcopo non deberi, ut explicando
Textum in Canon. 1. 10. quæst. 3. à præfatâ Glossâ
allegatum tradit, *Gonzal. loco mox citato ex cap.
de his de testament.*, ut etiam non turbat *Petr. de
Vbald. in dict. cap. 1. num. 1.*; Solummodò enim
refert opinionem aliquorum ità sentientium, at
ipse quoad hoc nihil firmat, & potiùs contra-
rium sentire videtur, dum immediatè procedit
ad examen dictæ portionis, quod superfluum
esset, si illam hodiè ampliùs non deberi, cense-
ret, idemque supponere videntur omnes Do-
ctores, de eâ agentes; Constitutio demum Con-
cilii Parisiensis non officit, quia, cum dictum
28 Concilium non fuerit generale, sed provincia-
le, seù potiùs nationale, ut videre est apud
Baron. annal. tom. 9. ad annum Christi 829., ha-
betur tamquam lex municipalis illius Regionis,
omnemque submovet difficultatem dispositio
Sacri Concilii Tridentini *cap. 3. sess. 24. de refor-
mat.*, quo loci agendo de visitatione Episcopo-
rum, prohibet illos quidquam accipere procura- 29
tionis causâ pro visitatione etiam testamento-
rum ad pios usus = *præter id, quod ex Relictis piis
jure debetur, aut alio quovis nomine* = quibus
sanè verbis utique permissa dicitur Episcopis de- 30
tractio canonicæ portionis, cum, præter illam,
nihil aliud habeatur, quod de juris censura E-
piscopis debitum sit ex piis Legatis, ideoque
verba Concilii ad dictam portionem omninò re-
ferri debent, ut optimè observat *Raynald. dict.
suppletion. 3. ad cap. 32. sub num. 38. vers., & hac
quarta, & num. 49.*

Hæc itaque portio, hodiè dum competens E-
piscopis, tametsi divites facti fuerint, rectè in ca-
su, de quo agitur, vindicari posse videbatur à Re-
verendissimo Episcopo Aretino; ipse enim tam- 31
quam Ordinarius pro illius detractione fundatam
habere dicitur intentionem in jure communi,
Barbos. de jur. Eccles. lib. 3. cap. 19. num. 7., *Ro-
ta coram Gregorio XV. decis. 519. num. 1.*, *ibique
Adden. num. 4.*, *inter divers. decis. 31. numer. 5.
part. 1.*, *in recent. decis. 402. num. 1. part. 2.*, il-
li expressè tribuente canonicam portionem ex 32
omnibus iis, quæ Ecclesiis, aliisque piis locis
suæ Diœcesis fidelium devotione acquiruntur,
juxta Textus apertos *in Canon. 1. & 2. quæst. 3.*,
cap. de quarta de præscript., *cap. conquerente de
offic. Ordin.*, *cap. officii, & cap. requisisti de te-
stament.*, & receptissimam opinionem, de qua
*Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 109. num.
56.*, *Barbos. de potestat. Episcop. part. 3. allegat.
86. num. 1., & seqq.*, *Cyrill. Episcop. Neoca-
strens. quæstion. jur. cap. 68. num. 11.*, *Petra ad
Constitut. Apostol. tom. 2. pag. 332. num. 90.*, *Pa-
nimoll. decis. 5. annotat. 4. num. 11.*, apud quos
concordan., ob rationes superiùs ponderatas, 33
nimirum Jurisdictionis, & oneris Episcopalis,
atque communionis, quam habet Episcopus in
Ecclesiis suis, quas passim, & communiter re-
censent nedum Doctores, in superioribus locis
allegati, verum etiam quotquot de hac materiâ
tractantes allegari possunt, qui quidem Docto-
res ab hujusmodi detractione solùm excipiunt 34
ea, quæ aut in Ecclesiæ ædificationem, & or-
natum, aut pro anima Testatoris, & anniver-
sariis, atque ad perpetuum Dei cultum relin-
quuntur, ex clara dispositione *cap. ultim. de testa-
ment.*, quam sequuntur, & exornant omnes præ-
citati Doctores, & præsertim *Tusch. pract. con-
clus. litera Q., conclus. 21. num. 63. & 69.*, *Cy-
rill. dict. cap. 68. numer. 11.*, *aliique plures apud
Barbos. de potest. Episcop. part. 3. allegat. 86. num.
23., & de jur. Eccles. lib. 3. cap. 19. numer. 22.*,
Rota coram Seraphin. decis. 726. num. 4.

Inde autem sequi videbatur, quod, cum in
nostrâ hypothesi pius Testator reliquerit Orato-
rio Sancti Philippi Nerii pinguem hereditatem
scutorum 70000. circiter, illamque in nullum ex
præfatis usibus privilegiatis erogari mandaverit, 35
sed Oratorium prædictum liberè, & absolutè
here-

heredem instituerit, inde, inquam, sequi videba-
tur, quod canonicæ portionis detractio ex hu-
jusmodi pio Relicto Episcopo denegari non pos-
sit, ad tradita per *Petr. de Vbald. de canonic. E-
piscop. cap.3. num.14.*, *& cap.4. quæst. princip.
7. num.21.*, ubi de Oratorio, præsertim, quia
36 ipsius causa, utpotè proveniens ex jure Episcopa-
li propter onera, quæ sustinet, favorabilior est,
quàm causa Ecclesiæ heredis institutæ, quæ fo-
37 vet causam mere lucrativam ratione Institutio-
nis, ut observat idem *Petr. de Vbald. dict. cap.
3. num.16.*, nullâ habitâ ratione oneris Missæ
38 unius, quotidiè celebrandæ, & eleemosynæ im-
pertiendæ Patribus Capuccinis, quippe onus
istud respectu adeò pinguis, & opulentæ here-
39 ditatis admodum leve est, ideoque attendi non
meretur, & saltem de eo, quod superest detra-
ctis dictis oneribus, canonica Episcopo debebitur,
juxtà firmata à *Petr. de Vbald. de canon. Episcop.
cap.7. num.60.*, *& seqq.*

Verùm enim verò, tametsi hæc, quæ pro Re-
verendissimo Episcopo afferri possent, gravia
sint, graviora tamen mihi videntur ea, quæ
urgent favore Patrum, undè in contrariam sen-
tentiam libentius irem; Quamvis enim dubium
40 non sit, Episcopum habere intentionem funda-
tam in jure pro detractione canonicæ portionis
ex omnibus Legatis, sive alio modo relictis Ec-
clesiis, aliisque piis locis suæ Diœcesis, certum
41 tamen est, etiam, quod, si Testator relinquat pro
operibus piis in genere, & Executores eligant
opera, hujusmodi detractioni minimè obnoxia,
42 dummodo id bonâ fide faciant, & non in frau-
dem Episcopi, dictæ detractioni locus non est,
ut in puncto firmant *Covaruv. in dict. cap. ultim.
de testament. num.7.*, *Bald. consf.506. alias final.
num.2. vers. sed pone lib. 2.*, *Barbos. de potestat.
Episcop. part.3. allegat. 86. num. 23.*, *& de jur.
Eccles. lib.3. cap.19. num. 24.*, *Panimoll. decis.
5. annotat.4. numer. 49.*, *Rota coram Seraphin.
decis. 726. num. 5.*, eam adducentes rationem,
43 quia distributio, quam facit Executor, facta cen-
setur ab ipso Testatore, per *Text. in leg. unum ex
familia §.1. ubi Doctores ff. de legat. 1.*

Iste autem est casus noster, nam Testator, he-
redem instituendo Ven. Oratorium Sancti Phi-
lippi Nerii, enixè rogavit illius Patres = *a ricor-
cordarsi, e non scordarsi mai di pregare, e far pre-
gare l'Onnipotente Dio, e la Santissima Vergine
Madre di concedermi la gloria del Paradiso, sic-
come a far l'istesso per l'anima dei miei Defonti,
e di tutta il Purgatorio nel modo, e maniera però,
che a loro più piacerà non intendendo gravarli in
una maniera più, che in altra* = undè patet, illos,
44 tametsi sinè ullâ speciali destinatione gravatos
ad pia opera peragenda, donatos fuisse plena-
riâ, & liberâ facultate eligendi pia opera, quæ
mallent, dum absque ullâ eorum determina-
tione absolutè, & simpliciter rogantur = *di pre-
gare, e far pregare &c. nel modo, e maniera pe-
rò, che a loro più piacerà, non intendendo gra-
varlè in una maniera più, che in altra* =.

Cùm itaque Patres Oratorii, quorum arbitrio
commissa fuit electio piorum operum, utendo
facultate, ipsis à Testatore tributâ, statuerint re-
ditibus dictis hereditatis erigere formale Orato-
torium cum Ecclesia, & Domo, in qua ipsi si- 45
mul congregati, vitamque simul agentes, dici
possint veri sectatores Divi Philippi, ejusque In-
stituti, quod sanè opus præcipuum est inter ea,
quæ detractioni canonicæ portionis minimè sub-
jacent, ut perspicuè disponitur *in dict. cap. ul-
tim. de testament.*, verbis illis = *de his, quæ in or-
namentis, vel prò cereis, seu fabrica, luminari-
bus, anniversario 7. 20. 30. die, sive aliis ad per-
petuum cultum Divinum legatum Ecclesiis, vel
reliquis piis locis canonica portio (dummodò in
fraudem non fiat, ut eá Episcopus, sive Paro-
chialis Ecclesia debeat defraudari) deduci non de-
bet* =, consequens est, ut hujusmodi portionem
Episcopus vindicare non possit, ut in specie tra-
dunt omnes Doctores suprà relati; Idque pro-
cederet, etiamsi, præter expensas fabricæ, aliquid 46
superesset, quia nihilominus de eo, quod super-
est, portio Episcopalis non solvitur, *Roman. consf.
233. numer.3. vers. quo autem ad secundum*, ubi
Apostilla citat plures, *Tusch. pract. conclus. lit. Q.
conclus.21. num.64.*

Certiùs verò, quia dict. electio à Patribus facta
dici nequit animo fraudandi Episcopum portio- 47
ne suâ, quo casu illa omninò deberetur, per
Text. in cap. officii, & cap. final. de testament.,
Bald. consf.500. num.2. lib.2., *Lap. de Castellion.
de canonic. portion. §. Quia de canonica num.25.*,
*Petr. de Vbald. de canon. Episcop., & Paroch.
cap.7. num.4., & 7., & cap.9. num.15.*, & alii
apud Barbos. de jur. Eccles. lib.3. cap.19. n.25.;
Dolus enim, & fraus non debent alicui patro- 48
cinari, neque ut commodum consequatur, ne-
que ut tertio præjudicium irrogetur, *Barbos. de
offic., & potest. Episcop. part.3. allegat.86. num.
32.*, sed summâ bonâ fide expleta dicenda est,
cum reverâ illi, ut suum institutum exercere
possint, indigeant ædificatione Ecclesiæ, & Do-
mus, eademque electio, sivè declaratio con-
formis esse videatur menti Testatoris, qui, dum
Presbyteros, d. instituto addictos, in testamento
nuncupavit Religiosos, & Patres, ibi = *degni Re- 49
ligiosi Padri dell' Oratorio* = formale Oratorium
erigi voluisse censetur, inquo dicti Presbyteri re-
ligiosam vitam ducerent, cum alioquin in præ-
senti nullum in ipsis Religionis vestigium, aut in
habitu, aut in actibus, aut in communi vivendi
ratione considerari possit, undè tales à Testato-
re appellari deberent; Quamobrem, cum præ-
fati Sacerdotes talem electionem faciendo, con-
sentaneè ad Testatoris voluntatem id egerint, 50
quod ipsis de jure licebat, nullam injuriam Epi-
scopo intulisse dici possunt, minùsque in frau-
dem illius ità declarasse præsumuntur, suo nam-
que jure usi, id egerunt, *cap. cum Ecclesia Vul-
teranæ de elect.*, *Petr. de Vbald. de Canonic. Episc.
cap.4. quæst. princ. num.14.*

Cala-

Calaritana Canonicatus.

Beneficii reservatio ratione Curialitatis cessat, si mors ultra duas dietas contigerit; Cessat itidem reservatio desumpta ex Prothonotariatu, deficientibus literis patentibus, seu Prothonotariatus privilegio. Reservatio ipso jure, ipsoque facto, & absque eo quod sententia declaratoria præcesserit, in Curia, juxta Decretum Eminentissimi Urbis Vicarii, inducitur, si statuto tempore quis non se conferat ad residentiæ locum.

VOTUM XX.

1 *Reservatio ut anteriorem annullet provisionem, clara, atque indubitata esse debet.*

2 *Reservationem ex Curialitate induci, indubitatum est.*

Hæcque fuit prima reservatio inducta per Clementem III. *seu, ut alii vocant,* IV., ibid.

3 *Per eamque reservata fuerunt Beneficia omnium Curialium, atque aliorum, qui sequuntur Curiam, si decedant apud S. Sedem.*

4 *Reservatio ejusmodi est localis; estque sola, & unica reservatio, quæ sit clausa in corpore juris.*

5 *Aliæ, quæ post eamdem reservationem prodierunt, Apostolicæ Constitutiones clausæ in corpore juris, novas reservationes non induxere, sed solùm explicarunt mentem Pontificis,* & num.8.

6 *Vacantia apud S. Sedem intelligitur de Beneficiis quorumcumque ad Curiam venientium, sivè ab ea recedentium, aut etiam Curialium, si eos in Locis Curiæ vicinis mori contingat.*

7 *Loca autem Curiæ vicina dicuntur, quæ ultra duas dietas legales, a Curia non sint remota.*

9 *Officiales Papæ, & Curiæ Romanæ antea comprehendebantur sub generali Curialium expressione.*

10 *Illorum Beneficia, etiamsi ultra duas dietas decedant, semper in Curia vacare dicuntur.*

11 *Reservatio omnis cessat, quoad simplices Curiales decedentes ultra duas dietas, posito etiam animo redeundi ad Curiam.*

12 *Ex Prothonotariatu reservatio inducitur, licèt quis non fuerit de participantium numero, & creatio, ab inferiore emanaverit.*

13 *Immò, etiamsi non principaliter Prothonotarius creatus fuerit, sed tantùm accessoriè talis extiterit ratione officii.*

Quales sunt Equites Pii, Equites Lilii, ac similes, ibid.

14 *Prothonotariatus qualitatis probatio deficere dicitur, si literæ patentes, vel Prothonotariatus deficiat privilegium,* & num.18., *Limita,* ut num.20.

15 *Ex Prothonotariatu ut reservatio inducatur, non sufficit literarum expeditionis probatio; sed etiam acceptationis facta per eum, in cujus favorem literæ cantant, probatio requiritur, saltem præsumptiva.*

Resultans, vel ex impensa necessaria expeditioni illarum, ibid, & num.19.

16 *Vel ex usu pilei, & insignium, a Prothonotariis deferri solitorum.*

17 *Vel quia Prothonotarium se quis nominaverit in proportionatis actibus, ab ipso gestis.*

Declara, deficientibus literis, non sufficere præsumptionem acceptationis, ex usu pilei, ac insignium desumptam, num.21., *ratio* ibid.

20 *Prothonotariatus collatio facta ab inferiore a Papa, per Testes, ac etiam sinè literis probari potest.*

22 *Prothonotariatus qualitas, ut excludatur, satis est possibilitas, quod pileo, ac insignibus quis uteretur ad se Prothonotarium ostendendum, licèt re ipsà non esset talis.*

23 *Substantià principalis alicujus probationis deficiente, nihil de adminiculis, nullo fundamento innixis, curandum est.*

24 *Vacationum, seu reservationum pluribus speciebus narratis cum clausula generali,* quovis modo, *unam ex eis verificari sufficit.*

25 *Intellige, si modò ejusmodi narrativa copulativè, & conjunctivè facta non fuerit, tunc enim utramque expressam vacationem, seu reservationem justificari, oportet.*

26 *Reservationes singulares Beneficiorum exprimere non est necesse.*

27 *Vacatio ipso jure, & ipso facto in Curia, juxta Decretum Eminentissimi Urbis Vicarii inducitur, si statuto tempore quis non se conferat ad residentiæ locum.*

Nec ulla requiritur sententia declaratoria, num.32., & 33.

28 *Pœna ubi ipso jure, vel ipso facto imposita est, an sententia facti declaratoria debeat præcedere, apud Doctores controversum est.*

29 *Alii enim affirmativam, alii negativam tuentur,* & num.30.

31 *Receptum tamen communiter est, declaratoriam non requiri, ubi agitur de facto notorio, ac manifesto.*

33 *Dictio =* dumtaxat *= taxativa est, omnesque alios excludit casus non expressos.*

34 *Provisio a S. Sede fieri potest, etiam non expectatà sententià declaratorià contraventionis, nec citato possessore.*

35 *Sententia declaratoria contraventionis non cadit super pœnà, sed super facto.*

36 *Sententià declaratorià contraventionis nondum latà, si decedat possessor Beneficii, istud non per privationem, sed per obitum vacare dicitur.*

Limita, ubi privatio non fit ab homine, sed a Lege, num.37., *& ratio* ibid.

37 *Lex vacationem inducit eo momento, quo in eam commissum est.*

38 *Beneficia medio illo tempore inter contraventio-*

tionem, ejusdemque declaratoriam non possunt vacare, & non vacare.

Tempus enim, quo Beneficium vacat, momentaneum, atque individuum est, ibid.

39 *Beneficii vacatio ipso jure, verificatur, quando contraventia committitur, non quando sequitur amotio.*

40 *Prima Beneficii per contraventionem vacatio sequentem alium per obitum impedit.*

41 *Beneficii vacatio priùs ex uno capite, & postea ex alio dari non potest.*

42 *Beneficium, post contractum etiam Matrimonium, à Beneficiato retentum; eo decedente, non per obitum, sed antea per Matrimonium vacasse dicitur.*

43 *Beneficii privatione ipso jure inductâ, possessor nequit, etiam ante declaratoriam, validè illud resignare, aut permutare.*

44 *Nec amplius suos facit fructus, illosque perceptos tenetur restituere.*

45 *Beneficium obtineas ex reservatione contenta in Decreto Eminentissimi Urbis Vicarii, quænam pro ea verificanda justificare debeat?*

SEjus obtinet Canonicatum in Ecclesiam Metropolitana Calaritana. Per longissimum tempus viginti, & ultra annorum absens ab Ecclesia prædicta, commoratus fuit in Alma Urbe, in qua etiam peregisse posse supponitur plura negotia, sibi de partibus transmissa; Et quamvis ab Edictis, quotannis in die Cinerum in Urbe ab Eminentissimo Vicario publicari solitis, moneretur sub pœnis ibi contentis de accedendo ad residentiam sui Canonicatus, attamen ille in sua contumacia perseverans, numquam ab Urbe discessit, sed illis inobediens, in Urbe suam permanentiam semper continuavit, donec, quodam contracto morbo, ad se ab illo curandum, ad Civitatem Florentiæ prò aere mutando, nec non ad Balnea Lucensia se contulit, ubi, quamvis commoraretur, nihilominus semper fixos, & apertos retinuit lares in Urbe, ad quam revertendi animum habuisse præseferunt Epistolæ, ab illo ex prædictis locis exaratæ.

Illi autem in prædictis Balneis adhuc permanenti mors in mense Ordinarii sui pervenit; undè inquirendi occasio exoritur, ad quemnam Canonicatus collatio spectet, nimirùm ad Ordinarium propter vacantiam, in illius mense secutam, vel potiùs ad Sedem Apostolicam, sivè ratione Curialitatis per Sejum executæ, sivè ob dignitatem Prothonotariatus, quâ insignitus ille dicitur, sivè demùm ob vacantiam in Curia, ipso facto, ipsoque jure incursam, juxtà Edictum Eminentissimi Urbis Vicarii contra residere obligatos, & ab Urbe non descendentes ad locum suæ residentiæ, super quo cum meum prò veritate sensum pandere requisitus fuerim, unum quemque ex mox dictis titulis, provisionem Apostolicam præseferentibus, accuratò examini subjicere operæ pretium videtur.

Sanè autem in primis illud prænotandum est, reservationem, per quam Ordinario ablata dici
debeat facultas conferendi, & per quam annul- 1
letur provisio anterior ab illo facta, debere esse
claram, & indubitatam, aliàs provisio, illius
vigore obtenta, executionem, non meretur, juxtà communiter tradita per *Gonzal. in regul.8. Gloss.11. num.100., & sequen., D. Pitonius discept.12. num.3. tom.1., Rot. coram Verallo decis.10. part.2., & cor. Ubald. decis.300. num.2., & 3., cor. Duran. decis.14. n.5., & decis.274. num.5. part.19.*

Examinando autem singula capita reservationum superiùs allatarum, quatenus pertinet ad
primum ratione Curialitatis per Sejum exercitæ, profectò est indubitatum, ex Curialitate 2
reservationem induci, immò hæc fuit prima
reservatio, antè omnes inducta per *Clementem tertium*, seù, ut alii illum vocant, *quartum* in *cap. licèt 2. de præben. in 6.*, in qua reservavit Beneficia omnium Curialium, aliorumque, qui Curiam sequuntur, ac apud S. Sedem
moriuntur, istaque reservatio est localis, ra- 3
tione nimirum loci Curiæ, in quo eadem Beneficia vacare dicuntur, & hæc est sola, & unica
reservatio, quæ sit clausa in corpore juris, ut 4
ponderant *Sarnen. ad regul. Cancell. de Triennal., quæst.31. num.7., & 8., Garz. de Benef. quæst.5. cap.1. num.88., & seq., & n.130., Andr. de Vallis de Benefic. lib.1. tit.7. num.10., Lotter. de re benefic. lib.2. quæst.27. num.32., Ventr. in prax. rer. notabil. tom.2. annot.2. §.1. num.13., Germon. de indult. Cardin. §. Per quæ sublatis num.34.*; aliæ etenim, quæ posterius prodierunt, Apostolicæ Constitutiones, clausæ in corpore juris, novas non induxere reserva-
tiones, sed tantùmmodò explicaverunt men- 5
tem, & intentionem Summi Pontificis, quoad reservationem prædictam inductam in *d. cap. licèt 2.*; undè *Bonifacius VIII.* advertens, quod
dicta Decretalis non exprimebat, quando, & 6
quorum Beneficia dicantur vacare apud Sedem, nec ad quæ loca hæc vacatio extendatur, idcircò ad dictæ Decretalis elucidationem aliam edidit Constitutionem, quæ est *cap. præsenti 34. eodem tit. in 6.*, in quo declaravit, vacantiam apud S. Sedem intelligi de omnibus Beneficiis, quæ Legati, aut Nuncii Sedis ejusdem, vel quivis alii ad Romanam Curiam venientes, vel etiam recedentes ab ipsa, obtinent, si eos in locis vicinis ipsi Curiæ mori contingat: Vel de Beneficiis obtentis à Curialibus, si peregrinationis, infirmitatis, aut recreationis, seu aliâ quavis causà ad locum Curiæ vicinum secedentes in hujusmodi loco vicino decedant, declarans,
loca, Curiæ vicina, in præmissis intelligi, quæ 7
ultra duas dietas legales à Curia non sint remota: Et idcircò istam Decretalem *Bonifacii* esse editam in declarationem alterius *Clementis*, optimè advertunt *Cokier. ad regul.8., quæst. 6. vers. ad cujus Textus declarationem, Gonzal. ad reg.8. gloss.13. in princip. nu.19., & gloss.51. num.84., Rot. decis.28. num.7. part.6. rec.*

Et quamvis posteriùs in majorem hujus reser-
vationis localis declarationem aliæ prodierint 8
Pontificiæ Sanctiones, illa nempè *Joannis*

nis XXII.; quæ incipit *ex debito*, inter *extrav.*
communes de elect., in qua de Officialibus Papæ,
& Curiæ Romanæ, anteà comprehensis sub ge-
9 nerali Curialium expressione, nominatim sta-
tuitur, ut illorum Beneficia, ubicumque dece-
dant, etiam ultra duas dietas, dicantur semper
vacare in Curia, quæ, quia temporalis erat, ac
per mortem ejusdem *Joannis* expiraverat, id-
10 circò, prò lege inposterum servanda, fuit inno-
vata à *Benedicto VII.* in oota *extrav. ad regimen.*
de præben int. comm.

Nihilominus ad rem nostram satis est rem
examinare tantummodò ad tenorem *d. cap. præ-*
senti, juxtà quod, præsuppositâ etiam curialita-
11 te dicti Seii, cum ille decesserit ultrà duas di-
etas legales, idcircò reservatio huic titulo ioni-
ti nullatenus potest, cum quoad simplices Cu-
riales, posito etiam animo redeundi ad Curiam,
si mors ultrà prædictas duas dietas contigerit,
quæcumque cesset reservatio, ad tradita per
Rebuff. in addit. ad regul. 1. Cancell., *Gemin. consf.*
92., *Paul. Barchinonen. in prax. Cancell. tit. de*
Benefic. reservatis, *generalitèr Lotther. de re Be-*
nefic. lib. 2. quæst. 32. num. 59., *Card. de Luc. de*
Benefic. disc. 20. num. 5.

Succedit secunda inspectio de reservatione,
exoriens ex prothonotariatu prædicti Seii, quam,
12 nulla profectò cadere potest hæsitatio, locum
obtinere, prubatâ qualitate prædictâ, etsi non
fuerit de numero participantium, & creatio
emanaverit etiam ab inferiore, juxtà disposi-
tionem prædictæ notæ *extravag. ad regimen. de*
præben., innovatæ *in regul. 1. Cancell.*, & com-
muniter edocent *Simonet. de reservat. quæst. 100.*
num. 3., *Mandos. in regul. Cancell. quæst. 7. num. 3.*
circa mod. vers. opinionem affirmativam, *Vivian.*
de Jurepatr. part. 3. lib. 14. cap. 4. numer. 58. vers.
Item, *Lotther. de re Benefic. lib. 2. quæst. 28. nu. 44.*
Fabr. de Prothonot. cap. 12. num. 2., *de Luca de Be-*
nefic. disc. 106. num. 1., *Rot. cor. Puteo decis. 313.*
in princ. lib. 1., *& coram Seraphin. decis. 1251.*
num. 27., *& seqq.*, *& coram Dunoz. decis. 632.*
num. 2., *& dec. 172. num. 15.*, *& seqq. part. 4.*
tom. 2., *& decis. 262. num. 8. part. 15.*, *& de.. 14.*
num. 1. part. 16., *& dec. 680. num. 2. part. 19. rec.*,
& alibi centies. Immo, etiam si non fuerint crea-
ti Prothonotarii principalitèr, sed tales tantum-
13 modò extiterint accessoriè, ratione nimirùm
officii, seù hujuscemodi dignitas sit annexa,
quales sunt Æquites Pii, Æquites Lilii, ac si-
miles, ad firmata per *Fabr. Prothonot. d. cap. 12.*
num. 4., *& seqq.*, *& Rota in Palentina Scholast.*
Tertiæ Canonicatus, & Præbendæ de Valleadolid.
die 9., *& 13. Aprilis 1584. cor. Robusterio penès*
Gonz. de Benefic. part. 5. cap. 1. num. 204., *& in d.*
decis. 172. num. 25., *& 26. part. 4. tom. 2. rec.*

Verùm difficultas, & quidem maxima resi-
det in probatione hujusce qualitatis, deficit enim
14 fundamentum hujusce probationis, nimirùm li-
teræ patentes, seù privilegium prothonotaria-
tus, ut propterea, si tanta est dubitatio in casu,
quo indubitanter constet de expeditione litera-
15 rum prothonotariatus, an adhùc locum obti-
neat reservatio, oec ne, quià oempè illæ expe-
diri potuerint ab alio, ut propterea ulteriùs con-
currere debeat probatio acceptationis factæ per
eum, cujus favore caotant literæ, saltem præ-
sumptiva, resultans, vel ex impensâ necessariâ
expeditioni literarum, *Lotther. de re benef. lib. 2.*
quæst. 28. num. 42., *& seq.*, *& num. 96.*, *adden. ad*
Buratt. decis. 706. num. 12., *Rot. cor. Crescent. de-*
cis. 1. de præsumpt., *& decis. 47. num. 6. cor. Za-*
rat., *& decis. 1033. lib. 3. part. 3. divers.*, *& de-*
cis. 407. num. 6. in fin. part. 1. rec., *& decis. 14. num.*
4., *& 5. part. 16.*, Vel ex usu pilei, & insignium,
à Prothonotariis deferri solitorum, non docto 16
de competentia eorumdem ex alio capite, ut
sunt casus *Ferret. cons. 371. num. 1. 2. 4.*, *& 5.*, *&*
in d. decis. 407. in fin. part. 1., *& in decis. 299. nu-*
mer. 2. cor. Bich., *& in decis. 47.*, *& seqq. coram*
Zarat., vel quià quis se Prothonotarium in
actibus proportionatis à se gestis nominaverit, 17
ut videre est in *decis. 706. num. 19. par. 3.*, *& de-*
cis. 26. num. 7. part. 15., *& decis. 14. num. 6. part.*
16., *& decis. 162. num. 10. part. 17. rec.*, & plu-
res casus distinguens, generaliter explicant *Lott.*
de re benef. d. lib. 2. d. quæst. 28. num. 70., *& seqq.*,
& decis. 300. coram Ubald.

Quid erit sine dicendum in nostro casu, in
quo deficit subjectum gratiæ acceptandæ, sine
quâ nullæ considerari valent qualitates, cor- 18
ruentè etenim fundamento præexistentis con-
cessionis, veluti saltèm est sumptus literarum, 19
prout erat casus *decis. 407. num. 4. part. 1. recen.*,
vel ubi prætenderetur, quod protnonotariatus
fuisset collatus ab inferiore à Papa, si saltèm
probaretur hujuscemodi collatio per testes, prout
in tali casu collationis factæ ab inferiori à Papa,
per Testes, etiam sinè literis probari posse, firmat 20
Rot. decis. 5. num. 3. in fin. de offic. delegat. in nov.
14. num. 3. coram Duran., *& decis. 41. num. 1. coram*
Ludovis., *& decis. 185. num. 5. coram Manzaned.*,
admitti nullatenus possunt præsumptiones acce-
ptationis gratiæ antecedentis desumptæ, vel ex 21
usu pilei, vel ex quo, ut nonnulli Testes de-
ponunt, io Civitatibus Lucæ, & Florentiæ
Sejus uteretur in pileo cordulis violàceis, quibus
uti solent, & valent Prothonotarii, quià talis
usus est res admodum æquivoca, cum hisce cor-
dulis uti valuerit ex merâ suâ voluntate, etiamsi
non foret Prothonotarius, ut ipsum videntes 22
induceret ad credendum, illum esse Prothono-
tarium, quamvis talis reverà non foret, adeòut
hæc sola possibilitas plusquam exuberet ad effe-
ctum, ne dicatur adesse illa certitudo hujusce
qualitatis, quæ est necessaria ad inducendam re-
servationem, ex regula, quod, deficiente substan- 23
tiâ alicujus principalis, & fundamentalis proba-
tionis, nil curandum sit de adminiculis, & præ-
sumptionibus, de per se stantibus, ac in arena, &
nulli fundamento innixis, *Rot. decis. 152. nu. 18.*,
& decis. 633. num. 12. coram Bich., *& in Firmana*
Jurisdictionis 15. Aprilis 1701. §. 20. coram Re-
verendissimo Molines, *& in Romana Pecuniaria*
2. Martii 1708. §. Quæ cum ità sint cor. eod.

Ceterùm, quamvis ad præsens deficiant pro-
bationes sufficientes prothonotariatus, quià ta-
men potest dari casus, quod illæ superveniant,
id-

idcircò in supplicatiooe porrigenda nullatenùs
omitti debet mentio etiam hujus reservationis,
cumulativè cum alia vacationis in Curia, pro-
pter vacationem, à Jure factam ex causa inobe-
24 dientiæ Edicto Eminentissimi Vicarii de acce-
dendo ad residentiam, de qua mox loquemur,
cum nil implicet, plures alternativè narrari pos-
se vacationum species cum clausula generali,
quovis modo, quo casû sat est, unam ex eis veri-
ficari, *Garz.de Benefic.part.11. cap.1. num.32.*,
Murg. de Benef. quæst.13. num. 1047., *Rot. de-
cis.456. num.3. coram Cerro*, advertendo, quod
talis narrativa non fiat copulativè, & conjuncti-
25 vè, quià tunc copulativè utramque expressam
vacationem, seù reservationem justificari, opus
esset, *Garz. de Benef.part.11.cap.1.num.49.*, *Rot.
decis.325. num.9. part. 16. rec.*, quamvis nec
etiam fortassè necesse sit hujuscemodi speciale
singularum reservationum enumerationem fa-
26 cere, sed satis sit illas exprimere per clausulas
generales, juxtà regulam *56.Cancell.*, ut expli-
cat *Rot.decis.162.num.11.*, *& 12. part.17.rec.*

Denique transeundo ad tertiam, & ultimam
speciem ex reservationibus sub initio propositis,
27 illa fundatur in vacatione ipso facto, & ipso Ju-
re in Curiâ incursâ, juxtà Edictum Eminentissi-
mi Vicarii, quotannis publicari solitum, & pro-
fecto tutiùs, & stabiliùs io illâ pedem figi posse,
respondendum mihi videtur, verba etenim Edi-
cti clara, & aperta sunt, hujuscemodi vacationem
inducentia adversus illum, qui post sex menses
à die publicati Edicti, quod ab eadem Urbe Ro-
mæ, & Romana Curia discedere, & ad sua Be-
neficia residentialia rectis itineribus se conferre
deberet, illi non paruerit, ibi = *lapsis verò sex
mensibus, & præmissis non adimpletis, ipso facto,
& absque aliâ sententiâ eisdem Beneficiis, & di-
gnitatibus sit ipso Jure privatus, itaùt illa Se-
des Apostolica tantùm conferre valeat, eademque
ab ea respectivè possint impetrari, & provisiones,
per ipsam factæ, debitæ executioni demandari de-
beant, quacumque appellatione postpositâ, verifi-
cato dumtaxat coram Vicario Executore Litera-
rum simplici facto contraventionis*, = & adnotat,
Rota decis.506.num.9., *& 18. part.14. rec.*, *&
decis.117.num.31.part.15.*

Et quamvis magna inter Doctores sit conten-
28 tio, an, ubi pœna est imposita ipso Jure, vel
ipso facto, præcedere priùs debeat sententia de-
claratoria facti, ex quo pœna ipso Jure exoria-
tur, ut, per *Text.in cap.cum secundum §.Confi-
scationis de hæret. in 6.*, affirmativam tuendo
29 tradunt *Gloss. in cap. quam sit verb. & ipso de
elect. in 6.*, *& in Clement.ult.verb. constiterit de
censibus*, *& ibi Ancharan.num.4.*, *& 5.Archid.
in cap.fælicis num.54. vers.dicas igitur de pæn. in
6.*, *Joan. Andr.ibid.num.4.*, *& Ancharan., nu-
mer.10. vers.Responde notabilitèr*, *& cons.189.
num.3.*, *Bartol.in l.ejus, qui num.3.ff.de jur.fis.
Covar.in C.cum esses num.6.de testam.*, *& in reg.
peccatum part.2. §.8.*, *Soccin. Sen. cons.130.*, *nu-
mer.29.vers.si verò dicimus vol.3.*, *Gabriel. cons.
51.num.36.lib.1.*, *alter Gabriel comm.conclus.lib.
7.de crimin. conclus.12.num.1.*, *Grat.discept.61.
num.1.*, *& discept.440.num.3.*, *& seqq.*, *& di-
scept.809.num.13.*, *Cabal.resol.crimin.133.*, *Me-
noch.de arbitr.cons.220.num.7.*, *Gonzal.in reg.8.
Gloss.15.num.155.*, *& Glos.56.num.126.*, *& 127.*,
Guazzin.ad defens. reor.defens.33. cap.1.per tot.,
Christin. ad l.municip.tit.1.art.9.num.10., *Dian.
part.1. tract.10.resol.23.*, *& seqq.*, *Lotther.de re
benefic.lib.3.quæst.18. num.31.*, *Fermosin.in cap.
sicut 8.quæst.5. num.37.de hæret.*, *& in alleg.fi-
scal.18. num.53. part.7.*, *Rosa de execut. liter.
Apostolic. part.1. cap.6.num.232.*, *Magon. decis.
Floren.11. n.50.*, *& seq.*, *& dec.16.n.10.*, *& seq.*,
Rot.dec.308.n.8., *& 9.par.18.rec.*, *& in Segun-
tina Canonicatus Doctoralis 18. Martii 1618. §.
Hinc provisio coram Verospio*, quæ est illius con-
firmatoria, negativam verò è contra, nimirum 30
non esse necessariam declaratoriam, sustinent,
sub ratione, quod privatio, sit à Lege ipso Jure
absque ullo ministerio hominis, *DD.in cap.cum
accessissent de constit.*, *Bald.in l., quæ sub conditio-
ne 8.§.fin.num.4. vers., vel die secundo ff.de condit.
instit.*, *Jason.in l.3.§.Quod autem nu.7. vers. huic
difficultati ff.quod quisque Iuris*, *Felin. in cap.Ro-
dulph. num.38. in 4.limit.de rescript.*, *Geminian.
in d.cap.Fælicis in princ.num.8.*, *vers. unde dicit
de pæn.in 6.*, *Ladrisch.cons.8. num.13. vers. se-
cundo respondeo*, *Dec. cons.145. num.6.vers.quia
prò responsione*, *Garz. de Benef. part. 5. cap.5.
num.746.*, *Corrad.in prax.Benef.lib.3. cap.6.nu-
mer.34.*, *Rot.decis.13.num.3. de Privileg. coram
Crescentio.*

Omois tamen io nostro casu cessat umbra hæ-
sitationis, ex limitatione, quam communiter
edoceot, etiàm qui prò regula firmant necessi- 31
tatem declaratoriæ, quæ est, ut illa nullatenùs
requiratur, ubi agitur de facto notorio, & om-
nibus manifesto, quale supponitur illud, de quo
ad præsens agitur, ad *Text.in cap.pervenit 13.de
appell.*, *& ibi DD.in cap.cum non ab homine de
Judic.*, *& ibi Abb.num.29.vers.*, & sic non ob-
stat, idem *Abb.in cap.præsenti de cens.*, *Gemin.in
cap.cum secundum §. Confiscationis in 2. notabil.
de hæret.in 6.*, *Butr. in cap. pervenit verb. nota,
quod in imponenda de appell.*, *Felin.in cap.Rodulp.
num.37. vers. limita num.1.*, *& num.39. vers.,
salvâ veritate de rescript.*, *Innoc. in cap. in Late-
ranensi num.1. vers. si fortè esset notoria horum
participatio de præben.*, *Fagn.in cap. quod à Præ-
decessore num.68. de schismatic.*, *Paris. cons.1.
num.39.vol.1.*, *Ruin.cons.181.num.10.vers.quan-
do autèm est notorium vol.1.*, *Lotther.de re benef.
lib.3.quæst.18.num.32.*, *Gabr.com. conclus.lib.7.
de crimin. conclus.12.num.2.*, *Monacell. in for-
mular.legal. practic. tit.3.formul.23. num.4.*

Secundò clariùs cessat difficultas ex Edicto,
illam expressè submovente, dùm in eo non so-
lùm habetur, quod ipso facto, ac ipso Jure talis
inobediens sit privatus, sed ulteriùs, quod id 32
procedat *absque aliâ sententiâ*, quo sanè casu
nulli dubium esse potest, nullam requiri sen-
tentiam declaratoriam, ad tradita per *Jason.
cons.21. vers.3.respondetur vol.3.*, *Magon. dec.
floren.88. num.18.*

Tertiò evidentissimè, quia in eodem Edicto

præscribitur apertè, quod Sedes Apostolica hæc
Beneficia taliter vacantia conferre valeat, &
33 provisiones per ipsam factæ, debitæ executioni
demandari debeant = *Verificato dumtaxat coram
Vicario executore literarum, simplici facto contraventionis*; Ex hisce etenim manifestum redditur, nullatenùs prærequiri sententiam declaratoriam, cum verificatio facti contraventionis fieri debeat coram Executore literarum, & sic post obtentam provisionem, atteutâ maximè illâ dictione taxativâ = *dumtaxat* = excludente omnes alios casus, non expressos, *l.Gallus §.Et quid, si tantùm ff.de liber., & posthum., Ruin. cons.53.num.4.vol.1., Dec.cons.183. num.1.vers., sed tamen, Rot.cor.Dunoz.Seu.decis.40. nu.4., & coram Manzaned. decis.184.num.1., & dec.315. num.4.part.11. rec.*

Et quartò denique, quià ad effectum provisionis obtinendæ id quoque est conforme dispo-
34 sitioni Juris, juxtà quam, etiam in casibus, in
quibus requiritur sententia declaratoria, provisio fieri potest à S. Sede, non expectatà sententià, neque citato possessore, quia talis sententia non cadit super pœna, quia hæc à Lege est irrogata,
35 sed super facto, *Fagn. in cap. ad abolendum n.41. de hæret., Rebuff. in prax. benefic. tit. de mod. vacat. num. 5., Sanchez in præcept. Decalog. lib. 2. cap.25.num.12., Ros. de execut. lit. Apost. part.1. cap.6. num.234., Lotther.de re benefic.lib.3. cap. 23. num.37., del Bene de offic. Inquis. part.1. dub. 103. num.1., Rot. dec.703. num.3. lib. 3. divers., decis 178. num. 6. & seqq. cor. Merlin., & decis.69. num. 8. part. 12. rec., & in Ramonen. Beneficii 13. Martii 1699. §. Minùs etiam coram Card. Caprara.*

Nec refragatur, quod, cum Seius decesserit nullâ præcedente declaratoriâ, idcircò Benefi-
36 cium potiùs per obitum, quàm per privationem,
à Lege inductam, vacare dicatur, quoniam, ubi privatio provenit non ex sententiâ hominis, sed ex Sententiâ Legis, etiamsi tale possidens Beneficium, moriatur, nihil per ejus obitum vacare intelligitur, cum jàm Lex vacationem induxerit
37 eo momento, quo in eam est commissum, ut
benè ratiocinatur *Lotther d. lib. 3. d. quæst. 18. num. 58.*, ubi *num. 59.*, subdit rationem, quod
38 medio eo tempore dici non potest, Beneficium
vacare, & non vacare, ex quo tempus, quo vacavit, momentaneum, atque individuum est, optimè *Gonz. in Reg. 8. glos. 15. num.141. & seq.*, ubi, quod in casu, quo ex dispositione Legis
39 Beneficium vacet ipso Jure, talis vacatio verificatur in ipsomet puncto, quo contravenitur Legi; non autem, quando quis de facto amovetur à Beneficio, & ex hac ratione sub *num.143.* subdit, *quod, si post d. vacationem ipso Jure, antequam jàm privatus dimitteret possessionem, dece-*
40 *deret, tunc non vacaret Beneficium per obitum illius, sed per contraventionem præcedentem, subjungens sub* num. 144. *rationem rationis, quià nempè prima vacatio impedit sequentem, & sic per obitum vacare non poterat Beneficium, quod non habebat, ex quo priùs Jure vacaverat, quia, si*
41 *primò vacavit Beneficium ex uno capite, non potest postmodum vacare ex alio sequenti, cum jàm fuerit abdicatum jus, & consequentèr ex capite sequenti nihil potest vacare, cum ipse tunc nihil Juris habuerit in Beneficio* =, *Ros. de execut. liter. Apostolic. quæst. 1. cap.6. num.235., Rot decis. 707. num. 4., & decis.727. num.1. lib. 3. part.3. div., & in d. Ramonen. Beneficii 13. Martii 1699.cor. Card. Caprara*, in quâ ego scribebam, & in cujus casu obtinens Beneficium, decessit de mense Augusti anni 1688.; Provisio autem Apostolica ex capite vacationis ob crimen hæresis contigit de mense Februarii 1689.; Et sic post obitum illud obtinentis, sententia verò declaratoria prodiit posteriùs, nimirum de mense Septembris ejusdem anni 1689., ut videre est ex contextu totius *Decisionis*.

Haud quaquam refragante, si fortassè objiceretur, quod aliqui ex mox adductis Doctoribus videantur supponere obitum talitèr ipso facto, ipsoque Jure privati, interim, dùm excutitur factum prò obtinendâ declaratoriâ, namque dicta horum Doctorum non sunt intelligenda restrictivè ad hunc præcisum casum, ad quem alii non se restringunt, nec ad quem ullo pacto se restringit ratio ab omnibus allata, quæ est, quod, datâ uno instante vacatione Beneficii ex uno capite, nullo pacto postea valet illud vacare ex alio, si etenim exempli gratiâ, propter Matrimonium à Beneficiato contractum vacet ipso Jure Beneficium, quamvis interim Beneficiatus in detentatione Beneficii continuet, & in tali casu illius 42
possessione decedat, palam profectò est, vacationem contingere non propter obitum, sed antea illud vacavisse propter Matrimonium, ipso Jure inducens vacationem, ut satis evidens ex se est.

Et sanè hoc est adeò verum, ut talitèr à Jure,
& per Sententiam Legis exutus Beneficio, illud 43
etiam ante declaratoriam, nec resignare, nec permutare validè possit, itaut, si de facto resignet, resignatio nulla sit, usque à puncto contractæ privationis, quia nemo potest resignare, nec permutare; quod non habet, *Paris. de resignat. lib.1. quæst.15. nu.1., & per tot., & lib.2. quæst. 22. num.2. & seq., Murg. de benef.quæst.3. num. 1147., Gonzal. in Reg. 8. glos. 15. nu.146.*

Sic vacatio ex tunc innegabilis elucet ex certiori, quæ in hac materiâ haberi valeat ratione, quæ est, quod talitèr privatus, fructus suos am-
pliùs non facit, sed tenetur illos restituere, quod 44
est ex eo, quia caret omni titulo illos percipiendi, & faciendi suos, *glos. fin. in cap. Fraternitatis in quæst.2., Felin. in cap.1. num.42. & seq.de constit., Gemin. in cap. felicis num.8. vers., & si dicas de pœn. in 6., Tiraquell. in lib. si umquam verb. revertatur nu. 29. & seqq. C. de revocat. donat., Lotther de re benefic. d. quæst.18. num.60., Ojed. de incompatib. benefic. part. 1. cap. 13. nu. 61., Gonz. in Reg.8. glos. 15. num.150., Garz. de Benefic. part.11. cap.10. num.22., & 26.*

Hoc autem firmato quoad articulum Juris, operæ pretium est curare illius applicationem facto, exquirendo, & allegando documenta justificantia, suppositam notoriam absentiam Seii

à suo

45 à suo Canonicatu, & habitationem in Urbe in contemptum d. Edicti, ac excludentiâ omnes prætextus, prò illius inobedientiâ excusandâ fortaslè adducendos, quia, post expeditas literas coram Executore ad formam d. Decreti, verificandum est factum contraventionis Edicto prædicto, & in hac verificatione peragendâ citandus est præsens intrusus ex provisione factâ ab Ordinario de Beneficio, uti vacante per obitum Seii, itaut studium ex parte obtinentis Beneficium ex reservatione contenta in dicto Decreto, unicè esse debeat in curandis hisce justificationibus, quæ, cum agi supponatur de facto notorio, admodum facilia futura esse probabile videtur.

Romana prætensæ Erectionis Monasterii.

Monasterii erectionem à Testatore demandatam, si Bona in eam causam designata non sufficiunt, ex aliis Bonis hereditariis perficere non tenetur Ecclesia heres substituta cum onere convertendi reliqua eadem Bona hereditaria in ornatum Ecclesiæ, aliosque usus pios, quorum derogationem, vel commutationem Testator omninò prohibuit, sed ipsa Ecclesia, ex facultatibus Fabricæ S. Petri admitti potest ad honestam compositionem. Designatio certæ rei in aliquod Opus pium à Testatore facta, an demonstrationis gratiâ intelligenda sit, ità ut heres, quod pii operis perfectioni deest, supplere teneatur, fusè expenditur.

VOTUM XXI.

1 *Heredes, si Bona,* demonstrativè *designata prò erectione Monasterii non sufficiant, ex aliis Bonis supplere tenentur.* & num.9.

2 *Secus verò, si Bona designata,* taxativè *relicta essent,* & num. 94. *&* 117.

3 *Ad Fabricam S. Petri devolvuntur Bona,* taxativè *relicta prò erectione Monasterii, quoties illa non sufficiant.*

4 *Fabricæ Ministris incumbit cura adimplendorum piorum Operum.*

5 *Fabricæ S. Petri applicantur fructus à die, quo heredes Opus pium adimplere neglexerunt.*

6 *Dubia semper est quæstio, quæ pendet ex conjecturis.*

7 *Legatum taxativum nè, an demonstrativum dici debeat, difficile est definire.*

8 *Legatum, an taxativum, vel potiùs demonstrativum fuerit, dijudicandum est ex Testatoris voluntate,* & num.49. & 63.

10 *Legati demonstrativi conjectura est vehemens desiderium, & solicitudo pii Operis, à Testatrice habita.*

11 *Pium Opus, qui enixis votis perfici voluit, id etiam voluisse censendus est, quod prò illo adimplendo requirebatur.*

12 *Prò expresso habendum est, quod Testator verisimilitèr respondisset.*

13 *Legatum demonstrativum censetur, si dispositio præcedat, & subsequatur destinatio Bonorum,* & num.20. & 22.

14 *Veluti, si Testator dixerit* = Lego Titio centum, quæ præstari volo ex fructibus prædii Corneliani =

15 *Legatum taxativum censetur, si corporis designatio relictum præcedat.*

16 *Vel ipsius Legati substantiæ adposita reperiatur, veluti* = lego centum ex fructibus fundi Corneliani.

17 *Legatum, quod cum designatione Bonorum unâ eâdemque oratione Testator complexus est, taxativum censetur,* & num.81. & 98.

18 *Legatum demonstrativum censetur, quoties istud, & designatio Bonorum prò eo adimplendo diversis orationibus explicantur,* & num.21. & 23.

19 *Bonorum designatio sub eâdem Legati oratione comprehensa, ad Legati substantiam, non verò ad ejus executionem pertinet, quotiès oratio ab una, eodemque regitur principali verbo.*

24 *Legatum præcedens Bonorum destinationem, & sub diversâ oratione explicatum, adhuc implendum esset, etiamsi nulla subsequeretur Bonorum designatio.*

25 *Fundatio Cappellaniæ à Testatore demandata absque ullâ destinatione redituum, & Bonorum, explenda est ex Bonis hereditariis.*

26 *Monasterii erectio perficienda est, etiamsi desint Bona prò ejus erectione à Testatore designata, si Cappellaniæ in Ecclesiâ Monasterii erigendæ sint ex Testatoris præcepto.*

27 *Cappellaniarum erectionem qui vult, voluisse etiam censetur Monasterii erectionem, in quo illæ sunt erigendæ.*

28 *Pro legati pii adimplemento quælibet benigna interpretatio sumenda est.*

29 *Præsertim, quando illud respiciat favorem animæ Testatoris.*

30 *Legata pia, quæ Testatoris favorem respiciunt, includere dicuntur, quod est majus, non autem, quod est minus.*

31 *Legati pii favor expostcit, ut certæ rei designatio demonstrationis gratiâ intelligatur.*

32 *Fabrica S. Petri eo gaudet speciali jure, ut duæ sententiæ conformes, prò eâ latæ vim habeant trium.*

33 *Piæ causæ favore ut res Legato adjecta, demonstrationis gratiâ intelligatur, sufficit, rem dubiam esse.*

34 *Prò Legati naturâ constituendâ, sola spectari debet Testatoris voluntas.*

35 *Plura Legata pia non eamdem habent Testatoris affectionem.*

36 *Legantis affectio major colligitur ex majori pietate Operis, devotione Legantis, & favore animæ ipsius.*

37 *Legatum, an demonstrationis gratiâ factum fuerit, frustrà quæritur, quoties agatur de altero Legato pio, cujus majorem affectionem habuit Testator.*

38 *Opus pium, prò quo certa Bona designata fuerunt, si ea non sufficiant, adimpiendum non est ex rebus destinatis in aliud Opus pium, à Testatore magis optatum.*

39 *Testator Ecclesiam heredem substitutam magis*

dilexisse præsumitur, quàm erectionem Monasterii, prò quo certa quædam Bona destinavit.

40 Opera pia, in quæ Testator erogari præcepit fructus hereditatis, probibitá quacumque voluntatis commutatione, magis dilecta præsumuntur, quàm alia.

41 Et preferenda sunt quibuscumque aliis piis Operibus.

42 Vebemens desiderium adimplendi pii Operis ostendit probibita ejus commutatio, etiam ex auctoritate Summi Pontificis, & num. 51.

43 Commutandæ piæ voluntatis arbitrium per Testatorem adimi nequit Summo Pontifici.

44 Supremi Principis potestati ne subsit dispositio, Testator efficere non potest.

45 Pium Opus, deficientibus Bonis à Testatore designatis, adhuc implendum est, si id suadeat tacita, & verisimilis Testatoris voluntas.

46 Voluntas Testatoris expressa ubi adest, locus fieri nequit tacitæ, & verisimili ejusdem voluntati.

47 Testator voluisse numquam præsumitur, quod repugnat ejus voluntati expressa.

48 A' tacito, & præsumpto contrà id, quod expressum est, numquam argumentum sumitur.

50 Opus pium implendum non est ex aliis Bonis, à Testatore destinatis in aliá pia Opera, quorum commutationem probibuit, & num. 68.

52 Bona relicta pro fundatione Monasterii, non censentur taxativè adjectà ex destinatione aliorum Bonorum in alia pia Opera, sub conditione, & longè post perfectam Monasterii fundationem adimplenda.

53 De piis Operibus purè relictis magis Testator curasse videtur, quàm de aliis conditionalibus, & in eventum remotissimum dilatis.

54 Institutio filii nasciturì facta à Viduá non minuit ejus affectionem ergà Ecclesiam, filio substitutam.

55 Institutio filii nasciturì facta à Vidua, intelligenda est potiùs ad cautelam, quàm, quia illa cogitaret de novis nuptiis.

56 Præsertim, si ipsa cogitans de imminenti morte, disposuerit de rebus suis, prout status ille exposcebat.

57 Voluntas Testatoris, qualis fuerit in casu, qui evenit, non qualis esse potuerit in altero, qui non evenit, spectanda est.

58 Substitutio, non quæ caduca effecta fuerit, sed cujus conditio extitit, spectanda est.

59 Substitutioni inest tacita conditio: si tempore obitus heredis gravati substitutus superstes sit.

60 Ecclesia est persona quædam ficta, quæ numquam moritur.

61 Legatum cum destinatione certæ rei taxativum dicitur, quoties Testator in aliis Bonis substituit Ecclesiam sub conditione certò extiturá, & cum onere piorum Operum, quorum commutationem probibuit.

62 Prò Legati demonstrativi, vel taxativi naturá dignoscendá parum refert, an illud purum sit, vel sub conditione.

63 Vel quo ordine temporis conceptum fuerit.

65 Temporis longioris adjectio prò unius Legati adimplemento referri potest ad amplitudinem, & magnitudinem Operis, quæ majores opes exposcat.

66 Et ad hanc caussam referri debet, quoties Testator plus conferre voluit in illud Legatum, cui longius tempus adjecit.

67 Heres cum onere erogandi Bona hereditaria in pios usus, non tàm heres, quàm simplex Executor videtur.

69 Destinatio certorum Bonorum in aliquod pium opus taxativè facta præsumitur.

70 Legatum consistens non in quantitate, sed in specie certá, taxativum esse censetur, & num. 98.

71 Ideòque illius peremptio, & diminutio pertinet ad Legatarium.

72 Præsertim, si agatur de muliere legante gemmas, & jocalia in aliquod pium opus.

73 Gemmæ, & jocalia ex mulierum ingenio, & affectione maximi ab iis æstimari solent.

74 Legatum consistens in specie, faciliùs taxativum præsumitur, quoties Testator plures ejusdem speciei demonstrationes adjecit.

75 Legatum quantitatis demonstrativum esse censetur.

76 Nisi Testator plures quantitatis legatæ demonstrationes adjecerit.

77 Bona, de quibus Testator dixit, = se ne edifichi detto Monastero, e se li faccia il fondo dotale =, taxativè relicta censentur.

78 Bona, ex quibus Testator jussit perfici, & dotari Monasterium, taxativè adjecta censentur, & num. 85.

79 Dos taxativè constituta, censetur in specie tradita prò fundo dotali.

80 Et, si pereat, vel minuatur, id mulieris periculo cedit.

82 Pium opus, & designatio Bonorum pro eo implendo unicá oratione continentur, si de utroque per unicum verbum Testator aliquem rogaverit.

83 Vel si Bona adjecta fuerint substantiæ Legati.

84 Bona, ex quibus Testator Legatum reliquit, ejus substantiam respiciunt.

86 Dictio item continuat, & repetit præcedentem orationem.

87 Bona posteriùs à Testatore in pium Opus designata, per dictionem, item, taxativè relicta censentur, si taxativè relicta fuerunt Bona priùs enumerata.

88 Præsertim, si concurrat eadem ratio, & caussa, & num. 89.

90 De certis rebus relictis affine di fare detto Monastero, hac caussá pluriès repetitá, Testatorem taxativè disposuisse, credendum est.

91 Bona in erectionem Monasterii si Testator demonstrationis gratiá designare voluisset, satis habuisset caussam erectionis exprimere.

92 Nec opus fuisset addere, quod Monasterium ædificaretur, & dotaretur ex eorum Bonorum pretio.

93 Legatum de certá re, taxativum dicitur.

95 Regu-

95 *Regulæ ad naturam Legati dignoscendam à Majoribus traditæ, eò spectant, ut assequamur voluntatem Defuncti.*

96 *Et iis adhærendam est, modò voluntatem Defuncti verisimilem reddant.*

97 *Voluntas Testatoris, si, ex iis quæ dixit, vel disposuit, perspicua sit, non eget ampliùs regularum adminiculo.*

99 *Prò Legati demonstrativi naturâ constituendâ parum valet argumentum desumptum ex ordine dispositionis.*

100 *Ordo scripturæ voluntati Testatoris contrarius, non impedit caussam Juris, & voluntatis.*

101 *Legatum demonstrativum dicitur, si subsequens oratia, quæ dicitur executiva, referatur ad dispositionem Legati.*

102 *Erectio Monasterii cum designatione certæ rei in eam causam, ex aliis rebus supplenda non est, si idem Fundator erectionem Cappellaniarum demandaverit, sed absque designatione rei.*

103 *Ad Legati demonstrativi præstationem heres principaliter obligatur.*

104 *In Legato e contra taxativo res ipsa est, quæ obligatur.*

105 *Ad Legati demonstrativi, vel taxativi naturam dignoscendam plurimùm confert diversus loquendi modus à Testatore adhibitus in uno, & altera Legato.*

106 *Legati pii favere taxativam dictionem in demonstrativam resolvi, falsum est.*

107 *Piæ causæ favor procedit in dubia.*

108 *Piæ causæ favor, ut Legatum demonstrativum præsumatur, locum non habet contra aliam causam piam.*

109 *Legatum illud majori favore dignum censetur, quod à Testatore impensiùs optatum est.*

110 *In fabricæ favorem duæ sententiæ vim non habent rei judicatæ, quoties constat de earum injustitiâ.*

111 *Sententiæ à Sacrâ Rotâ revocatæ, nullo ampliùs numero habendæ sunt.*

112 *Sententiæ sub unicâ verborum structurâ prolatæ, quoad omnia revocatæ censentur.*

113 *Et injustæ in parte, remanent injustæ in totum.*

114 *Heres, penes quem res legata non extat, cedendo actiones, liberatur.*

115 *Legatum, si res legata pereat, vel non extet, extinguitur.*

116 *Re peremptâ, perimitur obligatio ratione rei.*

118 *Fabrica S. Petri, si res ad pium opus relicta non sufficiat, ad honestam compositionem admittit.*

CLAR. mem. Principissa Constantia Pamphilia de Ludovisiis in testamento condito anno 1665. heredem sibi scripsit filium masculum nasciturum, ejusque Descendentes, quibus deficientibus, vocavit filias fœminas, eisdem distributivè, post mortem videlicet cujuslibet earum substituendo Principem Camillum Pamphilium fratrem suum, post cujus denique obitum voluit, quod *succeda, e debba succedere la Chiesa di Sant' Ignazio del Collegio Romano della Compagnia di Gesù fondata, e fabricata, ut supra, con condizione però, che della metà de frutti provenienti da detta mia eredità se ne abbiano da fondare tante Cappellanie, e le Messe si celebraranno, si applicheranno per l' anima mia, e di mio Marito, e l'altra metà de frutti la lasciò a disposizione del Padre Generale della Compagnia, perche s' impieghi in tante opere pie, conforme hò lasciata nell' altro ultimo mio testamenta,* in quo dictam medietatem erogari, jusserat in perficienda, & ornanda Ecclesia Sancti Ignatii, adjectâ expressâ prohibitione, ne colore ullo converti posset in alios usus, tametsi necessarios, & verisimili Testatricis menti conformes.

Progressa deindè fuit ad ordinationem fundationis Monasterii Monialium Instituti S. Theresiæ, his verbis = *Item prego il Signor Cardinale Ludovisi mio Cognato, o pure il Signor Principe Don Camillo Panfilio mio fratello, che sarà Tutore, e Curatore, perche abbino da fondare e in Roma, o in altra Città, o Terra dello Stato Ecclesiastico, dove meglio li parerà, un Monastero sotto l' Invocazione di Santa Teresa, e che si venda la fabrica fatta in Zagarola a fine di far detto Monastero = Item lascio per la fondazione, & edificie di detto Monastero tutte le mie gioje, oro, argento, paramenti, e tutti gli altri mobili, tanto miei proprj, come quelli mi hà lasciato la buona memoria di mio Marito, & altri donatimi nel decorso del mio Maritaggio, & in particolare gioje, come appare nella nota quì acclusa, e che del prezzo se n' edifichi detto Monastero, e se li faccia il fondo dotale, siccome stà ordinato nelle Costituzioni di Santa Teresa, nel miglior modo giudicheranno i miei eredi, loro Tutore, e Curatore = Item lascio per servizio delle Monache di detto Monastero tutte le biancherie, e galanterie di Sagrestia, e Chiesa, che tiene Margarita Martinelli; Item lascio, che il mio erede suo Tutore, e Curatore, e miei eredi abbino da fondare nella Chiesa di detto Monastero trè Cappellanie per servizio delle Monache, e le Messe si doveranno celebrare, saranno della B. Vergine, San Gioseppe, e de Morti per l'anima mia, e di mio Marito; Item lascio, che sin tanto sarà finito detto Monastero con la sua Chiesa, le dette tre Messe quotidiane si abbino da far celebrare dal mio erede, suo Tutore, e Curatore, o miei eredi nella Chiesa li parerà =, ut in Summarie numer. 1.*

Diù dilata, sive veriùs numquam post obitum Testatricis peracta Monasterii fundatio, causam dedit pluribus controversiis, & litibus, à Commissariis, & Procuratoribus Rev. Fabricæ tum in illius Tribunali, tum in sacro Auditorio promotis. 1.

motis contra hereditatem, & heredes Principiſſæ Conſtantiæ tam quoad ſubſtantiam ipſius Legati, quàm etiam quoad locum fundationis dicti Monaſterii; Quoniam verò hodiè nulla amplius eſt controverſia de electione loci, ſed diſputandum dumtaxat eſt de ſubſtantiâ ipſius diſpoſitionis, videlicet num deſtinatio, ſive deſignatio rerum, à pia Teſtatrice in hanc cauſam relictarum, ſtet demonſtrativè, vel taxativè,
2 eò quod, ſi res, & Bona, ab illa deſignata pro dicta fundatione, atque dotatione perficienda, *demonſtrativè* adjecta fuerint, tametſi illa non ſufficiant; nihilominùs, cum certò conſtet, in hereditate ejuſdem plura alia reperiri Bona, ex eis ſupplendum eſſet id, quod deficeret prò perficienda dicta fundatione; Contra verò, ſi *taxativè* facta fuerit, cum certum ſit, illas non ſufficere fundationi, atque dotationi Monaſteri,
3 ideoque adimpleri non poſſe Teſtatricis voluntatem, locus fiet facultatibus Rev. Fabricæ, ſive pro applicatione Legati commutandi in uſus, & Opera pia, ab eadem Rev. Fabrica deſtinanda, ſive prò admiſſione heredum, adimplere debentium, ad honeſtam compoſitionem, per ea, quæ tradit *Cardin. de Luca in relation. Roman. Cur. diſc.20. num.29., & num.34., & in Miſcellan. diſc.30. num.1., & ſeq.*

Cum itaque Miniſtri Rev. Fabricæ, cui juxtà
4 Pontificias Conſtitutiones demandata eſt cura adimplementi piorum Operum, per ea, quæ tradit *Rota dec.122. num.1., & ſeqq. part.7.rec., in Romana, ſeù Sabinen. Coppellæ 23. Januarii 1694. §. Reaſſumpta coram Urſino, confirmata coram Emerix jun. deciſ.1333. num.1.*, urgeant prò executione fundationis Monaſterii, & applicatione
5 fructuum, eidem Rev. Fabricæ facienda ex die, qua ob negligentiam heredum; atque Executorum illa facta non fuit, Cauſaque proſequenda ſit in Sacro Rotæ Auditorio, rogatus fui, ut ſententiam meam dicere velim de natura, & qualitate dictæ diſpoſitionis, an nimirum eadem *taxativa* ſit, vel *demonſtrativa*?

Muneri itaque mihi demandato manum admovens, in ancipitis, & difficilis quæſtionis tricas me conjectum video; anceps quidem ea eſt, quia res verſatur in materia conjecturali, quæ-
6 ſtio autem omnis, quæ pendet ex conjecturis, dubia ſemper, & anceps eſt ob alias, quæ in contrarium urgere poſſunt, ad tradita per *Rotam coram Bichio deciſ. 612. num.15., & ſeqq., coram Card. Cerro deciſ.138. num.3., & ſeqq., in Firmana Prædii della Parapina 5. Decembris 1687. §. minùs urget coram Benincaſa, in Piſauren. ſucceſſionis 11. Martii 1689. §. Primus enim, & §. Nec refert coram Reverendiſſimo d. Hervovult Archiepiſcopo Turonen. impreſſ. inter collect. apud Palm. deciſ.88. num.7., & ſeqq.*,

Quàm verò difficile, quàmque periculoſum ſit
7 definire, nùm Legatum *taxativum*, vel *demonſtrativum* dici debeat, patet tùm ex pluribus Juris locis, quæ invicem pugnare videntur, tùm etiam ex regulis, & declarationibus traditis à Doctoribus pro ſimilis Legati naturâ inveſtiganda, dignoſcendaque, ut apud *Merlin. Pignatell. contr.82. num.10., & ſeqq. centur.2.*, inquientem idcircò, ſecuriorem ſemitam videri illam, quæ vel per validiores conjecturas, vel per veriora Juris principia ad magis veriſimilem Teſtatoris voluntatis interpretationem aſſequendam ducit, 8
eam enim præcipuè ſpectandam, atque ex ea dijudicandum eſſe, an Legatum ſit *taxativum*, vel *demonſtrativum*, præter eum, tradiderun *Marcian. conſ.41. num.4. lib.1.*, *Card. de Luca de Legat. diſc.12. num.15., & diſc.14. num. 10. cum ſeqq.*, *Rota in Algaren Legatorum 16. Januarii 1696. §. Si verò coram Eminentiſſimo D. Card. de la Tremoille*.

Mentem igitur Teſtatricis intuendo, & prò ejus ſenſu tenendo, ad Juris regulas recurrendo, plurima ſeſe offerunt validiſſima argumenta, quæ ſuadere videntur, piam Teſtatricem *demonſtrativè* dumtaxàt, non autem *taxativè* deſignaſſe res, & Bona, prò dicti Monaſterii funda-
tione, atque dotatione ab ipſa deſtinata, ità 9
quidem, ut, ſi ea operi perficiendo non ſufficiant, id, quod deeſt, ſupplendum ſit ab herede.

Primo autem oculorum conjectu ſummoperè urgere videtur vehemens deſiderium, quo ipſa
percita, dicti Monaſterii fundationem fieri man- 10
davit; Nàm, ut patet ex toto diſpoſitionis contextu, poſt deſignatas res, & Bona, quibus illud erigi optabat, diligenti curà plura alia ordinavit, nedùm Monialium ſubſtentationi, ſed Eccleſiæ, & Sacrario providens, in illa Cappellanias conſtituendo, iſti verò ſupellectilem aſſignando, aliaque diſponendo, quibus perſpicuum planè ſit, ipſam cogitationem, mentemque ſuam omnem in hujus pii Operis perfectione collocaſſe. Si itaque adeò efficaci deſiderio, enixiſque votis tale opus perfici voluit, id
etiam omne voluiſſe cenſetur, quod prò illo 11
adimplendo requirebatur, nè alioquin diſpoſitio inutilis remaneret, ad *Textum in leg. Titio §. Lucius ff. de legat.2.*, *& in noſtra ſpecie Dec. conſ.123. num.1.*, *Merlin. Pignatell. cent.2. cap. 82. num.19., & pluribus ſeqq.*, Quamobrem, cum
id haberi debeat prò expreſſo, quod Teſtatrix, ſi 12
fuiſſet interrogata, veriſimilitèr reſpondiſſet, ad tradita per *DD. in leg. Lucius §. Titius ff. de liber., & poſthum.*, *Rota in Romana fideicommiſſi de Zuccaris 8. Februarii 1700. §. Cenſuerunt in fin. coram Illuſtriſſimo Scotto Almæ Urbis Gubernatore*, & ad rem noſtram proſequitur *Dec. dict. conſ.323. num.2.*, *Lanar. conſ.54. num.3.*, aliiſque relatis Juribus, *Merlin. Pignatell. dict. cent.1. cap.82. num.27., & ſeqq.*, hinc ſequitur, Bonorum deſignationem *demonſtrativè* potiùs, quàm *taxativè* adjectam cenſendam eſſe, ne Legatum, votis omnibus ab ipſa exoptatum, facilè concideret, ut poſt *Merlin. Pignattell.* locis mox allegatis dixit *Rota in Romana Legatorum 8. Junii 1705. §. Quæ omnia coram R.P.D. Lancetta, & in Romana, ſeù Januen. Dotium 1. Februarii 1709. §. Animadverſum quippè cum pluribus ſeqq. coram R.P.D. Aldrovando*.

Cla-

Clarior reddi videtur voluntas Testatricis, si
eam redigamus ad illas Juris regulas, quæ prò
assequenda istiusmodi Legatorum natura, &
qualitate, à Majoribus nostris traditæ reperiun-
tur; iidem verò primam conjecturam desu-
13 mendo ex ordine literæ, censent, quod, si præ-
cedat dispositio, opus aliquod demandans, eâque
perfectâ, subsequatur corporis destinatio, talis
operis executioni, & implemento adjecta, ut
14 puta si Testator dixerit = *Lega Titio centum, quæ*
præstari volo ex fructibus Prædii Corneliani =
Censent, inquam, hoc casu adjectionem cor-
poris, utpotè factam non substantiæ, sed exe-
cutioni dispositionis, non *taxationis*, vel *de-*
monstrationis tantùm gratiâ factam censeri:
Exemplum nobis præbet Juris Consultus in *leg.*
Lucius 12. ff. de aliment., & cibar. legat., ibi = *Et*
posteriore parte testamenti, ità cavit, obligatos eis
esse ob hanc causam fideicommissi fundos meos, il-
lum, & illum, ut ex reditu eorum suprascri-
pta alimenta percipiant = & in *Lege quidam Te-*
stamento 99. ff. de legat. 1., ibi = *Patrem familias*
demonstrare potiùs voluisse undè aureos quadrin-
gentos sinè incommodo rei familiaris contrahere
possent, quàm conditionem fideicommisso adjecis-
se, quod initio purè datum esset = & tradiderunt
Dec. cons. 325. num. 1., & seqq., Rota consult. 61.
num. 1., Barry de success. lib. 9. tit. 19. sub num. 9.,
de Luca ad Gratian. discept. 916. num. 3. Rota in
rec. decis. 165. num. 7., & seqq. part. 9., decis. 63.
num. 21. part. 11.

Sin autem, vel contrario servato ordine,
15 corporis designatio relictum præcedat, quia
nempè dictum esset, *ex fructibus fundi Corneliani*
lego Titio centum, vel: si illius assignatio ipsius
16 Legati substantiæ adposita reperiatur, eò quod
Testator in ipso actu legandi ad corpus se re-
stringat, ut puta si dicat: *Lego centum ex fructi-*
bus fundi Corneliani = hoc casu taxativè legasse
censetur, ex pluribus Juris nostri locis, nempè
in *Leg. si quis servum 8. §. Si quis ità ff. de legat. 3.*,
ibi = *Ex illo fundo amphoras decem* = *Leg. cum*
certus 5. ff. de tritic. vin., & oleo legat., *in Leg. ex*
eo 13. ff. eodem, ibi = *Ex eo vino, quod in illo fun-*
do nascetur = *& in leg. Legatum §. Vini phalerni ff.*
de annu. legat., & ità communiter distinguunt
Bartol. in leg. quidam testamento num. 1., ff. de
legat. 1., & ibi DD. omnes, Paul. de Castr. cons.
338. num. 2., & 3. lib. 2., Menoch. de præsumpt. lib.
4. præsumpt. 162. num. 48., Mantic. de conjectur.
lib. 9. tit. 3. num. 20., Gratian. discept. for. cap. 256.
num. 22., & cap. 988. num. 28., Valasc. de jur.
emphyt. quæst. 42. num. 17., Cald. Pereyr. eod.
tract. lib. 4. cap. 4. num. 16., Barry. de success. lib. 9.
tit. 19. num. 9., Surd. de aliment. tit. 4. quæst. 26.
num. 1. 2., & 5., Merend. contr. Jur. tom. 3.
lib. 17. quæst. 37. ferè per tot., Gizzarell. decis. 84.
num. 15., Sess. decis. 185. num. 24. tom. 2., Rovit. de-
cis. 57. per tot.; & pluries decisum fuisse per
Rotam Romanam; refert *Gratian. locis supra al-*
legatis, & hanc distinctionem amplexa fuit ea-
dem *Rota in Viterbien. Legati 16. Januar. 1702.*
§. Nullatenùs coram Muto.

Non absimilis, sivè veriùs hujusmodi regu-
læ, desumptæ ex ordine literæ, declarativa est
illa alia regula, quam subjungunt DD. docen-
tes, plurimùm prò definienda qualitate Legati
valere argumentum desumptum ab unicitate,
vel diversitate orationis, ajunt enim, quod, 17
quum Testator unâ, eademque oratione com-
plexus est Legatum, & corpus, undè illud sol-
vi debet, videlicet si dixerit = *Lego centum de*
fructibus fundi Sejani = tunc Legatum *taxati-*
vum dicendum sit, eò quod hoc casu dispositio
sejuncta non sit ab executione, vel substantia:
causa, & status Legati sit id ipsum, quod legatur,
& res ipsa, quæ est in Legato, ducto argumento
à Textu in *leg. planè 34. §. Sed hoc ità, & leg. si sic*
legatum 75. §. 1. ff. de legat., leg. nomen debitoris 34.
§. Uni ex heredibus vers. itèm roga ff. de legat. 3.,
Bartol. in leg. quidam testamento 96. ff. de legat. 1.,
Felin. in cap. super literis 20. num. 4. de rescript.,
Alexand. cons. 216. num. 3. lib. 7., Castrens. cons.
339. lib. 4., Dec. cons. 182. num. 2., cons. 325., &
cons. 520. in fine, Feret. cons. 241., Marcian.
cons. 41. num. 4., Cyriac. contr. 316. num. 10., Gus-
man. de evict. quæst. 30. num. 88., Rosa consult. 61.
num. 1., & seqq., Barbos. de Jur. Eccles. univers.
lib. 3. cap. 27. num. 83, Hodiern. ad Surd. dec. 337.,
Sadarin. resp. 7. num. 6., & seqq., Castill. contr.
Jur. lib. 4. cap. 54. num. 17., & sub num. 22., Rota
decis. 11. de testam. in antiqu. coram Merlin. de-
cis. 136. num. 38., in recen. decis. 488. num. 8., &
seqq. part. 19.

Vice autem versa, si separatâ oratione Lega-
tum ordinetur, & corpus solutioni adjiciatur, 18
videlicet Legatum in una, destinationem verò
rei in altera faciendo, tunc demonstrativè id
accipiendum esse, tradiderùnt *Bartol. in d. leg.*
quidam testamento, Castrens., Dec., aliique anti-
quiores, quos recenset *Surd. de aliment. tit. 4.*
quæst. 26. num. 7., & seqq., & præter alios mox
allegatos, docuerunt *Mantic. de conjectur. ultim.*
volunt. lib. 9. tit. 3. num. 20., Gratian. discept. 256.
in princip., & discept. 988. num 23., Felician. de
censib. lib. 2. cap. 5. num. 7., Balthass. de Angel. in
addit. ad decis. Gizzarell. 36. num. 3., idem Gizza-
rell. decis. 84. num. 15., Crivell. decis. Dolan. 55.
numer. 22. tom. 2., Vincent. de Franch. decis. 483.
num. 6., decis. 721., Sess. decis. Aragon. 42. num. 2.,
Rota in rec. decis. 165. num. 7., & seqq. part. 9.
decis. 63. num. 21., decis. 365. num. 35., & seqq.
part. 11., decis. 488. num. 7., & seqq. part. 19., in
dict. Viterbien. Legati 16. Januarii 1702. §. Nul-
latenùs coram Muta.

Prò dignoscenda autem unicitate, vel distin-
ctione orationis, & an corpus substantiæ ipsius
Legati, vel illius executioni adjectum esse di-
cendum sit, subjiciunt aliam regulam, vide- 19
licèt spectandum esse, an oratio ab uno, eodem-
que principali verbo dispositivo regatur, ajunt
enim, hoc casu Bonorum designationem, sive
destinationem *taxativè* factam censeri, *demon-*
strativè autem accipiendam esse in contrario
casu, ut explicant *Bartol. in leg. in repetendi. co-*
lumn. 2. ff. de legat. 3., & leg. Sejæ §. Caio ff. de
fund. instruct., Gabriel. cons. 98. num. 16. lib. 1., La-
derch. cons. 65. num. 7. ad med., Fontanell. de pact.
nu-

nuptial.clauf.6.Gloff.3.part.2.num.5.,Merlin.Pi-
gnatell.contr.82.num.3.cent.2.,Rodulphin.allegat.
44. *num.*11.

Utraque autem ex dictis regulis fuadere vi-
dentur, Legatum, de quo agitur, *demonftrativè*,
20 non autem *taxativè* accipiendum effe: concurrit
enim tum ordo literæ, & fcripturæ, tum di-
21 verfitas, atque diftinctio orationum, quarum
unaquæque à fuo verbo regitur, ut patet ex fi-
gura verborom, quibus Teftatrix locuta fuit, &
quæ non pigebit hic repetere; ait enim = *Item*
prego il Signor Cardinale Lodovifi mio Cognato, ò
pure il Signor Principe Don Camillo Panfilio
mio fratello, che farà Tutore, e Curatore, per-
chè abbino da fondare ò in Roma, à in altra Cit-
tà, ò Terra dello Stato Ecclefiaftico, dove me-
glio le parerà, un Monaftero fotto l' invocazione
di S. Terefa, e che fi venda la fabrica fatta in
Zagarolo à fine di fare detto Monaftero = en ordo
fcripturæ, juxtà quem Legatum, fivè difpofitio
præcedit corporis deftinationem deindè factam;
en etiam diverfitas, & diftinctio orationum,
in quarum prima Legatum ordinatur, in altera
verò corpus illius folutioni adjicitur, illâ aliâ
fubjunctâ oratione, rectà à fuo verbo difpofiti-
vo = *Item lafcio per la fondazione, & edificio di*
detto Monaftero tutte le mie gioie, oro, argento,
paramenti, & altri mobili =.

Qoamobrem, cum tàm ex ordine fcripturæ,
22 quam ex diverfitate orationum pateat, difpofi-
tionem abfolutè præcedere Bonorum deftina-
tionem, eamdemque, utpotè non comprehen-
23 fam fub unica oratione, adjectam, fivè identi-
ficatam dici minimè poffe cum fubftantia ipfius
Legati, ut ingenuè more fuo in hac Caufa prò
heredibus fcribens, admifit *Card. de Luca. in*
mifcellan. difc. 30. *n.*9., inquiens, difpofitio-
24 nem quoad opus Legatum perfectam remanfif-
fe, etiamfi Teftatrix progreffa minimè fuiffet
ad deftinationem Bonorum, prò fundatione Mo-
nafterii facienda ab ipfa deftinatorum; licèt
enim hæc omiffa reperiretur, adhuc Legatum
adimplendum, & Monafterium fundandum
fuiffet; In dubium itaquè venire minimè poffe
videtur, quin, infpectis fuperiùs relatis Juris
regulis, hujufmodi Legatum demonftrativè
conceptum dici debeat, ut poft alios alibi alle-
gatos, benè ad rem concludit *Merlin. Pignatell.*
*contr.forenf. cent.*2. *cap.*82. *fub num.*18. *verf. fed*
contra, verbis illis = *Nàm quoad primum conftat,*
Legata, & affignationem corporum diverfis ora-
tionibus fuiffe concepta, & rursùs corpus fuiffe
adjectum prò executione ipfius Legati; Undè in-
trant regulæ, fuperiùs à DD. traditæ, tali cafu
effe demonftrationis gratià factam judicandum =.

Porro Teftatricis voluntas eruta ex mox tra-
ditis juris noftri regulis, magis etiam elucefcet,
fi animadvertatur, quod ipfa in Ecclefia d.Mo-
nafterii fundari juffit tres Cappellanias, nullâ
factâ Bonorum, vel redituum deftinatione, fed
25 abfolutè hoc onus injungendo heredibus; quem-
admodum igitur in dubium revocari nequit,
quin fundatio Cappellaniarum, heredibus abfo-
lutè demandata, adimplenda effet ex rebus, &
Bonis hereditariis, ad tradita per *Sadarin. refp.*
7. *num.*14., *& feqq.*, *& nu.*21., *& feq.*, *Lar-*
rea dec. Granat. 61. *num.*44., *&* 45., *Merend.*
*contr.*34. *num.*32. *lib.*24., fic etiam dicendum
eft, quod, fublatâ qualibet taxativâ, ex eifdem 26
perficienda fit fundatio Monafterii, in cujus
Ecclefia conftiruendæ erant Cappellaniæ; nam,
fi Teftatrix voluir confequens, voluiffe etiam 27
cenfetur neceffarium antecedens, fivè fubjectum,
in quo fubfiftere debebant hæ Cappellaniæ, ut
ad rem noftram obfervant *Manf. confult.*17. *nu.*
31., *& feqq.*, *Sadarin. refp.*7. *num.*21. *verf.*
quinta ratio, *Rota coram Merlin. decif.*456. *nu.*
40., *& generaliter tradunt*, *Bald. in leg. quam-*
vis 5. *num.*2., *&* 3., *Cod. de fideicomm.*, *Cravet.*
*conf.*134. *nu.*45., *Thabor. axiom. jur. lib.*3. *cap.*
75. *axiom.*3., *Rot. coram Coccino* 375. *num.*9.

Summoperè etiam urget qualitas Legati;
pium namque eft, ideoque jura noftra prò illius
adimplemento, & executione quamcumque 28
benigniorem interpretationem amplectendam
effe, præcipiunt, præfertim verò, quando idem 29
refpicit favorem animæ ipfius Teftatricis, ut in
noftris terminis ait *Rot. decif.*117. *num.*7. *part.*
17., *decif.*488. *num.*10., *& feqq. part.*19., &
generaliter *apud Tiraquell. de privileg. piæ cau-*
*fæ privileg.*62. *per tot.*, *Mantic. de conject. lib.*8.
*tit.*2. *num.*16. *verf. verum*, *& feq.*, *Rot. coram*
*Card. Cerro decif.*680. *num.*10., *coram Duran.*
*decif.*267. *num.*2. *verf.*, *& præfertim poft Cen-*
*fal. ad Peregr. decif.*29. *num.*6. *inter diverf.*, *dec.*
140. *num.*4. *part.*2., *in rec. decif.*149. *num.*6.,
*& num.*19. *part.*7., *decif.*12. *num.*16., *decif.*310.
*num.*9. *part.*10., qua de re fimilia Legata inclu-
dere dicuntur, quod eft majus, non id, quod eft 30
minus, *Cern. conf.*302. *num.*2. *lib.*4., *Soccin.*
*fen. conf.*247. *num.*7. *lib.*2., *Surd. conf.*298. *nu.*
10., *Rot. in rec. decif.*117. *num.*8. *part.*17., &
per confequens eorumdem favor expofcit, quod 31
certæ rei, fivè Bonorum defignatio non *taxa-*
tivè, fed *demonftrativè* accipienda fit, *Roman.*
*fingul.*435. *circa fin. verf. fed quid in eis*, *Tira-*
*quell. de privil. piæ cauf. privileg.*63. *in fin. verf.*
& hoc expreffè, *Mantic. de conject. ult. volunt.*
*lib.*12. *tit.*6. *num.*24., *& feq.*, *Gratian. difcept.*
*forenf.*256. *nu.*29., *Marant. refp.*15. *nu.*76., *&*
*feqq. part.*4., *Vafq. de fucceff. tom.*2. *lib.*3. §.27.
*num.*10. *verf. vel nifi tale Legatum*, *Tondut. re-*
*fol. benefic. cap.*90. *num.*2., *Rot. diverf. dec.*662.
*num.*2. *part.*1., *coram Seraphin. decif.*317. *n.*4.,
*coram Merlino decif.*456. *num.*39., *in rec. decif.*
63. *num.*21. *part.*11., *in Viterbien. Legati* 16.
Januarii 1702. §. *Nullatenus verf. tum etiam*
coram Muto.

Denique interpretatio ifthæc potiori jure fe-
quenda videbatur, quia favore piæ caufæ urgeut
duæ fententiæ conformes Rev. Fabricæ, conde-
mnantes heredes clar. mem. Principiffæ Tefta- 32
tricis ad fupplendum ex illius patrimonio quid-
quid deeft erectioni Monafterii, quæ fententiæ,
ex fpeciali jure, & privilegio ejufdem Rev. Fa-
bricæ habent vim trium, & conftituunt rem ju-
dicatam, *Rota in Romana Locorum Montium*
fuper applicatione fructuum 3. *Junii* 1711. *coram*
Ma-

Molines, & passim alibi, ex quo inferebatur,
33 quod, si favore piæ causæ, ut res Legato adjecta,
demonstrativè potiùs quàm *taxativè* adposita
censeatur, sufficit, rem dubiam esse, *Ros. con-
sult.61., Card. de Luca de fideicomm. disc.167. nu.
9., de legat. disc.14. num.4., & seq.*, quonam
pacto in nostro casu disputari ampliùs poterit de
dicti Legati qualitate, quando illa constabilita
videtur per rem judicatam, quæ, juxta illud
forensium ore tritum effatum, facit de albo ni-
grum, & æquat quadrata rotundis?

Quamquam verò hæc argumenta plurimùm
urgere videantur prò inducenda qualitate *de-
monstrativa* Legati, nihilominùs, si diligentiùs
intueamur testamentariam dispositionem, &
34 spectemus Testatricis voluntatem, quam solam
in istiusmodi quæstionibus prò statuenda natura,
& qualitate Legati inspiciendam esse, admone-
mur à *Card. de Luca de legat. disc.14. nu.1., disc.
66. num.8., de dot. disc.61. num.6., & seqq., in
Miscell. disc.30. num.6., & seqq., Merlin. Pi-
gnattell. contr. forens. cent.2. cap.82. numer.10.,
Rota coram san. mem. Alex.VIII. decis.254. nu.
15., coram Dunoz. jun. decis.814. num.5., &
duob. seqq., in rec. decis.117. num.3., & seq.
part.17., in Romana, seù Januen. Dotium 1. Fe-
bruarii 1709. §. Quod autem fructus coram Al-
drevando*, potiora esse videntur argumenta, quæ
stant prò qualitate *taxativâ* Legati, de quo agi-
tur, ut perspici posse videtur ex superiùs relatæ
testamentariæ dispositionis naturâ, & substantiâ:
Testatrix enim, deficientibus ejus filiis, substituit
Ecclesiam S. Ignatii, non quidem titulo lucrati-
vo, & cum facultate fructus, & emolumenta here-
ditaria erogandi arbitrio suo in usus sibi placitos,
sed adjectis pluribus oneribus, designavit usus,
& causas, in quas illa erogari volebat, divisis
enim hereditatis fructibus in duas partes, illa-
rum medietatem destinavit fundationi tot Cap-
pellaniarum, ut sub initium diximus, alterius
verò medietatis erogationem committendo Re-
verendissimo Patri Præposito Generali Societatis
Jesu, se retulit ad formam illi præscriptam in
altero suo ultimo testamento, in quo ità dispo-
suerat = *Chiamo nella mia roba, ed eredità la
sudetta Chiesa di S. Ignazio del Collegio Romano
con espressa condizione, che d. robba debba tut-
ta nelli frutti senza alienare, nè diminuire il Ca-
pitale, applicarsi in compimento, perfezione, or-
namento, e dote della medema Chiesa, senza che
nè dal Padre Generale de' Gesuiti, e da tutta
la Religione, nè da altri, anche con autorità Apo-
stolica possa convertirsene tutta, ò parte in altri
usi, anche necessarj, è verisimili, essendo tale
la mia espressa volontà da non derogarsi, ò com-
mutarsi* = deindè verò Testatrix in dicto suo ulti-
mo testamento referente, post alia ordinata Lega-
ta, deveniens ad fundationem Monasterii, ejus-
que dotationem, prò illis perficiendis vendi jus-
sit fabricam inceptam in Terra Zagaroli, &
reliquit gemmas, aurum, argentum, cetera-
que omnia, quæ leguntur eo testamenti loco,
quem retulimus in §.2.

Ex his autem nedum consurgunt validissima
argumenta suadentia, Testatricem non *demon-
strativè*, sed *taxativè* designasse Bona, & res,
ab ipsa destinatas fundationi, & dotationi Mona-
sterii, sed, si spectemus relationem, quam illa
in hoc ultimo testamento habuit ad aliud præce-
dens testamentum, perspicua reddi videtur ejus
voluntas prò *taxativa* Legati, eamdemque res,
pro Monasterio fundando, dotandoque designa-
tas, ea mente, & animo non reliquisse, ut, si il-
læ perirent, aut casu aliquo ità diminuerentur,
ut non sufficerent operis perfectioni, & imple-
mento, pro eo perficiendo ab herede fieri debe-
ret suppletio ex aliis rebus, in suo patrimonio re-
lictis; quippè, ut diximus, non agitur de he-
rede, titulo lucrativo hereditatem adepto, sed
idem universos illius fructus erogare tenetur in
opera, & Legata pia, ordinata favore animæ ipsius
Testatricis. Cum autem certi juris sit, quod re- 35
spectu plurium Legatorum, sivè piorum ope-
rum, à Testatore demandatorum, considerari po-
test major, vel minor ejusdem affectio, ut in
specie Legatorum piorum hanc majorem affe-
ctionem Doctores considerant, illam metiendo
ex majori pietate respectu operis, devotione re- 36
spectu Legantis, & favore animæ ipsius, per ea,
quæ tradunt *Bim. cons.357., Card. de Luca de
legat. disc.13. sub nu.8., Sudarin. resp.7. nu.21.,
Larrea decis. Granaten. 61. num.4., & seq.*;
Cumque etiam in dubium venire nequeat, quod,
si agatur de duabus piis dispositionibus, sivè qui-
buscumque aliis Legatis, quoties respectu unius 37
considerari potest major Testatoris affectio, tunc
frustra quæritur, an Legatum *demonstrativum*,
vel *taxativum* censendum sit, eò quod hoc casu,
si non sufficiant res, à Testatore destinatæ pro 38
opere, erga quod minor cadebat illius affectio,
suppletio ex verisimili illius mente nullo pacto
fieri debeat ex rebus destinatis pro exequendo
opere, magis ab eo optato: præsertim verò, quan-
do factâ suppletione istà, illud exequi non posset,
*Surd. cons.207. num.18., Bertazzol. cons.87.
num.14., Bursatt. cons.5. nu.5., Menoch. cons.
1248. num.6., Pedrocch. cons.2. nu.99., Man-
tic. de conject. lib.3. tit.19. num.11., Mart. de
success. leg. part.4. quæst.8. art.5. num.7., Sami-
niat. contr.40. num.40., Rot. decis.77. num.41.
42., & plurib. seqq. part.10. rec.*, hinc sequitur,
quod, si demonstraverimus, Testatrici magis cor-
di fuisse, ut implerentur Opera pia, heredi suo
injuncta, atque exequenda ex reditibus heredi-
tariis, ex eisdem supplendum minimè sit id,
quod deficere dicitur pro fundatione Monaste-
rii, cum sit opus minùs ab ea dilectum, & non
primariò, sed secundariò ab eadem volitum, at-
que demandatum.

Id verò perspicuum fit nedum ex eo, quod
Testatrix Ecclesiam S. Ignatii in universâ suâ 39
hereditate substituit, contra verò pro fundatio-
ne, & dotatione Monasterii, nonnisi particula-
ria quædam Bona destinavit, ad *Textum in leg.
si filium §. Sed etsi portio ff. de legat. præstan.,
Mantic. de conject. ult. volunt. lib.6. tit.11. n.34.,
Rota decis.453. num.4. part.1. rec., & in Mace-
raten. Legatorum, & Fideicommissi 18. Junii*

1710. §. Neque ultra coram Ansaldo; verùm
clarius evincitur ex speciali præcepto, quo jussit,
40 integros suæ hereditatis fructus, absque ullà pror-
sus diminutione, erogari in causas pias, ab ipsa
præscriptas, tale præceptum confirmando ex-
pressà illà, atque strictissimà prohibitione, nè
opera, ab ipsa demandata, quacumque authoritate
etiam illa Summi Pontificis derogari, & com-
mutari possent, convertendo, Bonorum redi-
tus in alios usus quamvis verisimiles, & necef-
sarios; Ex his autem quemadmodum rectè ar-
guitur Testatricis prædilectio, & incommutabi-
lis ejus voluntas circa omnimodam executio-
nem piorumOperum, in Ecclesia S.Ignatii adim-
plendorum, ex notatis per DD. in Auth. hoc am-
pliùs Cod. de fideicomm., Soccin. sen. cons.71. sub
num.19. lib.1., Cravett. cons.161. num.5., Ruin.
cons.3. num.5., & seq. lib.2., Mascard. de probat.
concl.67., Menoch. de præsumpt. lib.4. præsumpt.
16. sub num.4. vers. secunda conjectura, Fusar.
de substit. quæst.468. nu.8., ita etiam ex eisdem
infertur, nihil magis ab ejus mente aberrasse,
quàm quod, quatenus fundationi Monasterii, ab
41 ipsa ordinatæ, non sufficerent Bona destinata,
eadem perfici deberet cum interversione, sivè
diminutione aliorum piorum Operum peragen-
dorum in Ecclesia S.Ignatii, hæc enim, utpotè
specialiter prædilecta ex verisimili ipsius mente,
in concursu prælata censenda est fundationi Mo-
nasterii, per ea, quæ tradit Bartol. in lege final.
num.2. ff. ad Trebell., Corn. cons.290. num.4.
lib.4., Ruin. cons.158. num.9., cons.168. nu.6.
lib.2., Curt. jun. cons.22. num.8., cons.69. n.2.,
Menoch. cons.525. nu.2., Rodulphin. alleg.140.
num.6., Rota coram Buratto decis.899. num.1.,
in rec. decis.243. num.10. part.17., in Ternlen.
Beneficii 25. Junii 1696. §. In hypothesi coram
Muto.

Quis enim in dubium revocare poterit, quin
Testatricis voluntas respectu operum adimplen-
dorum in Ecclesia S.Ignatii, nullam admittens
42 interpretationem, immutabilis fuerit, quando
illa ardens vehementiori quadam cupiditate ea-
dem omnino perficiendi, fecit id, quod ipsi
alioquin facere minimè licebat, voluit nempè,
43 quod in suam dispositionem nullus relinqueretur
locus potestati supremi Principis, eidemque
præripuit arbitrium illam commutandi, id au-
tem licèt permissum non esset Testatrici, quæ
44 ordinare nequibat, nè dispositio sua subijcere-
tur legibus, aut supremi Principis potestati;
nihilominùs ex hoc evidens, & aperta redditur
expressa, absoluta, & determinata ejusdem
voluntas, ut opera, ab ipsa demandata, omnino
adimplerentur, argumento Textus in leg. finali
ff. de reb. eorum, L.2. Cod. de confirm. Tutor, Pa-
ris. cons.7. num.27. lib.3., Card. de Luca de ju-
repatr. disc.63. nu.9., Donat. Anton. de Marin.
resolut. jur. lib.1. cap.141. num.14., Saminiat.
contr.130. nu.18., & seqq. tom.2., Rota coram
Coccin. decis.223. num.24., cor. Pen. decis.85.
num.6., coram Ubald. decis.44. num.2., coram
Gregor. decis.476. num.3., coram Carill. decis.
229. num.10., coram san. mem. Alexand. VIII.
decis.37. num.30., in rec. decis.364. num.2., &
decis.714. num.6. part.1., decis.174. n.5. part.2.,
decis.94. num.18. part.9., hæc autem voluntas
procul dubio excludit suppletionem exadverso 45
prætensam; nam, cum ista fiat ex tacitâ quadam,
& verisimili voluntate Testantis, in casu nostro
non solùm locus esse nequit tacitæ isti, & veri-
simili voluntati, quia hæc est incompatibilis 46
cum voluntate expressa, quà illa absolute perfici
voluit alia opera, ab ipsa injuncta heredi, & quæ,
ut in facto probat d. Causæ Patronus, perfici non
possent, si ex hereditate supplendum esset quid-
quid deest fundationi, & dotationi Monasterii,
ex regulâ illâ, quà edocemur, quod in disposi- 47
tione numquam tacitè à Testatore volitum dici
potest id, quod directè opponitur, atque adver-
satur expressæ illius voluntati, eamque privat
suo plenario effectu, Franc. Becc. cons.39. n.24.,
ubi, quod non sumitur argumentum à tacito, vel 48
præsumpto ad destructionem expressi, sed benè
è contrario, Dec. cons.34. num.98., & seqq. lib.3.,
Thabor. axiom. jur. lib.5. cap.45. axiom.11. vers.
declara hanc regulam; verum etiam non dubiis
verbis exclusa videtur, dum Testatrix expressè
prohibuit commutationem, authoritate etiam
Apostolicâ faciendam in alios usus, tametsi ne-
cessarios, & verisimiles, ibi = senza che nè dal
Padre Generale de' Gesuiti, e da tutta la Reli-
gione, nè altri anche con autorità Apostolica pos-
sa convertirsene tutta, ò parte in altri usi, anche
necessarj, è verisimili, essendo tale la mia espres-
sa volontà da non derogarsi, ò commutarsi = si igi-
tur an Legatum taxativum sit, vel demonstrati-
vum, & deficientibus Bonis legatis, locus esse 49
queat suppletioni ab herede faciendæ, pendet à
verisimili voluntate, & mente Testatricis, quo
colore, aut qua justà ratione verisimilis ista vo-
luntas figurari poterit in Testatrice illâ, quæ pro- 50
hibuit, totam, aut partem suæ hereditatis, certis
operibus applicatæ, converti in alios usus, tametsi
necessarios, & verisimiles, prohibuitque omnem
illius derogationem, aut commutationem, &
hanc esse expressam suam voluntatem, professa
fuit? Ex hoc enim resultat contraria ejusdem 51
Testatricis voluntas, & vehemens desiderium
pro perpetua Bonorum conservatione, & unione
penes Ecclesiam S. Ignatii, ut notat Salgad. in
Labyrinth. credit. part.1. cap.37. num.41. vers.
nam cum hæ clausulæ, Castill. contr. forens. lib.7.
cap.41. num.194. vers. ego sanè in fine num.195.
pariter in fine, & sub num.199., & seqq.

Argumentum istud perspicuè demonstrans vo-
luntatem Testatricis elidi minimè potest contra-
riâ animadversione, quod Ecclesia S. Ignatii
non fuit heres purè ab initio instituta, sed con-
ditionaliter substituta, deficientibus scilicet tum
filio masculo, à Testatrice nascituro, istiusque
Descendentibus, tum etiam tribus ejusdem Testa-
tricis filiabus, & Principe Camillo Pamphilio
ipsius fratre eisdem filiabus substituto, à quibus
primis heredibus inchoanda, perficiendaque erat
fundatio, & dotatio Monasterii, qui primi he-
redes, si statim hoc Legatum adimplere tene-
bantur, si iidem hereditatem titulo lucrativo
con-

ſequebantur, ceſſare idcirco videntur argumen-
ta omnia, pro inducenda taxativà Legati, dedu-
cta ex eo, quod Eccleſia S. Ignatii, licèt vocata
ad totam ipſius hereditatem; nihilominus il-
lam minimè conſequeretur titulo lucrativo, ſed
gravaretur univerſos fructus, & emolumenta
52 hereditaria convertere in certos uſus, & opera
illi injuncta; ex his enim, utpotè conditionaliter
volitis, & perficiendis longè poſt jam perfectam
fundationem Monaſterii, argumentum nullum
elici poſſe dicebatur pro interpretanda qualitate,
& natura iſtiuſmodi Legati: Immò verò, cum
iſtud purè volitum fuerit, ſtatim perfici debue-
rit; ex mente idcircò Teſtatricis adimplendum
erat, tametſi Bona, in eam cauſam deſtinata, non
ſufficerent, ſupplendumque aliquid ex reliquo
ſuo patrimonio; modò enim perficeretur opus
illud, quod ipſa ſtatim poſt ſuam mortem adim-
53 pleri voluit, minùs curaſſe videtur de adimple-
mento ceterorum operum, quæ ordinata fue-
rant ſub conditione collata in remotiſſimum
eventum, & quæ, nonniſi poſt longiſſimi tem-
poris intervalla purificari fortè poterat.

Diſcurſus namque iſte licèt præſeferre videa-
tur ſpeciem aliquam veriſimilis voluntatis Te-
ſtatricis, excludentis qualitatem *taxativam* con-
troverſi Legati; nihilominùs, ſi inſpiciamus ſta-
tum, in quo illa reperiebatur tempore conditi
teſtamenti, & ex iſto illius voluntatem metia-
mur, ut etiam ſi ſpectemus tum ſubſtitutiones
ab ipſa ordinatas, tum etiam conditiones adje-
ctas ſubſtitutioni Eccleſiæ S. Ignatii, facilè per-
ſpici poterit, quod, juxta ea, quæ ſuperiùs di-
ximus, ex ejuſdem mente Legatum, de quo
agitur, *taxativè*, non autem *demonſtrativè* fa-
ctum omninò dicendum ſit. Porro Teſtatrix
tempore conditi teſtamenti viro orbata, nul-
lum habebat filium maſculum, qui filios ſuſci-
piendo excludere poſſet Eccleſiam S. Ignatii,
cujus tamen, ſi naſceretur, inſtitutio, ejuſque De-
54 ſcendentium ſubſtitutio alterare nequiret ejuſ-
dem mentem, & ſubſtantiam diſpoſitionis, ab
ipſa factæ, nedum quia inſtitutio filii maſculi
55 naſcituri facta videtur ad cautelam, nè ſcilicet,
eo ſuperveniente, rumperetur teſtamentum, non
autem quia ipſa in viduitate lugens cogitaret de
novis nuptiis, ex quibus filium ſuſcipere poſſet,
ut perſpicuum ſit ex toto teſtamenti contextu,
56 in quo mente præſagâ imminentis mortis, de re-
bus ſuis diſpoſuit, prout expoſcebat ſtatus ille,
in quo tempore conditi teſtamenti reperiebatur;
Verùm etiam quia, cum ipſa, dum condebat te-
ſtamentum; duplicem conſideraſſet eventum,
primum nempè, in quo ei filius maſculus adna-
ſceretur, alterum vero, in quo ſinè illo dece-
deret, & utroque caſu diverſimodè diſpoſuerit,
57 pro deciſione hodiernæ controverſiæ inquirere
debemus non quæ, qualiſque fuerit, aut eſſe
potuerit ipſius mens in caſu, qui non evenit,
ſed quid ipſa diſpoſuerit, volueritque fieri in
caſu, qui evenit, *Saminiat. contr. for. tom.2.
contr.122. num.28.*, *Rota apud Torr. de ſucceſſ.
in primogen.*, *& majorat. Ital. part.2. quæſt.2.*

num.42., *in rec. deciſ.556. nu.17. part.4. tom.3.*,
ſpectando videlicet ſubſtitutionem illam, quæ 58
purificata, non autem illam, quæ caduca effecta
fuit, & corruit, *Soccin. jun. conſ.63. num.14.
lib.3.*, *Cravet. conſ.161. in fin.*, *Gratian. diſcept.
for. tom.2. cap.275. num.1.*, *Rota deciſ.249. ſub
num.8. verſ. quoniam adverterunt*, *& num. ſeqq.
part.7. rec.*

Inſpecto igitur dicto ſecundo eventu, & ſta-
tu, in quo Teſtatrix, nullo ſuſcepto filio maſcu-
lo, reperiebatur tempore tum conditi teſtamen-
ti, tum etiam obitus, eadem videns, quod vo-
catio Eccleſiæ Sancti Ignatii concepta ab ipſa
fuiſſet ſub conditione, quæ ſuſpendere quidem,
caducam autem facere nequibat ipſius ſubſtitu-
tionem, nam non vocabatur ſub conditione,
quod ejus filiæ, & Princeps Camillus eiſdem
ſubſtitutus morerentur ſinè filiis, ſed cum illis
ſubſtituebatur in caſu obitus, quæ conditio cum
certò eventura eſſet, ex illo immutabili Divinæ
providentiæ Decreto, quo ſtatutum eſt homini-
bus ſemel mori, *Rota coram Emerix jun. deciſ.
895. num.6.*, *& deciſ.937. nu.2.*, cumque etiam
certò extitura eſſet illa alia conditio, quod tem- 59
pore obitus heredis gravati ſubſtitutus ſuperſtes
eſſet, quæ conditio de jure ineſt omnibus ſub-
ſtitutionibus, per *Text. in leg. & nomen §. Sin
minùs ff. de caduc. tollen.*, & firmata *per Rotam
in Bononien. Fideicommiſſi Annibalis de Urſis* 13.
Maii 1709. *§. Quo autem coram Aldrovando*;
ſubſtituta namque erat Eccleſia, quæ eſt perſo-
na quædam ficta, quæ non moritur, *leg. Jube-* 60
mus nulli 14. *in princip. verb. ſcientes Cod. de ſa-
croſanct. Eccleſ.*, *Thabor. axiom. jur. lib.5. cap.2.
axiom.2.*, *Fattinell. reſp.116. num.3.*, *Rota co-
ram Merlin. deciſ. 583. num. 27.* hunc, inquam,
ſtatum conſiderans prudens Teſtatrix, & præ
mentis oculis habens tum fundationem Mona-
ſterii, tum etiam Eccleſiam Sancti Ignatii he-
redem ſubſtitutam, & pia opera in illâ adim-
plenda, dum ſeparatis à ſua hereditate quibuſ-
dam rebus, in cauſam dictæ fundationis erogan-
dis, dictam Eccleſiam vocavit ad univerſam
ſuam hereditatem cum incommutabili illo præ-
cepto, quod religiosè, fideliterque hereditarii
reditus erogandi eſſent in uſus, ab ipſa deſtina-
tos, prohibitâ quacumque illorum commuta-
tione, dicendum procul dubio eſt, quod prò di- 61
cta fundatione *taxativè* dumtaxat reliquerit Bo-
na, de quibus agitur, dum totam integram, &
univerſam ſuam hereditatem deferri voluit ad
Eccleſiam Sancti Ignatii, certò ſucceſſuram, im-
ponendo illi commutabile onus adimplendi ope-
ra pia, quæ nec ex ipſius veriſimili volunta-
te, immò, nec etiam ex ipſa supremâ Prin-
cipis poteſtate in aliud opus commutari poſ-
ſe, voluit, juxta ea, quæ ſuperioribus locis fir-
mavimus.

Jam verò firmâ, atque immotâ manente
hac Teſtatricis voluntate erga pia opera perfi-
cienda in Eccleſia Sancti Ignatii, parvi refert,
quod illa res, pro fundatione, & dotatione Mo-
naſterii legatas, purè reliquerit, illamque ſta-

tim ab heredibus, vel eorum Tutoribus perfici,
voluerit; nam Doctores prò dignoscendâ natu-
62 râ Legati, num videlicet *taxativum* sit, vel *de-
monstrativum*, non inquirunt, an illud purum sit,
vel conditionale, id enim non pertinet ad de-
cisionem hujus quæstionis, sed benè ad eam
63 pertinet voluntas Testatricis, quam intuendam
esse, eamdemque, si clara non sit ex conjectu-
ris, & ex regulis juris, prò eâ assequendâ tradi-
64 tis, investigandam esse admonent, minimè cu-
rato ordine temporis, quo aliquod Legatum
adimplendum sit: nam, si vehementiori deside-
rio unum præ alio à Testatore volitum reperia-
tur, parvi refert, quod istud posteriori tempore
perficiendum sit; id enim eveuire posset ex eo,
65 quod amplitudo, & magnitudo operis majores
opes exposcat, prout contingit in casu nostro, in
quo Testatrix universam suam hereditatem, quam
66 certè æstimabat longè pluris, aliis rebus, prò fun-
datione Monasterii legatis, reliquit prò ornan-
da magnificentissima Ecclesia Sancti Ignatii, &
erigendis Cappellaniis, ab ipsa volitis, quæ om-
nia ardentiori desiderio, ut diximus, optata ab
ipsa fuerunt, ideoque impediunt suppletionem
illam, quæ hodie exadverso prætenditur.

Quamobrem prò istiusmodi voluntate coad-
juvanda plurimùm, ut diximus, urgere videtur
qualitas heredis, qui videlicet non titulo lucra-
tivo hereditaria commoda, & emolumenta
consecutus fuit, sed pluribus illi impositis à Te-
statrice oneribus, non tàm heres, quàm sim-
67 plex videtur executor onerum, & operum ab ea
injunctorum, ista religiosè adimplere obliga-
tus; & per consequens Legatum *taxativè* potiùs,
quàm *demonstrativè* accipiendum est, cum res
68 non sit de eo, quod deficit adimplemento Le-
gati, supplendo ex fructibus, sive rebus, titulo
lucrativo ab herede percipiendis, sed de præju-
dicio aliorum piorum operum, quæ à Testato-
re cum omnimoda incommutabilitate deman-
data fuerunt, ad differentiam alterius casus, in
quo adversus heredem, qui titulo lucrativo he-
reditatem consecutus fuisset, ut animadvertit
*Benedic. Cap. cons. 3. num. 3., Sadarin. resp. 7.
num. 4. vers. tertium, & num. 26., Cardin. de
Luca de usur. disc. 31. nu. 8., & de legat. disc. 14.
num. 11. & 12., Mantic. de conjectur. ultim. vo-
luntat. lib. 6. tit. 3. sub num. 36. vers. secundo, Al-
tograd. jun. controv. 76. numer. 13., & seqq.,
& num. 21., & seqq., Rosa consult. 61. num. 35.,
& seqq.*

Certiùs in casu nostro, in quo Testatrix cer-
69 ta determinata Bona, & corpora ab hereditate
sua dissecuit, eaque nominatim applicavit prò
fundatione, & dotatione Monasterii, ex quo
validum consurgit argumentum, quod ipsa, non-
nisi *taxativè*, Bona, & res, pro dicto opere reli-
ctas, designaverit; natura enim Legati consi-
stentis non in quantitate, & in genere, sed in
specie certâ, *taxativa* esse censetur, eò quod
res ipsa, quæ est in Legato, dicatur esse in sub-
70 stantia, & causa Legati, ut tradunt *Cujac. ad
§. primum leg. si Legatum ff. de legat. primo tom.
4. oper. posth. part. 1. fol. mihi 1120., & in lib.
18. quæst. Papinian. tom. 1. oper. posthum. fol. mi-
hi 508. litera A & B, Pacian. cons. 22. numer.
22. & seq., Barry de success. lib. 9. tit. 18. num.
11., Cyriac. contr. 336. num. 7., & seqq., Castill.
contr. jur. lib. 4. cap. 54. numer. 25., & pluribus
seqq., Gusman. de evict. quæst. 30. numer. 79. &
87., & seqq., Morott. resp. 5., de Luca ad Franch.
decis. 721. num. 2., Rota in Algaren. Legatorum
16. Januarii 1696. §. Cum autem coram Emi-
nentissimo Card. de la Tremoille*, ideoque illius
peremptio, sive diminutio pertinet ad Legata- 71
rium, non ad heredem, qui id, quod deficit,
supplere non tenetur, *Gusman. de evict. dict. quæst.
30. num. 74. & seq., Pignatell. consult. Canonic.
lib. 9. consult. 110. num. 2. & seqq., Palma alleg.
181., & allegat. 182. num. 1., & seqq., Rota
coram Card. Cerro decis. 433., in recent. dec. 283.
num. 24. part. 7., decis. 62. num. 9. part. 11., in Ro-
mana Locorum Montium 21. Martii 1694. §. Ab-
sque eo quod coram Benincasa*, quod in hac Cau-
sa cognovisse videtur etiam *Cardin. de Luca in
Miscell. disc. 30. nu. 9.*, inquiens, sibi veriùs vi-
deri, Testatricis voluntatem stetisse prò *taxati-
va*, dum in hanc causam fundationis Monaste- 72
rii legavit gemmas, & jocalia, quæ ex mulie-
rum ingenio, & affectione maximi ab eisdem 73
æstimari solent.

Quod sanè argumentum desumptum ex qua-
litate Legati consistentis in speciebus, fortius ur-
get in casu nostro ob duplicem animadversio- 74
nem, primò nempè quia Testatrix res illas,
quas in hanc causam relinquebat, non solùm
speciatim nominavit, sed plures adjecit demon-
strationes, taxationem innuentes, videlicet,
quales illæ essent, undè eas adquisivisset, penes
quem conservarentur, se denique referendo ad
illarum descriptionem, testamento insertam, quæ
omnia evincunt, Legatum esse *taxativum*, non
demonstrativum, certumque corpus, & speciem
in Legato fuisse, *Surd. decis. 337. sub num. 6. vers.
ex alia, Rota in dicta Algaren. Legatorum 16.
Januarii 1696. §. Idque uberius coram Eminen-
tissimo D. Card. de la Tremoille*, in qua *prace-
denti §.* ibi dicitur, quod similes demonstratio-
nes tanti valent, ut, etiamsi agatur de Legato 75
quantitatis, quod tamquam generis, regulariter
demonstrativum esse censetur ob functionem,
quam pecunia recipit, si, inquam, similes de-
monstrationes Legatum etiam quantitatis taxa- 76
tivum efficiunt, *Morott. resp. 5., Gusman. de
evict. quæst. 30. num. 79. & num. 87., & seqq., de
Luca ad Franch. decis. 721. num. 2.*, quanto po-
tiori jure id dicendum erit in casu nostro, in
quo substantia ipsa Legati non solùm consistit in
speciebus, sed illæ tot demonstrationibus indi-
gitatæ apparent; hoc enim casu, nonnisi *taxati-
vè*, relictæ dici possunt, juxta ea, quæ mox dixi-
mus.

Altera est, quod Testatrix loquens de ædifi-
catione, & dotatione Monasterii, expressis ver-
bis ait, quod utraque fieret ex pretio specierum
relictarum, ibi = *se s'edifichi detto Monastero, e*

se li

77 se li faccia il fondo dotale = At verò, si Testatrix
voluit, quod ex illis perficeretur materiale ædi-
78 ficium, ex eisdemque constitueretur fundus do-
talis Monasterii, dicendum videtur, quod sub-
stantia, & causa Legati taxativè consisteret in
eisdem speciebus, nominatim ad hunc effectum
relictis, ex dispositione Textus in leg. cum cer-
tus numerus 5. ff. de tritic. vin. vel oleo legat.,
Joan. de Amic. cons. 46. num. 8., Gratian. di-
scept. forens. cap. 256. num. 35., & seqq., & nu.
50., & seq., Barry de success. lib. 9. tit. de le-
gat. 18. num. 9., & seqq., cum aliis, quos latè cu-
mulat Merlin. Pignatell. cent. 2. cap. 82. num. 6.,
Rosa consult. 61. num. 1., Merend. contr. lib. 24.
cap. 34. numer. 21., Carol. Anton. de Luca ad
Franch. decis. 721. num. 3. & 4., & distinguen-
do tradunt alii superiùs allegati in §. Sin verò;
exemplo dotis profanæ, prò qua si assignetur
certa species, & fundus, dicaturque, quod ea-
79 dem traditur pro fundo dotali, in illâ dos ta-
xativè constituta censetur, juxta receptissimam
theoricam Bartol. in leg. si quis stipulatus ff. de
solut., Saminiat. contr. 75. numer. 19., & seqq.,
Rota coram Merlin. decis. 792. per tot., & in Ro-
mana Fideicomm. de Martellis 22. Aprilis 1701.
§. Etenim coram Pio, proindeque, si eadem pe-
80 reat, vel diminuatur, ipsius mulieris periculo
perire, & minui dicitur, Barbos., in leg. si æsti-
matis num. 10. ff. solut. Matrimon., Menoch. cons.
x209. num. 24., Peregrin. cons. 24. sub num. 3.
in fine lib. 3., Simon. de Prat. cons. 148. num. 4.,
Cardin. de Luca de dote disc. 61. nu. 5., & disc.
x57. num. 28., & seq., Rota coram Merlin. dicta
decis. 792. num. 19., & alibi passim.

Robur his addit conjectura elicita ex unicita-
81 te orationis, quæ, ut superiùs firmavimus, præ-
cipuè spectanda est prò statuendo, an Legatum
taxativum sit, vel demonstrativum; illa autem
procul dubio concurrit respectu fabricæ jam in-
ceptæ in Terra Zagaroli, quam Testatrix vendi
mandavit prò construendo Monasterio; quippè
82 oratio regitur ab uno, eodemque verbo = Item
prego il Signor Cardinale Ludovisij &c. = ab hoc
enim reguntur postrema illa verba, quibus præ-
cipitur = e che si venda la fabrica fatta in Zaga-
rolo = quippè pendent ab illo verbo = Item prego
il Signor Cardinale =, ad quem refertur tota
dispositio, proindeque respicere dicuntur ipsam
substantiam Legati, Bald., cons. 151. lib. 5., Dec.
cons. 183. num. 2., Marcian. cons. 41. numer. 9.,
Cyriac. controv. 336. numer. 14., & seqq., Ro-
dulphin. allegat. 44. num. 11., Carol. Anton. de
Luca ad Franch. decis. 721. num. 3., & seq., alii-
que superiùs allegati in §. Prò dignoscenda autem.
At verò si respectu fabricæ, quæ erat una ex re-
bus assignatis prò constructione, & dotatione
Monasterii, concurrere dicitur unicitas oratio-
nis, idem procul dubio statuendum erit de gem-
mis, aliisque rebus, in eamdem causam relictis,
quia, licèt ista non designentur in oratione recta
ab eodem verbo, non idcirco tamen positæ
83 censendæ sunt sub diversa oratione; tum quia
illæ adjectæ non fuerunt respectu executionis
Legati, sed respectu substantiæ ipsius: nam Te-
statrix per modum declarationis in sequenti pe-
riodo prosequitur enumerationem illarum re-
rum, ex quibus Legatum reliquit, quod substan- 84
tiam Legati respicere dicitur, non solutionem
ipsius, proindeque taxativè de eisdem disposuisse
censetur, quemadmodum intelliguntur omnia 85
verba significantia eas res, ex quibus sumi de-
bet Legatum, ut rectè in proposito diversarum
orationum considerat Merend. contr. lib. 24. cap.
34. num. 21., Carol. Anton. de Luca ad Franch.
decis. 721. num. 4., tum etiam, quia concurrit
dictio illa Item, quæ suâptè naturâ est conti- 86
nuativa orationis, & repetitiva qualitatum, in
præcedenti parte expressarum, leg. Item ff. de
Procurator., & leg. Item earum ff. quod cujusque
Universitatis nomine, Alex. cons. 37. num. 10. lib.
3., Dec. cons. 433. num. 3., Paris. cons. 16. nu.
44. lib. 3., Bertazzol. de clausʃ. claus. 20., Glos.
1., Gratian. discept. forens. 563. nu. 62., Gon-
zal. ad reg. 8. Cancellar. Gloss. 1. numer. 5., Rota
decis. 425. nu. 7. part. 4.; Quo proindè fit, quod, si
Testatrix sub unicâ oratione taxativè designavit 87
ædificium cæptum in Terra Zagaroli, sub ea-
dem pariter oratione taxative complecti voluis-
se censetur gemmas, aliasque res, sub immedia-
tè sequenti periodo per dictionem continuati-
vam adjectas, & ad eumdem finem, & opus
relictas, atque destinatas, Saminiat. contr. 130.
num. 25., & 28. tom. 2., Rota coram Pamphil.
decis. 674. num. 3., in recent. decis. 181. numer. 4.
part. 11., & decis. 202. num. 10. part. 12.; Tum
denique, quod magis est, quia concurrit ea-
dem ratio, & causa finalis, quæ efficit, ut di- 88
verso jure censeri nequeant, sed æqualiter de-
terminatæ dici debeant, Altograd. sen. cons. 60.
numer. 106., & seqq. lib. 1., Menoch. cons. 291.
num. 14., Gratian. discept. 733. num. 17., Gut-
tierez. practicar. quæst. lib. 3. quæst. 19. num. 22.,
Bonden. collect. legal. 9. nu. 149., collect. 20. num.
29., collect. 34. num. 42., Rota coram Caccin. de-
cis. 1545. nu. 10., decis. 1796. num. 4., in rec. dec.
61. num. 21. part. 14.

Concurrit, inquam, eadem causa, & ratio
finalis, non quidem tacitè subintellecta, aut
per conjecturas subaudita, sed apertis verbis ex- 89
pressa, nempè à fine di fare detto Monastero, ex
qua causa arguitur, gemmas, aliasque species re-
lictas, subesse eidem taxativæ dispositioni, cui
fabricam Zagaroli subjectam fuisse, supra firma-
vimus, ita exposcente ratione desumptâ ex
identitate causæ finalis, per Text. in leg. Prædiis
89. §. Balneos ff. de legat. 3., Cujac. super dict.
Textu in lib. 7. resp. Papin. pag. 291. in posthum.
tom. 1., Alex. cons. 223. lib. 2., & cons. 204. lib.
6., Surd. cons. 207. sub num. 5., Aucharan. cons.
291. in princip., Gabriel. cons. 94. sub numer. 8.
lib. 2., Becc. cons. 153. sub num. 6., Cancer. var.
resolut. part. 3. cap. 20. de legat. num. 145., Me-
noch. de præsumpt. lib. 4., præsumpt. 129. num.
12., Rota decis. 77. num. 8. part. 10. recent., &
decis. 16. num. 19., & 20. part. 17.; Et sanè, si
Testatrix de illis demonstrativè disponere voluis-
set,

90 ſet, cur toties repetiiſſet cauſam finalem, in
quam erogari deberet tàm pretium fabricæ,
quam gemmarum, & ceterarum rerum, prò
fundatione, & dotatione Monaſterii relicta-
rum, niſi hac dicendi ratione oſtendere voluiſ-
ſet, ſe non alias res, quàm expreſſas, in hanc
cauſam erogari velle, quippè, ſi eas demonſtra-
91 tionis tantum gratiâ adponere voluiſſet, ſatis
erat dixiſſe. = *Item laſcio per la fondazione, & edificio di detto Monaſtero tutte le mie gioje, oro, argento &c.* = minimeque oportuiſſet addere illa
92 alia verba = *e che del prezzo ſi edifichi detto Monaſtero, e ſe li faccia il fondo dotale* = ; dum itaque Teſtatrix non contenta ſimplici expreſſione
cauſæ, in quam ea omnia relinquebat, præterea addidit, quod idem Monaſterium ædificari, & dotari deberet ex illorum pretio, ibi = *e che del prezzo ſi edifichi detto Monaſtero, e ſe li faccia il fondo dotale* =, conſultò id feciſſe dicendum eſt, ut nempè oſtenderet, *taxativè* dictarum rerum pretium deſignaſſe pro fundatione, & dotatione Monaſterii facienda, ut notavit *Andr. de Iſernia in cap.1.de not. feud.num.1.*, ibi = *quia lo-*
93 *co taxationis ſunt verba illa de Caneva, Camera, vel apotheca, & rurſus ut ex quo dixit de tali loco, de illo, & non alio videatur actum* = *Morott. reſp. 5., Merlin. Pignatell. contr. for. cap.82. numer. 10. centur. 2., Fatinell. reſp. 79. num.4., & ſeqq., Altograd. jun. contr.55. num. 27., & contr.56. num.7., Stephan. jun. reſolut. 86. num.36., Carol. Anton. de Luca ad Franch. deciſ.721. num.1., & ſeqq.*

Hæc igitur cum ita ſe habeant, & ex voluntate Teſtatricis,coadjuvatâ tot validiſſimis argumentis, plenè conſtabilitum videri poſſit, Lega-
94 tum, de quo res eſt, *taxativum* eſſe, non *demonſtrativum*, & deficientibus rebus, prò illo adimplendo à Teſtatrice deſtinatis,heredem ad illarum ſuppletionem non teneri, reliquum modò eſt, ut diſſolvamus illa, quibus *demonſtrativè* tales res deſignatas fuiſſe, exadverſo contenditur. Porro, quod attinet ad argumenta deſumpta ex regulis juris, ab illis facilè nos expedire poſſemus, dicendo, eas à Majoribus noſtris
95 traditas fuiſſe prò aſſequenda voluntate Teſtatorum, *Peregrin. de fideicomm. art. 11., Petr. de fideicomm. quæſt.9. num. 56., & ſeqq., Mantic. de conjectur. ultim. volunt. lib. 3. titul.3., & 4., Baitell. deciſ. ultim. volunt. 22. numer. 66., & ſeqq., & alibi paſſim*; ideòque illis adhæren-
96 dum eſſe, modò eamdem coadjuvent, illamque veriſimilem reddant, *leg. in obſcuris ff. de regul. jur., cap. licet cauſam 9. §. Ex præmiſſis extravag. de probat., Saminiat. contr. for. tom.1. contr. 28. num. 55., & ſeqq., Thabor. axiom. jur. lib. 19. cap.42. axiom.11. verſ.declara, Rota poſt Torr. de ſucceſſ. in majorat., & primogen. Ital. deciſ. 71. num.25.*, proindeque, ſi talis voluntas ex iis,
97 quæ à Teſtatore dicta, vel diſpoſita ſunt, elucescat, non egemus ampliùs regularum adminiculo, minùs verò ſequendo juris ſubtilitatem, rigorem regularum vim facere illius voluntati, *Gabriel. conſ.116. num.26., & 27. lib.2., Peregrin. de Fideicomm. art.26. num.18., Torr. de ſucceſſ. in primogen., & major. Ital. part. 1. cap. 38. §.16. nu. 435., Mantic. de conjectur. ultim. voluntat. lib.4. tit.5. artic.10. num.4., Rota deciſ.15. ſub num.2. verſ. nec expreſſa mens part. 2. diverſ.*; Cum itaque argumentis, & conjecturis in noſtra hypotheſi deſumptis ex iis, quæ Teſtatrix dixit, & diſpoſuit, conſtet, taxativè illam deſignaſſe res, & Bona prò, fundatione, & dotatione Monaſterii eroganda, fruſtra recurritur ad juris regulas.

Verum, ut ſuperiùs probavimus, tantùm abeſt, quod illæ reſiſtant, ut potiùs coadjuvent qualitatem taxativam Legati controverſi, oſten-
dimus enim, quod tum ex unicitate orationis, 98
tum etiam ex qualitate Legati conſiſtentis in ſpeciebus, ſi cetera deeſſent, ſufficienter eliceretur illius qualitas *taxativa*: Non immoror argumento reſultanti ex ordine literæ, videli-
cet quod diſpoſitio demandans fundationem 99
Monaſterii, præcedat, illiuſque vigore, etiamſi nulla ſubſequeretur deſignatio corporum, tali fundationi deſtinatorum, eadem perficienda nihilominùs eſſet; Ideoque illorum deſignatio tamquam adjecta executioni, & adimplemento operis perficiendi, *demonſtrativè* adpoſita cenſenda ſit, juxta ea, quæ dicta fuerunt in *§. Clarior. reddi videtur*, quia iſtiuſmodi argumentum deſumptum ex ordine literæ, parvi fieri conſuevit à Doctoribus, ut rectè notarunt *Cardin. de Luca de Legat. diſc.14. num. 10., & 11. in Miſcell. diſc.10. num.6. & ſeqq., Merlin. Pignatell. contr. for. centur.2. cap.82. numer. 7. & 8., Ferret. in addit. ad Guidop. deciſ. 8., & in deciſ. 432., Cardin. Mantic. de conjectur. ultim. voluntat. lib.6. tit.13. num. 12.*, ibi = *Undè faten-*
dum eſt, quod, ſi voluntas Teſtatoris ſit contra or- 100
dinem ſcripturæ, ordo ſcripturæ non impediat cauſam juris, & voluntatis =, *leg. cum Pater §. Fidei tuæ ff. de legat.2.*; Sed inſpiciendum potiùs eſt,
an ſubſequens oratio, quæ dicitur executiva, re- 101
feratur ad verbum diſpoſitivum, ſive diſpoſitionem, in qua ſit Legatum, tunc enim cum referri dicatur ad jus, quo capitur Legatum, non ad rem in genere legatam, hæc taxativè ſtare dicitur, juxta *conſ. Baldi 151. lib.5., aliaſque auctoritates allegatas in §. Robur his addit.*

Verba etiam facere omitto de alio argumento deprompto ab unicitate, vel diverſitate orationis, quia, ut alibi oſtendimus, illud favet Eccleſiæ Sancti Ignatii, ſed progrediendo ad conjecturas, fruſtrâ exadverſo excludi contenditur qualitas *taxativa* Legati,argumento ducto à fundatione trium Cappellaniarum, quæ quemadmodum à Teſtatrice abſolutè volita fuit in Eccleſia Monaſterii erigendi, ſic etiam abſolutè volita dicenda ſit dicti Monaſterii fundatio. Nam tantum abeſt, quod argumentum iſtud ullo pacto excludat qualitatem *taxativam* Legati, ut potiùs illam confirmet; ſi enim Teſtatrix
in utramque cauſam *demonſtrativè* legare vo- 102
luiſſet, quemadmodum, quum egit de fundatione Cappellaniarum, abſque ullâ relatione ad certam

certam aliquam rem, seu speciem, illam ab-
solutè injunxit heredibus, eosdem ad eam obli-
gando, sic etiam, si fundationem Monasterii ab-
solute perfici, voluisset, non cum relatione ad
certas species, non cum exacta illorum designa-
tione, atque descriptione se referendo ad ea-
rum notulam, testamento inserendam, sed abso-
lutè illam præcepisset, directè ad eam heredes
ipsos obligando, cum hæc sit differentia inter
Legatum taxativum, & demonstrativum, ut
103 in demonstrativo heres ipse principaliter obli-
getur, in taxativo verò res ipsa est, quæ pro Le-
104 gato principaliter obligatur, & super ea jus
quoddam reale ipsi inhærens inducitur, argu-
mento *Textus in leg. Imperator ff. de publican.,*
leg. Pecoris ff. de servitut. rustic. prædior., leg. 2.
Cod. de Annon., & tribut. lib. 10., leg. 2. Cod.
de alluvion., & palud. lib. 11., Merlin. Pigna-
tell. contr. forens. centur. 2. cap. 46. per tot., &
præsertim num. 18., Rosa consult. 61. numer. 9.,
& 10.; Quamobrem ex hoc discretivo dispo-
105 nendi modo, à Testatrice servato, optimè infer-
tur diversa, atque discreta ipsius voluntas res-
pectu utriusque dispositionis, ad tradita per *Ro-*
tam in Bononien. Fideicommissi de Burzanis 6.
Junii 1708. §. Non obstat coram Lancetta, in
Placentina Decimarum 16. Maii 1710. §. Se-
cundò depromebatur coram Ansaldo, & in Hor-
tana Immissionis 6. Junii ejusdem anni §. Alte-
ra verò coram Caffarella.

Minùs urget qualitas Legati pii, cujus favore
in *§. Summopere etiam urget* dictum fuit, *taxa-*
106 *tivum* resolvi in *demonstrativum*, quia sententia
ista tamquam falsa, & contraria juris principiis
reijcitur à *Rovito decis. 57. numer. 7. & seqq., &*
num. 13. & seqq., probans ex tribus decisioni-
bus *Vincentii de Franchis*, illam nullo numero
habitam umquam fuisse in Sacro Consilio, &
hanc sententiam tamquam veriorem secuti sunt
Joan. Baptista Thor. in Summ. Privileg. piæ
caus. privileg. 267., Novar. de privileg. mise-
rab. personar. privileg. 163. num. 4., & seq., Me-
rend. contr. jur. tom. 3. lib. 17. cap. 37. numer. 39.
& seq., eamque verissimam appellat *Ros. con-*
sult. 61. num. 4., & seqq., dictusque piæ causæ
107 favor procedere solummodò potest in dubio,
Andr. de Isern. cap. 1. numer. 1. de not. feudor.,
Merlin. Pignattell. cent. 2. cap. 82. num. 11., ali-
ter tamen res se habet, quandò vel ex verbis,
vel ex conjecturata mente Testatoris, redacta ad
regulas juris, Legatum *taxativum* dicendum est,
tunc enim pia etiam causa subesse dicitur taxati-
væ dispositioni provenienti ex voluntate Testa-
toris, *Merend. contr. jur. lib. 17. cap. 37. num. 42.,*
Rosa consult. 61. num. 5., Cardin. de Luca de le-
gat. disc. 14. numer. 4., & seqq., Palm. allegat.
182. num. 1., Rota in recent. decis. 117. num. 11.
part. 17., decis. 530. num. 18. part. 19., in Roma-
na Legatorum 8. Junii 1705. §. Quæ omnia cor.
Lancetta. Hæc autem si justum locum sibi vin-
dicarent, etiamsi ageretur inter Legatum pium,
108 & heredem, sive alium Collegatarium profa-
num, fortiùs urgebunt in casu nostro, in quo
res est inter duas causas pias, quo casu collisis
invicem privilegiis, redigenda res est ad men-
tem juris, quâ inspectâ, justa ejus ratio postu-
lat, quod Legatum illud majori favore dignum 109
censeatur, quod impensiùs à Testatore voli-
tum, atque optatum fuit, ex firmatis *§. Ex his*
autem.

Denique nil turbant duæ Sententiæ editæ in
Tribunali Rev. Fabricæ; nam vel illarum inju-
stitia resultans ex hactenus deductis impedit, ne 110
juxta ejusdem privilegia vim obtineant rei ju-
dicatæ, vel cum eædem deindè tamquam in-
justæ revocatæ fuerint in Sacrâ Rotâ, ut patet 111
ex *decisione edita coram Rondinino*, nullo am-
pliùs numero habendæ videntur, ad notas juris
nostri regulas. Parvique refert, quod *coram*
Rondinino disputatum solùm fuerit de loco fun-
dationis Monasterii: non autem de substantiâ
Legati, ideòque quoad hanc firma remanere
dicatur res judicata; nam, cum dictæ sententiæ 112
conceptæ non fuerint per capitula separata, sed
sub unicâ verborum structura, tamquàm indivi-
duæ, quoad omnia revocatæ censentur, *Card. de*
Luca de Cens. disc. 1. nu. 2. in fin., de Judic. disc.
36. num. 21., Thabor. axiom. jur. lib. 17. cap. 20.
axiom. 4., Giurb. decis. 101. per tot., Rota coram
Bich. decis. 174. nu. 8., coram Buratt. decis. 337.
numer. 27., & seq., latiùs in addit. ad decis. 368.
ex num. 8., & prius decis. 177. num. 5., ibi = *Ultra*
quod dictæ sententiæ tamquam unicâ structurâ
verborum conceptæ, & non per capita distincta, 113
datâ injustitiâ in parte, remanent injustæ in to-
tum, & exequi non possunt, ad notata per Cinum
&c., etiamsi aliàs constaret de bono jure &c. =

Constito igitur ex his omnibus, quod Lega-
tum, de quo agitur, *taxativum* est, non *de-*
monstrativum, Ecclesia Sancti Ignatii ad nihil
aliud tenetur, quàm ad traditionem rei lega-
tæ, quæ si penes ipsam non reperiatur, cedendo 114
actiones liberabitur, *leg. servum filii §. Eum,*
qui Chirographum, & leg. si sic 78. §. 1 ff. de
legat. 1., cum aliis *per Speculat. tit. de Instrum.*
edition. §. 13. nunc verò num. 38., Cyriac. contr.
336. num. 11., Merlin. Pignatell. contr. forens.
centur. 2. cap. 82. num. 1., Rosa consult. 61. num.
10., Rota decis. 11. numer. 9. de testament. in an-
tiq., in recent. decis. 365. num. 37., & seq. part. 5.,
decis. 530. num. 16. ad fin. part. 19., & in Pisau-
ren. Legatorum 11. Decembris 1711. §. Etenim
vers. præsertim coram Falconerio; Ita quidem, 115
ut, si res perierit, vel quoquomodo ampliùs non
existat, Legatum extinguatur, *leg. Fundi Tre-*
batiani ff. de usufruct. legat., leg. inter stipulan-
tem §. Sacram ff. de verbor. obligat., Joan. de A-
mic. cons. 46., Bero cons. 17. lib. 1., Dec. cons. 323.,
Menoch. cons. 1162. nu. 15., & seqq., Gratian.
discept. forens. 256. num. 2., & num. 23., discept.
916. num. 3., discept. 988. num. 2., & seq. & num.
20. & seq., Surd. de aliment. titul. 4. quæst. 26.
numer. 2., & seq., Rovit. decis. 57. numer. 3.,
& seq.; Generale namque est, ut, quoties res 116
ipsa, vel persona ratione rei ad præstationem
obligatur, re peremptâ, perimatur obligatio, *leg.*
1. in

1. in fin. Cod. de jur. emphyt., leg. ex conducto §. Si ager ff. locati, & conducti, leg. Titiæ Testatores §. finali ff. de legat. 1., Gomez de contract. cap. 15. num. 22., Velasc. de jur. emphyt. quæst. 32. num. 16., & alii passim, quamobrem, cum in nostra hypothesi licèt res non omninò perierit,
117 certò tamen constet de illius insufficientiâ ad opus relictum, Ecclesia Sancti Ignatii cogi nequibit ad supplendum ex reliquis rebus hereditariis id, quod deficit, sed, ut alibi dictum est,
118 locum sibi vindicabunt facultates Rev. Fabricæ prò admittendâ Ecclesiâ substitutâ ad honestam compositionem.

Pistorien. Beneficii.

Jurispatronatus esse hereditarium, probatur ex instrumento fundationis, ex observantia subsecuta, & ex Patronorum confessione. Jus patronatus hereditarium, vigore præsentationum effectum gentilitium, ad primævam hereditarii naturam redit ex eo, quod Patroni transigunt super divisione inter eos exercitii juris præsentandi alternis vicibus, ad normam *Clement. Plures*.

VOTUM XXII.

1 *Gratia pro præsentato inexequibilis redditur, non dicto de præsentatione facta à medietate Patronorum.*

2 *Juspatronatus hereditarium quoad exercitium juris præsentandi defertur ad instar hereditariæ successionis.*

3 *Inter præsentatos præferendus est, qui à Patrono, pinguiorem habente vocem, & in majori quota, præsentatus est.*

4 *Juspatronatus præsumitur hereditarium.*

5 *Jurispatronatus qualitas probatur ex instrumento fundationis.*

6 *Juspatronatus reservatum heredibus, & successoribus, hereditarium est.*

7 *Juspatronatus hereditarium donari potest.*

8 *Juspatronatus hereditarium à Patrono relinqui potest personis sibi benevisis.*

9 *Testamentum revocatur per aliud posteriùs factum.*

10 *Juspatronatus hereditarium defertur cum hereditate.*

11 *Observantia declarat qualitatem Jurispatronatus.*

12 *Juspatronatus hereditarium esse, demonstrat divisio vocum, inter heredes facta juxta hereditatis quotas.*

13 *Præsentationes factæ ab heredibus juxta hereditatis quotas, ostendunt, Juspatronatus esse hereditarium, licet effectum sortitæ non fuerint.*

14 *Præsentationes haud firmant quasi possessionem præsentandi favore Patroni contra Ordinarium, nisi fuerint effectum sortitæ.*

Item favore illius, qui præsentandi jus prætendit ratione solius ultimi status contra verum Patronum, num. 15.

Secus verò de præsentationibus, à veris Patronis peractis, quæ, licèt ineffectuatæ, omnes produnt juris effectus, num. 16.

17 *Transactio, in qua Patroni alternativè dividunt Jurispatronatus exercitium, probat, illud esse hereditarium.*

18 *Jurispatronatus hereditarii qualitas superlativè probatur ex confessione Partis, in transactione emissa.*

19 *Juspatronatus vigore præsentationum gentilitium effectum, redit ad priorem hereditarii naturam vigore transactionis, in qua illud tamquam hereditarium Patroni inter se dividunt*, & num. 20. 25., & 34.

21 *Transactio inita super re hereditariâ, hereditario nomine censetur stipulata.*

Præsertim, si Partes transigere professæ sunt tamquam heredes Fundatoris, & hereditaria jure, num. 22. & seq.

24 *Juspatronatus non potest esse gentilitium simul, & hereditarium respectu ejusdem familiæ, earumdemque personarum.*

Cum duo contraria simul stare non patiantur, num. 26.

27 *Juspatronatus gentilitium comprehendit omnes de sanguine, licet heredes non sint.*

28 *Sub nomine successorum veniunt heredes omnes etiam extranei.*

29 *Transactio super Jurispatronatus divisione, in qua intervenerint filii simul cum Parentibus, confirmat, non destruit Juspatronatus gentilitium.*

Limita, ut num. duobus seqq.

32 *Ultimus status non attenditur, quando constat de natura, & proprietete Beneficii.*

33 *Ultimus status non derogat statui, & naturæ Beneficii, legitimè probatæ.*

34 *Status prior interversus remanet à posteriori, si iste cum illo sit incompatibilis.*

35 *Patroni possunt Juspatronatus gentilitium, tamquam hereditarium retinere, præsertim ut* num. 37.

36 *Patroni in exercitio juris præsentandi possunt certum præscribere modum: & legem ab alio datam recipere.*

38 *Juspatronatus hereditarium nequit in gentilitium per Patronos commutari.*

39 *Jurispatronatus qualitati, ex antecedenti statu desumptæ non derogant æquivocæ præsumptiones.*

40 *Præsertim, quando agitur de Jurepatronatus hereditario, cui favet dispositio juris.*

41 *Jurispatronatus gentilitii qualitas non concluditur ex præsentationibus, à filiis unà cum Parentibus expletis.*

42 *Cum in patronatu gentilitio non concurrat remotior cum proximiore ad præsentandum, sed unus post alium admittatur.*

43 *Ex præsentationibus factis à filiis simul cum Parentibus, elicitur simplex dumtaxat Jurispatronatus gentilitii conjectura, quæ aliis elidi potest conjecturis.*

44 *Præ-*

44 *Præsentationes à filiis simul cum Parentibus quandò hereditario nomine factæ censeantur, itaut naturam non immutent Jurispatronatus hereditarii.*

Præsentatio si inducit hereditatis aditionem num. 45. *eò fortiùs, facta post agnitionem hereditatis, hereditario jure expleta censeri debet*, num. 46.

47 *Patroni, ut ex præsentationibus immutent qualitatem Jurispatronatus hereditarii in gentilitium, eas facere debent cum animo excludendi qualitatem hereditariam.*

48 *Præsentationes à Patronis factæ cum scientia Jurispatronatus hereditarii, nequeunt illud ob malam eorum fidem gentilitium efficere.*

Præsertim non docto de scientia, & adquiescentia heredum, quorum præjudicium Jurispatronatus novatio esset inducta, num. 49.

50 *Sententia institutionis non præjudicat Patronis minoribus, & indefensis.*

51 *Papa numquam derogat juribus Patronorum, & naturæ Jurispatronatus.*

52 *Sententia edita super pertinentia Jurispatronatus, nequit allegari prò declaranda qualitate illius.*

52 *Ultimus status firmatus ex transactione inita inter Patronos, nequit ab eo impugnari, qui venit in vim ejusdem transactionis.*

GRATIA pro præsentato cum derogatione medietatis vocum, obtenta à D. Primicerio Antonio Maria de Conversinis, non est exequenda, quia, cum non doceat, se præsentatum reverâ fuisse à medietate
1 Patronorum, gratia redditur obreptitia, ideòque inexequibilis, *Cardinal. de Luca de Jurepatron. disc. 42. numer. 3.*, *Rota in Melevitana Jurispatron. 5. Junii 1693. §. Stabilitis itaque, coram Muto, & in Syracusana Præpositura 20. Novembris 1697. §. Quo enim ad primum coram eodem.*

Dominus namque Primicerius verificationem dictæ gratiæ fundat in eo, quod hodiè duo dumtaxat Patroni sint superstites, D. nempè Bartholomæus ejus Pater, qui eum præsentavit, ac D. Eques Hieronymus, qui præsentavit D. Benedictum filium suum: cumque (ut ipse D. Adversarius affirmat) agatur de Jurepatronatus gentilitio, sequi dicit, quod idem æqualiter ad utrumque pertineat; Qualitatem verò gentilitiam desumit ex ultimo statu, in quo filii simultaneè cum Parentibus ad præsentandum admissi reperiuntur.

Verùmtamen discursus iste non subsistit; quia versamur in Jurepatronatus hereditario, cujus
2 successio quoad exercitium Juris præsentandi regulatur adinstar hereditariæ successionis, ut sancitur in famigerata *Clementina Plures de Jurepatronat.*, ad cujus normam factâ computatione vocum, D. Eques Hieronymus habet pinguiores, majoresque voces; nam, si respiciamus ad statum, & numerum Patronorum, qui aderant anno 1575., tunc ad præsentandum comparuerunt tres Patroni, Laurentius scilicet, Honuphrius, & Bartholomæus; Bartholomæi autem, & Laurentii, tamquam ex utroque latere conjunctorum, est mediatus heres D. Eques Hieronymus, qui præsentavit filium suum, ideoque juxta hanc computationem habet duas partes vocum; Si verò attendatur status firmatus anno 1623., de quo infra, idem D. Eques Hieronymus habet tres ex quinque vocibus, cum sit mediatus heres Nicolai Laurentii, & Bartholomæi; quo circà, cum habeat pinguiorem vocem tamquam heres in majori quota, 3
præferendus erit is; qui fuit ab eo præsentatus, *dict. Clement. Plures de Jurepatron.*, *Rota coram Seraph. decis. 875. num. 2.*, *aliisque relatis, dictum fuit in Lauden. Canonicatus 3. Martii 1697. §. Individuitas enim coram de la Tremoville.*

Quod autem agatur de Jurepatronatus hereditario, satis probatum videri posset solâ Juris præsumptione, desumptâ *ex dict. Clement. Plures*, aliisque deductis per *Rotam in Bononien.* 4
Jurispatron. de Ghisleriis impressa apud Balducc. ad Ramon. decis. 103. num. 19., *& in Compostellana Parochialis 25. Junii 1696. §. finali coram Priolo*, & alibi passim: sed in nostra hypothesi id evidens, & apertum redditur ex primæva dicti Jurispatronatus origine, atque ex uniformi tum antiqua, tum recenti observantia.

Illud siquidem fundatum fuit anno 1449. à Dominico Joannis Fortis Pistoriensi, qui in Patronum pro medietate nominavit Reverendissimum Capitulum Cathedralis, in qua erexerat simplex Beneficium, de quo agitur; aliam verò Jurispatronatus medietatem suis reservavit heredibus; Quamobrem, cum de originaria qualitate hujus patronatus doceatur per exhibitionem publici Instrumenti fundationis, eadem 5
ampliùs in dubium revocari nequit, tamquam omnium supereminenti probatione confirmata, per ea, quæ tradit *Rosa de execut. liter. Apostolic. part. 1. cap. 6. num. 103.*, *Rota coram Penia decis. 1630. num. 4.*, *in Pisana Canonicatus 10. Aprilis 1693. in fine coram Reverendissimo D. Hervault Archiepisc. Turonen.*

De hac autem medietate reservata heredibus
tàm ab ipso Fundatore, quàm ab ejus successo- 6
ribus, tamquam de hereditaria dispositum semper reperitur, & uti hereditaria devenit ad familiam de Conversinis; Anno nempè 1506.
Silvester Chinus, idem Juspatronatus donavit P. 7
Sebastiano de Conversinis, quem anno 1508. suum pariter heredem universalem scripsit.

Qui Sebastianus in duplici, quod condidit testamento, tamquam de re liberè ad hereditatem suam pertinente, de illo disposuit: in primo siquidem condito anno 1549., postquam Juspatronatus, vitâ durante, Raynutio legaverat, eo defuncto, pertinere voluit ad seniorem ex Descendentibus Francisci, & Laurentii de
Conversinis, quod facere nequivisset, si pleno 8
jure ad ipsum non pertinuisset.

Sed non idcirco Juspatronatus hujusmodi ma-

joratus vinculo obnoxium remansit ; nam idem Sebastianus anno 1550. aliud condidit testa-
9 mentum, quo non venit in dubium priori fuisse derogatum, per ea, quæ latè tradit *Barry de success. lib.10. tit.1.* ; in hoc verò secundo testamento cum heredem universalem scripsisset prædictum Raynutium, ad eumdem cum Jurium hereditariorum universitate Jus quoque
10 patronatus delatum fuisse dicendum est, ut apud *Balducc. ad Ramon. cons.20. num.21., & seq.*, & unà cum hereditate ad ceteros pariter Patronos deinceps devenit.

Hereditario juri, & titulo, quo semper ad successores, & Patronos illud delatum fuit, consonat similis observantia, pluribus confirmata argumentis, quam quidem solùm sufficere ad
11 dignoscendam qualitatem Jurispatronatus, tradit *Balducc. ad Ramon. cons.24. num.33.*, aliique passim. In omnibus namque præsentationibus, ac in omnibus aliis actibus, quos Raynutius primus heres, ceterique mediati successores, Sebastiani, deindè fecerunt, iidem, velut ad fontem, à quo Jus suum derivabat, semper se referentes ad testamentum dicti Sebastiani, & semper omni actui, Patroni nomine celebrato, adjicientes titulum hereditarium, primi eorum auctores declararunt, se illud gerere tamquam successores tam ex testamento, quàm ab intestato Ven. Viri Sebastiani de Conversinis, ut patet ex innumeris actibus luculenter recensitis in facto, atque in allegatione ad me transmissa, quorum modo seriem ex ordine retexere licèt superfluum reputem, silentio tamen prætere undi minime videntur duo actus maximâ notâ digni.

Primus est præsentatio quædam die 31. Januarii 1623. facta à DD. de Conversinis, qui præsentarunt Honuphrium de Conversinis, dinumeratis vocibus per quotas hereditarias, ibi = *D. Octavius pro duabus ex quinque partibus, D. Nicolaus pro una parte cum dimidia alterius ex quinque partibus, & D. Jo: Hieronymus, & Bartholomæus pro una alia parte cum dimidia alterius partis ex quinque partibus integralibus* = Cumque Capitulum, ad quod, ut dictum est, pertinebat alia coæqualis vox, seu medietas Jurispatronatus, præsentasset Matthæum de Brunozzis, hujus præsentationi (renunciante Honuphrio Juri suo) adhæserunt etiam DD. de Conversinis, iterum per quotas distinctas præsentando, ibi = *Spectabilis D. Octavius olim D. Honuphrii de Conversinis de Pistorio uti Patronus pro duabus ex quinque partibus medietatis Jurispatronatus &c. pro dictis ratis &c. & vice, & nomine aliorum Compatronorum de Conversinis adhæsit, & adhæret præsentationi factæ &c.* = Hæc autem divisio vocum adæquata cum ratis, seu
12 quotis hereditatis, procul dubio evincit, Juspatronatus hereditarium extitisse, *Ancharan. cons. 355. sub num.1., Antunez. de donat. part.3. cap. 28. num.86., Barbos. voto decis.20. num.7. tom. 1., Rot. decis.100. num.2. part. 12. recent., cum aliis in una Lunen. Sarzanen. Cappellaniæ 18. Aprilis 1687., confirmata 12. Decembris ejusdem anni coram Reverendissimo D. Hervault Archiepisc. Turonen., & in Bononien. Beneficiorum 19. Januarii 1688. §. Quod verò coram eodem, & in Lauden. Canonicatus 3. Martii 1697. §. Individuitas enim, cum seq. coram de la Tremoville.*

Parvique refert, quod Matthæus Institutionem, & Beneficii possessionem adeptus deindè fuerit virtute gratiæ Apostolicæ, non autem vigore hujusmodi præsentationum, quæ proindè tamquam ineffectuatæ parvi faciendæ sunt.

Nam objectum istud duplici responsione submovetur ; quarum prima est, quod præsentatio, de qua agitur, facta correspectivè ad quotas hereditarias, Patronis competentes, continet explicitam ipsorum confessionem, quod Juspa- 13
tronatus esset hereditarium, ideòque opus non erat, quod illius qualitas, agnita jam Patronorum confessione, confirmaretur effectuatione præsentationum.

Secunda est, quod modò non agitur cum Ordinario, cui cùm faveat assistentia Juris, ut contra eumdem firmatus dici possit status, aut 14
acquisita quasi possessio præsentandi, requiritur præsentationum effectuatio, *Cardin. de Luca de Jurepatron. disc.63. num. 9., & 18., Posth. observat. 18. num.19., & 20.*, qui hunc casum distinguunt ab alio, in quo res sit inter Compatronos ; hoc enim secundo casu præsentationum effectuatio necessaria esset, quando quispiam, 15
omni ceteroquin legitimo titulo destitutus, Patroni nomen, & præsentandi jus sibi asserere contenderet ratione ultimi status, qui contra verum Patronum, ad favorem extranei, nonnisi per præsentationes effectum sortitas, firmatus dici posset : Aliter res se habet in casu nostro, in quo quæstio erat inter præsentatos à veris Patronis, quorum proindè præsentatio operari poterat omnes Juris effectus, tametsi ex accidenti exitum nullum habuerit, ut benè 16
distinxit *Rota in una Ugentina Jurispatronat. 2. Maii 1692. §. Sed utrumque coram Reverendissimo Turonen.*

Alter actus superlativâ probatione confirmans qualitatem hereditariam, resultat ex transactione, anno 1684. inter Patronos Laicos, & Reverendissimum Capitulum Cathedralis Pistoriensis celebrata, in qua Patronus Ecclesiasticus, & Laici ob vocum æqualitatem sese invicem impedientes, illud alternis vicibus diviserunt ad mentem *dict. Clement. Plures, & Rota* 17
coram Royas decis.300. num.2., coram Bich. decis. 382. num.28., & coram Alexand. VIII. decis. 65. num.10.

In hac verò divisione Patroni Laici Juspatronatus hereditarium esse agnoverunt, atque apertè declararunt verbis illis transactionis, ibi = *Cum sit, ut asseruerunt infrascripti Contrahentes, constare ex publico Instrumento &c., quod idem Reverendissimum Capitulum, & Canonici pro una medietate, & heredes, & successores quond. Dom. Jo: Fortis Fabri de Pistorio pro alia medietate*

fue-

fuerint, & sint veri, & indubitati Patroni &c., Hinc est, quod idem Reverendiss. Capitulum, & Canonici ex unu, & infrascripti DD. de Conversinis heredes, & successores præfati Dominici Fortis Fabri Fundatoris &c. =

Profectò majus testimonium de qualitate hereditaria controversi Jurispatronatus vix dare possumus; Patroni namque Laici respicientes ad antiquissimum Instrumentum fundationis, atque inde usque primævam dicti Jurispatronatus naturam repetentes, pro heredibus, & successoribus Fundatoris reservatum fuisse, affirmant; confirmantque, illud idem ad ipsos pertinere tamquam ad dicti Fundatoris heredes, & successores, atque eo demum nomine, & titulo transactionem peragunt.

Ex his autem omnibus plura ad rem nostram resultant; Primò namque ex dicta transactione elicitur aperta confessio Partis, profitentis, Juspatronatus esse hereditarium, ideoque ejus natura, tamquam desumpta ex probatione omnium maxima, qualis est declaratio Partis, superlativè probata dici debet, *Marescott. variar.*
18 *resolut. lib.1. cap 55. nu. 66., Gratian. discept. 577. num.18., Cassador. decis.7. num. 8. de Jurepatron., Put. decis.316. lib.2., Prob. decis.159. num.22., & in una Civitatis Ducalis 28. Junii 1688., confirmata 13. Junii sequentis anni coram Caprara*, & de confessione emissa in simili transactione *Rota in Illerden., seu Tarraconen. Beneficii 20. Februarii 1682. §. Quæ omnia cor. Card. Matthaio.*

Secundò ex adeò solemni actu infertur, quòd, tametsi controversum Juspatronatus vigore nonnullarum præsentationum, quæ dictam transactionem præcesserunt, gentilitium dici potuisset, nihilominus per subsecutam deindè novationem, abolità qualitate gentilitià, ad priorem
19 naturam hereditariam rediisset; Transactio enim priorem titulum innovasset, *Rota coram Merlin. decis. 854. num. 4.*

Siquidem Patroni Laici illam non celebrarunt tamquam super re, jure sanguinis, ideòque ex proprià personà ad ipsos pertinente, qualis est natura Jurispatronatus gentilitii; sed tamquam heredes Fundatoris, eoque nomine hujusmodi Juris exercitium retinere professi sunt, ideòque
20 ex istà transactione procul dubio resultare debet qualitas hereditaria patronatus, per ea, quæ tradit *Rota in Illerden., seù Tarraconen. Beneficii 24. Januarii 1685. coram Paulutio.*

Assumptum istud non solùm probatur ex præsumptione Juris, juxtà quam transactio cele-
21 brata super re hereditarià, hereditario semper nomine stipulata censetur, *Card. de Luc. de Fideicom. disc. 172. num. 2., Rota in Romana fideicom. Prosperi Sen. de Caffarellis 23. Februarii 1687. §. Ad hujusmodi objectum coram Albergato*, Verùm etiam confirmatur, tùm ex eo, quòd illi transigere professi sunt tamquam heredes Fundatoris, ideòque dubitari nequit, quin
22 contractum hereditario nomine peregerint, *Menoch. de præsumpt. lib.3. præsumpt.49. nu.19., Mantic. de tacit., & ambig. lib.3. tit.10. nu.28.*,

Tùm etiam, quia in transactione expressè sè retulerunt ad instrumentum fundationis, ab illo desumentes causam omnem, jus, titulumque transigendi; quamobrem manifestum fit, eosdem non jure aliquo, ex proprià personâ eisdem competente, sed hereditario dumtaxat nomine transigere voluisse, per ea, quæ tradit *Urceol. de* 23
transactione quæst. 82. & consult. 100. utrobique num. 21., Rosignol. de contract. contract.13. disquisit.1. §.3., ubi firmat, transactionem factam ex titulo, hereditario jure competen., non perimere primævum titulum, sed illum confirmare, quinimmò novum titulum, ex transactione supervenientem, totam vim, quam habet, à primo, à jure scilicèt hereditario recipere, dicit.

Ex eo autem, quod Patroni hereditario jure, ac nomine in transactione retinuerint alternativum exercitium Juris præsentandi, necessariò sequitur, quòd sublata penitùs fuerit qualitas gentilitia, juxtà quam jure sanguinis, propriâque ex personâ præsentare debuissent; cùm enim Juspatronatus hereditarium simul, & gentili- 24
tium esse nequeat respectu ejusdem familiæ, earumdemque personarum, *Rota coram Royas decis.416. num.10.*, dicendum est, quòd per acquisitionem, seù retentionem exercitii Juris præsentandi alternis vicibus, hereditario nomine 25
factam, novatum fuerit jus omne, ex qualitate gentilitiâ Patronis prius competens; ità exigente necessitate Juris, quod duo contraria simul stare non patitur, ideòque inducit novationem, 26
prioris tituli destructivam, *Marescott. var. resol. cap. 96. num. 16. & seqq. lib. 2., Martimed. decis.66. num.47., & examinat.41. num.31. & seq.*

Et quidem nemo non videt, quantum inculcatio ista tituli hereditarii, ubique facta in transactione, repugnet naturæ Jurispatronatus gentilitii, in quo quilibet de sanguine comprehenditur, licèt non sit heres, *Tondut. quæst. benefi-* 27
cial.32. num.4. part.1., & quàm impropriè Patroni dixissent, Juspatronatus ad ipsos pertinere tamquam Sebastiani successores; cum eo sub nomine quoscumque extraneos heredes venire, 28
certum sit, *Tondut. quæst. benef. 157. num. 18. part. 3.*

Nec adeò solemnis actus efficacia elidi potest, eò quia filii simultaneè cum Parentibus transactioni intervenerint, ideòque ex ipsâ transactione, ex quâ elicere contendimus qualitatem 29
hereditariam Jurispatronatus, gentilitia illius qualitas confirmetur.

Siquidem argumentum istud facilè solvitur; nàm vel dictum Juspatronatus gentilitium effectum videri poterat vigore antecedentium præsentationum, & hoc casu necessarius erat interventus filiorum, quia agebatur de dividendo per alternativam exercitio Juris præsentandi, ex 30
propriâ personâ ad eosdem pertinentis; vel idem Juspatronatus non erat gentilitium, sed hereditarium, & hoc casu parvi refert, quod filii quoque contractui interfuerint, quia illorum concursus à Capitulo contransigente ad majorem sui cautelam volitus censetur, ut in proximis ter-
minis ratiocinatur *Card. de Luc. de Feud. disc.75.* 31
num.5.

num. 5., *Rota coram Bich. decis.* 511. *numer.* 5.
Cum igitur ex Juris præsumptione, ex Instrumento fundationis, ex pervetustâ duorum ferè seculorum observantiâ, atque ex ipsâ Partis confessione constet de primæva naturâ, & qualitate hereditariâ Jurispatronatus, corruit gratia prò præsentato, à D. Primicerio obtenta, quia juxtà dinumerationem vocum, ad normam *Clementinæ Plures* factam sub initium, D. Eques habet pinguiorem vocem.

Et frustrà Pars adversa recurrit ad ultimum statum, quo abolitâ qualitate hereditariâ, Juspatronatus gentilitium effectum fuisse, sustinet, quia, cùm re adhuc integrâ, & antè Institutionis concessionem nos doceamus de contrario statu, & naturâ Beneficii, atque de proprietate Patronorum, & quidem toto ferè illarum probationum genere, quas Doctores in his Causis re-
32 quirunt, ultimus proindè status confunditur à
primo, & quasi possessio absorberi dicitur à proprietate, liquidissimis probationibus confirmata, *Barbos. in cap. Consultationibus num.3. de Jurepatron.*, *Rosa de execut. liter. Apostolic. part. 1. cap. 6. num.99. & seqq.*, *Rot. decis.* 384. *num.* 8. *& seqq.*, *& decis.* 409. *num.*4. *& seqq. part.* 18. *rec.*, *in Pisana Canonicatus* 10. *Aprilis* 1697. *coram Hervault*, *in Barchinonen. Parochialis del Prat.* 2. *Decembr.* 1695. *§. Quapropter cum seq. coram Ursino*, *& alibi passim*, illa namque simplex præsumptio, quòd Beneficium tale reputetur, quale reperitur tempore, quo de eo disponitur, aut fit præsentatio, cedit veritati, ideòque
33 non derogat illius statui, & naturæ legitimè pro-
batæ, ut prosequitur *Rosa dicto cap. 6. num.*101. *& sequen.*, *& num.*108.

Nec officit, quod in nostrâ hypothesi agatur de ultimo statu legitimè præscripto, per quem novâ efformatâ naturâ, novâque qualitate impressâ Beneficio, frustrà recurratur ad primævum statum, ex originariâ Beneficii fundatione desumptum; quia, præterquamquod nulla adesse potuit præscriptio ob defectum bonæ fidei, ut infrà dicemus, licèt ultimus status, in quo sè fundat Pars adversa, talis esset, qualis ab ea figuratur; nihilominùs ille interversus omninò fuisset dictâ posteriori transactione celebratâ anno 1684. in quâ præscripta fuit nova præsentandi ratio, cum primo statu incompatibilis, qui
34 proindè peremptus dici debet, ut in simili tradit
Rota in unâ Nicen. Decimarum 23. *Junii* 1690. *§. Sed partes*, *cum duobb. seqq. coram Hervault*.
Idque certò certiùs procedit in casu nostro, quia non agitur de mutandâ qualitate Beneficii in præjudicium Ordinarii, aut de subjiciendâ Ecclesiâ arctiori servituti, sed res est inter Patronos, qui exercitium Juris præsentandi, quod Jure sanguinis, & per capita priùs sibi arrogabant, jure hereditario retinere voluerunt, quod
35 ipsis licuisse, non venit in dubium: nam Patroni
in exercitio hujusmodi Juris certum modum
36 præscribere, quinimmò legem ab alio datam re-
cipere possunt, ut optimè *Rota in unâ Syracusanâ Præpositura* 5. *Decembris* 1696. *§. Absque eo quod in fine*, *&* 20. *Novembris* 1697. *§. penultimo pariter in fine coram Muto*. Quæ porrò nova forma, novusque modus, potiori jure introduci potuisse, & introductus, religiosè observandus videtur in nostra hypothesi, quia agitur de reducendo patronatu ad naturam, quam de juris censurâ ex hominis dispositione, atque demùm ex subsecutâ observantiâ sortitum prius fuerat,
ideòque facilior ad eam patebat reditus, ex cu- 37
mulatis apud *Thabor. jur. comm. lib.* 12. *capit.* 3. *num.* 1.

Demùm, ut pleniùs Causæ, & motivis doctissimi Judicis satisfaciamus, superest, ut aliquid dicamus de præsentationibus, ex quibus Pars adversa desumit statum gentilitium Jurispatronatus.

Omittimus, quod validis rationibus sustinere possemus, Patronos carere potestate Juspatrona-
tus hereditarium transmutandi in gentilitium, 38
per ea, quæ latè tradit *Rota decis.* 346. *coram Merlino*, *& in Perusina Cappellaniarum prima Julii* 1678. *§. Subsistunt igitur coram Bourlemont Archiep. Burdegalen.*

Sed dicimus, Jure nostro cautum esse, quod quando evidentibus probationibus constat de antecedenti statu Jurispatronatus, æquivocæ præ-
sumptiones illi derogare non valeant, *Card. de* 39
Luc. de Jurepatron. disc. 63. *num* 19., *&* 20., *Gonzal. ad regul.* 8. *Cancell. Gloss.*45. *§*.3. *n.*31., *&* 38. *& sequen.*, *Pyrrh. Corrad. in prax. benef. lib.*4. *cap.*4. *num.*15., *Rota in Mediolanen. Præpositura* 1. *Julii* 1692. *§. Certius quia coram Molinet Decano*, maximè in subjectâ materiâ, in quâ, præter dispositionem hominis, Sacrorum
quoque Canonum censura repugnat qualitati 40
gentilitiæ, *Rota decis.* 336. *num.* 3. *part.* 5. *recent.*

Porrò in casu, de quo agitur, prò concludendâ qualitate gentilitiâ Jurispatronatus affertur dumtaxat simultanea filiorum admissio ad præsentandum unà cum Parentibus, ex quo tamen modo præsentandi, vel elici potiùs posset argu-
mentum exclusivum dictæ qualitatis, quia in 41
patronatu gentilitio remotior non concurrit cum proximiore, sed servato ordine fideicom-
missariæ successionis, unus post alium admitti- 42
tur ad præsentandum, *Gabriel. cons.*196. *nu.*3., *&* 4. *lib.* 2., *Covar. practic. quæst. cap.*38. *in fine*, *Lotther. de re benefic. lib.*2. *quæst.*11. *num.*124., *Tondut. quæst. Benefic.*157. *num.*12. *part.* 3., *Vivian. de jurepatr. lib.*4. *cap.* 9. *num.* 14., *&* 37., *ibidem Rota in Pientinâ jurispatronatus coram Litta nu.*55., *& coram Merlin. dec.*798. *nu.*21., vel saltèm negari nequit, quin ex hujusmodi fi-
liorum simultaneâ admissione eliciatur simplex 43
dumtaxat conjectura, quæ proindè elidi potest aliis contrariis conjecturis, ex quibus veritas meliùs detegatur, *Thabor. axiom. Jur. lib.* 3. *capit.* 67. *num.* 2.

Illæ autem, quæ prò eâ elidendâ afferuntur in nostrâ hypothesi, non conjecturæ, sed evidentis demonstrationis nomen merentur; Nam, licèt in præsentatione facta anno 1550., cum Parentibus filii quoque intervenerint, attamen omnes semper expresserunt, se actum præsentationis explere he-

re hereditario nomine Sebastiani, quinimmò
semper declarantes, se hoc jure, & titulo uti, acce-
ptando idcircò, & agnoscendo successionem tâm
ex testamento, quam ab intestato dicti Sebastia-
ni, numquam præsentarunt uti singuli, & num-
quam hoc jus sibi vindicarunt jure sanguinis, sed
tamquam illius successores, semper comparue-
runt per stirpes, & non uti singuli, seù per ca-
44 pita, ut in præsentationibus anni 1650. 1661.
1670., ideòque dubitari nequit, hereditario no-
mine præsentasse, *Rota dec.288. num. 3. part.5.,*
in Asculanâ Parochialis 12. Februarii 1683.
§. Neque partem coram Hervault, & in Bono-
nien. Beneficiorum 19. Januarii 1688. §. De qua-
litate coram eodem.

Et quidem, si ex sola præsentatione inducitur
45 aditio hereditatis, *Roman. apud Tondut. resol.*
Benefic. cap.157. num.62. part.3., quantò potio-
46 ri jure, hereditario dumtaxat nomini referenda
erit præsentatio facta post expressam agnitionem
tituli hereditarii? quæ præterea expressa agnitio
efficit, quod Patroni dici nequeant præsentasse
cum animo excludendi qualitatem hereditariam
specialiter agnitam, sicuti requirebatur, ut pe-
47 rempta dici posset natura hereditaria Jurispatro-
natus, & sublatum jus heredum, ad tradita apud
Marescott. var. resol. lib.1. cap.55. num.33.

Prætermitto reliqua, quæ contra hasce præ-
sentationes diligenter in allegatione notantur,
& dumtaxat addam, quod, cum semper Patro-
ni relationem habuerint ad testamenta Majo-
rum, quibus Juspatronatus hereditarium esse,
depræhendebatur, ex hoc sequitur scientia he-
48 redum, quæ scientia tamquam inductiva malæ
fidei impedit omnes juridicos effectus hujusmodi
quasi possessionis, & præsentationum, *Gratian.*
discept.577. num.10., & seqq., & melius Rota
in Pisaun Canonicatus 10. Aprilis 1693. §. pe-
nultimo coram Hervault, certiùs in casu nostro;
quia non docetur de scientia, & acquiescientia
49 heredum, in quorum præjudicium Jurispatrona-
tus novatio inducta fuisset, *Gratian. discept.577.*
num.1., Lotter. de re benef. lib.2. quæst.21. nu.
83., Gratian. d. discept.577. num.1., Card. de
Luc. de jurepatr. disc.63. num.22., Gonzal. ad
regul.8. Cancell. Gloss.45. §.2. num.32., Rota
decis.409. num.7., & 8. part.18. rec.

Nilque turbat sententia institutionis edita in
executionem præsentationis factæ anno 1670.,
quia, præterquamquod dicta sententia non justifi-
50 catur ex actis, eademque præjudicare non po-
terat Patronis minoribus, & indefensis, & de-
mum lis erat inter æqualiter provisos à Summo
51 Pontifice, qui numquam derogat Juribus Pa-
tronorum, & naturæ Jurispatronatus, de qua
legitimis probationibus jam constabat, ut alibi
ostendimus; respondetur, quod in dicta sen-
tentia non fuit actum de qualitate gentilitia, seù
hereditaria Jurispatronatus, sed de illius perti-
nentia, qui articuli cum sint longè diversi, ex
52 unius decisione desumi nequit determinatio al-
terius, benè in nostris terminis *Rota decis.139.*
num.16. post Vivian.

Et demum contra Partem adversam semper
urget posterior transactio anni 1684., in qua Pa-
troni omnes communi consensu jus præsentandi
alternis vicibus, hereditario jure, & nomine
retinere voluerunt, quâ transactione cum uta-
tur D. Adversarius, ipse enim venit vigore al-
ternativæ, in illa constabilitæ, nequit proinde 53
impugnare ultimum statum, ex illa resultantem,
Rot. decis.295. nu.8. part.17., & in Mediolanen.
Cappellaniæ 9. Martii 1701. §. Maximè quia co-
ram Priolo.

Romana Pensionis.

Confidentiæ crimen in pensionis translatione inter Patruum transferentem, & nepotem præsumendum non est, licèt ille diù in pensionis exactione continuaverit, præsertim, si summæ dignitatis, & integritatis vir esset, translatarius verò vix pubes, amboque seorsim degerent remotis in locis. Pensionis translatio, quæ aliter, quàm ex delicto irrita sit, non abdicat jus, nec possessionem à transferente.

VOTUM XXIII.

1 *Pensionem transferens, eo ipso momento se abdicat omni jure exigendæ pensionis.*
2 *Translatio pensionis primam pensionem non extinguit, nisi translatario irrevocabilitèr, & cum effectu nova pensio quæsita fuerit.*
3 *A resignante, Beneficium, non abdicatur, nisi illud irrevocabilitèr, & cum effectu resignatario adquiratur.*
4 *Pensionis abdicatio, & translatio adeò sunt correspectiva, ut, alterutrâ non valente, corruat, & altera.*
5 *Translationi pensionis quis consensisse subintelligitur: si ea effectum sortiretur*, & num.11.
6 *Pensionis translatio nulla, nec jus, nec possessionem abdicat à transferente*, & num.33.
7 *Nisi facta sit per simoniam, vel confidentiam, aut aliquod factum transferentis, involvens crimen, vel culpam.*
8 *Transactio nulla, sed facta ex bonâ fide proveniente à dubietate alicujus articuli, non abdicat jus, nec possessionem à transferente.*
9 *Bona fides transferentis pensionem sufficit ad excludendam culpam, ob quam dici possit ab eo abdicatum jus.*
10 *Pensionem transferentis bona fides oritur etiam ex dubietate juris super facultate transferendi.*
12 *Confidentiæ crimen, ut probetur, non sufficit, à transferente post translationem pensionis diù fructus perceptos fuisse, nisi constet de præcedenti conventione.*
13 *Summæ dignitatis, & integritatis virum cogitasse de pacto percipiendi fructus etiam post translationem pensionis, credendum non est.*
14 *Pactum percipiendi fructus etiam post translationem pensionis verisimile non est, si transferens Bononiæ, translatarius verò in Seminario Romæ degebant.*

Pen-

15 *Pensionis exactio post translationem continuata, referri potest ad caussam gratitudinis, & reverentiæ nepotis ergà Patruum in dignitate constitutum.*

16 *Pactum, quod pensionem transferens, adhuc possit eam exigere, certis argumentis probandum est.*

17 *Pactum precedens exigendæ pensionis a transferente etiam post ejus translationem, excludit ignorantia translationis in eo, cujus favore facta est.*

18 *Confidentia irritam reddit translationem pensionis.*

19 *Ità, ut Ecclesia prò ratâ pensionis translatæ, plenæ libertati restituatur.*

20 *Pensionis translationem ignoranti, objici nequit, quod illam diù non exegerit.*

21 *Ignorantibus, & agere non valentibus, silentium diuturnum non nocet.*

22 *Pensionis libertatem Ecclesia præscribere nequit adversùs translatarium, si pensionem semper solvit transferenti.*

23 *Præscriptio tricennalis adversùs debitum annuum conditionale non prodest, nisi quoad annuas præstationes præteritas.*

24 *Præsertim, quotiès res est de titulari, qui obligationem suam semper implevit, contrà translatarium, tempore translationis vix puberem.*

25 *Pensionem exigens Patruus etiam post translationem pensionis, allegare nequit silentium nepotis ad detrectandam exacti restitutionem.*

26 *Prò absente Notarium acceptasse, satis est in Civitate Bononiæ.*

27 *Pensionis translationi, ut translatarius consensisse dicatur, sufficit tacita ratificatio.*

28 *Ratihabitio actus lucrativi inducitur ex solâ scientiâ.*

29 *Pensio per promotionem ad Episcopatum extinguitur.*

30 *Pensionis translatio, non exhibito Indulto, & coram Notario nullâ adhibitâ personâ, in dignitate Ecclesiasticâ constitutâ, valet, si forma Indulti fuerit servata.*

31 *In pensionis translatione (quotiès ea fieri permittitur coram Notario, & Testibus) non requiritur Executor, & Notarius adhibetur solum ad probationem.*

32 *Pensionis translatio valet eo modo, quo valere potest, si ità transferens professus fuit.*

34 *Pensionis transferendæ facultas per primum actum consumitur.*

35 *Intellige, quando actus valet, & effectum suum sortitur.*

CLar. mem. Card. Nigronus anno 1690. ex Pensione in quantitate scutorum octingentorum, ipsius favore reservata super fructibus Mensæ Archiepiscopalis Avenionensis, medietatem, scuta nempè 400. transtulit in R. P. D. Nicolaum nepotem suum absentem, & fortè nondum pupillarem ætatem egressum; Verumtamen ille etiam post translationem, Pensionem exigere continuavit quoad vixit, & in extrema vitæ periodo fortè oblitus primæ, similem translationem fecit favore ejusdem R. P. D. Nicolai, à quo quæritur, quâ translatione uti ipse possit, & quâ uti magis expediat?

Ratio dubitandi oritur ex eo, quod, si dubitari posset de validitate primæ translationis, fortè Ecclesia libertatem acquisivisset, ideoque, tamquam deficiente subjecto, corrueret secunda translatio, quâ, post Pensionem jam extinctam, nequibat nova servitus imponi Ecclesiæ, ad tradita per *Rota decision. 36. apud Torr. de pact. futur. success.*; Contrà verò, si subsisteret prima translatio, translatario utilius
esset illâ uti, quia transferens ipso momento 1
consumatæ translationis se abdicasset omni jure exigendi Pensionem, *Rota coram Priolo decision. 101. numer. 19.*, eaque debita fuisset translatario, *Rota coram Royas decision. 90. numer. 1., & sequen., coram Card. Cerro decision. 628. numer. 1.*, & alibi passim.

Super hoc igitur puncto requisitus, ut pro veritate sententiam meam dicere velim, censerem, Illustrissimum, & Reverendissimum D. Requirentem uti posse primâ translatione, Mo-
veor autem ex eo, quod dicta translatio pri- 2
mam Pensionem extinxisse, dici nequit, nisi translatario irrevocabiliter, & cum effectu nova Pensio quæsita fuerit; Sicuti enim in resi-
gnatione factâ favore certæ personæ, à resi- 3
gnante Beneficium non abdicatur, nisi illud irrevocabiliter, & cum effectu resignatario adquiratur, ità etiam in translatione Pensionis transferens, Pensionem à sè abdicare noluisse censetur, nisi cum effectu translatario Pensio
quæratur, ob tacitam conditionem, & corre- 4
spectivitatis rationem, quæ utrique istiusmodi actui inesse dicitur, ut nempè, datâ nullitate unius ex dictis actibus correspectivis, corruat etiam alter, ideoque, si translatio effectum sortiri nequeat favore translatarii non nocebit transferenti, inducendo in illius præjudicium
Pensionis cassationem, cui consensisse censetur, 5
si translatio effectum sortiretur, & nova favore translatarii Pensio constitueretur, ut tradiderunt *Pirrh. Corrad. in prax. benef. lib. 5. cap. 6. num. 6., & sequen., Tondut. de Pension. cap 32. in fin., Cardin. de Luca de Pension. disc. 51. nu-*
mer. 20., ubi, quod non abdicat nec jus, nec 6
possessionem à transferente, *Rota coram Mohedan. decision. 2. de locat., & conduct., coram Crescent. decision. 1. de reb. Eccles. alienan., vel non, decision. 446. numer. 4. part. 1. divers., Rota coram Buratt. decision. 638. numer. 2., coram Emerix jun. decis. 516. numer. 9., & decis. 543. per tot.*

Quæ vera juris regula à Doctoribus, & Sacrâ
Rotâ recepta, licèt locum sibi vindicare nequeat, 7
quoties ageretur de translatione nulliter factâ per simoniam, vel confidentiam, aut aliquod factum transferentis, involvens crimen, vel illius culpam, juxtà latissimè firmata *in dicta decision. 36. apud Torr. de pact. futur. succes.*, nihilominùs ab ea recedere integrum non est, si

Pen-

Pensio irrita esse dicatur ob aliquam aliam nul-
litatem provenientem ex defectu solemnitatis,
vel quacumque alia caussa, nullum involvente
crimen, aut culpam transferentis, ut benè in-
ter utrumque casum distinguendo, tradunt *Car-
din. de Luca de Pension. disc.51. numer.21.*, ubi
8 considerat bonam fidem provenientem ex du-
bietate alicujus articuli, *Fattinell. in suo tract.
de translat. Pension. cap.7. numer.8.*, *Rota co-
ram Emerix jun. dicta decision.516. numer.11.*,
9 ubi, quod, si bona fides transferentis non sufficit
ad convalidandam translationem, sufficeret ta-
men ad excludendam culpam, ob quam dici
possit ab eo abdicatum jus, *& decision.543.*, ubi,
10 quod bona fides exclusiva culpæ oritur etiam ex
dubietate juris super facultate transferendi;
Isto enim secundo casu procedit superiùs tradita
11 ratio, tacitæ nempè conditionis, & correspecti-
vitatis, quæ inesse dicitur istiusmodi actibus,
in quibus transferens, antiquæ Pensionis cassa-
tioni consensisse censetur, quatenus validè nova
Pensio favore translatarii constitueretur.

Causam verò, de qua agitur, versari in secun-
do superius traditæ distinctionis casu, in dubium
revocari minimè posse videtur; Nullum nam-
que criminosum transferentis factum in prima
translatione intervenisse, evidens, & apertum
reddi videtur ex eo, quod confidentiæ crimen,
quo solo eadem notari posset sub obtentu, quod
transferens spatio viginti, & ultra annorum
12 continuaverit in exactione Pensionis, manife-
stè excluditur ex eo, quod nec doceatur, nec
colore ullo suaderi umquam possit, inter tran-
sferentem, & translatarium initam fuisse præ-
cedentem conventionem, quâ à translatario
relinqueretur, aut promitteretur libera perce-
ptio fructuum, donec ipse supervixisset, quis
enim temerè dixerit, transferentem summæ
13 dignitatis, atque integritatis virum, ne mente
quidem cogitasse hoc damnatum pactum inire
cum translatario? Et licèt id sufficeret prò eo-
dem vindicando ab istiusmodi prava suspicione,
nihilominùs plurimùm etiam urgent gravissi-
mæ facti circumstantiæ, illam penitùs submoven-
tes; transferens enim tempore secutæ transla-
14 tionis, Cardinalis Legati à Latere Bononiæ mu-
nus obibat; translatarius verò fortè nondum
pubes factus degebat in Seminario Romano,
proindeque si tum ratione absentiæ, & distan-
tiæ, tum etiam ratione teneræ ætatis tollitur
quævis prava suspicio istiusmodi prohibitæ con-
ventionis, parvi refert, quod transferens con-
15 tinuaverit in exactione integræ Pensionis, quia
ista referenda esset motivo gratitudinis, & re-
verentiæ, quâ nepos obsequebatur amplissimo,
ac Eminentissimo Patruo, quoties non præces-
sit præcedens pactio, quæ concludentibus argu-
16 mentis probanda est, cum alioquin præsumi
nullo pacto possit, juxta concordantes auctorita-
tes, de quibus apud *Cardinal. de Luca de Pens.
disc.65. numer. 6. & seqq.*; quæ si procedunt in
casu, in quo translatarius conscius translationis
Pensionis, ipsius favore factæ, consensisset, trans-
ferentem continuare in illius exactione, quantò
fortiùs urgebunt in casu nostro, in quo Illustrissi-
mus, & Reverendissimus D. Requirens, quoad 17
vixit Eminentissimus ejus Patruus, ignoravit di-
ctam translationem, de qua, nonnisi secutò ejus
obitu, certior factus fuit.

Exclusâ autem confidentiâ, quæ juxtà tradi-
ta à Doctoribus relatis superioribus locis nul- 18
lam, & irritam reddere potuisset translatio-
nem, ità quidem, ut Ecclesia plenæ libertati 19
prò rata Pensionis translatæ restituta fuisset;
minùs urgere potest, quod translatarius spatio
viginti duo circiter annorum Pensionem non 20
exegerit, quia prò istiusmodi objectione sub-
movenda satis esset respondere, ipsum ignorasse
dictam translationem; ideòque juvaretur fami-
liari illâ juris regulâ, quâ edocemur, ignoran-
tibus, & agere non volentibus, silentio, & diu- 21
turnitate temporis præjudicium nullum irroga-
ri posse.

Verum prætereà dicimus, quod aut diutur-
nitas ista temporis affertur ad effectum præscri-
bendi libertatem Ecclesiæ, &, omisso, quod ex 22
contraria facti evidentia patet, Pensiones sem-
per solutas fuisse à Titulari, & exactas à trans-
ferente, ideoque Titulares, & Ecclesiam ac-
quirere nequivisse libertatem à Pensione, sem-
per soluta, animadvertendum est, quod agitur
de debito annuo conditionali, in quo receptum
est, tricennalem etiam præscriptionem non suffi- 23
cere, nisi prò annualitatibus decursis, ut tradit
*Card. de Luca de Pension. disc.67. num.6., &
num seq.*, docens, certiùs id procedere, quoties res
est inter Titularem conscium, & benè infor- 24
matum de sua obligatione, quam facto proprio
semper adimplevit, Pensiones solvendo, & Pen-
sionarium, sive translatarium, in quem translatio
facta fuerat tempore, quo pupillarem ætatem
vel nondum egressus, vel vix pubertatem atti-
gerat; ideoque erat sui juris ignarus; aut verò
silentium istud, & diuturnitas temporis affer-
tur ad effectum eximendi hereditatem transfe- 25
rentis ab onere restituendi Pensiones, post trans-
lationem indebitè ab ipso exactas, & omni jure
pertinentes ad translatarium, & nemo non vi-
det, quod adversùs istum nullo pacto allegari
potest silentium, aut diuturnitas temporis, cu-
jus virtute Patruo condonasse præsumi possit
Pensiones illas, quas vigore translationis non
ampliùs ad Patruum, sed ad ipsum pertinere,
ignorabat.

Prout etiam frustra diuturnum istud silen-
tium translatarii afferetur prò inducenda non
acceptatione translationis factæ, absente transla-
tario, qui illam acceptare nequivit in actu, quo
fiebat; Nam agitur de actu stipulato Bononiæ,
in quo, juxtà amplissimas clausulas, quæ conti- 26
nentur in formulario, quo utuntur illius Civi-
tatis Notarii, ad acceptationem actus satis est,
Notarium acceptasse prò absente, & prætereà,
cum versemur in favorabilibus, exuberaret tacita 27
ratificatio, quæ in actibus favorabilibus, & lu-
crativis inducitur ex sola scientia supervenien te, 28
*Tondut. de Pension. cap.30. in fin., quem sequitur
Capon. discept.243. num.26.*

Con-

Consultò omitto verba facere de reliquis nullitatibus, quæ excogitari possent adversus dictam translationem, tum quia eædem non subsistunt in facto, &, quatenus colore ullo allegari possent, in jure non officerent; Non enim subsi-
29 stit, quod ob promotionem Eminentissimi transferentis ad Episcopatum, Pensio extincta dici debeat, quoniam in ipsa cedula Consistoriali promotionis ad Episcopatum præservata fuit facultas retinendi, & transferendi Pensiones reservatas, & reservandas, ideoque difficultas ista submovetur ex facto, ut in difficiliori casu tradit *Rocc. disput. jur. selectar. cap. 192. num. 2. & seqq.*

Ut etiam nil turbat, quod dicta translatio facta fuerit non exhibito Indulto, & coram No-
30 tario nullâ adhibitâ personâ in Ecclesiastica Dignitate constitutâ, prout requiri videtur in *Constitutione san. me. Innocentii VI., impress. in princip. tract. de Pension. Cardin. de Luca*, quia satis est, servatam fuisse formam præscriptam in Indulto concesso Card. transferenti, *ut apud Roc. dict. cap. 192. num. 9.*, in eo autem non solum conceditur facultas transferendi, Indulto non exhibito, ibi = *Præsentibus literis etiam non exhibitis, vel præsentatis, sed prætereà permittitur fieri translatio coram Notario, & Testibus*, ibi = *coram solis Notario, & Testibus plenam liberam auctoritatem, & potestatem tribuimus, & impartimur*; Hoc namque casu facultas transfe-
31 rendi Pensionem ut ad exercitium reducatur, non requiritur Executor, sed ob dignitatem personæ facultas exequendi translationem dicitur ipsimet transferenti concessa, & interventus Notarii adhibitus censetur solummodò ad probationem, non autem ut ille aliquam Jurisdictionem exerceat, vel quod admittat, & casset, & posteà de novo reservet Pensionem, *Pirrh. Corrad. in prax. Benefic. lib. 5. cap. 5. num. 41.*; Certius verò hæc procedunt in casu nostro; in quo transferens professus fuit uti velle Indulto,
32 & ad translationem devenire omni meliori modo, quo poterat, quæ operatur, ut translatio sustineatur eo modo, quo eadem fieri poterat, *Cardin. de Luca de Pension. disc. 58. num. 7.*

Verùm enim verò, tametsi nullitates istæ subsisterent, ideoque Illustrissimus ac Reverendissimus D. Requirens uti non posset dicta primâ translatione, nihilominùs eidem timendum non esset, quod ipsi non prodesset secunda, quia, retentâ distinctione superius firmatâ, quod nempè non agatur de nullitate translationis proveniente ex crimine, aut facto aliquo culposo, sed ex defectu aliquo extrinseco, & excusabili ob bonam fidem, aut justum aliquem er-
33 rorem, Pensio extincta, & cassata dici nequiret, sed, illâ adhuc vigente, potuisset fieri secunda translatio, quia transferendi facultas con-
34 sumitur quidem per primum actum, sed id intelligitur, quando talis actus est validus, &
35 suum effectum plenè sortitur; at aliter res se habet, quando talis translatio nulla est, ob eam rationem, quod actus nullus nullum producit effectum, & transferendi facultatem non consumit, *Rot. in Placentina Pensionis apud Garz. de Benefic. part. 1. cap. 5. numer. 249.*, quam refert, & sequitur *Fattinell. dict. cap. 7. sub num. 8.*, & tradunt auctoritates omnes allegatæ *in §. Super hoc igitur, & seq.*

Pistorien. Subsidii Dotalis.

A Legato subsidii dotalis relicto puellis, Deo in Monasterio dicandis non arcetur puella, quæ extra Patriam Testatoris Religiosum vitæ institutum amplecti velit, præsertim, quando Testator noluit puellas subsidio dotali fruituras cogere, ut profiterentur in Monasterio herede instituto. Non tamen consequi potest illud subsidium ultra eam quantitatem, quæ in Testatoris Patria solvi consueverit, neque etiam alimenta, aliudve pingius subsidii genus, ad quod Testator invitaverat puellas, Religiosum habitum suscepturas in Monasterio à se delecto, & herede instituto.

VOTUM XXIV.

1 *Subsidium dotale debetur puellæ, etiamsi eligat Monasterium extra Patriam, quoties Testator id non prohibuit.*
2 *Permisisse censetur Testator, quod non prohibuit.*
3 *Permissum id omne censetur, quod expressè prohibitum non est.*
4 *Permissum aliquod, ut dicatur, omnis interpretatio capienda est.*
5 *Facultas data à Testatore* di potersi monacare in altro Monastero, *libera esse debet respectu cujuscumque Monasterii.*
6 *Facultas eligendi alterius Monasterii, à Testatore data, restringenda non est ad Monasteria suæ Patriæ, nisi Testator ita expresserit.*
7 *Testator cur non ita loqui potuisset, si id voluisset?*
8 *Facultas puellis consanguineis data suscipiendi habitum Religiosum extra Monasterium à Testatore dotatum, excludit necessitatem eligendi alia Monasteria suæ Patriæ.*
9 *Legati commodum puellis consanguineis à Testatore adimi voluisse contemplatione Monasteriorum, quæ in nullâ testamenti parte ipse nominavit, verisimile non est.*
10 *Testator commodum, quod Monasterio à se delecto non tribuit, aliis, de quibus non cogitavit, tribuere voluisse, dicendum non est.*
11 *Testatorem voluisse, ut puella Monasterium extra Patriam, sed sanctioris instituti eligeret, verisimile non est.*
12 *Electio est inter æqualia, ac similia.*
13 *Similitudo desumenda non est ex circumstantiâ loci, sed ex natura, & qualitatibus rei.*
14 *Electio Monasterii puellæ tributa, intelligenda est de quibuscumque Monasterii, probatum Religiosæ vitæ institutum servantibus.*

15 Ob-

15 *Observantia, quod subsidium dotale debeatur solis puellis ingredientibus Monasterium in Patria Testatoris, non inducitur ex unico actu non petiti subsidii dotalis à puella eligente Monasterium extra Patriam.*

16 *Observantiam non inducunt actus, qui non probantur gesti cum scientiâ testamentariæ dispositionis.*

17 *Observantiam non inducit actus facultativus non petendi subsidium dotale.*

18 *Facultas eligendi Monasterium extra Patriam, à Testatore puellæ data, ei competit, etiamsi nulla subsit justa caussa.*

19 *Liberæ electionis natura est, ut nullam exigat justam caussam eligendi unum potiùs, quàm aliud.*

20 *Facultas eligendi, locum non habet in iis, quorum unum reprobari, alterum eligi debeat justâ ex causâ.*

21 *Puellam cogere, ut Monasterium eligat extra conspectum Parentum & fratrum, asperum, & durum est.*

22 *Heredi impositum fuisse à Testatore onus majus illo, quod ferre potuisset, verisimile non est.*

24 *Subsidium dotale non præsumitur constitutum in ea quantitate, quæ præstari soleat Monasterio, à puellâ electo.*

25 *Testatoris voluntas colligitur ex eo etiam, quod ipse fecisset in casu, qui non evenit.*

26 *Voluntas Testatoris conijcitur ex eo, quod evenire potuit.*

27 *Pro expresso habendum est, quod Testator verosimiliter respondisset.*

28 *Monasterio heredi instituto plurimùm favet conjectura prædilectionis.*

29 *Prædilecti censentur à Testatore, qui omnem ejus substantiam honorabili institutionis titulo consequuntur.*

30 *Præsertim, si Testator heredem instituens Monasterium, contemplatus fuerit pietatem operis, & favorem animæ suæ.*

31 *Monasterium heredem institutum Testator gravare noluisse censetur subsidio dotali majore, quàm in Patria solvi consueverit.*

32 *Præsertim, si dotale subsidium supplendum esset ex Bonis, à Testatore destinatis pro dotatione Monasterii.*

33 *Legatum in pium opus, suppleri non debet ex Bonis destinatis in aliud pium opus magis optatum.*

34 *Opus primariò à Testatore intentum præferendum est alteri minùs dilecto.*

35 *Maximè, quando in opus minùs dilectum contingeret absumi posse substantiam omnem destinatam pro opere magis dilecto.*

36 *Et per opus istud Testator voluerit perpetua animæ suæ suffragia comparare, & consanguineis favere.*

37 *Tacitè voluisse, quod refragatur expressæ voluntati, Testator numquam præsumitur.*

38 *Monasterii conservationem, qui voluit, voluisse etiam censendus est id omne, quo Monasterium conservari potest.*

39 *Interpretatio capienda est, quâ numquam intercidat Testatoris voluntas, atque in beniguiorem partem trahatur.*

40 *Voluntatis interpretatio capienda est, qua omnes puellæ vocatæ, frui possint Testatricis liberalitate.*

41 *Subsidium dotale in eâ quantitate præstandum est, quâ omnibus puellis à Testatore vocatis consultum sit.*

42 *Voluntatis interpretatio sumenda est, quâ munificentiâ Testatoris æqualiter in omnes exerceatur.*

43 *Interpretatio voluntatis ea sumi debet, quæ conformis est menti Legis.*

44 *Dotes constituendæ sunt secundùm patrimonii vires, & consuetudinem Regionis.*

45 *Dotis quantitas ea constituenda est, quæ statui solet ab ejusdem conditionis hominibus.*

46 *De subsidii dotalis quantitate in Patriâ suâ præstari solitâ Testatorem cogitasse, verosimile est.*

47 *Non verò de iis dotibus, quæ amplissimis Monasteriis extra Patriam tradi solent.*

48 *Dos ex hominis dispositione puellis consanguineis præstanda non est in majori quantitate, quàm quæ sufficiat ad nuptias cum viro paris conditionis.*

49 *Concurrentibus præsertim aliis puellis, quibus dos debeatur.*

50 *Eòque magis, si dotem relinquens, ad id non tenebatur.*

51 *Subsidia dotalia pro nuptiis spiritualibus ex verosimili Testatoris voluntate statuenda sunt secundùm regulas dotis constituendæ nubentibus in seculo.*

52 *Voluntatis quæstia nulla est, ubi nulla est verborum ambiguitas.*

53 *Legatum* dotis & corredi *pro puella suscipiente habitum Religiosum non comprehendit* corredina, alimenta, vela, & *aliud genus expensarum.*

54 *Legatum pingius relictum puellæ ingredienti certum Monasterium, non censetur repetitum pro puellâ, in aliud Monasterium ingressurâ.*

55 *Relationis ea vis est, ut duæ dispositiones, quarum una ad alteram refertur, una, eademque esse videantur.*

56 *Legatum pingius esse in dispositione referente, quàm in relata, dici nequit.*

57 *Corredi nomine comprehenduntur solùm linteamina, aliaque similia, ad cultum, & usum corporis pertinentia.*

58 *Pro excludenda repetitione oneris heredi impositi interpretatio capienda est,* & numer. 73.

59 *Heredem magis, quàm Legatarium Testator dilexisse præsumitur.*

60 *Heres ut, quantò minùs fieri potest, gravatus intelligatur, interpretatio sumenda est.*

61 *Etiamsi agatur de Legato relicto conjunctæ, ac prædilectæ personæ.*

62 *Repetitio oneris tota pendet à verisimili voluntate Defuncti.*

63 *Testatrix in uno casu mentionem faciens de alijs expensis ultra* dotem & corredum, *in altero casu consultò omisisse censetur.*

64 *Ex diverso loquendi modo diversa Testatoris voluntas colligitur.*

65 *Præsertim, si agatur de proxima, & cohærenti oratione.*

66 *Ex diverso loquendi modo diversa Testatoris voluntas colligitur, etiamsi nulla subsit rationis diversitas.*

67 *Testator cur in uno potiùs, quàm in altero casu ita disposuerit, inquirendum non est.*

68 *Repetitionem oneris excludit rationis diversitas.*

69 *Et satis est, probabilem esse rationem discriminis.*

70 *Alimenta præstari in Monasterio prædilecto à Testatore, eaque in alio Monasterio subministrari, diversum est.*

71 *Legatum pinguius relictum puellæ, quæ profiteretur in Monasterio herede instituto, eam probabilem habet caussam, ut puella alliceretur ad eligendum potiùs illud Monasterium.*

72 *Repetitionem oneris heredi impositi pro puella ingrediente certum Monasterium, excludit minor Testatoris dilectio erga aliud Monasterium.*

74 *Repetitio oneris cessat in duabus perfectis orationibus, quarum una ab altera non dependat.*

75 *Oratio ut dicatur perfecta, & independens, sufficit, adesse dictionem = & =.*

NOBILIS, ac pia Matrona Adola de Rospigliosis fidum obsequium præstans voluntati Pauli viri sui, ejusdem hereditate auctâ propriis facultatibus, & industriâ, dotavit Ven. Monasterium Sanctæ Mariæ Angelorum nuncupatum *de Sala* Civitatis Pistoriensis, illique, præter plura onera, ad rem nostram minimè pertinentia, imposuit obligationem recipiendi inter Moniales duas puellas ex Descendentibus Dom. Laurentii Rospigliosi Consanguinei sui, jam ab ea honorati conspicuo Jurepatronatus, ab ipsa instituto.

Verba autem testamenti ita se habent = *Che dette Monache siano obligate ad accettare nel loro Monastero per Monache due figliole descendenti dalla linea di detta Signor Lorenzo Rospigliosi, che vorranno esser Monache, senza dote, o corredi di alcuna sorta, a quali corredi deva supplire il Monastero in quella quantità, che averanno, o averanno avuto le altre Monache professe in detto Monastero, e mancando di dette fanciulle uno, o due luoghi per morte, o altrimente, succeda uno, a due respettivamente della detta linea, e descendenza di detto Signor Lorenzo in perpetuo, & in infinito, di modo che per le figliole, e Descendenti di detto Signor Lorenzo vi siano sempre due luoghi, che essendo pieni detti due luoghi dalle figliole, e Descendenti predette, non si possa da detto Signor Lorenzo, e suoi succedenti pretender altro, mentre vi siano pieni detti due luoghi, ma mancandone uno, o più, si possin pretendere per le sue figliole, e Descendenti. Ma, se per qualsivoglia occasione essendovi alcuni di detti due luoghi, le dette figliole, o Descendenti non potessero vestirsi in detta Monastero, allora, & in tal caso dette Monache da Sala siano obligate darli la dote, e corredi sufficienti conforme al grado di dette figliole, e Descendenti ad effetto di potersi monacare in altro Monastero a elezione di dette fanciulle* =.

Eadem pia Testatrix scripsit deindè codicillos, in quibus præfato Monasterio injunxit aliud simile onus, recipiendi videlicet in numerum Monialium unam ex filiabus, & Descendentibus Dom. Joannis de Panciatichis affinis sui = *Et ancora volse, & ordinò, che le medesime Monache da Sala siano obligate accettare, ed aver sempre un luogo vacuo per una figliola, o descendente dal Molto Illustre Signor Gio: del Signor Stefano Panciatichi di Pistoia in perpetuo, & in infinito, di modo, che volendo detta sua figliola, o descendente esser Monaca in detto Monastero da Sala, esse Monache siano obligate accettarla senza spesa alcuna di dote, corredi, corredini alimenti, o altra sorta di spesa, e se non volesse esser Monaca in detto Monastero, dette Monache siano obligate dargli la dote, e corredi, conforme al grado suo, nel modo, e forma, che è disposto nel mio testamento delle figliole del sopradetto Signor Lorenzo Rospigliosi, alla cui disposizione detta Signora Adola in tutto, e per tutto si rimette* = Ad normam præfatæ testamentariæ, atque codicillaris dispositionis Moniales receperunt semper puellas de utrâque descendentiâ, Rospigliosâ nimirum, & Panciaticha: Verùm, cum nobilis puella D. Laura filia D. Equitis Jacobi de Panciatichis vocata ad dictum subsidium dotale, illud consequi cupiat prò suscipiendo habitu religioso, & professione emittendâ in Monasterio nuncupato *della Crocetta* Civitatis Florentiæ, contrà verò Moniales Sanctæ Mariæ Angelorum *de Sala* paratas se se exhibeant eam recipere in ipsarum numero, plura examinanda proponuntur.

Primò, an puellæ de utraque descendentia, & linea, nimirum tàm Rospigliosa, quàm Panciaticha eligentes aliud Monasterium sive in Civitate Pistoriensi, sive in alia Civitate, consequi possint subsidium dotale, de quo agitur, etiamsi, nullâ allegatâ justâ causâ, talem electionem fecerint.

Secundo loco, posito, quod puella eligens profiteri in Monasterio extrà Civitatem Pistorii, consequi possit tale Legatum: quæritur, quale, & quantum illud esse debeat, & an Monasterium de Sala illi subministrare teneatur dotem dumtaxat, & corredum absque onere aliarum expen-

expensarum; an potius ultra dotem, & corre-
dum persolvere etiam debeat omnes alias ex-
pensas, tum ex causa alimentorum, tum occa-
sione susceptionis habitus, & Sancti Veli fa-
ciendas?

Renueram de his meam dicere sententiam,
nam, exhibito mihi Responso D. mei Advocati
Victorii de Martinis, omnia hæc luculenter
ab eo enucleata, ac solidè resoluta videram.
Quamobrem, cum ceteras ejus virtutes suspi-
ciam, tum etiam eximiam ejusdem doctrinam,
ac prudens in rebus judicandis admirer judi-
cium, sinè cunctatione subscribebam sententiæ
egregii viri, amicitiâ, usu, & ejusdem disci-
plinæ studiis mihi conjunctissimi, nihilominùs,
ut morem geram requirenti, non pigebit, quæ
ille cursim, & brevissimi temporis momentis
doctè explicavit, longioris temporis commodo
fusiori sermone exponere.

Assumendo itaque utriusque Dubii examen,
quod attinet ad primum, verius esse crederem
tum in casu, de quo agitur, tum etiam quoties
contingeret, puellam aliquam ex vocatis ad
hoc Legatum, Religiosum Institutum suscipere,
ac Monasticam vitam profiteri velle in alio Mo-
nasterio, quàm illo de Sala tàm in Patria, quàm
extra, illud consequi posse. Quæstio enim nul-
la est de casu, quo dictæ puellæ aliud eligant
Monasterium in Patria; id enim expressè ipsis
permissum reperitur à Testatrice: Verùm pu-
to, licere eisdem aliud eligere Monasterium ex-
1 tra Patriam; Nam, cum Testatrix nullo testa-
menti, vel suorum codicillorum loco id prohi-
buisse reperiatur, tacitè permisisse censenda est,
2 ex illa juris regula, quam pluribus exornat *Tha-
bor. axiom. jur. lib.14. cap.32. axiom. 2.*, *& la-
tiùs eodem lib.14. cap. 119. axiom. 23. vers. & è
contra*, eamque locum sibi vindicare in dis-
positionibus etiam testamentariis, tradiderunt
*Bartol. in leg. pœnales actiones §. Si Titio in fin.
ff. ad leg. falcidiam*, *Ripa in leg. 4. §. Denique nu.
13. ff. ad Senat. Consult. Trebell.*, *Cephal. consil.
716. num.33.*, *Menoch. de præsumpt. lib.4. præ-
sumpt.198. num.34.*, *Cancer. variar. resol. part.
1. cap.2. nu. 31.*, cum aliis deductis per *Rot. ad
ornat. Card. de Luca de testament. decis.51. num.
7., decis.52., & decis.53. utrobique num.2.*; Im-
mò verò, cum Testatrix expressè disposuerit,
quod in casu, quo aliquæ ex dictis puellis = *non
potessero vestirsi in detto Monastero, allora, & in
tal caso dette Monache da Sala siano obligate a
darli la dote, e corredi sufficienti &c.*, *ad effetto
di potersi monacare in altro Monastero à elezione
di dette fanciulle* = Et rursus in codicillis dixe-
rit = *E se non volesse esser Monaca in detto Mona-
stero, dette Monache siano obligate darli la dote, e
corredi conforme al grado suo nel modo e forma
&c.* =; His sanè verbis expressè eisdem permis-
sum censeri debet, ut quodcumque Monasterium
etiam extra Patriam eligere possent, ità suaden-
3 te aliâ juris regulâ, quâ edocemur, quod, cum
versamur in absolutè permissoriis, id omne per-
missum censetur, quod expressè prohibitum non

reperitur; cum enim permissio favorabilior sit
prohibitione, in dubio capienda est omnis inter- 4
pretatio pro illa præsumenda, *Menoch. de præ-
sumpt. lib.6. præsumpt.16.*

Quæ potiori jure locum sibi vindicant in casu
nostro, quia tum verba, tum mens disponentis
latiorem hanc interpretationem admittere vi-
dentur, nam, si expendamus verba, pia Testa-
trix declaravit, quod, renuentibus puellis, ad di-
ctum Legatum vocatis, Religiosum habitum su-
scipere in Monasterio de Sala, inque eo professio-
nem edere, illud consequi possent = *ad effetto di
potersi monacare in altro Monastero à elezione di
dette fanciulle* =; si igitur conceditur libera, & 5
absoluta electio alterius Monasterii, nullo pror-
sus circumscripta loco, aut alio adjuncto limi-
tata, libera eadem omninò esse debet respectu
cujuscumque alterius Monasterii, in quo magis
commodè præfatæ puellæ monasticum Institu-
tum suscipere possunt, per *Text. in leg. funeris
ff. de Religios., & sumpt. funer.*, *Bero cons. 34.
ex num.23.*, *Surd. cons.308. num. 28. vers., &
hoc casu cum duobus seqq.*, *Saminiat. contr. 122.
num.35., & contr.83. num.9.*, *Rota coram Be-
nincasa decis.42. num. 8.*, præsertim verò anim- 6
advertendo, quod Testatrix, si talem electio-
nem coarctare voluisset ad Monasteria suæ Pa-
triæ, facilè id declarare, ac superaddere po-
tuisset, quamobrem, dum id omisit, consultò, &
quia noluit, omisisse censetur; *Cur non enim*,
ut loquitur *Anton. Fab. de error. pragmat. decad.
28. error. 8. nu.7. in fin.*, *Cur non enim sic loqui* 7
*Testator potuisset, si id voluisset? quomodo Justi-
nianus noster argumentatur in leg. unic. §. Ubi
autem vers. Sin autem ad deficientis Cod. de caduc.
tollen.*, & sequitur *Rota coram Coccin. decis.
1125. nu.9.*, *coram Priol. decis.318. num.10.*, *in
recent. decis.80. num 16. part. 19.*, *in Mantiss.
Card. de Luca de Jurepatr. decis.45. num.6.*, *&
in Ferentina Legati pii 26. Junii 1713. §. Hinc
extraneam in fin. cor. Falconerio*.

At magis urget mens piæ Testatricis, quæ pe-
culiari dilectione prosequens puellas istas de-
scendentes ex dictis duabus lineis, nedum illas
hoc Legato honoravit, sed eisdem facultatem
dedit eligendi aliud Monasterium; si igitur di-
cta Testatrix mota solâ affectione erga lineas,
consanguinitate, & affinitate sibi conjunctas,
puellas ex eisdem descendentes, gaudere voluit
Legato ab ipsa relicto, etiamsi non ingrederen- 8
tur Monasterium ab ipsa dotatum, & erga quod
dumtaxat considerari poterat verisimilis aliqua
ejusdem prædilectio, quonam colore, aut quâ
justâ ratione affirmari poterit, quod illas hujus
Relicti commodo privare voluerit, si non ingre-
derentur aliquod aliud Monasterium suæ Pa-
triæ, de quibus nullo testamenti loco ipsa locu-
ta fuit, & erga quæ nullâ aliquâ speciali affe-
ctione movebatur, si enim id admitteretur, plu-
ra sequerentur absurda repugnantia verisimili
menti piæ Testatricis; consanguineas enim, &
affines suas privasse diceretur commodo Legati 9
contemplatione Monasteriorum, quæ in nulla

testamenti parte nominavit, &, quod magis est,
commodum, quod dictis puellis non ademit
contemplatione Monasterii ab ipsa dotati, ma-
10 gisque dilecti, ademisset contemplatione alio-
rum Monasteriorum, de quibus illa non cogi-
tavit; Et denique, cum eadem perpetuum hoc
Legatum ordinaverit, ut dictæ puellæ religiosæ
vitæ Institutum suscipientes, Deo famulari pos-
sent, utque illas ad id allicerent, cogere noluerit
ad ingrediendum Monasterium ab ipsa dota-
tum, sed facultatem concesserit eligendi etiam
alia Monasteria; Profectò, si talis electio coar-
ctata censeretur ad Monasteria Civitatis Pisto-
riensis, dicendum esset, quod Testatrix puellæ
11 optanti amplecti sanctius aliquod Institutum,
quod in sua Patria minime adesset, præclusisset
viam illud sequendi, quod nemo non videt,
quantum aberret ab illius pia mente, quæ mo-
dis omnibus dictas puellas allicere voluit ad
sanctioris vitæ Institutum amplectendum; Quę
sanè omnia cum adversentur rectæ, atque pru-
denti disponendi rationi, non permittunt, ut
eam sequamur interpretationem, quâ contrà
mentem juris, & verisimilem voluntatem Te-
statricis facultatem eligendi restringamus ad
Monasteria existentia in patria Civitate dumta-
xat, per ea, quæ tradunt *Alexand. cons. 204.
num.5., & seq. lib. 2., Gabriel. cons. 96. num.
34. lib.1., Castill. quotid. jur. contr. lib. 4. cap.
12. ex num. 1., Rota coram Coccin. decis. 350.
num.8., decis. 1545. num. 15., & decis. 2305.
num.62., coram Dunoz.jun. decis.814. num.6., &
7., in recent. decis.78. num.31., & seq. part. 17.
ad ornat. Cardin. de Luca de Donat. decis.4. num.
14., & decis.31. nu.7., & in Lucana Fideicom-
missi de Barsottis 7. Junii 1709. §. Alias enim
coram Emo D. Card. Scotto.*

Nilque turbat, quod electio propriè sit inter
12 æqualia, atque similia, per ea, quæ tradit *Tha-
bor. axiom. jur. lib.5. cap.5. axiom.13.*, quia si-
militudo, atque æqualitas isthæc desumenda
13 non est ex valdè extrinseca, atque remotâ cir-
cumstantia loci, sed æstimanda extrinsecâ na-
turâ, & qualitatibus rei, ex animadversis per
*Alciat. in leg. Creditor. in fin. ff. de verbor. signi-
fic., Rub. in annot. ad decis.262. nu.5. & 6. part.
8., Rot. in recent. decis.328. num.7. part.1., &
post Torr. de Primogen. Ital. decis.73. numer. 40.
& seq.*; Quamobrem in nostro casu æqualitas,
14 & similitudo locum faciens electioni, concurre-
re dicenda erit, modò illa versetur inter Mona-
steria, in quibus Moniales profiteantur proba-
tum Religiosæ vitæ Institutum.

Consultò omittam verba facere de contrariâ
observantia desumptâ ex facto ejusdem D.Equi-
tis Jacobi, qui cum D.Virginiam filiam in Mo-
15 nasterio nuncupato della Crocetta Florentiæ
Religioni dicasset, tale Legatum non petiit,
nam ex actu isto elici nequit observantia ulla
præscriptiva, sive interpretativa, cujus virtute
facultas eligendi restringi debeat ad Monasteria
Civitatis Pistoriensis, quia, ut benè probatum
fuit *in dicto Responso Domini mei Advocati de
Martinis*, talis actus unicus est, non probatur, 16
quod D. Eques Jacobus sciverit testamentariam
dispositionem bon. mem. Adolæ, & denique,
quia, etiamsi illam non ignorasset, cum in ejus
facultate esset uti, aut non uti beneficio ipsi 17
collato, ex tali actu merè facultativo induci ne-
quit observantia, quæ, ut in nostro casu officere
posset, probandum esset, quod ipse admitti pe-
tens ad consecutionem dicti Legati, rejectus
fuisset, talique rejectioni adquievisset, juxtà no-
tas juris nostri regulas, quibus prò statuenda,
inducendaque observantia utimur.

An autem, ut locus esse queat electioni isti,
concurrere debeat rationabilis aliqua, & justa
causa, ità quidem, ut, eâ deficiente, integrum
minimè sit sive in Patria, sive extra eligere ali-
quod aliud Monasterium diversum ab illo *de
Sala* licèt inspectâ dispositione testamentariâ 18
dictæ piæ Matronæ, id requiri non videatur,
dum illa facultatem eligendi conferens in arbi-
trium puellæ Monasterium ingressuræ, electio-
nem non restrinxit ad casum, in quo justa ali-
qua concurreret causa, ob quam eadem justè 19
recusaret Religiosum institutum amplecti in
Monasterio *de Sala*; Id enim summoperè ad-
versaretur naturæ liberæ electionis, quæ utpotè
cadens inter plura æqualiter eligibilia, conside-
rari nequit inter ea, respectu quorum interce- 20
dat talis diversitas, quæ cogat unum reprobare
alterum verò eligere, ad *Text. in leg. Cum qui-
dam 24. in princip., & leg. unum ex familia 69.
§. Sed etsi, & §. Rogo ff. de legat.2., Bartol. in
leg. Cum Pater 79. §. Rogo ff. eodem tit., Decian.
respons.83. num.5. lib.2., Molin. de Primogenit.
Hispan. lib.2. cap.5. nu. 2. & 3., & in addit. ad
cap.1. num. 1., & seqq. lib. 2., Reynos observat.
14. nu.27. in fin., Carp. de execut. testament. lib.2.
cap.19. num. 50., Rot. in Carpentoratten. Pri-
mogenituræ 11. Decembris 1693. §. Non obstat
coram Rmo Molines, confirmata 25. Januar. 1706.
§. Validitas coram Rmo Kaunitz. Episcopo Laba-
cen.*, nihilominus quæstio ista superflua videtur
in casu nostro, in quo, ut egregiè probatum est
in *dicto Responso*, nobilis puella D. Laura Pan-
ciatichi non ex animi levitate, sed justâ ex cau-
sâ, & prudenti ratione se Deo dicare cupit in
Monasterio Civitatis Florentiæ, in quam Urbem
D. Eques Jacobus ejus Pater lares, & domici-
lium transtulit, suprema Reipublicæ, ac Princi- 21
patus munera administrans, ideoque nemo non
videt, quàm asperum, & quàm durum esset no-
bilem istam puellam à conspectu Parentum, &
fratrum avellere, eamque privare solatio illos
alloquendi, atque videndi, ut in proposito no-
tarunt *Genuen. practicab. quæst. Eccles. quæst.772.
num.4. vers. interest enim, Card. de Luc. de dot.
disc.155. num.38. ad med. vers. multò fortiùs, Rot.
in Asculana Matrimonii 6. Maii 1715. §. Clara
siquidem & §. Repugnare coram Crispo*, in dicto
Responso allegati.

Expeditus à primo, Dubio progredior ad se-
cundum, in cujus prima parte quæritur, quæ,
quantaque esse debeat dos præstanda puellæ, mo-
nasti-

nasticam vitam profiteri eligenti in alio Mona-
sterio, sive in Patria, sive extrà, ita quidem
ut, si extrà Patriam elegerit Monasterium ali-
quod, cui detur dos major illâ, tradi sulita Mo-
nasteriis Civitatis Pistoriensis, major ista dos
solvenda sit, & in hac quæstione cum D. meo
Advocato de Martinis sentio, Monasterium *de
Sala* non teneri ad tradendam dotem majorem
illâ, quæ maxima solveretur Pistorii; Licèt
enim Testatrix arbitrium puellæ, sanctiori insti-
tuto Deo se dicare deliberantis, restringere no-
luerit ad Monasteria Civitatis Pistorii, verisimi-
22 le tamen non est, quod illa exploratas habens
vires suæ hereditatis, heredi suo imponere vo-
luerit onus majus illo, quod ferrè potuisset:
prudentes enim Testatores ex viribus suæ here-
23 reditatis metientes onera, præsumuntur illa
metiri voluisse ex eo, quòd penes heredem re-
mansurum erat, ad *Text. in leg. quidam testa-
mento ff. de legat. 2., Bartol. in leg. 1. num. 14.
ff. eodem, Aretin. cons. 55. num. 3., Menoch. de
præsumpt. lib.4. præsumpt.10. num. 25., Simon.
de Pret. de interpret. ultim. volunt. lib. 4. dubi-
tat.3. num.24., Mantic. de conject. lib.6. tit. 12.
num.1., Rot. in recent. decis.453. num. 4. in fin.
part.1.*, id autem, quod remanet penes Mona-
sterium, impar est solvendis dictis majoribus
subsidiis.

Et sanè quis dixerit, quod, si puella aliqua
honorata tali Legato, vitam religiosam profite-
24 ri elegisset in aliquo ex præclarissimis Monaste-
riis Romæ, aut Neapolis, in quibus longè ma-
jores dotes solvuntur, quis, inquam, hoc casu di-
xerit, Testatricem eo animo fuisse, ut extrade-
25 retur dos, Romæ, aut Neapoli præstari solita;
Ex eo autem, quod illa sensisset in hoc casu, li-
cet non evenerit, arguere licet ejusdem volun-
tatem in casu, qui evenit, juxtà *Text. in leg. Cum
res 49. §. final., ibique Gloss. in verb. vendere vers.
26 item nota* ibi = *Item nota, inspici, quod evenire
potest = ff. de legat.1., leg. si idem 11. §. final., ibi-
que Gloss. verb. adjudicari ff. de jurisd. omn. ju-
dic., leg. si quis domum 9. §. Hic subjungi, vers.
& ait non recepturum, ibique Gloss. in verb. pro-
spicere ff. locati, leg. qui Bona 13. §. Cum inter ff.
de damn. infect, Peregrin. cons. 54. nu.17. lib.4.,
Mans. consult. 74. num. 3., Sominiat. contr. 28.
num.46., & contr.62. num.25., Rot. post Torr.
de pact. futur. success. decis. 130. num.20., coram
Benincasa decis. 348. num. 7. ad ornat. Card. de
Luc. de donat. decis.11. num.8., & in Bononien.
Immissionis 16. Junii 1714. §. Dictaque*, ibi = *suf-
ficit, quod ita accidere potuerit, ut indè fierè
possit interpretatio voluntatis Defuncti = coram
Cerro*, tantique valet argumentum indè desum-
27 ptum, ut prò expressè disposito habendum sit
id, quod Testatrix verisimiliter respondisset, si
de casu isto interrogata fuisset, per ea, quæ tra-
dunt Doctores *in leg. Lucius §. Titius ff. de liber.
& posth., Dec. cons.323. num.2., Lanar. cons.54.
nu.3., Merlin. Pignatell. centur.2. cap.82. num.
27. & seq., Mantic. de conject. lib.3. tit. 2. num.
7., & tit.19. nu. 4. & seqq., Castill. contr. jur.
lib.4. cap.25. num.39., Franch. decis. 91. numer.
24., Rota in Romana Fideicommissi de Zuccaris
8. Februarii 1700. §. Consueverunt in fin. coram
Emo Card. Scotta.*

Idemque fortiùs urget, si spectemus tum he-
redem, istiusmodi Legati onere à Testatrice gra-
vatum, tum etiam personas, quas illo honora-
vit. Porrò, si intueamur heredem, ille est Mona- 28
sterium, cui primo rei obtutu summoperè fa-
vet conjectura illa prædilectionis, quâ regulari-
ter Testatores feruntur in eos, quibus honora- 29
bili institutionis titulo substantiam omnem suam
elargiuntur, per *Text. in leg. si filium §. Sed etsi
portio ff. de legat. præstand., Menoch. de præsumpt.
lib.4. præsumpt 107. num.29., Mantic. de conje-
ctur. ultim. volunt. lib.6. tit.11. num.24., Palm.
allegat.332. num.29., Rota in recent. decis. 453.
num.4. in princip. part.1., coram Card. Cerro de-
cis.36. nu.17., & seqq., decis.139. num.5., in Ma-
ceraten. Legatorum, & fideicommissi 18. Junii
1710. §. Neque ultrà coram Ansaldo*, & benè
ad rem nostram *in Romana fundationis Mono-
sterii 10. Decembris 1714. §. Accedit post med.
coram Lancetta*: Hæc autem ratio, si plurimùm
semper valet favore heredis, certe longè magis
valebit, quando Testatrix, ut in casu nostro, in- 30
stituendo heredem Monasterium, in illo con-
templata fuit pietatem operis, & favorem ani-
mæ suæ; In bis enim circumstantiis in dubium
revocari nequit maxima Testatricis affectio, at-
que talis heredis prædilectio, ut notarunt *Ruin.
cons.357. num. 3., Sadarin. respons.7. num.21.,
Card. de Luca de legat. disc.13. num. 8., Larrea
decis. Granaten.61. num.44. & seq., & benè ad
rem nostram Rota in Romana fundationis Mona-
sterii 10. Decembris 1714. §. Accedit in princip.
coram Lancetta, & in confirmatoria 30. Martii
1716. §. Frustrà pariter cor. Cerro.*

Ex qua prædilectione heredis, & favore ani-
mæ Testatricis, veluti ex necessario anteceden- 31
te sequitur, quod illum gravare noluerit ad præ-
standa subsidia dotalia majora illis, de quibus
ipsa cogitavit, & quæ in Patria solvi consuevis-
se, noverat, præsertim verò, si eadem supplenda 32
essent ex Bonis ab ipsâ destinatis pro dotatione
Monasterii, quod erat opus primariò, &, velu-
ti caussa finalis, ab ipsa volitum, *Bertazzol. cons.
87. num.14., Bursat. cons.5. num. 5., Pedroch.
cons.2. num.99., Menoch. cons. 1248. numer. 6.,
Surd. cons. 107. num. 18., Mantic. de conject. lib.
3. tit.19. num. 11., Mart. de success. legal. part.
4. quæst.8. artic.5. num.7., Saminiat. contr. 40.
num. 40., Rot. in recent. decis. 77. num. 31. &
plurib. seqq. part.10., in Romana fundationis Mo-
nosterii 10. Decembris 1714. §. Accedit in fin.*,
ibi = *nimis autem inverisimile est, quod voluerit
pro adimplemento operis, ergà quod cadit minor
affectio, Legatum suppleri ex aliis Bonis, pro exe-
quendo opere magis optato destinatos = coram Lan-
cetta, & in confirmatoria 10. Martii 1716. §.
Ex ista in fin.*, ibi = *quâ quidem suppositâ majori
dilectione comparativè ad Monasterium erigen- 33
dum &c., si non sufficiant res destinatæ pro opera*
erga

erga quod minor cadebat affectio, suppletio nul-
lo pacto admittenda est ex aliis rebus destinatis
prò exequendo opere à Testatore magis optato= co-
ram Cerro; Quid enim magis rectæ rationi a-
34 gendi congruit, quàm quod ex verisimili Te-
statricis mente opus primariò ab ipsa intentum,
prælatum censendum sit operi minùs dilecto, &
secundariò ab eadem volito, *Bartol. in leg. fin.*
num.2. ff. ad Senat. Consult. Trebell., Corn. cons.
290. num.4. lib.4., Ruin. cons.158. num. 9., &
cons.168. num.6. lib.2., Curt. jun. cons.22. num.
8., & cons.69. num.2., Menoch. cons. 525. num.
2., Rodulphin. allegat.140. num.8., Rota coram
Buratto decis.199. numer.1., in recent. decis.238.
num.7. part.17., & in Terulen. Beneficii 25. Ju-
nii 1696. §. In hypothesi cor. Muto.

Potiori verò Jure id locum sibi vindicabit, si
35 ex largiori interpretatione captâ favore pii Ope-
ris minùs dilecti, & ex magis effusâ liberalitate
in eo adimplendo contingeret, aliquando absu-
mi posse substantiam omnem, à Testatrice reli-
ctam, atque destinatam prò opere ab ipsâ magis
dilecto, & veluti causâ finali suæ dispositionis ab
36 ipsâ exoptato, quo prætereà perpetua animæ suæ
suffragia comparare, & perenne Agnatis, Co-
gnatisque suis beneficium afferre voluit: Enim
verò in nullâ unquam dispositione tacitè voli-
37 tum dici potest id, quod directè opponitur, at-
que adversatur expressæ Disponentis voluntati,
eamque privat suo plenario effectu, *Becc. con-*
stit. 39. num. 24., Decian. cons. 34. num. 98. &
seqq., Thabor. axiom. Jur. lib. 5. cap. 45. axiom.
11. vers. declara hanc regulam, Rodulphin. al-
legat. 72. num.10., quamobrem, cum in nostrâ
hypothesi in dubium revocari nequeat, quin pia
illa, nobilisque Matrona Adola de Rospigliosis
38 votis omnibus concupiverit ampliationem, con-
servationemque Monasterii, ab ipsâ dotati, id
etiam omne voluisse censenda est, quod ad hunc
finem consequendum conferebat; contrà verò
abhorruisse quidquid ejus vota intercipere, illa-
que irrita reddere poterat, *ad Text. in leg. Titia*
§.Lucius ff. de legat. 2., leg. ad rem mobilem 56. ff.
de Procuratorib., leg 2. ff. de Jurisdict. omn. Ju-
dic., leg. Proculus ff. de usufruct., leg. Denique
§.Interdum ff. de pecul. legat., leg. Illud ff. de ac-
quir. hered., Dec. cons.323. num.1., Merlin. Pi-
gnatell. centur. 2. cap.82. num.19. & plurib. seq.,
& latè dictum fuit in Voto edito à Rmo Aldro-
vando, in Romanâ Primogenituræ Julii Cæsaris
de Columna 21. Martii 1712. §. 20.

Argumentum istud desumptum ex favore, &
prædilectione heredis, Monasterii videlicèt à Te-
statrice dotati, & quod perpetuò conservari,
immò etiam augeri voluit, efficacius redditur,
si intueamur personas, in quas illa tale Lega-
tum contulit: noluit enim temporariâ quâdam
munificentiâ, brevique duraturâ liberalitate præ-
sidium ferre aliquibus dumtaxat puellis, Mona-
sticum Institutum suscipere exoptantibus, sed
speciali ducta affectione ergà Consanguineos, &
affines suos, duo perpetuò parata esse voluit lo-
ca prò puellis, ex lineâ Rospigliosâ, consanguini-
tate ipsi conjunctis, alterum verò destinavit prò
unâ puellâ de lineâ Panciatichâ, quam affinita-
te attingebat, &, donec utraque dicta linea du-
raret, adimpleri voluit Opus istud, ab ipsâ ordi-
natum, largitio nimirùm dd. subsidiorum dota-
lium: Inspectâ igitur naturâ, & qualitate dictæ
dispositionis, huc redeunt argumenta omnia su-
periùs adducta favore Monasterii, ut nimirùm
ea semper capienda sit interpretatio, quâ num-
quam intercidat, sed perpetuò conservetur, at- 39
que adimpleatur Testatricis voluntas: Quamob-
rem, cum Testatrix mandaverit, quod perpetuò
tres nobiles puellæ, duæ de lineâ Rospigliosâ,
altera verò de lineâ Panciatichâ hoc pio Relicto
fruerentur, *rapienda est occasio, quæ præbet be-*
nignius responsum, ex sententiâ *Pauli in leg. ra-*
piendâ 168. ff. de regul. Juris, ità nempè inter-
pretando, atque exequendo illius voluntatem, 40
ut utraque linea, omnesque tres puellæ perpe-
tuò gaudere possint Testatricis liberalitate, &
consequi loca, illius munificentiâ ipsis destinata,
atque parata, ad notata per *Spad. cons. 327. n.26.*
lib. 3., Mantica de conject. ultim. volunt. lib. 3.
tit.3. num9., Torr. de Primog. Ital. part.2. quæst.
50. num.68., Rot. in rec. decis.103. num.1., & 2.
part.6., & coram Dunoz. jun. decis.882. nu.14.,
& in Romanâ Primogenitura de Salviatis 22.
Martii 1706. §. Quæ sanè omnia 31. in fin. coram
Molines; Cum autem nemo non videat, quod,
inspectis viribus Monasterii, & quantitate redi- 41
tuum, in hanc causam à Testatrice destinatorum;
si puellæ eligentes Monasticam vitam profiteri
in præclaris amplissimarum Civitatum Mona-
steriis, quibus solvuntur dotes grandiores illis,
quæ in Civitate Pistoriensi præstari solent, con-
sequi possent tantas dotes, facilè contingeret,
quod non tres, sed vix una ex dd. tribus puellis,
piâ Testatricis liberalitate gaudere posset, & una
linea præriperet alteri beneficium, quod Testa-
trix utrique commune esse voluit, ea capienda
erit interpretatio, quà munificentia Testatricis
communitèr, atque æqualitèr in omnes exercea- 42
tur, & beneficium non itâ in unum conferatur,
ut ceteris omnibus æquè contemplatis, & æquè
ab illâ dilectis adimatur, *Menoch. cons.87. n.84.,*
Fontanell. de pact. nuptial. claus. 5. Gloss.8. part.
1. num.80., Ansald. in annot. ad decis.69. n.37.,
Rota in Tyburtinâ Fideicommissi 2. Martii 1705.
§.Utroque autem, & 8. Februarii 1706. §. Ad-
debatur coram Ansaldo, & in Romanâ dotis 20.
Junii 1712. §.Præcipuè quid coram Aldrovando.

Eòque certiùs ità piam hanc Testatricis di-
positionem intelligere debemus, quia interpre- 43
tatio isthæc conformis est menti legis, & cun-
ctis Juris nostri regulis, quibus admonemur,
quod in constituendis dotibus spectandæ pri-
mùm sint vires patrimonii, consuetudo Regio- 44
nis, & id, quod servari solet ab ejusdem condi-
tionis personis, & familiis, ut de viribus pa-
trimonii est *Text. in leg. quæro 61. in fin.*, ibi =
modus ex facultatibus =, leg. Sive generalis 62., leg.
Cum post 70. §.Gener in fin., ibi = *Dotis enim*
quantitas prò modo facultatum = ff. de Jur. dot.

Cau.

Can. nullum 30. quæst.5., ibi = *Nullum sinè dote fiat conjugium; juxta possibilitatem fiat dos* =, *Menoch. consf.8. num.9.*, *& 14.*, *Rot. post Salgad. in Labyrint. Credit. decis.24. num.28.*, *in Fulginaten. Successionis*, *& dotium 21. Martii 1707. §.Fugata*, *& §.Praut nec refragatur coram Scatto*, *in Fanen. taxationis congruæ dotis 12.Decembris 1710. §.Quæ omnia coram Card. Priolo*; De
45 consuetudine Regionis tradunt *Ros. de execut. liter. Apostol. lib.1. cap.11. num.19. in fin. vers.*, *nam isto ultimo casu*, *Bertacchin. vol.59. num.4.*, *Rot. coram Emerix jun. decis. 578. num. 4.*, *& ult.*, *cum aliis in d. Fanen. taxationis congruæ dotis 12.Decembris 1710. §.Ultrà namque in princ.*, *& §.At nihilominùs coram Card. Priolo*, & denique de solito aliarum similium familiarum advertunt *Bald. Novell. de dot. part. 6. privil. 17. num. 3. vers. Tertio ad qualitatem*, *Merlin. de legit. lib. 3. tit. 1. quæst. 13. num. 15.*, *Card. de Luc. de dot. disc. 2. numer. 2.*, Si autem hæc omnia expendamus, vires patrimonii relicti à Testatrice, pares quidem sunt solvendæ doti solitæ Monasteriis Civitatis Pistorii, at longè impares sunt graviori oneri, quod illi imponi contenditur, ut etiam, si ex verisimili mente Testatricis æstimare velimus quantitatem subsidii dotalis, ab ipsà in hanc causam destinati, ne-
46 mo non videt, quod, quemadmodum verisimile est, illam cogitasse de illis in Patriâ suà præstari solitis, sic viceversà ab ejus prudenti judicio penitus aberrat, quod cogitaverit de ingentibus il-
47 lis dotibus, quæ amplissimis Monasteriis extrà Patriam extradi solent, præsertim verò si contingeret, quod ex Constitutione istà harum ingentium dotium imminuerentur opes Monasterii, vel ex nimis effusà beneficentià in unam collatà, ceteræ beneficio omni orbatæ remanerent.

Confirmantur hæc non absimili exemplo desumpto ex Testatoribus, puellas consanguineas
48 suas ex Bonis fideicommissariis dotari mandantibus, nequit enim aliqua ex his, ut congruam dotem det viro, longè superioris conditionis, evertere fideicommissum, sed contenta esse debet eà dote, quæ satis esset, si nuberet viro paris conditionis, *Card. de Luc. de dot. disc. 2. num. 12.*, *& disc.41. num. 6.*, *Rot. decis. 24.*, *& decis.27. post Salgad. in Labyrint. Credit.*, multò verò minus eadem ampliorem istam dotem consequendo, efficere poterit, quod, si quæ adessent
49 aliæ puellæ habentes æquale Jus petendi similem dotem, eâ penitus illæ priventur: quæ sanè omnia potiori Jure locum sibi vindicant, quando agitur de liberalitate exercita à personâ, quæ
50 nullâ obligatione ad dotem constituendam tenebatur, hoc enim casu puellæ istæ id dumtaxat Juris vindicare sibi poterunt, quod ipsis à Testatrice datum fuit, ad *Text. in leg. in fideicommissi 3. §.Nonnumquam vers. cum Pollidius ff. de usur.*, *leg. quoties 13. Cod. de hered. instituend. Gloss.*, *in leg. cum quis 3. §.Mulier. verb. cogetur ff. de dot. prælegat.*, *Arnold. Vinn. in Institut. tit. de hered. instituend. §.Etsi plures 8. ad fin.*, *& in §.Sed etsi priore 3. vers. & si rerum tit. quib. mod. Testament. infirment.*, *& in §.Si quis.9. in princ. Instit. de fideicomm. heredit.*, *Rot. ad Card. de Luc. de Testam. decis.58. num. 37.*, Quæ Juris nostri regulæ licèt loquantur de dotibus con-
stituendis puellis nubentibus in seculo, nihilo- 51
minùs eisdem rectè utimur prò interpretandâ Testatricis voluntate, etiam cum agitur de statuendâ quantitate dotis, pro nuptiis spiritualibus ab illâ relicto, argumento *Textus in cap. Inter corporalia §.Cum ergò*, *& §.Sicut ergò vers. cum de similibus*, *ibique Gloss. verb. similitudinem de translat. Episcop.*, *Abb. consf.89. num.2. vers. moveor. lib.2.*, *Rot. coram Carill. decis.80. num.10. & seqq.*, *& coram Ansaldo decis.99. num.17. inter ejus hactenus Romæ impress.*

Examinandum modò superest, an, sicuti in casu, quo nobilis puella de lineâ Panciatichâ Religiosam vitam vovere eligeret in Monasterio *de Sala*, Moniales tenerentur *accettarla senza spesa alcuna di dote*, *corredi*, *corredini*, *alimenti*, *ò vela*, *ò altra sorta di spesa*, ità etiam hæc omnia subministrare debeant eidem profiteri volenti in Monasterio *della Crocetta* Civitatis Florentiæ; Planè id definitum fuit à Testatrice eo codicilli loco, quo d. nobilem puellam ad hujus Legati participationem admisit, speciatim namque providens huic casui, ita disposuit = *E sè non volesse esser Monaca in d. Monastero, dd. Monache siano obligate darli la dote, e corredi conforme al grado suo nel modo, e forma, che è disposto nel mio testamento delle figliole del soprad. Sig. Lorenzo Rospigliosi, alla di cui disposizione d. Sig. Adola in tutto, e per tutto si rimette* =, Cum
itàque his verbis nulla ambiguitas sit, non debet 52
admitti voluntatis quæstio, juxtà famigeratam sententiam *Pauli in leg. ille, aut ille ff. de legat. 3.*, Si enim Testatrix isto casu reliquit *la dote, e*
corredi dumtaxat, sub hoc Relicto, tamquam li- 53
mitato ad certam dumtaxat speciem, comprehendi nequibunt *corredini*, *alimenti*, *ò vela*, *ò altra sorta di spesa*, per ea, quæ tradunt *Camarell. de legat. lib.3. tit. de fund. instruct. quæst.5. num.6. fol. 228.*, *Rot. in rec. decis. 77. num. 41. part. 10.*, *decis. 16. num. 25. part. 17.*, *Rota Januen. apud Balduc. decis.*, *ac rer. judicat. tit. de legat. decis. 58. num. 42.*, *48.*, *& seqq.*

Nilque turbat, quod, dùm illà in immediatè antecedenti oratione puellæ isti de lineâ Panciatichâ casu, quo profiteretur in Monasterio *de Sala*, præter dotem, & corredum, alia etiam reli-
querat, hæc ejusdem favore repetita censeri de- 54
beant in alio quoque casu, quo *non volesse esser Monaca in d. Monastero*; prò excludendâ enim repetitione istiusmodi odiosi gravaminis in nostro casu exuberarent clara verba Testatricis, quæ liberalitate illâ, quam exercuisset ergà puellam istam, Religiosum habitum suscipientem in Monasterio *de Sala*, uti in eamdem noluit, si alibi profiteretur, hoc namque casu minimè sè referens ad disposita illius favore in codicillis, in casu nempè, quo Religionem voveret in d. Monasterio, sè retulit ad ea, quæ disposuerat in testamento favore nobilium puellarum de lineâ Rospigliosâ, ibi = *nel modo, e forma, che è disposto nel*

nel mio testamento delle figliole del suprad. Sig. Lo-
renzo Rospigliosi, alla cui disposizione detta Sig.
Adola in tutto, e per tutto si rimette = At verò, si
Testatrix considerans hunc casum, non sè retulit
ad ea, quæ ordinaverat: si d. puella profiteretur
in Monasterio de Sala, sed sè expresse restrin-
xit, ac relationem habuit ad disposita in alio ca-
su, id in dispositione referente ordinasse censen-
da erit, quod voluit in dispositione relata, quip-
55 pe ea est relationis vis, atque natura, ut duæ di-
spositiones, quarum una ad alteram refertur, non
plures, sed una, eademque esse videantur, ita
56 quidem, ut quis frustra contendat, plus sibi con-
cessum fuisse vigore unius, quam expresse con-
cessum reperiatur vigore alterius, ex noto Textu
in leg. Asse toto 77. ff. de hered. Instit., leg. ait
Prætor §. Si Judex ff. de re judicat., leg. Certum,
ibique Jason. in princ. ff. si cert. petat, Paris. con-
sil. 9. num. 7. lib. 3., Cravet. cons. 143. num. 6.,
Peregrin. de fideicom. art. 16. nu. 112., Gratian.
discept. 183. num. 39., & discep. 751. num. 2.,
Fattinell. resp. 39. nu. 53. tom. 2., Rot. coram Du-
noz. jun. decis. 526. num. 5., in Tyburtinâ fidei-
commissi 14. Decembris 1711. §. penult. coram
Card. Priolo, & dictum fuit in Voto edito in Ro-
manâ testamentarum super foliis, & Legato habi-
tationis 27. Augusti 1713. §. Sejungendo coram
Cerro. Quamobrem, cum in dispositione relatâ,
hoc est in testamento, Testatrix, injungens Mona-
sterio de Sala onus recipiendi duas puellas è suâ
agnatione, illud obligaverit à darli la dote, e
corredi sufficienti, conforme al grado di dette fi-
gliole, e descendenti, colore nullo, nullâque
justa ratione puella descendens de familiâ Pan-
ciatichâ, vigore dispositionis referentis, nempè
codicillorum petere poterit alimenti, vela, ò
altra sorte di spesa, de quibus nulla mentio facta
reperitur in testamento relato, & quæ non ve-
57 niunt nomine corredi, comprehendentis solum-
modò linteamina, aliaque his similia, ad cultum,
& usum corporis pertinentia, Fenzon ad statut.
Urb. cap. 32. in annot. num. 2., Zani ad statut.
Favent. tom. 1. lib. 3. fol. 287. in observ. num. 1.,
Rot in rec. decis. 44. in princ., & num. 6. part. 9.

Verùm enim verò, tametsi deficerent expressa
verba, & clara dispositio, quibus Testatrix hanc
repetitionem exclusisset, nihilominus illa ju-
stum locum sibi vindicare minimè posset in ca-
58 su nostro; Nam, cum agatur de inducendâ re-
petitione oneris, pro eadem tollendâ urgent plu-
res, pluresque juris nostri regulæ, quarum prima
59 est, quod Testator semper præsumitur magis
heredem, quàm Legatarium dilexisse, ad Text.
in leg. si ita sit adscriptum 14. ff. de legat. 1., Me-
noch. cons. 56. num. 20., & seqq., Spad. cons.
348. num. 8. lib. 3., Mantic. de conject. lib. 7.
tit. 1. num. 9., Franci̇sc. Palm. consult. 67. num.
43., & seq., Calderon. consult. 87. num. 13.,
Sperell. decis. 366. num. 7., Rot. in rec. dec. 239.
num. 6. part. 7., Idcircòque ea semper capienda
60 est interpretatio, quâ heres, quantò minùs fieri
potest, gravatus esse intelligatur, d. leg. si ita 14.,
& leg. idem Julianus 41. §. Scio ff. de legat. 1.,
leg. si ita 44. in princ., leg. unum ex familia 69.
§. Si rem ff. de legat. 2., leg. qui concubinam 29.,
& leg. nummis ff. de legat. 3., Becc. cons. 153.
num. 9., Surd. cons. 207. num. 16., & seqq.,
Spad. cons. 348. num. 9. lib. 3., Altograd. cons.
68. num. 36. lib. 1., Rosa consult. 63. num. 20.,
Saminiat. contr. 40. num. 39., Rot. in rec. decis.
77. num. 41. part. 10., inter collect. apud Palm.
decis. 60. num. 23., & seqq., & apud Balduc. in
collect. decis., & rer. judicat. tit. de legat. de-
cis. 58. num. 48.; Quæ sanè interpretatio sequen-
da est, etiamsi agatur de Legato facto conjun- 61
ctæ, atque prædilectæ personæ, quod pariter stri-
ctè interpretandum esse, tradiderunt Bim. cons. 5.
num. 39. vers. verùm istorum opinio, & seqq.,
Dec. cons. 92. per tot., Spad. d. con. 348. per tot.
lib. 3., Mart. cons. 85. num. 9., & de success. le-
gal. part. 1. quæst. 13. art. 6. num. 47., Merlin.
Pignatell. contr. 65. num. 18. vers. quo ad secun-
dum, & seqq. lib. 2., Calderon. resol. 87. nu. 15.,
Rot. coram Puteo decis. 20. num. 2., & seq. lib. 3.,
& in rec. decis. 282. num. 17., & seqq. part. 13.

Accedit his altera regula pro exclusione re-
petitionis desumpta ex eo, quod eadem tota 62
pendere dicatur à verisimili, & conjecturata
mente Defuncti, per Text. in leg. cum servus ff. de
condit., & demonstrat., Bald. in leg. 1. in fin.
Cod. de liber., & posthum., Ruin. cons. 15. num.
8. lib. 1., Odd. cons. 43. num. 10., Papon. cons.
30. num. 37., & cons. 56. num. 18., Menoch.
cons. 111. num. 88., Mantic. de conject. lib. 10.
tit. 5. num. 15., Peregrin. de fideicomm. art. 16.
num. 101., Cyriac. contr. 400. num. 94., Racca
disput. jur. select. cap. 42. num. 26., Saminiat.
contr. 109. num. 92.; Quamobrem, si Testatrix
in primo casu recipi, voluit puellam descenden- 63
tem ex linea Joannis Panciatichi, senza dote,
corredi, corredini, alimenti, ò vela, ò altra sorte
di spesa, & in secundo casu mentionem dum-
taxat fecit de dote, & corredo, consultò tacuisse
censenda est de reliquis expensis, prout ex Textu
in leg Labeo 7. ad med., Bald. in L. voluntatis in fin.
Cod. de fideic., Fusar. cons. 75. n. 16., Altograd. Sen.
cons. 83. num. 58. lib. 2., Palm. Sen. cons. 56. nu.
38., & 50., Saminiat. contr. 130. num. 5., ibi =
de alimentis verò nullum habetur verbum, &
quod Testator non dixit, noluisse videtur = Rot. post
Mel. ad Castill. decis. 2. num. 5., ibi = tum etiam
quia, quando voluit ei legare usumfructum alicu-
jus rei, id expressit, prout fecit quoad domum,
& vineam, unde hoc idem observasset quoad dd.
fructus, si voluisset = in rec. decis. 581. num. 7. part.
5., decis. 123. ex num. 16. part. 14., decis. 205.
num. 5. part. 16., decis. 101. num. 12. part. 17.,
ibi = Et ex hoc diverso modo loquendi benè argui-
tur mens disponentis, qui si voluisset in omnibus 64
pariformiter disponere, usus fuisset eodem, non
diverso vocabulo =, & in Tyburtina Fideicommissi
14. Decembris 1711. §. Certiùs verò in fin. coram
Card. Priolo, in Melevitana Fideicommissi 21.
Februarii 1710. §. Prout nec urget post med. co-
ram eodem, confirmata 20. Martii 1711. §. Ad-
dito vers. militante coram Crispo; Quod argu-
mentum validius est in casu nostro, quia discre- 65
tivus iste loquendi modus, quo respectu utrius-
que

que casus usa fuit Testatrix, adhibitus reperitur in proxima, & cohærenti oratione, non verò in diversâ, & penitus separatâ, *Adden. ad san. mem. Gregor. XV. decis.301. num.18. in fin., Card. de Luc. de fideicommiss. disc.121. num.9., Rot. in rec. decis.84. num.21. part.4., decis.194. num.101. part.5., benè decis.16. num.25. part. 17., Rota Florentina apud Torr. de majorat, & Primogen. Ital. tom.3. decis.57. nu.53., & apud Palm. nep. decis.263. num.21.*

Plurimum etiam ad rem nostram valet tertia
juris regula promanans ex diversitate rationis,
inter utrumque ex dd. casibus intercedente;
Quæ sanè diversitas quamvis necessaria non sit,
66 cum sufficiat, Testatorem in dd. casibus usum
fuisse diverso modo disponendi, ut enim monet
Rot. decis.638. num.7. part.18., & in Melevita-
na Fideicommissi 13. Junii 1710. §. Haud refra-
gante coram Card. Priolo, in ultimis voluntati-
67 bus inquirendum non est, cur Testator in uno
potius, quàm in altero casu ità disposuerit, cum
68 stet prò ratione voluntas; attamen, si concurrat,
certò certius exclusa remanet repetitio, *Ruin.*
cons.93. num.13. vers. & hoc præcipuè lib.2.,
Bim. cons.111. num.21. lib.2., Altograd. cons.
83. num.80. lib.2., Rodulphin. alleg.11. num.5.,
& allegat.119. num.4., Rocc. disput. jur. select.
cap.31. num.25., & cap.42. num.20., & seq.,
Saminiat. contr.139. num.39., & seq., Rot. co-
ram san. mem. Alexand. VIII. decis.252. num.10.,
& seqq., coram Card. Cerro decis.96. num.17.,
& seqq., apud Balducc. ad Ramon. decis.27. nu.
18., decis.29. num.8., & seq. tom.1., in Me-
diolanen. Cappellaniæ 5. Maii 1702. §. Nil rele-
vante coram Card. Priolo, in Melevitana Fidei-
commissi 13. Junii 1710. §. Haud refragante co-
ram eodem, in Lucana Fideicommissi de Barsottis
28. Martii 1710. §. Manifesta coram Crispo; Im-
69 mò verò sufficit, si talis differentiæ ratio pro-
babilis sit, *Bartol. in leg. si talis scriptura 30.*
§. final. num.3. vers. sed sic esset ff. de legat.1.,
Ruin. cons.93. num.15. lib.2., Soccin. cons.158.,
num.48., & seq. lib.2., Mantic. de conject. lib.
6. tit.13. num.8. ad finem. vers. & si quidem pro-
babilis ratio differentiæ, Fusar. de substit. quæst.
450. num.8., & quæst.403. num.23., Rocc. di-
sput. jur. select. cap.42. num.19., Saminiat.
contr.109. num.41., Rot. coram san. mem. Ale-
xand. VIII. decis.252. num.10., & duob. seqq.,
in rec. decis.80. num.20. part.19.; In dubium
70 autem revocari non potest, quin in nostro casu
concurrat diversitas isthæc rationis, aliud quip-
pè est, quod alimenta præstentur in Monasterio,
à Testatrice prædilecto, aliud verò, quod submi-
nistrentur in diverso; potuit enim pia illa Ma-
trona considerare, quod, si tenera puella educa-
batur in Monasterio prædilecto, vix ac nè vix
quidem ulla major impensa requirebatur præte-
rea eadem jubendo, expensas tam alimentorum,
71 quàm susceptionis habitus, & sacri veli, ac alias
quascumque fieri à Monasterio *de Sala*, id egit,
ut puellam Panciaticham alliceret ad religio-
sam vitam profitendam in eo Monasterio, ergà
quod, utpotè suis opibus auctum, locupleta-
tumque, majori amore ferebatur, quæ specialis
dilectio cum considerari non valeat respectu al- 72
terius Monasterii, ejusdem idcircò favore lo-
cum habere nequit repetitio, ut observant *Ad-*
den. ad Buratt. decis.272. num.19. vers. eà ratio-
ne, Saminiat. contr.109. num.39., Rot. in rec.
decis.307. num.19. part.16.

Quamquam verò ex his pateat diversitatis ra-
tio, inter utrumque casum intercedens, nihilo-
minus, si ea deficeret, immò verò concurreret
rationis identitas, eadem nihil prodesset pro
repetitione inducendâ, ex illâ in subjectâ mate- 73
riâ receptâ regulâ, quâ traditur, quod, cum
duæ sibi obviant regulæ, altera nimirum affirma-
tiva pro repetitione inducenda, altera verò ne-
gativa pro illa excludenda, negativa prævalet
affirmativæ; *Dec. cons.581. num.8., Odd. cons.*
95. num.59., Giovagnon. respons.82. num.128.
ad med. vers. talisque argumentatio lib.1., De-
cian. resp.17. num.40. lib.1., Menoch. cons.111.
num.28., Fusar. de substit. quæst.450. num.15.,
Rocc. disput. jur. select. cap.42. num.28.; In
nostro autem casu non una, sed plures, quarum
suprà meminimus, concurrunt regulæ exclusivæ
repetitionis, quibus addimus illam aliam, quod
nimirum illa cesset, quoties agitur de duabus per- 74
fectis dispositionibus, quarum altera ab alia non
dependeat, per ea, quæ notantur apud *Decian.*
resp.10. num.57. vers., & idem lib.3., Cephal.
cons.715. num.9., Odd. cons.95. num.55., Ca-
still. quotidian. contr. jur. lib.2. cap.4. num.131.,
& seqq., Rocc. disput. jur. select. cap.42. nu.22.,
& seqq., Rot. coram Cord. Cerro decis.96. nu.6.,
in rec. decis.307. num.18., & seqq., part.16.,
decis.67. num.8., & seq., decis.274. num.15.,
decis.387. num.19. part.18., ad ornat. Card. de
Luc. de fideicomm. decis.20. num.4., decis.21.
num.3., in Lucana fideicommissi de Barsottis 28.
Martii 1710. §. Et licèt coram Crispo; Pro ex-
cludendâ autem repetitione, ut oratio dicatur 75
perfecta, separata, atque independens, sufficit,
quod adsit dictio, *&*, quæ stare dicitur incæ-
ptivè, ut ad rem tradunt *Paris. cons.38. num.3.,*
& 24., & num.26., & 28., Odd. cons.95.
num.54., & seq., Gabriel. cons.95. num.2. lib.1.,
Decian. resp.10. num.57. lib.3., Menoch. cons.
111. num.34., Altograd. cons.53. num.116. vers.
septimò demum lib.1., Peregr. de fideicomm. art.
16. num.47., Castill. quotid. jur. contr. lib.2.
cap.4. num.131., & trib. seqq., Rocca disput.
jur. select. cap.42. num.24.

Januen.

Legatum dotis pro puella spirituales nuptias initura, comprehendit etiam vestes, apparatus, idque omne, quod sub vulgari *Accancii* vocabulo continetur; munera item Monialibus dari solita à puella, quæ Monasterium ingreditur.

VOTUM XXV.

1 *Expensæ corredi necessariæ sunt .*
2 *Corredum pars est , & appendix dotis .*
3 *Dotis nomine corredum etiam comprehenditur .*
4 *Dotis obligatio continet etiam alteram corredi , sive* acconcii .
5 *Etiamsi agatur de dote Monialis .*
6 Acconcium , *sive corredum complectitur vestes , apparatus , & munera consueta pro ingressu in Monasterium .*
7 *De* Acconcio *idem judicandum est , ac de dote .*
8 Acconcium *comprehenditur sub dotis Legato, sive puro , sive conditionali .*
9 *Dotis Legatum conditionale esse solet .*
10 Acconcium *unà cum Legato dotis , etiamsi nullam de eo Testator mentionem fecerit , præstandum est .*
11 *Et , quod præstandum non sit , expressè cavere debet Testator .*
12 *Testator communi opinioni , & consuetudini se conformare præsumitur .*
13 Acconcium , *quod unà cum dote præbeatur , ex Italiæ consuetudine receptum est .*
14 Acconcium *unà cum dote puellæ Monasterium ingressuræ præstari solet ab Archiconfraternitate Sanctissimæ Annunciationis Urbis .*
15 Acconcium *unà cum Legato dotis puellæ Monasterio dicandæ præstari debet , etiamsi hæc Testatori extranea sit , heres verò sit Testatoris frater .*
16 *Legatarius in re legata heredi prædilectus præsumitur .*
27 *Præsertim in Legato dotis pro Moniali, respicientis favorem animæ ipsius Testatoris .*
18 *Legatum dotis pro Moniali, uti respiciens favorem animæ Testatoris, latam interpretationem exposcit .*
19 *Ita , ut , quod plus est , non quod minus, contineat .*

AVENDO la buon' anima del Signor Abbate Gio: Tommaso Centurioni Cavaliere Genovese disposto nel suo ultimo testamento così = *Parimente ordinò, e lasciò, che, volendo la Signora Vittoria Graziosi figlia del Signor Gio: Battista Graziosi di Corinaldo della Marca , Diocesi di Sinigaglia , monacarsi nel Monistero di Sant' Anna di Corinaldo , o in altro di quelli contorni , se gli debba dare la dote proporzionata a quel Monistero , in quale professerà , e quando non professasse , resti nullo , & irrito il presente Legato* = Son ricercato di dire il mio sentimento pro veritate , se sotto nome di dote venga altresì l' acconcio solito a darsi alle Monache nell'atto della Professione ?

Per tanto avendo io voluto vedere ciò , che fermano i Dottori in questo proposito per potere dirittamente giudicare del caso propostomi , non hò trovato discrepanza trà loro , ma hò bensì riconosciuto, unirsi tutti a dire , che le spe-
se dell' acconcio sono necessarie , e non si posso- 1
no senza vergogna lasciare , *Alexand. cons. 36. num.5. , & 6. lib. 6. , Bero. cons. 334. num. 19. lib.2. , Gabriel. cons.111. num.4. , & 5. lib.2. & cons.153. num.1. , & 2. & num.12. , & seq. eodem lib.2., Boss. de dot. cap.4. §.19. num.154.* = s
che l'acconcio è parte , additamento , e neces- 2
saria appendice della dote , *de Marin. variar. resolut. lib.2. cap.17. num.1. , Boss. loco citato , & cap.16. num.110. , Marescott. var. resolut. lib. 2. cap.69. num. 15. , Gratian. discept. 498. numer. 58. , Francisc. Palm. consult.91. num.6. , Rota in recent. decis.242. numer. 10. part. 10. , & in*
Spoletana Pecuniaria 29. Januarii 1717. §. pe- 3
nult. coram Cerro = , e che perciò viene sotto
nome di dote , e chi deve dare la dote , deve 4
altresì pagare l' acconcio , come fermano con-
cordemente in termini precisi della dote mona- 5
stica il *Boss. de dot. cap.4. §.10. num. 154.* , ibi =
extenditur tertiò , ut Pater filiæ ingredienti Mo-
nasterium, præter dotem, teneatur dare solitum ac- 6
concium , quod complectitur vestes , apparatus , & regalia necessaria prò ingressu in Monasterium, ità expressè Rota &c. , ratio est , quia hujusmodi acconcium censetur additamentum dotis, seu
de appendiciis , & accessoriis dotis , ac proindè 7
de eo idem judicandum est, ac de dote &c. = , *Francisc. Palm. consultat. 91. num. 5. , & 7.* , ibi = *appellatione dotis veniunt apparatus , & præparamenta &c., & propterea si dos alicui mulieri relinquatur , utique Testatoris heres non solùm dotem relictam præstare debet , sed, præter ipsam dotem, subministrare debet vestes &c., licèt in testamento non fuerint relictæ &c.* = *clar. mem. Card. de Luc. de dot. disc.144. num.6.* , ibi = *dotis autem nomine venit nedum ea quantitas , quæ Monasterio solvitur , sed etiam id , quod pro acconcio , ac expensis solitis Monasterii solitum est præstari &c. , & disc.167. num.11.* , ibi = *dotis autem Monialium nomine non solùm venit id , quod sub dotis vocabulo in summa uniformi dari solet Monasterio , sed etiam totum id , quod ex Regionis , vel Monasterii consuetudine erogare oportet in vestes , ac supellectilia , quæ sub arredi , seu acconcii vocabulo nuncupari solent , nec non munera , vel distributiones , quæ dari solent Monialibus &c.* = , *Rota in recent. decis.30. num. 27. part. 7.* , ibi = *Ex eodem prorsus ratione desumptum fuit , præstandum esse solitum acconcium , & regalia necessaria pro ingressu in Monasterium , quæ dotis appendices reputantur* = , *& in Romana , seu Reatina Census 12. Junii 1713. §. Altera verò coram Illustrissimo Falconerio Albæ Urbis Gubernatore .*

Dalle quali puntualissime autorità rimangono tolte le considerazioni fatte contro in una scrittura venuta di Genova , e primieramente,
che il Legato , di cui oggi si tratta , sia condi- 8
zionale , poichè nessuno de' Dottori di sopra allegati fà distinzione in questo proposito trà il Legato puro , e il condizionale , come si prega di ri-

9 di riconoscere, anzi che si deve dire, che i me-
desimi parlino in termini del Legato condizio-
nale, essendo regolarmente tale quello, che si
lascia per dote, o si tratti di Matrimonio spiri-
rituale, o carnale.
Non osta parimente, che il Testatore abbia
solamente nominata la dote, e non l'acconcio;
10 Imperocchè, se i Dottori dicono, che sotto no-
me di dote viene l'acconcio, che necessità v'
era, che questo si nominasse dal Testatore? Bi-
11 sognava, che il Testatore nominasse l'accon-
cio, se non lo voleva dare, altrimenti si de-
ve dire, che si sia voluto uniformare all'opi-
12 nione commune, ed alla universal consuetudi-
ne, come in questi precisi termini considera il
Gabriele conf. 153. num. 13. lib. 2., *e Francesc.
Palm. nella detto consult. 91. num. 7.*
Non sussiste l'osservanza per l'esclusione
dell'acconcio, mentre le autorità da noi alle-
gate fermano, esser ormai universale la consue-
13 tudine dell'Italia di dare l'acconcio, oltre
la dote tanto spirituale, che temporale, e del
costume inveterato nel Monastero, in cui vuol
professare la Legataria, se ne porta ancora un
particolare attestato; e l'unico esempio, che
si porta in contrario della Ven. Archiconfra-
14 ternita dell'Annunziata di Roma, non solo non
si verifica, ma si osserva tutto il contrario,
mentre dalla medesima si paga l'acconcio, e
l'altre spese necessarie per la monacazione,
oltre alla dote, come attesta il medesimo
Cardinal de Luca de dote al detto discorso 167.
num. 14.
Non importa finalmente, che la Legata-
15 ria sia estranea, affatto al Testatore, e vi-
ceversa gli Eredi sieno i fratelli carnali; per-
lochè si debba prendere ogni favorevole in-
terpretazione per questi, e non per quella:
Imperocchè, se la regola della ragion commu-
16 ne favorisce più tosto il Legatario, il quale
nella cosa legata si presume sempre più dilet-
to, che l'Erede medesimo, *Peregrin. conf. 65.
numer. 3. lib. 3.*, *Gratian. discept. 611. num.
36.*, *Francis. Palm. consultat. 89. num. 8.*, *Ro-
ta in Bononien. Legati 16. Aprilis 1714. §. Pon-
derantibus coram Eminentissimo Cardin. Scotto*,
17 a più forte ragione ciò deve procedere nel Le-
gato di dote, che contiene il favore dell'ani-
ma del Testatore, e perciò si deve latamente
18 interpretare, conforme bene avverte la *Rota
coram Dunoz. Jun. decis. 814. num. 8.*, *coram
fel. mem. Alexand. VIII. decis. 813. numer. 24.,
& seq.*, *& in recent. decis. 117. num. 7. part. 17.*;
19 sicche contenga, e abbracci più tosto quel,
che è più, che quel, che è meno, come ben
considerano il *Corn. consil. 302. num. 2. vers. ta-
men fallit volu. 4.*, *Soccin. sen. cons. 247. num. 7.
vol. 2.*, *Surd. decis. 298. num. 10.*, *Rota in rec.
dicta decis. 117. num. 8. part. 17.*

Jurispatronatus.

Modus probandi Juspatronatus Potentium, à Sacro Concilio Tridentino præscriptus, servari debet, etiamsi Beneficia sita sint in iis locis, quorum Ordinarii esse soleant S. R. E. Cardinales: nec aliter modus iste servari potest, quàm si de immemorabili, vel centenaria quasi possessione Jurispatronatus doceatur per testes, vel per scripturas, ac præterea de duabus saltem præsentationibus, quæ per publicas, & authenticas scripturas, de actu ipso præsentationis confectas, appareant, ac spatio 50. annorum effectum sortitæ fuerint.

VOTUM XXVI.

1 *Jurispatronatus ordinariæ probationes non sufficiunt quoad personas potentes.*
2 *Probatio major requiritur, ubi Lex magis resistit.*
3 *Jurispatronatus adquisitioni favore personæ potentis Sacri Canones magis resistunt.*
4 *Contra Juspatronatus Privati alicujus sola urget præsumptio libertatis Ecclesiæ, & Beneficii.*
5 *Sed Juripatronatus Potentium obstat alia vehemens usurpationis præsumptio*, & num. 7. 10. 13.
6 *Juspatronatus Potentium probandum est, vel per instrumentum fundationis, vel per immemorabilem unà cum præsentationibus continuatis, & effectum sortitis spatio 50. annorum, plenèque probatis per authenticas scripturas*, & num. 43. 116., & 128.
8 *Et hæc probationis forma exactè, atque integrè omninò servanda est.*
9 *Adeò, ut, si vel in minimo deficiat, favendum sit libertati Ecclesiæ, & Beneficii.*
11 *Præsertim, si agatur in petitorio judicio.*
12 *Jurispatronatus probatio quoad personas potentes non adeò rigidè exigenda est, si quæstio non sit cum Ordinario, sed inter personas utrinque potentes, aut præsentatos ab eis.*
14 *Usurpationis suspicio potissima causa est, ob quam magis rigidæ probationes Jurispatronatus exigantur à personis potentibus.*
15 *Ratio dispositionis Concilii Tridentini cui congruit, congruit etiam dispositio.*
16 *Juspatronatus sibi asserens, uti Baroni, & Domino temporali Loci, non alios authores agnoscit, quàm antiquos Dominos, & possessores Baroniæ.*
17 *Et ideò Juspatronatus probandum est, servatâ dispositione Concilii quoad personas potentes.*
28 *Jurispatronatus usurpationis præsumptio vehemens redditur ex temporali jurisdictione in Loca Beneficii.*
19 *Potens persona quoad probationem Jurispatronatus illa dicitur, quæ exercet jurisdictio-*

dictionem temporalem in Loco Beneficii.

20 Etiamsi hujusmodi jurisdictio plena, & absoluta non sit, sed subordinata.

21 Feudatariorum, & Baronum jurisdictio absoluta non est, sed subordinata.

22 Jurispatronatus usurpationis suspicia cessat, quando concurrit potentia æqualis, vel major in Patrono, & in Ordinario vindicante libertatem Ecclesiæ.

23 Et ideò cessare debet dispositio Sacri Concilii Tridentini ob rationem præsumptæ usurpationis.

24 Intellige, præsumptam usurpationem fortè cessare, quoties Ordinarius æquè potens in Loco resideat.

25 Residere non solent S.R.E. Cardinales in Monasteriis, quæ sibi commendata retinent, sed administrationem delegare solent Vicario, sive Officiali ab eis deputato.

26 In Vicario, sive Officiali ab Ordinariis delegato considerari nequit ratio æqualis, vel majoris potentiæ, quæ apta sit ad retundendam potentiam Baronis.

27 Ecclesiæ Metropolitanæ, vel Cathedrales antè Concilium Tridentinum commendari solebant absque onere residentiæ.

28 Disposita à Sacro Concilio Tridentino circa Iuspatronatus Potentium, locum habent, etiam concurrente potentiâ Ordinarii.

29 Jurispatronatus, quod à Parochianis prætenditur, ea plena & exacta probatio requiritur, quam Concilium Tridentinum præscribit in personis potentibus.

30 Idque nullâ habitâ distinctione, an Parochianorum potentia talis sit, adversus quam non sufficiat Episcopi authoritas.

31 Nec etiam habitâ distinctione, an concurrat major, vel æqualis potentia in Ordinario, & num. 35. & 38.

32 In Majorum nostrorum fide, & authoritate plerumque, etsi ratio non adsistat, quiescere debemus.

33 Cardinalatus dignitas maximam authoritatem, ac potestatem defert Ecclesiarum, ac Monasteriorum Commendatariis.

34 Jurispatronatus usurpationis periculum subesse potest, etiam ubi Ordinarii locorum Cardinalatus dignitate præfulgeant.

36 Dispositio Sac. Conc. Tridentini circa Juspatronatus Potentium, obtinet etiam in Episcopatibus, qui reguntur per Cardinales.

37 Rotæ Decisionum contumacialium authoritas longè minor est authoritate aliarum, in quibus, utrâque parte jura sua deducente, Causa examinatur.

39 Rigor Decreti Conciliaris in probanda immemorabili quoad Juspatronatus Potentium, an servandus sit, quando allegatur titulus fundationis, cujus tamen instrumentum exhiberi nequit ex casu fortuito?

40 Jurispatronatus usurpationis suspicio non tollitur ex æquali, vel etiam majori Ordinarii potentia.

41 Concilium Tridentinum quoad Juspatronatus Potentium includit quidem eas personas, in quibus id jus plerumque ex usurpatione potiùs quæsitum præsumi solet, sed alios Potentes non excludit.

42 Unde locum etiam habet in personis potentibus, à quibus procul abest verisimilis usurpationis suspicio.

44 Testes recenter ad perpetuam examinati, justam probationem non faciunt.

45 Vassalli Baronis pro eo testes idonei non sunt ad probandum Juspatronatus.

46 Ad probandam immemorabilem præsentandi possessionem testes deponere debent de visu proprio per annos quadraginta, & quod ab ipsis, eorumque Majoribus nil umquam in contrarium visum, & auditum fuerit.

47 Immemorabilis præsentandi possessio probari debet per testes, non verò per scripturas.

48 Immemorabilis possessionis vis consistit in eo, quod nihil umquam fuerit visum, vel auditum in contrarium.

49 Per scripturas probari nequit, quod nihil umquam fuerit visum, vel auditum in contrarium.

50 Probatio per testes eò suspectior est, quò potentiores sunt personæ, à quibus illa profertur.

51 Scripturæ tutiorem immemorabilis probationem faciunt.

52 Probatio sive centenariæ, sive immemorabilis per scripturas admittitur, etiam quoad Juspatronatus Potentium.

53 Immemorabilis, & centenaria pro synonimis quodammodo habentur.

54 Centenaria immemorabili æquipollet etiam ad probandum Juspatronatus Potentium, & nu. 60. & 115.

55 Immemorabilis ex antiquis scripturis regulariter non probatur.

56 Immemorabilem non probant scripturæ, quæ originem tituli præseferunt, vel contrariam observantiam necessariò non excludunt.

57 Immemorabilem probant scripturæ, quæ, nullâ factâ mentione principii adquisitionis immemorabilem ipsam sæpius enunciant.

58 Item, quæ rerum gestarum seriem demonstrant per tempus, hominum memoriam excedens, ita connexam, & continuatam, ut contrariam observantiam excludant.

59 Juspatronatus Potentium non probant scripturæ, quæ nec mentionem faciunt immemorabilis, neque contrariam observantiam excludunt.

61 Centenariam non probant præsentationes, quas non docetur effectum habuisse, & numer. 110.

62 Ad probandam centenariam præsentandi possessionem non prodest simplex copia instrumenti possessionis à præsentato captæ, quæ authentica non sit.

63 Vel quæ præsentationem factam solùm enunciet, & num. 67. & 74.

64 Ad

64 *Ad probationem Jurispatronatus Potentium pro forma requiruntur publicæ, & authenticæ scripturæ, rejectâ quacumque probatione per testes, aut per æquipollens*, & num. 66. 81., & 131.

65 *Præsentationis enunciatio emissa à Gubernatore Loci in favorem Baronis suspicione non vacat*, & num. 132.

68 *Præsentationis enunciativæ non magis probant, quàm testium depositiones.*

69 *Juspatronatus Potentium non probant enunciativæ præsentationis, quamvis desumptæ ex scripturis authenticis.*

70 *Juspatronatus Potentium probant scripturæ, quæ confectæ fuerint super actu ipso præsentationis.*

71 *Juspatronatus Potentium non probant enunciativæ præsentationum, licèt prodierint ab Episcopis, pluries, & in actu ipso collationis*, & num. 77. & 134.

72 *Episcopi faciles esse non solent ad enunciandas præsentationes.*

73 *Immemorabilem quoad Juspatronatus Potentium non probari per testes, & per enunciativas præsentationum, adeò certum est, ut Sacra Rota contra informantem responderit.*

75 *In Jurepatronatus potentium, præsentationem non probant, ejus enunciatio habitâ in simplici notula, ignoto charactere conscriptâ, & extractâ, ut in eâ dicitur, ex quodam libro visitationum*, & num. 133.

76 *Juspatronatus Potentium non probat præsentationis enunciatio ab Ordinario facta occasione visitationis.*

78 *Episcoporum assertionibus de Jurepatronatus non creditur.*

79 *In Episcoporum potestate non est Ecclesiarum libertati prajudicium inferre.*

80 *Publicæ, & authenticæ præsentationis scripturæ defectum non supplet fides Notarii de illius exhibitione testantis.*

82 *Publici documenti præsentationis loco haberi nequit attestatio Cancellarii.*

83 *Præsentationis documentum etiam authenticam, nisi doceatur, eam admissam fuisse ab Ordinario, Juspatronatus non probat.*

84 *Institutio ab Ordinario data alicui tamquam adprobato in concursu, præsentationis admissionem excludit*, & num. 122.

85 *Beneficia Jurispatronatus Laicorum concursum non exigunt, sed solam Ordinarii adprobationem.*

86 *Additiones in literis institutionis factæ, quod ea data fuerit ad præsentationem Patroni, suspicione non carent.*

87 *Aliquid tamen probarent, si in iisdem institutionis literis facta esset mentio Jurispatronatus.*

88 *Secus verò, si nulla in literis haberetur mentio Jurispatronatus, sed solius concursus.*

89 *Additionis ex intervallo factæ suspicionem adauget diversitas characteris.*

90 *Sola suspicio in civilibus sufficit ad adimendam fidem scripturis.*

91 *Adsistentia juris, ut firma maneat pro libertate Ecclesiæ, sufficit turbidos reddere actus contrarios*, & num. 117.

92 *Pro libertate Ecclesiæ in dubio judicandum est.*

93 *Supplicatio à S.mo signata pro obtinenda nova collatione Parochialis obtentæ in concursu, nullâ factâ mentione Jurispatronatus, illud potiùs excludit.*

94 *Petens novam collationem Parochialis, & narrans in supplicatione, eam in concursu obtinuisse, narrasset quoque præsentationem pro se factam, si de ejus veritate non dubitasset.*

95 *Immò eam dispositivè, ac specificè, non verò conditionaliter exprimere debuisset*, & numer. 100.

96 *Jurispatronatus mentio inter clausulas generales supplicationis, & conditionaliter facta, non sufficit.*

97 *Jurispatronatus mentio dubitativè, & conditionaliter in generali derogatione facta, ad probandam ejus veritatem non confert*, & num. 107.

98 *Juspatronatus, de quo in supplicatione mentio facta est per verba* = quatenus existat =, *neque à partibus, neque à Papa probatum censetur*, & num. 112.

99 *Consensus à Barone tamquam Patrono præstitus reservationi pensionis, & minimè in literis Apostolicis requisitus, Juspatronatus non probat.*

101 *Consensus à Barone præstitus reservationi pensionis, sed in literis Apostolicis non requisitus, verisimiliter à reservatario procuratus fuit pro evitandis molestiis, quas timere poterat ex potentia Baronis.*

102 *Præsentationis actus, qui potuit fieri ad majorem cautelam, & removendum obstaculum alterius, qui se Patronum assereret, minimè obest.*

103 *Juspatronatus non probat collatio Ecclesiæ Parochialis facta à Papa post lapsum semestre, Ordinario competens ad conferendum.*

104 *Quin immò illud excludit.*

105 *In Parochialibus liberis, & per concursum ab Ordinario providendis, locum habet Constitutio 32. S. Pii V.*

106 *Juspatronatus excludit provisio facta in vim Constit. 32. S. Pii V., prout alia qualibet provisio derivans ex reservatione.*

107 *Jurispatronatus enunciatio in literis Apostolicis facta per verbum* = prætenditur =, *non probat*, & num. 111.

108 *Immò nec etiam probat facta adseverantibus verbis ad Partis supplicationem.*

109 *Probat tamen, si fiat motu proprio, & contineat factam proprium Summi Pontificis.*

113 *Jure devoluto Ordinarius, qui Juspatronatus non adprobavit, contulisse dici non potest.*

114 *Juri devoluto ob negligentiam Patroni locus est,*

est, quoties Juspatronatus in dubium non revocatur.

118 *Reus vincit per non jus Actoris.*

119 *Pro Ecclesiæ libertate argumentum præbet nulla Jurispatronatus mentio habita in ejusdem Ecclesiæ visitatione.*

120 *Jurispatronatus mentio verisimiliter omissa non fuisset in visitatione Ecclesiæ, quæ asseritur patronatui subjecta.*

121 *Ordinarii solliciti esse solent in inquirendo statu, & qualitate Beneficiorum.*

123 *Juspatronatus excludit collatio Ecclesiæ Parochialis, uti liberæ, facta magis idoneo, in concursu adprobato.*

124 *Jurispatronatus probationem jam legitimè confectam evertere non potest ultimus status collationis Ecclesiæ, uti liberæ.*

125 *Plurimum tamen valet pro excludendo Jurepatronatus, cujus probationes adeo claræ non sint.*

126 *Collatio Parochialis Ecclesiæ, uti liberæ, ab eo, qui Patronum se asserit, non impugnata, referri nequit ad obsequium nepotis erga Patruum conferentem, quando iste solicitus fuit nepotem admonere de præsentatione facienda ad alia Beneficia.*

127 *Et quando Patruus ipse optabat, jus hoc, valdè conspicuum, & honorificum in sua familia, modò ei competiisset, conservari.*

129 *Ad probationem Jurispatronatus Potentium, præter immemorabilem, duæ saltem præsentationes spatio 50. annorum cum subsecuto effectu concurrere debent.*

130 *Nec sufficit unica præsentatio, licèt continuata spatio 50. annorum, & ultra*, & num.135.

136 *Ad probandum Juspatronatus Apostolica provisio non sufficit.*

137 *Præsentatio effectu caruisse videtur, quoties institutia alteri, quàm præsentato data fuerit.*

138 *Præsentatio pro Jurepatronatus probando ea esse debet, in cujus vim institutio ejusdem præsentati secuta fuerit.*

139 *Juspatronatus à Barone Loci frustra asseritur, si non doceat de immemorabili, aut centenaria.*

140 *Vel non adferat authenticas scripturas duarum saltem præsentationum, quæ per spatium 50. annorum effectum habuerint.*

EX clara, & aperta dispositione Sacri
Concilii Tridentini *sess.* 25. de refor-
mat. *cap.* 9., constitutum reperitur,
quod, quum agitur de probando Jurepatronatus
1 favore alicujus familiæ, & personæ potentis,
non sufficit commune illud, & ordinarium pro-
bationum genus, quod regulariter admittitur
favore privatorum, ob illam sanè summam,
2 justissimamque rationem, quod nempè, ubi
magis Lex, sive canonica, sive civilis, juris
alicujus adquisitioni resistit, ibi certior, cla-
riorque requiratur probatio; quamobrem, cum
ambigi nequeat, quin in adquisitione Jurispatro-
natus, Sacrorum Canonum regulæ, præsertim
verò mox memoratæ Sacrosanctæ Tridentinæ 3
Synodi censura magis resistat potenti, quàm
privato, quia respectu privati ea sola vincenda 4
est contraria præsumptio, quæ militat pro li-
bertate Ecclesiæ, & Beneficii, respectu verò
potentis sibi asserentis Juspatronatus, præter 5
præsumptionem libertatis, urget alia vehemens
præsumptio, atque suspicio usurpationis, mirum
idcirco videri non debet, si in hujusmodi perso-
nis, Juspatronatus non aliter probari potest, quàm 6
eâ pleniori, & rigidiori formâ, à Sacro Concilio
præscripta *in dict. cap. 9.*, nimirum aut per In-
strumentum fundationis, vel dotationis, aut,
eo deficiente, per immemorabilem, unâ cum
præsentationibus continuatis, & effectum sor-
titis spatio quinquaginta annorum, plenèque
probatis per autheuticas scripturas.

Plana profectò est dispositio Sacri Concilii in
dict. cap.9., ita decernentis = *In iis verò personis
seù Communitatibus, vel Universitatibus, in
quibus id jus plerumque ex usurpatione potiùs* 7
*quæsitum præsumi solet, plenior, & exactior
probatio ad docendum verum titulum requiratur:
nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suf-
fragetur, quam si, præter reliqua ad eam neces-
saria, præsentationes etiam continuatæ, non mi-
nori saltem, quàm quinquaginta annorum spatio,
quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scri-
pturis probentur* = Cui Decreto Doctores, &
Tribunalia religiosè semper obsecuta, è quo-
rum numero latè *Barbosa in annotat. ad hoc
cap. ii num. 32. ad plures seqq., Marescott. var.
resolut. lib.2. cap.52. num.1., Lotter. de re be-
nefic. lib.2. quæst.23. numer. 132., & quæst.38.
num. 35., Gonzal. ad regul. 8. Cancellar. gloss.
18. num.76. & seqq., Rota coram Mantic. decis.
234. num. 1., & decis. 253. num. 1., & seqq.
post Vivian. de Jurepatron. decis.4. num. 2., &
decis.87. num.3., coram Ludovis. decis.222. num.
1., ibique Adden. num.11., in recent. decis. 126.
num.3., decis.197. num.36., decis.290. num. 16.
part.5., decis.468. num.7., & 8. part.9. tom.2.,
decis. 136. part. 19., & coram Cardin. Caprara
decis. 497. utrobique num. 1.*; unanimiter tra-
dunt etiam, in ejusmodi Causis adeò rigidè, 8
constanterque servandam esse formam à Sacro
Concilio præscriptam, ut nec latum unguem
ab ea recedere integrum sit; propterеaque, si
probatio ab illo injuncta, in aliquo etiam mini- 9
mo deficiat, vel turbida, minùsque concludens
appareat, censent, favendum omninò esse li-
bertati Beneficii, utpotè fulcitæ assistentiâ ju-
ris, suspectos prætereâ habentis personarum 10
potentium titulos, tanquam plerumque ex
usurpatione quæsitos, ut pluries declaravit Sa-
cra Congregatio Concilii, cujus resolutiones
colligit, & refert *D. Advocatus Fargna tom. 3.
part.5. Can. 12. cas. 3. num. 2. & 3.*, & docent
adducti *per bon. mem. Episcopum Imerien. de con-
trovers. Patron. allegat. 97. num. 2. & 3.*, be-
nè etiam admonens, rigorem hujusmodi firmiùs 11
reti-

retinendum, quoties Causa vertitur in petitorio, & remitti, ae relaxari solummodò posse in ca-
12 su, quo lis non sit eum Ordinario, aut alio vindicante libertatem Beneficii, sed agatur inter personas utrinque potentes, aut præsentatos ab eis, quemadmodum prius animadverterant *Barbos. de offic., & potestat. Episcop. part. 3. allegat. 72. num. 67., Lotter. de re benefic. lib. 2. quæst. 13. num. 128., Antonell. de regim. Eccles. lib. 3. cap. 6. §. 5. num. 49., & de tempor. legal. lib. 2. cap. 104. num. 8., Carol. Anton. de Luca ad Gratian. discept. 597. num. 7., Card. de Luca de Jurepatron. disc. 58. num. 23., Rota coram Martin. Andr. decis. 5. num. 4., in recent. decis. 82. num. 19., & seqq. part. 7.*, apud quos etiam alii casus habentur, in quibus rigor Concilii non servatur, quos consultò omitto recensere, quia ad rem nostram minimè pertinent.

His itaque constabilitis certissimis juris nostri regulis, cum in casu mihi proposito, quæstio de Jurepatronatus Ecclesię Parochialis Sancti Vincentii Terræ N.N. in petitorio agatur inter Excellentissimum D. Principem N.N., qui illud sibi asserere contendit, & Eminentissimum D. Cardinalem N.N., qui, uti Abbas Commendatarius, est Ordinarius dicti Loci, & pro pastoralis solicitudinis munere vindicat Ecclesiæ libertatem; pro dirimenda idcircò, justoque judicio definienda hujusmodi controversia, duo præcipuè examinanda sese offerunt; num videlicet hodiernæ quæstioni congruat Conciliaris sanctio, ita quidem ut ad illius normam dijudicanda sit: & num etiam forma, per illam præscripta, rectè, & adamussim servata dici queat: cum autem in utroque benè meo judicio fundata reperiatur intentio Eminentissimi D. Cardinalis, secundùm Ecclesiæ libertatem respondendum pro veritate censerem.

Et sanè, quod attinet primum, ambigi certè nequit, quin in subjecta hypothesi spectanda, servandaque sit lex sancita à Sacro Concilio in *dict. cap. 9.*; quippè agitur de adjudicando Ju-
13 repatronatus personæ potenti, in quam ex illius mente, & censura cadit suspicio præsumptæ usurpationis, quæ fuit potissima causa injun-
14 gendi hujusmodi magis exactam, & rigorosam probandi formam, ideoque, probatis circum-
15 stantiis, quibus congruat ratio Concilii, procul dubio locum obtinere debet ejus dispositio, ad tradita per *Vivian. de Jurepatron. part. 2. lib. 11. cap. 5. nu. 71. & seqq., Rota in Senogallien. Fundationis 13. Decembris 1709. §. Cui oneri coram Card. Priolo, & 16. Maii 1710. §. Præsupponebant coram bon. mem. Molines, & in Bovinen. Archipresbyteratus 10. Martii 1710. §. Addito insuper coram Rmo Aldrovando Decano.*

Neque verò in dubium revocandum est, quin ad rem nostram persona potens, & de usurpatione suspecta dicendus sit Excellentissimus D. Princeps N.N.; Nam, licèt inter Doctores disputari soleat: an videlicet sufficiat sola potentia absque jurisdictione in loco, & an rigor Conciliaris Decreti servandus sit, etiam quando persona potens causam habet à privato: attamen ejusmodi disputationes silent in casu nostro, quia præfatus Dominus Princeps nullum certè allegat titulum, à privato in eum transmissum vel aliunde valide quæsitum, sed Juspatronatus sibi attribuit uti Baroni, ad cujus temporale dominium pertinet dicta terra. Quamobrem ge-
rendo hanc personam, cum non possit alios 16
agnoscere Authores, quàm antiquos Dominos, & possessores Baroniæ, indè sequitur, quod
idem D. Princeps, sive consideretur ex perso- 17
na propria, sive ex persona suorum Authorum, semper, & quocumque respectu; obnoxius est dispositioni Concilii, quia illammet temporalem Jurisdictionem, quam illi habebant, & ipse actu habet in dicta terra.

Ex qua profectò jurisdictione in loco, sicuti 18
vehementior redditur suspicio præsumptæ usurpationis Jurispatronatus, ita indispensabilis indè oritur necessitas illud probandi eâ severiori, & rigidiuri formâ à Sacro Concilio præscripta; extra enim dubitationis aleam hodiè positum
est, personas potentes in proposito haberi illos, 19
qui exercent jurisdictionem temporalem in lo-
co, in quo sita est Ecclesia, quamvis ejusmo- 20
di personæ potestas non sit plena, & absoluta,
sed subordinata, qualis est illa Feudatariorum, 21
& Baronum, ut communiter tradunt *Garz. de Benefic. part. 5. cap. 9. num. 99., Vivian. de Jurepatron. part. 2. lib. 11. cap. 5. num. 73. & seqq., & num. 90., Barbos. ad Concil. Trident. dict. sess. 25. cap. 9. num. 17., Cardin. de Luca de Jurepatronat. disc. 3. num. 3., & disc. 58. num. 24., Rota decis. 349. num. 1. & 2., coram Merlino, decis. 222. nu. 1. coram Ludovis., & ibi Adden. num. 11.*, ubi plures concordantes, *apud Posth. de manut. decis. 228. num. 13., in recent. decis. 55. num. 2., & 6. part. 2., & decis. 421. num. 1., & decis. 756. num. 3. eadem part. 2.*, &, aliis antiquioribus relatis, *decis. 197. num. 22. part. 5., & decis. 187. num. 31. part. 12. recent.*, & ita censuit Sacra Congregatio Concilii, per hæc verba = *Congregatio censuit, Barones, & alios Dominos, jurisdictionem perpetuam habentes, comprehendi in hoc Decreto* = ut refertur à *Gonzalez ad regul. 8. Cancellar. gloss. 18. num. 60.*

Frustrà verò obtenderetur, suspicionem præsumptæ usurpationis consideratam in Conciliari
Decreto, removeri, quando respectu Ordina- 22
rii vindicantis libertatem Ecclesiæ, concurrit potentia æqualis, vel major illâ, quam habet is, qui Ecclesiam Jurispatronatus servituti obnoxiam esse contendit; propptereaque, cum dictarum Abbatiarum Commendatarii semper esse consueverint graviores, & spectabiliores S. Romanæ Ecclesiæ Cardinales, qualis est ho-
diernus Eminentissimus Commendatarius, ve- 23
luti idcirco cessante ratione sanctissimæ alioquin legis, cesset ejus dispositio, juxtà in nostra specie firmata per *Rotam* in una *Toletana* relata per *Cost. de fact. scient., & ignorant. distinct.*

ſtinct. 90. cent. 1. num. 95., *& ſeqq.*, quam ſequitur *Mareſcot. variar. reſolut. cap. 52. num. 5. lib.2.*, *Roto poſt Vivian. de Jurepatron. deciſ. 34.num.3.*, *& ſeq.*, *& in Pennen. Jurispatronotus 4. Julii 1727. §. Parum officiente corom Reverendiſſimo Aldrovando*; Patet enim, ejuſmodi objectum corruere tàm in antecedente, quàm in conſequente.

Et quidem, quod attinet antecedens, idem admitti fortè poſſet, quando Ordinarius, Car-
24 dinalitiæ Dignitatis potentiâ polleus, perſonaliter in loco reſideret; at aliter res ſe habet, ceſſante hujuſmodi perſonali reſidentiâ, numquàm
25 ſervari ſolitâ in ſimilibus Monaſteriis, quæ à S. Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus retinentur in Commendam, delegatâ adminiſtratione Vicario, ſive alii Officiali ab eis deputato, & in loco reſidenti, in quo certè conſiderari nequit
26 ratio illa æqualis, ſive majoris potentiæ, quæ apta ſit ad retundendam, vel temperandam potentiam Baronis, ut benè advertit *Cordin. de Luca de Jurepotron. diſc. 58. num. 1.*, ibi = *ac*
27 *etiam potiſſimè, quia antè Concilium Tridentinum uſus erat concedendi etiam Eccleſias Metropolitanas, vel Cathedrales in Commendam abſque onere reſidentiæ, undè propterea erant ſub regimine ſimplicis Vicarii, qui multò minùs perſonis potentibus reſiſtere poterat, ſeù faciliùs earum gratiam affectabat* = *& num.17.*, ibi = *adeout Eccleſiæ Metropolitanæ, & Cathedrales per reſidentes in Curia tenerentur in Commendam eo modo, quo de præſenti tenentur Monaſteria, ita operabilis non remanebat in ſimplici Vicario, vel Adminiſtratore dicta ratio majoris potentiæ* =.

Verum, quod magis eſt, ratio ſive color
28 iſte pro removenda præſumptione uſurpationis quæſitus ex potentia Ordinarii, veluti futilis, & inanis, omninò reijciendus videtur ex reſolutis à Sacra Congregatione Concilii *die 24. Septembris 1595.*; diſputato namque in ea Dubio = *An ad probationem Jurispatronotus, quod à Pa-*
29 *rochianis prætenditur, requiratur illa plenior, & exactior probatio, quam Concilium Tridentinum cap.9. ſeſſ.25. de reformation. præſcribit in iis perſonis, Communitatibus nempè, & Univerſitatibus, in quibus id jus plerumque ex uſurpatione quæſitum præſumi ſolet* =, omnes fuere in ea ſententia, ut efflagitetur dicta probatio, eò quod de jure communi in Parochianis præſumatur uſurpatio; & licèt Cardinalis Cuſanus huic ſententiæ unâ cum aliis aſſentiretur, cum illa tamen limitatione, quando videlicet Pa-
30 rochiani eſſent viri potentes, & tantæ authoritatis, ut prudenter, ac juſtè æſtimari poſſet, quod Epiſcopi authoritas non fuerit ſufficiens ad impediendam talem uſurpationem = *omnes tamen alii fuere abſolutè in ſententia, ut in Parochianis eadem uſurpatio abſque ullâ diſtinctione* = quemadmodum totidem ferè verbis refert *Fognan. in cap. querelam de election. num. 8.*

Hac itaque immotâ manente Sacræ Congregationis reſolutione, ea ſola ſufficeret, ut opponi ampliùs non poſſet antiqua illa *deciſio* in *Toletana Juris decimandi coram Blanchetto*, mox in objecto allegata, in qua generaliter dicebatur, *quod, dato concurſu paris, vel majoris potentiæ Epiſcopi, ceſſat uſurpationis præſumptio*, ſed prætereà eadem *Sacra Roto* in contrariam abiit ſententiam in una *Sorana Jurispatronatus*, *& in Jacen. Parochialis coram Pamphilio*, ut teſtatur ipſamet *Rota deciſ.34. numer. 2. poſt Vivian. de Jurepatron.*, *& deciſ.197. num.*
29. part.5. recent. tom.1., & habetur apud *Bar-* 31
boſ. ad Concil. Tridentin. dict. ſeſſ.25. de reformat.cap.9.num.67., ibi = *formam traditam à Concilio eſſe ſervandam, etiamſi concurreret major, vel æqualis potentia in Ordinario, prout, reprobatâ deciſione Toletana Juris decimandi coram Cardinal. Blanchetto, dixit Rota in Sorana &c.* & conſonant *Antonell. de regimin. Eccleſ. lib. 9. cap.6. §.5. nu.43.*, ibi = *addunt Doctores, diſpoſitionem Concilii dict. cap.9. procedere, etiamſi concurreret major, vel æqualis potentia in Ordinario* =, *clar.mem. Cardin.de Luca de Jurepatron. diſc.58. num.17.*, ibi = *In caſibus autem, in quibus intrat dicta forma conciliaris, ampliatur, ut procedat, quamvis in Ordinario æqualis, vel etiam major potentia concurrat* = bene etiam poſteà ad rem ſubdens, quod dicta ampliatio omninò recipienda eſt, & non licet eam negligere, quia
Majoribus noſtris ità placuit, & viſum eſt, in 32
quorum fide, vel authoritate, in pleriſque ambulare oportet, quamvis ratio non aſſiſtat, & *Beltramin. ad Ludoviſ. deciſ. 222. ſub num. 11.*, ibi =, *& hæc forma tradita à Concilio, eſt ſervanda, etiamſi concurreret major, vel æqualis potentia in Ordinario, prout, reprobatâ deciſione Toletana Juris decimandi coram Cardin. Blanchetto, dixit Rota in Sorana Jurispatronatus 1603. coram Cardin. Pamphilio, & in Jacen. Parochialis 23. Junii 1603. coram eodem* =, idemque firmavit *Rota deciſ. 34 num.1.*, *& duobus ſeqq. poſt Vivian. de Jurepatron.*, *& deciſ. 197. num. 28.*, *& 29. part.5. tom.1. rec.*

Licèt igitur ſumma, ſupremaque Cardinala-
tus Dignitas maximam authoritatem, poteſta- 33
temque deferat ejuſmodi Eccleſiarum, & Mo-
naſteriorum Commendatariis; nihilominùs ta- 34
men jure, meritòque *Card. de Luca de Jurepatron. diſc.3.* cenſuit, quod eadem illas eximere non valeat à periculo uſurpationis Jurispatronatus, quoties perſonæ, tametſi minori potentiâ præditæ, illud ſibi arrogant, atque ita in Foro receptum eſſe, teſtatur: agens enim in *dicto diſcurſu* de Eminentiſſimo Cardinali Epiſcopo Præneſtino, qui, præter authoritatem, ipſi à tanta Dignitate conciliatam, Epiſcopali Juriſdictione in ſua Diœceſi pollebat, quamvis ipſe in ea Cauſa ſcriberet pro D. Principe Burgheſio Barone Terræ Olibani, adhuc *num.4.* ità loquitur = *Et quamvis in iſta Diœceſi dici valeat, quod*
Epiſcopus eſſet majoris potentiæ, & qualitatis, 35
cum ſit unus ex ſex Epiſcopis Sacri Collegii Cardinalium: attamen, quia receptum quoque eſt, ut in hoc propoſito non ſpectetur qua-

litas

litas, seu major, vel minor Episcopi potentia, sed attendatur solùm qualitas prætendentis habere Juspatronatus ex consuetudine, seù antiqua possessione, an dicatur, nec ne persona potens ob malam usurpationis præsumptionem, generaliter à dicto Decreto Conciliari inductam, ut pariter advertitur dict. discurs. 58. *; hinc proindè ex laudabili Curiæ stylo hujusmodi superfluos apparatus resecandi, dictâque necessitate præsuppositâ, strictè assumpta fuit disputatio, an justificata essent, nec ne duo necessoria requisita;* =, & priùs ità censuerant *Paris. in tract. de confident. quæst.* 28. *numer.* 140., *& Gonzal. ad regul.* 8., *Gloss.* 18. *num.* 67., ajentes, Concilium habere lo-
6 cum etiam in Episcopatibus possessis per Cardinales, & patet ex firmatis *in Senogallien. fundationis* 16. *Maii* 1710. *§. Quia dubitari, & seq. coram bon. mem. Molines*, ubi potentem, & de usurpatione suspectam ad mentem Concilii, firmat esse Communitatem Senogalliæ, nnn obstante, quod esset Episcopus Cardinalis Rusticuccius.

Nullo itaque numero habendæ videntur authoritates in contrarium nuper citatæ, nam, ut probatum est *§. Hac itaque, decisio Toletana coram Blanchetto* fuit ab eâdem Sacrâ *Rotá* reprobata, ideoque reprobandi etiam *Marescott.*, & *Costa*, illam sequentes; *Rota post Vivian. de Jurepatronat. decis.* 34., ut superius animadversum est, nnbis favet; & demum novissima *decisio in Pennen. Jurispatronatus* 4. *Julii* 1727.
37 *coram Reverendissimo Aldrovando Decano*, utpotè contumacialis, certè reputanda non esset authoritatis paris illi, quam obtinent decisiones, in quibus utrâque Parte infurmante, suaque jura deducente, maturiùs Causa examinatur, Jurisque articuli deciduntur. Prætereà in eadem non definitur, quod, datâ majori, sive æquali potentiâ Ordinarii, cesset rigor Concilii, quinimmò expressè admittit, cum ejus dis-
38 positione procedendum esse in hoc etiam casu, ut liquet ex *§. Quamvis;* solummodò firmans in *§. Parum officiente*, quod rignr hujusmodi
39 locum non habet respectu immemorabilis probandæ per Baronem, quando is allegat Juspatronatus ex titulo legitimo fundationis, aut dotationis, cujus tamen Instrumentum exhibere non potest ex casu fortuito, citrâ ejus culpam secuto: licèt Causæ ratio de his agi non requireret, quia reverâ in eo casu concurrebat perfecta probatio, à Conciliari Decreto præscripta, ut constat ex notatis in eodem *§. Parum officiente vers. quamvis de cetero*.

Planè ex bis omnibus corruit antecedens il-
40 lud, quod suspicio quævis usurpationis sublata dici queat, quoties in Ordinario concurrit potentia æqualis, vel major illâ, quam habet is, qui Juspatronatus sibi adscribit. Verùm, ut mox dicebam *§. Frustra §. In fine*, admisso etiam tali antecedente, nihilominus nullo pacto sustineri posset illatio, & consequentia indè deducta; nam, præter ea, quæ *§. Verùm quod magis* allata fuerunt, quod videlicet pro excludenda præsumptione usurpationis, spectanda non sit potentia Ordinarii, sed timenda, suspectaque habenda semper sit potentia illius, qui Ecclesiam sub servitute retinere contendit; Juvat
tamen his addere, quod Sacrum Concilium lo- 41
quendn de iis persnnis = *in quibus id Jus plerumque ex usurpatione potiùs quæsitam præsumi solet, includit quidem specialiter illas, quæ sunt de usurpatione suspecta, sed alias potentes non ex-* 42
cludit =, quamnbrem, ponderatâ illâ dictione = *plerumque* = Concilium procedere etiam in persnnis potentibus, tametsi procul absit justus timor, & verisimilis suspicio usurpatinnis, resolvit Sacra Congregatio Concilii, & firmavit *Rota in dicta Sorana Jurispatronatus, & Jacen. Parochialis coram Pamphilio*, ut habetur *in decis.* 34. *num.* 1. *&* 2. *post Vivian. de Jurepatron.*, & melius *in decis.* 197. *nu.* 27. *& seqq. part.* 5. *tom.* 1. *recent.*, ibi = *aget eàdem probatione, quia Decretum prædictum Concilii sess.* 25. *c.* 9. *de reformat. propter dictionem = plerumque =, quâ utitur, habet locum etiam quando cessat præsumptio usurpationis, si Juspatronatus prætendatur à persona potenti, vel magnate, sive Universitate, ut censuit Sacra Congregatio Illustrissimorum Interpretum, & dixit Rota in Causa Sorana Jurispatronatus &c.* =

Jam verò juxtà *primam* quæstionis partem planè constito, in subjecta facti specie servandam esse formam, retinendumque rigorem probationum, Conciliari Decreto injunctum; progredior *ad secundam*, & constantissimè, firmissimèque arbitror, dictam formam in nostra bypo-
thesi servatam dici minimè posse. Concilium 43
namque requirit, aut quod exhibeatur publicum Instrumentum fundationis, vel dotationis, aut quod doceatur de immemorabili, unâ cum præsentationibus continuatis, & effectum sortitis spatio quinquaginta annorum, & quidem per authenticas scripturas probatis, ut latè dictum est superioribus locis. Porrò, quod attinet fundationem, aut dotationem, nullum de ea affertur legitimum documentum; Proptereaque totum Causæ momentum redigitur ad alteram probationis speciem, à Sacro Concilio præscriptam.

Quod igitur eam attinet, nec de immemorabili, nec authenticis scripturis docetur de præsentationibus, spatio quinquaginta annorum effectum sortitis; Immemorabilis namque non testibus, non scripturis, pro parte Excellentissimi D. Principis allatis, ullo pacto probata dici valet; Duo quippè testes, omisso, quod, utporè
novissimè ad perpetuam dumtaxat examinati, 44
nullum justæ probationis gradum constituere valent, aliis etiam obnoxii sunt exceptionibus;
Iidem enim tamquam Vassalli Baronis, ne- 45
dum omni exceptione majores testes censeri nequeunt, verùm nec idonei, nec integræ fidei reputantur, ad tradita in specie per *Campanil. diversor. jur. canon. rubr.* 11. *cap.* 13. *n.* 412., *Gonzal. ad regul.* 8. *Cancellar. Gloss.* 18. *nu.* 70., *& seqq.*, ubi reiicit *Ricc. in prax. Cur. Archiep.*

Neap. contrarium tenentem, *Parif. de confid.*
quæſt.28. num.252., *Rot. coram Verall. deciſ.*
136. part.2., *& coram Martin. Andr. deciſ.*
45. num.7.; præterea non deponunt cum notis
requiſitis celebris *Gloſſæ in cap.1. de præſcript.*
46 *in 6.*; nihil enim dicunt de viſu proprio per an-
nos quadraginta, nec, quod ab ipſis, eorum-
que Majoribus nil umquam in contrarium vi-
ſum, & auditum fuerit, quinimmò impoſſibi-
le eſt, hoc ab illis deponi potuiſſe, cum ex in-
fra dicendis conſtet, omnes penè collationes,
tamquam de libero factas fuiſſe; quamobrem
teſtes prædicti omnino reijciendi ſunt, ex iis,
quæ ad rem optimè firmat *Rota* in magiſtrali
deciſ.405. per tot. part.4. tom.1. rec., *Epiſcopus*
Imerien. de controverſ. Patron. alleg.97. num.14.
cum ibi adductis.

Deficiente autem juſtâ immemorabilis pro-
batione factà per idoneos teſtes; fruſtrà Excel-
lentiſſimus Baro illam mutuari conaretur ex
ſcripturis, eò quod ejuſmodi probationis genus
47 in noſtra ſpecie reprobatum reperiatur per *Ro-*
tam deciſ.126. num.21., *& 21. part.5. rec. tom.*
1., ibi = *Quæ immemorabilis probari debet per Te-*
48 *ſtes, & non per ſcripturas, per quas non poteſt*
probari, quod nihil umquam fuerit viſum, vel
auditum in contrarium, in quo potiſſimùm conſi-
ſtit vis, & efficacia immemorabilis =, *& coram*
Remboldo deciſ.586. num.5., = ibi *quia immemo-*
rabilis non poteſt probari per ſcripturas cujuſ-
cumque temporis =, *& num.6.*, *& aliis ſeqq.*
uſque ad finem, ubi contrarios explicat, & de-
clarat, & tandem *num.10.* concludit, quod ju-
xtà opinionem, quam Rota ſervat, immemo-
49 rabilis probari non poteſt per ſcripturas = *non*
enim probari poteſt per ſcripturas, quod nihil
umquam fuerit viſum, vel auditum in contra-
rium, in quo potiſſimùm conſiſtit vis, & efficacia
immemorabilis = & eſt in hac materia magiſtralis
deciſ.405. num.9. part.4. tom.1. rec., repetita
poſt Vivian. de jurepatron. deciſ.12.

Verùm enim verò, tametſi recipienda eſſet
probatio quoque facta per ſcripturas, ob pecu-
liarem illam rationem, quam in propoſito pru-
denter more ſuo conſiderat *Card. de Luc. de*
jurepatron. diſc.57. num.27., *& diſc.58. num.4.*,
50 quia nimirum eò magis ſuſpecta eſt probatio
per Teſtes, quò magis potentes ſunt perſonæ,
51 a quibus proferuntur, & conſequenter tutior
reputanda ſit probatio per ſcripturas; Præſer-
52 tim verò, quia, ſicuti illæ admittuntur ad pro-
bandam centenariam, ita admitti etiam debent
ad probandam immemorabilem, quæ ſæpè
53 confunditur cum centenaria, & promiſcuè ac-
cipitur cum illa, adeo quidem, ut prò Syno-
nimis quodammodo habeantur, maximè poſt-
quam Sacra Rota recedendo ab antiqua opinio-
54 ne docuit, centenariam etiam in ſubjecta ma-
teria æquipollere immemorabili, ut dictum
fuit in illa *Marſicana Abbatiæ 13. Junii 1721.*
§. His ità in facto coram de Gamaches.

Nihilominùs tamen non ità indiſtinctè id
locum habet in quolibet caſu, ſed intelligen-
dum eſt eo modo, quo explicat, & declarat
Sacra Rota in magiſtrali *deciſ.168. num.35.*, *&*
duob. ſeqq. part.10. rec., perſpicuè loquens his
verbis = *Licèt enim ex ſcripturis etiam antiquis* 55
immemorabilis regulariter non probetur, quia
vel originem tituli præſeferre ſolent, quod repu- 56
gnat ejus eſſentiæ, vel contrariam obſervantiam
pernecеſſe, ut requiritur, non excludunt, juxtà
Textum in cap.1.&c; Tamen, quando ejuſmodi ſunt
ſcripturæ, quæ nullâ factâ mentione principii 57
acquiſitionis, vel immemorabilem ipſam ſæpius
enunciant, vel rerum geſtarum ſeriem demon- 58
ſtrant per tempus, hominum memoriam excedens,
ità connexam, ac continuatam, ut contrariæ ob-
ſervantiæ negativam in effectu convincant, tunc
quidem ex illis reſultat per indirectum ſufficiens
probatio immemorabilis, vel ſaltem æquipollens =
Cum itaque, in hypotheſi, ſcripturæ à D. Prin-
cipe productæ, mihique exhibitæ, nec ullam 59
mentionem faciant immemorabilis, nec con-
trariam obſervantiam excludant, ut patebit ex
infra dicendis; manifeſtum inde fit, illas in
præſenti admitti minimè poſſe ad probandam
immemorabilem, a Sacro Concilio requiſitam.

Idque probè agnoviſſe videtur Excellentiſſi-
mus ipſe Princeps, qui propterea immemorabi-
li, parum, aut nihil confiſus, centenariæ potiſ-
ſimùm innititur, quæ juxtà noviſſimam opi- 60
nionem, receptam apud Sacram Rotam, in
omnibus æquipollere dicitur immemorabili,
etiam ad effectum, de quo agitur, implendi ni-
mirum formam a Sacro Concilio præſcriptam
in d.cap.9., recedendo, ut dixi, à priori opinione,
quæ veluti magis conſona literæ Conciliaris
Decreti, re maturè diſcuſſâ, atque examinatâ,
magiſtraliter conſtabilita fuerat *deciſ.586. per*
tot. coram Remboldo, *& deciſ.126. num.20.*, *&*
ſeqq. part.5. rec. tom.1., & alibi frequentiſſimè;
quod tamen hic obiter dictum ſit, cum cetero-
quin nos obſequentes ſenſui Sacræ Rotæ, cujus
veluti omnium magiſtræ opinio reverenter,
ſummaque cum veneratione inſpicienda, ſu-
ſcipiendaque eſt, aggrediamur examen cente-
nariæ, & eam quoque probatam minimè dici
poſſe opinemur; Quippe eadem probari con-
tenditur ex præſentationibus, quæ continuatæ, &
effectum ſortitæ ſupponuntur centum annis, &
ultra; ab anno nimirum 1563.; ſed fruſtra Ex-
cellentiſſimi Principis conatus impenſos credi-
mus.; Nam aſſertarum præſentationum, aut 61
nulla affertur concludens, & legitima probatio,
aut non docetur, illas effectum habuiſſe, quin
potiùs eo omnino caruiſſe videtur.

Remque ordiendo à prima, quæ anno 1563.
ab Iſidoro Talenti tunc temporis Barone facta
dicitur favore Ludovici de Burgos, nullum pro-
fectò exhibetur documentum præſeferens actum
præſentationis à d. Iſidoro factæ, aut inſtitutio-
nis Ludovico datæ ab Ordinario, ſed ſolùm
affertur quoddam exemplar, ſeù ſimplex copia
inſtrumenti poſſeſſionis captæ ab ipſo Ludovico,
& rogati a Gubernatore loci, in qua enunciatur
præſentatio d. Iſidori, proindeque nemo poteſt
eſſe,

esse, qui non agnoscat, quæ fides in hac mate-
ria, de usurpatione, suspectissima, præstanda sit
copiæ hujusmodi, juxtà notas regulas, suapte
naturâ, legalis probationis vim, gradumque
62 nullum obtinenti; quippè eadem, nec authen-
tica est, utpotè carens recognitione, ideoque
tamquam informis, prorsùs reiicienda, *Rota co-*
ram Coccino decis.1295. num.2., & seqq., &
decis.1351. num.3., coram Gregor. decis.550.
in fine, in Recanaten. Beneficii 20.*Martii* 1702.
§. Denique in fine coram Card. Caprara inter ejus
impresi. decis.595. num.16., & 17. part.2., &
in Cremonen. Beneficii 14.*Maii* 1706. *§. Produ-*
ctionem coram Kaunitz; nec aliud continet,
63 quàm simplicem enunciativam præsentationis,
emissam à d. Gubernatore Ministro, & Offi-
ciali Baronis; quando Concilium pro forma
64 omnino requirit publicas, & authenticas scri-
pturas, de quibus tantummodo confidit, re-
jectâ quacumque probatione factà per æquipol-
lens, sivè per Testes, ut declarasse Sacram
Congregationem Concilii, refert *Gonzal. ad re-*
*gul.*8. *Cancell.Gloss.*18. *num.*79., per hæc verba =
Congregatio communi omnium consensu censuit,
requiri pro forma, ut probatio fiat per authenti-
cas scripturas, & regulam esse constituendam,
quod probatio per Testes non sufficiat = quam
declarationem sequitur idem *Gonzal. num.*80.,
& tribus seqq., ubi etiam contrarios reiicit, *Bar-*
*bos. ad Concil. d. sess.*25. *cap.*9. *num.*61., *&* 64.,
& seqq., ubi plures concordantes, *& de offic.,*
& potest. Episcop. part.3. allegat.72. num.55.,
& seqq., Pax. Jordan. tom.2. lucubrat. lib.10.
tit.7. num.113. vers. quinto tandem, Antonell. de
regim. Eccles. lib.3. cap.6. §.5. num.41., Gra-
tian. discept.168. num.11. usque ad finem, Ad-
den. ad Ludovis. decis.222. num.11., Rot. post
Vivian. de jur. patr. decis.9. num.9., coram Man-
tic. decis.89. num.2., ubi etiam, quod ita re-
spondit *Sacra Congregatio Concilii, coram Coc-*
cin. decis.1784. num.51., & coram Merlino
decis.349. num.6., in rec. decis.197. num.62.,
& seqq. part.5. tom.1., in d. Cremonen. Benefi-
cii 11. *Maii* 1705. *§. Minusque, &* 14. *Maii*
1706. *§. Quamvis coram Kaunitz, & in Seno-*
gallien. Fundationis 13. *Decembris* 1719. *§. Cui*
oneri coram Card. Priolo.

Quamobrem enunciativa prædicta, quam-
65 vis etiam exhiberetur in forma authentica, nul-
lo numero habenda esset, quia suspicione non
vacat tamquam emissa à Gubernatore loci favo-
re Baronis, & Domini, *Rota coram Seraphino*
decis.1567. num.5., & post Vivian. de jurepa-
tron. decis.9. num.5., etiam quia, cum Con-
cilium, ut dictum est, in subjecta materia, de
66 usurpatione, suspecta, non confidat Testibus,
ideoque, eisdem exclusis, requirat prò forma
scripturas authenticas, consequens his est, ut
67 non sint admittendæ tales enunciativæ, quæ ni-
hil aliud esse videntur, nilque magis operari
68 possunt, quàm Testium depositiones, ut benè
in proposito dixit *Rota coram Merlino decis.349.*
num.7., & seqq., in qua mirâ, doctrinâ, ac
summâ maturitate re enucleatâ, planè demon-
stratur, non censeri satisfactum menti Conci-
lii, quamvis scripturæ, undè hujusmodi enun- 69
ciativæ desumuntur, essent authenticæ, quia
Concilium excludens quodcumque testimo-
nium, sive testificationem non solùm impli-
citam, sed etiam expressam, adeò exposcit au-
thentica documenta ipsarum præsentationum,
ut nedum scriptura, verùm etiam probatio
ipsa authentica sit; Id quod fieri sanè nequit, nisi 70
per scripturas, quæ confectæ fuerint super actu
ipso præsentationis, ità quidem, ut super ipsis
præsentationibus primariò, ac directè celebra-
tæ fuerint, alioquin enim redderetur elusoria
dispositio Concilii reiiciens Testes; quippè se-
queretur, semper posse admitti probationes per
Testes redactas in instrumenta, & in scripturas
authenticas, quia hæc etiam posset dici proba-
tio per scripturas authenticas, & latiùs habetur
in d. decisione coram Merlino, cujus tenorem
refert, & sequitur *Barbos. ad Concil. loc. mox*
citat. sub num.65., Adden. ad Burat. decis.139.
num.13. 14., & seqq.

Quæ profectò rationes, eò fortiùs urgere no-
scentur, si duo potissimè animadvertantur;
Primum est, quod in dicta decisione rejecta
fuit probatio præsentationum facta per ejusmodi 71
enunciativas, licèt hæ prodiissent ab Episcopis
(qui ceteroquin ad eas emittendas faciles esse 72
non solent) eædemque essent plures, antiquæ,
nec obiter editæ, sed in actu ipsius collationis;
& nihilominùs Sacra Rota illas rejecit, ob eam
rationem, quia talis probatio non erat illa, à
Concilio requisita pro forma; Alterum verò
est, id adeò certum, & firmum visum esse
illis sapientissimis Patribus, ut quamvis in Cau- 73
sa, de qua agebatur, solus Baro informaret,
& immemorabilem satis probasset per Testes;
nihilominùs, quia præsentationes non aliunde
probabantur, quàm ex similibus enunciativis,
non dubitarunt respondere = *contra Informan-*
tem = & in terminis alterius enunciativæ emissæ
occasione possessionis traditæ à Vicario, *Rota in* 74
Bononien. Archipresbyteratus 10. *Martii* 1710.
§. Nullum, & §. Non in genere coram Patri-
archa Hierosolymitano.

Non absimili responsione reiicitur secunda
etiam præsentatio, quæ anno 1607. a Lauren-
tio Bonvicino tunc Barone, & loci Domino fa-
cta dicitur favore Jacobi Tursellini; Ista enim
est simplex notula, sive partita ignoto characte- 75
re conscripta, eademque dicitur extracta ex
quodam Libro Visitationum, quam sanè infor-
mèm præsentationem, seù præsentationis enun-
ciativam ab illegali, & minùs authentico Libro
extractam implere non posse gradum illum pro-
bationis, a Concilio volitæ, facilè deprehendi-
tur ex iis, quæ mox diximus; Immò verò,
quatenus etiam illa fidem aliquam sibi vindica-
re posset, tamquam extracta à dicto Libro Visi-
tationis; attamen in præsenti judicio parvi fa-
cienda esset, quia præsefert solummodo meram
enunciativam jurispatronatus, quæ quidem
enunciativa, licèt ab Ordinario emissa dici vale- 76
ret occasione Visitationis; nihilominùs esset pror-

sùs inefficax ad satisfaciendum formæ à Conci-
lio imperatæ, ut in specio similium enunciativa-
77 rum editarum in Visitationibus, sive collationi-
bus Ordinariorum, articulo magistraliter di-
scusso, firmavit optimè *Rota coram Merlino d.*
decis.349. num.3., & seqq. usque ad finem, &
consonat eadem *Sacra Rota decis.197. num.63.*
ad 67. part.5. rec. tom.1., & decis.1367. num.5.
coram Seraphino, & decis.1584. num.51., &
52. coram Coccino, & decis.174. num.8. coram
Carill., & sequitur *Barbos.ad Concil.Trid.sess.. 5.*
de reform. cap.9. num.65., & de jur. Eccles.
lib.3. cap.12. num.123., Rot. in d. Bovinen.
Archipresbyteratus 10. Martii 1710. §. Nal-
lum, & §. Non in genere coram Patriarcha Hie-
rosolymitano; Regulare siquidem est, quod
78 Episcoporum assertionibus in materia jurispa-
tronatus non creditur, nisi aliundè justificen-
79 tur, quia in eorùm potestate non est Ecclesia-
rum libertati præjudicium inferre, *Card. de*
Luc. de jurepatr. disc.3. num.3., & seqq., Rota
coram Celso decis.145. num.7., & seqq., in rec.
decis.421. in fin. part.1., & decis.197. num.53.,
& 80. part.5. tom.1., & in Placentina jurispa-
tronatus 1. Decembris 1704. §. final. coram
Omanna.

Nulla pariter ratio habenda est præsentatio-
nis, quæ facta asseritur anno 1610. ab eodem
Laurentio Bonvicino favore Dominici Sardini:
deficit enim primo loco publicum, & authen-
80 ticum documentum ejusdem præsentationis, si-
nè quo frustrà assertur fides Notarii, de illius
exhibitione testantis; Concilium namque, ut
81 diximus, requirit pro forma scripturas authen-
ticas ipsarum præsentationum, & aliàs similem
Notarii fidem allatam per Barones in proposito
rejecit *Rota coram Pea. decis.431. num.9., &*
coram Merlino decis.149. num.8., & in Trivi-
cana jurispatronatus 17. Junii 1718. §. Consta-
82 *bilita*, ibi = *Non aliud exhibitum fuit documen-*
tum, nisi simplex attestatio Cancellarii, quæ de
per sè nullam probotionem constituit = *coram Fo-*
scaro.

Quinimmò, licèt exhiberetur authenticum
83 documentum istiusmodi præsentationis factæ à
Barone, non suffragaretur, nisi prætereà do-
ceretur, illam admissam fuisse ab Ordinario;
Tantum verò abest, quod id in nostra hypo-
thesi probetur, ut potiùs perspicuè pateat, in-
stitutionem fuisse ab Ordinario datam Domini-
84 co Sardino non uti præsentato a Barone, sed
tamquam approbato, & idoneo reperto *in con-*
cursu; ex quo profectò intelligitur, nullam de di-
cta præsentatione, quatenus etiam verè, & rea-
85 liter præcessisset, rationem ab Ordinario habi-
tam fuisse, alioquin concursum minimè indi-
xisset, tamquam hoc casu non necessarium,
ideoque non indicendum, quia sufficiebat sola
approbatio, juxtà notata per *Fagnan. in cap.*
Cum autem à num.31. de jurepatr., Vivian. eodem
tract. lib.10. cap.1. num.58., Antonell. de re-
gim. Eccles. lib.3. cap.6. §.2. num.7., & 18.,
Anaclet. Reiffenstuel. theolog. moral. tract.11. de
Benefic. distinct.3. quæst.2. num.41., & alios in
d. Bovinen. Archipresbyteratus 10. Martii 1710.
§. Validior, & §. Maximè coram Patriarcha
Hierosolymitano.

Nec est, cur prò coadjuvanda d. præsentatione,
ejusque effectuatione afferantur nonnullæ apo- 86
stillæ, sive additiones in calce literarum d.
provisionis appositæ, quasi ex his elici valeat,
institutionem datam fuisse ad præsentationem
Baronis; quoniam additiones istæ vehementi
suspicione laborant, & quamvis juvare fortè
possent, si factà aliquando in corpore ipsarum
literarum mentione jurispatronatus, sive præsen-
tationis, aliæ postea illius enunciationes super- 87
additæ reperirentur per ejusmodi apostillas,
quia tunc per errorem, & incuriam à Secreta-
rio omissæ censeri possent: aliter certè res sè
habet in casu nostro, in quo nullâ umquam in 88
ipsis literis habità mentione jurispatronatus, si-
vè præsentationis, è contrario legitur factus
concursus pugnans cum jurepatronatus; & to-
tum id, quod pertinet ad expressionem ejus-
dem jurispatronatus, & præsentationis factæ à
Soderino, superadditum legitur per apostillas;
Tunc enim, sicuti verisimile non est, quod id
per errorem, sivè negligentiam à Secretario
omissum fuerit, ità justâ suspicione conijcitur,
quod deindè fuerit confictum, & ex intervallo
superadditum; Concurrente præsertim ad au-
gendam hujusmodi suspicionem tum diversitate 89
characteris, quo dictæ apostillæ conscriptæ le-
guntur, tum, & fortiùs urgente repugnantià
concursus habiti coram Examinatoribus synoda-
libus, & in dictis literis expressi; quamobrem,
si sola suspicio in civilibus sufficit ad adimendam 90
fidem scripturæ, in nostra certè hypothesi nul-
latenus attendi debent præfatæ apostillæ, cum
undique ex supradictis suspectissimæ sint, ut in
terminis similis superadditionis verborum ha-
betur *in Comen. Cappellaniæ 22. Junii 1725.*
§. Ad hæc coram de Gamachet, & in Caputa-
quen. Cappellaniæ 11. Junii 1728. §. 41. coram
Calcagnino, & generaliter traditur *in Tuden.*
Parochialis de Calvos 27. Januarii 1727. §. De
prædicta coram Ratto, fit itaque locus regulæ,
quâ traditur, quod sufficiat reddere turbidos 91
actus contrarios, ut firma maneat præsumptio,
& assistentia juris prò libertate Ecclesiæ, prò 92
qua etiam in dubio judicandum esse, probat *Epi-*
scopus Imerien. de patron. allegat.97. num.9., &
10. tom.2.

Nec ad comprobandam veritatem d. præsen-
tationis prodesse potest aut derogatio jurispa-
tronatus, quæ facta legitur in quadam supplica-
tione, anno 1621. signata à Gregorio XV. ad in-
stantiam d. Dominici Sardini supplicantis prò
nova collatione dictæ Parochialis cum reserva-
tione Pensionis favore Anastasii Gesneri, aut
consensus à Barone præstitus dict. reservationi
Pensionis.

Etenim supplicatio à Sanctissimo signata, ex-
cludit potiùs, quàm confirmet Juspatronatus; in 93
illâ namque Sardinus petendo novam provisio-
nem, à Summo Pontifice ob timorem nullitatis
primæ, ut suprà, ab Ordinario obtentæ; narrat
qui-

quidem Papæ, ipsum obtinuisse dictam Parochia-
lem in *Concursu servatâ formâ Concilii*, sed ni-
hil in illâ dicit de Jurepatronatus, & præsenta-
tione ejus favore factâ à Barone, prout certe ex-
94 primere non omisisset, quatenus de veritate Ju-
rispatronatus, & præsentationis, quæ in priori
collatione per apostillas superaddita fuerant,
dubitari non potuisset, *Rot. coram Buratto de-*
95 *cis.* 178. *num.* 7., Immò verò id dispositivè,
specificè, & determinatè exprimi debuisset, non
autem conditionalitèr, ex regulâ 42. Cancella-
riæ notat *Vivian. de Jurepatron. lib.* 14. *nu.* 100.,
96 *& cap.* 2. *num.* 1., multoque minus sufficere il-
lius mentionem, inter clausulas generales suppli-
cationis conditionalitèr in casu nostro emissam,
nisi dispositivè in corpore sit expressa, probat
Gonzal. ad regul. 8. *Gloss.* 32. *num.* 16.; Ex his
97 itaque patet, quod sola mentio Jurispatronatus
dubitativè, & conditionalitèr in generali dero-
gatione, & citrà approbationem facta, in nostrâ
hypothesi, nihil confert ad probandam illius ve-
ritatem, & existentiam, sivè spectetur intentio
98 Partium, sivè illa Papæ, quia Partes illud non
specificè, & dispositivè expresserunt, sed tantùm
dubitativè, & conditionalitèr, *quatenus existat*,
& Papa illud expresè approbare non intellexit,
juxtà deducta per *Panimoll. decis.* 10. *annotat.* 1.
nu. 52., *Episcop. Imerien. contr. patron. alleg.* 97.
num. 25., *Rot. decis.* 178. *num.* 14., *&* 18. *co-*
ram Buratto.

Consensus verò Baronis reservationi Pensio-
99 nis, minùs obesse potest, utpotè minimè præsti-
tus, minimèque requisitus in ipsis literis Apo-
100 stolicis, in quibus mentio nulla habebatur Juris-
patronatus, dispositivè, ut diximus, in eisdem
facienda, sed conditionaliter in generali tan-
tummodò derogatione enunciati. In his autem
101 circumstantiis spontaneus ille consensus à Baro-
ne exhibitus, nihili faciendus videtur, veluti pro-
babilitèr procuratus à reservatario Pensionis ad
majorem cautelam, prò evitandis nempè mo-
lestiis, & redimendis vexationibus, quas fortè
timere poterat ex potentiâ Baronis, propterea-
que non præjudicat libertati Ecclesiæ, *Rota co-*
ram Cavaler. decis. 159. *num.* 6., *& in Comen.*
Cappellaniæ 22. *Junii* 1725. *§. Tum quia*, ibi =
102 *Tùm quia actus hujus donationis, & præsentatio-*
nis cum dicta enunciativa potuit fieri ad majorem
cautelam, & ad removendum obstaculum alterius,
qui sè Patronum assereret, & ea, quæ ad caute-
lam aguntur, minimè obsunt, Noguerol &c. coram
de Gamaches. =

Longè minùs ad probandum Juspatronatus
juxtà formam à Concilio præscriptam confert
status anni 1670., in quo, vacante controversâ,
Parochiali per obitum Dominici Sardini, Cle-
mens X. illam contulit Francisco de Perinis:
Nàm hujusmodi collatio à Papa facta, non indè
103 evenit, quod lapsum fuisset quadrimestre datum
Patronis laicis ad præsentandum, sed ex eo quia
excurrerat semestre competens Ordinario ad
conferendum per Concursum Parochiales liberæ
collationis, de quibus præcisè loquitur *Constitu-*
tio 32. *S. Pii V.*, cujus vigore Papa ad hujus-
modi collationem devenire profitetur; Quo
sanè compertum sit, nullam de d. collatione 104
haberi posse rationem ad effectum probandi Jus-
patronatus; quinimmò idem per illam excludi,
utpotè factam vigore reservationis inductæ ex
Constitutione S. Pii V., quæ locum habet in 105
Parochialibus liberis, & per Concursum ab Or-
dinario providendis, juxtà notata *apud Gonzal. ad*
regul. 8. *Cancellar. Gloss.* 6. *num.* 130., *Garz. de*
Benefic. part. 10. *cap.* 2. *nu.* 7. *& seqq.*, *& nu.* 22.
& seqq., *Rota coram Seraphin. decis.* 702. *per*
tot., *coram Celso decis.* 231. *num.* 7., *&* 8., *&*
coram Priolo decis. 48. *num.* 1., *&* 4., *in rec. de-*
cis. 136. *num.* 42. *part.* 19. *tom.* 1., proptereaque
est omnino incompatibilis cum Jurepatronatus, 106
prout quælibet alia provisio derivans ex reserva-
tione, illud excludit, *Episcop. Imerien. de contro-*
vers. Patron. allegat. 97. *num.* 18. *tom.* 2.

Parvi proindè refert, quod in literis dictæ
provisionis mentio Jurispatronatus aliquando
facta legatur: cum enim idem conditionalitèr
dumtaxat, & dubitativè, ac citrà approbatio- 107
nem, per verbum videlicèt *prætenditur*, enun-
ciatum appareat, similes enunciativæ, quæ ten-
dunt potiùs ad negandum, quàm ad firmandum
Juspatronatus, nihil prorsus prodesse valent ad
effectum, de quo agitur; habentur enim perin-
dè, ac si factæ non fuissent, *Gonzal. ad regul.* 8.
Cancellar. gloss. 32. *num.* 10., *&* 13., *Panimoll.*
decis. 10. *annot.* 1. *num.* 52., *Rota coram Durano*
decis. 71. *num.* 4., & alibi sæpe, ut per *Adden. ad*
Burat. decis. 111. *num.* 16., *& decis.* 178. *sub nu-*
mer. 14., *&* 18., *& apud Episcop. Imerien. de*
controvers. Patron. allegat. 197. *num.* 25., immò
verò in difficiliori casu, enunciativæ nimirùm
Jurispatronatus, non dubitativè, & impugnati- 108
vè, ut in casu nostro, à Papa in literis emissæ,
sed positivè, & affirmativè conceptæ, per hæc
verba = *quæ de Jurepatronatus laicorum nobi-*
lium &c. ex fundatione, vel dotatione juxtà Ca-
pitulationem faventinam existit = quod nihilo-
minùs non probet Iuspatronatus, nisi sit facta
motu proprio, & non ad Partis supplicationem, 109
dixit optimè *Rota decis.* 9. *num.* 7. *post Vivian. de*
Jurispatr., *& decis.* 197. *part.* 5. *rec. num.* 68.,
& 70., ibi = *nec potest juvari ex enunciativa Papæ,*
quia, cum non fuerit facta motu proprio, nec con-
tineat factum proprium ipsius Sanctmem. Pauli V.,
sed sit ad supplicationem Partis, non tribuit ali-
quod Jus, nec probat Juspatronatus, de quo prin-
cipalitèr dubitatur = & benè etiam in proposito
firmatum fuit *in decis.* 431. *num.* 4. *coram Penia*,
traditque *Rota decis.* 595. *numer.* 20, *&* 21.
coram Card. Caprara, *Panimoll. decis.* 10. *annot.*
2. *num.* 9., *&* 10.

Nil denique turbat postremus actus præsenta-
tionis factæ anno 1689. à Barone Prædecessore
favore Caroli Bencivenga; Convenit enim in-
ter Partes, quod ista præsentatio effectum non 110
habuerit; nàm collatio facta fuit Jure ordina-
rio, tamquam de Parochiali, & prævio Concur-
su ad formam Concilii, cum subsecutâ Institu-
tione Antonii Moroni, frustràque dicitur, id
evenisse ob non exhibitam præsentationem intrà
legi-

legitimum tempus, cum id non probetur, nec
elici possit ex literis Ordinarii, quoniam in illis
enunciatur quidem Juspatronatus Baronis tam-
111 quam ab illo prætensum; At non tamquam ab
Ordinario agnitum, & approbatum; dùm verò
ibidem subditur, lapsum fuisse tempus datum
Patronis laicis ad præsentandum, id tamen non
112 absolutè, & simplicitèr, sed conditionalitèr
enunciatur, quatenus nempè Juspatronatus exi-
steret, ex quo planè intelligitur, nullam super
existentiâ Jurispatronatus adhibitam fuisse co-
gnitionem, quia Religiosissimus Præsul appro-
bare certè noluit Juspatronatus, prout de facto
infrà claris verbis sè explicavit illud non appro-
bare; At verò, si non approbavit Juspatronatus,
113 quomodo asseri potest, ob lapsum temporis jure
devoluto contulisse? hoc enim supponit omni-
nò existentiam Jurispatronatus, de quo tamen
dubitavit, nulloque pacto approbasse profitetur,
proindèque dicendum est, collationem factam
fuisse jure ordinario, principalitèr, & absolutè
114 in literis expresso, non autem jure devoluto, cui
locus est, quum Juspatronatus in dubium non
revocatur, & consequentèr nihil indè Baroni
proficuum elici potest, ad tradita in specie per
*Card. de Luc. de Jurepatr. disc.3. num.12., 13.,
& 23., & in annotat. ad Concil. Trident. disc.11.
num. 15., Rot. decis. 321. num.16. part.9. rec.,
& in Colonien. Præpositura 1. Decembris 1727.
§. 12. coram Calcagnino*; Omnes igitur præsen-
tationes, & provisiones hactenus expensæ, non
solum dubiæ, turbidæ, & insubsistentes sunt;
Verùm, quod magis est, earum aliquæ apertè
confirmant libertatem Ecclesiæ Parochialis, de
qua agitur.

Quamobrem, si Excellentissimus Baro conten-
dens, illam obnoxiam esse Juripatronatus, nullo
pacto satisfecit formæ, in illius probatione, juxtà
Concilii Decretum, servandæ: non enim docuit
115 de immemorabili, immò nec de centenariâ, ju-
xtà recentiorem opinionem prò sufficiente re-
116 putatâ, ut etiam non attulit præsentationes, spa-
tio quinquaginta annorum effectum sortitas, &
per authenticas scripturas legitimè probatas; pa-
làm est, Eminentissimum Abbatem Commenda-
tarium causam habere superiorem; Baro quippè
gerens personam Actoris deficit in probatione
suæ intentionis, petitionis nempè, & actionis ab
ipso propositæ, ut disponitur in *leg. Ei incumbit.
2., leg. Ab eâ parte 5., & leg. Veniens 21. ff. de
probation., leg. Si de possessione 20., & leg. Actor*
117 *23. Cod. eodem*, Adeò quidem, ut Reo, qualis
in hâc Causâ est Ecclesia, tamquam exempto à
cujuscumque probationis onere, pro repellendo
Actore satis sit dubias reddidisse actionem, &
probationes ab illo allatas, per *Text. in Cap. In
præsenti 8. de probationib., & ibi Glossa verb. du-
bium, Rot coram Priol. decis. 273. num. 13., in
rec. decis. 466. num. 18. part.19.*, Hoc namque
118 casu fit locus communi Juris axiomati, quo edo-
cemur, Reum vincere per non jus Actoris, *ut in
d. leg. Actor., & leg.4. Cod. de edend.* cum con-
cordan. *apud Thabor. axiom. Jur. lib. 1. cap. 24.
axiom.8.*; Ceterùm, licèt Ecclesia prò suâ tuen-
dâ libertate, alio non egeat adminiculo; nihilo-
minus tamen prævalidis etiam argumentis illam
meo judicio confirmat.

Affertur enim Visitatio dictæ Parochialis, an-
no 1640. facta à Vicario Generali, in quâ nulla 119
mentio habetur asserti Jurispatronatus Baronis,
id quod verisimilitèr omissum non fuisset in hu- 120
jusmodi actu admodum proportionato; Ordi-
narii namque hâc occasione solliciti, & dili-
gentes esse solent in inquirendo statu, & quali- 121
tate Beneficiorum; quamobrem benè indè ar-
guitur insubsistentia dicti Jurispatronatus, ad fir-
mata per *Rotam in Caputaquen. Cappellaniæ 11.
Junii 1728. §.43. coram Calcagnino*.

Certiùs verò, quia in ultimo statu anni 1693.
eadem Parochialis provisa fuit ab Ordinario, 122
tamquam libera, prævio Concursu ad formam
Concilii, absque ullà mentione asserti Jurispa-
tronatus, neglectàque prorsùs præsentatione
Hieronymi Bonanni, à Barone factà; Vicarius
Generalis mandavit procedi ad ulteriora in con-
cursu, post quem expletum, Parochialis uti li-
bera collata fuit Michaeli Guicciotto, tamquam 123
in illo reperto magis idoneo, absque eo quod
idem Baro umquam reclamaverit ab hujusmodi
suæ præsentationis rejectione; Ex quo sanè cla-
rissimè evincitur exclusio asserti Jurispatronatus;
Etsi enim ultimus hic status obesse fortè non 124
posset, si afferretur contrà probationem Jurispa-
tronatus jàm legitime confectam, omnibusque
numeris absolutam; Certè, quoties, ut in hy- 125
pothesi, desideratur omninò ejusmodi perfecta
probatio, nemo est, qui non videat, quanti ad
excludendum Juspatronatus valeat ultimus sta-
tus adeò qualificatus, prout in præsenti concur-
rit, ex benè in proposito firmatis *per Card. de
Luc. de Jurepatr. disc.5. num.15., & 16., Rota
decis.374. num.21. part.11., in Auximana Ju-
rispatronatus 27. Junii 1701. §. Et sanè coram
Ansaldo, & in Pennen. Beneficii super pertinen-
tia 17. Martii 1710. §. Eòque certiùs coram Pa-
triarcha Hierosolymitano, & in aliis apud Epi-
scop. Imerien. de contr. Patron. allegat. 97. nu-
mer.18.*

Parvi verò pendenda videtur responsio, quâ
Eminentissimus Baro referre studet adquie-
scentiam Prædecessoris ad obsequium, & re-
verentiam erga Ordinarium tamquam Patruum
suum; colorata namque hæc excusatio, tam-
quam futilis illicò rejicitur, si animadvertatur,
quod idem Patruus occasione alterius vacatio- 126
nis secutæ anno 1689. solicitus fuit de præsenta-
tione, quatenus ei locus esset, à Nepote facien-
da, illumque hâc de re monitum fecit per epi-
stolam, ideòque frustrà supponitur, ipsum ægrè,
& molestè ferre potuisse nepotis contradictio- 127
nem prò vindicando asserto Jurepatronatus, quod
tamquam jus valdè conspicuum, & honorificum
optabat in suâ familiâ perpetuò statui, & con-
servari, modò eidem competiisset: quapropter,
si nihilominùs Baro Jus suum persequi neglexit,
id utique non est, cur referatur ad obsequium
ergà Patruum, sed magis congruit illud referre
ad obsequium veritatis, & ad agnitionem pro-
prii

prii mali Juris, *Gratian. discept. forens. cap. 2. num. 44., & seqq., Hodiern. contr. forens. lib. 1. cap. 13. num. 49., & seqq., & ad Surd. decis. 5. numer. 12., Panimoll. decis. 159. annotat. 2. numer. 76., Rota coram Seraphin. decis 1027. numer. 14. in fin., coram Merlin. decis. 124. num. 10., & in Auximana Jurispatronatus 12. Maii 1719. §. Absque eo quod coram Lancetta.*

Verumtamen, quando etiam nullo numero habito, tùm dicto ultimo statu anni 1693., tùm etiam visitatione anni 1640., & neglectis demùm collationibus, tamquam de libero factis spatio centum annorum, probata dicenda esset immemorabilis, sivè centenaria favore Baronis, eumdem nihilominùs causâ cadere oporteret; Concilium namque, ut alibi dictum est, requirit omninò prò formâ,
128 præter immemorabilem, aut centenariam, plures præsentationes, quinquaginta annis effectum sortitas, & communis, atque receptissima est Doctorum, & Tribunalium omnium senten-
129 tia, quod duæ saltem præsentationes spatio quinquaginta annorum concurrere debeant cum subsecuto effectu, ita quidem, ut unam tantummodo effectum habuisse, minimè sufficiat: quemadmodum docent *Barbosa ad Concil. dicta Sess. 25. cap. 9. numer. 60.*, ibi = *Non suf-*
130 *ficit unica præsentatio, licèt fuerit effectuata spatio quinquaginta annorum, & ultrà, quia Concilium non contentatur unicâ præsentatione, cum requirat plures, easque effectuatas = & de offic., & potest. Episcop. allegat. 72. numer. 31., & seqq., Campanil. diversor. Jur. canon. rubr. 11. cap. 13. numer. 425., Cardin. de Luca de Jurepatronat. discurs. 58. num. 10., & in annotat. ad Concil. Tridentin. discurs. 11. numer. 19., Garz. de Benefic. part. 5. cap. 9. num. 97.*, ubi reprobat *Zerol.* tenentem primam opinionem, tamquam loquentem sinè fundamento, *Panimolla decis. 10. annotat. 2. num. 29. & seqq., Adden. ad Burat. decis. 139. num. 12., Rota inter divers. decis. 557. sub numer. 1. part. 4., & coram Coccin. decis. 1603. num. 4.*, ibi = *ità ut nec sufficiat unica præsentatio effectum sortita spatio quinquaginta annorum, quia Concilium requirit plures præsentationes, ut fuit resolutum in Causa Brittivorien. Jurispatronatus &c.*, & cum hac opinione pertransisse videtur etiam *Rota cor. Burat. decis. 178. nu. 17.*

Percurrendo autem singulas præsentationes ab anno 1563. usque ad annum 1693., aut nulla profectò invenitur, quæ ad formam Concilii legitimè probata, & effectuata censeri possit: aut si aliqua hujusmodi est, ad unicam dumtaxat redigitur, quæ non est sufficiens, ex suprà firmatis. Prima namque anni 1563. non potest dici legitimè probata ad
131 formam Concilii, quod præcipit, præsentationes probari per scripturas authenticas; de hâc enim præsentatione nullum omninò aut privatum, aut publicum documentum exhibetur, sed, ut alibi dictum est, ea elicitur dumtaxat ex simplici enunciativâ emissâ à Guber- 132
natore Loci in quodam asserto Instrumento possessionis captæ de controversâ Parochiali, quæ in his terminis nihil probat, ex rationibus adductis per *Rotam decis. 349. numer. 7. ad fin. cor. Merlin., & in Bovinen. Archipresbyteratus 10. Martii 1710. §. Nullum, & §. Non in genere coram Patriarcha Hierosolymitano*, & supra latiùs expensis. Secunda præsentatio anni 1607. eruitur ex quadam informi notulâ cu- 133
jusdam Visitationis, quæ pariter ad istum effectum nullatenus attendi meretur ob eamdem rationem mox insinuatam, aliaque pleniùs deducta superioribus locis, & apud *Episcopum Imerien. de controvers. Patronor. alleg. 97. nu. 7. & duob. seqq. tom. 2.*

Tertia præsentatio anni 1620. caret tùm legitimâ justificatione, tum etiam effectuatione, quia literæ collationis, sivè Institutionis laborant vehementi suspicione alterationis, ut supra probatum est, &, quatenus etiam procul abesset omnis suspicio, adhuc nihil prodesset, sivè quia 134
deducitur solùm ex enunciativis Episcopi, in collatione emissis, quæ in his terminis non sufficiunt, benè *Rota decis. 197. num. 67. & seqq. part. 5. tom. 1., decis. 9. num. 9. post Vivian. de Jurepatr., & decis. 349. per tot. coram Merlino*; sivè quia in omnem casum hæc esset unica illa 135
præsentatio effectuata, quam supra diximus esse prorsus insufficientem; reliquæ autem omnes, quæ postea sequuntur, ad rem nostram ineptæ sunt, nàm de anno 1670. nulla datur præsentatio, sed tantùm Apostolica provisio, quæ non 136
sufficit ad probandum Juspatronatus, *Rot. d. decis. 9. num. 8. post Vivian. de Jurepatr.* Illæ demùm anni 1689., & 1693. effectu caruisse videntur, quia instituti fuerunt alii, quàm præsentati; ut enim præsentatio ad mentem Conci- 137
lii dicatur effectum habuisse, necesse est, præsentatum illius vigore & institutionem obtinere, & possessionem adipisci, ex regulâ tradi- 138
tâ à *Calderino cons. 12. de Jurepatron., & Oldrado cons. 229. num. 2.*, frequenter approbata per *Rotam*, ut ex antiquioribus decisionibus relatis per *Gonzalez. ad regul. 8. gloss. 18. num. 85.*, & aliis recentioribus, quæ cumulantur *in Marsicana Abbatiæ 1. Julii 1720. §. Et sanè coram Crispo.*

Quæ cum ita sint, intrepidè, ac prò veritate concludo, *non constare de Jurepatronatus Excellentissimi Domini Principis N. N.*, sivè quia 139
non docet de immemorabili, aut centenaria, sivè quia duas saltem non affert præsentationes 140
per scripturas authenticas legitimè probatas, & per spatium quinquaginta annorum effectum sortitas, prout Sacrum Concilium prò forma omninò efflagitat.

INDEX RERUM

Quæ in Votis, ad Rem Ecclesiasticam pertinentibus, continentur.

A

Bene-

BONIFACIUS VIII.

BONONIA.

De Re Ecclesiast.

BONUM.

BREVE.

C

CANCELLARIUS.

CANONES.

CANONICATUS.

CANONICUS.

CANONICA PORTIO.

CAPACITAS.

Cen-

COM-

Con

Con-

Res

Nec

rat neglecta per longissimum tempus eorum redituum applicatio, *vot. 14. num. 62.*

Ab alterius *facultate* assignationem redituum non pendere, supponit Pontifex, si gratiam assignationis executioni demandari, jubeat, *vot. 14. num. 95.*

Facultas transferendæ pensionis per primum actum consumitur, *vot. 23. nu. 34.*

Intellige, quando actus valet, & effectum suum sortitur, *ibid. nu. 35.*

Facultas amovendi Rectorem non amittitur per non usum à Patronis, nisi illi, suo jure uti volentes, prohibiti fuerint, *vot. 7. num. 110.*

Facultas nominandi personas laicas, atque etiam fœminas, Ecclesiastici Beneficii naturam excludit, *vot. 7. nu. 2.*

Facultas pia Opera eligendi liberè tributa censetur per institutionem heredis cum onere = *di pregare, e far pregare &c. nel modo però, che a loro più piacerà &c.* =, *vot. 19. nu. 44.*

Facultas eligendi non habet locum in iis, quorum unum reprobari, alterum eligi debeat justa ex caussa, *vot. 24. nu. 20.*

Facultas data à Testatore *di poterſi monacare in altro Monastero*, libera esse debet respectu cujuscumque Monasterii, *vot. 24. num. 5.*

Facultas eligendi Monasterium extra Patriam, à Testatore puellæ data, ei competit, etiamsi nulla subsit justa caussa, *vot. 24. num. 18.*

Facultas puellis consanguineis data suscipiendi habitum Religiosum extra Monasterium, à Testatore dotatum, excludit necessitatem eligendi alia Monasteria suæ Patriæ, *vot. 24. num. 8.*

Facultas eligendi alterius Monasterii à Testatore data, restringenda non est ad Monasteria suæ Patriæ, nisi Testator ita expresserit, *vot. 24. num. 6.*, Vid. *Electio*, *falsum*.

FALSUM.

Falsum exponens caret impetratis, *vot. 24. nu. 85.*

Falsum exprimit, qui narrat, adsignatos fuisse à Summo Pontifice certos reditus Montis Pietatis in Seminarii commodum, si id à Summo Pontifice repositum fuit in facultate Curatorum ipsius Montis, *vot. 14. nu. 58.*

Falsi expressio ignoranter facta, excusat à dolo, *vot. 14. num. 102.*

Non verò à nullitate gratiæ, *ibid. num. 103.*

FAMILIA JUSTINIANA.

Familiæ Justinianæ Nobilibus, ex Insula Chiensi ejectis, & aliis Consanguineis factæ subsidiorum concessiones, memorantur, *vot. 18. nu. 52.*

FAVOR.

Favor Legati pii exposcit, ut certæ rei designatio demonstrationis gratiâ intelligatur, *vot. 21. num. 31.*

Piæ Causæ *favor*, ut Legatum demonstrativum præsumatur, locum non habet contra aliam Causam piam, *vot. 21. num. 108.*

Favor piæ Causæ procedit in dubio, *vot. 21. num. 107.*

FEUDATARIUS.

Feudatariorum, & Baronum jurisdictio absoluta non est, sed subordinata, *vot. 26. num. 21.*

FEUDUM.

A *feudo* ad Juspatronatus optimè valet argumentum, *vot. 2. num. 7.*, *vot. 3. num. 33.*, *& vot. 5. num. 13.*

A *feudo*, fideicommisso, & emphyteusi ad Juspatronatus; & è contra valet argumentum, *vot. 2. num. 25.*

In *feudo*, sive emphyteusi solus primus adquirens in præjudicium vocatorum disponere potest, unum ex iis præeligendo, *vot. 2. num. 22.*

Feudum, & emphyteusis mixta transeunt ad filios, etiam institutos in sola legitima, vel in re certa, *vot. 5. nu. 34.*

Feudum pro *suis heredibus*, *& successoribus masculis*, ex qualitate gentilitia, & hereditaria mixtum dicitur, *vot. 5. num. 10.*

Ad *feudum*, concessum *pro se*, *& suis heredibus successoribus masculis*, vocati censentur, qui sunt heredes, & masculi descendentes, *vot. 5. num. 12.*

Feudum concessum *pro se*, *& heredibus masculis*, & in eorum defectum *fœminis*, fratre mortuo, ad ejus filiam, non ad fratrem devolvitur, *vot. 3. num. 32.*

In *feudo* non requirente personale servitium, & ad fœminas quoque transitorio, Regularis Episcopus succedit, *vot. 17. num. 93.*

Sed, si feudum alteri devolutum jam fuerit, expectare debet novum successionis casum, *ibid. num. 94.*

FIDEICOMMISSUM.

A *fideicommissis* ad Juspatronatus, & vicissim argumentum valet, *vot. 3. num. 1.*, *& nu. 41.*

A *fideicommisso*, feudo, & emphyteusi ad Juspatronatus, & è contra valet argumentum, *vot. 2. num. 25.*

Fideicommissi substantia ex erronea quorundam credulitate interverti nequit, *vot. 6. nu. 44.*

In *fideicommisso*, aut primogenitura ordinata pro conservatione Bonorum in descendentia seu familia, Testator ætatem potiùs, aut sexum, quàm lineam prædilexisse non præsumitur, *vot. 4. num. 93.*

Et linea primùm inspicienda est, *vot. 5. num. 1.*

In *fideicommisso* agnatitio plures lineæ ab uno Testatore descendentes reputantur tamquam unicum corpus pro reciproca lineari substitutione dignoscenda, *vot. 2. nu. 137.*, Vid. *Substitutio*.

A *fideicommissis*, & primogenituris, juxta Italiæ mores, Regularis Episcopus non repellitur, *vot. 17. num. 89.*

Etiamsi illæ institutæ fuerint in agnationis favorem, *ibid. nu. 90.*

Ac etiamsi strictissima adsit alienationis prohibitio, *ibid. nu. 92.*

BONA FIDES.

Bona *fides* transferentis pensionem sufficit ad excludendam culpam, ob quam dici possit ab eo abdicatum jus, *vot. 23. num. 9.*

Bona *fides* transferentis pensionem oritur etiam ex dubietate Juris super facultate transferendi, *vot. 23. num. 10.*, Vid. *Pensio*, *Translatio*.

Fe-

Gra-

JUSPATRONATUS.

In

Sub-

neat

MASSA.

MATER.

MATRICULA.

MENS.

MENTIO.

METROCOMIA.

MINIMUM.

MISSA.

MONACHUS.

MONASTERIUM.

MONS PIETATIS.

MORS.

est

ORATIO.

ORATORIUM.

ORDINARIUS.

ORDO.

ORIGO.

P

PACTUM.

Pen-

Possef-

PROTHONOTARIATUS.

PROVINCIA.

PROVISIO.

PROVISUS.

PROXIMIOR.

PUELLA.

tario

S

Ma-

Cer-

SPIRITUALITAS.

STATUS.

ex

STATUTUM.

STIPES.

SUBREPTIO.

SUBROGATIO.

Et

TER-

TERRITORIUM.

TESTAMENTUM.

TESTATOR.

TESTIS.

Per

TITULUS.

TRANSACTIO.

TRANSFERENS.

TRANSLATIO.